

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ разом з
ілюстр. додатком „Неділя“
випускають:
на цілий рік 10 ар. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно „ 85 „
для заграниччя 15 рублів або
24 франків.

Подільні числа по 6 ар.
в бібліотеч. Л. Горюха в
Чернівцях, ул. Гоголя ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу
і неділю.

Редакція і Адміністрація
„Буковини“ знаходиться в
Чернівцях (ул. Петровіча
ч. 2), куда всі листи адре-
сувати належить. — Бюро
редакції отворене щодня
від 8. рано до 8. вечерю.

Думки по виборах.

II.

Добру відповідь на наведені пови-
борчі жалі *Діла* дала *Народна Часовина*.
Она розбирала питання, серед яких обста-
вини приступали і як вела ся акція ви-
борча — і каже: Коли йшло о самі
вибори, то чи-ж не було досить часу від
последніх виборів, або хоч би лиш в по-
следній році? А що у нас робило ся? Як
підготувляла ся у нас акція виборча?
Хто брав ся у нас до якоїсь організа-
ції, не кажемо вже роботи народної, але
хоч би лиш до організації політичної?
Коли свого часу піднесено у нас гадку
організації народної роботи, то проводи-
рі тодішні доказували, що передовсім
треба нам організації політичної, треба
товариства політичного, котре вже займе
ся всею організацією і політичною і ор-
ганізацією народної роботи. Завязало ся на-
конець товариство політичне, на чолі на-
родного руху стигла „Народна Рада“ —
і на тім конець. Від того часу минуло
досить часу: на провінції вирастали то-
вариства політичні, як гриби по дощі,
але організації політичної як не було
так і нема. Питаємо ся, що зробили всі
ті товариства політичні почавши від „На-
родної Ради“ у Львові? Як підготувля-
ли ґрунт до акції виборчої, коли вже

не в цілм краю, то бодай в тих пові-
тах, для котрих їх завязано? Говорено
також багато о консолідації народних
сил, написало ся і „Діло“ о тім не ма-
ло; а де-ж та консолідація? Длячого-ж
розбито первістний комітет центральний?
Длячого замість сконцентрувати цілу
акцію політичну, розбито її і перекине-
но на кілька осередків на провінції? Чи
длятого, щоби догодити амбіціям деяких
людей? Не шукаймо найбільшої причини
лиха деінде, лиш у себе самих; не спи-
хаймо вини на кого иньшого, лиш удар-
мо ся таки самі в груди! Ми приступа-
ли до акції виборчої не сконсолідовані
і не зорганізовані. Пригадаймо лиш то,
що ми далеко ще перед виборами звер-
тали увагу на то, що у нас не робить
ся нічого, що центральні комітети ви-
борчі як головний так і незалежний не
роблять нічого. Здаю всю акцію на про-
вінцію, а на провінції так само розлад
і заколот.

Але припустім, що ми були би й
сконсолідовані і зорганізовані, що не бу-
ло би у нас двох комітетів, що не було
би й москвофілів — які-ж були би тогди
вигляди на успіх? Нам здає ся, що те-
перішні вибори дають нам аж надто до-
бру науку. Добре то говорити о консолі-
дації і організації, коли єсть кого
консолідовати і організувати. Однак

на наш погляд — а ми то вже нераз
доказували і тепер повторяємо — нам
треба насамперед виробляти материял
до того. Теперішні вибори показують нам
наглядно, що в случаях, в котрих треба
числити ся зі всілякими чинниками, не
досить єсть переводити консолідацію
організацію лиш прихатцем, ад час на
час виборів, але треба над масами на-
роду працювати ще й в иньших напрям-
ках, в напрямках, котрі, що так скажемо,
консолідує і організують людей самих
з себе, що в акції політичній одна і та
сама тактика політична не завжди ве-
де до цілі і що треба нераз колись змі-
нити тактику, коли хоче ся бодай яку
таку ціль досягнути.

Маємо повний респект для людей,
котрі кажуть, що все треба своїми си-
лами виборювати, бо й ми того самого
погляду. На чийсь поміч не завжди
можна спустити ся, бо остаточно не завжди
хтось може допомогти, хоч би й хотів. Але
коли вже спускаємо ся на власні сили,
то берім ся лиш до того, що ними мо-
жемо зробити, користаймо коли можна
із помочи, та не відкидаймо її безумовно,
лиш попри ню вирабляймо власні
сили, щоби колись можна працювати і
без всякої помочи.

Що за тупоумність у „Діла“, що за
вузкоглядність політична і нерозвага,

Почуте національне.

Промова — Юрія Брандеса.

— 0 —

(Далше).

Живемо тепер в відносинах, в котрих для
жизелу права і почуття права нема ариен ді-
альности, — живемо в відносинах, в котрих ті
інстинкти єсть просто перешкодою. А чей же
справедливості то найвищий ідеал вроджений
з духа людського. Хто в другий не плаче на
честь всякої негатиї права, той тут не зможе
нічого досягнути. Живемо в таким стані, що для
незалежності нема у нас місця, що характер
став ся немов зрозумілою проказою, котра іноді
і робить, немовливою працею і суєтністю.
Єсть то стан, в котрім прощають провини всім
потенціатам і їх прихильникам не знає жад-
них границь. Ім все дарує ся, всяку слабість,
всю неучтвю, всяку сьмішність, кождий обив-
няцького настрою, всякий низький характер.
Сьвідомість права стала ся для них гнучкою
як *gummi elasticum*. Скоро появиць ся нечи-
стий сьвідок, зараз ачезає з виднокруга.
Земельний член цинтало для убогих вибирає
ся для приємності на прогульку до Бразилії.^{*)}

Ми до того не маємо способів, але він —
він їх має. Ніщо не шкодить, ніщо не убиває.
Горе лиш тому, хто не має сьвідка під рукою
— а нікого такий стан не гніває.

Визначному кариєровичеві вільно нині
станути на чолі якогось підприємства, а за-
тра заціпити його з цілою енергією. Адеже то
дрібниця!

Він може мати провід в товаристві для
палення мерців, а в рік пізніше заборонити
кождому сьвященникові брати участь в похо-
роннім обряді палення.^{**)} Ніщо не убиває, ніщо
не шкодить. Люди сьміють ся троха, але ніко-
го се не гніває.

Нема публічної опінії в краю. І вільно
міністри в парламенті єтати ся предметом
гумористики, а притім публічно нарікати на
коміам власної особи.^{***)} Однак сей стан єсть
такий, що з другого боку — а говоримо ту
про вірних приятелів конституції — не видно
ніжкої толеранції. Нічого не прощають, навіть
участі в пірі на честь нелюбленого чоловіка.^{***)}

Все потують. Жадної ніжкешности не ува-
жають за ганьбу. Один редактор брудного
письма одержує від міністра принілей бесплат-

ного процесу^{*)}. Разом з почуттям права гине
любов до свободи. Чи-ж можна бути певним,
що такий стан не має жадного впливу на кра-
єві таланти? Ні! певности ту ніякої нема!

Що-ж ми бачимо? Бачимо спершу мно-
гочисленні таланти — їх огортає страх, пливуть
на міліни, а творчість їх з дня на день стає
бесбарвнійшою. Бачимо таланти, котрі дійсности
ликають ся щораз більше, вражають людей ма-
нерою і потоняють в хворобливий, сонний атмо-
сфері. Бачимо — а се стало ся майже прави-
лом — таланти знищені характером, котрий
власне повинен їх підносити. Маленький та-
лантлик може стати сильним, коли його підно-
сить характер, коли протинно великий талант
пропадає в наслідок затрати характеру. Бачи-
мо в літературі особи, що покірно схилиють
голову перед сьвітлицями в власти тьми, протин
котрих колись виступали з гідністю і гордо;
бачимо, як ськачують для кусня хліба. Бачимо,
як иньші, колись вибрані таланти, ідуть на тор-
говицю і торгують. Бачимо, як денникарі змі-
няють ся і змінюють ся, стають на торгах і се-
бе разом з тою перфумою, котру зауть власним

^{*)} В Данії єсть інституція безплатних процесів, щоби
люди незалежні могли боронити свої чести против лаяв.
Бодай кілька осіб, звєзаваних урядовою часовиною Рунс-
хінгеном протин всі з прощом, міністер справедливости
Неллсман признає начальному редактору Рунсхінга по-
правний в тім випадку правий „завязаний процес“.

^{*)} Міністер просвіти Іоєс.

^{**)} Міністер справедливости Неллсман.

^{***)} Юнгольм ір на честь Юрія Брандеса в р. 1891.

^{*)} Один редактор звернув увагу на різкі недостачі
жизелу в Корнер. Коли в тій справі видали процес, за-
в'язавши сьвідка (жонку) до Бразилії, а редактора
можливо на три місяці звільни.

коли оно приписує теперішнім виборам аж таку вагу, що каже: „Русини яко самостійний чинник політичний перестали входити в рахунок“. А то для чого? Для того, що не вибрано послами пп.: Романчука, Антоневича, Короля, д-ра Оленицького і Гурика? Чи хіба сї панове — то нарід руский? Мусїло би хіба вже дуже зле бути, мусїла би хіба Австрія перестати бути Австрією або перетворити ся на таку державу як Росія, щоб Русини перестали входити в рахунок яко самостійний чинник політичний“.

Галичанинъ в чч. 207. і 208. думає фальшиво, що нїгде в Європі таких „безобразій“ при виборах нема, як у нас. Се ще не вийде на оборону наших, досить часто для ефекту невірнo описуваних „безобразій“, на котрі впрочім ніхто не годить ся, коли скаже ся, що й у нас не лїпші порядки, як в цілїм сьвітї. Хто памятає вибори президента Сполучених Держав, той пригадає собі також всі безобразія виборчі на вільній землї американській. У Відні при виборах громадських, на котрі чейже Поляки, на котрих ми все вину звалюємо, впливу не мали, також мали свої і то не малі безобразія. Отже висказ Галичанина, що такий нелад, як в Галичинї, можливий тільки в Болгарії, то собі так оклик для ефекту.

Впрочім розумїємо его жаль, що з его прихильників не дістав ся ані один до сойму. Галичанинъ доходить до висновку, що тепер уже примиренє Русинів і Поляків неможливе (?), що з політичного поля щезла партія народоуцїв і „посрамили ся“ радикали. Вину упадку москвофілів звалює Галичанинъ на правительство, Поляків і — народоуцїв! До народоуцїв чують тепер москвофіли великий жаль, а вибраних послів

„відступають“ радо „въ потомственное владѣніе тѣмъ, кто ихъ выбралъ“.

Вкінни дістала ся відповідна „похвала“ від Галичанина митрополитови Сембратовичеві і всім сьвященникам, котрі будьто би під впливом митрополита стратили понятє о своїх обов'язках. Москвофіли, як треба, то не памятають, що за того самого митрополита близько сотня сьвященників підписала їх відозву виборчу, шукають всюди вини свого упадку, лише не бачать тої одної, що яко партія ненародна они жити не сьміють і не будуть!

Важний циркуляр

буковинської православної консисторії.

—0—

Як відомо, видало міністерство недавно тому розпорядженє в справі політичного поведення урядників. Там особливо наказує ся, аби урядники не надуживали свого урядового становища до політичних агітацій. Того розпорядженє міністерства подає отже гр. правосл. консисторія і сьвященникам до відомости і наказує їм строго, аби докладно після него поступали і не адали ся в жадні політичні агітації. Кожному урядникови вільно мати свої політичні переконання, вільно дати вираз тим переконанням голосуванням при всяких виборах, але не вільно висловлювати свого урядового становища для агітації за тими своїми переконаннями. Що того розпорядженє міністерства застосувала гр. правосл. консисторія і до сьвященників, се з огляду на буковинські відносини річ великої ваги; се доказує, що в поглядах консисторії на зацїлі духовенства і церкви зайшла в останнїх часах величезна зміна, та що там інтереси церкви і віри взяли верх над всіма вишніми інтересами.

До гр. правосл. церкви на Буковинї належить около 250.000 Русинів і 200.000 Волохів. Церков тотя повинна бути отже рідною матерією так Русинів як і Волохів, повинна в рівній мірі дбати о душевне добро одних і других; релігійно-моральне вихованє одного і другого народу се висока задача церкви православної на Буковинї.

Через то, що школа не запустила ще на Буковинї глибоко корїня, і ми завсїгди ще між сьльським народом маємо величезне число (до 90 проц.) неписьмених людей, тим більша праця спадає на церкву; вона сама мусить те зробити, що в інших краях робить попри церкву і школа. Горе народови, де церква не сповняє супроти неї своєї високої задачі.

За часів нок. митрополита Мораря Андрія церква православна на Буковинї немов призабула на своє призначєнє супроти руского народу; замість займатися релігійно-моральним вихованєм руского народу, богато сьвященників уживали церкви до румунізації руского народу. А вже ж при різних політичних акциях, як при виборах, деякі сьвященники Волохи ставали в ряд найзагорїлїших агітаторів, а сьвященники Русини мусїли або мовчати, або навіть їм помагати. Ще всім добре в пам'яті, як пр. Леле-скул з Слободії-Раранча угавляв при виборах політим повітї Садагурським, як він в Садагурї мовляв замір кидати ся на всіх, що не хотїли їти за ним. Або хто не знає руского катедрального проповідника яко зацїлого агітатора — і Чернівцї, і Садагура, і Вижиця і Серет — єдиного було воно, всюди кидав ся як оса до очей, коли хто посмїв їти против его волоского кандидата. Тодї і консисторський совітник Бекан розсилав свої візитові карти (з виразним титулом: консисторський совітник), аби змусити сьвященників до агітації за волоским кандидатом. А о. Мидаторич з Садагури чи не накидає ся майже що-дня мокрим радном на своїх парафіян за те, що вони є прихильники д-ра Стоцького? Та не пора тепер вичислювати всіх агітаторів духовних, ми лиш хотїли вказати на загально ананї візирі, аби тим ще більше доказати велику потребу такого розпорядженє консисторії.

Ми Русини мусїли страшно терпіти серед таких обставин, бо треба знати, що найменше в яких 70 часто руских парафіях дієсвуть сьвященники Волохи, а між ними багато таких загорїлїх, як Прокопович, Лелескул і т. д. Дитого з щирою утіхою витаємо нове розпорядженє консисторії в тій надїї, що воно покласть конець вибрикам деяких загорїлїх, а зверне їх працю на аластиву дорогу. Правда, самого розпорядженє за м. л. треба сильної руки, щоб его виконати, але ми надїєм ся, що воно не остїє лиш на паперї і що той, хто его видав, буде умїти его перевести. Най не зражує ся консисторія і теп. управлєнє правосл. церкви на Буковинї там, що зачерез того розпорядженє обр-

переконанєм, продають тому, хто дав найбільшу цїну, — навіть тому, хто его вчора конав. То все добре, того ніхто не бере їм за але, — они остають чесними людьми, они не гірші від других.

Головне лихо в тім: Згинуло почутє, що становить основне усїве вської творчости в великім стилї, — почутє, що пливемо в течії розвою, довїра у власні сили і сили своїх земляків, думка, з котрої родять ся великі наміри і п'яни. Нема ані віри, ані надїї.

Порівняйте, панове, в духу становиско молодих і старших Норвежцїв з тїм смутним образом. Чи ви не чувте, яка в них віра в Норвегію і будучність Норвегії, як та віра їх підносить і пориває? Чи ви думаєте, що хоч один з них питав ся або мусїв коли питати ся в тревогу, чи Норвегія єсть на смерть засуджена? Дивїте! яка мочуча відвага наповняє їх душу! І то не лише старих, але й молодших майже без виїмку. Они то все в такий або иньший спосіб займають увагу Копенгагї. Гуннар Гайберг*) — ото сьвітлий приклад. Без огляду на то, чи талант їх великий чи малий, здоровий чи хорий, їдуть они наперед відважно, — чорти а не люди. Ніколи не вагають ся, ніколи не тратять підваги.

Справді! годї сказати, що у нас дїє ся подїбно. І в чїм лежить ріжниця в тім основнім настрої?

Передовсім очевидно в тім, що Норвегії не толять і не мучать такі трагічні спомини як Данії. Контраст поміж Норвегією а Данією то контраст поміж ростучою а упадаючою не-

зависимостію, поміж пропадаючою а ростучою повагою. Однак крім того ріжниця становить ще й такий контраст: О скільки знаю, всї знаменитіші, молодші письменники норвежскї належать подїбно, як більшість даньскіх знаменитостей, до того напрямку, котрий називаємо загальним іменем ліваїці. Отже норвежська лівиця мала все почутє національне по своїй сторонї, а прихильний пітер, вісочий з того почутя, за собою, — а лівиця даньська ватомість виступала все против почутя національного, а почати була навіть до того виступу приневолена — дїшнє нещасливє положенє! Мати таке мочуче, таке елементарне, таке основне почутє против себе — хоч би лише адля непорозумїня — то справді тверді усїва.

Адже знаєте всї, що значить норвежське почутє національне. Єсть то пристрасть, — пристрасть недокончє скрошна. Виступає она часом просто визнаваючо, але все-ж таки єсть то сила. Очевидно, почутє се, подїбно як і даньське, має своїх декламаторів. Адже і в Норвегії Уальдек ставав часами народним героєм*). Але довїра у власні сили об'являло ся в норвежских змаганнях, то цїнна розвоює сила. Можна з усміхом слухати пророків декламуючих о мїсїї норвежскїх, думаючих про заведе-нє вічного мира між народами цілого сьвіта і т. п. — не все їмонує в норвежских пророцтвах, — але надїр почутя національного видув будь що будь вітрила дорастаючого поколїня, а пословиця каже: Легко плисти з повними вітрилами.

*) Uldesø — значить повинна шкарпїтка. Єсть то жабуть сатирична присївка до одного з пророків Штерлінгу.

Та обєтавина, що даньська лівиця була приневолена оголосити мирні, приїзні відносини до Німеччини яко рішучє усїве істїонана держави, дала правительствєнному сторонництву нагоду запанувати над аблуканим почутєм національним і предєставити себе яко сторонництво народне, а лівицю яко сторонництво повбавленє патріотизму і погорджаюче обороною Данії против ворогів. Лівиці не помогло підданїє, що саме теперїшню оборону треба уважати непатріотичною, бо фортифікація Копенгаги, полишаючи єї безправність, мїстить в собі ризико спровадженє нещастя і агуби на столицю і Данію. Почутє національне визнає ся в даньскій давнїй воєнний характером, а власне правительствєнне сторонництво заграло воєнне гасло, відбиваючись до мужескої відваги, любови вітчизни і прапора. Старали ся о се, щоб прапор Данеброга видерти лівиці, і через то найшло ся се поколїня, котре стало по сторонї лівиці, в фальшивім положенї вїду національного почутя. Люди сего поколїня були занадто острожні, щоб при кожній нагодї греміти пустим окликом: Нехай живе Данія! Отже усунуєно їх аї всїх урядових становищ, на котрих могли свій нарід виступати, і ніколи — о скільки знаю — не одержав сторонник лівиці якого-небудь мандату репрезєнтовани Данії.

Нехай тим не зражають ся борці сего поколїня! Їм не вільно ринувати в почутє національного, хоч се почутє у праїцї зійшло на манівці і виросло в карикатуру, — хоч кількох соціялєстів з космополітичних мотїв виступає против него і підїрає ся народність. Праїця хотїла би присвоїти собі монополїю сего почутя — і добре робить праїця. Соція-

*) Оригінальна драма Гуннара Гайберга п. з. „Der Valser“ будила загальну увагу в Данії і Німеччинї.

шило ся гніздо шершенів, і що *Gazeta Bucovinei*, *Buk. Post* і *Бук. Відомости* не радо прийняли його. Се-ж як раз доказує, що країна пора була звернути діяльність правосл. духовенства на властиву дорогу, вказати ему на его обов'язок супроти вірних; де до одної церкви належить дві народності, там духовенство мусить служити в рівній мірі обоим. Тим докаже, що розуміє свою високу задачу, тим докаже, що церков, котрій вони служать, має високі, святі цілі перед очима.

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 30. вересня 1895. р.

Найвисша санкція. *Wiener Zeitung* оголосила найвисшу санкцію рішення буковинського союму, котрим дорогу з Фрасина до Ступікан зачисляє ся до доріг повитових. — Також проект вибудовання бук. локальних залізниць Лужани-Заліщики, Неволоківці-Вижниця, Глибока-Серет, Радівці-Фрасин і Іцкани-Сучава одержав вже найвисшу санкцію.

Бук. красний президент гр. Гоес поверне дня 2-го жовтня з своєї інспекційної подорожі в радовецькім повіті.

Відзначенє. Управитель президиального бюро львівського намісництва Густав Мавтнер одержав ордер залізної корони III-ої класи.

Презенту на греко-кат. парохію в Акрешо-рах уділило гал. намісництво о. Ісид. Лукасевичев, дотеперішному пароху в Космирні.

Посвяченє будинку „Інститута для руских дівчат в Черемшлі“ відбуде ся дня 3-го жовтня с. р.

Посвяченє нового шкільного будинку відбуло ся сьогодні зраня в Кіцмані.

Іспит зрілості в рускій гімназії у Львові в осіннім речинці відбув ся в днях 21.—25. вересня. До цілого іспиту зголосило ся 21 абитуриєнтів (в тім 4 екстерністи) а 2 до поправок. Сьвідоцтва зрілості отримали: Вигнанський Осип, Гарасевич Александер, Захарчук Михайло, Зацерковний Василь, Караченський Юліан, Коростіль Леонтій, Кунський Лев, Левський Володимир,

істи виступають деколи против него — а се вже справді немудро. Почуте космополітизму не лише може розвинути ся на основі почуття національного, але єсть просто неприродним без него. Можна чути ся Скандинавцем, але з того ще зовсім не виходить, щоби не чути ся передовсім Данцем; аномалією було би чути ся мешканцем півночі, а не здавати собі передовсім справи зі своєю північною народністю. Подібно можна уважати себе Європейцем або космополітом, але передовсім Данцем.

Я вже сказав, що нашим поняттям не треба надавати карикатурних форм. Павло Лндав оповідає, що один Данець по обіді в *Hotel d'Angleterre* так до него сказав: „А тепер пієля доброго, старого, даньського звичаю випиймо філіжанку кави по десерті.“ Такі дивацтва не повинні перешкаджати пильованню і плеканню почуття національного яко основного почуття. Сильне почуте народне лучить і підносить; а саме того нема у молодого покоління. В почуттю національним лежить головна причина, що Норвежці і Шведи потрапили тепер звернути на себе увагу Європи. Коби у нас було таке почуте!

Не дбайте про людей тих, що молодіж і себе самих називають декадентами. Заведіть нові відносини, а декаденція пропаде. Не вірте сій бездушній фразі: *Fin de siecle!* В останніх літах минушого віку перейшов Бонапарте Альби і зайшов до Пірамід. Ніхто не був тоді таким безсильним, щоби уважати ся за старого і пережитого разом з коначним епохем. Все було молоде.

(Конець буде.)

Підлісецький Тадей, Полянський Константин, Рудакевич Петро, Сліпий Тимотей, Шогрин Іполит, Чанельський Іларій, Чайковский Василь. Репробовано 7 (між ними одного без терміну); від іспиту відступив один (екстерніст).

Gazeta Bucovinei змінила знов не лиш редактора і видавця, але й програму свою. По коротких вибірках вернула сарака назад в ярмо боярське, зване товариством *Concordia*, котрої гадки — як каже — буде від тепер заступати. Через піч змінила ся *Gazeta Bucovinei* так, що й пізнати її годі. Ще кілька чисел тому назад, виявила щиро свою ненависть до всего, що руске, та випікала ся особливо москвофільських, чи т. з. консервативних Русів; а нині вже з ними в згоді. Вчора ще називалась поправді *Buk. Post* жидівським помелом, а нині „органом велими поважним“. Справдішній хамелеон! Новий редактор чинив ся, як пияний плота, Українців — і тепер на цілій лінії волоско-москвофільській трублять до штурму на нас. На щастє чорт не такий страшний як его малюють. Поза криком у них пустиня в голові і серцю.

Учителі гімнастики. Для побільшення числа учителів гімнастики для шкіл середніх, так щоби в кожній школі могла бути заведена обов'язкова наука гімнастики, міністерство просвіти поручило отворити при віденській університеті дволітний курс для учителів гімнастики. Поки-що буде прийнятих на сей курс 20 кандидатів, котрі покінчили середню школу. Рівнож мають бути установлені стипендії річно по 300 зр.

Небезпечність конфесійну добачила *Gazeta Bucovinei* в гр. кат. катехизмах, котр., як пише, мають мати православні ученики народних шкіл в Іспасі і поблизьких селах. Відна та *Gaz. Buc.* забігла аж до Іспаса, а тут ми вже 11 років пишемо, що рускі школярі в самій черновецькій гімназії мусять учити ся православної релігії із гр. кат. учебників, бо митрополит Морар не хотів дозволити на виданє катехизмів руских. Небезпечність конфесійну, про яку пише *G. B.*, то тільки *der Fluch der bösen That* румунізаторів.

В Красові під Львовом посвячено дня 21. с. м. нову церков, виставлену заходами дуже заслуженого для селян о. Євгенія Шухевича. На посвяченню був С. Е. митрополит Сембритович, колятор посол Давид Абрагамович і численне духовенство. Церков куплена з відділу етнографічного на торгшій виставі у Львові.

З жалю. З Відня доносять, що дванадцятилітня дівчинка Блюнцерівна положила ся опогди на шинах наддунайської залізничі в самоубійчій намірі. Однак залізничі стражники побачили ще в час лежачу на шинах дитину, забрали її звідтам і відвели на поліцію. При поліційнім слідстві зізнала Блюнцерівна, що дома били її родичі нещиро і що она для того хотіла собі відібрати життя.

Дивна секта. В Англії єсть дуже багато всіляких релігійних сект. В самім Лондоні єсть їх 364, а кожда з них має свої домі молитви. Але між всіми найнезвичайніша єсть секта „надзвичайних людей“. Ті „надзвичайні люди“ вірять між иньшими, що лікарська штука нікому нічого не поможе і тому не визнають ніколи до недужого лікаря. Доси власти не виступали против них, але недавно лучило ся, що в одній родині, належачій до тої секти, занедужала дитина на дифтерію. Помістять розширила ся скоро і забрала кількоро жертв. Тоді вдала ся в справу поліція і примусила сектарів візвати лікаря, що они як найохотнійше зробили, бо помістять так їх наполохала, що й не думали навіть о опорі.

Мова на дворі царським. За часів царя Александра III-го говорено на царським дворі остен-тативно по російськи. Але коли тільки цар віддалив ся, уживали двірські круги майже виключно мови французької і німецької; німецькою мовою говорили іменно двірські урядники, котрі ще пам'ятали, як за часів цариці-матери нанувала німецька мова на дворі так дуже, що учитель тодішнього престолонаслідника, помершого потім старшого брата царя Александра III., тайний радник Грім сказав, що мова російська то мова наймитів. Тепер же все змінило ся. Підчас коли газети пишуть про російсько-французький союз,

тріумфує Англія, а властиво англійська мова на царським дворі. Молода цариця Александрівна вихована майже виключно на дворі своєї бабки, англійської королеви Вікторії, і тому она так щиро любить англійську мову, англійські звичаї і обичаї. Она вправді приймила православ'є і російське імя, але російську мову дуже зле знає і тому її не уживає. В тіснійшій кружці двірським говорять тільки по англійськи, а за прикладом цариці ідуть також иньші члени царського дому, висока шляхта і двірські достойники.

Бідні мільйонери. Між американськими мільйонерами настав від якогось часу неспокій. Розводять ся супруги Вандербільдти, Дрейтони і т. д. Знов якийсь Вілліам Гіль, муж сестри славного мільйонера Корнелія Вандербільдта, видає процес своїй жені о то, що заживає морфіну. Отже й мільйонери мають свої нещастя. То дало привід одному американському дивенняреви придивити ся ближше життю тамошніх мільйонерів. Показало ся, що більша часть тих людей має тільки клопотів, що й бідні. Так на пр. Пилип Амур з Чикаго, котрий може кожної хвили виплатити чек на 25 мільйонів доларів (60 мільйонів зр.), має такий злий жолудок, що не може нічого їсти і не лиш молоко. Як би на глум вирабляє той чоловік м'ясні консерви і всякі екстракти. Оснудатель великого дивення *Нью-Йорк Ворлด์*, Йосиф Пуліцер, має дуже слабкі очі і живе в безпестаннім страху утрати зору. Мільйонер Джон Макей, названий срібним королем, досить здоровий, але так зайнятий цілий день, що не має часу для себе самого. Ніколи не ходить до театру, не подорожує, їсть в своїй конторі, не їздять каритою, лише щодень купає ся і трохи проходить ся. Брати Рокфеллер, котрі зачали з нічого а доробили ся двох мільярдів маєтку, ведуть дуже правильне життя. Їх називають автоматичними „машинами“ до роблення грошей, котрі забирають їм цілий день від рана до вечера. Мають коні але не їздять ними, мають величаві кораллі до прогулюк, але їх не уживають а жінки тих панів сучь властительками найгарніших діамантів, які взагалі існують. Брати Рокфеллер не цікавлять ся ні літературою, ні sztukою, а уживають часу виключно лише на множенє своїх мільйонів. Вкінці Корнелій Вандербільдт веде також таке одностороннє життя. Єсть членом дванадцятиох клубів, але не ходить ні до одного а его соромливість війшла в пословицю: Вандербільд не ходить на ніякі обіді і приняття, бо боїть ся побачити там чужі лиця. Великий „залізничний король“, бо так его називають, для того, що єсть властителем кільканайцятиох залізниць, посвячає свій час на релігійні обов'язки і заряд залізницями. Однак мимо свого богатства і побожности не визнає ся жертволюбністю. Одногою его жертвою було заснованє одної школи для дітей. З того огляду прийшов американський дивенняр до пересвідчення, що тамошні мільйонери ведуть цілком невеселе життя.

Сніг. В долининах повисше Ясеня і Порогів в Долинським упав дня 21. с. м. сніг і через те воздух страшно похолодів. На долах падав тоді дощ. В долиньських горах вієси ще не вижаті, а бульба ще не копана. — В многих місцевостях полудневої Фінляндії упали вже великі сніги. В часі послідних п'ятдесятьох літ упав там лише третій раз сніг перед 1-шим жовтнем. Метеорологи заповідають, що того року розпичне ся вчасно зима та що буде дуже сніжна.

Телеграми.

Відень, 30. вересня. Саский король приїхав сьогодні сюди яко гість нашого цісаря на лови. На двірці повитав цісар короля сердечно, обняв і поцілував его. Заразом приїхав під найбільшим інкогніто пруский принц Фридрих Леопольд, котрий по привитанню незамітно виїхав з двірця.

Прага, 30. вересня. На сьогоднішніх довірочних зборах молодоческої партії

взяло участь 1670 людей і прийняли дві резолюції, в котрих каже ся, що доси нема жадної причини до зміни політичного становища Молодочехів, а зміну тактики полишено клубови ради державної з застереженням, що переговори з правительством можуть відбуватися лише в порозумінню і дозволом цілої партії.

Лондон, 30. вересня. St. James Gazette поновно твердить, що цар хорий і уникає людей, а всі уряди полишає своїй матери.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Вп. В. Б-ич в 3в. Відповідь на пияче у фейлетоні „Буковини“ ч. 104 можна посилати ще до 5. жовтня. Вже прийшло кільканайцять. Чим більше, тим лучше; буде цікавіший фейлетон, владжений громадськими силами.

„ДНІСТЕР“

товариство взаємних обезпечень
у Львові,
улиця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесії ц. к. міністерства справ внутрішніх з дня 9. грудня 1891 р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, опертий на засаді взаємності своїх членів, обезпечає всяке майно движиме і недвижиме против шкідливих під найприступнішими усявами і починає можливо найнижші премії.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошення о уділені агенції в місцевостях, де нема агентів „Дністра“, приймають ся.

ТОВАРИСТВО „ПРОСВІТА“

при зближаючих ся іспитах в школах народних подає до відомости Сьвіта. Рад Шкільних, Впов. сьвящеників, катихитів, учителів і роличів, що квички накладу товариства, призволені кр. Радою шкільною на премії для учеників, красно оправлені з позолоченими берегами, можна купити в канцелярії товариства при улици Вірменській ч. 2 по слідуючій ціні:

Роскази про сили природи 20 кр. Оповідання о житю сьв. Бориса і Гліба 20 кр. Повістки для дітей 27 кр. Сестра 15 кр. Байки 22 кр. Історія Руси ч. I. 25 кр. Історія Руси ч. II. 23 кр. Лен і коноплі 24 кр. Рогата худоба 45 кр. Про живошлоті і діси 20 кр. Венямин Франклін 16 кр. На досвітках 22 кр. Серед ледового моря 25 кр. Жите сьв. величомученика і лікаря Пантелеймона 20 кр. Дрібна птиця господарська, а великі гроші 20 кр. Відкрите Америк 22 кр. Звірата шкідлі і позиточні 42 кр. Перекотиполе 18 кр. Кирил і Методий 22 кр. Молитвенник народний (в звичайній оправі) 20 кр.

в лучший оправі:

а) хребет полотняний і золочений хрест з переду 25 кр. б) ціла оправа полотняна, береги золочені і золочений хрест з переду 35 кр. — Молитвенник народний великий по ціні 90 кр., 1-10, 1-30, 1-60 і 1-80 зр.

Всякі замовлення висилають ся скоро і точно.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складі:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодіжи, міщан і селян, редактовану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894, по 1 зр. 20 кр. за рочник, а всі 9 разом за 9 зр.

— З пересилкою поштовою 9 зр. 30 кр. —

14-15-літний хлопець з відною наукою, знайде в друкарні Германа Чоппа в Чернівцях, за нього за цілковите удержане.

В Дрібній бібліотеці, видаваній у Львові Костем Пацьковским, вийшли доси сі книжочки (разом чисел 13):

Байки Евгена Гребінки (10 кр.)

Маярі, оповідане Всеволода Гаршина (10 кр.)

Пролісок, поезії Павла Граба (20 кр.)

З чужого поля. Переклади Павла Граба (20 кр.)

Що то є господарність — Герінга (переклад В. Герасимовича) 20 кр.

Поезії Осипа Маковей (20 кр.)

Оферма, оповідане еґо-ж (10 кр.)

Твори Івана Сурика, переклад з російського (10 кр.)

Українські писання Митра Оленьковича (10 кр.)

Писання Василя Кулика (10 кр.)

Чернеча республіка на Афоні — Василь Шурата (10 кр.)

Нарід в неволі (то що було друковане і в Неділі) — 10 кр.

Микола Палкин Льва Толстого, оповідане 10 кр.)

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить двічі в місяць по ціні на рік 4 зр., на пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.

У Львові, улица Академична, ч. 8.

ОГОЛОШЕНЕ ПРО ОТВОРЕНЕ.

Позваляємо собі повідомити П. Т. Публику, що ми переняли на себе колишню пиварню МАЕРА, Tempelgasse Nr. 3 і

отвираємо її в вівторок дня 1. жовтня.

Ми не жадували трудів і коштів, щоб льокаль відновити, урядити знамениту вентиляцію і елеґантско прикрасити. Ведене зіля поручи а пачови Льву Кузмані і він буде старати ся зискати собі вдоводене П. Т. Публики доброю кухнею, дешевими пінами, знаменитими напоями і пильною услугою.

В згаданій пиварні кромі нашого лежака **Kaiserbier** буде продавати ся і пільзенське пиво, а також австрійські, угорські і молдавські

В И Н А.

В день отвореня вечером повна музика 41. полку піхоти дасть КОНЦЕРТ під проводом свого капельмайстра.

Початок о 7. годині вечером.

Вступ 20 кр. від особи.

О численну участь просять ласкаво

Паровий бровар

Ronchetti, Reck et Co.

Лев Кузмані

реставратор.

Видає і за редакцію відповідає Осип Маковей.

З друкарні Г. Чоппа.

ПЕРЕДПЛАТА

За „Буковину“ разом з
додатком „Медіа“
випускає:
в рік рік 10 ар. — кр.
в чотирьох роках 2 „ 50 „
в шістьох „ 85 „
в вісьми „ 115 „ рублів або
24 франків.

Почесні члени по 6 ар.
в листі газет Л. Горюхіна в
Чернівцях, ул. Тодоліна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу
і неділю.

Редакція і Адміністрація
„Буковини“ знаходяться в
Чернівцях (ул. Петрівська
ч. 2), куда всі дописи адре-
сувати належить. — Бюро
редакції отворене щодня
від 8. рано до 8. вечером.

Думки по виборах.

III.

Ми назвали виборчі відзиви часописів: опозиційної народової, урядової і москвофільської. На пляч Галичанина цей жадеп розумний Русин зважати не може і не повинен; всі дійсні Русини знають, що на важній позиції в союзі не буде ворогів народу. Висказ, що аж тепер це можливе тільки порозуміння Русинів з Поляками, єсть просто фальшивим представлюваням дійсного положення, і в той висказ певно жадеп розумний Поляк не повірить.

Народної Часописи через те саме, що за нас фірму урядової, богато Русини не хочуть слухати, хоч би она й золоті слова писала, бо такий вже у нас погань звичай, що перше треба у нас мати патент від якого кружка опозиціоністів народових або москвофільських, щоби можна до загалу Русинів сказати своє, ми би зовсім щире і прихильне слово. А такий ніяка урядова газета в Австрії не вийшла б в виду виборів послів так толерантно, як наша руска урядова часопис! Бі повибірчий відзів повинен йти послух у всіх, що справі нашої бачають добра, а добру раду приймають від кожного Русина, не зважаючи на те, чи він в урядовій шапці на голо-

ві чи з опозиційним костюмом в руці. Але на слова Дьла — вели їх можна брати за голос всіх опозиціоністів, в що не віримо — годить ся звернути особлившу увагу, хоч подивував їх не холодний розум, але повибірче розчарування. Іменно в них ми бачимо ціду безтолковості і нетолерантності опозиціоністів до всякої думки противника.

„Отсе, каже, плоди нового курсу, політики пониження і бляги“ — так називає Дьло результат виборів. Вже то як би стати за блягою шукати, найшов би її певміру більше в опозиціоністів, як у політиці Барвіньського. Заслонюючись одним-двома повітами, де люди в роді Олесницького попрацювали над організацією народу, (так бодай всі говорять) наші староєристи стають зовсім сліпі і глухі на се, що в богато інших повітах, де не кандидував Олесницький, де не було таких надужит, як в Жидачівщині, просто з вини байдужности нашої руский кандидат перенав. Ми і ті повибірчі нарікання, котрі походять звичайно з кругів упавших кандидатів, коли не від них самих, мусимо брати cum grano salis, бо своїх людей таки бачили і знаємо з різних інших інших нагод, і сьємо певні, що іноді „переборщують“ для ефекту, а богато замовчують. Бодай з різних справоздань про правибори винесли ми таке вражінє,

що наші патріоти великі і малі аж тоді бачуть нелад у своїх селах, коли прийде ся людей з того сета до чогось ужити. Перше байдуже сему і тому духовному провідникови села, який там віт настане в селі та яка рада громадська; впливу чужого на тих людей они не переважають своїм впливом, але як потім віт голосує на Поляка, — крик і гвалт на всю губу!

Не попрацювали ще у нас люди над материялом, з котрого виходять виборчі. Ті самі люди, що нині голосують на старосту, завтра з чистим сумлінням віддадуть голос на Русина, коли того висні сфери забажають, а позавтра виберуть всякого, кого прикажуть. Дарма річ заслонювати свою немід одним-двома зорганізованими повітами, коли в інших ще материял сирій, жде оброблення і виховання. Дарма річ закидувати „баденюкам“ блягу, коли ті баденюки то — чи хвилює, чи переходиний, чи таки і на довгі часи ще тривкий, природний витвір слабосилого руского народу, на котрий спустити ся годі. Нарід від того, що его представляє ся дозрілим, ще таєм зовсім не стає: над ним передовсім треба попрацювати. Радикали наші в цілях загального безпосереднього голосування представляють наших селян уже дозрілими до того; тої самої думки уже те-

Почуте національно.

Промова — Юрія Брандеса.

—о—

(Копія).

Нарід остає ся ненарушений на своїм місці і поступає, коли може розвинути культуру, а для нас нема нішого способу, щоби здобути собі знання, як тільки: витворювати вартости! Мало нас — то правда — але варто не боронити писати краще, малювати краще, грати краще від інших народів, нам не боронити показувати їм дороги культури, котрих самі не найшли.

Поміч правничка то дорога культури і догори культури сьуть також школи робітничі*). Змагаючись, почате відношенням товариством студентским для удержання лучности поміж шкільними Шлезингом а королівством, щоби задержати границі данського звичаю і данської культури, сьуть для нас, Данців, також першорядною задачею культурною. Народний обовязок нам боронити нашої мови і всіх сил доложити, щоби та мова не стралила ані кусня землі. Нимі самі погорджали би нами, коли-б ми в тім огляді занедбали наш обовязок.

Нам треба змагати всіми силами до того, щоби в нашім краю були жерела культури. Ми не можемо їх сотворити — то асна річ — але можемо усильно працювати над тим, щоби перешкодити їм загамованню. Примір повинен йти з гори. Коли-б найславніший в Данії, Гамлет, був сьогодні князем Данії як в драмі Шекспіра, то він напевно сьвітив би своїм приміром. Той князь не тільки займав би ся акторами, — але він жертнував би рік-річно певну суму грошей на закупню різьб і образів, щоби допомогти нашим артистам, котрі тепер так тяжко борють ся в нуждою. Коли-б річно тільки 50.000 корон на ту ціль призначив — а та сума не зробила би жадної кривди Гамлетови — то тим піддержав би з успіхом данську штуку. О! Гамлет не допустив би ніколи, щоби его ватемнив своїм бласком живописар*).

Наша так звана аристокрація, кокетуюча охотою а патріотизмом, купує іменно такі образи і книжки, котрі не сьуть творами штуки, і не старає ся о жадне обличчє до тих кругів, що або культуру в краю творять, або її піддержують. Три або чотири честні промисловці в Копенгагні то потіха наших маярів, а різьбарям остає ся лише той живописар. Ніхто не числить на аристокрацію і не сподіє ся від неї нічого. Книжки, що у нас такі дорогі, купують у нас майже лише такі, котрі на се не мають грошей. Треба бажати, щоби ті відносини змінили ся,

бо в противнім разі німетить ся такий брак народного почуття висших етанів. Щ-ораз більше чуємо, що люди без науки виростають нам понад голови. Все то смутне, а найсмутнішим є, що Данія не показує що найменше на сьвітлових ринках щасливо розвинених здібностей і талантів, котрими без тих нещасливих відносин у вітчині могла би в новітніх часах безперечно поведувати ся.

Щоби збільшити нашу відвагу, мусимо перед очима мати все те, що зможе зміцнити нашу віру у власні сили. Наше різництво і молочарство зискує що-раз більше свідчення звірцего. В науці і штуці займаємо безперечно вагально високе становище. А коли хочемо становити данської і норвежської літератури супротив заграничній справедливо порівняти, то мусимо замітити:

Найбільше знаний писатель, якого Данія в половині століття видала, Серен Кієркегард, лишив ся задля відособнюючої сили мови і тяжкого змісту его творів майже зовсім незнаним в Європі і то в часі, в котрім був би міг працювати і мабуть виробити собі вплив. Коли імя Г. Ц. Андерсена стало голосним в цілій Європі, сягало імя Кієркегарда лише до Шонен. Г. Ц. Андерсен був через довгий час нашим одиноким європейським іменем і справедливо не могла Данія зрости в оній, коли суджено, що властитель того імени є нашим найбільшим генієм.

Норвежским пощастило ся вже більше, бо Ібсен, котрий без Кієркегарда як усеїна не міг повстати і котрий помімо свого поетично-

*) Відношенням товариством студентским в Копенгазі змагаючись, почате відношенням товариством студентским для удержання лучности поміж шкільними Шлезингом а королівством, щоби задержати границі данського звичаю і данської культури, сьуть для нас, Данців, також першорядною задачею культурною.

*) Живописар Ібсен подарував місту Копенгазі свою галерею різьб т. зв. Ібсенотеку.

пер і інші сторонництва, все те дуже гарно, коли чоловік так свій нарід хвалить, але незасліплена, реальна обсервація показує далеко щось інше, а імен-но то, що більша частина наших селян ще не має й елементарних понять про суспільний лад.

Так і тепер, коли треба в обороні перед ворогами накинутись на них з опозиційним костуром, то ніхто не хоче пошукати бодай половини вини у себе, тільки всю бачить у противників. Коли Романчук упав против Каратницького, то вже з того виходить, що „Русини як самостійний політичний чинник перестали входити в рахунок“, але коли против могучого мільонера-князя в Перемишлі вийде послом руский хлопець, то там уже не приписує ся того організації, праці, тільки якимсь ближнє неозначеним непорозумінням поміж Баденієм а Санігою. Се виправді вигідно уживати в борбі таких викрутів, але не всякий нарід повірить, щоби Баденію був миліший хлопець, як князь Саніга. (В посліднім числі Дѣла ч. 209. вже читавмо потверджене нашої думки. Сказано там про вибори в Перемислі: „Побіду селянина над „червоним князем“ можуть приписати собі селяни самі, своїй знаменитій організації“).

Значить, лихий для опозиції результат виборів треба приписати не „політиці пониження і бляги“, бо якісь ті самі, що то пишуть, кажуть на інших місцях, що і Барвінському мимо его політичні вибори не дописали; але то треба приписати — як справедливо каже *Нар. Часопись* (дарма, що она урядова, але правду пише!) — в значній мірі нашої слабій силі. Нам треба ще багато попрацювати, щоби у себе не бачити вини, тільки у других. Той сам Бадені, що так дуже „завзяв ся“ на Романчука і інших, „позваляє“ ні з того ні з сего вибрати 12 мазурских послів, хоч против тих послів повстають всі верховоди польські! А то що за знак? Попросту

Мазури перемогли, а Русини не потрафлять!

А відтак ще велике питанє, чи нам так дуже жалувати за числом послів, не зважаючи на їх якість. Не знаємо, з якої причини уважав дехто Антоновича і ему подібних рускими послами, коли у них рускості не було ані дрібки! Не находимо доброї відповіді на се, що нам за хосен принесли всі ті москвофільські послы, що доповняли число 16. Не розуміємо, чому лише задля теперішнього о 2 меншого числа послів ми забуваємо нараз, яку ми велику шкоду мали з того, що між бувшими 16 послами третя частина москвофільська була тягарем, спиняючим всяку роботу. І то нам дивно, чому факт такий важний, що вже послів-москвофілів нема, лише польська праса зрозуміла, а Дѣло так собі тільки згадало о тім, як би з того не було ніякого хісна, як би се був факт дрібний. Все те треба пам'ятати, коли порівнює ся теперішність з минулистю.

Ми зовсім не станемо боронити всіх тих, що спинали вибір дійсно руских кандидатів, але ми у виборі тих 14-ох не бачимо ніякого лиха, так як добачують его опозиціоністи, лише задля того, що ще й інших не вибрано. На кождий випадок нема рації казати наперед, що ті 14 послів будуть зле заступати руский нарід і що діяльність їх буде безхосенна. Вибір тих послів — се перший крок до переведення тої засади, що в соймі не сьміє засідати жаден москвофіл. Зірване з давню традицією мусіло ся окупати жертвами, тим більше, коли між тими жертвами були люди, котрі тої засади не визнавали або її затемнювали на шкоду ясному поступованню в народних справах. Ми певні, що теперішні послы рускі, хоч їх о два менше, зможуть скорше і успішніше обстати за рускою справою, ніж давнішні розбитий і безуспішно обречений збиваний руский клуб. Ми певні, що саме тепер, коли вже в соймі не буде спору о саму народну основу, о

рацію розвою народу руского, руский клуб вийде в рахунок яко чинник політичний. Нема найменшої причини тужити за старою ерою, котра іменнє в союзі з москвофілами була ерою пониження народних ідеалів, ерою бляги Антоновичів та Кулачковських, ерою, підчас котрої москвофіли, хоч ніби мали спільний клуб з народовцями, а поза плечима їх дбали тому шість літ, аби вийшли тільки їх послы. Нехай до жалю наших народовців-опозиціоністів не домішує ся жалю москвофільський по страті своїх послів; на те у них свої очі, щоби бачити ними, що на знищенню москвофільства ми нічо не стратимо, тільки зискаємо дуже багато; а для всіх Русинів нехай сей новий зворот політичний буде початком роботи з низу, по громадах, щоби по шістьох літах знов не прийшло ся нам каяти ся безуспішно. Прокляти такі, як агітація за розв'язанню сойму, звернуті тільки увагу в безхосенний бік, коли тимчасом всю увагу суспільності, всю енергію її, яка є, треба доконче повертати на роботу по громадах.

Всі то бачимо і відчуваємо на різних інших полях крім політичного, як малий ще наш розвій, як мало робітників народних, як мало свідомої інтелігенції, а ще менше свідомого люду. При сих виборах мали ми новий доказ того. Так замість зразу підкопувати в очах суспільності повагу вибраних руских послів, замість вичисляти чужі провини, з чого наші противники в кулак сьміють ся, замість передумувати над способом, як завернути то, що вже стало ся, ми раді би бачити всюди ту труднішу, хоч і не так крикливу, загальну роботу по селах та містах. Коли Молодечів вибрано, Старочехи з повагою уступили ся і дали поле до діланя Молодечехам, хоч самі зі своїх гадок не зрезигнували. Коли-ж у нас вибрано послів не з такою за красою, як була до тепер, то перепавші і невдоволені не мають нічо лучшого до роботи, як ки-

го багатства не може рівняти ся з Кіркгардом що-до філософської глибини в творах, писав у формі для всіх зрозумілій. Іншою нещасливою для Данії обставиною є те, що її найгарніші, найартистичніші твори належать до ліричної поезії, котрої не можна перекласти на іншу мову, і котрі диявола не можуть у чужих знайти належного оціненя. Очевидно ясна річ, що коли-б они були такими оригінальними як ліричні твори Генріха Гейнего, то вилюбили би ся напевно з явищів мистецтва. Але проте-ж який великий артист є такий Вінтер! Йкий бездоганний! яке жерело красоти в його жилах! справді, ми не потребуємо червоніти ся, що Арне Гарборг а за границею сто рази більше знаним як він.

Таланту не бракло ані давнішнє ані сьогодні нашим лірикам. Поезії Драхмана заслуговує справді на те, щоби так само були знані, як проза не одного Норвежця. Однак в перекладах мусить гинути їх мовна і ритмічна краса, мусить гинути їх настроєве багатство. Світлова слава напевно не є ніяк припадкою, але рівно-ж не є справедливою міркою. Прозові оповідання Бернсона єуть в цілій Європі знані. А хто знає Гольдшмідта? А прецінь в его творах єсть така знаменита штука, така гарна і тривка, що ліпшої доси нігде не написано.

Коли, мої панове, віставите на кусинку паперу в колонках норвежскі і данскі імена, а ту колонку поділите на рубрики: лірика, по-

ієти, драма, комедія, історіографія, критика штуки, критика літератури, журналістика — то пересвідчите ся може, що помимо безперечної пишмості, яку з'єднало собі кілька імен його лігнє на однім одинокім бігуні Норвегії, Данія не займе низшого становища. Данія має пр. в Герулі так знаменитого журналіста, що рівного ему не знайдеш в скандинавських краях; є то майстер штуки естетичної, котрий виправді не пише популярно, однак его рід творчості не має другого представителя поза границями півночі. Ані Швеція ані Норвегія не має лірика в талантом Драхмана, ані істориків штуки, котрі дорівнювали би Юліану Анге і Карольону Мадсен.

На полі драмату, роману і новель маємо цілий ряд субтальних і сильних талантів. Коли они не дорівнюють Норвежцям що-до ємності і зручності в охоплюванню освілюючих і сензаційних тематів, під вагом артизму їм що найменше не уступають.

Працоймо отже що сил, щоби наново впровадити імя Данії до чужих присталий, щоби також в нас зміцнити підприємчість і особисту ініціативу. Замість розписувати премії на плохість, лийтаймо радістю літературі і артистичну відвагу, що рветь ся до великих задач. Зруйнуймо опінію, що наша культура є стара, а культура Норвежців молодша. Культура Норвежців не є в самій річній пів години молодшою від нашої. Подібно, як ми, одержали також они з рук Гольберга своє

охрещення культурне, а культуру, що числять лише 170 літ жити, не можна вже назвати старою. Що мали-б ми доперва сказати о грецькій культурі? Між тим треба всі сили напружати, щоби в Європі розширити аналіз о тім, що ми вже маємо, і старати ся енергічно, щоби розвинути наше індивідуальне життя.

Не утайв я перед вами нічого, що нас Давидів гніє і парализує, а в першій і в останній ліній показав я на те почуте приналежності до держави, що безастанно тратять внутрішню силу — на почуте, що живемо в таких відносинах, в котрих змісл права а в них рівночасно любов до свободи меншають.

Причина, задля котрої в високо ціню і поважам вільнодумне товариство студентів є та, що то молоде товариство було в тяжких і пригноблюючих часах енергічним протестом против упадку, огнищем ентузіазму і віри. Вільнодумне товариство вело життя товариства, котрому не бракло духа, але заслужило ся своєю інституцією. Коли хочемо чужоземцям сказати, що в данській теперішності є гідним уваги, то передовсім треба назвати три річі: оригінально народні: народні університети, цінне діло Грудтгага і Грудтгвіганів, — праціничча поміч і робітничі школи, діла вільнодумного товариства студентів. Тут відобразили ся ролю піонерів, тут засьвітла мала Данія Європі приміром.

В пригнобленім, непевнім, скептичним столітті, в котрім множество страхаючих ся де-

дати колоди вибраним послам під ноги і вязати їм зараз зразу руки, щоб не могли взяти ся до ніякої роботи. Таке поступоване хісна не принесе.

Наша рада: з оцінкою думок і роботи вибраних послів заждати, їм дороги не загороджувати, в опії публичній не обезславлювати, тільки старати ся о ту загальну роботу, котрої всі так бажаємо, а до котрої так мало людей бере ся. Роботи нашої не покажемо хоч би і оправданим наріканням на нещасні обставини, бо тільки одна сила може перемогти другу силу, а неміч сили не переможе.

Не можемо лучше сих повиборчих думок закінчити, як прикладом з життя Поляків. Ще в Тішині польської гімназії не отворили, а вже зложено дев'ятьдесять стипендій по 100 зр. для учеників, значить кождий ученик першої класи може дістати стипендію, аби лиш учив ся і був Поляком, а не Німцем. Так піддержувати народну справу — то розуміємо! А пригадаймо собі, як наші москвофіли прийняли руску гімназію в Коломиї! Радили своїм записувати дітий до польських гімназій! Ну, се мабуть не єсть робота така, з котрої був би хосен для народу...

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 2. жовтня 1895. р.

Впв. передплатників просимо о надсилане передплати за четвертий квартал і о вирівнане залеглостий.

Нові старости в Галичині. Секретарі львівського намісництва: Фр. Селецький, Ром. Шамаповський, управителі староств в Рогатках Вол. Ярош, в Ліску Фр. Шаловський і в Чорткові Ант. Вибрановський іменовані повітовими старостами. Секретарями львівського намісництва іменована повітові ком сарі: Вол. Щербильський в Домброві, Тад. Вобжанський в Синоці, Юл. Цуляв і Снятині, Йос. Бродницький в Збаражі і Житі.

ред світом, множество старого обскурантизму знов явно виступав і голову підносить, об'єднано вільнодумне товариство студентів імя даньської вітчизни певним блеском, хотай его вік молодий і число членів ще мале.

Північні аїди студентів устали. Захитало ся пануюче становище, як займали від давна в інших краях студенти. Студенти чужих народів абдикували чим раз більше, коли наступив новий інтелігентний стан — робітники. Але цвіт даньських студентів не абдакував і не уступав поступаючим робітникам місця. Они зрозуміли, що єуть природними приятелями і проводирами того стану. Кождий новий стан потребує провідників і керманців а того стану, котрого місце хоче займати. Так у французькій революції проводили міщанству проводирі а шляхти. Даньскі студенти чули ся покликаними, безінтересовно простий люд просвічати і боронити перед покривдженням.

Товариство згуртувало ся сьогодні перший раз в новім, більшим і ліпшим притулку. Нехай розвиває ся в нім, як в давнім. Нехай тут побачить світло багато гарних і нових ідей, нехай зродить ся багато позиточних діл для хвали Данії!

Петруський у Львові. Старости Юр. Пивоцький в Бялій, Пав. Свистальський в Дрогобичі і Лев Куріковський в Велічці одержали титул і характер радників міністерства.

Загальні збори філії „Просвіти“ в Тернополі відбудуть ся дня 6-го жовтня о год. 2-ій зполудня в сали „Сокола“.

Галицькі вибори з міст і палат торговельних відбули ся дня 1-го жовтня с. р. Результат тих виборів такий: Вибрані з міста Львів Тадей Романович, др. Франц Смолька, Михайло Михальський і др. Бернард Гольдман; Броди: Октав Сала; Бяла: др. Іван Рознер; Дрогобич: Леонард Висньевський 663 голосами (Дмитро Леськів одержав лише 123 голосів); Коломия: Станіслав Щепановський; Краків: др. Фердинанд Вайгель, др. Генрих Йордан, проф. Іван Роттер; Новий Санч: др. Юліян Дунаєвський; Перемишль: др. Александер Дворський; Ряшів: Іван Погоновський; Станіславів: др. Лев Білінський; Самбір: Людовик Слотвинський; Стрий: др. Цяли Фрухтман 453 голосами (о. Алексей Бобикевич одержав 249 голосів); Тернопіль: Шастний Погорецький; Тарнів: Адольф Вайгінгер. — Остаточний результат виборів з міст є такий, що з давних послів вибрано 11 наново, а 8 нових. — Палати торговельні вибрали: Львів: д-ра Здислава Мархвицького; Броди: д-ра Натана Левенштайна; Краків: д-ра Арнольда Раппапорта.

Виділ Рускої Бесіди у Львові, доновнений виборами з 23. с. м. уконституував ся в сей спосіб: Голова Йосиф Левіцький, совітник вишого суду краєвого у Львові, заступник голови і господар о. Александер Темницький, референт справ театральних проф. Володимир Шухевич, каснер др. Володимир Коцовський, бібліотекар др. Іван Франко, секретар о. Теодосій Лежогубський, член виділу др. Андрій Кос. Заступники членів виділу: Андрій Занько, Алекс. Крохмалюк і Йосиф Дрималик.

Службовий ювілей. Директор домен бук. гр. прав. релігійного фонду Йосиф Вислоцький празнував дня 29. м. м. 40-літній ювілей службовий. П. Вислоцький є родом з Гучка коло Перемишля і розпочав свою кар'єру при фінансовій дирекції. З нагоди того ювілею вручили урядники гарний альбом з фотографій краєвого президента і всіх урядників, а вечером відбув ся банкет. П. Вислоцький належить до дуже улюблених горожан Чернівців і тішить ся загальним поважанем. При сій нагоді ми хотіли-б лише замітити, що П. Вислоцький є з роду Русин, бо его батько був гр. кат. Русинном професором в Перемишлі, а тепер належить до Поляків-патріотів.

Зміна титулів. Найвищим рішенням з дня 12-го вересня с. р. мають всі концентів урядники, приділені до краєвих правительств, мати титул „правительственного радника, секретаря, концентіста і практиканта“.

Конкурс розписаний на посаду учителя в Конятині, вишницького повіта, з рускою викладавою мовою. Речення до 15-го жовтня с. р.

З бук. краєвої Ради шкільної. На засіданню дня 25-го вересня с. р. розширено однокласову школу в Лашківці на 2-кл., а однокл. школу в Рогізні на 4-кл. школу. При дівочій школі в Кіцмані іменовано надучителькою Адольфіну Стратийчук, учительками Кліментину Кордашевську і Софію Оробко. Перенесено учителя з Вишниць і пов. інспектора Іларіона Стратийчука та учителя Тодора Березовського з Бергомету н. С. до Кіцмані. Провізоричного підучителя Дмитра Альботу в Кіцмані стабілізовано, а Артемія Українця з Лужан іменовано провізоричним підучителем в Кіцмані. Признано перший п'ятилітній додаток гімназійальному професорови в Сучаві Лазарови Віколю, управителеви 4-кл. школи в Манастерисках Макс. Кайндльови і підучительці в Чернівцях Розі Заверквель. Позволено протестантському пасторови з Іцкан А. Ц. Петрови Гodelь уділяти протестантської релігії в народних школах в Сучаві. Вкінці полагоджено дрібніші справи.

Великий процес скінчив ся сими днями в Чернівцях. Обжаловані були громадський писар з

Станівців, Клімівців і Гербівців Свораковський і его товариші начальники і радні громадські оріжні надужити і обманства. Они мали стягати від мужиків більше податку як потрібно і лишній гріш ховали у власну кишеню. Процес тривав 16 днів, а судії присяжні заперечили всі 35 їм поставлених питань, по чім суд увільнив обжалованих.

Добрий спосіб. У Львові підчас рауту на честь писательки Духенської заведи новий спосіб збирання грошей на народні цілі. Всі що брали участь в рауті, платили крім вступу ще по 5 кр. „податку народного“ на товариство „Школа людова“.

Нове обильне жерело нафти. Недавно розпочала галицька нафтова спілка вертїти за нафтою в Рогізні руській. Дня 24. вересня с. р. в глибині 190 метрів наступив такий сильний вибух ропи, що не було способу затамувати єї і сотки бочок вибухшої ропи, пішло до сусідньої річки Суківки. По кількогодичній тяжкій роботі, тим більше, що она відбувала ся цілком на потемки, бо вибух наступив вечером і не можна було ужити світла задля небезпечности вибуху газів, удало ся вкінці замкнути закін і справити ропу до збірників. В той спосіб за перших 20 годин зібрано около 800 бочок ропи. Той закін названо „Вариант ч. 2“, а то задля подібности з законом „Вариант ч. 1“ в Потоці, одним з найобильніших в Галичині. Отворене того закону має велике значінє для цілого горлицького повіта, бо ціни ґрунтів підуть значно в гору і місцеві робітники будуть мати великий заробок.

Про короткозорих. Вже від довшого часу старають ся шкільні власти і лікарі, щоб спинити наклін молодіжи до короткозорности. Багато доброго завели в тій цілі: відповідні лавки, ясні комнати шкільні; а також звертають увагу на спосіб сиджєня дітий при читанню і писаню. Але чи можна зовсім вилічити короткозорість? Славні лікарі кажуть просто: годі! окулярами можна трохи зарадити короткозорости, але вилічити зовсім не можна; бодай до тепер не знають способу. Остатніми часами звернула на себе увагу роззирава берлінського окуліста др. Е. Шерка, котра може посує справу лічення, а бодай зарадить дальший короткозорости наперед. Др. Шерк по довголітнім досвіді поручає для короткозорих два способи. Перший спосіб, то прилад званий по німєцки Schläffensauger. Єсть то гумовий невеличкий бальон зі скляною шийкою. Що вечера перед сном, найлучше уже в ліжку, пацієнт стискає той бальон рукою і прикладає до висок. Прилад сей має такий вплив, як би суха приставлена банька; увільняє очні доли від надмірного напливу крові, що — як здогадують ся — має бути причиною короткозорости. Бальон треба приставляти тільки на п'ять минут. То „сасанє“ бальона зовсім не болять, а пацієнти уживають сего приладу дуже радо. — Відтак поручає др. Шерк короткозорим школярям яко лїк кокаїну, котру що лиш недавно стали уживати до лічення очей. Кокаїна подібно як атропіна, тільки лагіднійше скріплює мускул, котрий форму очної сочки ставить в відповідне віддалєне до огляданого образу. Напружене сего мускулу, особливо в початках короткозорости, єсть сполучене з дрожанєм; тому вплив кокаїну на сей мускул дуже спасєний.

Людвик Пастер, французський учений, що винайшов спосіб щіплення скаженнини, помер в Парижі. Пастер мав 73 літ. Перед вісьмома днями дістав апоплектичного удару і в наслідок того помер.

Одіня з паперу. В берлінськїм товаристві антропологічнім заявив професор Йосет, що одержав пробки одінь паперових: кафтанів, штанів і т. ин. ужеваних японськими войсками в часі осіннього і зимового походу. Пробі переведені в другім ґвардійскім поході уланів показали, що ті одіня непридатні при більшій теплоті, бо по трьох днях розлазять ся цілковито, а також суть за теплі. Робітники в папірних добре знають, що папір навіть дуже тонкий задржує тепло; они обвивають ноги папером перед обутєм лише для того, щоб їм було тепло в зимі. Особливо при гостці єсть папір доброю охороною від зимна. Деякі люди нераз усувають болі гістцеві наліплюючи на болючі місця тонкий,

добре класний папір. Яко охорона против змних помостів єсть папір також дуже добрим і дешевим матеріалом, котрий навіть найбідніший може собі купити.

Одурила. Як з Чорткова доносять, від якогось часу замешкала там незнана доси пані Она вміла своєю красою і своїм благим обходженем привертати собі симпатію бідних людей, котрі їй вірили, що має багато грошей, котрі поки-що стоять під надзором якоїсь нечистої сили. Але она все говорила, що небагом та нечиста сила щезне, а тоді она за кожного їй позиченого гульдена віддасть тисяч! Бідні селяни вірили в своїй добродушности у все те і позичали їх гроші, надіючись вскорі стати богачами. Коли прийшов день відкуповування скарбу т. е. 18. вересня, та незнана жінка щезла, а бідні люди аж тоді побачили, що попали ся в руки шахрайки. Її арештовано в Станіславові і віддано суду.

Телеграми.

Нове міністерство.

Відень, дня 2. жовтня 1895. Wiener Zeitung оголошує цісарське відручне письмо до гр. Кільмансегга, котрим прийнято димісію цілого міністерства, і до гр. Баденіого іменує його президентом міністрів. В дальшій ласкавій писемі до Кільмансегга дякує цісар ему за випробоване почуте обовязку, жертволюбну, несамолюбну і невтомиму працю та надає в знак признання ему великий хрест ордера Леопольда. Відтак оголошено цісарське письмо з признанем для Яворського, надаючи ему ордер залізної корони І-шої класи; писемю до Бем-Баверка, надаючи ему достоїнство тайного радника і застерігаючи дальші его услуги. Прочим управителям міністерств висказав цісар свою подяку і признане.

Іншим писемом передає цісар Баденіому управу міністерства внутрішніх справ, іменує Вельзерсгаймба міністром краєвої оборони, Гавча міністром просвіти, Біліньського міністром фінансів (заразом буде він управляти агендами мін. Яворського), Ледебур міністром рільництва, Глайсхаха мін. справедливости, Глянц-Айху мін. торговлі. Вкінці слідує писемю, котрим цісар іменує гр. Кільмансегга намісником Долішньої Австрії.

Відень, 2. жовтня. Обговорюючи переняте урядованя кабінету Баденіого, замічає Fremdenblatt, що Бадені дійствував сильно при утворенню коаліційного кабінету, а тепер перебрав ліквідацію коаліції, обтяжену найтруднішим спадком кабінету Таффого, реформою виборчою. Задачею нового кабінету буде, щирі консервативні елементи парламенту піддержувати і їх притягнути до розвизання державних задач. Бадені до сего як раз муж. Також між членами кабінету нема ні одного, котрий не був би пересвідчений о кінечности зібраня всіх консервативних елементів коло державних інтересів. — Neues Wiener Tagblatt підносить, що Бадені окружив себе вибраним осторожним штабом і внісше в урядованя певно не є несимпатичне. Однак надія на ліпші часи зможе аж до оголошеня правительствених заявлень стати тривкою. Програма правительства в головних чертах означена в основних державних законах; коли до сего прийде непоколивима рішучість в поборованню переворотних змагань, то наступить порядок і пічне ся хосенна робота. — Wiener Tagblatt каже, що ми потребуємо вже раз політики здорового розуму людського, цілком природної політики, а мужем до того є Бадені. — Wiener Extrablatt надіє ся, що новий кабінет зрозуміє політику вільної руки так, що тим улекшить ся здоровий утвір партій і усуне ся хаос між партіями. — Oesterr. Volkszeitung думає, що вільномудні Німці можуть в покликаню міністерства Баденіого хвилю добачити лише продовжене старої системи в новій формі, супротив чого они стоять не з опущеними руками, але з поважною здержливістю. — Deutsche Zeitung і Ostdeutsche Rundschau заняли вороже становище. — Deutsches Volksblatt заявляє, що парламентарна ситуація

не є для нового кабінету тяжка; з осудом здержує ся аж до оголошеня парламентарних заявлень гр. Баденіого. — Neues Wiener Journal надіє ся, що доля Австрії не буде лише епізодами злучена з кабінетом Баденіого.

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові,

улиця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесії ч. к. міністерства справ внутрішніх з дня 9. грудня 1891 р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. ч. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, опертий на засаді взаїмности своїх членів, обезпечає всяке майно движиме і недвижиме против шкідливого впливу вогню під найпристосованішими умовами і по числу можливо найнижшій премії.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошення о ухвалені агенції в місцевостях, де нема агентів „Дністра“, приймають ся.

ТОВАРИСТВО „ПРОСВІТА“

при зближаючих ся іспитах в школах народних подає до відомости Свѣта. Рад Шкільних, Впов. свѣщеників, катихитів, учителів і родичів, що книжки накладу товариства, призволені кр. Радою шкільною на премії для учеників, красно оправлені з позолоченими берегами, можна купити в канцелярії товариства при улиці Вірменській ч. 2 по слідуячій ціні:

Роскази про сили природи 20 кр. Оповідання о житю св. Бориса і Гліба 20 кр. Повістки для дітей 27 кр. Сестра 15 кр. Байки 22 кр. Історія Руси ч. I. 25 кр. Історія Руси ч. II. 23 кр. Лен і конопля 24 кр. Рогата худоба 45 кр. Про живоплоті і ліси 20 кр. Веняжні Франклін 16 кр. На до-світках 22 кр. Серед ледового моря 25 кр. Житє св. великомученика і лікаря Пантелеймона 20 кр. Дрібна птиця господарска, а великі гроші 20 кр. Відкрите Америки 22 кр. Звірята шкідливі і пожиточні 42 кр. Перекотиполе 18 кр. Кирил і Методій 22 кр. Молитвенник народний (в звичайній оправі) 20 кр.

влучній оправі:

а) хребет полотноаний і золочений хрест з переду 25 кр. б) ціла оправа полотноана, береги золочені і золочений хрест з переду 35 кр. — Молитвенник народний великий по ціні 90 кр., 1-10, 1-30, 1-60 і 1-80 кр.

Всякі замовлення висилають ся скоро і точно.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО „РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровица число 2,

має на складі:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодіжи, міщан і селян, редактовану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894, по 1 ар. 20 кр. за рочник, а всі 9 разом за 9 ар.

— З пересилкою поштовою 9 ар. 30 кр. —

ВИЙШОВ МОЛИТВЕННИК

виданий „Просвітою“

в народній мові, великий, обіймаючий 640 сторін друку, найновіший зі всіх таких Молитвенників.

Молитвенник сей містить в собі: I.) Молитви щоденні ранні і вечірні. II.) З Богослуженя церковного, іменні: а) з Вечерні, б) з Повечерній малої, в) з Повечерній великої, г) з Утрені, д) Літургія св. Іоана Золотоустого, е) Молитви в часі св. Літургії. III.) Тайни покаяня і пресвя. Евхаристії. IV.) Молитви для різного віку, стану і в різних потребах. V.) Молитви в часі великого посту. VI.) Молитви на празники а) Господські, б) Богородичні, в) Святых. VII.) Молитви сполучені з відпустами, VIII.) Акафист до а) Ісуса Христа, б) Пресвя. Богородиці в) св. Отця Николія. IX.) Малебен до пресвя. Богородиці. X.) Тропарі, кондаки, богородичні і прокимени а) недільні, б) щоденні, в) на празники Господські, Богородичні і Святых, г) на деякі потреби. XI.) Коляди і пінші цісні церковні. XII.) Місяцослов цілого року.

Сей молитвенник дістати можна в канцелярії товариства „Просвіта“ і в книгарні Ставропігійській і перепл. заведенню Мих. Спожарского по таких цінах:

- 1) Молитвенник брошурований — ар. 70 кр.
- 2) оправлений на-пів в полотно з однітими відтисками — „ 90 „
- 3) оправлений ціло в полотно з золоченими і відтисками 1 „ 10 „
- 4) оправлений як під 3) з додатком золочених берегів 1 „ 30 „
- 5) оправлений на-пів в шкіру з золоченими і відтисками 1 „ 10 „
- 6) оправлений ціло в шкіру з золоченими і відтисками 1 „ 60 „
- 7) оправлений як під 6) з додатком золотих берегів 1 „ 80 „

Замовляючи поодинокі Молитвенники звольте прислати на оплату пошти 20 кр.

Альбум заслужених Русинів.

Ціна 70 кр.

В Дрібній бібліотеці, видаваній у Львові Костем Паньковским, вийшли доси сі книжочки (разом чисел 13):

Байки Евгена Гребінки (10 кр.)

Маярі, оповіданє Всеволода Гаршина (10 кр.)

Пролісок, поезії Павла Граба (20 кр.)

З чужого поля. Переклади Павла Граба (20 кр.)

Що то є господарність. — Герінга (переклад В. Герасимовича) 20 кр.

Поезії Осипа Маковей (20 кр.)

Оферма, оповіданє его-ж (10 кр.)

Твори Івана Сурика, череклад з російского (10 кр.)

Українські писаня Митра Оленьковича (10 кр.)

Писаня Василя Кулика (10 кр.)

Чернеча республіка на Афоні — Василя Щурата (10 кр.)

Нарід в неволі (то що було друковане і в Неділі) — 10 кр.

Микола Палкин Льва Толстого, оповіданє 10 кр.)

14-15-літний хлопець з відною наукою, знайде в друкарні Германна Чоппа в Чернівцях, зняте за цілковите удержане.

З друкарні Г. Чоппа.

Видає і за редакцію відповідає Осип Маковей.

ПЕРЕДПЛАТА

за „Буковину“ разом з
шматр. додатком „Неділю“
виносить:
за цілий рік 10 кр. — кр.
за чверть року 2 „ 50 „
місячно „ 85 „
для заграниччя 15 рублів або
24 франки.

Віддати грошей по 6 кр.
в бібліотекі Л. Горюнова в
Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу
і неділю.

Редакция і Адміністрация
„Буковини“ знаходиться в
Чернівцях (ул. Петровича
ч. 2), куда всі дописи адре-
сувати належить. — Бюро
редакції отворене щодня
від 8. рано до 8. вечерю.

Нове міністерство.

Від дня 2. жовтня маємо в Австрії нове міністерство. Президентом міністрів єсть бувший намістник Галичини, ґр. Казимир Бадені. Покликуючи его на становище президента, цісар признав ему у своїм письмі такі заслуги: „Побіч розважно призначенню сойму розпачатого згідного порозуміння межі обома, Моему вітцівському серцю рівно милими народами побіч постійного поступу на полі культури і промислу в тім краю, наповняє Мене особливим вдоволенням утворення там при помочи держави і краю простора сіть средств комунікаційних; в жертволюбивім патріотизмі краю Ваши правленого, в розважній добрій волі его репрезентантів, знаходила Моя держава і армія постійно найсильнішу підпору“. Се слова цісаря.

Здаючи справу перед своїми виборцями в Кракові дня 1. с. м., ґр. К. Бадені, так характеризував діяльність минулого галицького сойму: „Які би й не були межі вами, панове, під тим поглядом погляди на поодинокі справи, то однакож можна а навіть треба признати, що минулий сойм порішив кілька важних справ, посунув край значно наперед в напрямі культурного і економічного

его розвою; дальше вдовольнив справедливим, оправданим і дійстним потребам другої народности, що єсть в тім соймі в меншості, а вкінці памятав також о потребі зближення ся до себе всіх верств суспільних, перенятих тим самим почутем обовязку як під взглядом держаним так і народним та старав ся на-конець не допускати межі ті верстви інструзів, виступаючих яко елемент руйнуючий, підбурюючий, яко potwierdжене неґації, убраної у вовчу шкіру непрошеного онікуна і оборонця від мнимого, безсоромно видуманого і взагалі не існуючого ворога“. Ми наведе слова ґро Величества, в котрих між иньшим в заслугу вчисляє ся бувшому намістникови Галичини „розважно розпачате згідне порозуміння“ поміж Русинами а Поляками в Галичині. В словах тих не сказано, що то порозуміння вже єсть, тільки що оно що-лиш розпачате. Слова ті цісарені вказують виразно, що корона не вважає ще порозуміння поміж Русинами а Поляками полагодженим, а тим самим признає, що на будуче треба буде сповнитися всім справедливим жаданням Русинів, бо ті яко упосліджені мали би право казати, що порозуміння нема, а того порозуміння корона бажає і початок ґр. Каз. Баденіого в цілі сего порозуміння вчи-

сляє ему яко першу заслугу. Инакше годі собі ті слова ґро Величества толкувати; а толкуючи собі їх в наведений спосіб, ми Русини мусимо бути вдячні короні, що справа порозуміння обох галицьких народностей, — порозуміння, опертого на сповненню справедливих жадань Русинів — вважає першорядною задачею галицького правительства і сойму.

Новий же президент міністрів, що при помочи сойму „розпачав“ порозуміння, згадав у своїй промові в Кракові, „що галицький сойм вдовольнив справедливим, оправданим і дійстним потребам другої народности, котра єсть в тім соймі в меншості“. Слів тих — хоч з руского боку річ бравши, можна перечитись о то, що більшість соймова уважала „справедливими, оправданими і дійстними потребами“ Русинів — чи все таки заперечити не можемо, бо галицький сойм, що в даних обставинах можна було зробити, зробив в користь Русинів, а в тім безперечно була велика заслуга ґр. К. Баденіого. Вже те саме, що его заходами виведено нашу національну справу також в соймі на чисту воду, а наших домашніх ворогів значно придалено, кождий щирый Русин мусить без ніякого застереження взяти ґр. К. Баденіому за велику прислугу для Русинів.

Тепер сей муж, ознакочений з ру-

З ЖИТЯ.

(Смута вісного Йора. Нова пісня в Галичині. Давид а Русин.)

Серце мое закровило ся з жалю і алобажи на „Буковину“ велика! Треба або зовсім не мати серця, або мати канібальське, а не руське, щоб перед виборами виставити девизу: „Ані одного москвофіла!“ І стало ся то, чого мое серце переболати не може: не буде в галицьким соймі ані одного москвофіла! А хто-ж нас тепер виступить сей гумористичний елемент, так потрібний для адоронки? Хто буде в правій налаті боронити так весело тисячлітнього німого старця Йора?

Коли німий Йор дізнав ся про упадок своїх оборонців, роздер одіжку на собі, поспав голову попелом і затовав ся в Отавоніґейскім музею у Львові. Жаль мав до цілого світа. Перед виборами і підчас виборів про него не говорили майже нічого, тільки про его адвоката в соймі; а тепер і адвокати процес програли і німий Йор бачить уже конець життя свого, чужа алобіща пісню: „Со сьвятили уновою“. Одна ще надія в него, така, що по втихомирено думок повиборчих онікуна витягнуть его старого знов на світ а муся і будуть ним полахати старих і молодих дітей.

В тій надії і я нахожду потіху; тільки всім гумористички на Русь, що в тим німим опиром Йором; не будь его, по виборах

не мав би „Галичанин“ о чім писати, а так посадить Йора на фотель і поаляжати ему на олтар телци, сам прославляти ся, впаде в „телячий восторг“ на вид сего німака — і ми знов да баро аї біне будемо бачити хоровади а ти-сичлітними початками. Не будь сего Йора, чоловік не почув би ані разу так розвеселяючих окликів на честь Йора.

Ех! сьвятила би ся Русь наша!

Де єсть руска вітчизна?
Де пшениці, ячменя,
Де панує Йор старий,
Череватий і німий,
Ой на-на! ой на-на!
Там єсть руска вітчизна!

Де єсть руска вітчизна?
Де що крок, то все коршма,
Де політиків єсть тьма,
А політики нема!
Ой на-на! і т. д.

Сьвятила би ся, кажу, Русь сьвяти аї своїми виборцями і політиками! Тепер уже мон наперед бачу, що староєристи стануть говорити анову про примирення аї „старорускою“ партією, бо опозиційний ум иньшої ради для Русинів не вмів найти, а „Староруси“ виплакавшись стануть знов шукати чужих плечей, за котрі би можна вигідно еховати ся і своя робити — і будемо мати анову стару історію в новім виданню. Я бачу наперед, що незалежним ета-не знов жаль москвофілів, так соромно упавших, і они допоможуть їм дальше клигати, щоб

не переводив ся на рускій землі ніколи москвофільський бурян. Таке вже в нас мигеньке серце, що нам і ворога жалю, хоч би той нам в лице плював. А в тім, що буде, побачимо — як кажуть часописи, коли не знають, що сказати.

Тепер би нам придивити ся новим галицьким послам. Кождий порядний Русин повинен знати їх прізвища на пам'ять. В тій цілі є найлучший спосіб, уживаний в гімназіях, де всякі „випіски“ укладають в вірш і так кажуть студентам учити ся. Кажуть хоч би вже забув, що значить по нашому apud, тямить вірш: ante, apud, ad, adversus і т. д. Так ото, взявши собі за примір твори а ла Третяк, можна навчити ся прізвищ послів при помочи такого етиха:

Небіловець, Мандичевский,
Охримович, Окуневский,
Диринк, Лазар Винничук,
Гавда Дмитро Остапчук,
Каратинський, Заячковський,
І Кульчицкий, Новаковський,
Ще Баринський і Савчак,
Вахнянин і Гаморак, —
Нехай буде раз і так!

Чотириох судів настане
Три панотці, три селени,
Біргермайстер, муж Віденки,
І адвокат а Городецьки,
Професорів тільки два —
Буде ера знов нова!

В тій поезії — не багато поезії, але за

скими справами так, як доси не був ознакочений жаде австрійський президент міністрів, муж, що вмів розрізнити наші чисті змагання національні від москвофільських агітацій, волею корони покликаний на нове становище, з котрого даліше може і певно буде вести діло порозуміння межі обома, цїсарю рівно милі народами Галичини. В тій акції найде він певно підпору всіх добромислячих Русинів. Австрію треба правити по австрійськи — сказав теперішній мін. Ледебур, коли ще був послом до чеського союму, дня 15. лютого 1894 р. — значить розвій Австрії залежить від розвою всіх народностей, з котрих Австрія зложена; її треба правити безсторонно і умірено. А ми по новім президенті і його товаришах сподіваємося, що тої засади будуть певно держати ся. Нове міністерство починає урядувати серед дуже користних для себе обставин, а єсть небезпідставна надія, що ті обставини і на будуче не будуть спиняти нового міністерства в праці для добра Австрії і народів.

По виборах.

В доповненню до наших відзивів повиборчих додаємо ще замітну статю з останнього випуску львівської „Правди“:

Найважливіша частина кампанії виборчої, яка близше обходить руский нарід, вже скінчена. Всяка така акція розворушує і роз'огнює умови всієї суспільності, і після обставин відзиває ся серед неї відгомном коротшим або довгим, поки все верне до рівноваги. Як громада корабельників на розбурханім морі так і суспільність ворухена такою кациєю не може довго втихомирити ся і вернути до звичайного становища. І нічого дивного. Тут бо входять в гру доли народів дола всієї суспільності, інтереси і погляди національно-політичні, конфесійні, економічні і суспільні, справи партійні і особисті, а сума всіх тих обставин складає ся на добуток виборів. Задля того об'єктивний осуд як акції виборчої, так добутку самого єсть незвичайно трудний. Під впливом роз'огнених в такій боротьбі умов стоять і дньовикарські справоздавці всего руху а навіть з свого боку долавають велику байку олію до того огню, який тепер розгорів

ся посеред суспільності, роздробленої на різнородні табори. Так отже при найбільшій спокою в зображенню виборчої акції і в освітленню добутку годі устерегти ся пересад, суб'єктивного погляду, тенденційності, а успіх або невдача відбувають ся в ластивих питию в дньовикарських справоздавачах.

Особливо-ж руский справоздавець находит ся в труднім вельми положенню. Вже сама лірична вдача настроює Русина особливо, а одна-друга невдача доводить его до розпуки і поришу а відтак до зневіри в свою ідею і до байдужности. Тому то й нам не легко устерегти ся суб'єктивности в осуді всего руху виборчого і его добутку, однак, маючи на тямі слова римського поети: *aequum servare mentem rebus in arduis*, поцрбуємо дати, на скільки спроможно, об'єктивну картину всего руху, а то передовсім в рускій часті Галичини.

Тут стояли, проти себе два табори супротивні: Поляки *beati possidentes*, хоча між собою поділені на політичні і суспільні сторони, однак, сполучені на зверх міцною свідомістю національною, почуттям своєї культурної висшности, віддержувані давними традиціями, вишколені добре в тактиці і кариости політичній, а добре переведеною організацією і цілим апаратом автономічних інституцій, якими вони майже виключно орудують. Велику підмогу має сей табор в правительстві, котре так в державі, як і в краю таку вагу надає польському елементу, а чимало зміцнює становище польського табору числення не тільки по містах, але й по містечках жидова.

Супроти сего стояли Русини з розмірно мало ще виразною свідомістю народною, мало розповсюдженим знаннем своїх прав національних і політичних, недовладною організацією і роздробленем на чотири табори чи комітети. Погляди „не оглядати ся на Львів“ викликав у деяких повітах зовсім відокремлену акцію на власну руку і ще більше ослабив значіння і повагу теперішнього осередка всякої політичної акції між Русинами. Москвофільський, незалежний (Романчук) і радикальний („Народної Волі“) комітети виступали заязито, не тільки та йно але й прилюдно проти головного комітету, хоч з боку сего останнього були змагання, довести до порозуміння і спільної акції з комітетом незалежним, аложеним опозиційними народностями. Доволі згадати про підроблений протест народности Турчанського повіту проти кандидатури о. Чалельського, про акцію бережанської опозиції проти о. Парка і поставлене кандидатури суспендованого вікта, даліше про становище „Діла“, котре не тільки тенденційно представляло змагання головного комітету, наляючи прихильників того „амеральним“ і т. п. епітетами, але навіть в надісланих не хотіло по-

містити его відозви. Та хоч у ворогованню проти головного комітету три рускі комітети ішли одною дорогою, однак між ними не тільки не було спільної акції, але було навіть ворогованне. Москвофіли зовсім вивели в поле опозиційних народностей, пустивши поміж своїх поклик: де не має шанс вибору москвофіл, та ж голосувати на Поляка або радикала, а ніяк на народности хочби опозиційного!

Радикали зперили були бачність лише на Сянтині і Городенку, котре др. Окуневський дав до диспозиції д-ру Даниловичу, щоб сей лишив ему волю в Коломиї, однак виступали також неухильно супроти комітету головного.

Таким побитом у польського комітету зросла охота, покориштуватись сим розладом поміж Русинами і для своїх кандидатів захопити як найбільше мандатів. Вправді правительством спинило в часті сї змагання польського комітету, однак в деяких повітах органи правительственні пішли на руку самолюбним інтересам місцевої шляхти або особистим амбіціям повітових великоштанів. І серед польської суспільности при всій кариости і солідарности в акції проти Русинів виявилось доволі роботи на власну руку, що нагадувала часи давньої Реча-Посполитої. А ще догодити змаганням деяких повітових одиниць, переходили органи правительственні в своїй поступованню через законами дозволені границі і ставали в суперечности з інтенціями центрального правительства. Таким способом акція головного руского комітету находила лерепопи з одного боку в супротивній нероз акції комітетів москвофільського, незалежного, радикального і повітових сепаратистів, а з другого боку — в акції польського комітету і змагань комітетів рад а навіть амбітних одиниць повітових, що находили підмогу в правительствених органах.

Такі суперечні і різнородні змагання і інтереси мусіли видати у багато випадках песою-ванний добуток. Головний комітет руский переніс отже лише 11 своїх кандидатів, а разом вишло 14 руских послів, а 2 менше як при останніх виборах. Се єсть умишний добуток теперішніх виборів — зменшене ставу посідання, зменшене чиста заступництво руского народу в сеймі кресім. Задля того була зовсім виправдана наша замітка, звернена в двох попередніх випусках нашого вістника до польського комітету, про захоплення мандатів у східній Галичині, а котрим, як ми констатували, головний комітет руский не робив ніякого компромісу. Отже докір *Gazety Nar.* органу польського комітету, що се „wagodka metoda, własne winy spychać na cudze barki“, зовсім безосновний, бо ми дуже добре знаємо і сего не загарємо, а чим наша вина, однак годі виправдати таке поступованне польського комітету, що н. пр. між вільним за-

те дуже милий прихильно-вижидаючий настрій. Не тямлю вже, котрий французький поет-декадент надрукував свою поезію, аложену лише в самих імен дівчат, оттак як би по нашому взяти.

Оля, Галя і Одарка,
Геня, Стефка і Наталка
Маня, Зося і Орися —
Всіх любі і не жури ся!

Такий чар, як у того французького поета мало подібне вичислюванє Галь та Оля, має у мене вичислюванє імен руских послів. Вправді се мене в близше неозначену тугу і каже мені бачити в будучині щодня печеню на столі селянина, двайцять п'ять руских гімнів, свій університет і т. п. — що дай Боже, амінь!

Не хотів би я бути в такім настрою, в яким тепер єсть тих кількадесят наших перепавших кандидатів на послів. То мусять бути неприємно. А в тім, хто знає, чи велика приємність бути у нас послом. Др. Окуневський писав раз сумно: „Тяжка доля руского політика!“ Певно! Вей сідять посла на кожнім кроці, вей підглядають, як він хоче ходити поміж дощ і не змокнути, як рад би підобрити ся кождому, а притім вийти непорочним. А ту злобні язики причіплять латку одну-другу, латки смолою пристають до чоловіка — і люди мають потіху. Тяжка доля руского політика — і що найменше я не хотів би ним бути.

Вже-лучше так собі дома в затишку міркувати, як Русь спасати, бути політиком поміж чотирма стінами, або що найбільше в своїм селі. Єсть і там роботи по-саму шию! Навіть, як би Русин хотів, щоб его власний дім виглядав справді по руски, кільки би там реформ треба завести, особливо при нашій уступчивости та податливости на різні впливи!

Ого, що Брандес написав в „Почуттю національним“, а розважив собі добре; варто собі его слова запам'ятати. Даньці — то як би Русини, а Норвежці — то як би Поляки. У Русинів, пригноблених історичним лихолітом, виробила ся також інтелігенція тільки кокетуюча з патріотизмом, але не дійсно патріотична. Зовсім так, як у Данії, нема в нас підваги, віри в свої сили — а чому? бо багато з нас не бере участі в загальній роботі. То єсть факт, що найбільше адеперованим тут єсть той Русин, котрий народної справи нічим не підтримує; кождий инший вірить в успіх своєї роботи. То підтримуванє народної справи не потребує доконьче сінгати поза поріг хати, велика річ уже, коли кождий з чистою совістю буде міг про свою родину сказати, що єсть справді рускою, але то рускою в найтіснішій ачатію слова.

Зовсім так, як у Данії, нема в нас загального одушевлення, ентузіазму, того найдучшого мотору до роботи: нема тої пристрасти національної, як у Норвежців, Чехів, По-

ляків. Ми собі спокійні, уступчиві, податливі Русини; чи треба чи не треба, говоримо по польськи, по німецьки, а в Росії по московськи; чи треба, чи не треба а зі своєю рускістю ховаємо ся, як би а чимсь недобрим. А ми й на таких Даньцях бачимо, що в такої натурі не добре. Треба бути гордим на свою національність!

Зовсім так, як про Данії сказав Брандес, можна і про нас сказати: „Мало нас, то правда, але ніхто нам не боронить писати, малювати або грати краще від других народів“. Ба! але до того треба загальної помочи, не байдужности. Треба витворювати партії, треба талантам давати такі обставини, щоб они могли розвивати ся, треба не лише у себе зробити їх голосними, але й познакомлювати з ними заграницю, треба в оцій Європі ставити свій нарід як найвище, так як Норвежці, так як Поляки, як Чехи се роблять. Чи ми о то стараємо ся?

Кілько наших руских письменників знає Європу? Двох-трех, більше ні. Та як же й знати наших письменників, композиторів і п. коли ми самі не знаємо їх прикраси, славою народу, тільки чимсь таким, без чого євмію можна обійти ся! Як у нас вилізуть таланти? В найлуччій випадку не жалують банальних, пустих похвал, але при похвалах можна дуже вигідно агитувати в голоду. А то буває у нас частіше так, як у Данії: похвал

тривжав і підтримував кандидатуру бутного
грав рамеского, що пішов собі давним звичаєм
в Речі Посполитій на власну руку на
перей. П. Баріньский добре пам'ятає акцію ком-
промісу з okazji ostatnich wyborów do Ra-
dy państwa, i Gaz. Nar. не має тут чим вели-
чати ся, бо і в такий компроміс комітет поль-
ский не зробив всего як слід, а Gaz. Nar. і пра-
ва польська взагалі з свого боку свинчала сира-
ва домігання і заходи Русинів своїм бала-
хуством, патиючи без розбору Русинів-наро-
дів (дарма що вони опозиціоністи) москово-
філи, отже нехай не виправдуєть ся тепер сру-
чанієм własnej winy na cudze barki!

Сегорічні вибори соймові досягнули один
заклад добуток, який може вельми хосенно впли-
нути на роботу парламентарну руских послів
і також і на дальший розвиток рускої суспіль-
ности, іменню, що в соймі не буде, як Буковина
зама, ні одного московофіла! Як небудь
мають бути деякі речинні в поглядах вибраних
послів, однак се річ певна, що всі вони призна-
ють потребу національно-політичного і культур-
ного розвитку руского народу на основах само-
стійности. Таким способом не буде суперечки в
соймі про етимологію і фонетику, не буде супе-
речки між послами рускими про те, хто ми, бо
їх разом стануть на основі національно-культур-
ної і економічної праці для подвигнення і попра-
ви долі руского народу а особливо селянства і
міщанства. Отже коли „Галичань“ се пора-
жене московофільської кліки закриває Цирковим
розказом „ми погубили“, то ма скажемо, що се
перше на невластиву адресу, а дійсність по-
казує, що московофіли погубили в соймі і мусять
погубити і в суспільности рускій. Коли-ж знов
„Діло“ з негасною злобою добуток сих виборів
пильне плодом „нового курсу“, політики пони-
має і блага і кличе тепер „до діла, до діла, до
діла!“ і обіцяє викоринювати лизунство і хлу-
пство, то ми додамо до сего, щоб не грало ро-
д зарисен і викоринювало також фарисейство
серед тих, що бажать бути лучшими перед ру-
скою суспільністю, як дійсно є!

Сегорічна акція виборча збогатила руску
суспільність досвідом, яким повинні Русини по-
впорувати ся в будучий, та про се при ин-
шій нагоді.

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 4. жовтня 1895. р.

З нагоди сьогоднішніх іменин Е. В. Цісара
відбули ся по всіх церквах і костелах в Чернів-
цях і в краю богослуження.

се який талант, то зараз его довіною по голові,
проби — борони Боже — не сгинув головою
ниже понад наші нерозумні голови. Та є ма-
ло потреби переповідаю слова Брандеса,
бути без потреби кожний собі розважив і порівняв
іх Даниччю а Русинами найшов. Порівняв а
еще а нашими відносинами тому, щоб ще
лучше то в пам'ять вбило ся. Одушевлені, ві-
ри в себе! — є слова і тисяч разів повтаряти
не вистодити. Коли в Жидачівщині руский
посол перепав, то виборці плакали! Мавур в
тих випадку був би, а Русин плакав! Се дій-
сно характеристично! Зараз така чисто дит-
яча політика! Хто плачу слухав, особливо — го-
варю не в дословний значіню — то такі кож-
дй послухав. А коли кулак слабій, то гімна-
стичує ся, заправляв ся до борби, вирабляв в
себе силу — але за пенку ціну не плач на
сміх людям! Прийде час і поборош ся тай
переможеш противника.

Шів царства свого, которого не маю, дам
тому, хто мені подасть раду, як в найлучший
спосіб викоринити у Русинів ту плаксиву на-
туру. Хто ту раду найде, нехай собі мое цар-
ство вибрав, а я вже в такою радою дам собі
раду і без царства поміж Русинами.

Б ж и е н.

Іменоване. Комісар поліції і управитель
граничного поліційного комісаріату в Іцканах,
Віктор Калита, іменований надкомісарем поліції.

Посвячене шпиталю в Сучаві відбуло ся
дня 30-го вересня с. р. при участі краевого
капітана і его заступника та інших достойни-
ків. Посвячували гр. пр. архимандрит Чунтулак
в рускій і волоскій мові, гр. кат. декан і рим.
кат. парох. По посвяченю відбув ся бенкет.

Посвячене школи в Кіцмани відложено, бо
будинок, що мав бути готовий вже з кінцем ве-
ресня, ще не докінчений.

Загальний збір лісничої секції бук. краю-
го товариства культури зачав ся дня 28-го ве-
ресня прогулкою до Глібоки, а слідуєчого дня
наступило засідане, на котрім рішено зміну на-
зви секції на „товариство для лісництва, ловів і
годині риб.“

Інспектор народних шкіл черновецького мі-
ського округу, університетський професор архи-
мандрит др. Василь Рента, уступає добровільно
з свого становища яко інспектор. Оногда відві-
дав він школи свого округу і попрацював ся з
учителями сердечно. Учителі тратять в нім щи-
рого приятеля, котрий завсідки ревниво знімав
ся їх долею.

Цивільні вінчання в Угорщині зачали обови-
зувати з днем 1. жовтня. З тої причини многі
католики поспішали ся з вінчаннями і як доно-
сять з Будапешту, минувшій неділі в тамошніх
церквах відбуло ся по-над сто вінчань за дис-
пензою від оповідий. Так само було в цілій У-
горщині. На понеділок визначили найчислиший три-
бунал судовий по-над сто розправ розводних в
третій інстанції, котрі мали бути порішені ще
нісая давнішого закону. На день 1. жовтня за-
повіджено знов в цілій Угорщині до сто вінчань
цивільних, переважно зі сторони жидів. Перше
вінчане цивільне одержала донька посла Мезен
з фабрикантом Крістабером. По цивільнім вінча-
нню відбуло ся посвячене в божицях.

Реформу шкіл ветеринарії обговорювали
послідніми часами відноручники міністерства:
сирив внутрішніх, просвіти, рільництва і війни.
Австрія має тепер два виспії заведені ветери-
нарські: у Відні і Львові. Тож план наук і іспитів
в тих заведеннях має бути зреформований а
головні точки реформи вже уложені. На будуче
будуть прийматись до тих заведень, яко звичайні
студенти, лише матуристи з гімназій і шкіл ре-
альних (тепер досить шістьклас школи середньої).
План науки буде розширений і має тривати чо-
тири роки замість трох. Вимоги до трох іспитів
будуть змастрені. Крім того показує ся по-
треба академії ветеринарської, яку вже мають в
Німеччині.

Пощесть румунізаторська, що вибухла в сто-
рожинецькій повіті, ширить ся далі і тепер заня-
ла вже п'яте село, а то Драчинці, як ми се тому
кілька днів наперед сказали. Бакиль румуніза-
торський, парох Луческул, загіздов ся в громад-
ським виділі, которого директором є Мустацій вір-
ник, жид Вайсельбергер, і руска громада нараз
прибала на себе волоску печатку. Ого при роз-
ширеню школи в Драчинцях, що відбуло ся ми-
нувшого тижня від проводом сторожинецького ко-
місара Волоха Маковей, відозвав ся Луческул до
громади ось як: „Одна руска газета (Буковина)
писала, що я волоский патріот і великий при-
хиль старости Бальмюша та комісари Маковей,
а друга (Провославна Буковина) писала, що я
постою енергійно за права повіреного мені ру-
ського стада. Щоб доказати знов, як тоті уніт-
ські Українці безвідставно напастуть нас про-
вославних автохтонів, виному, щоб в нашій гро-
маді, де є дві третини Волохів (ipsissima verba,
дарма, що послідня конскрипція не нашла на
2760 Русинів ані одної волоскої душі хоч би
самого панотця Л. — Ред.) запровадити і во-
лоску мову в школі. Виділ громадський з п. Вай-
сельбергером а навіть з надучителем Рогатини-
вичом (сумно!) у купі згодили ся на се внесенє,
а п. Масовеї чим скорше его записав. І всі ро-
зійшли ся, відійшли многолітствіє Мустацій і Тимі-
ському та їх румунізаторско-„русской“ згоді.
Найдемо, що влада шкільна зарадить що тре-

ба, аби румунізацію в сторожинецькій повіті, ко-
тра ширить ся все дальше, вже раз придушити.

Складка на „Народний Дім“ в Чернівцях.
Дня 1. жовтня відбула ся забава на круголі
„Народного Дому“. Премії для гравців в круглі
зложили пп. Формунди, Винницький, о. Костец-
кий, Барановский, Манастирський, Смал-Стоп-
кий, Михальский, Тирон, Шойнарковский, Маковей,
Окуневский мол., Серафимович, Савицкий і Сх.
З забави було приходу 49 зр. 25 кр. На ту суму
зложили ся вп. пп.: о. крил. Костецкий 3 зр.,
Слабан 4-20, Барановский 4 зр., Ганкевич 2-10,
Михальский 1-70, Щурковский 2-60, Смал-Стоп-
кий 1-50, Глинський Теодозій 2-10, Маковей 1-70,
Савицкий з Нових Мамаївців 1-20, Глинський
Ант. 1-60, Руснак 1-50, О. Попович 1-60, Мана-
стирський Ом. 1-10, Манастирський Густав 90 кр.,
Сх 70 кр., Формунд ст. 1 зр., Формунд мол. 50
кр., Тирон 60 кр., Ронгунш 70 кр., Клим 50 кр.,
Бенсдорф 1-10, Желехівський 1-10, Пігулик Сх.
50 кр., о. Добрянський 1-10, Івасюк 1-20, Клі-
муцкий 1 зр., Ісценко 50 кр., Шойнарковский
1 зр., Варницький 1-10, Окуневский 60 кр., Брин-
дан 60, Цента 1-20, Якубович 1-50, Серафимо-
вич 1-30 і Кадайський 50 кр. Видатків було на
9 зр. 25 кр., отже чистого доходу на „Народний
Дім“ було 40 зр. Всім впп. добродіям, що ласкаві
були причинити ся до так гарного успіху забави
складає виділ „Народного Дому“ сердечну подя-
ку. (Було би добре, котби так у кожній грома-
ді при забавах пам'ятали Русини на „Народний
Дім“ в Чернівцях. Ред.)

Знов один російський дезертер появил ся
в Чернівцях. Роман Богданів, таке его імя, прий-
шов тут шукати служби і розносив, як тяжко
над ним знущали ся в Умані, київської губернії.
Задля страшних кар за малі провини втік він,
подібно як дуже багатого его товаришів, за граи п-
цю. Богданів є добрим різником, отже мабуть не
довго буде ждати на занятє.

Російська преса. В „Историческомъ Вѣст-
никѣ“ знаходимо статистичну статю про пері-
одичну прасу російську в минувшім році. В 1894 р.
виходило в Росії 642 газет в російській мові
(в 1893 р. 623) і 160 в інших мовах (в 1893 р.
156). Що-денно виходило 112 газет, 105 кілька
разів в місяці, 175 раз на місяць, 58 кілька ра-
зів в році і 28 в неозначенім часі. В 1894 р.
заставлено печатати 26 газет, а нових появи-
ло ся 45.

Глухий і темний свідок. Окружний суд в
Самарі в Росії мусів задля якоїсь справи відо-
брати зізнанє від князя Оболенського, що від
уродженя єсть глухий і темний. Супротив такого
страшного подвійного каліцтва, могло би здавати
ся, що питаний свідок не порозуміє нікого
питаня. Тимчасом адвокат Клеменц так порозу-
мів ся з князем в присутности суду і мно-
жества публіки: князь прийшов на розправу в
товаристві 14-літнього хлопця, котрий посадивши
нещасного на кріслі, клав ему на колінах опра-
влену в раму тонку бляху мідяну, на котрій ви-
тиснені винукло букви азбуки. Коли хто гово-
рив до князя, хлопець поводити скоро рукою
темного по блясі і князь відчитує задоволені ему
питання, а відтак показуючи сам букви, дає від-
повіді.

Зелізниці перед 60 літами. Коли в 1835 р.
зачали перший раз уживати зелізниці, люди го-
товили ся до неї мов би на смерть. В передо-
день подорожи пращали ся з кривими, знабо-
мими, часом списували навіть завіщанє. В Англії
долучали ся до обави о здоров'є і жале ще у-
передженя кастові. Магнати не могли погодити
ся в гадоку, що мусять їхати в однім вагоні з
людьми низшого походження. На се винайшли
спосіб. Повіз ставили на члиторині і магнат
їхав мов власними кіньми, лише скорше. Неща-
сливий випадок відстрання від подібних подо-
рожий. В 1847 р. їхала графиня Зегланд з служ-
ницею, нові запаляв ся від іскор з машини, а
щоби виратувати ся, вискочила графиня на бра-
кард і коли-б не близька стація, була би певно
згоріла. Подібна катастрофа лучала ся рік перед
тим у Франції. Очинидно мусіли такі нещасливі
випадки знеохочувати, хоч треба признати, що
яже тоді були всякі зарядженя остерожности.
Що 500 метрів стояв дорожник з сигналом, а

залізничні урядники підлягали військовій дисципліні. Майже від самого початку досягнуто значну швидкість. В 1836 р. потяг з Грінч іхав 96 кілометрів на годину. Звичайна швидкість виносилася 60 кілометрів. Помимо упереджень і обав зиски були відразу досить значні. Залізниця з Мевчестра до Ліверпуля принесла в першому році 45.000 франків від кілометра з самого перевозу пасажирів. Кошта будови виносили від кілометра 370.000 франків; отже перевіз пасажирів давав вже 6 процент від вложеного капіталу.

Праця женщин. Лондонська Westminster Gazette подає інтересні дані статистичні, котрі показують, яке обширне поле діяльності зискали вже женщины в Сполучених Державах в останніх 30 літах. Після тої статистики з років 1870 і 1890, було:

	в р. 1870	в р. 1890
акторок	692	3949
архітектор	1	92
малюрок і учительок малюв.	412	10810
ріжних літераторок	159	2725
духовних	69	1235
дентистів	24	337
інженерів і геометрів	—	127
музиків і уч. музики	5753	35518
держ. і мійск. уряд.	514	4875
лікарів	527	4500
бухгалтерів	—	27777
помічників з гандлю	8016	64048
стенографів і зеперів	8	21185
Разом	16005	176336

Як говорить англійська королівська родина? Англійська преса займалася місяцями питанням, чи родина, що сидить на англійській троні, має право називати себе англійською; се питання заперечено майже одностайно. Тепер вирішує питання, яка мова панує в тій родині. „Bradford Observer“ констатує, що майже виключно німецька мова. „Було нещастем королеви — пише та газета — що її мати, княгиня Кент, дуже мало вміла по англійськи і тому в родині говорили по німецьки. Так лишилося до сьогодні і члени королівської родини розмовляють між собою по німецьки, тим більше, що також муж королеви говорив по німецьки. Німецька мова панує також в родині князя Вельса, хоч там говорять з чужим акцентом. Лиш в родині князя Йорка, котрий дуже але говорить по німецьки, є мовою домашньою мова англійська, що очевидно Англіїям справляє немалу втіху.

Жарт на сцені. Славний актор Тома Бранден розповідає з свого акторського життя таку веселу пригоду. Раз на провінції він мав грати ролю злого чоловіка в штуні, котра в Англії була дуже улюблена. В третій акті его зловили і заперли до комити з заграбованими викликами. Вікіати було его першою гадкою — так приписує его роля. Він біжить до одних дверей — замкнені! до других — знон кричить: замкнені! Він кидається до третіх дверей, а ті отиврають ся широко. Бранден не надумуючись богато замикає двері і кричить: „Також замкнені!“ та мов пригноблений йде до крісла. На се публіка відповіла веселим сміхом і гучними оплесками для актора.

Телеграми.

Відень, 3. жовтня. Цісар повірив есекційному шефови управу генеральної дирекції державних залізниць і надав ему в знак признання за визначні заслуги на дотеперішній посаді ордер залізної корони другої класи.

Прага, 3. жовтня. Архикнязь Кароль Людвик приїде сюди дня 11-го с. м. для відвідження народописної вистави.

Фонтебльо, 3. жовтня. Лобанов одержав великий хрест почетної легії.

Сан Себастьян, 3. жовтня. Дон Карльос приїхав сюди вчора. На двірці повітав его президент міністрів Кановас і публіка. Дон Карльос зараз віддав королівій-регенті візиту і з нею довгий час розмовляв.

Видає і за редакцію відповідає Осип Маковей.

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить двічі в місяць по ціні на рік 4 зр., на пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.
У Львові, уліця Академічна, ч. 8.

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень у Львові,

уліця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесії ц. к. міністерства справ внутрішніх з дня 9. грудня 1891 р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. п. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, опертий на засади взаїмности своїх членів, обезпечує всяке майно движиме і недвижиме проти шкідливих впливів під найпристосованішими умовами і по числу можливо лаянним прехі.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошення о уділенні агенції в місцевостях, до неї агенції „Дністра“, приймають ся.

ТОВАРИСТВО „ПРОСВІТА“

при зближаючих ся іспитах в школах народних подає до відомости Сьвітла. Рад Шкільних, Виш. сьвященників, катехитів, учителів і родичів, що пишуть наклади товариства, призначені кр. Радою шкільною на премії для учеників, *красно оправлені з позолоченими берегами*, можна купити в канцелярії товариства при уліці Вірменській ч. 2 по слідуєчій ціні:

Роскази про сили природи 20 кр. Оповідання о житті сьв. Бориса і Гліба 20 кр. Повістки для дітей 27 кр. Сестра 15 кр. Найди 22 кр. Історія Руся ч. I 25 кр. Історія Руся ч. II 23 кр. Лен і ковалі 24 кр. Рогата худоба 45 кр. Про живописи і акси 20 кр. Великий Франк 16 кр. На до-світках 22 кр. Серед ледового моря 25 кр. Життя сьв. великомученика і мисля Пантаєлімона 20 кр. Дрібна історія господарська, а великі гроші 20 кр. Відкриття Америки 22 кр. Заїрота шкідливі і пошкодні 42 кр. Перекотилося 18 кр. Карик і Методій 22 кр. Молитвенник народний (з закладної опра-ви) 20 кр.

влучній справі:

а) хрест виступний і золочений хрест з переду 25 кр. б) ціла оправа молитвенна, береги золочені і золочений хрест з переду 35 кр. — Молитвенник народний великий по ціні 90 кр., 1-10, 1-30, 1-60 і 1-80 кр.

Всякі замовлення висилають ся скоро і точно.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО „РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

уліця Петровица число 2,

має на складі:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодіжи, міщан і селян, редаговану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894, по 1 зр. 20 кр. за речник, а всі 9 разом за 9 зр.

— 3 пересилкою поштовою 9 зр. 30 кр. —

ВІЙШОВ

МОЛИТВЕННИК

виданий „Просьвітою“

в народній мові, великий, обіймаючий 640 сторін друку, найновіший зі всіх таких Молитвенників.

Молитвенник сей містить в собі: I.) Молитви щоденні ранні і вечірні. II.) З Богослуження церковного, іменно: а) з Вечерні, б) з Повечерній малої, в) з Повечерній великої, г) з Утрені, д) Літургії сьв. Іоана Золотоустого, е) Молитви в часі сьв. Літургії. III.) Тайни покаання і пресьв. Евхаристії. IV.) Молитви для різного віку, стану і різних потреб. V.) Молитви в часі великого посту. VI.) Молитви на празники а) Господські, б) Богородичні, в) Сьвятих. VII.) Молитви сполучені з підпустами, VIII.) Акафисти до а) Ісуса Христа, б) Пресьв. Богородиці в) сьв. Отця Николая. IX.) Молебні до пресьв. Богородиці. X.) Тропарі, кондаки, богородичні і прокимени а) надільні, б) щоденні, в) на празники Господські, Богородичні і Сьвятих, г) на деякі потреби. XI.) Коледи і інші пісні церковні. XII.) Місяцослов цілого року.

Сей молитвенник дістати можна в канцелярії товариства „Просьвіта“ і в книгарні Ставропігійській і перепо. заведенню Мих. Споярського по таких цінах:

- 1) Молитвенник брошурований — зр. 70 кр.
- 2) опрацьований на-пів в полотно з одвітними відтисками — „ 90 „
- 3) опрацьований ціло в полотно з золоченими і відтисками 1 „ 10 „
- 4) опрацьований як під 3) з додатком золочених берегів 1 „ 30 „
- 5) опрацьований на-пів в шкіру з золоченими і відтисками 1 „ 10 „
- 6) опрацьований ціло в шкіру з золоченими і відтисками 1 „ 60 „
- 7) опрацьований як під 6) з додатком золотих берегів 1 „ 80 „

Замовляючі поодинокі Молитвенники звольте прислати на оплату пошти 20 кр.

Альбом заслужених Русинів.

Ціна 70 кр.

В Дрібній бібліотеці, видаваній у Львові Костем Пальковським, вишли досі сі книжочки (разом чисел 18):

Байки Євгена Грабіна (10 кр.)

Малює, оповідане Всеволода Гаршина (10 кр.)

Пролісок, поезії Павла Граба (20 кр.)

З чужого поля. Переклади Павла Граба (20 кр.)

Що то є господарність — Герінга (переклад В. Герасимовича) 20 кр.

Поезії Осипа Маковей (20 кр.)

Осерма, оповідане его-ж (10 кр.)

Твори Івана Суріка, переклад з російського (10 кр.)

Українські писання Матра Оленьовича (10 кр.)

Писання Василя Кулика (10 кр.)

Чернеча республіка на Афоні — Василь Щурата (10 кр.)

Нарід в неволі (то що було друковане і в Неділі) — 10 кр.

Микола Паликин Льва Толстого, оповідане 10 кр.)

14-15-літний хлопець з новою наукою, знайде в друкарні Германна Чонна в Чернівцях, за-няте за цілковите удержане.

З друкарні Г. Чонна

ПЕРЕДПЛАТА

за „Буковину“ разом з
ілюстр. додатком „Неділя“
вносить:
за цілий рік 10 зр. — кр.
за чверть року 2 — 50
місячно — 85
для заграниці 15 рублів або
24 франків.

Подорожні числа по 6 кр.
з бюр газет Л. Геровіца в
Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу
і неділю.

Редакция і Адміністрация
„Буковини“ знаходиться в
Чернівцях (ул. Петровича
ч. 2), куда всі дописи адре-
сувати належить. — Бюро
редакції отворене щодня
від 8. рано до 8. вечером.

Нові міністри.

В склад кабінету г-р. Баденього, крім міністрів бар. Гавча і г-р. Вельзергаймба, вийшли цілком нові люди, тож годить ся подати їх короткі життєписи.

Г-р. Казимир Бадені родив ся 14-го жовтня 1846 р. в Сурохіві. Закінчивши всі публичні школи і одержавши степеня доктора прав в краківському університеті, вступив до служби політичної яко практикант концентований при краківській старостві. В 1871 р. став старостою в Жовкві, відтак перейшов до Рашева, був якийсь час в міністерстві справ внутрішніх, а в 1879 р. обняв управу краківського староства по Залескім, котрий перейшов до Львова на віцепрезидента намісництва. В 1886 р. уступив несподівано з уряду делегата краківського староства і прожив майже два роки в Буску. В жовтні 1888 р., коли Залеский перейшов до Відня в місце міністра Земляковського, був г-р. Каз. Бадені іменованний намісником Галичини.

Міністер просвіти др. Павло бар. Гавч v. Frankenthum родив ся 1851 р. За часів міністра Штремаєра був покликаний до міністерства просвіти. По уступленню міністра бар. Конрада став др. Гавч 5. листопада 1885 міністром просві-

ти і витревав на тім уряді аж до уладку кабінету Таффого 12. листопада 1893 р. Будучи міністром видав др. Гавча значне число рескриптів з цілею організації шкіл середніх, а деякі з них, як н. пр. о переповненню шкіл середніх, були предметом живої дискусії як публичної так і парламентарної. Підвищення оплати шкільної се пам'ятка від др. Гавча. В 1889 р. надало др. Гавчови титул барона. Від 1893 р. був др. Гавч куратором Терезійської академії, а в 1895 р. покликав его цісар до палати панів.

Міністер судівництва г-р. Іван Гляйсбах родив ся 1840 р. Закінчивши студії вступив до служби судівничої і перейшов всі степені від ад'юкта аж до президента висшого суду краю при властях судових в Градці.

Міністер скарбу др. Лев Билиньский родив ся 15. червня 1846 р. в Заліцках. В 1867 р. зі степенем доктора прав вступив до служби при львівській намісництві і габілітував ся яко приватний доцент для політичної економії на львівському університеті. В 1874 р. став звичайним професором університету львівського. До ради державної ввійшов в 1883 р. яко посол з округу міського Станіславів-Тисьмениця. Зараз слідує року приймав др. Билиньский реферат в справі

концесії для північної залізничі. Відтак був довгий час генеральним референтом бюджету. В 1892 р. 7. січня став др. Билиньский шефом секційним в міністерстві торгівлі і генеральним директором австрійських залізниць державних. На тім становищі перевів многи зміни організаційні, а між иншим н. пр. і се, що понад 6000 служби залізничої і робітників було стабілізованих зі сталою платнею.

Міністер торгівлі бар. Гуго Гляйц-Ейша родив ся 1848 р. у Відні. Кар'єру військову залишив, а вступивши до міністерства справ заграничних, займав ся там політикою торговельною і дійшов на тім становищі аж до секційного шефа. Бар. Гляйц має бути дуже добре ознакомлений з ресортом торговельним.

Міністер рільництва г-р. Іван Ледебур-Wicheln родив ся в 1842 р. Будучи власителем значних посіlostей в Чехії, не вступав до служби в публичних урядах, але в політичній життю відігравав досить знатну роль яко посол сойму чеського. Виступав против радикальних елементів і борозив рішучо чесько-німецьку угоду.

Міністер оборони краю г-р. Зено Вельсер v. Вельзергаймб остає в тім уряді вже від 26. червня 1880 р. В парламенті старає ся оминути всякі політич-

З ЖИТЯ.

(Чи завжди се інтелігентна руска родина в вітальні часі?)

На се питання, котре ми поставили були в однім з попередніх чисел „Буковини“ не напішло вираді тільки відповідей, як ми сподівали ся, але все таки троха прийшло і то дуже інтересних відповідей, як читателі самі вміркують. Цікаво було би знати, чому наші люди такі „до писем не цікаві“, хоч учені. Се факт справданий иншими людьми, що коли так сподіє ся спитати ся наших селян, особливо особисто, листом, то дуже радо відписують; а тимчасом інтелігентні Русини уважають відповіди на подібні питання чимсь зовсім не цікавим ні для кого. До всіх листовно відписати ся в такі питання нема найменшої потреби, а коли виходить, що на питання, надруковане в часописі, можна й не відповісти. Ми надто сонливі, байдужі і мабуть не цікаві. Коли веселий Віденець при шні видумає який дотеп, зараз собі дає кореспондентку і посилає до неї до гумористичної часописи. Русини того не робить. В вираді Русини, особливо в Галичині, котрі дуже сильно дописують до руских часописів, але все то суть люди звичайно ті самі, котрих одно болять, друге їмнить і они своїм горем та вітхою люблять ділити ся з більшою громадою людей. За те далеко більше Русинів, у котрих не раз „перо“ дуже острє і талановите, а таких, що не вірять собі, часом пишуть ся, соромлять ся без причини і т. п., а

в результаті мовчать. Через те багато досвідів з життя, яким поділитися з другими було би дуже користно, пропадає без хісна. Шкода, що ми такі нецікаві.

З тих відповідей, що надійшли, можна буде поробити деякі висновки, але вперед подамо їх самих, не змінюючи в них нічого. Чей се заохотить хоч декого більше, відповісти на яке друге питання.

1. Від учителя з Буковини: Мені здає ся, що нічо иншого не спонукає нашого чоловіка до писання, як подібні питання, коби лише Ви. Редакция хотіла часто такими питаннями займатися, та і слабіші відповіді поміщала в „Буковині“, щоби більше читачів заохотити до мислення, до духовної праці. (Ми би ставили питання і поміщали відповіді як найрадше, аби тільки наїшли ся охочі до писання, а в нас їх ще дуже а дуже мало. Ред.)

Тому то і я ногу наставляю, там де коні кують, бо не так легко належить відповісти на ваше питання.

Не всі родини однакові. В інтелігентній, а є і такі, що хотять інтелігентними називати ся, хоч їм ще далеко до того. Також в місті буває інакше, як на селі.

Відміна в роботі має бути для чоловіка природною і найнатуральнішою розривкою. Роботою утомлений потребує спочинку, а так же і розривка довго триваюча утомляє нас. Чим більше наші розривки від сеї гадки відступають, тим гірші мають они наслідки.

Коби муж і жена жили завжди в згоді і хотіли трудити ся для добра своїх дітей, то і

вільний час хоть при розривці і забаві вийшов би на користь родині. Але у нас брак доброго виховання. Побирають ся люди з так ріжним вихованем, що муж і жена зі своїми поглядами може і через ціле життя не погодити ся. А через те терпить родина.

Скоро муж свій обов'язок денний сповнив, так дбає лиш о то, щоб счезнути як найборше з хати. Він шукає собі людей, котрі з ним годять ся в гадках. Дома з жінкою ні поговорити у великих справах, ні в карти хоть-би „коротенького“ заграти, ні чарочку винити. Часто жінка навіть диму цигарового не терпить, а муж бідака хоче, щоби з него курило ся, як з кагані. Недармо каже він: „Як маю тютюн, то вже все добре“. Жінка-ж їде в другий бік і шукає собі товаришок. В таким разі життя родинного майже нема.

Коби то хотів муж децю покинути, що не подобає ся жені, а она децю, що знов ему не влад, то життя родинне певно би на тім скористало.

Часто сходять ся в сусідстві і в припаві (коби-то лиш була щира припаві) живучі родини, щоби розірвати ся і забавити ся. Доматорка прилагодить сенте припаві. Посідають всі при спільнім столі і їдять. Та що-ж? „чоловік не може в гостині много їсти“. Встають і до „забави“: грають в карти, похваляють добре і курять, що аж темно в хаті. Жінки же побалакають собі до волі, ба вже би і нічим спати, коли мужчини грають ще, і нічо їх не годне розлучити, доки пишени на то не вкаже. Часом їде мужчинам ще веселіше, як знайде ся

ні квестиї а заступати лиш справи свого ресорту. В армії гр. Вельзерсгаймб займає тепер рангу фельдцеймайстра.

Чи се незалежність, чи що инше?

Від якогось часу стали вельми популярними серед нашої суспільности поклики „опозиція“, „незалежність“! Ми вже не раз у нашому віствіку висловлювали, що розумна, на раціональних основах опозиція не тільки не шкідлива для рускої справи, але навіть потрібна, бо є проявою життя і розвитку народу — але й на се ми вказували, що пусте кривується, лайка і обкидуване болотом людей трудящих, хоч відмінних поглядів політичних — се не є опозиція. Так само горячо і щиро бажаємо, щоб Русини добились незалежності, щоб серед рускої суспільности було як найбільш людей незалежних — але на се не допоможуть самі вивіски з написами „незалежний“, а треба се показувати ділами, так само як пиятували людей з урядовими становищами, але при тім щиріх для рускої справи, є політичним шкільством.

Виборча акція дала нам кілька таких прикладів, котрі показують з одного боку недослідність політичну, з другого ж боку прояву — виявляти себе чимсь іншим перед світом, — мовляв, я не такий, як сей митар! До нашої домостройки дійшли приклади такі політичні, що „Дні“ незалежний кандидат посольський прислав свого приятеля до головного комітету виборчого і вимагав, щоб сей в мірадаїнних сферах очисти кандидата незалежного від підозріння о москвофільство, а сам кандидат просив архиєрейського благословення, заявляючи, що стоїть при народній програмі головного комітету. В імені иншого знов „незалежного“ кандидата давала в тімже місці такі заперення окрема депутація, упрощуючи підпори і прихильності для свого „незалежного“. Третій знов „незалежний“ потверджений вже москвофільським і незалежним комітетом, прислав прихильного собі редактора, щоб і головний комітет затвердив его кандидатуру, позаяк осуджують его о радикалізм, а тим способом обезпечено б шанси его вибору.

В якім же світі стає також протест Підгаєцький проти затвердження заступника головного комітету д-ра Савчака, а тим більше протест д-ра Окуневського, котрий знав, що комітет головний его затвердить, бо в тім комітеті прощено о підпору его кандидатура. Сих кілька слів напавали ми не для докору, але тому, бо се зовсім несправедливо одніх пиятувати „камеральними“, а других наставляти „незалежними“, коли они або шукали або находили підпору з того самого боку. Суть річ

лежить в тім, чи одні і ті ж трудять ся або будуть трудити ся для добра і полі руского народу, котрий заступають або будуть заступати.

„Правда“

Перегляд політичний.

По іменованню нового міністерства суть ще деякі формальности до поладження. І так приїжджає президент міністрів гр. К. Бадені сьогодні пополудни до Львова, щоб попрацати ся з урядниками львівського намісництва, староства, гал. краєвої Ради шкільної, а ввечером відбуде ся в сали міського касина бенкет заходами урядників. Завтра дня 7-го с. м. попрацє ся духовенство, видлі краєвий і депутація шляхти, повітові репрезентації і н., почім о 2-й вполудни відїде гр. Бадені назад до Відня. Его місце намісника займе дотеперішній гал. маршалок краєвий князь Евстахій Сангушко, котрого іменоване має сьогодні наступити. Присягу аложить кн. Сангушко 10-го с. м., а перебере уряд намісника Галичини аж о 25-го с. м. Мають також наступити в скорі зміні в „Колі польським“ ради державної: теперішній презес кола Залеский має стати австрійським амбасадором в Гааг в Голандії, а его місце займе гр. Войтх Дідушицький, котрий буде напевно вибраний при доповнюючій виборі дня 25-го с. м. — З початках сїдуючого тижня виїдуть новіменовані міністри до Геделя в Угорщині, куди цесар вже сьогодні виїхав, щоб там приготувати пропозиції в справі відновлення угоди з Угорщиною.

У Відні приготували ся тепер до вибору бурмістра міста. Антисеміти при тісній виборі переперили свого кандидата в першій курії і мають таким способом 92 мандатів, т. є. дві третіх всіх мандатів. З початку думали ліберали страйкувати і не брати жадної участі в нарадах, але поміркувавши, що їх політична абстinenція виїде лише їм самим на зле, полишили ту гадку, а Wiener. Allg. Ztg. промовляє тепер вже цілком отворто за вибранням д-ра Люегера бурмістром, бо то є бажанам більшости мешканців Відня. — Дня 29-го м. м. відбуде ся велике віче молодечееского еторонництва в Празі. Се віче є а богато наглядів дуже замітне. На нїм виступили против себе два погляди: по одній стороні посол Кайцль, а по другій посли др. Бюгель, др. Герольд і др. Е. Грегг. Кайцль промовляв за дальшою беззглядною опозицією против нового міністерства Бадені, бо бачить в опозиції лишне средство як в переговорах, а на

се не згодили ся инші посли. Кайцль ждає, щоб прийняти лише ухвалу німбуреку, в котрій сказано, що молодечееска партія може бути лише опозиційною, а відкинути рішенє з 1891 р., котрим дало ся молодечеескому клубови вільний вибір що-до тактики, т. є. після того рішеня може тактика клубу бути також неопозиційною. Але др. Герольд обставив ва тім рішенем, і заявив, що коли гр. Бадені хоче пересправити в молодечеескою партією, то треба ввійти в переговори, коли взагалі мають молодечееску партію брати на серію. Сю гадку піддержував також др. Грегг. Більшість учасників віча заявила ся за гадкою Герольда і ухвалила вістні нашим читателям в телеграм дві резолюції, котрими полишено тактику вибороти молодечееского клубу. Замітне також се, що на тім вічу не були радикальні посли Вацати, Шаманек і Пургарт, а омладінств не запрошено на се віче зовсім, бо они заявили, що для них не будуть рішеня того віча мірадаїнними. Зі всего того бачимо, що проводирі молодечеескої партії хочуть по малу абуть ся підбурюючих елементів і вийти на дорогу уміркованої опозиції а навіть увійти в переговори з правительством; значить, для Молодечів мала-б наступити „нова ера“, котрої Русини тепер так дуже страхають ся. Може би наші опозиційнети взяли се поступованє Молодечів під розвагу і навчили ся з того дещо.

— В Угорщині сего тижня розпочали ся наради в обох палатах ради державної. Палаті послів предложено бюджет на 1896 рік. Після прелімінарі вносить значайні видатки 437, 366, 347 ар. (о 16,293,649 ар. більше як в 1895 р.), а значайні доходи 462,644,100 ар., (т. є. о 16,529,069 ар. більше як в 1895 р.). Надвичайні доходи вносить 10,420,298 ар., а надвичайні видатки 35,620,897 ар., значить бюджетова надлишка буде вносити 77,154 ар. Піднесенє видатків настуило задля більших державних підприємств, головнио-ж задля вибудованя державних велиниць, а майже всі міністерства а наслідок того підніснули свої видатки.

— В Сербії стоїть на першій плані справа зміни конституції. Не знати ще, чи та задача припаде теперішньому кабінетови, чого бажать поступовці, чи може коаліційному кабінетови під проводом Сіміча, до чого прихильні радикали і ліберали. Сіміч, теперішній сербський посол у Відні, тішить ся повним довіром короля, симпатією у всіх дворів і поважаням цілої Сербії. Радикали і ліберали думають, що новий коаліційний кабінет змінишов би підпору в народі і мав би задержати дотеперішній устрій одної палати, а поступовці хочуть мати також висшу палату, палату па

„еманципована“ жіночка, що також закурила собі і в карти з ними заграв.

Чи не лишне би було спити або донечку заставити віддеклямувати яку красну руску поезію? Чому так мало про наших поетів згадує ся? Або щоб отець сказав що розумного і цікавого, придавши тому форму короткого відчиту. А про що книжки на світі? А мати аби знов якимсь способом о домашнім промясї згадала. Засльївавши ще гарно, щоб розійшли ся і не чекали сходу сонечка.

Хто знає, чи-би се була забава для наших родин? Чи не назвали-би они се мукою? Сумні справді часи!

Можна би зарядити літною порою також сходини на вільні місця, або де в ліску. Там би був і свіжий воздух і господинам менший захід і до дому вертати ближше. Але наші люди не дуже дбають о свіжий воздух; аде ся що доста сильні. Ми не так як Німці, що на цілі дні вибирають ся на прогульки в околицю.

Инша родина каже: „Нема з ким сходити ся, з ким жити, наші сусіди за прості в порівнанню з нами.“ То несправедливий суд. Нехай буде, що в них крісла не вибивані і що они в книжках не так богато грабили, як ми; наша повинність, як ми люди і справді стоїмо на висшій степені, також і їх на такий степенє піднести. Се можливо, як лиш аї на-

мірени відпадуть. Написавши се гадаю собі: „Треба заглянути в яку книжку, та може дасть ся дещо доповнити“. На радість нахожу в замісті одної книжки: „О розривах...“ стр. 337. Шукаю, а в моїй книжці лиш 336 сторін.

В. І.

2. З дому сьязичника на Буковині. Що руска родина робить в вільні хвили? — Вільні хвили? Чудові слова! Дай їх — тих вільних хвилин — усе рускому світови хоч по кільку на день! Бо, дивлячи ся на ікруги, здаєть ся мені, що й тут і там і скрізь змагаєть ся ненавистна журба і приневольє людини до праці, до борби без перестанку, без супочинку.

Але геть з такими думками! Адже вільні хвили у кожній душі такі є, хочби се були одні лишні хвили сонного спокою. А в багатьох є їх більше!

В нашій повітській родині богато часу їде на читанє і на балаканє про те, що читало ся. А знов читаємо здебільшого газети, переважно рускі. Балакаючи їде вживаємо двох мов, але у всіх членів родини єдно — в вільні хвили — стараємь вичити руску мову докладнійше. Ми трохи пізно, але все таки не запізно арозуміли, що ми є Русинами і маємо народні обовязки, і тому — в вільні хвили одушевляєм ся тим відкритєм.

На сю тему ми вчаша балакаємо межі собою, і всі, чоловіки і жінки, беремо живу

участь в пересправах. Особливо наше жіноцтво оказуєть ся поступовим, бо назирає на декотрих чоловіків арвати в традиційним русьством рішучо.

В наслідок сего батько в вільні хвили розгадує над тим, як би то під нового року забезпечити дім і церкву в „Дністрі“, а грошенята умістити в касі того самого товариства. Шурин знов хоче закупити ті книжки, котрі Ви від довшого часу оголошуєте на четвертій стороні Буковини, а сестра наховалє, аби лиш ще й Зорю передлачувал. (Сестра читала в Зорі гарну повість а повітського життя, Лешієкого „Поміж ворогами“, і залюбила ся в ту часопись). Отже шурин в одну нілїну хвилину, обіцяє замовити й Зорю.

В инші вільні хвили оповідаємо одне одному свої сні — що правда, не такі хороші як Євменів сон про зріст буковинських Русинів в 1934 році! Не знаю жже, кому то спило ся, що замовні Русини скинули ся по пиядесятці та заснували в Чернівцях Народну Торговлю і Руску Друкарню, з чого і шєк має бути не-аби-який і загальний хосєн надличайний.

В сьязаті деколи заходять до нас сусіди з села, особливо цікава тета Васильчука з Горішнього Кута. Она все раділа ся нас, чи дивити хлопця до терновецької школи, аж жонув час вписів. Тепер тета жалує, але каже, що на рік, як дасть Бог дочекати, вже певно-єго

ий, до чого в Сербії досі нема природної підстави. Дальшим предметом ревізії конституції було би усунення вибору радників стану, котрих всюди іменують, реформа виборча і організація компетенції автономічних виділів. — Сенсацийну вість принесли газети з Білгороду: Полковник Орешкович заявив, що був російським агентом для полуднево-славянських країн і в порозумінні з єпископом Штрессмаєром працював за сполученням Боснії з Сербією. В 1866 р. умовив ся він з Бісмарком, що попровадить пограничні полки до Боснії, а не на Чехи, а за те мала Сербія одержати Боснію, але в останній хвилині змінила Росія свій план. Орешкович має мати оригінальні листи Бісмарка в цій справі.

— Франція стоїть в знаменні крізис кабінету Рібота. Каваньяк, кандидат радикалів на міністра війни, зробив яко референт бюджету військовому тяжкі вади теперішньому кабінетові. Ми про легкомислість і безсовістність міністерства війни супротив військ в Мадагаскарі писали посльдіного разу, а Каваньяк вдарив також в ту струну і предложив далеко-сягаючі реформи. Очевидно шансують він ті оскарженні зі становища радикального посла для повалення кабінету і треба буде при нарадах парламенту нильно уважати, бо тоді вийдуть на верх деякі хиби в французській адміністрації військовій, після котрих можна буде урядовим вальненням о миролюбности Франції вірити.

— Вірменське питання вийшло знову для Вірменів дуже некорисну фазу. Для 1-го с. м. вірменський комітет устроїв демонстрацію і хотів султанові передати меморіал з жаганнями Вірменів. Прийшло до великої бійки, в котрій убито кількох Вірменів, а других тяжко побито; — треба знати, що Турки мають право ходити оружені, а инші народи ні. В інтересі Вірменів треба знати над тою демонстрацією, бо тепер ніхто не зможе дивувати ся або протестувати, коли султан покинучи власне на ту демонстрацію зроблені концесії зменшить до зера. Правда, європейські держави, а особливо англійський президент міністрів лорд Сальсбері вступив ся в заступність Вірменів так енергічно, що й тепер не відступить від своїх жагань, але на жаль споді не зможе підняти жагань демонструючих (як утворена самостійної провінції під імператором вірменським, вірменський парламент і т. п.). Коли отже не мають дотеперішні успіхи в тій справі провасти, то європейські держави мусять скоро і з найбільшою енергією встати ся до сего важного питання.

На даленім В е х о д і починає ся знов заносити на війну. Формози не заняли ще Хіни,

дасть до школи, а як ні, то молодшого хлопця. — От — каже — хоч би з него вийшов воєсар, то все буде прихильніший до своїх людей, до руских селян як инший.

Тета Васильчучка бере тоді з мене книжки, котрі йи в вітний хвилини читав молоденька, писемна вучка. Овогда она мені відпоила книжочку „Пропаші“ Нечуя Левицького і 1-е число „Селанина“, котрого я йи давав на пробу (аби бачити, як она дивить ся на одно а на друге). І каже тета на книжку: „Що то за штудерна голова той, що так слово в слово списав усею правду, як воно буває межі людьми! — А про „кавету“ каже, що вучка не так добре читав. — „Щось оно там є, що дитина списав ся“, каже. — Старе писмо — кажу я.

Деколи сходимо ся і з дооконичиним сусідом „з нашого стану“. Тоді увесь час мовим такеж лише на балаканю. Ворожимо, чи буде будущий владика прихильніший Русинам, ніж бувало, жалуюмо ся, що на нашій почті нема руских друзьортів, лише волоски (а се зади волоски панотції, що сего жадають) — і про такі инші дрібниці з великим значінем. Се, бачите, вже сільська „політика“ і властиво не належить у „розривки“.

(Далше буде).

бо не дали Япанови воєнної контрибуції, а заняте Ліаотунг іде дуже помаду. Япан притім не забуває на перешкоди зі сторони Росії, а ся приготував ся скоро до війни. Надто обезпокоючі вісти надходять відтам, іменню що Німеччина вислала воєнні кораблі до Хіни, щоби зажадати сатисфакції за вимордоване місіонарів. Англія вислала отже ультіматум, так що хінський цесар скинув свого віцекороля. Але тепер витворили ся тайні союзи, котрі хотять теперішню династію прогнати і утворити хінську републику.

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 5. жовтня 1895. р.

Громада міста Львова надала президентові міністрів гр. Каз. Баденьому почесне горожанство. Противив ся тому лише редактор Курієра, Ревакович.

Виклади з рускої мови і літератури на черпведкім університеті оголосив проф. др. Степан Смалъ-Стоцкий такі: „Введене в руску наеографію“ (2 год.), „Історія рускої літератури XI.—XIII. віку“ (3 год.) і яко семінаричні: „Читане вибраних творів Федьковича“ (2 год.). — На львівськім університеті буде доцент др. Олександр Колесса викладати отсі предмети: „Історія рускої літератури 18-го століття“ (2 год.) і „Нарас історії рускої мови, період найдавійший XI.—XV. століття“ (1 год.).

Львівський повітовий суд міський секція 1. поділено на чотири самостійні суди, а іменню 1) для середмістя, 2) для Личаківського і Галицького передмістя, 3) для Краківського, а 4) для Жовківського передмістя. Очевидно мусить задля того поділу бути збільшений концептовий і маппуляційний персонал.

Побільшене числа урядників. Урядова Wiener Zeitung оголосила фактом, що на підставі цісарського рішення з дня 28-го вересня буде число концептів в гірничих урядах збільшене о 25 урядників, отже їх разом буде 94. Побільшене буде поступенно поступати: в 1896 р. буде обсаджених 11 посад, а решта 14 посад в слідуючих чотирох роках. Побільшене то наступило в наслідок скорого розвитку гірництва і потреби більшого надзору над обезпекою жити гірників.

В Кутах, галицькім містечку коло Вишніці, згорів вночі 2-го с. м. костел до тла. Сторожа огня в Вишніці не могла задля браку води уратувати костела, а стерегла лише поблизькі будинки від огня. По кількатижневій суші міг огонь розширити ся на ціле місто, як то стало ся 1859. р., отже час уже подумати в Кутах про средства осторожности.

Грунт під будову двох гімназій, польської і рускої у Львові, вже майже сторгований. Находять ся він на збіжжівій торговниці, за котру рада міста рішила заплатити правительству суму 122.335 зр. Декотрі часописи старали ся представити, що сей грунт дуже невідповідний на будову гімназій. Річ виглядає не так зле, коли знає ся, що місто Львів має продовжати улицю Кароля Людвика аж в сторону згаданої торговниці, а залізничий шлях, що веде до Підзамча, має ся посунути дальше за місто. В цілі продовження першорядної улиці у Львові місто вже дістало право викупити сто кількадесят домів до зруйнованих. В таким случаю, дільниці Львова, тепер справді повна жагівських, нечистих заулків, переминить ся на гарну частину міста. В ній не буде зовсім але місце на будинки гімназій, розуміє ся, не тепер, але в будущинні.

Епідемічний біль зубів певно належить до рідких випадків. А така пошесть мала появити ся у воєнків, котрі вертають з маневрів в Штраль. Біль виступає цілком в формі епідемії і офіцари як також воєнки терплять тяжко. Для лікарів така епідемія була цілком нова і они ще не винайшли иричини повстання і перебігу тої слабости.

Найскоріші поїзди залізничі ходять тепер на шляху Альбані-Сиракузи в північній Америці. Поїзд перебігає в 132 мінутах 148 миль англійських, а се значить, що миль австрійську перебігає в неовних чотирох мінутах. На годину перебіжить сей поїзд наших і 6 миль.

Камінь в жолудку. В шпиталі в Штрассбурзі помер сими днями 44-літній столяр в наслідок надужитя напиктів. Занедужував два рази: раз мав т. зв. білу горячку, з котрої его вилічено. По кількох літах вернув знов до шпиталі: мав сухоти і страшні болі жолудка, котрих причини лікарі не могли порозуміти. По смерті заряджено секцію, котра викрила в жолудку род каменя, довгого на 10 центиметрів, а на 5 грубого. При близім розсліді показало ся, що той камінь був утворений з... верікосу. Столяр упивав ся навіть веріксом, уживанням до роботи.

Чоловік з „залізною шкірою“. У Ронахера у Відні продукує ся тепер один Сингалез, Ронен, котрого шкіра не єсть чувлива на ніякі острі предмети. Ронен лазить босо по драбині, котрої щелі то вістри шабель, стає і кладе ся на дошці, вибитій острими цвяхами, а ще й трем людям велить присісти себе, скаже через обруч набитий острими штилетами, даєсь точати в боці вибитій острими цвяхами і т. п. При тім всім не відчуває Ронен ніякого болю, і хоч шкіра показує на собі слід цвяхів, то все таки нігде не можна побачити скалічень. Учені лікарі толкують сю нечувливість шкіри Ронена тим, що він з-малку мусів привикати до таких проуццій та ще й якимись відповідними средствами виробив собі ту так незвичайну прикмету шкіри людської.

Ластівки яко пасажирі залізничі. На шляху полудневої залізничі австрійської замітили кондуктори, що від кількох днів на поли громадять ся ластівки до відлету в тепліший краї. Сего тяжка засіли тисячі ластівок на телеграфічних дротах і приглядали ся переїзджаячим потягам. Коли-ж надійшов послишний потяг, всі ластівки мов на даний знак злетіли на дахи залізничих вагонів і відіхали так вигідно в тепліший краї. Тепер знов збирає ся велике число ластівок до відліду, а кондуктора тішать ся вже наперед з тих пасажирів.

Авантура в театрі. Молодий грецький писатель Метаксас написав велику фарсу „Ано кат“ (3 гери в дії), в котрій в смішний, або терпкий спосіб представляє важніші випадки в Атеах, які зучили ся сего року. Між иньшими є там також ідії кулети против короля Юрія, котрий що року виїжджає до французских кулетів і видає там великі суми, зам сьє ті гроші видавати в біднім краю. В Греції нема цензури, отже ту фарсу граю в Атеах з великим успіхом. Одного вечера згромадило ся в театрі дуже багато державних урядників і офіцарів, а коли зачали сьївати згадані кулети, повстав страшний крик, галас і сивстанє. На граючих артистів посипали ся гнилі овочі, яйця, барабани, а навіть подушки з крісел. Такі сцени повторили ся другого і третього дня, а вкінці змішав ся в то міністер внутрішних справ, замінував театер, а упертого директора театру і автора фарси поставили за образу маєстату перед суд.

Телеграми.

Відень, 5. жовтня. Кн. Санґушко іменований намістником Галичини.

Царгород, 5. жовтня. Амбасадори зробили Порті спільне представлене, при чім сконстатували, що Турки помимо присутности поліції Вірменів тяжко побили, а деяких навіть вбили. Ранених вязнів замордовано. Амбасадори дають Порті серіозну раду, зробити конець гоненням християн, щоби уникнути тяжких наслідків.

Льондон, 5. жовтня. Лігунчані іменовані канцлером. Але те достоїнство не має того самого характеру і впливу, що в Німеччині. Є звичайно вісьмох канцлерів, котрі суть дорадниками хінського цісаря.

„ДНІСТЕР“

товариство взаємних обезпечень
у Львові,
улиця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесії ц. к. міністерства справ внутрішніх з дня 9. грудня 1891 р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, опертий на засаді взаємності своїх членів, обезпечає всяке майно движиме і нерухоме против шкідливих під найприступнішими умовами і почитає можливе найнижчі премії.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожежі.

Зголошена о уділенні агенції в місцевостях, де нема агентів „Дністра“, приймають ся.

ТОВАРИСТВО „ПРОСВІТА“

при зближаючих ся іспитах в школах народних подає до відомості Сьвітл. Рад Шкільних, Впов. сьвящеників, катихитів, учителів і родичів, що книжки наклади товариства, призвалені кр. Радою шкільною на премії для учеників, *красно* *оправлені* з позолоченими берегами, можна купити в канцелярії товариства при улиці Вірменській ч. 2 по слідуєчій ціні:

Роскази про сили природи 20 кр. Оповідання о житті сьв. Бориса і Гліба 20 кр. Повістки для дітей 27 кр. Сестра 15 кр. Байки 22 кр. Історія Руси ч. I. 25 кр. Історія Руси ч. II. 23 кр. Лен і конопі 24 кр. Розата худоба 45 кр. Про живописи і ліси 20 кр. Венямин Франклін 16 кр. На до-світках 22 кр. Серед ледового моря 25 кр. Житє сьв. великомученика і лікаря Пантелеймона 20 кр. Дрібна птиця господарська, а великі гроші 20 кр. Відкрите Америки 22 кр. Звірята шкідливі і пожиточні 42 кр. Перекопило 18 кр. Кирил і Методій 22 кр. Молитвенник народний (в звичайній опра-ві) 20 кр.

в *лучший* *оправі*:

а) хребет полотняний і золочений хрест з переду 25 кр. б) ціла оправа полотняна, береги золочені і золочений хрест з переду 35 кр. — Молитвенник народний великий по ціні 90 кр., 1:10, 1:30, 1:60 і 1:80 зр.

Всякі замовлення висилають ся **СКОРО** і **точно**.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складі:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодіжи, міщан і селян, редаговану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894, по 1 зр. 20 кр. за рочник, а всі 9 разом за 9 зр.

— 3 пересилкою поштовою 9 зр. 30 кр. —

КНИГАРНЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА

у Львові, улица Академічна ч. 8,

продає слідуєчі книжки:

	зр. кр.
Юрій Федькович. Повісти і опові- дани	— 20
Михайло Старицький. В темряві, драма	— 20
Вас. Чайченко. Твори прозаїчні ч. I. 80 кр., ч. II. 50 кр., ч. III	— 80
— Книга казок, поезії часті II.	— 60
— Під хмарним небом, поезії ч. I.	1 —
Тарас Шевченко. „Кобзар“ 2 томи 4:50 зр., з пересилкою	5 —
— Кобзар для дітей	— 20
Іван Франко. Жіноча неволя в ру- ських піснях народних	— 35
— Без праці, оповідане	— 20
— Лис Микита Гетого	— 50
— Украдене щастє, драма	— 30
Уманець і Спілка. Словар російсько- український ч. I. і II. по	2 50
І. Баштовий. Українство на літерат. позвах з Московщиною	— 50
Мих. Коцюбинський. „Хо“, опові- дане	— 10
Левенко. Пани і люди, повість	— 80
— Салдатський розрух	— 10
Герінг-Герасимович. Що то є го- сподарність	— 20
Осип Маковей. Поезії	— 20
— „Оферма“ — новеля	— 10
К. Т. Подоленко. За громаду, хро- ніка	— 20
Ом. Партицький. Провідні ідеї в нись- мах Тар. Шевченка	— 35
Вас. Ріленко. „Ізбієння в Тавриді“, драма	— 30
Записки Товариства імені Шевченка ч. I., II, III, IV, V, і VI. по	1 20
Ю. Кенан. Сибір ч. I. II.	1 20
Кирило Студинський. Лірники, сту- дія	— 20
— Пересторога	1 —
Василь Щурат. Пісенья про Ролянда	— 50
Леся Українка і Макс. Ставин- ський. Книга пісень Г. Гейне	— 80
— На крилах пісень, збірник поезій	— 60
Павло Граб. Збірник поезій ч. I.	— 20
— З чужого поля, переклади ч. I.	— 20
Др. Огоновський: Історія рускої літе- ратури II. 3 зр., III. ч. 1 і 2 — 4 зр., IV. 1 зр., а том I.	3 —
— Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1 50
Куліш. Шекспірові твори перекл. ч. I.	1 —
— Чорна Рада, повість	— 80
Іван Нечуй. Повістки і оповідання	— 30
— Сьвітослуд українського народу	— 30
— Кайдашева сім'я, повість	— 50
— Навіжена, повість	— 20
— Над чорним морем, повість	— 90
— Хмари, повість	1 50
— Причена, повість	1 50
— Микола Джеря, повість	— 80
— Поміж ворогами	— 50
— Поцались	— 10

Вийшов

МОЛИТВЕННИК

виданий „Просьвітою“

в народній мові, великий, обіймаючий 640 сторін друку, найновіший зі всіх таких Молитвенників.

Молитвенник сей містить в собі: I.) Молитви щоденні ранні і вечірні. II.) З Богослуження церковного, іменно: а) з Вечерні, б) з Повечерниці малої, в) з Повечерниці великої, г) з Утрені, д) Літургія сьв. Іоана Золотоустого, е) Молитви з часі сьв. Літургії. III.) Тайни покаяння і пресьв. Евхаристії. IV.) Молитви для різного віку, стаю і в різних потребах. V.) Молитви в часі великого посту. VI.) Молитви на празники а) Господські, б) Богородичні, в) Сьвятих, VII.) Молитви сполучені з відпустами, VIII.) Акафист до а) Ісуса Христа, б) Пресьв. Богородиці в) сьв. Отця Николая, IX.) Молебєн до пресьв. Богородиці. X.) Тропарі, кондаки, богородичні і прокимени а) недільні, б) щоденні, в) на празники Господські, Богородичні і Сьвятих, г) на деякі потреби. XI.) Коляди і інші пісні церковні. XII.) Місяцослов цілого року.

Сей молитвенник дістати можна в канцелярії товариства „Просьвіта“ і в книгарні Ставропігійській і перепл. заведеню Мих. Споярського по таких цінах:

- 1) Молитвенник брошурований — зр. 70 кр.
- 2) оправлений на-пів в полотно з одвітними відтисками — „ 90 „
- 3) оправлений ціло в полотно з золоченими і відтисками 1 „ 10 „
- 4) оправлений як під 3) з додатком золочених берегів 1 „ 30 „
- 5) оправлений на-пів в шкіру з золоченими і відтисками 1 „ 10 „
- 6) оправлений ціло в шкіру з золоченими і відтисками 1 „ 60 „
- 7) оправлений як під 6) з додатком золотих берегів 1 „ 80 „

Замовляючі поодинокі Молитвенники звольте прислати на оплату пошти 20 кр.

Альбом заслужених Русинів.

Ціна 70 кр.

В Дрібній бібліотеці, видаваній у Львові Костем Паньковським, вийшли досі сі книжочки (разом чисел 13):

Байки Евгена Гребінки (10 кр.)

Маярі, оповідане Всеволода Гаршина (10 кр.)

Пролісок, поезії Павла Граба (20 кр.)

З чужого поля. Переклади Павла Граба (20 кр.)

Що то є господарність — Герінга (переклад В. Герасимовича) 20 кр.

Поезії Осипа Маковей (20 кр.)

Оферма, оповідане его-ж (10 кр.)

Твори Івана Сурика, череклад з російського (10 кр.)

Українські писання Митра Оленьковича (10 кр.)

Писання Василя Кулика (10 кр.)

Чернеча республіка на Афоні — Василя Щурата (10 кр.)

Нарід в неволі (то що було друковане і в Неділі) — 10 кр.

Микола Палкин Льва Толстого, оповідане 10 кр.)

14-15-літний хлопець з від-
ною наукою, знайде в друкарні
Германна Чоппа в Чернівцях, за-
няте за цілковите удержане.

ПЕРЕДПЛАТА

за „Буковину“ разом з
додатком „Неділя“
вносить:
за рік 10 кр. — кр.
за чверть року 2 „ 50 „
місячно „ 85 „
за заграниччю 15 рублів або
24 франків.
Подорожні числа по 6 кр.
з біри газет Л. Горюнова в
Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу
і неділю.

Реданція і Адміністрація
„Буковини“ знаходиться в
Чернівцях (ул. Петровича
ч. 2), куда всі дописи адре-
сувати належить. — Бюро
редакції отворене щодня
від 8. рано до 8. вечером.

Відновлене австрійсько-угорської угоди.

Новий кабінет австрійський, а особливо міністерство скарбу, має велику задачу, відновити поміж Австрією а Угорщиною угоду, котра єсть основною підвалиною устрою монархії під виглядом політичним, фінансовим і економічним. Дуже ясний погляд на сю справу подає Politik, котра каже:

Щораз більше займає ся опінія в Австрії австрійсько-угорскою угодою, хоч она кінчить ся аж 1897 року і аж в тім році має відновити ся. Торговля, промисл і рільництво з тривогою визирають тої хвилі, бо відновлювана що де-сять літ угода завдала такі тяжкі і глибокі рани нашому економічному життю, що зміна дотеперішних відносин стала ся квестією життя для Австрії. Не пересадимо, коли скажемо, що не лише під виглядом політичним, але й економічним Угорщина нас наляла в ярмо і що ми в обох тих напрямках мусимо танцювати так, як нам Мадяри заграють.

Коли в р. 1867 зробили ту нещасну угоду і жадаючи від Угорщини занадто малих видатків на спільні справи, призначили натовісць Угорщині всякі права політичні і економічні, а на Австрію наложено тягарі, можна було тим оправдувати ся, що під виглядом економічним

Угорщина ще слабо розвинена, що треба їм допомогти, треба їх щадити, бо не можуть давати тільки, як друга половина монархії, далеко більше розвинена. Казали, що плоди австрійського промислу мають відбит на Угорщині, що Угорщина піддержує нашу торговлю і т. п.

Але з того часу не лиш богато, але все зовсім змінило ся. З рілляного краю Угорщина стала промисловим краєм і завдяки безоглядному поступованню своїх правительств, не лише нас випередила, але й викинула зі своїх границь. Але й того було їй мало, — Угорщина, підпирючи свою торговлю і промисл всякими чесними і нечесними способами, загорожує нам дорогу до природного поля продажі наших плодів на Сході, а до того й на нашій власній землі веде з нами неретельну конкуренцію, спинає розвій нашого промислу, а навіть его убиває, як н. пр. на поли промислу цільницького.

Таким чином єсть то положене зовсім відмінне від давнього і ми мусимо его змінити, коли у тій „братній борбі“ не хочемо згинуті. І справді всі народи Австрії, хотий впротім пристрасно з собою борються ся, годять ся в тім, що дотеперішню угоду годі дальше австр. народам терпіти, що треба змінити не лише пропорцію спільних видатків, але й інші угоди, що впливають на наші економічні відносини, і то змінити їх на на-

шу користь. Адже мимо угоди Угорщина зовсім не вагала ся в минулшм уже часі завести таку значну зміну, як розділ великого міжнародного товариства залізниць державної (Staatseisenbahngesellschaft, котрої головний шлях іде виоперек Австро-Угорщини від Сербії до Саксонії), як засноване окремого товариства пароплавби на Дунаю, як заложено „Адріа“ для конкуренції з триєстенським Льоюдом і т. п. — а те все зробило австрійську систему тарифову зависимою від угорської.

І в Австрії заняли ся всім влади розслідом сих сумних відносин і стали шукати способів зарадити спасення.

З другої сторони з Угорщини доносять, що велико-вараждинська налата торговельна подала внесенє о виповідженє угоди. Мадяри жадають, щоби австрійські відносини фрахтові зробити ще більше зависимими від Угорщини, як доси; а угорський міністер рільництва візав рішучі товариства, щоби сказали своє бажанє. А що те все значить для австрійського промислу, чей не потребуємо поясняти.

Дальше Politik пише, які оргії фінансові виправляють в Угорщині. як там щораз гірше стоять державні фінанси з причини такої, що Угорщина хоче грати ролю великої і сильної промислом держави — і так кінчить: — Але-ж за ті

З ЖИТЯ.

(Чим більше ся інтелігентна руска родина в візній знає?)

(Далше.)

3. Від одного Буковинця в провінції, котрий дуже добре знає буковинські відносини: „Високоповажана Редакція! У відповіді на наше питання у фейлетоні я, замість інших речень підчас візних хвиль, подаю вам результат розвини, яку я собі устроював від цілого тижня. Понастигавши собі всяких можливих шематизмів і виказів, поінформувавшись до того в наших товариствах і у свідомих людей для більшої певности, я списав собі цілу руску інтелігенцію на Буковині. Пам'ятаю, що в весноу (в ч. 33 „Буковини“) обчисляли ви та-кож силу рускої інтелігенції на Буковині, — тоді начилиши ви її около 400 — але я щось тому числу не дуже вірив. Тепер же бачу, що ви тоді не дуже помилили ся; я начилиши в Буковині тільки 378 Русинів з інтелігенції — тай то ще коби то були самі Русини! А то між ними є ще москвофіли і невіразни (індіферентні). Так щоби ми знали докладно силу нашої інтелігенції, я поділив її у тім списі, що вам посилав, на три категорії: 1. на свідомих народоців, 2. на свідомих москвофілів і 3. на невіразних. До того подаю віроповіданє нашої інтелігенції, місце побуту і стан її. (Вид. дописуватель прислав нам поименний список цілої рускої інтелігенції на Буковині. Той

спис, як ми мали нагоду еконтролювати при помочи інших людей, що знають Буковину, зовсім вірний і поділ его певний; він придаєть ся нам до ведення організації бук. Русинів — Редакція.) Статистичну саму подайте до ширшої відомости, бо єї добре кождому знати:

Отже на 378 буковинських інтелігентних Русинів єсть

що-до віроповіданя

	православних	гр. католиків
Народоців:	175	51
Москвофілів:	28	18
Невіразних:	83	23
	286	92

3 них мешкає

	в Чернівцях	в краю
Народоців:	43	183
Москвофілів:	18	28
Невіразних:	29	77
	90	288

їх стан.

	учит.	духо-всьство	урядники	інші
Народоців:	129	31	40	25
Москвофілів:	12	20	8	6
Невіразних:	49	25	23	10
	190	76	71	41

Виходить з того, що до свідомих народоців належить найбільше, бо 226 Русинів з інтелігенції; до свідомих москвофілів 46; а до невіразних 106. В рубрику „невіразних“ (ін-

діферентних) зі всею обережністю я зачислив таких, котрі тепер не признають ся явно до нікого, але котрі при зміні обставин в користь Русинів (н. пр. в гр. прав. коненсторії, відтак через заснованє рускої гімназії і т. п.) стали би виразними народоцями, так як народні учителі Русини, знаючи, що вже мають в краєвій раді шкільній своїх оборонців і заступників против нападів румунізаторів, не вагали ся довго признати ся до ширих Русинів. Правда і то, що в наслідок довголітнього володєня кляру, руско-православного духовенства на Буковині є лиш 57 осіб, хоч руско-православних парохій є 134.

Руска гімназія в Чернівцях причинилась би дуже до зросту сили рускої інтелігенції. Неоднє „невіразний“ рішив би ся, бо потягла би его за собою більша сила; а до кількнай-цятьох літ рускої інтелігенції прибуло би велике число.

На тепер же, як бачимо, народоців між інтелігенцією таки маємо найбільше. Тим людям, що наведений статистичні счотли-б закинути тенденційність, скажу, що я зовсім не бачив би в тім приємности, щоби себе самого і других обдурювати; я хотів знати дійстий стан, на котрий можна би покласти ся. Коли би справді я міг був начилиши більше москвофілів, а був би числа їх не скривав, бо знати їх силу кождому потрібно. А ми бачимо, що сила їх зовсім незначна і нево роєти не буде, тільки меншати.

Щоби відповідно оцінити силу буковинських народоців, треба ще пам'ятати й се, що

„збитки“ Угорщини не повинна платити Австрія! Побачимо, яке становище займе австрійське правительтво при відновлюванню сеї угоди.

Допись „Буковини“.

Русь-на-Буулї.

(Заслуги нашого бувшого учителя п. Ім Ілюка.)

Сеї осені відійшов від нас наш учитель п. Ілюк, за котрим ми дуже жалуємо, бо працював для громади щиро і всі в громаді його любили. Коли він прийшов до нас, познав нас з нашими темними Гудулами, пізнав ближше наше життя-буття, зараз взяв ся, як та мурашка до праці.

Насамперед запровадив був сьвів церковний, через що у наших родичів вискав собі прихильність, а межі школярами збудив велику охоту до школи. Школярі носили окремі відзнаки (поляски сино-червоної барви) через плечі і ходили сьвівати, не лиш до нашої церкви, але і до сусідніх церков, де нам наші сьвїди Волохи дуже того завидували. В Чуморні при осьвященню церкви не могли бути люди школярами натішити ся, а сьвівали тогди в три голоси цілу сьв. литургію. По осьвященню обдаровували їх сьвятиники грїшми, булками, медівниками, а люди, особливо жінки, обдаровуючи їх чим там мали, брали нас на руки і як маленьких діточок з радости тулили до себе та цілували, що они не могли від нас вирвати ся. Се були милі жинива нашого дорогого учителя п. Ім Ілюка. Не лиш ми, але й родичі наші дуже тішили ся з такої науки.

Як ученики йшли нерас до церкви, то бачили людей з сусідніх сїд, котрі приходили слухати їх сьвіву. Они нерас казали: „Коби то в нас так!“

Але-бо і вчили ся наші школярі добре. Наш учитель діставав завісїди похвалу від інспекторів за нас. Він старав ся всім силами, щоб школярі, чи бідний, чи багатий, чи айма, чи літо, всі враз до школи ходили. І правда, осягнув він був свою цїль в такий спосіб: Він збірив гроші на бідних школярів, то в нашім урядї, то в заможніших людей, то в панів коло парової трачки, котрі дуже радо

прилучували ся до такої збірки. За зібрані гроші купував сукна, а щоб вистарчило всім бідним сьрдачків, то шив ночами сам зі своєю женою і старав ся так, що діти вже в піану осїнь, перед аймою були забезпечені. Отже не було дивоти, що в нас чи бідний, чи багатий, чи айма чи літо, всі бігли до школи як до улії на весні пчолы.

П. Ілюк старав ся і в громаді дещо направити. Его вибрали до громадської ради і всі дуже прихильно слухали его.

За его заходом утворив ся в нас огородець для роселїдів господарських. Тут учив він учеників, як деревця щепити, очкувати, трави відповідні наших горам засївати, маржину виховувати, стайні будувати і т. д.

Се єдиний вїрцевий шкільний огорог в нашій повіті. Він для нас росадником. Лиш дай Боже, щоб прийшов до нас учитель такий, аби міг розпочати п. Ілюком діло дальше провадити.

Тут у сїм вїрцевім огорогци знаходиться також стебник, де п. Ілюк учив, як ходити коло пчїл. Отже не заветидаємо ся, коли скажемо, що наша невидна гупульська громада може бути вїрцевою громадою на полі шкільництва. П. Ілюк любив громаду і старав ся всім силами єму в дорогу ставлєні перепони усувати. Тому мусїв був виступити против нашого панотця о. Міхаїєсцу, котрий аж словечка по руски не умїв, а потім дуже напружено вїв ся вчити по руски. Сегоднї читає він вже у церкві більшу част сьватої служби божої по руски. Навіть при кінці шкільного року говорив кілька слів до дітей по нашому. Навчить біда попити, як нема до чого ся вхопити.

Із нагоди свого перенесєня на нїншу посаду роздає був п. Ілюк всі щєні, котрі з дітьми щєнив у шкільнім огорогци, шкільній молодїжї й декотрим господарям.

Він не жалував труду з дітьми їти аж до них до дому й там поучаючи придбав ся пересаджувати деревцїв. Наказував пильно поливати через 14 дєнь вєчером і рано, і правда, із 46 щїд (дво- і трирічних) аж одно не вївило; всі приймали ся.

За п. Ілюка, котрий посєзїтив був свою учительську працю для такої недоступної гірської громади, до котрої літами не хотїв ніхто прийти, наша школа дуже розвинула ся. За то наші Волохи дуже нам завидували і стара-

ли ся сєму запопадливому учителєви дошкулувати на кождім кроцї, через що він вкїнци і перенїє ся на другу посаду. Але ми не забудемо его працї і будемо его вгадувати, доки жити нашого.

Громадини.

Дрібні вїсти.

Чернівцї, дня 7. жовтня 1895. р.

Празнованє цїсарських іменин в Кичєрі. Іду-чи в поле горою, побачив я на нашій школі фани червоно-синї й чорно-жовтї. Гадаю собі, що би то було. Цїкавість зїбрала мене піти до школи. Приходжу в хоромы а ту і стїни маленькими фанами в тих самих фарбах повбитанї. Вачу, що ознака радости, але якої, не можу собі нагадати. Піду, гадаю собі, у шкільну кімнату, а там побачу. Вхожу в середню, а ту новї лавки сьвяточно убранїх дітей, а коло стола пан учитель і учителька також сьвяточно убранї розкладають якісь книжочки. Пан учитель привїтав мене сердєчно й просив сїсти. Менї стало цїкаво, бувши поєдинчю убраним, брати участь, але цїкавість адержала мене. На стїні висїв образ цїсаря також маленькими фанами приукрашений. З сего пізнав я, що то сьвяткують іменини цїсаря. По молитвї почав учитель діточкам обяснювати празнованя так пристуно, що певно всі діти зрозумїли его, а при кінцї закчїни: Най же наш єсемилостивий цїсар Франц Йосєф многї літа! Се повторили всі діт, а й я з ними в хорї трикратно. По сїм відсьїпав учитель з жєною і донечкою своєю „гїл народний“, а діт — тому, бо се нова школа й не умїють ще — вєслухали уважно стоячи. По відсьїпанню оновїв учитель дітям коротенько, як наш цїсар будучи ще 4-літньою дитиною, дав одному жонїрєви лєва. Дальше оновїв їм що наш цїсар старєє ся для всіх дітей бідних, а тому „і з вас, дітєчкы, декотрі дістануть книжочки даром“. Тут відсьїпав учитель з дітьми за здоровє монарха молитву: „Все з Богом“. По вїй роздає книжочки даром, а діт повертають домїв показує вєсім, що їм „наш цїсар прислав“. — Учасник.

народовска „Руска Бєсїда“ послїдними літами заложила на Буковинї двайцять читалєнь, з котрих в кождїй є від 30 до 130 членів. Тї читальні стоять в звязї з „Рускою Бєсїдою“ і єуть немов войсєком народовсєкої партїї. Тимчасом москєвєли такого управлїньєного впливу на нарід при помочи читалєнь не мають, а держать ся лишє особистим впливом в конєисторїї і у проводирів волосєких; вєя же робота їх і цїль даєть ся звести до того, що они старають ся лишє спивити розвїй народногє духа, а позитивної, розумної роботи у них ще менше видко, нїж у галицьких москєвєлїв. От і маєте резулєтат мовї розвїйки вєчїрної за цїлий тиждєнь. Коли я розповїв жінцї, що з моєї статистики виходить, она каже: „Мало нас.“ На те я відповїв їй, що хоч нас є мало, але вротє можемо вробити більше, нїж деїнде тисячї італїєнцї, коли тїлько у нас буде охота. При тїй розмовї був мїй сїнок чотирєолїтний. Питаю ся его: „А ти хто є. Русин чи Волох?“ — „Я Люсин, тату.“ — Не вїмє ще вимавляти букви р, але вже знає, що не є Волохом. Мусять бути добрим Русином, коли я так хочу!

Правєсєлїтєлї.

4. З дому учителя на Буковинї: В селї, в котрїм нема нїякої інтєлїгенцїї, на самотї жинюча руска родина учителя, уживав свого вільного часу в вїлїтєвїйшїм кружкї, в осєні і в зимї однаково. В лєгїдний дєнь по підвєчїрню проходжує ся з годину сєлом. По прохєдї, вернувши до хати, діт сїдають коло матерї і дономїнають ся казкы. Мати оповїдає їм „казкы“ або зі свого дитєчогє піжє або й перєчитанї з книжєк. Розумїє ся, що при тїм ставлєть діт не одно цїкавє питанє для повєдєня казки. Відтак черга приходить на діт і они оповїдають також казкы, яких навчили ся.

Вєчєром при лїмїї сїдають собі вєї довкола єтєла. Отєць почїнає читати газєту, мати берє ся до ручної роботи, а діт до своїх книжєчєк та зошитів. Одні читають, другї пишуть або рїєують. Отєць або мати поправлєють дітий при читаннї або повєзавють їм питаня.

По вєчєрї сїдає мати при фортєпїан. І не вєстїгла дещо заграти, як діт знов горнуть ся коло неї та проєють, аби з нею заспївали кілька пісєнь. На жалє русєких пісєнь знаємо дуже мало, бо у вєїх книгарнях в Чернівцях годї дістати русєкі піснї з єупровєдом фортєпїану, хїба лиш думкє-Яроньєскє і шкільні єспїваннїкы. Книгєпрєдавцї відповїдають звичайно адивовано: „Ruthenische Lieder mit Clavierbegleitung haben wir nicht. Darnach ist keine Nachfrage“. Які бідні Буковинцї і в сїм вєглїдї! Здає ся, що мало людїв тут інтерєсєє ся музикєю. (То найперша причина, чєму черновєцї книгєпрєдавцї не держать у сєбє русєких музичних видавнїцтєв. Їн би був більший покуп на такі творї, книгєпрєдавцї вїдїдалибь би, де їх добути. На недостачу русєких пісєнь не можемо нарікати: маємо їх більше, як не одиєн чужий нарід, а краса і слава наших пісєнь велика; они знає і в цїлїм єлавянськїм євїтї. Для ужитку домашногє радїли-б ми видавнїцтєво: Кєбзар, Бїблїєтєку музикальну, незрїпанї творї Лїєєнка і нїлїпї. Дїстати їх можєна в Стєвропїлїгїєскїй книгарнї у Львовї, котра на жадає невно вїплєє єнєє музикальнї. Туди ми радїмо удавати ся; — Рєд.).

Відтак діт бавлєть ся своїмї забавкыми; одногє вєчєра ставлєть будинок кєвбєчїкам, другогє дня грають в домино, в лєотєрїю, бавлєть ся образєками і т. п. По 9. годинї діт молять ся і кладуть ся спати. Але тоді приходить євєбїдїйша хвїля для родичів, котрі

занимають ся читаннєм часєписєй, повїєтїй, або науковєю лїтературєю.

5. З дому учителя на Буковинї. В осєні і в зимї задїв дуже довгих вєчєрїв не можєна обїйти ся бєз якої небудь розвїйки, бо хоч би чєловїк і як був утомлєний по деннїй працї, а їти „разом з курми“ спати годї. Отже читаємо та бавїмо ся. До читання єлужить Русєновї кромї русєкої „Буковини“ більшє нїмєцєк, як русєка лїтурєа, а то з тої причини, що в наших висєпних школах учать ся учєникы вєїх предмєтїв в нїмєцїй мовї, а наука русєкої мови була до недавна в школах дуже занєбдана.

Тї, що звїмчїли ся в школах, знають звичайно більшє і краєшнїх вїраєв нїмєцєких, як в матернїй мовї, хоч самї з роду Русєви. Дитогє читають радїше нїмєцїєкі книжєкы і часєписє, як русєкі, і в товариєствї розмавлєють радїше по нїмєцєк, а навїть по польськї та по волосєк, нїж по русєкї.

Та вже прийшов час, коли буковинськї Русєви пїзнають, хто они є; коли хто не мєє нагоди в школі навчїти ся рїдної мови та любїти до неї, то тепєр єї учить ся з власної волї і охотї, щобї наадогонїти ся, що занєбдав є несвоєї мови в шкільних лїтах.

До забави єлужать звичайно русєкі народнї пієні, декєли картї, шаш та домино.

6. Відповїдь бєз підпису. Нєма (21) лєтшєї розвїйки, як по вєчєрї піти собі на добєє пїєво. На дворї осєннїй дощ або єсїєнна заєвєрїєга, а чєловїк собі потїгаєє пїєво, памїтаючи Фєдєєвнєчєву пієню:

Бє у нєбї не дають горїєкы,

Нї гараку, нїєа нї вїєна.

Як засїду, братє, коло чарї, то най їдуть Туркї і Татарї, а я собі уїєж не бєду. Мєду не любїю, тїлько пїєво. Жїєнка нєхай собі прєтєєєє!

(Далєєє бєдєє).

Спільний міністер для внутрішніх справ буде під тепер після найвищого рішення носити титул: міністра п. і к. двору і справ заграничних.

Против збіжових спекуляцій. Новий міністер рільництва г-р. Ледебур заповів у промові до підвладних урядників, що буде даліше провадити акцію г-р. Фалькенгайна, буяного міністра того ресорту. Головним старанем его буде перепроводити проєктовану організацію рільників, однак з тим додатком, що та організація має обіймати не лише дрібних рільників, але також власників великих посіlostей, бо міністер рільництва має боронити зарівно інтереси власників дрібних як і великих посіlostей. Даліше сказав г-р. Ледебур: „Повинно бути нашою першою цілею, поступовно увільнити нашого рільника від страшного утиску збіжової спекуляції, супротив котрої на ніщо не здасться вильність і інтелігенція; спекуляція шкодить зарівно продуцентам і консументам і нищить все від давня державний добробит. Коли б удалося досягнути ту ціль, був би то мирний крок до добровільного розвизання соціальної сарани, котра потрасає сьогодні цілим світом“. Сі слова, звернені против визискування рільників великими капіталістами, напугали N. Fr. Presse так, що ова грозить новоіменованому міністрови, мовляв, „капіталісти пережають не одного г-р. Ледебур“. Відно тепер, які інтереси хоче N. Fr. Presse даліше заступати, а за нею мабуть і сполучена лівка.

Іменования. Радник висшого суду краєвого у Львові Вороненський іменований старшим прокуратором державним тамже. — Правительственный советник і адміністративний референт г-р. б. к. раді шкільній, г-р. Едвард Магнер іменований советником намістництва в Ліну в Горишній Австрії, а на его місце іменований дотеперішній і-десекретар в міністерстві шкільництва г-р. Вільгельм бар. Швінд.

Відзначене. Старший прокуратор державний у Львові Зданський одержав з нагоди перенесення его в стан суєвечника відручне письмо цісарське з признанем.

Нову касарню для красної оборони в Червоних передано до уживання для війська дня 3. с. м. При передачі була комісія, зложена з властивих військових, правительственных, краєвих і місцевих. Нова касарня знаходиться на великій площі коло публичного города.

Галицьке краєве товариство рибацке в Кракові впускало досі до Висли що року 200.000 до 300.000 штук нарібку лососа, однак не оскільки з того великого утиску. Щоби ж направити лихо, задумало краєвське товариство порозуміти ся з німецьким товариством в Берліні і російським в Петербурзі та в тій цілі відбуде ся 25-го с. м. з'їзд у Вроцлаві. Краєвське товариство буде заступати г-р. Вільш. Скоро прийде до порозуміння, то що року будуть впускати до Висли лістора мільона нарібку лососа.

Буковинські повітові дороги. В 1894 р. зазначено 888 кілометрів доріг до повітових доріг; з них було вже побудованих 787,2 кілометрів, а будовано що йно 100,8 кілометрів доріг. В 1895 р. рішши сойм краєвий вчислене дальших 35 кілометрів в категорію повітових доріг, так що їх разом буде 923 кілометрів. Коміта державна виносить пересічно за один кілометр около 250 ср., разом на всі повітові дороги 230.750 зр.

Тяжкий вогір людей — горівка розширена і нас на Буковині дуже. Се доказує найліпше статистика. В роках 1892/93 було 32 рільничих горілень без виробу дріжджів, 4 рільничі і одна перильничка з виробом дріжджів, отже разом 37 горілень. Як бачимо, є то число немале, а в порівнянні з іншими провінціями аж надто велике (в Долишній Австрії є всего 14, а в Горишній Австрії лише 2 горілень). Що-ж до маришаду, то у нас перерабляють в 21 горільних бараболі, в 11 бараболі і жито, а в 5 горільних інших роди збіжжя. Отже тої так прославленої „латвійки“ не так то багато виробляють! Найбільша часть горілень — 60 ці — виробляє лівка 4—7 гектолітрів алькоголю, 14 горілень

виробляють по 2—4 гектол., одна лише 1—2 гектол., а одна 7—10 гектолітрів алькоголю. Після урядових справоздань вироблено в згаданих роках 3,988.372 літрів алькоголю. Впадає в очи, що з таю великої маси горівки не вивезено ні одного літра поза цлову границю, значить, Буковинці все самі випили. Але треба признати, що в згаданих роках вироблено справді більше горівки як в попередних роках, а се виходить ясно з того, що в згаданих роках 1892/93 податок консумційний був більший о 165.228 зр. як в попереднім році 1891/92.

Блискавичний поїзд з Відня до Чернівців. Коли свого часу при введеню блискавичного поїзду з Відня до Львова бук. виділ краєвий удав ся до генеральної дирекції з просьбою, щоби той поїзд їхав аж до Чернівців або щоби найменше було заведено відповідне сполучення з ним. Генеральна дирекція відповіла тоді, що план їзди вже війшов в жите, отже не можна узгляднити того жаданя. Тепер, коли має війти в жите новий зимовий план їзди, подав магістрат міста Чернівців подане з там самим жаданем, і сего разу є надія на успішне полагожденє его.

Убийство. В Буді сперечали ся селяни Дьордїй Безан і Дмитро Ясенюк о спадщину. Безан в розгоряченю вхонив сокиру і так сильно вдарив Ясенюка по голові, що той на місці впавав труном.

Вихрест. В Дорошівцях, заставнецького поїту, охрестив ся дня 25-го м. м. 22-літній жид Йосиф Месієр на православє. При охрещеню була величезна товпа народу з того села і з окресности. Кумів було кілька. Новоохрещений почав учити ся ремесла.

Самоубийство учительки. Учителка в Вікні Берта Гелер повісила ся дня 2. с. м. задля невилічимої недуги. На другий день знайдено єї неживу; на столі она лишила три листи: один до батька, один до приятельки, а один до якогось учителя.

Інокїнто короля. Бельгійський король був онюгда в Парижі і замешкав в готелі Врістоль. Товпи народу очікували короля, щоб его побачити. Через товпу з трудом перенхав ся якийсь поважний і гарного зросту мужчина і запитав ся якогось хлопця з цукорчі: „Що стало ся, що така велика товпа згромадила ся?“ На відповідь хлопця, що хочуть побачити бельгійського короля, відповів той мужчина: „Чи варто то тільки часу тратити на таку дрібницю!“ — сказав і пішов до готелю. Аж потім дізнала ся товпа, що то був сам король бельгійський.

Вік любови. Daily Telegraph має звичай, в огірковім сезоні, котрий в Англії називають „слуним“ сезоном, отворювати свої шпальти-так кож для матримоніально-сердцових справ. Богато крику паробило питанє: „Чи інституція супружества банкротує?“ Шпальти газети були через кілька тижнів переповнені відповідями. Тепер знов поставлено питанє про „вік любови“; чи є ним молодість, час розцвітту, чи також старість? Корреспонденти висказують найрізніші погляди на ту справу. Цікаву відповідь прислала пані Юлія Адам, редакторка Nouvelle Revue: „Матріну любов, любов сила, любов до рідного краю знаходимо в кождім віку, а се свідчать, що серце не старіє ся. Чому-ж мала би ся властива любов ограничати до певної епохи жита? Ті, котрі в любови бачуть лише убоєне змістив і тим самим жадують від єї предмету свіжості і вроди — ті будуть сьміяти ся з чувств по 30 літах; але ті, що ставляють любов висше понад елічний потяг, перекопані, що властива любов можлива в кождім віці, так само, як кожда інша любов“.

Живі шахи. В день св. Вячеслава, дня 29. вересня, відідало чеську народонисну виставу 74.803 осіб. Серед многих забав на площі вистави, відбула ся в великім амфітеатрі, що може помістити 10.000 осіб, оригінальна гра в живі шахи. Шахова дошка на арені амфітеатру обіймала 2500 квадратних метрів. Білі поли були васапані ніском, чорні дубовою корою. Шахові фігури представляли 256 чеських соколів. Гра представляла битву від Вацлавом в 1469 році, в котрій чеський король Юрій Подєбрад побідив

угорського короля Матія Корвина. Відділ соколів був розділений на дві партії — чеські і угорські войска, одні в середовічній убори, чеські в білі, а угорські в чорні. Ту партію живих шахів уложив др. Добруський, а музику до неї зладив композитор Поспішаль.

Гармати з паперу. З кождім роком розширює ся употребленє паперу в промислі. Американці зачали виробляти кола вагонів з паперу, а тепер прийшли до пересвідченя, що паперова маса може стати ся придатною до виробу гармат. Прасована паперова маса має, як стверджено, більшу упругість як метал і не уступає ему що до твердості. Та прикмета спонукала фабрикантів до виробу предметів, котрі мають окрім тривалості еще посідати твердсть і пружаєстсть. Гармати, вироблені послідніми часами в Америці, мають сталеву трубу, обвинуєну в грубу паперову масу, котру сирасовано до твердості граніту. Вистарчає таку паперову масу оточити кількома мідними або сталевими обручами, щоби бути певним, що не пукне. Такі гармати будуть також, як додає газета Paper trade, богато лекші до перевозу, як теперішні металеві.

Померли в Чернівцях університетський професор др. Рудольф Гокегер і директор промислової школи Йосиф Лийцнер.

Телеграми.

Львів, 7. жовтня. Вчєра устроїли урядники намістництва бенкет в честь президента міністрів, котрого повитано окликами. Бадені вніс тоаст на честь цісаря, а віцепрезес гал. кр. ради шкільної Бобжинський представив президента міністрів яко примірного начальника, котрого ласкає але енергічне поступованє скріпило в урядників почутє обовязку в роботі для добра держави і краю, — і скінчив свій тоаст в честь Баденіого. Президент міністрів сконстатував ще раз, що урядники досі все сповняли свої обовязки совістно і решю та очікує такого самого в будуччині. Сим способом розв'язє ся в посліднім часі богато обговорюване питанє про права і обовязки урядників. Бадені пив свою чарку на сираведливє понятє урядничих обовязків і прав, опертих о здорову підставу. (Живі оплески.) Вікіння вніс президент міністрів тоаст на честь намістника Ев. Сангушка.

Бруксєля, 7. жовтня. Вчєра наїхала між Вавр а Отінїє локомотива на особовий поїзд; 10 пасажирів убитих, 40 ранених, м ж ними деякі тяжко.

Рим, 7. жовтня. Бюро Стефаніого доносить з Трапдзунту: В наслідок ранення двох високо поставлених урядників-Турків Вірменами, напали Турки християнську часть міста. Спокій завернений. Всі консули зажадали від генерального губернатора, щоби зробив всі зарядженя, які потрібні для удержання публичного порядку.

Ціни збіжжя і других продуктів.

Дня 7. жовтня 1895.

	Львів.	Чернівці.
Пшениця . . . від 7.— до 7.35	від 6.80 до 6.90	
Жито	6.— „ 6.45	5.90 „ 6.—
Ячмінъ	5.25 „ 5.75	5.50 „ 6.—
Овес	5.— „ 5.30	4.70 „ 4.80
Ріпак	8.50 „ 8.80	8.25 „ 8.50
Горох	6.— „ 9.—	5.25 „ 6.—
Вика	5.80 „ 6.20	„ „ „
Льнянка	„ „ „	„ „ „
Біб	„ „ „	„ „ „
Бобик	5.— „ 5.25	4.75 „ 5.—
Гречка	„ „ „	„ „ „
Конюшина черв. .	45.— „ 48.—	„ „ „
Конюшина біла .	45.— „ 55.—	43.— „ 50.—
Конюш. шведск. .	35.— „ 40.—	„ „ „
Кмин	„ „ „	„ „ „
Аниж	„ „ „	„ „ „
Кукуруза	6.— „ 6.25	5.60 „ 5.70
Хміль 55.— до 70.— здр. за кильо у Львові, оковита за 10.000 літрів 14.25—14.75.		

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить двічі в місяць по ціні на рік 4 зр., на пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.
У Львові, уліця Академічна, ч. 8.

„ДНІСТЕР“

товариство взаємних обезпечень
у Львові,
уліця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесії ц. к. міністерства справ внутрішніх з дня 9. грудня 1891 р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, овертий на засади взаємності своїх членів, обезпечує всяке майно движиме і недвижиме проти шкідливого впливу найприступливіших усильних і почислює можливо найвищі премії.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошення о ухвалені агенції в місцевостях, де нежа агентів „Дністра“, приймають ся.

ТОВАРИСТВО „ПРОСВІТА“

при зближаючих ся іспитях в школах народних подає до відомости Свѣтл. Рад Шкільних, Виш. свѣщеників, катихитів, учителів і родичів, що книжки наклади товариства, призначені кр. Радою шкільною на премії для учеників, *красно* *оправлені* з позолоченими берегами, можна купити в канцелярії товариства при уліці Вірменській ч. 2 по слідуєчій ціні:

Роскази про сили природи 20 кр. Оповідання о життє сьв. Бориса і Гліба 20 кр. Повістки для дітей 27 кр. Сестра 15 кр. Байки 22 кр. Історія Руси ч. I. 25 кр. Історія Руси ч. II. 23 кр. Лен і ковоші 24 кр. Рогата худоба 45 кр. Про живопис і ліси 20 кр. Вениамин Франклін 16 кр. На до-світках 22 кр. Серед ледового моря 25 кр. Житє сьв. великомученика і лікаря Пантелеймона 20 кр. Дрібна птиця господарєка, а великі гроші 20 кр. Відкрите Америкі 22 кр. Звірата шкідли і пошкодні 42 кр. Перекотиполе 18 кр. Кирил і Методий 22 кр. Молитвенник народний (в звичайній опра-ві) 20 кр.

влучній оправі:

а) хребет полотняний і золочений хрест з переду 25 кр. б) ціла оправа полотняна, береги золочені і золочений хрест з переду 35 кр. — Молитвенник народний великий по ціні 90 кр., 1-10, 1-30, 1-60 і 1-80 зр.

Всякі замовлення висилають ся скоро і точно.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

уліця Петровнича число 2,

має на складі:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодіжи, міщан і селян, редаговану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894, по 1 зр. 20 кр. за речки, а всі 9 разом за 9 зр.

— З пересилкою поштовою 9 зр. 30 кр. —

КНИГАРНЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА

у Львові, уліця Академічна ч. 8.

продає слідуєчі книжки:

Юрій Федькович. Повісті і опові- даня	20
Михайло Старицький. В темряві, драма	20
Вас. Чайченко. Твори прозаїчні ч. I. 80 кр., ч. II. 50 кр., ч. III	80
— Книга казок, поезії часть II.	60
— Під хмарним небом, поезії ч. I.	1
Тарас Шевченко. „Кобзар“ 2 томи 4-50 зр., з пересилкою	5
— Кобзар для дітей	20
Іван Франко. Жіноча неволя в ру- ських піснях народних	35
— Без праці, оповіданє	20
— Лис Микита Гетого	50
— Украдене щастє, драма	30
Уманець і Спілка. Словар російско- український ч. I. і II. по	2 50
І. Баштовий. Українство на літерат. позвах з Московщиною	50
Мих. Коцюбинський „Хо“, опові- данє	10
Левенко. Пани і люди, повість	80
— Салдатський розрух	10
Герінг-Герасимович. Що то є го- сподарність	20
Осип Маковей. Поезії	20
— „Озерма“ — новеля	10
К. Т. Подолєнко. За громаду, хро- ніка	20
Ом. Партицький. Провідні ідеї в пись- мах Тар. Шевченка	35
Вас. Рішенко. „Ізвієня в Тавриді“, драма	30
Заниски Товариства імені Шевченка ч. I, II, III, IV, V, і VI, по	1 20
Ю. Кенан. Сибір ч. I. II.	1 20
Кирило Студинський. Лірики, сту- дія	20
— Пересторога	1
Василь Щурат. Пісьня про Роланда Леся Українка і Макс. Ставни- ський. Книга пісень Г. Гейне	80
— На крилах пісень, збірник поезій	60
Павло Граб. Збірник поезій ч. I.	20
— З чужого поля, переклади ч. I.	20
Др. Огоновський: Історія рускої літе- ратури II. 3 зр., III. ч. 1 і 2 — 4 зр., IV. 1 зр., а том I.	3
— Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1 50
Куліш. Шекспірові твори перекл. ч. I.	1
— Чорна Рада, повість	80
Іван Нечуй. Повістки і оповідання	30
— Сьвітогляд українського народу	30
— Кайдашева сім'я, повість	50
— Навіжена, повість	20
— Над чорним морем, повість	90
— Хмара, повість	1 50
— Причена, повість	1 50
— Микола Джерд, повість	80
— Поміж ворогами	50
— Попались	10

ВИЙШОВ

МОЛИТВЕННИК

виданий „Просьвітою“

в народній мові, великий, обіймаючий 640 сторін друку, найновіший зі всіх таких Молитвенників.

Молитвенник сей містить в собі: I.) Молитви щоденні ранні і вечірні. II.) З Богослужєня церковного, іменно: а) з Вечерні, б) з Повечерній малої, в) з Повечерній великої, г) з Утрені, д) Літургії сьв. Іоана Золотоустого, е) Молитви з часі сьв. Літургії. III.) Тайни покаяня і прєсьв. Евхаристії. IV.) Молитви для різного віку, стану і в різних потребах. V.) Молитви в часі великого посту. VI.) Молитви на празники а) Господські, б) Богородичні, в) Сьвятих. VII.) Молитви сполучені з підпустами, VIII.) Акаїст до а) Ісуса Христа, б) Прєсьв. Богородичі в) сьв. Отці Николєя. IX.) Молебєн до прєсьв. Богородичі. X.) Тропарі, кондаки, богородичні і прокормєні а) недільні, б) щоденні в) на празники Господські, Богородичні і Сьвятих, г) на деякі потреба. XI.) Коляди і інші пісні церковні. XII.) Місяцєслов цілого року.

Сей молитвенник дістати можна в канцелярії товариства „Просьвіта“ і в книгарні Ставропигійській і перепл. заведенню Мих. Спонарського по таких цінах:

1) Молитвенник брошурований	зр. 70 кр.
2) оправлений на-пів в полотно з однітими відтисками	90
3) оправлений ціло в полотно з золоченими і відтисками	1 10
4) оправлений як під 3) з до- датком золочених берегів	1 30
5) оправлений на-пів в шкіру з золоченими і відтисками	1 10
6) оправлений ціло в шкіру з золоченими і відтисками	1 60
7) оправлений як під 6) з до- датком золотих берегів	1 80

Замовляючі продицєво Молитвенника зволить прислати на оплату пошти 20 кр.

Альбум заслужених Русинів.

Ціна 70 кр.

14-15-літний хлопець з від-
ною наукою, знайде в друкарні
Германова Чопна в Чернівцях, за-
няте за цілковите удержанє.

В Дрібній бібліотечі, видаваній у Львові
Костєм Паньковським, вишли досі сі книжечки
(разом чисел 13):

Б. йки Євгена Гребінки (10 кр.)	
Маярі, оповіданє Всеволода Гаршина (10 кр.)	
Пролісок, поезії Павла Граба (20 кр.)	
З чужого поля. Переклади Павла Граба (20 кр.)	
Що то є господарність — Герінга (пере- клад В. Герасимовича) 20 кр.	
Поезії Осипа Маковєя (20 кр.)	
Озерма, оповіданє епо-ж (10 кр.)	
Твори Івана Суріка, переклад з російського (10 кр.)	
Українські писаня Митра Оленєвичча (10 кр.)	
Писаня Василя Кулика (10 кр.)	
Чернеча рєспубліка на Афоні — Васи- Щурата (10 кр.)	
Нарід в неволі (то що було друкованє і в Недїлі) — 10 кр.	
Микола Паликин Льва Толстого, оповіданє (10 кр.)	

ПЕРЕДПЛАТА

за „Буковину“ разом з
ілюстр. додатком „Неділю“
линосьте:
за цілий рік 10 зр. — кр.
за чверть року 2 „ 50 „
місячно „ „ 85 „
для заграниччя 15 рублів або
24 франків.
Посилки числа по 6 кр.
з бори газет Л. Горювца в
Чернівцях, ул. Головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу
і неділю.

Редакція і Адміністрація
„Буковини“ знаходиться в
Чернівцях (ул. Петровська
ч. 2), куда всі дописи адре-
сувати належить. — Бюро
редакції отворене щодня
від 8. рано до 8. вечером.

По виборах до галицького сейму.

(Допись зі Львова.)

В нашій передвиборчій статті (чч. 104—106 „Буковини“) зазначили ми, що в цій сегорішній акції виборчій визначились виразно дезорганізація й безпрограмовість наших і ненаших політичних партій. Ми вказали, що наслідком цієї загальної дезорганізації й безпрограмовості змоглась сильно польська опозиція, що обхотіла міста й села і глядає собі прихильників навіть серед більшої посілости. Ця опозиція зорганізувала навіть особний комітет „краєвий“, т. зв. „людового сторонництва“. Далше зазначили ми, що і в таборі руским оклик „не оглядати ся на Львів“ став ся майже загальний, та що супротив сего й польської опозиції з одної, а супротив дезорганізації та безпрограмовості з другої сторони, стає ся результат виборів чисто випадковим, залежним від місцевих обставин та — від ексекютив (правительства). Переходячи до поодиноких наших партій зазначили ми, що найбільшу дезорганізацію й безпрограмовість добачаємо у наших „твердих“.

Результат виборів новині оправдав наші замітки. „Сторонництво людове“ перевело, взявши вже на увагу деякі сумніви що-до поодиноких послів, 10—12 своїх кандидатів в західній Галичині.

Що цікавіше: навіть в східній Галичині, де властиво акцію веде ніби інтелігенція, перевели селяни трох своїх кандидатів: одного, пошираного двома центральними комітетами а поставленого властиво радикалами, Новаковського, і то против ки. Сапінги; другого — цілком перед вибором незвідного, нестваленого й непотвердженого, с л у ч а й н о г о (бо ще перед самим вибором виборці его не були згідні з собою), Остапука, против дідиша Федоровича; третього — против свого-ж брата, заслуженого посла-селянина Гурика — Виничука. Всі ті три кандидатури були чисто льокальні, незалежні від центральних комітетів. Виправді Новаковський вважає ся радикалом, і був потверджений, але поминувши вже, що селянський радикал зовсім не то, що „інтелігентний“, бачили ми при останніх виборах, що „радикала“ Окуневського попирає правительство (так само польского „людовця“ Жардецького), радикала Думку потвердив „голошний“ комітет, і т. н. і т. н., — отже ішло тут властиво таки о кандидатури льокальні, а комітети центральні могли хіба таких кандидатів приймати до відомості та потверджати, не могучи против них найти та поставити відповідних інших.

Але й по інших повітах, де не перейшли кандидатури селянські, бачимо дуже помітний рух селянський. Др. Олесницький, др. Король і о. Давидяк

тільки для того зібрали так багато голосів, бо представили ся селянам не так як опозиціоністи, але більше як кандидати селянські з прикраскою радикальною. Проф. Романчука поминаємо; він виправді одинокий кандидат чисто „опозиційний“ не льокальний, що держав ся добре, але коли-б не поперте, і то в останній хвилині, москвофілів, був би дістав зовсім незначне число голосів. Селянин Барабаш одержав 42 (на 101), Дідоха 47 (на 168; оба против Русина!), проф. Шухевич, дякуючи попертю радикальних селян, 62 (на 170), селянин Мотика (в останній хвилині) 49, Борович 98 (на 203, против ки. Чарторийського), Микита 35 (на 150), Бережницький 38 (на 149), Дяків 32 (на 129), Михальчук 61 (на 175, против Русина), Гурик 62 (на 162, против другого селянина), Думка 76 (на 174), Юркевич 58 (против міністра). Поминаємо, на кого сї голоси впали: при загальній дезорганізації та безпрограмовості можна хіба проводирам робити закиди, не селянам і їх кандидатам. Ми всі ті на згаданих кандидатів віддані голоси кладемо на вагу золота; супротив безсильних парікань на насильства й деморалізацію в они блискучим доказом здоровля й живучости нашого народу. Ледви в 2—3 повітах не слідило було властивої акції, опроче всюди держали ся селяни дуже добре.

Зміж кандидатів інтелігентних, став-

РЕКРУТ.

(Етнографічний нарис.)

В ті дні осінні, коли рекрути (новобранці) „рокують“ до своїх полків, можна не раз ти то на дворцях селянських, чи в містах бути свідком дуже жалібних сцен. Рекрути, кои не природно веселі в похміллі, то певно в величезному смутку на лиці, а їх родичі і анкомі плачуть або виглядають щонайменше зовсім невесело. Тяжко їм розлучати ся з новобранцями. Хоть рекрутчина уже довгі літа існує, хоч тепер військова служба далеко легша і коротша, як давнішнє, а ще наш нарід не придивлю до неї; плаче, сьпіває жалібні пісні, як давнішнє, коли новобранець майже прощає для родини.

„Австрійський змовір в останні часи тму більше невдоволення зі своєї служби, ніж російський, бо ему стало ліше, а не гірше“ — писав справедливо Драгоманов у своїх „Наших українських піснях про громадські справи“. — Крім сего — каже він далше — в австрійській Україні є ще одна причина, від чого ам пісні такі несприятливі до цесарської служби. „Ім пісні такі несприятливі до цесарської служби. „Ім велика частина людей — люди гірські, Веровиці (Бойки і Гуцули), а гірські люди сьпівають більше прихильні до волі й жалкують сина чужині за своєю стороною. До того Гуцули ще кілька десятиків років назад були людю ружні і невеликі шодня слухати начальства. А

в Буковині то і цесарський уряд, як взяв є до себе (в 1775. р.), то мусів дати людям на 50 літ волю від рекрутчини. Через те рекрутчина і доси противна Гуцулам, а надто Буковинцям“.

Так поєснює Драгоманов рускі воєнні пісні, в котрих тільки смутку. Ті пісні рекрутки майже кождий чує і знає їх; але варто придивити ся їм ближше, як они описують особливо дазну рекрутчину, так відміни від теперішньої.

В хроніці монастиря сатанівського над Збручем, яка знаходиться в бібліотеці Осеолінських у Львові під ч. 2106, читаємо в однім місці так:

Anno 1778. W tym roku w kordonie, od Austriaków zagraniczonym, w pierwszych dniach miesiąca Maja nastąpił niepraktykowanie w Polsce dotychczas ludzi do wojska zdających pobór, gdzie w każdej wsi po kilku zabierano parobków i po uczynionej rewizji względem zdrowia i zdalosci każdego różnemi miejscami z granic tutejszych poprowadzono do Węgier etc.

Rok Pański 1779. W tym roku w miesiącu Lutym powtórnie w kordonie Austriaków było wybieranie ludzi do wojska zdających, których każda wieś po kilku oddać musiała nie tylko parobków, ale też ożenionych, a częścią i gospo'arzów w niedostatku innych. Złąd wielki płacz, lament i ucisk nieznośny. Rodzice oplakiwali zabranich synów, żony mężów etc. Wielu nadto gospodarzów, bojąc się podobnego siebie zabrania porzuciwszy żony, dzieci, gospodarstwo, uciekali na te strony za Zbrucz do kordonu polskiego i poszlo

to precz w gure ku Pobereżom, Ukrainie etc.

Се написано в хроніці монастиря; очевидно поява така, як рекрутчина, мусіла монаха-літописця незвичайно вразити, коли уважав відповідним записати єї в своїй літописі. „Великий плач, лемент і гнет нестерпимий“ відбив ся гомоном і о безчесті мури чернечі і там вставив уважного чоловіка пригадувати ся. Вже-ж бо поява була незвичайна, коли жінкам забирали їх мужів, а дітям батьків, коли господарі втікали зі своєї батьківщини в чужину, щоби тільки не попасти в рекрути... Рекрутом був би пішов кождий також в чужину, але поєволі, а за кордон ідучи в чужину, чув ся вольним...

Сі дні короткі записки літописця нагадують нам самі перші початки вельможного тепер мілітаризму, рекрутчину в Галичині, в п'ять літ по єї прилученню до Австрії. З того часу минуло більш сотні літ. Буковина вже кілька десятиків літ (від 1825. р.) дає також рекрута, отже воєнська служба вже довгі літа обоняє руских підданих Австро-Угорщини. У сих підданих виробив ся за той час свій погляд на рекрутчину і воєнську службу, погляд сєй висказали они в піснях, а в піснях ми маємо нагоду добути вірні свідощтва про прикмети нашого народу, як він дивив ся і дивить ся на сєю громадську справу, якою єсть воєнська служба, і що про ню думає. У сих піснях містять ся частина історії нашого народу, а сєю історією нарід сам собі вложив. З сєї історії подаємо маленький образок з життя новобранців, особливо давніших.

лених комітетами, одержали значнійше число голосів ще: судія Сосновский, о. Пюрко, др. Дорундяк, В. Нагірний, др. Яминський, о. Зубрицкий і др. Трильовський (що правда, сей останній над сподіване мало). Але дармо глядаємо між тими кандидатами бувших послів або хоть бувших кандидатів; се майже без винятку люди, що саме вперше виступили прилюдно яко діячі політичні. Тож саме др. Олесницький і о. Давидяк, хоть держались добре. Тільки др. Король і проф. Романчуки звістні з попереднього сойму: про проф. Романчука згадали ми вже по-вище; др. Король одержав ледви 59 голосів против 110. Проф. Антоневич, б. посол і теперішній кандидат в Турції, не одержав ні одного голоса, шп. Рожанковский, Кулачковский, Герасимович, Дудикевич, Марков, Добрянський, Дідичкий, Павликов і т. п., навіть не кандидували, хоч коли прийдесть їм виступити принагідно яко „репрезентанти руського народа“, то ні хвилі не вагають ся промавляти в імені цілої Руси. П. Мончаловский, хоч не був послом і належить до молодших, зібрав все таки 29 голосів; опроче вислали москвофіли при останніх виборах на поле боротьби майже виключно селян та відкликались — до радикальної програми. Взагалі з між інтелігенції осмілилися ся виступити і досягнути навіть деякі успіхи лише ті кандидати, що виявили значнійшу діяльність по повітах, або ті, що сподіяли ся попертя ексекутиви.

Супротив сего сильного руху серед селянства а розладу серед інтелігенції є у нас так для нововибраних послів, як і взагалі для всіх наших патріотів, першою задачею — займатись сим селянським рухом, займатись так, щоб сю живучу силу зоргані-

зувати, ужити з хісном і розвинути далше. Поперед всего повинні сю задачу взяти на себе послі. Жива звязь з виборцями, спільне порозумінє й рішуча діяльність в справах, що обходять нарід, — жива участь у всіх справах, що ведуть ся в соймі з одної, а інформація не про сі справи загалу з другої сторони, — рішуче започинанє (ініціативи) в таких наших справах, що ними ніякий инший, чужий посол чи не схоче, чи не зможе зайняти ся, — обговорюванє сих справ в соймі і поза соймом, — контролю устав краєвих, а в часті й державних, почавши від бюджету, контролю — з становиска загально-краєвого (бо послі краєвого сойму до сего покликані), як і становиска народного — отака діяльність, особливо коли піддержить її праса, така діяльність оправдає надії покладані на послів і збереже коло них згодом всю щирю й здорову нашу суспільність.

(Конець буде.)

Пращанє Є. Е. гр. Казим. Баденіого урядниками.

Дня 7. с. м. в полудне зібрав ся звинш 500 осіб переважно а урядничих кругів а гальових мундурах на головнім дворі, щоб по-вітати президента міністрів гр. Казимира Баденіого, приїздового до Львова для аложення уряду намістника і попрацання урядників. Між зібраними на пероні дожидала приїзду президента міністрів нова рада міста а президентом Мохнацким на чолі, далше всі урядники намістництва під проводом віцепрезидента Лідля, судівництво репрезентоване шп. Тхуржиницким, Дилевским, Бавхом, Балоскурским і старшим прокуратором шп. Воронедким. Дирекцію скаргу репрезентував шп. президент Коритовский, радник двора шп. Зубрицкий, референт сальнарний старший радник шп. Вайдович і всі радни-

ки дирекції скаргу. Також було багато старостів, до прибули а цілого краю. Крім того явили ся функціонарі краєвої ради шкільної а віцепрезидентом шп. Бобжиньским, богато професорів іверситету, кс. архієпископ Ісакович і кружо приватних осіб, а між ними брат президент гр. Станіслав Бадені. На пероні був також жирештор захляниці шп. Дейма.

Сьогодні 2-й в полудне прибув поспішний под а Відни а висідаючого президента міністри повитали зібрані трикратним окликом „Негайживе!“ По короткім привитаню а присутніми гр. К. Бадені а товаришми шп. віцепрезидента Лідля до палати намістництва, де відтак оголоши шп. до 4-ої пополудни відбуло ся торжество працання а урядниками.

Перші явили ся в великій салі палати урядникиполітичні, т. є. намістництва і шефи повітів. Іх імені промовив віцепрезидент Лідль, пригаючи бувшого наместителя і дякуючи ему а тільки разів вказану ачтивність для добра урядників.

Відтак радник Креховецкий відчитав адресу урядників політичних, висказуючу гр. Баденіому честь і подяку, що не лише дбав о самих урядників, але й о їх родини та старає ся о їх добро Президент міністрів прийнявши ту величаву адресу, подякував зворушений, говорячи, що дуже прикро розстати ся ему а дотеперішніми співробітниками і все задержить їх а прихильній пам'яті. Яко головні честности для урядників представив президент міністрів чисту совість, витривалість і охочу, на карності оперту працю.

Далше приймав гр. Казим. Бадені членів краєвої ради шкільної під проводом шп. віцепрезидента д-ра Бобжиньского, котрий також вручив президентови міністрів адресу і мав до него відповідну промову, дякуючи ему, що так ревниво займав ся краєвим шкільництвом, що придбав розширенє атрибутцій краєвої ради шкільної і що причинив ся до розширення матеріального положення учительства. В своїй відповіді висказав президент міністрів, що без сумніву теперішня краєва рада шкільна зуміє удержати ся на дотеперішнім становищі, шп. трє придбав аї домре цілого краю.

З черги явили ся урядники краєвої дирекції скаргу а шп. віцепрезидентом Коритовским на чолі, вручаючи гр. Баденіому також пращальну адресу. Відтак прибули а пращанєм

Не понимаючи добре ціли, для якої військо існує, селяни не знають, хто се бере рекрутів у військо. Приписують се передовсім цесареві і тому звуть воєнків цесарєкими дітьми. Від цесаря або й від цесарєви (цесарівни) приходять карти напсані, щоб хлопці ішли до реґіменту. Далше мають право покликувати до війська „пани“ або власти, звідки ті карти (Einberufungskarten) приходять. Як ті власти звуть ся, люд добре не знає. Тому находимо в піснях предивні назви, котрі мабуть мають означати „крайсамт“. Кажє ся там: прийшла карта а самого крайсамту, від цесаря того реґіменту, із Самбора а самого презенту, книжечка он до надименту, випала біла карта а неба (!) а ясного декрета і т. п. Відтак часто згадують ся в піснях міста, де якісь близше невизначені „они“ пишуть чорне на біленькім, щоб рекрута взяти.

Давнійше уважали селяни воєнку службу просто тяжкою неволею, бідою, незмірним лихом для „нещасних, бідних“ новобранців і для них самих, а навіть службою образливою для чоловіка. Надужити панів дідичів (доміній) і війтів при давних бранках дуже відчував нарід і протест свій аазначив у піснях. Батьки старали ся синів всілякими способами увільнити від війська, а коли то не вдавало ся, то паробки утікали самі перед бранкою, бо лиш тим способом могли увільнити ся від надужити властий, котрі у військо віддавали, кого захопили. Своїх людей, котрі служили у панів і ули їм потрібні, пани не так радо віддавали військо. Тому часто подібуємо а піснях вискази паробків, що они не служили би в панів, коби не рекрути. А коли мимо вірної служби, пан таки віддав їх у військо, то они а іречно казали:

Ой підемо ми до Львова,
Зі Львова до Відни,
Та коли ми в своїм селі
Панам неспотрібні!

Всяка поголовка, що бранці беруть, по-лохала дуже паробків. Старі люди остерігали їх: „Стережіть ся, паробочки, либонь бранка буде“. Отже і крили ся паробки, де могли, по лісах, по дебрах, в глибоких долинах і т. п. А що новобранців доконавче треба було, то їх мусіли ловити. Паробка кажє ловити дідич або війт, они „вбивають ровту“ і висилають єї шукати новобранця. Перед тим, розуміє ся, раду радять, як би бранця аловити, а до ради приходить так, що

Кличуть війта до двора;
Іде сотник, іде війт
Тай а громади чоловік.

А що від волі сєй ради залежало, кого у військо віддати, то і побували ся а села лише таких паробків, від котрих мали би як найменше клопоту а тої причини.

В том містечку Калущу
Сидять пани радами.
Стали раду радити,
Як би бранця аловити.
„Не берім того богача,
Буде панам докучав;
Возьмім того сироту,
Позбудем ся клопоту.
Ані батька, ні мати,
Нема кому плакати;
Ані брата, ні сестри,
Нема кому провести.

Отже ловлять „ровти“ новобранця, як дикого звіра. Вдовин-сини аловили о ніночи в глибокій долині; Гуцул пішов а полонину

єсно коєтти, аж ту прийшли „добрі“ люди его в катуні (воєнн) іміти.

Один кажє: пообратиме,
Другий кажє: куме,
Третій мені мотуанце /
Попід плечі євне.
А я собі, бідний, гадав,
Ож євно докошу;
Дали мені карабин,
Най а тото ношу.
Карабіне, карабіне!
Бодай твою душу!
Цілий рік єм утівав,
Носити ти мушу!

І так не вдало ся Гуцулови утечи. А ось иньшому паробкови дає сестра знати, що будуть до рекрутів брати. А брат-легкодух на се не вважав, помалу обунав ся, отворив собі квартиру, дивить ся — аж ту вже обступили хатину.

А я а хати до комори,
А а комори до етодолі,
Підхопивам життний сніп,
Стопаєм ся на сам снід.
Ой приходить сам пан війт,
Узяв а мене життний сніп:
„Вставай відти, коханку,
Потребують до замку.
Атамани, беріте.
Назад руки вижіте!“
Атамани пірзали,
Назад руки азнали.
Ведуть жеє без сєло,
Співаю єи весело.

Хотів, бачите, піддурити війта тай перед браєю замку просить его, щоб позволили ему іти а отцем-матірє попрацати ся, але війт,

сенат академічний університету і політехніки краєва рада здоров'я, урядники почти і телеграфу, як також урядники інших урядів, а далі ще директори середніх шкіл, котрих іменем вручаючи президентові міністрів адресу, промовив п. Керекярто.

Гр. К. Бадені, відповідаючи і дякуючи професорам шкіл середніх за той доказ пам'яті і симпатії, поручав їм і на даліше руководити ся з одної сторони прихильністю для молодіжжя, а з другої карністю супротив краєвої ради шкільної.

Вкінці прибули ще в пращанем директори і учителі семінарий і народних шкіл.

Торжество пращання скінчило ся аж коло 6-ої години вечером, а годину пізніше відбув ся перед палатою намісництва похід з смолоскипами і серенада всіх полкових львівських музик.

О годині 8-ій вечером стали збирати ся в сали міського казино політичні урядники на бенкет, устроений для них уступаючим і намісником. Коли гр. Бадені ввійшов о годині 8. 45 мін. на сальо, повитано его гримким кликом, почім засіло до столів около 240 учасників того прощального пирі. По наповненні чарок шампаном, встав віцепрезидент п. Лідль і в гарній мові виголосив тост в честь С. Вел. Цісаря.

Другий з черги промавляв віцепрезидент краєвої ради шкільної др. Бобжинський. Тост его довший і красно висказаний обіймав подяку для президента міністрів за его заповідливу працю для добра краю і розвитку держави. В своїй промові зазначив др. Бобжинський також і то, що уступаючий п. намісник, хоч держав ся строго форм урядничих, то однако при тім не забував ніколи виціпляти в урядників поняття, що кожду справу треба оцінювати не лише зі становища закону, але зі становища громадянського і публічної користі. Тост закінчив бесідник окликом на честь гр. Казим. Бадені, котрий присутні повторили з одушевленням. У відповіді на ту промову висказав президент міністрів вдячність, що дано ему нагоду попрацювати з ним ще раз з довірливими зго співробітниками. З той вагоди користає, щоби сягнути оком в минулість і в будучність. Минулість представляє ся ему добре, бачить товаришів своєї праці, як виконують совістно, охотно, ревню і витривало свої обов'язки, а та-

кож як взаємно підпирають ся — і в того набирає відваги на будучність. Коли будучність буде така сама як минулість, если буде ревню і совістно виконуване обов'язків і взаємне підпиране, то без сумніву і труднощі, які можуть зайти, удасть ся успішно і легко усунути. В таким поступованню додає він заравом розв'язане питанє, о котрім в останніх часах багато говорено, питанє прав і обов'язків урядників і в тій гадці підносить тост на честь совісного розуміння обов'язків та на здорових принципах опертих прав урядників.

По окликах, котрими приймили зібрані той тост — додав гр. Бадені: Ще одно маю сказати. Як вже панам звісно, моїм наслідником іменований кн. Сангушко. Одна часть панів мала вже нагоду пізнати его, инша ще ні. Першим не потрібно о нїм говорити — другим можу заручити, що буде він іти в напрямі, в котрім я ішов. Рівночасно висказую певність, що ви панове будете і під его управою рівно совістно і ревню працювати і що ціла праця піде даліше на користь і для добра краю. Отже в тій надії підношу тост: Нехай живе кн. Сангушко!

Відтак перейшов президент міністрів до приміжної малої сали і розмавляв по черзі майже зі всіма учасниками пирі. За годину від'їхав до палати намісництва, пращаний окликами.

Дня 8. с. м. перед полуднем явили ся в пращанем у президента міністрів депутації міст, корпорацій і інституцій, а в полудне депутації шляхти, почім Є. Ексц. від'їхав о пів до 3-ої години кур'єрским поїздом до Відня.

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 9. жовтня 1895. р.

Час відновити передплату! З дня 1. (13.) жовтня починає ся четвертий квартал, а декотрі передплатники залягають ще з передплатою за минулий квартал. Просимо наших впп. передплатників о відновлене передплати і вирівнане залегло-стий. — Адміністрація „Буковини“.

сказано в одній угорсько-руській піснї. Потїшає паробок єї, як може, що верне, як лише муштри навчить ся, а ту сам аж землі під собою не чує. Рад би тих, що его зловили, не надумуючись, життя позбавити. Він їм сего не забуде. Не тепер, то в четвер! Відгрожує ся він війтові, а в его голосі чути і жалє і досаду і гнів.

Віддав-єс не, пане вїйте,
віддав-єс не, віддав!
Буду я ти, пане вїйте,
пам'ятав, пам'ятав!

Ой дай, Боже, вернути ся,
тай на місці стати,
буду я ти, пане вїйте,
тоє пам'ятати...

Чи я тобі, пане вїйте,
переорав межу,
же на мене накладеши
цїсарську одежу?

Чи я тобі переорав,
чим ти перекосив,
же-є на мене, пане вїйте,
посторонки носив?

Не знаєш ти, пане вїйте,
та де їх подїти?
Занеси си до домоньку,
повішай си діти...

(Даліше буде).

Архикнязь Петро Фердинанд вертає до Чернівців з відпустки дня 16. с. м.

Новий намісник Галичини, князь Евстахій Сангушко, родив ся 1842 р. в Тарнові. Рід Сангушків — литовсько-руський. По мужеській лінії Сангушки походять від великого князя литовського, Гедимина, що помер 1341 р. Тому що литовські князі поріднили ся з Рюриковичами, то Сангушки належать також до роду Рюриковичів. Мати теперішнього намісника княгиня Ізабелла, походила з родини Любомирських. Рід Сангушків був православний. Титул князів признали в Польщі Сангушкам аж по їх переході на латинство, а в Австрії 1785 року. Князь Евстахій Сангушко, останній потомок свого роду, оженив ся торік з графинєю Замойською.

Зі Станіслава пишуть нам: Дня 5. жовтня тутешня читальня залізників урядила аматорське представлене в салі Седельмаєра, з котрого половину чистого доходу призначено в користь будови руско-народного театру у Львові. Представлено „Верховниців“ в руській мові. Зваживши, що штука ся як на аматорів зовсім дозволяла публіку, належить ся признає п. Медикова, презесова читальні, і его виділову, що частину доходу призначили на будову руського театру.

В катедральній парохії в Станіславі прибули ще з сереснем дві нові школи; одна в Княгинині-Гірці, а друга Княгинині-селі. Обі школи значно віддалені, три чверти години ходу, від мешкання парохіального духовенства, котрого сили не вистарчають, аби вдоволити потреби науки релігій так в тих школах, як і в школі промисловій і доповняючій в Станіславі. Вправді віднесено ся до властей з просьбою о утворенне четвертого сотрудництва, але рішене і доси ще не прийшло. Школа в Княгинині-Гірці вже вимурована, а в Княгинині-селі тіснить ся в двох кімнатах нанятого дому. Під школу закуплено вже там ґрунт за 4000 зр. і піchnуть єї будувати з весною.

Добродушне спростованє одержали ми від о. Луческула з Драчинців. Заким его впп. читателі „Буковини“ перечитають, просимо пригадати собі нашу дотичну новинку з 5. жовтня, а відтак добре пам'ятати, що урядова конскрипція не найшла в Драчинцях ані одного Волоха. А тепер подаємо „спростованє“ о. Луческула, котре не простеє пічого, але за то показує предивну логіку і нечисту совість тих, що „ослашлюють“ чисто руських селян волоскою мовою. Спростованє се звучить дословно так (о. Луческул пише фонетикою і по руски): „Пишуть в газеті „Буковини“ від 5. жовтня т. року, що відбухнула пошесть ромунізаторська в сторожинецькій повіті, так і в селі Драчинцях; і що особливо бакпільом ромунізаторским є парох Луческул. Жалко і смутно, що великий і славний учений доктор Пастер так дороге его для человечества життя скінчив, бо як би ласка божя ему була жите продовжила, може міг би був лік найти протів бакцілів клевретів (!). Що Луческул огніздив ся в громадськїм видїлі, аби дивно було? А де мав право угніздити ся, в Самборі? Він не прийшов ані з Болевхви, ані з Борщова ані з Калашківців. Дивно то є, що запроваджує ся ромунський язык при руськїм викладовї в школі драчинській? Тих дивувати може, що не знають (?) найбільшу часть жителів драчинських; але то можно переконати ся з спису імен селянів драчинських, що переконає їх о правді. (Прізвища не рішають о народности. Ми маємо Русинів, що звуть ся Бавман, Шайдер, Кенїт, а они не Німці. Ред.) Ви вімагали (?) від мене, аби я перед світом брехав, що громада драчинська є чисто руська. Я не перечу пікому, най буде кождий як хоче, най належе і до Кутаїців. Але єдина брехня брехнів є, одна підлість неописана і злість незміркована (!), що писали, що Луческул казав: „Щоби доказати знов, як тоті уніятські Українці безпідставно напастують нас православних автохтонів...“ Знаєте ви, в котрім союзі стоїть Луческул з уніятами; а може він ліче більше кривих і приятелів, як той, що о нїм писав? Міг би котрий, що Луческул знає, а при тім совістний, доказати, що єї слова з его уст походять — безпешне не. Що тичи ся Українців, він над тим не гадає, бо і розуміти не може о тім, що его

не в тім битий, не пустив, а приставив до нього чотирох людей варті. Не все то вїт і рад був ловити, каже йому „каж“? Тому до зловлен... каже він:

Ходи, сину, небоже!
Чей тя вернеть, дай Боже!

Та вже коли его зловили, то не було надї на поворот.

Як зловили, так зловили,
Посадили на візочок,
Сидить рекрут, як паночок.
Фірман коня підганяє,
На рекрута позирає,
Би рекрута не згубити
І з дороги не зблудити.
Привезли го до циркулу,
Обстригли му всю голову
І кучері ізпустили,
Его сльози обіляли.

І повезли его в чужину, „за триста миль і чотири“, де ані жадної порадошки, ані вітя ані матки, ані брата, ні сестри. Та ще коли-б тільки лиха, що зловляють паробка, а то зяжуть ему руки і ноги.

В понедїлок рано легіня злапали.
Назад ему білі ручки ремінцем звязали
Вели его, вели в місто улицев,
Зв'язали му назад руки крутим сирівцем.

І він уже дівчині каже з розпучкою, до не мати змисл ему головоньку, а

Змиють ми головоньку дощї маєві
Тай розчешуть кучерикки ворони чорні
А дівчина в плач!

Нїгда еом не відзєл так дівчатко плакає,
Як того плакало, кєда ме ішли лапац —

не обходо. — Неправда є, що комісар Маковей то внесене чим скорше до протоколу взяв, але він заждав і сказав запитати, хто мвинія того (sic!) Соголасно всі віказали свої желаня. І що надучитель Георгій Рогатинювич не виступив протів того, то міг він виступити протів всіх і їх сираведливого желаня?

Мое желане би було наслідувати прикладу шведської королеви Христини Августини, доньки Густава Адольфа (рождена 1626, а управляла від 1644-го року). „Сьвіт“ казала вона „состоїть з двох націй: з честних людей і злих. Тих перших люблю я, а тих других ненавиджу.“ — На остатку прошу Вас, лишіть мене в супокою, бо короткий час маю, як хочете; бо ледви засную я ще одну Румунію, а ви одну нову Україну. Тулім ся як можемо і не огорчим собі жите! Драчиний дня 7. жовтня 1895. М. Луческул.

(Правда, яка гарна оборона неотрібного в рускій громаді заведення науки волоскої мови? Отче Луческул! така оборона справді огірчає жите! Русини вже тулять ся, як можуть, та проте гірко їм, дуже гірко тратити громаду за громадою в користь Волохів. Мусимо за то і другим огірчувати жите.

Зелізняця зі Львова до Янова буде віддана до ужитку людей вже мабуть з кінцем сего місяця.

Великі огні в Галичині. В Грабовій, каменецкого повіту, вибух дня 1. с. м. в стайні селянина Михайла Романюшина огонь, котрий, обгорнувши сусідні забудованя, знищив 23 загород селянських. Загальна шкода виносить 16.578 зр., з чого лише 3700 зр. було обезпечено, бо тільки девятьох господарів було обезпечено. — Дня 3. с. м. в селі Глібовичах великих знищив огонь, що вибух задля неосторожності дітей, цілковито 120 будинків (з деяких хат люди ледве з житем утікли). Шкода виносить 35.000 зр., а була обезпечена лише на 2560 зр. Огонь при сильнім вітрі запаливав хати цілими рядами і коли-б не ратунок огневих сторожий з Вібри, Старого-села, залізничної служби і служби місцевого фільварку, було би ціле село вигоріло до крхти. Погоріліці утратили не лише все збіже і бараболі, але й кільканайцять штук худоби, так що при наближаючій ся зимі не мають ні даху над головою, ні в уста що взяти. — В Дахнові, чесьнівського повіту, погоріло дня 25. вересня о год. 3-ій по полудні 24 селянських загород разом з цілим припасом збіжа. Шкоди понад 35.000 зр. Причиною огню був семилітний жидок, син Янкля Вайценблота, котрий бавив ся в соломі сусіда сірничками. На другий день припадав в Дахнові празник, тож не весело приходилось Дахнівцям его проводити.

Податок на шнурівки. На засіданю парискої „Academie de médecine“ відчитано проект Кляверіого, щоби з причин гігієнічних оподатковати шнурівки так, як горівку або тютюн. Ношене шнурівок здоровлю шкдливіше як горівка або тютюн, бо стискає жолудок і утробу, а то здержує нормальний розвиток фізичний у всіх жєнщин. Всі учені застановляли ся серюзно над впровадженем тої для людского розвою дуже користної новости, т. є. податку на шнурівки.

Телеграми.

Відень, 9. жовтня. При отвореню ради державної дня 22-го с. м. виголосить гр. Бадені свою програму, а др. Билинський фінансове ехпозе.

Софя, 9. жовтня. Княгиня Климентина мала з собою привезти рішене фамілійної ради, котра заявила ся рішучо протів переступу кн. Бориса на православіє.

Софія, 9. жовтня. Царгородський патріарх читав в Кумкану зауважінне богослуженє по упавших в розрухах Вірменах, помімо стараня Порти, его від того відклонити. — Високопоставленого офіцера вислако для сконтролюваня торпедів, що сховані в вузлах морских.

Видає і за редакцію відповідає Осип Маковей.

КНИГАРНЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА

у Львові, улица Академична ч. 8.

продает слідуєчі книжки:

Юрій Федькович. Повісті і оповідання	20
Михайло Старицький. В темряві, драма	20
Вас. Чайченко. Твори прозаїчні ч. I. 80 кр., ч. II. 50 кр., ч. III	80
— Книга казок, поезії часть II.	60
— Під хмарним небом, поезії ч. I.	1
Тарас Шевченко. „Кобзар“ 2 томи 4-50 зр., з пересилкою	5
— Кобзар для дітей	20
Іван Франко. Жіноча неволя в руских піснях народних	35
— Без праці, оповідане	20
— Лис Микита Гетого	50
— Украдене щастє, драма	30
Уманець і Спілка. Словар російско-український ч. I. і II. по	2 50
І. Баштовий. Українство на літерат. позвах з Московщиною	50
Мих. Коцюбинський „Хо“, оповідане	10
Левенко. Пани і люди, повість	80
— Салдатський розрх	10
Герінг-Герасимович. Що то є господарність	20
Осип Маковей. Поезії	20
— „Оферма“ — новела	10
К. Т. Подоленко. За громаду, хроніка	20
Ом. Партицький. Провідні ідеї в ісємах Тар. Шевченка	35
Вас. Ріленко. „Ізїгенія в Таврії“, драма	30
Записки Товариства імені Шевченка ч. I., II., III., IV., V. і VI. по	1 20
Ю. Кенан. Сибір ч. I. II.	1 20
Кирило Студинський. Лірники, студія	20
— Пересторога	1
Василь Щурат. Пісєня про Ролянда	50
Леся Українка і Макс. Ставнський. Книга пісєнь Г. Гейне	80
— На крилах пісєнь, збірник поезій	60
Павло Граб. Збірник поезій ч. I.	20
— З чужого поля, переклади ч. I.	20
Др. Огоновский. Історія рускої літератури II. 3 зр., III. ч. 1 і 2 — 4 зр., IV. 1 зр., а том I.	3
— Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1 50
Куліш. Шекспірові твори перекл. ч. I.	1
— Чорна Рада, повість	80
Іван Нечуй. Повістки і оповідання	30
— Сьвітгляд українського народа	30
— Кайдашева сім'я, повість	50
— Навіжена, повість	20
— Над чорним морем, повість	90
— Хмари, повість	1 50
— Причена, повість	1 50
— Микола Джери, повість	80
— Поміж ворогами	50
— Попались	10

ВИЙСНОВ

МОЛИТВЕННИК

виданий „Просьвітою“

з народній мові, великий, обіймаючий 640 сторін друку, найновіший зі всіх таких Молитвенників.

Молитвенник сей містять в собі: I.) Голитви щоденні ранні і вечірні. II.) З Богослужєня церковного, іменно: а) з Вечерні, (з Повечерниці малої, в) з Повечерниці великої, г) з Утрені, д) Літургія сьв. Іоана Злотоустого, е) Молитви з часі сьв. Літургіи. III.) Тайни покаєня і прєсєв. Евхаристії. IV.) Молитви для різного віку, стану і в різні потребах. V.) Молитви в часі великого посту. VI.) Молитви на празники а) Господські, б) Богородичні, в) Сьвятих. VII.) Молитви змолучені з відпустами, VIII.) Акафист до і) Ісуса Христа, б) Прєсєв. Богородиці в) сьв. Отця Николая. IX.) Молебєн до прєсєв. Богородиці. X.) Тропарі, кондаки, богородичні і проклямені а) недільні, б) щоденні, в) на празники Господські, Богородичні і Сьвятих, г) на деякі потреби. XI.) Коляди і инші піснї церковні. XII.) Місяцєслов цілого року.

Сей молитвенник дістати можна в канцелярії товариства „Просьвіта“ і в книгарні Ставропігійській і перепл. заведеню Мих. Спжарского по таких цінах:

- 1) Молитвенник брошурований — зр. 70 кр.
- 2) оправлений на нів в полотно з одвітними відтисками — „ 90 „
- 3) оправлений ціло в полотно з золочєнями і відтисками 1 „ 10 „
- 4) оправлений як під 3) з додатком золочєних берегів 1 „ 30 „
- 5) оправлений на-пів в шкіру з золочєнями і відтисками 1 „ 10 „
- 6) оправлений ціло в шкіру з золочєнями і відтисками 1 „ 60 „
- 7) оправлений як під 6) з додатком золотих берегів 1 „ 80 „

Замовляючі поодинокі Молитвенники звольть прислати на оплату пошти 20 кр.

Альбум заслужених Русинів.

Ціна 70 кр.

14-15-літний хлопець з відною наукою, знайде в друкарні **Германна Чоппа в Чернієцях**, за нате за цілковите удержанє.

В **Дрібній бібліотеці**, видаваній у Львові Костєм Паньковським, вийшли доси сі книжочки (разом чисел 13):

- Б. йки Евгена Гребінки (10 кр.)
- Маярі, оповіданє Всеволода Гаршина (10 кр.)
- Пролісок, поезії Павла Граба (20 кр.)
- З чужого поля. Переклади Павла Граба (20 кр.)
- Що то є господарність — Герінга (перекл. В. Герасимовича) 20 кр.
- Поезії Осипа Маковєя (20 кр.)
- Оферма, оповіданє его-ж (10 кр.)
- Твори Івана Сурика, череклад з російского (10 кр.)
- Українські писаня Митра Оленьковича (10 кр.)
- Писаня Василя Кулика (10 кр.)
- Чернеча рєспубліка на Афоні — Василя Щата (10 кр.)
- Нарід в неволі (то що було друкованє і в **Нєлі**) — 10 кр.
- Микола Палкин Льва Толстого, оповіданє (10 кр.)

З друкарні Г. Чоппа.

ПЕРЕДПЛАТА

за „Буковину“ разом з
ілюстр. додатком „Неділю“
виносить:
за цілий рік 10 кр. — кр.
за чверть року 2 „ 50 „
кільце „ 85 „
для заграниччя 15 рублів або
24 франків.
Посилкові числа по 6 кр.
з бюрї газет Л. Горюха в
Чернівцях, ул. годівна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу
і неділю.

Редакция і Адміністрация
„Буковини“ находить ся в
Чернівцях (ул. Петровича
ч. 2), куда вой дописам адре-
сувати належить. — Бюро
редакцій отворене щодня
від 8. рано до 8. вечером.

По виборах до галицького сойму.

(Допише зі Львова.)

(Контра.)

Говоримо тут загально, не маємо тут на мисли ніякої особної партії. Адже будуть в новім соймі засідати між рускими й польскими послами люди, що — так бодай здає ся — мають зовсім „вільні“ руки, будуть же засідати й послы радикальні, як. Окуневський, Новаковський, Остапчук. Ми поклали п. Окуневського на першім місці, бо він чоловік інтелігентний, адвокат, та ще й бувши й н о с о л. У всіх справах селянських повинні-б наших послів понерти м а з у р с к і послы селяни. Можна-б жалувати, що з між т. зв. опозиційних народонців не перейшов др. Олесницький. Вправді кандидат сей брав деяку участь в т. зв. „консолідації“ наших „партій“, а навіть заключив формальну угоду з місцевими „твердими“, а се в ніякій мірі не могло бути користне для его будучої посольської діяльності, але він мабуть таки надто живий і розумний чоловік, щоб поза „опозицією“, „консолідацією“ та безперечним особистим антагонізмом по нехав або легковажив яку-небудь з пильних та важних чи краєвих чи народних справ. По нашій думці він виробить ся і у него в будучність. Тим більше буде тепер обовязком таких „незасимих“ наро-

довців, як др. Олесницький, др. Корнило Чайківський, і взагалі всіх тих між ними, що у них або не зовсім ще затратилось, або обудить ся чуть для правдивих за-дач реальної політики, під теперішню хвилю, щоб всі они по за соймом не тільки піддержали акцію послів, але також, коли-б треба в с ї м ч з другим на-прямі й с а м і таку акцію започали.

Такий самий обовязок займатись щиро людським рухом мають, розумієсь, і ті послы, що вибрані за згодою головно-го комітету й правительства. Того мусить домагати ся від них рішучо й само правительство. При попередних виборах перевели селяни своїх 5 послів, тепер перевели в-триє більше, а се не може бути рівнодушне для правительства. Давнійше більше локальний, обхопив рух селянський тепер цілу західну Галичину, від Кракова, Бялої, Живця — по Перемишль, проявивсь і у всхідній Галичині, хоч — дякуючи спокійній і поважній, високо-культурній, нехай що й м'якій трохи вдачі нашого народу — проявивсь у всхідній Галичині не так різко. Ще одні такі вибори, а можуть пригадатись роки 60-ті, коли-то в соймі засідало також значне число мазурских і руских селян, тільки що тоді були ті селяни вибрані за згодою правительства. Могуть пригадатись і роки 40-ві, хоч і тут буде та ріжниця, що й тоді селяни були в руках правительства. Прав-

да, десятки літ не минули дармо, події 1846-ого року тепер можливі, але розлад між інтелігенцією а селянством був би все таки погубний. Між послами вибраними за згодою правительства 2 люди світлі і щирі, і що-йно покажесь, чи люди сї будуть безучастно приглядатись діяльності сойму, чи будуть так зовсім сліпо потакувати правительству а „противитись“ акції послів „незасимих“, чи може они не тільки самі возмуть многі справи в свої руки, а започаті другими щиро й рішучо попруть. Адже при попередних виборах до сойму і при послідних виборах до ради державної були послы Романчук, Телішевський і др. вибрані не то за згодою, але й за волею правительства; та чи не стались сї послы опісля „опозиційними“? Коли-б тільки ся опозиція була проявилась ділами, працею над важними краєвими чи державними, національними чи економічними справами, а не фразами та — особистою злобою, та ще хйба всякими консо-лідаційними „штучками“!

В інтересі всіх послів власнім, і в інтересі краю й держави лежить, щоб они розвинули всесторонню живу діяльність. Діяльність така усуне упередження і злобу, успокоїть так люд як і інтелігенцію, а здемаскує тих, що тільки з зависти нападали ся на других та в особистих цілях добивали ся мандатів.

РЕКРУТ.

(Етнографічний нарис)

(Даліше).

Так нарікає новобранець і гроанть війтовик. І справді між паробом мати жал до нього, если той поступив собі самовільно. Але ж з другого боку була така біда, що як сам не дай ся амонити, то его батька в тюрму брали. Є одно оповідане про се, як батько терпів за сина, що утік. Давне то оповідане вершинами, де ще вперед 1848 р., записане в Шешорах коло Косова, дуже цікаве: З Коломи прислано карти написані до села Ясенного. Стали їх мандатори читати, а в тих картах написано: „не вruta давати!“ Зібрав мандатор ровту, взяв собі гайдука і — ось ішов Проця Туманюка. Знизали его і повезли до Львова. Там ему дуже врадували ся „Німці“, відобрали до „старшої міри“, обстригли, дали каштанок, черевники — і агнали „до журу“. А він, дивись, утік звідтам. Розтрутив варту, дав ногам знати і „даві-три години“ був дома. Переночував ніч, переднував днину і вийде ся з хати. Та впали через се Туманюка в велику провину. Вияло з них за се „кежко“ здекуційство“. Два нічні жовнири прийшли у село рабувати, а вмісто Проця імили его батька, Тумана старого. Пригнали его до Кутів і прикували ланцюхом до слани. Де не вийдеш его сина, прийшли батька чи рабувати, чи віддати — не знати. А

він їм радить: „Та втікайте в полонину зимку зимувати!“ Послухали они его, пішли.

Тут оповідач стає неясним, очевидно пісню недокладно знав єспівак. Отже сказано там, що сини зимували і лігували в полонині, підмовили собі Марієвську, щоб з ними жила, та надіялись, що Семен Фотюк позичить їм сорок талірів. Одні дрова рубали, другі ватруклали, а Семена Фотюка (що мабуть справді позичив їм гроший) нісмали по воду.

Ой схилив ся Семен Фотюк з кітла воду пити, А як стрілив, розбив голов конец пістолети... Куля ремінь проломил, ой в груди ся сперла...

Як се стало ся, чи Фотюк придавив схилиючи ся пістолом, чи нароком стрілив, чи то він синюв, що хто инший — годі дізнати ся з запутаного кінця сего оповідання, котрий уже мабуть єсть другою пісненою. Також не знати, що сталоєсь зі старим Туманом.

Однакож на кожний случай бачимо з сїї пісні, що батько мусів покутувати за сина-новобранця. А треба признати, що єспівак мав сина.

Ту саму пригоду оповідає трохи инакше другий варіант, записаний в тімже селі, що й перший т. є. в Шешорах коло Косова. Остеріг хтось Юрчка Довганюка, що в Ясеніві ловлять. Утік він в полонину тай там его припала тяжка зима. А тимчасом „панци і уряди“ збіли ровту і пішли у Салваши Юрчка шукаати. Але его не пайшли і не вилили, а лиш намість него „Довгана“ з Довганюком в фурдигу збіли! — Як се дальше сталоєсь, якому певно не знати. Мабуть се лише Довгана уя-

ли в фурдигу (як се єсть і в першій варіанті) а матери не брали. Юрчкови єтало мабуть жал батька і він вернув, щоб дати ся взяти до войска. — Бо дальше сказано вже ясно в пісні, що Довганюка стрілила сина по дорозі, покликкала его до хати, дав ему сорочку пере-брати ся, а він не хоче брати: „Та однако — каже — паніматко, у ці погібати“. Потім привели его перед „пана“ (сендзього), а пан аж адивував ся.

Де ти, Юрку Довганюку, такий уплекав си? А він ему:

„Не дивуйте, пане сендзьо, плакали ма-вівці“.

Стали пани тай думають, якої се віри, Та вдарили в Коломи до вишної міри.

Стали пани тай думають: Буде старший жовнер.

Видко, що ся пригода добре врилась в память Шешорівцям, коли єспівають о ній по кількадесятох літах. І лише для так давнього часу они вже дрібниць докладно не знають, як се склалоєсь, а у однім своїм селі єспівають о сїм в двоєкий опосіб.

Такої то долі доводилоєсь зазнавати в першій половині 19. віку і новобранцям і родниці їх. Утечи не все удало ся тай жалко було ви-ставляти родину на клопоти. Останатись в селі і старатись зискати ласку панів — також рідко коли оплатилоєсь. В пісні виразно сказа-но, що паробки панів би не слухали, як би їм ті не вчили ливцями рук та не відобрали до-бранки. Та вистісно, яка нинієська ласка. Годили

Правительство глядає людий: йому всім не миліші Савчак або Окуневский, як Олесницький; правительство глядає людий не тільки таких, щоб само могло мати до них довіріє, але щоб могло через них вплинути на суспільність і на рід. Вибирає правительство людий, яких може й має до вибору, попирає сих людий, а деякі з них, як на се вказує їх одноголосний вибір, уміли собі навіть приєднати досить загальне признане, бодай в власнім повіті. Коли-ж причина недовірія лежить в завісти, злості й особистих амбіціях, то на се одинока рада — жива й хосенна діяльність. Чей з часом прояснить ся, які то цілі мали й мають деякі наші консолидатори, чи справді справи народні їх так зворушували, чи що иньшого; прояснить ся з часом, що деяких з тих консолидаторів користь народна на ділі обходила може менше торічного снігу.

Розумієсь і се, що рухом людским повинні займатись і польські послі. Що-до польських послів, то многі з них заступають рускі повіти, а один — признаєсь навіть до Русинів і був поручений головним комітетом (Тишковский). Дивне то диво, що треба аж внемки, щоб чоловік з руского роду, заступник руского народа „признавався“ до свого народа. Серед оживленого селянського руху разить така аномалія богато більше і она не може довго вздержатись без шкоди й небезпеченства так для тих заступників самих, як і для краю й держави. Колись В. Барвіньский взяв був за слово одного з таких заступників нашого народа, що нараз признаєсь був до свого руского походження. Говорять, що кн. Сапіга посередно сам причинивсь до вибору свого контр-кандидата селянина, та що він, і взагалі родина

Сапигів не забуває свого руского походження. Може бути, що за приміром Тишковских, Сапигів, Федоровичів — удасть ся новим нашим послам притягнути потомків нашої шляхти хоть вчаси до народної справи, та хоть вчаси усунути сю давню застарілу аномалію. Вольному воля, а хто не хоче — то гірше як не може; може бути, що се не удасть ся і плакати через те ми не будемо. Але пам'ятати про те повинні наші нові послі, они-ж вибрані під окликом згоди, а найменший успіх в сім ділі уратував би для нас не тільки частину народного майна, але причинивсь би також дуже до злагодження у нас народних і суспільних ріжниць та до правдивої консолидації.

Витаємо наших послів, всіх без внемки, щирим „щастя Боже“! А розначати ні-трохи не маємо причини: наш нарід при виборах держав ся добре, щоб тільки послі оправдали его надії. І та користь теж безперечна: чи опозиційні, чи угодіві політики, в своїм чи поза соймом, зискають нині більше довіріє публіки, то все-ж всі ті політики, о скільки з ними справді числитись можна й треба, стоять нині уже на чисто народнім ґрунті.

Допись „Буковини“.

З Тернополя.

(Тернопільці бавлять ся. — Селянські аматорські представлення театральні — виступи селян з Токів Тернополя. — Загальні збори тернопільської філії „Прогресу“.)

Здавало ся, що до виборів залиже Тернопіль тяжкий сум та про Тернопільці, мов ті жиди на ріках завальонських, сидять та стануть плакати! Плескав відач Русинів знала чейже

загалом! Але Русини плачуть, коли мале лихо, а лупить ся більше, так тоді немов у розпучі вдарить лихом об землю та гримко кричуть: „Доки будем сумозати?“ Так зробили і Тернопільці! На день 1. жовтня зїхало ся до столиці Поділля не троха „моторних красавиць“ та „кріпких паренів“. О год. 9. вечером заясніла сля, „Замкова“ та заройла ся „живий цвітот“! Загремів б'єса, алебедін скриниси та загуркотів бубен і поспинали ся нарі танцювати дрібонької коломиїки! Здавало ся, непаче лихо задонтали погани. Стали тай засьпівали. І знов танці пішли і сьпіви веселі — так що і не стались, а день божий через вікно став зазірати. А до 6. рано стали розходити ся до дому та всі такі раді, такі веселі, н-паче сираїди лихо приспала!

Ще не стались добре, а вже прийшло гостеванє анґата. Зарай тай 2. жовтня прїїхали селяни з Токів і дали представленє аматорське в селі сокола „Над сиротою Бог з каїтотом“ — Ер. Луцка. Сля „Сокола“ зачала завопняти, хоть праді „висшої інґайґенції“ тернопільської не сїдїло було. Серце рідчало ся глядіти, як самі селяни і біготи продавати і відбавати і всюди самі сьвідомо порадкували, непаче ті бували в сьвітї чумаки! За те, нїгде правди діт, представленє само випало сльбо! Ролі ж ноті були найслабші. Рухи в них несмїли, голоси вискли в висних тонах, а бесїда моторна. Однак краса голосу не укрива ся, она була сльда, та тільки треба було слос бийшого майстра, щоб був їх трохи огладан. Тим і прогрішала ся Токівчане, що не удали ся о номіч до слос бих в тим фалу Тернопільчїн. Ролі мужеск випали лїше. Передовсїх відзначав ся хороний тенр Івана Івануса, в дуєї з Анією Палдрій. Найкрасше вивавив ся з ролі пусаря Податковського н. Писне Кавтан, котрай найбільше бавив публіку так рухами бїжїлими і впоїні відповідями як і дотепами. Параска Костецка вивавива з ролі дївчїки Чанецкої дуже добре, так, що нїхто не хотів вірати, щоб се була селянка. В представленю брали ще участь: Павло Філата, Матвій Гушка, Теодор Борецький, Дмитро Полішук, Яків Іванус, Вас. Шенчук, Тетяна Палдрій, Анна Полішук, Марія Жук, Марія Собудка. Між актами в сьвітї хор кїлька трудївїших вісєв — зовсїм удачно і вправно. Зиск з каси павосин, о скільки могла на розвідати, 181 згр. Прїїїмамо при тім, що ціна асугулу 1 згр. 50 кр. за верше місце на всякий слухач жула за вїсєва. Ми радїли бї Токівчанам, щоб і на дальше не

паробки панам, як могли, а прийшла бранка. пан їх половив тай післав „барвоньку (мундур) носити“. Тай яке діло було панови до них? Се-ж були панцизвані люди. Він би то і рад був мати у селі більше робітних людий для себе, але коли ему а „крайсамту“ наказали до-ставити тільки-а-тільки новобранців, то що мав дїяти? Після своєї уподоби вибирав, кого хотів, ловив і віддавав у войско. Паробки не могли добре сего повїсти, чому пан віддавав їх у войско. Кажуть:

Пішли наші кучерки панам попід ноги, та відай то, люди добрі, за нашу провину; та чи-ж бо ми не робили панови панцину? Та вже-ж собі наші пани серце потопили, та що вони з наших братів кучери зодїмили. Бодай царі царовали, пани злидїували, та щоб се і їх діти того дочикали — Що вони наших дітей в таку службу дали.

І жаль і гнів видко в пієні. Новобранцєви остававсь ще лиш один спосіб увільнитись від войска: він міг викупитись. Та в тім лихо, що не всякий міг зложити потрібну суму (свершу 120 п. М. М., а потім стільки, кїлько на кождий рік було визначено). Отже просить сина матери:

Продай, венько, продай венько, коня вороного, та викупи мене з війска, хлопця молодого.

А мати, мовби не жаль їй було сина, каже:

На що, сину, на що сину, коня й утратити, лїше, сину, лїше, сину, кісарю служити.

На що, сину, на що, сину, коня продавати, а ти вийдеш до ставки з конем розмовити.

Сина такий жаль і досада напали, що каже: Бодай тобі, моя мати, так легко конати,

А як мені молодому з конем розмовити!

Отже взяв і поїхав до войска. Мовляв,

коли така мати, то цур їй! Та ось порушить ся в нїм иньше чутєвє, коли вже село поминув, етєс ему жаль матери і він просить вже людий:

„Перекажіт мойї неїці, та пай си не журити!“

Її переказали, та рівно она журила ся. Бо й якже не журити си? Її жаль так добре сина як і коня вороного. Продала би коня, викупила би сина тай думай тепер, віддай грошїй вїяти на иньшого коня! А так Бог дасть сину вислужити свої літа, верне адоров і коня застане. Дуже се характеристична сцена.

А там ось иньшого паробка не хотїл, також родина викупити а „неволї“, бо жаль їм було худобу збувати. Та мила дїчинка не така була, дала сто червоних і викупила милого. Иньша дїчинка затужила за своїм мамим, що пїйшов на війну, адоганив і каже:

Чекай, милий, догоню ти,

Маю тисяч, умїю ти.

А вдовин-син, що его аловили, сїдїть в дворї закутий в кайдани і просить:

Гей дайте відте вдовї знати,

Най їде сина викупити.

З рекрутів, котрих „в недїєнїку по службі божїй до Бережан пїгнали“, то

Ой котрі були отеньовенї, тїї ся викупляли,

А котрі були бідні сироти, тїмн ся заступали.

Котро було побогатїшї, тї ся викупляли,

Котро були біднїїшї, то тїх пострїгали.

І так а браку грошїй мусїл не один тра-тити як молодий у войску. Як се бідних бо-лїло, видно з слїдуючої пієні:

В Тернополї на ратушу два домї новеньких,

Пан каїтан виберає хлопцїв молоденьких.

А богачїї виберає, до дому пускає,

А бідними сиротами дїюри затиїає,

Бо богачїї грошїї мають, то ся викупляють, А бідними сиротами дїюри затиїають.

Сумують бідні новобранцї, та не всі. Де-пому в них і гора мало, най его беруть, ему вєсєка служба однакова, а у войску може і лїше нїж на панцині. Тому сьїївають собі: Служин же а рік у кєшондєа, два роки у пана, А ще буду цїсарєви, що ми за догана! — Ой волю я, пане брате, цїсарю служити, Нїж я маю вражїм „літам панцину робити.“

Ему все одно, чи дома чи у войску:

Або буду воли пасти, або буду вїїці,

Або буду пудувати цїсарєкі ремїїці!

Вдоволенїй продумєс він, як то він буде у мундурї вигладати:

Ей хлопцї ми, пане брате, ей хлопцї ми, хлопцї, Як нам буде брєнєкотїти шабєлька при боцї.

Як шабєлька забрєнєкоче, як конїк аєєєєє.

То моєла дїчинонька за нами заплаче.

Оттакї то легкодухи або й очайдухи да-вали ся найрадше вербувати, т. є. намовити до войска. Як вербунок відбував ся, екажємо коротко. Войки старшї і молодшї, шєланї своїми влаєтами, сираками в корчмі в селї муш-су, пили, гуляли та паробкам, що зїїїїїїїї у корчму, плали суїї дуби, щоб лїше намовити їх до войска. У Голонадного П. 550 аґадує ся, про таку мушку.

На горї бубнуют, под горів танцюють, Великих лєґїїв в гуєари вербуют.

Що войки обїцїювали паробкам, се ека-зано у польській пієні коротко, але наглядно.

Kiedy żołnierza werbuja.

Złote góry obiecują.

Potem tylko lenik daje.

Za to zdrowie odbierają — i życie.

У иньших пієнх говорить ся ширше о

збували віддати Тернопіль знов з якою штучкою, але все таки добре було би, як би се робило в порозумінню з тернопільськими спосібними до того людьми.

Д. Д.

Для 6. жовтня о 2. годині по полудні зібрана ся в салі „Сокола“ добра сотка селян, міщан та інтелігенції на загальні збори філії товариства „Просвіта“. Прийшов і п. комісар придивити ся, чи не буде чого небезпечного на зборах... Збори відкрив о. парох Громицький короткою промовою, котру закінчив окликом в честь цесаря: „Най жие! Многая літа!“ На провідника зборів обрано о. Цурковського з Настасова, а на секретарів збору пп. Дмитерка і Грабовича.

Справу з діяльності виділу здав о. Громицький, оправдуючи малу діяльність виділу тим, що так програму, як і найинильнішу роботу не робила смерть д-ра Лопшева. Але проте філія по змозі сповнила свою задачу. Нових членів придбала філія 29. Всіх членів має 61. Доходу було 51 зр.

Над справозданням не забирав ніхто голосу. Другою точкою дневного порядку був вибір виділу. О. Глодзинський радить, щоб до виділу вибрати 4 до 5 селян. Селяни оправдують ся, що їм часто неогідно буде їздити на засідання. Голос забирає п. Дмитерко і в хорошій бесіді, а для селян вельми приступний кидає кілька гадок на дотеперішню діяльність виділу, а відтак заявляє, що рад би бачити в тій роботі і наше жіноцтво, котре в багатьох справах може далеко успішніше ділати ніж мужчини. Дивує ся, що доси між членами філії нема ві одної жінки! Радить далі, щоб ті, що мають охоту до праці, самі зголосили ся на членів виділу. Протів сего зголошувани заявив ся о. Цурковський. Вкінці вибрано комісію, до котрої пішли о. Вацк, Кручковський і Гарматій і та уложила лісту шлюбних, котру прийнято аклямацією.

Слідують внесення: Хорошо умотивоване внесення на організацію і поділ праці поставив п. Загайкевич. В своїм внесенні жадає, щоб при виділї утворити комітет читальний, котрий би мав на оці справи самих читальних. Комітет той мав би доповнити ся ще відпорушниками з кожної читальні і утворити повітовий комітет, котрий би був під власттю виділу. В справі тій забирали голос п. К. Паньківський, о. Громицький, о. Гарматій, п. Гриневецкий і п. Дмитерко, котрий жадав, щоб в комітет входили також люди,

тим вербованню і обіцянках. З слідуючої пісні видно, що і гроші вояки роздавали.

В Тернополі славним місті
Звербовали хлопців двісті.
А чим же їх звербовали?
Злотих гроший дарували.
І конюхи і писарі
У вулани приставали.

Пристань, Юрку, до вербунку,
Будеш їсти з маслом курку,
Будеш їсти, будеш пити,
Будеш як панок ходити.
Забудь тата, забудь маму,
А сам пристань у вулани.
Тепер маєш горювати,
Лише в войску панувати.
А в уланах дають гроші,
Будеш багатий, хороши,
Будеш їсти, будеш пити,
І хороше в чім ходити.

Утни паса на рамена (?),
Служит жовнір за улана,
Кіта біла, кивер чорний,
Хлопець голий і моторний!

Дивували ся паробки, по що їх тільки „цесар“ вербує; они чули, що магазини (скарби) погоріли, хліба нема то чим він зможе вигодувати тільки люда? Отже питають ся: Та на що нас, цесарику, вербуєш, вербуєш? Магазины погоріли, чим нас погудуєш?

Але як побачили вербункову комісію в корчмі, веселих безжурних вояків, що грішми сиплють, як з рукава, шють, гуляють — то і їм приходить думка, чи не дати би ся звербувати. Бо хто не хотів би панувати? Отже надумавшиєсь просить паробок дівчину, щоб его

котрі би членам читальні могли давати безплатну помоч правничу і лікарську. О. Вацк жадає поділу комітету на секції, а кожні секція щоб вибрала собі відповідну функцію. Внесене п. Загайкевича прийнято з поправками п. Дмитерка і о. Вацка.

Промовляли еще о. Цурковський о потребі книжочок патріотичного змісту і о. Глодзинський о асекурації від огня і на жите.

Збори закрив о. Цурковський, а о. Громицький запросив учасників на аматорське представлення, котре давало „Міщанське братство“. Представлено „Вихованка“ Янчука. Сала „Сокола“ битком набита вже о пів до 8. Гості сходять ся даліше, зачало буги вже їсно. Заслона підносить ся, а на сцені являє ся хороша стаття А. Чубатівної з Сукачів в ролі Олесі. Відтак виходить Мар. Чубатівна в ролі тітки вдовиці. Обі аматорки в хороших стронх, поводили ся зовсім свобідно на сцені. Надзвичайно удачно відграла свою ролю А. Чубатівна з Сукачів, виявляючи так артистичними рухами як і лицем журбу перед докорами тітки і любов щирю та несмілу до Семена, котрого представляв хорошо Іван Джує. Час ми тільки его залишати були за сьмілі.

Ролю приглуховатого свата відграв Павло Чубатий дуже добре. В рухах певний і свобідний та потрафив удержати ся від рухів карикатурних. П. Кучерський в ролі дика був скінченням артистом. Его то й описувала публіка дуже часто. П. Караїєв відграв свою ролю досить добре, тільки чо безнастанне держане рук в кишені трохи разило. Добре відгравли також свої ролі пп. Кальман, Чубатівна, Текля Чубатівна, Онуферківна і інші. Сьмізи випали дуже добре, хоть соля і дуєти були часами за слаб.

По представленню відбула ся забава з танцями, котра протягла ся аж до раня. От так хорошененько бавлять ся Тернопільці, немов і лиха не знають!

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 11. жовтня 1895. р.

Час в дновити передплату! З днем 1 (13) жовтня починає ся четвертий квартал, а декотрі передплатники залягають

вивела, бо він їде дати ся звербувати. Беть угореко-руска пісня така:

Прийде, ме мила, випровадя,
Я ше їдем звербувац,
Вежнем коня і шматі
І калаток рогатий,
А на коня пантлічку,
А на бочок шаблічку,
А на плечо карабін —
Іж це, мила, охабим,
Охабим це на шчесце,
Най це люби, хто це хце.

І так „звербували“ Николака,
Дали ему коника,
Тай шабельку до боку:
Ото улан нівроку! —
Тай хусточку на шию:
Вже ті, мила, лишею,
Лишею ті на Бога,
Будь, миленька, здорова! —
Тай на неньку стареньку,
Як дитину маленьку!

Так ему войско запахло, що милу покинув! А иньший і гровить дівчині, що як не дадуть єї за него, то він піде звербувати ся.

І ще раз, і ще раз прийду, дівча, до вас,
Кедз ми тя не дадут, звербую ся дораз.
Вербуют, вербуют попод зелений гай,
А я ся звербую тобі, мила, на жаль.

А той не так думає:

До цесаря бай не піду, служити не буду,
Дівча ми ся сподобало, женити ся буду.

(Даліше буде.)

ще з передплатою за минувший квартал. Просимо наших вів. передплатників о відновлене передплати і вирівнане залегло-стий. — Адміністрація „Буковини“.

З львівського університету. Вчора відбула ся на львівськ університеті торжественна інавгурація нового ректора і нововибраних деканів. При сій погоді виголосив проф. др. Гломбинський відчит „О сучасних гіпотезах в теорії економії“.

Директор дрогобицької гімназії, Олександр Борковський перейшов в стан супочинку і переселив ся сими днями до Львова, сердечно працюючи в Дрогобичі, професорами, учениками і рускою громадою дрогобицькою.

Др. Володимир Мількович, приватний доцент на черновецьк університеті, оголосив на зимовий семестер слідуючі виклади: 1) „Византійська історія до 1453 р.“ (2 год.); 2) „Жерела византійської історії“ (1 год.)

Конкурс розписаний на посаду надучителя при трикласовій школі народи й в Качині, ґурагуморського повіту, з викладовими мовами німецькою, рускою і волоскою. Речинєць до 26. с. м.

Холера в Галичині не вигасає. Поодинокі випадки трапляють ся в повітах: сокальськ, тернопільськ м, теребовельськ і каменецьк. Вирочим пошесть не виступає грізно.

Великі Огні. Дня 27. вересня вибух огонь в селі Прусинів, сокальського повіта і знищив кількадесят селянських загород, т. е. майже половину невеличкого села з припасами збіжжя і паші. Шкода лише в дуже малій часті обмежена. Причиною того нещастя була імовірно неосторожність. — Від Перемишля доносять, що дня 7. с. м. згорло майже до тла село Вишатиці. Крім церкви, костела, приходства руского і латинського, охоронки для дітей та 20 хат, положених далеко на пасовищу — упали всі иньші будинки в селі з цілим припасом збіжжя жертвою страшної катастрофи. Після „Kurjera Przemyskiego“ згоріло 400 домів, 200 рідни стратило цілий маєток, 1500 душ є цілком без даху. Обезпечених було людей 90. Шкода вносить 600.000 зр.

Заявлене. По розвазі прийшли ми до пересвідчення, що для порядку, а прийнятого звичаю мусимо здержати ся з заповідженням видавництва „Дім і школа“ аж до Нового року 1896. З тої ж то причини перше число нашої часописи „Дім і школа“ вийде не в половині жовтня с. р., але аж в січні 1896 р. Влов. прихильників нашої гадки а Товариш в просимо о праці письменні, а чим скорше тим ліпше. Прислати просимо на руки кого-небудь з підписаних. Вп. Товаришам, що послали з одобренем нашого наміру, і за їх желане та за охоту складемо сердечну подяку. Ми із своєї сторони будемо старати ся щирою працею над видавництвом не завести їх надій, а противно потрудимо ся для їх цілковитого вдоволення. В Перемишлянах 8. жовтня 1895. Павло Кирчів, учитель в Перемишлянах; І. Вертипорох, управитель школи в Лашках королівських, п. Глиняни: Мих. Рихвицкий, управитель школи в Кореличах, п. Перемишляни; П. Райхерт, упр. шк. в Вишнінах, п. Куровичі; Мих. Продзевич, упр. шк. в Замостю коло Глинян; Мик. Головач, упр. шк. в Задврю, п. в місці; К. Мокрицкий, учитель в Перемишлянах.

Лихварі. Дня 1-го, 2-го і 3-го с. м. ставали перед судом присяжних в Золочеві Самуїл і Тайндель Авербах, оскаржені о ливху. Як дуже орудували они тим нечистим ремеслом, доказом сего їх 84 домів в Золочеві, посілість Метевів і иньші належності. Уже від довгих літ они занімали ся ливховоз: І так в 1876 р. позичили Томицькови 2400 зр.; Томицька сплатив 1000 зр., але знов позичив 200 зр., а вкінці признав, підпийтий Авербахом, у потаря, що винен 5500 зр. Сплатене того довгу ішло тяжко, лихварські відсотки росли, отже хата Томицьки пішла на ліцитацію і купив єї Авербах за безцінь, так що Томицька втратив дім і лишив ся винен ще 3000 зр. Суд засудив Авербаха на 6 тижнів арешту, его жнку Шайндель на 2 місяці в'язниці і обох до заплачени по 500 зр. крп.

Стягане одногуденівок. Після найновішого справоздання є ще в обізі одногуденівок на суму 1.900.123 зр.; в місяці вересня стягнуто 200.000 зр. одногуденівками.

Медведі незвичайно великі показали ся в лісі коло Кічери, черновецького повіту, і завдали тамошнім мешканцям немалого страху. Зараджені на них лови, котрі відбудуть ся сими днями.

Гірний примір. Для 4-го жовтня обходили в Гіцині коло Відня отворене незвичайної вистави. Товариство огородаче роздало свого часу ученикам того повіта безплатно цвіти, котрі тепер принесено на виставу. Більше як шість сот дрітій принесло плоди своєї пильності на виставу. Є се гарна гадка, роздавати шкільним дітям цвіти до плекання, бо тим розбуджує ся у них заінтересоване для природи. Треба би бажати, щоб такий лад заведено також у нас.

Торговці живим товаром. Поліція краківська вислідилася і заарештувала дівчану пару Ісаака Штурма і його жінку, котрі при помочи своєї кухарки займали ся вербованем молодих дівчат до полудневої Америки. У арештованих найдено множество дороговінностей і взагалі значний добробут. Видко інтерес мусить приносити добрі доходи. Штурм має бути пруским підданним, але що в Німеччині дуже часто перестерігають перед такими торговцями невільників, то він обібрав собі поле до діяльності в Галичині і Конгресівці.

Воєнні сили Європи. З причини крикливого обходу німецьких побід над Французами в 1870 р. подає одна бельгійська часопись такі дані о числі теперішніх європейських військ. Росія має під оружьем 850.000 людей в часі мара, або 9 вояків на кожних 1000 мешканців. По Росії їде Німеччина і Франція; Німеччина держить під оружьем 580.000 вояків, або 13 на 1000 мешканців, Франція 512.000 (14 на 1000 мешканців). Відтак наступає Австрія, котра має під оружьем 380.000 людей (10 на 1000 мешканців), Італія 300.000 (10 на 1000 мешканців). Таку саму силу має Хіна, але то становить ледве 1 вояка на 1000 мешканців. Англія розпоряджає 230.000 (6 вояків на 1000 мешканців), Швейцарія 131.000 (45 на тисяч), Іспанія 100.000 (6 на 1000), Бельгія 31.000 (8 на 1000). Росія і Франція разом мають в часі мара 1.400.000 вояків, а в часі війни можуть вислати на поле битви около 9.700.000 людей. Воєнні сили тридержавного союзу числять в часі мара 1.192.000 вояків, а на случай війни 7.700.000. Ті величезні армії ті майже цілі народи під оружьем, коштують Європу околом 5 і пів мільярда франків на рік.

В справі убійства вахмайстра Діюшегі переведено судом воєнним в Перемишля розправу, а для 4. с. м. застав вирок. Засуджено одого підозніара і гузара на кару смерті, решту на кару в'язниці, а 15 увільнено зовсім. Вирок предложено командантові кріпости фельдмаршалу-поручикови Ротковському, а сей відослав ять враз з вироким найвишньому військовому трибуналові в Відні.

ТЕЛЕГРАМИ „БУКОВИНИ“.

Прага, 11. вересня. Гірника Антоана Гофмана, котрий застрілив гірничого інспектора Райта і тяжко покалічив надзирателя, повішено сегодня врані. Гофман не приймив сповіди і причастія і при вішаню викрикував слова, алястичі враду державну.

Аграм, 11. вересня. Епископ Штросмаєр звиняв письменно в бана свою неприсутність при торжествах з нагоди цісарского побуту, своєю старостію і уломностію.

Царгород, 11. вересня. Вчора прирік драгоман консулам, що запоручає безпечність всіх Вірменів, котрі схоронили ся по церквах, в винятку тих, котрі суть оскаржені. Задля сих винятих не удали ся старання консула, щоби Вірмени виходили з церкви в Цера, але нагомисць таке старання вдало ся в Кумикю. Є надія, що Вірмени повиходять зі всіх церков.

КНИГАРНЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА

у Львові, улица Академічна ч. 8.

продас слідуєчі книжки:

Юрій Федькович. Повісті і оповідання	20
Михайло Старицький. В темряві, драма	20
Вас. Чайченко. Твори прозаїчні ч. I. 80 кр., ч. II. 50 кр., ч. III	80
— Книга казок, поезії часть II.	60
— Під хмарним небом, поезії ч. I.	1
Тарас Шевченко. „Кобзар“ 2 томи 4-50 зр., з переспілкою	5
— Кобзар для дітей	20
Іван Франко. Жіноча неволя в руских піснях народних	35
— Без праці, оповідане	20
— Лис Микита Гоголя	50
— Украдене щастє, драма	30
Уманець і Спілка. Словар російсько-український ч. I. і II. по	2 50
І. Вагтовий. Українство на літературних поглядах з Московщиною	50
Мих. Коцюбинський. „Хо“, оповідане	10
Левенко. Пани і люди, повість	80
— Салдатський розрив	10
Герінг-Герасимович. Що то є господарність	20
Осип Маковей. Поезії	20
— „Оферма“ — новела	10
К. Т. Подолєнко. За громаду, хроніка	20
Ом. Партицький. Провідні ідеї в нисьмах Тар. Шевченка	35
Вас. Ріленко. „Іфігенія в Тавриді“, драма	30
Записки Товариства імені Шевченка ч. I, II, III, IV, V, і VI. по	1 20
Ю. Кенан. Сибір ч. I. II.	1 20
Кирило Студинський. Лірики, студія	20
— Пересторога	1
Василь Щурат. Пісньня про Роланда	50
Леся Українка і Макс. Ставинський. Книга пісень Г. Рейне	80
— На крилах пісень, збірник поезій	60
Павло Граб. Збірник поезій ч. I.	20
— З чужого поля, переклади ч. I	20
Др. Огоновський: Історія рускої літератури II. 3 зр., III. ч. I і 2 — 4 зр., IV. 1 зр., а том I.	3
— Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1 50
Куліш. Шекспірові твори перекл. ч. I.	1
— Чорна Рада, повість	80
Іван Нечуй. Повістки і оповідання	30
— Світогляд українського народу	30
— Байдашева сім'я, повість	50
— Навіжена, повість	20
— Над чорним морем, повість	90
— Хмари, повість	1 50
— Причена, повість	1 50
— Микола Джеря, повість	80
— Поміж ворогами	50
— Попались	10

ВИЙШОВ

МОЛИТВЕННИК

виданий „Просвітою“

в народній мові, великий, обіймаючий 640 сторін друку, найновіший зі всіх таких Молитвенників.

Молитвенник сей містить в собі: I.) Молитви щоденні ранні і вечірні. II.) З Богослуження церковного, іменню: а) з Вечерні, б) з Повечерній малої, в) з Повечерній великої, г) з Утрені, д) Літургія св. Іоана Золотоустого, е) Молитви з часі св. Літургії. III.) Тайни покаяння і пресв. Евхаристії. IV.) Молитви для різного віку, стану і в різних потребах. V.) Молитви в часі великого посту. VI.) Молитви на празники а) Господські, б) Богородичні, в) Святіх. VII.) Молитви сполучені з відпустами, VIII.) Акафист до а) Ісуса Христа, б) Пресв. Богородиці в) св. Отця Николая. IX.) Молебні до пресв. Богородиці. X.) Тропарі, кондаки, богородичні і прокимени а) недільні, б) щоденні, в) на празники Господські, Богородичні і Святіх, г) на деякі потреби. XI.) Коляди і інші пісні церковні. XII.) Місяцеслов цілого року.

Сей молитвенник дістати можна в канцелярії товариства „Просвіта“ і в книгарні Ставропигійській і перепл. заведено Мих. Споярського по таких цінах:

1) Молитвенник брошурований	зр. 70 кр.
2) опрацьований на нів в полотно з одвітними відтисками	90 „
3) опрацьований ціло в полотно з золоченнями і відтисками	1 „ 10 „
4) опрацьований як під 3) з додатком золочених берегів	1 „ 30 „
5) опрацьований на нів в шкіру з золоченнями і відтисками	1 „ 10 „
6) опрацьований ціло в шкіру з золоченнями і відтисками	1 „ 60 „
7) опрацьований як під 6) з додатком золотих берегів	1 „ 80 „

Замовляючі поодинокі Молитвенники звольте прислати на оплату почти 20 кр.

Альбом заслужених Русинів.

Ціна 70 кр.

РЕСТАВРАЦІЯ КУЗМАНІГО

в Чернівцях, ул. божниць ч. 3,

поручає ся П. Т. Публ., з замовленнями на добрий і смачний харч по дуже дешевих цінах.

(Експедиція оголошень А. Горовіца в Чернівцях.) (1—2)

В Дрібній бібліотеці, видаваній у Львові Костем Паньковским, вийшли досі сі книжечки (разом чисел 13):

Байки Евгена Гребінки (10 кр.)	
Маярі, оповідане Всеволода Гаршина (10 кр.)	
Пролісок, поезії Павла Граба (20 кр.)	
З чужого поля. Переклади Павла Граба (20 кр.)	
Що то є господарність — Герінга (переклад В. Герасимовича) 20 кр.	
Поезії Осипа Маковей (20 кр.)	
Оферма, оповідане его-ж (10 кр.)	
Твори Івана Сурика, переклад з російського (10 кр.)	
Українські писання Митра Оленьковича (10 кр.)	
Писання Василя Кулика (10 кр.)	
Чернеча республіка на Афоні — Василя Щурата (10 кр.)	
Нарід в неволі (то що було друковане і в Неділі) — 10 кр.	
Микола Палкин Льва Толстого, оповідане 10 кр.)	

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ разом з
інж.р. додатком „Неділя“
виносить:
за цілий рік 10 шр. — шр.
за чверть року 2 „ 50 „
кінчено : „ „ 85 „
для заграниччя 15 рублів або
24 франків.

Поодинокі числа по 6 кр.
з журі газет Л. Гороміца в
Чернівцях, ул. головна ч. 17.

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу
і неділю.

Родання і Адміністрація „Буковини“ знаходять ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всі дописи адресувати належить. — Бюро редакції: отворене щодня від 8. рано до 8. вечером.

БУКОВИНА

Консолідація злоби.

Послѣдні вибори до галицького союму викликали загальне невдоволення Русинів, невдоволене без сумніву оправдане. Невдоволений поперед всего головний комітет руский, що поправний повагою митрополита і завіряючись на прихильність правительства був певний богато більшого успіху, ніж сей, що його він на ділі досягнув при послѣдних виборах. Не виходимо вже дальше в причини неудач при сих виборах, особливо в причини неудач як раз кандидатів головного комітету. О скільки винуваті самі кандидати, що ту і там думали, що ось-то за них все вже зробить само правительство (!), се знають сі кандидати найліпше мабуть такі самі. О скільки-ж винуваті такі консерватори, що як на пр. в Березанщині самі ради були виборови Поляки, ба, голосували на Поляка (!), щоб тільки показати безсилність митрополита й головного комітету — а описіи з мідяним чолом накинутись на сей комітет і на всіх тих, що — хочби в найліпшій вірі — співдіяли з ним або до него належали, — се також лишаме осудови совісті і розуму тих „патріотів.“ Деякі інші причини обговорили ми вже докладно, або ще пізніше вгадаємо. Досить, що невдоволене є загальне, а гомін его розлягавсь від одного кінця галицької-Руси до другого. О скільки явищ ядоволені в такого шляху виборів Поляки, а особливо центральний комітет польський і його председатель гр. Войтх Дідушицький — не знаємо. Що правительство до ядоволення великої причини не має, се певне.

Та зовсім що пийшого недоволення лю-
дий, що мають справді на думці тяжку крив-
ду, заподіяну народом; або й недоволення лю-
дий, що щиро й з пожертвуванням брали ся до
дла, а не досягнули сего, чого надіяли ся і що

по їх думці нам справедливо належало ся; що иньшого се, а що иньшого — невдоволене та ніби сьвяте обурення людей, що, наче ті гієни еумерків, ждали лише догідної хвили, щоб поглядати собі жертви. І от дучила ся для них така хвиля, хвиля — коли невдоволене загальне, і коли навіть щирі люди, безсовістно баламучені й тероризовані мнливими патріотами від довгого вже часу, готові вже-вже здавати ся на ласку-неласку крикунів, і то крикунів найріжнійшого калібру.

Разуміє ся, що така хвиля — то *різка нагода* для всякого рода „консолідацій“. Люди, що в своїм життю перебули не одну вже „консолідацію“ та м'яли не то вже за стіла але й під стіла *всякої* „консолідації“, коли тільки находили при тім свій *власний рахунок*; люди, що від *самой першої хвилі* звістної декларації Романчука в соймі, пробували рити й під народовцями взагалі, й під митрополитом, і під Романчуком, і під Барвіньєким, і під всяким — як би він не називав ся — а особіа, в соймі й поза соймом, у Львові і в Відні, бо налякали ся, що коли раз *розвинулись ся серед нашої суспільности* — то погинуть як погані комахи; люди, що за весь час *акцій* головного комітету ріжними дорогами налязували зношеня то з ним самим, то з митрополитом, то з правительством — а впрочім майже без винятку, сиділи *красенько-тихенько в своїх д'раж на шкаралупах* — ті люди починають тепер одні по других *виноваувати на світ Божий, строять поважні лиця, бідкають над „кривдами“* заподіяними народowi і — проповідують „патріотизм“!! От є раз *преці нагода* для них підставити, *зовсім „поважно“ і „патріотично“,* стільця своїм *вненавидженням „противників“,* що то поважнись *самостійно з поминенем їх, давних стоїп-п'рестовипів, виходити в зношеня з правительством.* От є знов нагода, щоб почати *дальше* — *зовсім поважно і патріотично* — рити. Таї

адвокати консолідації, як на пр. в Станіславо-ві, що клеветами, ложкою й напастю довели потихоньки до розбиття народовців на мизні два табори — триумфують, а їх безголові народовецькі спілщини потакують. Красна спілка, красна консолідація — нема що казати!!

Що Курдики, Дудикевич і вся авлоч московської агентури в Галичині, також не заведуть використати загального невдоволення в виборів — се-ж ровумло ся відразу само собою. Ч.-ж могла лучитись ліпша нагода людям, що недавно реготались в душі, ба — явно, коли-то горетка перевернених молодиків, на посміховище всего світа, напастувала Архирея галицької Руси в Відни. Своєю дорогою, они опісля ішли без намісду жебрати архирейского „благословенія“ та попертя у правительства в чяї виборів, ба, ідуть без намісду просити попертя в сій чи другій приватній справі у — Барвіньского, „бо він на то по-со!“.. Лають і джуть, після догідної хвилі і після хвилевої власної потреби; лають остатніми словами Романчука — щоб его опісля поперти против — митрополічного кандидата. Роалад і невдоволеня за кожду ціну, се-ж елемент сих людей, без сего втратили-б они основу істнованя. Недавно підняли они були великий гомін задля фонетики: *сипались підписи, ішли петицій одна за другою*. А народовці — потакували й далше потакують: *реститує ся консолідаційна етимологія (в „Батьківщині“)*, в деяких товариствах у Львові і в Станіславо-ві), дарма — бо Курдики кричать.. Потакують і радикали: др. Окуневский, притиснений до стіни Дудикевичем (!) випирає ся головою комітету, хоч цілий світ від місяця знав, що головний комітет д ра Окуневского *випирає*. Що-ж дивувати ся опісля ще й таким кандидатам, що у них і сліду якого небудь чи політичного переконаня чи характеру дарма

P E K P Y T.

(Euroopanõigustite ja õiguse alused)

(Дальше).

Легко паробкові казати: „жени́ти́сь я буду“, та ти́шце справді оженити́сь ся. Він немов забуває на хви́лю, що їде его рекрутчина і що его можуть силою розлучити з милою або й жінкою. Тому моли ходити вісти про війну, то мати боїть ся, що й її сина воямуть; і тому радить ему не женити ся.

Шугай, шугай, шугайчу,
Не жень ти єя того рочку;
Того рочку война буде,
Младой жєни шкода буде.

Мати жалув худобу абувати, щоб справи-
ти синови всім, бо „пишуть чорні на білень-
кім, хочуть те бє вати“. Паробок вкінці і сам
бачить, що не мудро було би женити ся.

Каже мати жениги си, мені нач до того,
Бо у мене у Сиготі карабін на столі.

Як він надіяв си, так і склало ся. Думав-
думав женити си, аж ту що у військо віддали.

Ой жинила мене мати
Від року до року, -
Поки мені не вченили
Шабельни до боку.

Люди довідали про його козана, розлучили
его з милою і «в війну вийли». Дівчину впа-
ла туга, що сподівалася смерті і просить
нічого по поверненні його з війни відхнути за нею

до Бога. — А щож би то було, як би він був
оженив ся і покинув жінку та діточки? Та ще
коби то добре оженити ся, а то женись як Бог
дасть. Зле оженити ся, то лучше у войську
служити :

Кажуть ми є жениги є тай няко брати,
Волю взяти гвер на плечі тай зицирувати.
А я в гвера раз вистрілю, сиду тай спочину,
А як озьму лиху долю, марне в світї згину.

Отже не женить ся, бо знав що его жде.
Всі ся хлопці поженили, тільки я ся вістав,
Та щоб я на цїсарськїм кониченьку свистав.

Паробок годить ся звичайно ві своєму до-
дею, уважав бї неминуучо, не утікає, а на-
віть єму деколи подобає ся, що в касарні ним
занимають ся. шпють єму мундур і т. п.

Але якось неізрачна туга в нім ворухнеться; то щоби її заглушити, він не перед' бранкою та гуляє.

Ой, гуляйте, паробоньки, завтра не будете,
Прийде карта від цесаря, на війну ідете. 4
Будете ви своїм кропцям моря доновняти,
Будете ви білим тілом орли годувати.

Тому:
Напиймо ся, брата, тутка,

Задоки нас купка,
А як жеж си ровіждемо,
То вже й не будемо.
За тві, за три неділеньки
До Відня підемо.

На відході просить ще паробок дівчину:
Преси Бога, дівчинонько, і я бу прошив,
Панам очи най загладить, як стану до льосів

Проеи Бога, дівчинонько, сьвятої Варвари,
Панам очи най загладить, як стану до мари.

Зближаєся хвиля, треба йти до бранки. Отже ідуть, або ідуть до міста. Звичайно війт пильнує новобранців, або веде їх.

А в нашого пана вийта коні вороні,
Повивозив до Березин хлопці молодії.

А іноді і старшина — офіцери ведуть новобранців, тарабани б'ють, а позаду отець мати йдуть та несуть біле синови — так сьніває ся в кількох піснях. Або як мати остає ся дома, то прощає сина, а в словах єї видно велику журбу:

Щаслива ті, сину, дорога
З Золочена аж до Львова,
А зі Львова аж до Відня —
Головонько-ж моя бідна!
Ві Львові будете присягати,
Голови вам будуть обстригати,
Цісарові будете служити,
А за родом не тужити.

Прибувають на означене місце до цирку-
лу і ждуть. Дивлять ся, а в комісії асентрун-
ковій самі „пани“. Сидять там і якісь військо-
ві старші, та хто они, Господь знає. Може сам
цесар? Отее неясне понятє про комісію видво-
а многих цисень. Паробки думають, що то сам
цесар сидить на стільчику і вибранчиків „пи-
ше“, і що вибір хлєнців залежить від цесаря
і цесарівни, котра до войска вибирає хлєнців
молоденьких. Інші думають, що се капітан
вибирає, та лише жалують ся на нього, що
богачів пускає, а бідних „забори ватикає“. Се
ровуміє ся, було в давнійші часи.

тереси народу та на позитивні цілі праці — для народу. Без того — ніхто від другого не ліпший, хочби і не допомагав собі дипломатичними викрутками й підтужками.

—0—

Гр. Казимир Бадеї від'їхав до Відня, а віденська праса обговорює тепер львівські пращальні торжества. Часописи підносять, що втім пращанню не бракувало нікого; обі народності, всі віроісповідання, всі суспільні верстви, всі в життю публичним поважно репрезентовані, а всі війскові музика устроїли Гр. Бадеїному серенаду в чого надко, що бувшии намістник Галичини умів, оцінюючи відповідно інтереси війскові, підносити енергично підпирати і утресалювати. Польська шляхта, що була з тої нагоди численно вібрана у Львові, відбула офісію нараду над програмою роботи свого клубу, а позаяк партія консервативна становить найбільшовійний чинник в соймі галицьким, то та програма буде також що найменшє в найголовніших точках програмою роботи галицького сойму. Ся програма дає ся поділити на дві часті: на часть політичну, і економічну. В першій часті сказав Гр. Войтїх Діхушицький, що жаден польський посол не сміє відступити від дотенерішної вірности і преданности для монарха, а віденське „колом польське“ буде екскуртором волі сойму, взагалі між соймом а віденським „колом“ має бути як найбільше порозуміне. В надходячій каденції треба буде перевести реформу громадського закону, закону конкуренційного, закону о доставках війскових і закон дорожний та довецький. На полі шкільництва треба-б старати ся о его піднесенє, але лише а увагладненєм фінансових средств. Сї реформи аможуть лише тоді принести хосен, коли піднесе ся загальний стан економічний. До того треба великих фондів, а се єсть ся лише дорогою гваранції капіталу для самостійних інституцій. Очевидно—мусять держава в тім вигляді сноматати край. В справах меліораційних належить старати ся о регуляцію рік і гірських потоків, о висушуванє мохів і залісненє піскових видміт. Треба перевести також нарцеляцію, але так, щоб там не була знищена більша посуїсть; а кінці належить

під нас утікати?"⁴⁴ Новобранців, звісно, не можуть уже протизивити ся : кажуть смирно жидом :

Чого би ми, напразники, від вас утікали,
Та як би нам не казано, ви би нас не брали.

О присяги рідко згадує ся в піснях. В одній пісні потішає сина матір, котра его про-
воджає, щоб в долину погодила ся, бо не по-
радить, як они вже „вдуть присягати“.

Сказано, що давніше віддавали паробка зараз по бранці до полку, а в пізніших часах і тепер пускають ще обстрижених до дому. Не весело вертати таким новобранцям до дому! Як ішли до бранки, то думали: чей Бог змижує ся і не возьмуть, а від бранки йдучи вже знають, яку їм долю Бог судив. «Відти (з села) ішли у кучерах та в совілки грали, відси (від бранки) ішли без кучерів, жалісно плакали». Ба, та якже й не плакати?

Обгодили кучерики, тепер гола шия!
Які в мене, пане брате, кучерики були,
Та лише їх штири рази ножички шарнули!

А ті обтаті кучерини не лишали оні панам ногами донтати, але несуть їх — як сказано в ріжних піснях — в ремени, в ялотишовновій кишені, або й при бранці „дівчавкло кучерини в двабну хустину“. Мати вже навіть синові приєести кучері до доху. Дуже жалі паробкам тих кучерів! Де-ж, коли отець-мати, або дівчата побачуть їх, то що скажуть? Заплатуть всі і паробок в них. Отже й рад би паробок „коби борао дати знати молодій дівчині“, що его віддали, щоб втім не дуже налякала ся. Прийшовши бач кучерів домів, питає ся паробок в дівчини: „Прийди си, сайна любко, ци жи придало ся? Але дівчата все сміє! Як паробки „плати“

А тут „вийшли“ два капралі, стали ся
питати: „новобранці: „Ой чи моте вибравчиси

А коли мати не може бути сама в місті, де син до бранки стає, то вивідує ся у людей, що стало ся з сином.

заснувати інституцію, котра займалася б продажем за границями краю побічних продуктів (ми-са, повни, хмелю і п.). Се є нарис будучої діяль-ности гал. союму; ми бажали би, щоб при тім більше уваги придано добро селян, котрі тиснені крайною нуждою опускають свій край та виван-дровують в незнані їм сторони. Головно в спра-вах економічних повинен сойм звернути свою головну увагу на біду верству, бо тут видко велике занедбане досі... Дня 7. с. м. від'їхав г-р. К. Бадені до Відня, а сльодуючого дня оголосила Wiener Zeitung скликане ради державної на день 22. с. м. Як г-р. Бадені хоче теперішнім парламентом правити, трудно знати; Reichspost, орган кн. Ліхтенштайна, подає вість, що вже тепер приготують ся ся президенти країв до нових виборів до ради державної, котра мала би бути розвизана. З другої-ж сторони повірив г-р. Бадені сенційному шефови Сагассер проект ре-форми виборчої, котра мала би — після поголо-сок часописий — ще сеї осені прийти під на-раду. Ситуація є неясна, бо сторонництва вправ-ді старають ся представити ся новому кабінету-ю а як найліпшим світлі, але чи в так важких справах, як реформа виборча, буде дві третини більшости, про се треба сумнівати ся. Сполуче-на лінія відбула довірочні наради і видала ко-мунікат, котрий складає ся: 1) з обговорення від-ношеня сторонництва до нового правительства, 2) з піднесеня головних засад старої партії лі-беральної, 3) натяку на програму будучої робо-ти. Помимо того, що лінія удає, мовби она все ще була така сильна, як перед тим, мусить все таки признати, що рада єї чим раз більше рід-іють. Сего тижня стратила лінія один мандат, бо в Клягенфурті вибрано німецького націонала. Що дель умірковані проводарі молодеческої пар-тії спускають з свого острого тону, о тім ми вже послідного разу обширніше писали. Харак-теристична є статя Vaterland-у, котрий каже, що такі енуципации можя: аж тоді брати, ко-ли така зміна поглядів триває вже довгий час, етже правительсто тоді могло-б тому повірити. У молодеческої партії се ще не є фактом, а зрештою і проводарі не суть ще між собою згодні. Що-ж вікни до „кола польского“, то до-носили газети, а за ними також ми, що тепе-рішній презес Залеский має стати амбасадором в Гааг; тепер же Fremdenblatt простує ту вість, бо о зміні того амбасадорства тепер нема юви. — По виборах галицких наступать в пізній осені вибори до чеського союму, котрі від-

прийшли без кучерів, дівчата німаїли. А коли їм так жалі за паробками, то они просят їх жартом:

Ой дівчата, молодці,
Зложіт ся по грошу,
Винуніт мене під цісаре,
Най барни не пошу.

Тому то й відраджують люди дівчатам „жовіра любити, бо они мусять цісареві де-сять літ служити“.

Цісар по думці народу, се великий, мо-гутий пан, але й грішний, — самих молодих хлопців „собі“ забирає. Ті лишают в полони-ні вийти недовні, а ідуть карабін носити. Мало-то з паробків остає ся в селі. Тому то хлоп-ці такі дорогі! Люди питають ся:

А що везеш, Романе?
— Сім кіп діжок, моспане.
По чом продаєш, Романе?
— По ето за гріш, моспане.
Бо зародили...

А далі питають ся его, по чому хлопців продає. А він їм:

По сто золотих еден, моспане.
— Чом так дорого, Романе?
— Бо до війська забрали, моспане.

(Конець бує).

будуть ся з сільських громад 20. падолиста, з міст 22., з торговельних палат 25., а з більшої посілости 26. падолиста. З сих виборів покаже ся, о скільки ще сильна ліберальна партія і чи має нове правительсто числити ся з сполуче-ною лівицею, чи може радше вийти в переговори з уміркованими Молодочехами.

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 12. жовтня 1895. р.

Час відновити передплату! З днем 1. (13.) жовтня починає ся четвертий квар-тал, а декотрі передплатники залягають ще з передплатою за минувший квартал. Просимо наших впп. передплатників о від-новленє передплати і вирівнанє залегло-стий. — Адміністрація „Буковини“.

Архикнязь Франц Фердинанд з уваги на своє здоров'є звільнений від команди 38 пішої бригади. Доносять з Генуї, що тамошний лікар проф. Маріліано, котрий винайшов новий спосіб лічення грудної недуги, удає ся з своїм асистен-том до Леснішкіольо в цілі осмотреня архикнязя.

Замітна адреса для президента мініїстрів. Дня 6. с. м. пращала президента мініїстрів г-р. К. Баденіого депутація учителів шкіл середних під проводом найстаршого директора п. Ів. Ке-рекарта з Станіставова. Адреса учителів, від-читано провідником депутатів, містить ся в хо-рошо оправленій книзі. На першій сторіні тої книги знаходять ся акварели монахійського ар-тиста Фелікса Вігживальского. Зображає она бу-динок шкільний обох перемських гімназий. По-біч погрудя г-р. К. Баденіого переходить моло-діж, простуючи до школи. Зпереду два ученики, одіті в народний стрій, польський і руский, обня-мають ся на знак згоди, звертають ся з відкри-тими головами в сторону погрудя, щоби на его підставі зложити галузь лаврову. Гейій просвіт-ли, з смолоскипою в одній руці, а з вінцем лавровим в другій, спускає ся з синих обляків, задивлений в сторону погрудя. Цілість унята в архітектонічний лук з орлом цісарским по од-ній стороні а знаменами національними по дру-гій і з написом „Pod jednym dachem“. — До сеї нотатки додає Дїло таку свою увагу, над котрою ми пізнійше застановимось: „Згода річ прехороша, і певно ніхто єї не бажає так, як ми; тільки, коби то не була згода вовка з ягня-тем! Та й чи не за багато вже того „Pod je-дnum dachem?“ Дальше готово се сходити на глум...“

З університетів. При отвореню року шкіль-ного в університеті львівськм здавав ректор др. Вальцер також справу із стану університету в попереднім році. Отож число слухачів на видліі богословськм, правничім і філософичнім виносило 1371, а на видліі лікарськм 84. В прирівнаню до числа позаторічного, піднесла ся ереквенція загальною о 200 слухачів. В Кракові отворено рік шкільний дня 9. с. м. З промови проректора д-ра Бровича винймаємо отсі числа: Професорів і до-центів було в р. шкільнім 1895-97, а разом з асистентами і учителями 141. З того числа у-мерли проф. Мар. Баранецкий, Лук. Ридель і Ос. Егтінгер. Число слухачів на всіх виділах виносило в півроку зимовім 1304, в літнім 1230. З них побирало стипендії в півроку зимовім 158 в загальній сумі 16.600 зр., в півроку літнім 186 в загальній сумі 19.000. Промодів було 132; з них лишило на видліі богословській 1; на прав-ничій 49, лікарській 81, філософичній 1. — Стан бібліотеки з кінцем грудня 1894 р. був такий: 224.744 діл в 300.29 томах, 1.731 атласів і мап, 7.730 образів, 3.222 нот, 5.321 рукописий в 6.725 томах, 9.483 монет і медалів, 267 грамот. По справозданю проректора забрав голос ректор др. Стан. Смолька і по привітній промові виго-лосив ніхчит про „Унію городельську“.

Товариство для виробу і торгівлі риз цер-ковних в Самборі відбуло дня 12-го вересня тре-ті загальні збори при участі 24 членів. Біланс

за адміністраційний рік 1894/95 представляє ся так: Актива виносил 18.607.69 зр., а пасива 16.967.12 зр., отже чистого зиску було 1640.86 зр. Зиски виносили 5.597.94 зр. (з продажі виробу), а видатки 3.957.08 зр. Оборот касовий: Прихо-ду 29.212 зр., розходу 28.362 зр., сальдо 849.66 зр.; оборот 57.574.34 зр. — Товариство має 187 членів.

Ціна кипячки нафтової наслідком обильно-сти жерел в Східниці упала більше ніж о 2 зр. на сотнарі метр.

Дешевий газ сьвітільний. Новий рід сьвіт-ильного газу відкрито в Америці. Одержує ся его при помочи електричности з вапна і вугля, а робота при тім так проста, що можна его ви-рабляти де небудь і в довільній скількости. До того газ той дає більше тепла від звичайного газу сьвітільного, дає сьвітло 15 разів сильніше і є 5 разів дешевший. Звуть его ацетиленом.

Електрична лампа піскова. Американець Юрій Ребертс мав случайно впасти на помисл дуже дешевої електричної лампи. Коли раз ро-бив досьвід з різними квасами, находила ся случайно на столі купка піску, а на ній лежали навхрест два дроти. В тім перевернула ся одна флящина і квас з неї вилив ся на пісок (який квас — се становить тайну), а з дротів на пе-рекрестю заясніли іскри електричні. Се навело Американця на гадку, щоби піску, змоченого звістним квасом, ужити до зладженя батерії е-лектричної. Він заповнив тим піском скляну су-динку і веде а него два дроти до звичайної лам-пи жарової. Одно наповнене судини піском кош-тує около 40 кр., а вистане, щоби лампа о си-лі 100 сьвічок сьвітла шість годив. Винайденем тим мав дуже заняти ся Едісон.

Найбільший годинник на сьвітлі має безпе-речно американське місто Філадельфія. Таблиця з числами має в швомірі 10 метрів і є елек-трично освітлена. Велика указка довга на 4 метри а мала на 2 і пів метра. Осібна парова машина, що поміщена під годинником, накручує его, а друга парова машина видає електричне сьвітло. З того годинника певно навіть коротко-рі можуть читати час.

ТЕЛЕГРАМИ „БУКОВИНИ“.

Прага 12. вересня. Перед виборами до союму відбуде ся збір поступовців і иньших членів молодеческого сторонництва, котрі не-задоволені послідним збором, щоби нарадити ся над реорганізацією партії і виборчою ак-цією.

Царгород, 12. вересня. Заходи амбасадорів, щоби Вірмени виходили з церков, увінчані успіхом. Саїд Паша подякував в наказу султа-на амбасадорам за їх щирий труд. Загально хвалять поведєне турецьких властий.

Франкфурт, 12. вересня. Оправдує ся, що між кн. Фердинандом болгарским а его женою прийшло до поважних непорозумінь задля пе-реступу кн. Бориса.

Париж, 12. вересня. Королева Мадагаскару задержує свою гідність, лише єї муж а зара-зом перший міністер буде депортований. Фран-ція розширить свій протекторат над Мадага-скарком.

ВСІХ НАУК ЛІКАРСКИХ

Др. Едмунд Кароль Фухс

емер. секундар ц. к. публичного шпиталю у Від-ні і ц. к. університетської клініки для очей проф. д-ра. Фухса у Відні, осів тут яко

спеціаліст для слабостий очей
УХ і ГОРТАНКИ.

та ординує щодня від 10—12 год. перел полуд-нем і від 2—4 год. при ул. паньській, ч. 29.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО „РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,
улиця Петровнича число 2,
має на складі:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодіжи, міщан і селян, редаговану
Омельяном Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893,
1894, по 1 зр. 20 кр. за рочник, а всі 9 разом
за 9 зр.

— 3 пересилкою поштовою 9 зр. 30 кр. —

ТОВАРИСТВО „ПРОСВІТА“

при зближаючих ся іспитах в школах
народних подає до відомости Сьвіта. Рад
Шкільних, Впов. сьвящеників, катихи-
тів, учителів і родичів, що книжки на-
клада товариства, призначені кр. Радою
шкільною на премії для учеників, *красно*
оправлені з позолоченими берегами,
можна купити в канцелярії товариства
при улиці Вірменській ч. 2 по слідуєчій
ціні:

Роскази про сили природи 20 кр. Оповідання о жи-
ттю сьв. Бориса і Гліба 20 кр. Повістки для дітей
27 кр. Сестра 15 кр. Байки 22 кр. Історія Руси
ч. I. 25 кр. Історія Руси ч. II. 23 кр. Лен і ко-
ноплі 24 кр. Рогата худоба 45 кр. Про живототу
і ліси 20 кр. Вениамин Франкскі 16 кр. На до-
сьвітках 22 кр. Серед ледового моря 25 кр. Житє
сьв. великомученика і лікаря Пантелеймона 20 кр.
Дрібна птиця господарська, а великі гроші 20 кр.
Відкритє Америки 22 кр. Заїрята шкідли і пожи-
точні 42 кр. Перекотиполе 18 кр. Кирил і Методий
22 кр. Молитвенник народний (в звичайній опра-
ві) 20 кр.

в лудшій оправі:

а) хребет шкільний і золочений хрест в переду
25 кр. б) ціла оправа полотняна, береги золочені і
золочений хрест в переду 35 кр. — Молитвенник
народний великий по ціні 90 кр., 1-10, 1-30, 1-60
і 1-80 зр.

Всякі замовлення висилають ся скоро
і точно.

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень
у Львові,
улиця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесії ц.
к. міністерства справ внутрішніх
в дня 9. грудня 1891 р. ч. 22751,
розпочало свою діяльність дня 15.
н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, опертий на засаді взаїмности своїх чле-
нів, обезпечує всяке майно движиме і недвижимо про-
тив шкідливих під найприступнішмих усилів
і почислює можливі найвищі премії.

Всякі шкоди ліквідують ся і ви-
плачують ся сейчас по пожарі.

Зголошення о ухвалені агенції в місцевостях, де нема
агентів „Дністра“, приймають ся.

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить
двічі в місяць по ціні на рік 4 зр., на пів
року 2 зр., на чверть року 1 зр.

У Львові, улица Академична, ч. 8.

КНИГАРНЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА
у Львові, улица Академична ч. 8.

продас слідуєчі книжки:

	зр. кр.
Юрій Федькович. Повісти і опові- даня	— 20
Михайло Старицький. В темряві, драма	— 20
Вас. Чайченко. Твори прозаїчні ч. I. 80 кр., ч. II. 50 кр., ч. III	— 80
— Книга казок, поезії часть II.	— 60
— Під хмарним небом, поезії ч. I.	1 —
Тарас Шевченко. „Кобзар“ 2 томи 4-50 зр., з пересилкою	5 —
— Кобзар для дітей	— 20
Іван Франко. Жіноча неволя в ру- ських піснях народних	— 35
— Без праці, оповіданє	— 20
— Лис Микита Гетого	— 50
— Украдене щастє, драма	— 30
Уманець і Спілка. Словар російско- український ч. I. і II. по	2 50
І. Баштовий. Українство на літерат. позвах з Московщиною	— 50
Мих. Коцюбинський „Хо“, опові- данє	— 10
Левенко. Пани і люди, повість	— 80
— Салдатський розрух	— 10
Герінг-Герасимович. Що то є го- сподарність	— 20
Осип Маковей. Поезії	— 20
— „Очерма“ — новели	— 10
К. Т. Подоленко. За громаду, хро- ніка	— 20
Ом. Партицький. Провідні ідеї в пись- мах Тар. Шевченка	— 35
Вас. Ріленко. „Ізівенія в Тавриді“, драма	— 30
Записки Товариства імени Шевченка ч. I, II, III, IV, V, і VI. по	1 20
Ю. Кенан. Свбір ч. I. II.	1 20
Кирило Студинський. Лірики, сту- дії	— 20
— Пересторога	1 —
Василь Щурат. Пісьни про Роланда	— 50
Леся Українка і Макс. Стави- ський. Книга пісень Г. Гейне	— 80
— На крилах пісень, збірник поезій	— 60
Павло Граб. Збірник поезій ч. I.	— 20
— З чужого поля, переклади ч. I.	— 20
Др. Огоновський: Історія рускої літе- ратури II. 3 зр., III. ч. I і 2 — 4 зр., IV. 1 зр., а том I.	3 —
— Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1 50
Куліш. Шекспірові твори перекл. ч. I.	1 —
— Чорна Рада, повість	— 80
Іван Нечуй. Повістки і оповідання	— 30
— Сьвітотгляд українського народу	— 30
— Кайдашева сім'я, повість	— 50
— Навіжена, повість	— 20
— Над чорним морем, повість	— 90
— Хмари, повість	1 50
— Причєра, повість	1 50
— Микола Джеря, повість	— 80
— Поміж ворогами	— 50
— Цоцалісь	— 10

ВИЙШОВ

МОЛИТВЕННИК

виданий „Просьвітою“

в народній мові, великий, обіймаючий 640
сторін друку, найновіший зі всіх таких
Молитвенників.

Молитвенник сей містить в собі: I.)
Молитви щоденні ранні і вечірні. II.) З Бо-
гослужєна церковного, іменно: а) з Вечерні,
б) з Повечерній малої, в) з Повечерній
великої, г) з Утрєні, д) Літургія сьв. Іоана
Золотоустого, е) Молитви з часї сьв. Літур-
гії. III.) Тайни покаїня і прєсєв. Евхаристії.
IV.) Молитви для різного віку, стану і в різ-
них потребах. V.) Молитви в часї великого
посту. VI.) Молитви на празники а) Господ-
ські, б) Богородичні, в) Сьвятих. VII.) Молит-
ви сполучені з відпустами, VIII.) Акафіст
до а) Ісуса Христа, б) Прєсєв. Богородиці
в) сьв. Отця Николая. IX.) Молебєн до прєсєв.
Богородиці. X.) Тронарі, кондаки, богоро-
дичні і прокимени а) недільні, б) щоденні
в) на празники Господські, Богородичні
Сьвятих, г) на деякі потреби. XI.) Коляди
і низькі піснї церковні. XII.) Місяцєслов
цілого року.

Сей молитвенник дістати можна в кан-
целярії товариства „Просьвіта“ і в книгарні
Ставропигійській і перепл. заведєню Мих.
Сложаарського по таких цінах:

1) Молитвенник брошурований	зр. 70 кр.
2) оправлений на-пів в полотно з однітими відтисками	— 90 „
3) оправлений ціло в полотно з золочєнями і відтисками	1 „ 10 „
4) оправлений як під 3) з до- датком золочєних берегів	1 „ 30 „
5) оправлений на-пів в шкіру з золочєнями і відтисками	1 „ 10 „
6) оправлений ціло в шкіру з золочєнями і відтисками	1 „ 60 „
7) оправлений як під 6) з до- датком золотих берегів	1 „ 80 „

Замовляючі поодинокі Молитвенники
звоять прислати на оплату пошти 20 кр.

Альбум заслужених Русинів.

Ціна 70 кр.

РЕСТАВРАЦІЯ КУЗМАНІГО

в Чернівцях, ул. божниці ч. 3,

поручає ся П. Т. Публиці, з замовленням
на добрий і смачний харч по дуже де-
шевих цінах.

(Експедиція оголошенє А. Горюхи в Чернівцях.) (2-2)

В Дрібній бібліотекі, видаваній у Львові
Костем Паньковським, вийшли доси сі книжочки
(разом чисел 13):

Байки Евґєна Гребінки (10 кр.)	
Маярі, оповіданє Всеволода Гаршина (10 кр.)	
Пролісок, поезії Павла Граба (20 кр.)	
З чужого поля, Переклади Павла Граба (20 кр.)	
Що то є господарність — Герінґа (пере- клад В. Герасимовича) 20 кр.	
Поезії Осипа Маковей (20 кр.)	
Очерма, оповіданє еґо-ж (10 кр.)	
Твори Івана Суріка, переклад з російського (10 кр.)	
Українські писання Митра Оленьковича (10 кр.)	
Писання Василя Кулика (10 кр.)	
Чернеча рєспубліка на Афоні — Василя Щурата (10 кр.)	
Нарід в неволі (то що було друкованє і в Неділі) — 10 кр.	
Микола Палкин Льва Толстого, оповіданє (10 кр.)	

ють трохи іваранції бодай тим Русинам, що знають наші місцеві відносини, що вже бодай ніодин з нас не був би в силі ані сьміяти ся з имну „Ще не вмерла Україна“, ані відтягатись умисно від шевченківського сьвята і що ані один з нас не прийняв би вибору до виділу на підставі „спритних штучок“. Коли були які непорозуміння між членами, можна було дати собі з напастниками інакше раду; на те радить статут або мировий суд, або навіть видалене члена нешануючого товариських зносин. Ту, панове сесіоністи, ходило передовсім о засади; поки ви зі своїми тихо сиділи, доти ви не стрічали докорів. Руска народовська Бесіда і її члени не могли стерпіти ані личних амбіцій, ані москвофільських сабагів. Ріжничись на таких точках ми мусіли розійтись. Наша Бесіда, заснована і ведена в народнім дусі через тільки літ, не могла для ваших примх змінити що хвилі виділ як рукавички, ані не могла поступати з хвилевим напрямом деяких політиків і відхилити ухо від народного серця; она поступаючи по думці своїх статутів примістила при собі філію Просьвіти, товариство Руских жінок, і роботою своїх членів збудила товариство Руских жінок та причинила ся до его розвою; она дала почин до заснованя хосенного товариства „Шкільної помочи“, товариства дяківського, она була забородою народоства в Стайіславщині, і тим з'єднала собі широке признание так руского загалу як і чужих. Ясна річ, поти було так добре, поки всі члени слухали одного товчуку, одного напрямку, іменно того духа, що уносив ся над Рускою Бесідою, що в ній жив і цвив. З часом збільшило ся число членів народовців, а на жаль і число членів москвофітів: ріжничі стали яркійшими.

компроміси були до часу можливими. Москвофіли вже кілька літ тому зааранжували першу сесію з Бесіди, бо она на підставі практики і по причині скупих фондів не хотіла для них передплачувати часописей москвофільських, що їх ніхто не хотів відпреценувати. По тій першій сесії, оставші члени Бесіди залунали їх устами яко соціалісти, атеїсти, радикали, анархісти і т. д. Бесіда мусіла переболіти втрату тільки членів, але справу з москвофілами покінчила на те, щоби дальше в спокою розвивати ся. Поки що між оставшими членами виступили так звані примирителі. Не зважаючи, що і їх славлено тими самими епітетами, як нас, забавляло ся їм примирення з москвофілами, котрі вже вступили:

1. Ріжничими „спритними штучками“ перехопити на свою сторону товариство „Руских жінок“.

2. Заснувати „Банк звязковий“, бо деякі примирителі не вивязали ся з поручення, даного їм виділом Просьвіти в справі заснованя банку Просьвіти. (За те жертвували дуже мало, лишень добровольно свою слухати, як один з трох директорів банку звязкового говорить отверто їм в очи, що волиять польські друксортти як рускі писані фонетикою.)

3. Своєю тактикою дали спробогу москвофілам заложити філію общества Качковского, котра ту перше не мала рації існування.

4. Заложили протів народовської Бесіди в спілці з москвофілами „Рускій Клуб“ і вибрали з 14 присутних на зборах крім себе до виділу явних, найбільше завзятих москвофілів, про котрих однак автор „Надісланого“ замовчав. Звістно нам, що той „Клуб рускій“ буде вже в найкоротнім часі „Клуб

русский“, бо на 24 членів єсть лише кількох народовців.

Отсе овочі роботи наших „примирителів“. Чи той, хто писав про завязане „русского Клуба“ до Буковини міг інакше писати? Замість отворити очи і ударити ся в груди за „прегршенія мнози“ веде ся роботу дальше, от хочби таким „Надісланим“ і звало ся вини своєї роботи на теперішній виділ Бесіди, до котрого мали увійти люди, що будьто допекли москвофілам. Теперішнього виділу не було ані в часі першої сесії москвофільської, ані в часі акції примирення, а протівно сесії москвофільська відбула ся тоди, коли у виділі Бесіди засідали ті самі народовці, що тепер з ними злучили ся. Теперішнього виділу не було в хвили устроєня вечерниць сьвятониколаївських. Теперішній виділ не міг заборонити своїм членам тішити ся (sic!) а не сьміяти ся, що на тих вечерницях навіть найзавзятіші москвофіли сьнівали „Ще не вмерла Україна“, теперішній виділ не винен тому, що товариство „Руских жінок“ не прислало „Рускій Бесіді“ запроси на вечерницю Шевченкові, мамо згодошення; теперішній виділ, хоч сам не брав уділу в останній акції виборчій сьомовій, бо на се не позволяє статут, може дати основні докази, кілько членів Бесіди тою акцією займало ся, кілько засідало в комітеті виборчій; але теперішній виділ Бесіди може довести, що ті члени Бесіди, супротив котрих сесіоністи найбільше горячать ся, подавали перші руку до згоди, а її відкинуто; але теперішній виділ доведе і того, що всі теперішні члени Бесіди (звини 60) стоять на основі народній всі без виньки; але врешті теперішній виділ відхираючи з обуренням всі фалші і інвективи, наведені в наді-

Як я буду воювати?

Жінко і т. д.

Діти, діти, діти дрібні,
Хтож вас буде годувати,

Як я буду воювати?

Діти і т. д.

Прощає ся і зі сестрою та цілує її:

Брат сестру обіймає,

Обіймає не чужою:

„Дай ми личко, поцілую,

Поцілую, помирюю

І до війська повандрую.

А сестра ему радить:

Купи собі сопівочку, мій братчику рідний,
Щобне собі тогди заграв, як будеш у Відни,
Щобне собі тогди заграв, як на кося сядеш,
Щоби тобі не жаль було, що нехка не видиш.
І так по від'їзді новобранця і

Плаче мати, плачуть сестри тай уся родина,
Тепер вже не наша буде, а й царка дітина,
Прощає ся новобранец і з селом:

Будь здорове, село рідне, бо вже від'їжджаю,
Ци я в тобі більше буду, сам Бог тільки знає.

А вже найтяжше розлучати ся новобранцеві з дівчиною, котра дуже его долею інтересує ся. Вишиває ему сорочку та догадує ся що з него газда не буде.

Вишила я сорочечку, не вишила комбір,
З мого любка не ме газда, лише добрий жовнір.

Она боїть ся розлуки з ним, бо

Як си не боїти, як си не боїти,

Тебе ниньки-завтра мають покидати.

Та тебе покличуть, а ти забереши ся,

Лишень мов серце жалю набере си.

А як она тішить ся, коли чує, що милій реклямує ся, або що вже его не звербують!

Рутко-ж мой зелена, тобов ся замаю,

Мій милій реклямує ся, а я го чекаю.

Най они вербують од кола до кола,

Вже нині не звербують мого есола.

А коли годі милото увільнити від війська, то она радить ему утікати, але він боїть ся. Уже мого миленького посадили в ерісло. Посадили, посадили тай зачали стричи. Файна любка забігає, до дому го кличе — Ой не піду, файна любко, не піду, не піду. Унав сніжок на обліжок та нароблю сльду.

Де не повернеш нещасний новобранець, веюди ему дівчина на думці, або й справді єсть она коло нього.

Відобраи паробочка тай до реґементу, Наробила дівчинонька страшного лементу. (бо більше любила его, ніж отець і мати).

Я на тебе, колодію, мала всю надію, Тебе павли до жовнірів, деж я си подію?

Горює она. Подивить ся на паробка, а він без кучерів! Таким она й видіти его не хоче.

Шьо мені, мій миленький, по тому, по тому, Шьо ти прийдеш без кучерів до дому, до дому!

Тому проклинає се місто, котре єй миленького збавило кучерів.

Бодай ти се Станіславів заваляв, заваляв, Шьо ти мого миленького кучериків збавив!

І журить ся она, хто буде ему сорочку прати, як він буде в „льоґру“ стояти; хто ему рани завивати-ме, як він буде лежати в шпиталі, хто над ним заплаче, як він, недай Боже — помре? А паробок відкриває їй свою незавидну долю, якої сподіває ся і каже, що вже хтось конче випере ему сорочку, рани виполоче дробен дощ, а над гробом заплаче ворон.

Паробок такий певний любви дівчини, що надієсь розпущи її, як его віддадут:

Ой заплачеш, моя мила, заплачеш, заплачеш,
Та як мене на царськім коннику побачиш,
Ой заплачеш, моя мила, реиними сльозами,
Та як ти мене побачиш межі жовнірами.

Він знає, що любка его готова з туги померти, як его покличуть до війська.

Коби мене, білчичино, зараз не волали!

А як мене молодого зараз заволають,

Тогда-ж тобі, білчичино, у давони заграють,

Отже не радить дівчині дивитись на него:

Не диви ся, дівчинонько, на мене, на мене:
Ведуть вони в Тарнополя під мене, під мене —
Ой під мене легіника, хлопця молодого.

А сам роздумує, по що полюбить він дівчину тай що его жде:

„Чого ми ся полюбили такі молоденькі?

Ой ми ся полюбили на великі жалі,

Ти си лишини у ці Трійци а я піду далі.

Ти си лишини у ці Трійци сїяти, орати,

А я піду, молод жовнір, дороги забивати,

Ти си лишини у ці Трійци на хлібець робити.

А я піду молод жовнір, за гонор служити.

Годі ему вже з нею кохати ся:

Ой годі нам, дівчинонько, вни в купці думати,
Прийшла карта від цесаря, що тра від'їжджати.

Боїть ся дівчину лишити, щоби не попала в руки кому ворогові, отже каже:

Ой дівчино моя любка, жаль ми за тобою,
Ой як мене поволають, воьому ти з собою.

Ой дівчино моя любка, мушу я ти встати,
Не лишу ти ворогові енчому любити.

Він жалує, що она его полюбила і думає що може капітана упросить і буде міг вийти дівчину з собою.

Сама ти си дівчинонько того наробила,
Бо ти знала, що я жовнір, по щось мня любила?

Ой дівчино, дівчинонько, жаль ми за тобою,
Буду просити капітана, воьому ти з собою.

сним сям послѣдним своїм словом за-
повідает: що так довго стояти буде на
сторозі народовского духа в Бесѣді ста-
ніславській, поки воля членів товариства,
а не примха панів сепсесіоністів не від-
сує его від кермованя тим же товариством,
бо теперішній виділ тим правий, що
власне на штучках противної сторони
півнав ся і загородив станіславським
Текеліям дорогу до станіславської Січї!
Оно, певна річ, що краще і для нашої
ваги, для шани руского імени було би,
наколи-б вся Русь станіславська горнула
ся до одної хати, під один прапор. Мі-
зерне, через роз'яднане сил жите наше
народне визирало-б певно лучше, коли би
всі під зазивом одної ідеї злучили ся в
одно товариство, як в одну родину, од-
нак на жалъ великий того у нас бути
не може. На орг'анізі Руси потворили
ся вже не партії, а ворожі політичні
табори, що у них ідеали так далекі і
песхидні з собою, як небо з землею. Отже
ми і Бесѣда можемо бути разом лише з
тими, що може ріжними дорогами, але
під окликом „в своїй хаті і сила і воля“,
спішати до тої мети, що на ній слова
„Русь для Руси“ (гл. девізу Дѣла!). А
до тих, що нас хвилево покинули кли-
чемо: верніть ся і опамятайте ся, а об-
п'ємось, простивши собі все і вся, а
з тамтими, доки не звернуть з дороги
ведучої над Неву, нам ні жити, ні зно-
сити ся ніколи!

За виділ товариства „Рускої Бесѣди“

Др. Михайло Коцюба, Омельян Абрисовский,
голова товариства, секретар.

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 14. жовтня 1895. р.

**Час відновити передплату! З днем
I. (13.) жовтня починає ся четвертий квар-
тал, а декотрі передплатники залягають
ще з передплатою за минувший квартал.
Просимо наших влв. передплатників о від-
новлене передплати і вирівнане залегло-
стий. — Адміністрація „Буковини“**

Іменованя. Директор гімназії в Бучачу Йо-
сиф Сенкевич іменованний директором в Дрого-
бичи, проф. Володимир Баньковский директором
гімназії в Сяноці, а проф. Фран. Зих директором
в Бучачу. — Латинський парох о Шмід в Чер-
нівцях іменованний деканом. — Судові радники
Антін Лежанський і Адольф Підляшечкий у Льво-
ві, Тома Коласинський в Самборі і Антін Спен-
даковский у Львові іменовані радниками висшого
суду краю в Львові.

Відзначенє. Судовий ад'юнкт Скровачевський
в Калущі одержав з нагоди переходу в стан су-
починку золотий хрест заслуги з короною.

Вечерок з танцями устроє „Руске Касино“
в Стрию дня 20-го с. м. в сали під „Чорним
Орлом“.

З бук. ради шкільної краю. На засіданю
дня 9-го с. м. передискутовано шкільний фонд
на рік 1896 і відослано відлові краю; у-
хвалено проект реформи в справі управлїннї
платні учителя; кільком учителям признано ре-
мунерації за удїлюванє науки релігії і предло-
жено внесене що-до обсади професора рускої
мови при учительській семінарії в Чернівцях;
вкінці полагоджено дрібніші справи.

Загальні збори бук. краю товариства у-
чителів відбудуть ся дня 26-го с. м. о 4-ій го-
дині згодуваня в гімнастичній сали учительської
семінарії.

В рускій (академічній) гімназії у Львові за-
писало ся з новим шкільним роком 1895/96 478
учеників, а іменно до кл. I-шої 98 учеників, до
II-гої 67, до III-гої 64, до IV-гої 65, до V-гої
52, до VI-гої 41, до VII-гої 36 а до VIII-гої 55

учеників, в наслідок чого класи I, II, III, IV і
VIII мають по 2 відділи.

Сегорічні записи до гімназій галицьких ви-
казують загальне число учеників 13.965, отже в
порівнаню з роком минувшим о 730 більше. Най-
більше учеників є: в гімназії IV. у Львові (819
в 18 класах), в Рашені (727 в 16 класах), в V.
гімназії у Львові (689 в 14 класах), сьв. Анни
в Кракові (648 в 15 класах), Фр. Йосифа у Льво-
ві (612 в 13 класах), в Тарнові (628) в 15 клас-
сах), в Станіславоні (609 в 15 класах). Наслїд-
ком збільшеного числа учеників треба було о-
творити 9 нових відділів рівнорядних і заімену-
вати о 20 учителів більше ніж торік.

Краєва оборона в Австрії є щось подібного
до угорських гонведів. Ої одержують тепер свої
власні військові музики, отже тому старають ся
офіцери краю оборони, щоби в австрійським
парламенті поставлено відповідне внесенє, щоби
також краєва оборона мала свою власну музику,
котру очевидно удержували-б самі офіцери.

Нова газета в німецькій мові зачала вихо-
дити в Чернівцях під титулом „Theater-, Kunst-
und Literatur-Zeitung“. Програма газети містить
ся вже в сїм титулі.

Втопили ся. Адам Холодер і Мартин Ю-
ранка плали сїлавами Пругом до Румунії і коло
Цурину ввали в воду. Доси не віднайдено їх тру-
пів.

Найбільший парохід на сьвітї мають тепер
збудовати для „америкаєського акційного това-
риства для перевозу пакетів в Гамбурзі“. Паро-
хід зможе вести 20.000 тон і буде служити го-
ловно для перевозу товарів, а також пасажирів.
Товарів буде набирати 12.000 тон, а для паса-
жирів буде місця на 200 голов в каютах, а на 1500
в середнім покладі.

Американський богач Гульд помер недавно
і полишив маєток в сумі 82.900.000 доларів, то
значить 3.200 мільонів зр.

Значінє барв давно парід осудив: синя о-
значає вірність, зелена надїю, жовта зависть і
журбу, червона любов, біла невіданість, сива і
чорна смуток. Се народне представленє барв не
стоїть в звязи з вражінєм тих барв на чоловіка.
В послїднім часі робили проби з гіпнотизованим
мужчиною, на котрого спадало сьвітло через від-
повідні шкла. Синї промїні сьвітла викликували
чутства смутку, жовті пристрастної преданности,
червої утіхи і щастя. Зелена і віолетова барва
не робили взагалі жадного вражіння.

Старець 138-літний. В однім шпиталі пе-
тербургським живе старець 138-літний, називає ся
Іван Кузьмин. Виглядає значно молодше; го-
ворить добре, видить і чує. Уродив ся 1757 р.
кріпаком їр. Шереметєва. Коли мав 85 літ, ви-
слано его за опір против одного з їр. Шеремє-
тевих на 10 літ на Сибір, де однако перебував
аж до недавня. В р. 1894 з туги за родиною
постарав ся о паспорт і вернув до Москви; а
коли не застав вже нікого з своїх, удав ся до
Петербурга, де знайшов захист в шпиталі.
Кузьмин памятає докладно прилученє Криму до
Росії і війни Наполеоньскі. Огець его умер ма-
ючи 141 літ.

Послїдна воля дивака. В Одесї помер не-
давно дивак і полишив своїм чотиром бідням
сестріницям чотироміліоновий маєток. Щоби они
не дуже розпаношили ся тим спадком і знали з
ним обійти ся, постановив той дивак таке:
кожда з тих сестріниць має через 15 місяців
служити яко покоївка, прачка, ключниця і по-
мічниця при ладованю вугли. Денно мають пра-
цювати по 12 годин, а повітова поліція має
все те потвердити. Над виконненєм тих условій
наглядають три установлені приятелі дивака.
Сестріницї взяли ся пильно до роботи, а за ко-
роткий час зголосило ся 863 о їх руку, але они
заявили, що вийдуть замуж лиш за такого, ко-
трий піддасть ся такій самій пробі, як они.

Тижневник хусткою до носа. В Мадридї
зачала видавати гумористичний тижневник, ко-
трий друкують на — полотні. Кожде часло ста-
новить, коли обличить ся золотом від друкар-
ської фарби, прилучаю хустку до носа. Очевидно

Та як дївчину брати в собою? Мусить єї
дома лишити, але він надїє ся, що й вернувши
з війска цей зможе ще своїй дївчинї голову
завернути:

Не диви ся дївчинонько, що я жовнирєнхко,
Я вшлужу свої літа тай верну борєнхко.
Дай мене на жовнира тай ще я си верну.
Ще я своїй фавній любці головку заверну.

На від'яднїм мила плаче:

Бувай мнє здорова, дївчино моя,

Я вже більше ту не буду!

Ой ти козичєнху синий під мнєю,

Розбивай копитами:

Гдєсь моя милєнька, голубка сивєнька

Обминає ся сльозьками.

А він єї потїшає, як може:

Моя мила дївчинонька білі руки ломить:

„Ой не сумуй, мила, а жалю, та й я не сумую,
Пару літ вшлужу так я годину єдиною.“

Она перестерігає его, щоби ниншої не
любив, та в яким почутєм власної краси і гід-
ности і в яким страхом, щоби він справді не
знайшов собі ниншої!

Ой ірада, чорні очі, вірада,
І а неє того, мій милий, неправда!

Ой ти казав: будїм ся любити,

І а ти пішов в монархи служити.

Ой ти казав: будїм ся кохати,

І а ти пішов ничої шукати.

А хоть знайдеш на личю рум'яне,

То не знайдеш на серце коханє.

І а хоть знайдеш на личю біліщу,

То не знайдеш на серце щиріщу.

І а хоть знайдеш воли тай корони,

То не знайдеш такі чорні брови!

Але паробок успокоює єї, що радше за-
буде „за отца, за матку, а за милу не забуде
нігда до остатку!“

Далї обіцєв їй, що буде писєма присилати:

Ой я ті лишаю, як зорю на небі,

Я за речок за два верну ся до тебе!

А хоть си не верну, то буду листє писав,

Буду листє писав, до тебе відсилав.

Прощаючиє в послїднє додає десперат-
но (угорєко-руська пісня):

Здрава оставай, мила моя,

Уж ти маш одо мня спокой.

А она єму:

Ой ти, мой милєнький, ходи здоровєнький,

А чей то Пан-Бог дасть, вийдеш молодєнький!

А надїючись, що у войску приїде ся не
сипівати сїльских сипіванок з якої будь там при-
чини, висказує ще милий думку всіх ново-
бранців:

Бувай мила здоровєнька,

Бо я вже рушю.

Бо я мої сипіваночки

На тебе лишю —

Та найже їх переймають,

Ничі паробочки,

Та найже їх переймають,

Найже їх сипіванють,

Найже за нас молодєньких

Та не забувають.

І „від'їхали рекрути, анї заглянути!“

О. М.

має той тижневник величезне число передплатників.

Спростоване друкарських похибок. В статі „По виборах до галицького сойму“ закреслили три немилі похибки, котрі сам простуємо. В 117 числі має на першій стороні в третій шпальті в другій стрічці згорі бути „тепер не можливі...“ а в п'ятій стрічці має бути: „за згодою правителівства є люди...“, а на другій стороні в першій шпальті в десятій стрічці з долин має бути „она не може довго вдержатись...“

ТЕЛЕГРАМИ „БУКОВИНИ“

Гедель, 14. жовтня. Цісар від'їхав о пів до 9. вечером до Загреба.

Авсіг, 14. жовтня. З'їзд німецьких селян в Чехах вислав президентови міністрів телеграму, в котрім запевнюють о преданности до цісаря. Від міністра рільництва Ледебура сподіють ся, що буде австрійським рільництвом взагалі опікувати ся, а німецькими хліборобами в Чехах з особна, і буде справедливим та вирокумним прихателем хліборобів. З'їзд згаджає ся в повні з виводами міністра з дня 3-го с. м. і є вдячний за заінтересоване міністра до краєвих хліборобських справ. Спомінаючи працю з послідних років надів ся з'їзд піддержуваня і співуділу в перепровадженю ухваленої аграрної програми.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,
улиця Петровича число 2,
мас на складі:
„Ілюстровану бібліотеку“

для молодіжи, міщан і селян, редаговану
Омельяном Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893,
1894, по 1 ар. 20 кр. за рочник, а всі 9 разом
за 9 ар.

— З пересилкою поштовою 9 ар. 30 кр. —

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень
у Львові,
улиця Валова ч. II,

засноване на підставі концесії ц. к. міністерства справ внутрішних
з дня 9. грудня 1891 р. ч. 22751,
розпочало свою діяльність дня 15.
н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, овертий на засаді звязности своїх членів, обезпечує всяко майно довгичне і недовгичне против шкідливого впливу найкращими способами і починає можливу найкращу справу.

Всякі шкоди ліквідують ся і вилачують ся сейчас по пожарі.

Згодошеня о ухваленні агенції в місцевостях, де нема агентів „Дністра“, призначають ся.

КНИГАРНЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА

у Львові, улица Академична ч. 8.

продає слідуєчі книжки:

Юрій Федькович. Повісті і оповідани	— 20
Михайло Старичкий. В темряві, драма	— 20
Вас. Чайченко. Твори прозаїчні ч. I. 80 кр., ч. II. 50 кр., ч. III	— 80
— Книга казок, поезії часть II.	— 60
— Під хмарним небом, поезії ч. I.	1 —
Тарас Шевченко. „Кобзар“ 2 томи 4:50 ар., з пересилкою	5 —
— Кобзар для дітей	— 20
Іван Франко. Жіноча неволя в руских піснях народних	— 35
— Без праці, оповідане	— 20
— Лис Микита Гоголя	— 50
— Украдене щасте, драма	— 30
Уманець і Спілка. Словар російсько-український ч. I. і II. по	2 50
І. Баштовий. Українство на літературних мов з Московщиною	— 50
Мих. Коцюбинський „Хо“, оповідане	— 10
Левенко. Пани і люди, повість	— 80
— Салдатов розрив	— 10
Герінг-Герасимович. Що то є господарність	— 20
Осип Маковей. Поезії	— 20
— „Оверма“ — новела	— 10
К. Т. Подоланко. За громаду, хроніка	— 20
Ом. Нартицкий. Провідні ідеї в письменстві Тар. Шевченка	— 35
Вас. Різенко. „Ієієніа в Таврії“, драма	— 30
Записки Товариства імені Шевченка ч. I, II, III, IV, V, і VI. по	1 20
Ю. Кенан. Сибір ч. I. II.	1 20
Кирило Студанський. Лірика, студія	— 20
— Пересторога	1 —
Василь Щурат. Пісень про Роланда. Леся Українка і Макс. Стависький. Книга пісень Г. Гейне	— 80
— На крилах пісень, збірник поезій	— 60
Павло Граб. Збірник поезій ч. I.	— 20
— З чужого поля, переклади ч. I.	— 10
Др. Огоневский. История русской литературы II. 3 ар., III. ч. I і 2 — 4 ар., IV. 1 ар., в том I.	3 —
— Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1 50
Куліш. Шекспірові твори перекл. ч. I.	1 —
— Чорна Рада, повість	— 80
Іван Нечуй. Повісті і оповідани	— 30
— Світотліда українського народу	— 30
— Кайдашева сім'я, повість	— 50
— Навіжена, повість	— 20
— Над чорним морем, повість	— 90
— Хмари, повість	1 50
— Причена, повість	1 50
— Микола Джери, повість	— 80
— Поміж ворогами	— 50
— Поналісь	— 10

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить двічі в місяць по ціні на рік 4 ар., на пів року 2 ар., на чверть року 1 ар.
У Львові, улица Академична, ч. 8.

ВИЙШОВ

МОЛИТВЕННИК

виданий „Просвітою“

в народній мові, великий, обіймаючий 640 сторін друку, найновіший зі всіх таких Молитвенників.

Молитвенник сей містить в собі: I.) Молитви щоденні ранні і вечірні. II.) З Богослуження церковного, іменно: а) з Вечерні, б) з Повечерній малой, в) з Повечерній великої, г) з Утрені, д) Літургія св. Іоана Золотоустого, е) Молитви в часі св. Літургії. III.) Тайни покаля і пресвя. Евхаристії. IV.) Молитви для різного віку, стану і в різних потребах. V.) Молитви в часі великого посту. VI.) Молитви на празники а) Господські, б) Богородичні, в) Святих. VII.) Молитви сполучені з підлустами, VIII.) Акафіст до а) Ісуса Христа, б) Пресвя. Богородиці в) св. Огня Николія. IX.) Малебен до пресвя. Богородиці. X.) Троневи, кондаки, богородичні і прокличення а) щоденні, б) щоденні, в) на празники Господські, Богородичні і Святих, г) на деякі потреби. XI.) Коляди і інші пісні церковні. XII.) Місяцеслов цілого року.

Сей молитвенник дістати можна в канцелярії товариства „Просвіта“ і в книгарні Ставропигійській і перепл. заведеню Мих. Споярського по таких цінах:

1) Молитвенник брошурований	ар. 70 кр.
2) оправлений на-пів в полотно з одніма відтисками	— „ 90 „
3) оправлений ціло в полотно з золотими і відтисками	1 „ 10 „
4) оправлений як під 3) з додатком золотих берегів	1 „ 30 „
5) оправлений на-пів в шкіру з золотими і відтисками	1 „ 10 „
6) оправлений ціло в шкіру з золотими і відтисками	1 „ 60 „
7) оправлений як під 6) з додатком золотих берегів	1 „ 80 „

Замовляючи поодинокі Молитвенники згодять прасилати на оплату пошти 20 кр.

Альбом заслужених Русинів.

Ціна 70 кр.

В Дрібній бібліотеці, закладеній у Львові Костем Пальковим, вийшли досі сі книжочки (разом чисел 13):

Б. Яки Євгена Гребінки (10 кр.)
Маларі, оповідане Всеволода Гаршина (10 кр.)
Пролісок, поезії Павла Граба (20 кр.)
З чужого поля. Переклади Павла Граба (20 кр.)
Що то є господарність — Герінга (переклад В. Герасимовича) 20 кр.
Поезії Осипа Маковей (20 кр.)
Оверма, оповідане его-ж (10 кр.)
Твори Івана Суріка, переклад з російського (10 кр.)
Українські писання Митра Оленковича (10 кр.)
Писання Василя Кузика (10 кр.)
Чернеча республіка на Афоні — Василя Щурата (10 кр.)
Нарід в неволі (то що було друковане і в Неділі) — 10 кр.
Микола Палкин Льва Толстого, оповідане 10 кр.)

ПЕРЕДПЛАТА

за „Буковину“ разом з
ілюстр. додатком „Неділя“
вноситься:
на цілий рік 10 кр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно „ 85 „
для заграниччя 15 рублів або
24 франків.
Почасові числа по 6 кр.
з боків газет Л. Горовіца в
Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу
і неділю.

Редакція і Адміністрація
„Буковини“ знаходиться в
Чернівцях (ул. Петровича
ч. 2), куда всі дописи адре-
сувати належить. — Бюро
редакції отворене щодня
від 8. рано до 8. вечером

Модне гасло руске.

На все мода, як на одягу, так і на гасла. Але як відбуті в формі шинки руської жіночої одягу не кожний чоловік назве чимсь дуже гарним і розумним, так і неодноразово гасло, котре у нас має право горожанства, виглядає — коли йому придивити ся ближше — так як ті відбуті пусті рукави. Велике то, впадає в очі, робить з людського гарного тіла якогось страхополоха; але дарма, жінки не покинуть свої моди, поки парському кравцеві не прийде інша думка до голови. Виступ у нас гасло, може не сформульоване ясними словами, але таке, котре дало би ся унити в форму: „Протиді Поляків! як найдалше держись від них!“ Се гасло таке саме „розумне“, як ті відбуті рукави, але дарма, як його не покниємо, бо оно модне бодай до часу.

„Здалека від Поляків!“ — так іменують, а не інакше треба було розуміти всі ті статі, до котрих предмет подав б. намістник Галичини г-р. Казимир Бадені своїм гаслом: „під одним дахом“. Нам не треба спільних будинок для шкіл, не треба наших синів не ходять разом з Поляками на латинські богослуження (при-

тім очевидно не каже ся, що польські ученики ходять зате на рускі богослуження), спільних дахів на потребуємо, бо хотіли ми також за згодою, але боїмось, що нам з того вийде шкода. Радше нехай остане й на далше поміж нами хіньський мур — так краще.

Читаючи такі статі, з котрих зміст і задушевні думки не інші, як отсі наведені нами, ми не можемо затаїти нашого здивовання, що у нас такі плиткі гасла можуть повставати і жити. Придивім ся згаданому гаслу ближше.

У нас справді помітна неохота до товариського спільного життя з Поляками. Не входимо в причини — они певно найшли ся би — але придивім ся наслідкам того. Поляки краще знають скандинавську, бельгійську, провансальську, сербську, болгарську і взагалі літератури менших народів, як нашу. Часи української школи, українських симпатій у Поляків минули; їх неприхильність до Москалів перенесла ся в значній частині і на нас — і они як мало знають і хотять знати російську літературу, так ще менше цікавлять ся нашою, хоч она не складає ся з самих таких творів, що не заслуговували б на увагу. Поляки знають краще життя африканських народів, зна-

ють всі закулісові тайни французькі, німецькі і т. п., але життя наше їх не обходить зовсім, або дуже мало. Наші народні свята, концерти, театральні вистави они поминають мовчанкою, коли тимчасом в їх часописях читаємо вісти і про найдрібніші, дуже часто марні об'яви життя Французів і н. Коли ще Поляки пишуть про нас, то хіба з нагоди якої політичної акції — тай у тім показує ся їх велике невіжество нашого життя, наших думок, наших інтересів. Розрізнити, хто дійсний москвофіл, а хто народовець, не вміють або не хотять; — всякий Русин у них Москалем пахне.

Фактів незнання нашого життя, а з того і фальшивих поглядів на нас можна би найти у Поляків дуже багато. Они самі не бажають учити ся рускої мови, коли тимчасом кождий інтелігентний Русин вміє польську мову. Они самі чи з волі чи поневолі не хотять зруйнувати хіньського муру поміж собою а Русинами. А тут — всякий то признаєть — доконче потрібно, щоби Поляки нас знали і вміли ціняти се, що у нас гідне уваги; доконче потрібно, щоби они пізнали наші відносини, наше життя, наші думки і змагання. Коли-ж се потрібно, а у Поляків не видно охоти нас пізнати, то Ру-

Дещо про польсько-руські відносини.

— 0 —

Стаття д-ра Івана Франка.

Д-р. Іван Франко помістив був недавно в часописі Die Zeit статтю про галицькі відносини. Та стаття дуже обурила прасу польсько-шляхотську і демократичну. Чи мала рацію до такого надмірного обурення, з котрого остатнім висновком була незгодна рада, щоби ше- редакція Kurjer-a lwowsk-ого, в котрій д-р. Франко є співробітником, просто позбув ся його, — в се не входило. По надрукованню згаданої статті в Zeit, д-р. Франко поставив у львівській ратуші на передвбирчій зборі інтерпретацію до послів львівської польської, як они дивлять ся на справу руску; закінчив ім справедливо зако-нотворення в тій справі, а то просто й неприхильність. На се появила ся в Nowej Reformacji Кракові відповідь посла Романовича, провідника польських демократів п. а. Domowe згадує Rusinów. Відповідь та не показує докладно погляду демократів польських на руску справу, але за те ві всією силою авертає ся против особи д-ра Франка. Д-р. Франко алажив на се об'яву, в котрій висловив докладно становище, і якого оцінює польсько-руські відносини в Галичині. Се об'ява появилася в додатку ч. 284 Kurjera lwowsk-ого. Тому, що ми у сій статті д-ра Франка знаходимо погляди на польсько-руську справу, схожі з нашими, які ми висловлювали сего року при різних нагодах, від-

так тому, що бажавмо, аби розумний погляд на польсько-руську справу був як найбільше розширений, ми подаємо сю гарну статтю д-ра Франка у дослівній перекладі з польського. Помінаємо лише кінцевий уступ полемічний, котрий нас менше обходить. З декотрими меншими важними думками д-ра Франка, на котрі ми не згодили-б ся, не мєм тепер сперечатися.

Руский нарід, котрий числить знів 20 мільонів і розсїв ся на широкім просторі від Сяну до Кубані, знаходить ся в положенню до найвищого степеня ненормальним. Події останніх століть алажили ся для него так нещасливо, що остане ся позаду своїх сусідів так під впливом політичним і суспільним, як і під впливом умовного розвою. Розділений на дуже нерівні частини поміж дві держави, в одній з них всіма способами політичної могутності і адміністраційної самоволі удержує ся в стані вегетативній, так далеко, що навіть мова його єсть там забороненим овочем. В другій жинє виправді під опікою устав конституційних, але не маючи заможних і впливових верств, занадто мало може з неї користатися.

Австрійська конституція єсть раз excellence конституційно-класовою, конституційною для класу привілейованих. А що класи заможні і шляхотські у західній Галичині зачисляють ся в переважній частині до польської народності, то і добродійства конституції в переважній частині вийшли на її користь. Виправді на папері Русини одержали рівноправність, але практика життя ви-

явила щось зовсім інше. Русини мусіли неба-вом переживати ся, що конституція єсть лише різкою гіркою або дурним управлінням, котра сама без тильної праці і борби жінба не дасть. Переживали ся, що о кождо інституцію, до котрої мали теоретичне право, треба було вести довгі і тяжкі борби, що кождо пядь політичного ґрунту треба було собі здобувати і то нероз цілими літами. А до такої борби, до такої праці відповідних сил було так мало! Отже чи можна дивувати ся, що абсорбовані сею тяжкою, щоденною боротьбою слабі інтелігентні сили рускі, ослаблені трохи не щоденною майже дезерцією очайдухів або карієровичів, ледви могли дати тому раду і занедабували справи ширші, загально народні, стіснені свій горизонт, марніли в нужденній паразитичній? Чи можна дивувати ся, що серед таких обставин галицькі Русини не витворили ані величюї літератури, ані визначних учених, ані промислу, адатного до конкуренції на ринку світовім? Чи можна дивувати ся, що навіть справи такі елементарні, як правопис і література мова, ще доси не певні, не вироблені? Ба, навіть само поняття про істоту рускої народності, про її самостійність в відношенню до польської і російської, про її границі, про її усліва цивілізаційні і її будучину — не перестало бути предметом спорів, догмою, в котру одні вірять, а другі не вірять, тезою, котру одні піднірають, а другі збивають ріжними аргументами?

Думаю, що ніхто не буде тому дивувати ся, хто зважить дійсне положення руского народу, тагар задачі, яка в такім положенню при-

сини мусять самі шукати зносин з Поляками; не хотіла гора прийти до Могамета, то Могамет мусів прийти до гори. Ті зносини потрібні не лише в самім товаришескім життю, але і в школі. Нехай польська молодіж привикає до своїх руских товаришів, учить ся рускої мови і приготує ся жити в згоді та шанувати взаємно свої думки.

Ми не боїмось ані дрібки, щоб з таких зносин вийшла яка шкода для нас. Коли ми навчимо молодіж твердо стояти в обороні своїх ідеалів, коли старші Русини з гідністю заступати-муть руску справу, тоді товариські зносини з Поляками не тільки нам не пошкодять, але принесуть великий хосен. Розуміє ся, коли-б наша знана уступчивість прийшла тут в рахубу, то хісна вийшло-б мало; але чи ми вже нашу податливість узнали такою закоріненою у всіх прикметою, що задля неї боїмось всяких зносин з Поляками?!

Не обминаєм Поляків на сто кроків, але житем з ними, познайомлюванем їх з нашими народними справами, заінтересованем їх нашим рухом — потрафимо ми викоринити у них то ображаюче нас ігнороване наших змагань і заходів, наших людей, котрі мають нераз найщирішу інтенцію піддержувати мирне і розумне пожитє обох народів в Галичині. Ми певні, що Поляки зрозуміли свій інтерес, що їм без нас жити не буде, чим далі тим більше стануть інтересувати ся нами і спомогати-муть наше житє, але на таку думку треба нам їх навести. Велика шкода, що Русини не видають відповідної польської часописи, котра познайомлювала би Поляків з нашим житєм. Така часопись (так само, як і відповідна німецька) була би нам дуже користна.

Тепер же, коли силою преріжних обставин, повстала думка виховувати молодіж руску і польську так, щоб она мала нагоду сходити ся і жити разом, то

ми таку думку повинні витати не недовірєм, але з як найбільшою радістю. Висказуючи недовіре до такої думки, ми тим самим заявляємо, що ніколи не будемо мати такої сили, щоб нас не спольщено. А у нас же віра в провідників рускої молодіжи і віра в будущу силу чей ще не пропала!

Так то хоч гасло: „Здалека від Поляків“ у нас модне, але не розумне і шкідливе. Декому може залежати на тім, щоб бити як найбільший клин поміж нас а Поляків, але ми учім ся розуміти свій власний інтерес і злих підшептів не слухаймо, а на пусті гасла не даваймо ся ловити!

Конгрес німецьких соціал-демократів.

Дня 7. с. м. зачав у Вроцлаві радить конгрес німецьких соціал-демократів. Крім німецьких послів соціал-демократів прибуло на конгрес відпорушники стоваришень партійних з цілої Німеччини, а також представителі соціал-демократів австрійських, др. Еленбоген з Відня. Народи вели ся над справами партійними, як н. пр. чи урядники партійні, що побирають пенсію, будучи послами, мають поборати посольські дієти, виплачувати з каси партійної, — чи не застановити видавництва деяких газет, котрі дістають субвенцію, а не виплачують ся, н. пр. Der Social-Demokrat, котрий був запомаганий квотою 14.000 марок річно і т. п. Відтак прийшла черга на самостійні внесення поодиноких груп, котрі подавали пераз „просто сьмішні“ средства для уцалєння людскости, н. пр. внесення про-до звесеня мамок, бо, як казали внескодавці, матовою стерилізацією можна дуже добре вигодувати дітей, а інституція мамок єсть ганьбою людскости.

Але найдовше радить конгрес над звестією аграрною, котра від двох літ не сходять з порядку денного нарад. Німецькі соціал-демократи розходять ся о се, щоб придбати для своїх цілей населенє різниче. Однак се їде їз такко, бо суворотию голошеної соціалістичної теорії о звесеню приватної власности, займають селяни вороже становище. Ділять деякі соціалісти казали ся на штуку і голосать селянам, що звесенє приватної власности має нагу лаш для

міст і промислу, а на селах лишає ся все пісая теперішнього стану. Але на ту положу не богато людий зловило ся і тому на торішнім конгресі вибрано комісію аграрну, котра мала виготовити програму для селян.

Комісія предложила таку програму:

1. Знести всі а посілости ґрунтовою получені функції власти і привілеїв. Знести без відшкодованя всяке підданьство дідичне.

2. Удержати і побільшити публичну власність ґрунтову (власність державну і громадску всякого рода), а іменно перемінити посілости мертвої руки (добра церковні, корпораційні, фундаційні), силу водну на публичну власність під контролею репрезентації людвої. Завести право перакупина громад що-до тих дібр, котрі будуть виставлені на примусову ліцитацію.

3. На посілостях державних і громадских вести господарку на власний рахунок або арендовувати їх силкам сільских робітників і менших господарів, або де се неможливе, поодиноким господарям під наглядом держави або громади.

4. Отворити державний кредит для громад або обовязкових силкок в цілі попра и культури рілляничой, будови і удержаня станів і гребель. Кошти будови і удержаня публичных средств коммунациальных (железниця, гостиниця, доріг і водних уряджень) переходять на державу.

5. Удержувати донга гіпотечної і ґрунтової при сталім визначеню стопи процентовой після висота власних коштів.

6. Завести державну аскурацію довжиностий і недвижимостей (обезпеченє від огня, граду, повеня, елементарных нещастя, обезпеченє худоби і т. п.) та розширити обезпеченє на всі подрібні урядження для руху.

7. Удержати і розширити існуючі права що-до ужиткованя громадских лісів і пасовищ при рівноправности всіх власнєщих до громади.

8. Право вільного пользования чи власності і аварендованія ґрунтів. Охорона перед шкодами від дивих звірів і від польованя, а вглядом не підшкодованє.

Як бачимо, комісія не згадує нічого про звесенє приватної власности, а лише о побільшеню власности громадської або державної, отже комісія радить соціал-демократам удержуватись суворогим селян тактикою опортуністичної. В дискусії провадила ся синама оловидя против програми. Опозиціоністи підносили, що на таку програму можуть згодити ся і антасеїти і ультрамонтани і консерватисти, а впротім кожде у держави не може бути переведене лаш з рівночасним використанєм робітників. Прє Шієль

падає галицким Русинам і непропорціональність їх сил до того тягару. Адже-ж та дрібна частина руского народу мусить сповнити житєві функції за цілий нарід, мусить витворювати тільки цивілізаційного капіталу, кілько єго потрібно на покритє бюджету народного житя цілої Руси-України. І що ще фатальніше: найбільша частина того народу лежить формально спараліжована, не може ані людьми ані капіталами допомагати галицким Русинам при тій праці в таких розмірах, як би сего було потрібно. А тимчасом в самій Галичині задля розвою ріжнородних відносин борба о політичне житє стає для Русинів з кожним днем труднійшою і менше надійною. Досить буде згадати хоч би про безнастанне підвищуване шкільної оплати, котре разом з заведенєм шкільних мундурів, з подорожнім пожитив і помешкань, робить уже нині доступ до середної і вищої освіти для селянських дітей майже неможливим, а введений систематично (?) целібат руского духовенства мусить зменшати і з того боку прилив нових генераций рускої інтелігенції.

Я далекий від думки, щоб те все мав приписувати якійсь „польській інтризі“ або хотів висновувати з того якісь закиди против польської суспільности. Знаю добре, що політика єсть грою сил, що для сентиментальних чувств і бажань в ній місця мало. Бажаю лише, щоб Поляки зрозуміли належно положенє Русинів. Бо чи-ж супротив наведених ту фактів не єсть природною річю, що часом сумнів може закрати ся в душу і найгорячийшого

русского патріота? Що, бачучи безплідність, малу видатність і даремні старання нечисленної горстки одиниць, бачучи, як проте на кождім кроці випереджують нас конкуренти з одного і другого боку, як ми спізнюємо ся в найважніших справах, подумав собі: чи не лучше покинути ту безнадійну борбу о самостійність народу і приступити до сильніших, богатіших, лучше zorganizованих євєдів?

Ото єсть се фатальне „бути або не бути“, перед котрим від віків стоять Русини, дільні або безчинні євєдки сєї борби, яка на їх землі веде ся поміж виходом а заходом, поміж впливами польськими а московськими. То єсть психологічний ґрунт і польско-євєдства і москво-євєдства руского. Без євєдства, на тім психологічнім ґрунті в ріжних часах і в ріжних обставинах вирастають дуже ріжнородні квітки. Придилим ся лише ріжним відмінам галицкого москво-євєдства.

Цевна річ, що доки Росія єсть безпосередною євєдкою Австрії і доки всі європейські держави уважають відповідним уживати таких способів борби, як шпійонство і взаємне киданє собі колод під ноги, доти в Галичині і єуть і будуть платні російські агенти, чи то перебіджі, чи таки свої, домашні. Не будуть ними Русини, то будуть Поляки (а la Гендигер): не будуть Поляки, то будуть Номці, Жиди, Цигани. Ті „москво-євєди“, а радше слуги кождого правителства московского, єго агенти і нагішники не єуть поправді нічим спеціально руским, як не єуть нічим спеціально польським ані австрійським. В Росії знаходять

ся подібні австро-євєди або герман-євєди. То єсть недуга міжнародна, недуга, до борби з котрою покликані єуть передовсім інтересовані правительства, котрих такі індивідуа найбільше шкодять. Що євєдськості, серед котрих ті індивідуа діляють, повинні як найбільше брідити ся ними і виступати против них, того вимагає просто понятє чести. В тім антично-московським — як і всяким відлісним, як всяка сиродальність і демократизація єсть з'явлєнєм міжнародним, євєдством, єдиним загальним поєднанєм і поборюванєм.

Чи сказан в коли хоч слово в обороні такого москво-євєдства? Ніколи! Про таке москво-євєдство ані в моїй інтерв'юванні, ані в відповіді, даній на ньо н. Гольдманом в ратуші у Львові (з нагоди передвборчих зборів) нема мови. Тут їде о спеціально галицко-руске москво-євєдство, на котре Поляки почали нарікати ще в 1843 році, а котре справді не боєвини польських євєдів, управління Галичиною, від р. 1848 до тепер зробило деякі поступки. Повітаю ще раз: не без вини надаючих наїрив і управлінючих польських євєдів з одного боку, а з другого боку тих євєдів, що зуть себе демократичними, голоєних у фразах а слабих і дельних в ділах. Єсть се москво-євєдство, подібне радше до секти, як до політичного євєдства; покійний Драгоманів порівнював їх з російською сектою Охочоїцїв, названою так від безнастанного вітхання „ох! ох! ох!“ Наша секта москво-євєдства вітхав до Росії, котрої переважно не знав, до народної єдності з великим народом російським, о котрім не має по-

прямо закону, що ціла програма відписана з проектів економічних австрійського міністра-фальквандіна. Бебель промовляв за прийняттям програми, бо перехід приватної власності на власність державну може причинити ся до здійснення ідей соціал-демократичних. Такої програми вимагає тактика, бо — говорить Бебель — не уводім ся нашою силою. Маємо за собою 1,800,000 виборців, але если би ми хотіли заговорити про дійсні соціал-демократичні постулати, тоді би ми стратили дуже велике число наших прихильників. Много людей тепер з нами симпатизує, але не суть переняті нашими ідеями. — При голосуванні відкинено програму аграрну більшістю голосів, а тим самим перемогла гадка тих, котрі в збільшенню пролетаріату сільсько-го бачать скорше революціонізоване умів, і не хотять, щоби у населенні був піддержуваний принцип особистої власності.

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 16. жовтня 1895. р.

Час відновити передплату! З днём 1. (13.) жовтня починає ся четвертий квартал, а декотрі передплатники заягають ще з передплатою за минувший квартал. Просимо наших впа. передплатників о відновленні передплати і вирівнанні залегло-стий. — Адміністрація „Буковини“.

Зміна в посольстві австрійськім в Римі. Австрійський амбасадор при італійськім дворі бар. Карль Брук звільнений від своєї посади, а на его місце іменовано секційного шефа бар. Пасетіго.

Зміна в стирийськім намістництві. Дотеперішній намістник Стирії барон Гвідо Кібес перейшов на власне жаданє в сталий стан супочку, пра-чім одержав в знак признання за свої заслуги великий хрест ордену Леопольда, а на его місце іменовано буяшого міністра Олівера маркіза Бакегема намістником Стирії.

Іменованє. Канцлер румунського посольства в Чернівцях Еґіен Марґарітеску-Гречіану іменовано віцеконсулом в Булазеші.

Презенту на опорожену греко-кат. парохію в Жестомі уділено гал. намістництво о. Мих. Туринському, дотеперішньому греко-кат. пароху в Ползні.

жити, до російської мови, в котрій літератури не читає. Та секта погордилася не раз своєю рідною мовою рускою, старає ся писати ломаною московщиною або радше церковщиною, помішаною а рускими і польськими словами. Та секта атляє навіть не раз за православієм, яко єдиною ісерускою народною вірою, не маючи також о тім поняття, чим асть теперішнє канонічне православіє російське.

Я був би негідний називати ся Русиним, коли би появу і існуванє сєї секти називав чимсь корисним, пожаданим для розвитку Руси. Від початку своєї діяльності літературної старає ся и ту секту поборювати, але робить се не жарними аргументами, бо и знає, що ті люди не слухають аргументів, але позитивною працею, літературною і науковою, працею, котра одна лише здобуває грунт, наводити людей на невинчайний перест для них способів думаня, а в богато одиницях замість сумніву і розумки будить відразу і почутє віри у власні сили, а в будучини власного народу. Чи в тім надрамі и справді робить і що робить, не моя річ судити. То лише мушу екавати отверто, що коли салицькі Полки мали доси щирий намір бороти ся з тим московізмством, то не лише його нічого не лишили в тій борбі, але противо, лише причинили ся — новою негідною — до его зросту.

(Даліше буде).

Товариство буковинських лікарів відбуде дня 18-го с. м. о 7. год. вечером головне засіданє з сльдючим порядком денним: 1) Перечитанє протоколу з послідного засіданя; 2) Повідомленє про біжучі справи; 3) товариські справи; 4) відчит полкового лікаря д-ра Камена п. з. „Бактеріологічні відомости про холеру“; 5) вільні внесеня.

Загальні збори академічного товариства „Союз“ в Чернівцях відбули ся дня 13-го жовтня 1895, в комнаті товариства, положеній в „Народнім Домі“ при незвичайно численній участі членів. Бувший голова товариства тов. Ат. Федорович отворив збори короткою промовою, по чім сльдувало сировозданє загальнє і касовє виділу. З того сировозданя подаємо важийші дати. Товариство „Союз“ складало ся в минувшій році з 25 членів дійсних, 9 членів спмагаючих, 18 членів основателів а 23 членів почетних. Виділ товариства складає ся з 9 членів а 3 заступників. Діяльність виділу обіймала всі точки означені статутами: Для піддержаня духа народного брало товариство як найживийший уділ у всіх справах обходячих нарід руский. Допомагало селянам в розвою, висилаючи делегатів на отворення читалень та заохочуючи їх словом і ділом до сльдної роботи над нашим власним добром. — Святковано ювілей праці таких людей як Мих Драгоманів і В. Антонович, а коли смерть стила Драгоманова, почесного члена Союзу і основателя, устроєно в память его скромний але сердечний та через те величавий вечір. При тій нагоді заряджено було складатись на видавництво творів помершого. В цілі сльдної осяги завязано научний кружок, котрий збирав членів на вечірї літературні та підчити. Велику вагу положено на збогаченє бібліотеки. Бібліотека тов. зросла в сїм році о 96 книжок та числить тепер 1190 книжок в 2500 томах. З неї користали так члени як і инші Русини. Часовисел було 22. В цілі піддержаня духа товариського устроювано сходни, вечерки, прогульки, на котрих забавлялись і члени і рускі родни. Також підпомагало товаришів матеріально чи то умильованєм або знижуванєм для них вкадок членських, як також безпроцентними позичками. По утіленю абсолютної вибрано новий виділ: голова Ник. Желехівський, правник; заступник голови Теод. Галія, правник; секретарі: Ол. Калмуцкий, правник, і Глар. Федорович, слух. філоз.; бібліотекар Ман. Варинський, правник; господар: Теоф. Брендзан, слух. філоз.; контролёр Ів. Костецкий, правник, член виділу Л. Сх. правник. В заступники виділових вибрані: Марг. Туринський, правник; Ник. Ісоченко, слух. філоз., Лев Вачинський, правник.

Згадка про П. Гулака-Артимовского. Для 13-го с. м. минуло 30 літ від смерті нашого руско-українського поета Гулака-Артимовского. З тої нагоди помістив знаний письменник М. Комар в одеськй журналі „По морю и суши“ статю, в котрій подає коротку житєпись нашого поета і вісти про его літературну діяльність. Зміст тої статі подаємо нашим читателям в скороченю: Гулак-Артимовский походив в духовної родини, отже й ходив з початку до кайської духовної семинарії, але вже 1817 р. став надзвичайним слухачем харківського університету і зразом учителем в „Інституті благородних дітяч“. 1821 р. здав він магістерський іспит, 1823 р. став звичайним професором харківського університету на кафедрі рускої історії, а від 1841 р. до 1849 р. був ректором, на чім пішов у відставку. Яко професор не був Артимовский замітним, але славу здобув собі на полі руско-української літератури. Перші его твори були переклади з Ів. Гуса і Мільтона на великоруске, але російська мова в тих перекладах була бомбастична і неповоротна. Тому звернув ся Гулак-Артимовский до рускої літератури і написав кілька народів Горатієвих од. Тут вже було видно, що поет був знатком найбільших подробиць народного руского житя. 1818. р. появиля ся в „Українськй Вїстнику“ его казка „Пан та собака“. Сєю казкою здобув собі поет велику славу, бо представив в ній знущанє панів над закрещеним народом. Взагалі виступав поет отверто против панської самоволї і против кривдства. Сєю казкою показав поет також могутність руского слова і від того часу перестав

пани глумливо говорити про руску мову. Але в кругах, в котрих поет повертав ся, викликала ся казка невдоволенє, незабаром прийшов донос на поета, що належить до тайного товариства і хоч донос показав ся неправдивим, відбило ся то на літературній діяльності поета. Він неохотно давав свої твори до друку, а 1831 р. зовсім перестав їх печатати. Доси знані лише 20 поезій, з котрих 12 появили ся в рр. 1817—1831 в „Вїстнику Европы“, а 8 були напечатані в „Кіевськй Старині“. Богато рукописів находить ся в редакції „Кіевськй Старини“ та у п. Комара. Тепер почитателі таланту Гулака-Артимовского заходять ся видати всі твори поета, отже п. Комар бажає, щоби той намір як найскорше здійсний ся.

В справі аматорського представлення „Читальнею залізничиків“ у Станіславові просять нас члени тої читальні о сконстатованє, що найбільша подяка належить ся п. Підляшецькому, котрий подав гадку до того руского представлення і неперепродажував проби з аматорами.

Гарна несподіванка! Снілка залізничі Львів-Чернівці одержала сими днями від центрального уряду таксованє завязанє заплатити суму 541.661 зр. 30 кр., а то 192.000 зр. яко стемилєну належитість за першорядні облігації на будову румунського шляху тої залізничі, 225.558 зр. 88 кр. за відновдіні купони, а 123.602 зр. 42 кр. за відсотки проволони. Снілка подала против того рішеня рекурс, бо не чусь ся до тої заплати обовязаною, тим більше, що залізниця Львів-Чернівці вже давно удержавнена. Цікаво, як справа закінчить ся!

Шкарлатина ширить ся сльню у Вашківцях, вижницького повіта. Задля численних занедужань замкнено там школу. — В Чернівцях сконстатовано лише 5 занедужань школярів, отже нема причини до замкненя народних шкіл.

Вовки на Буковині. З буковинських гір доходить вісти про появу вовків. Вже минувшого тижня стрітив гаєвий гр. пр. реліґійного фонду в лісі коло Францталя чотирох вовків і уратував своє житє лише тим, що вискочив на високе дерево і там перебув цілу ніч. Зраня вовки повіткали, але гаєвий стратив зі страху мову і посивив цілковито. — Тепер знов доносять, що вовки крали ся в череду гурагуморського селянина Михайла Шугана і роздерли 18 овець. Для охорони перед тими небезпечними гостями, що сего року так завчасу появили ся між буковинським населенєм, заридить власти лови на вовків.

Отроєнє 23 дітий. В італійськй місті Катані на Сицилі отроїла жєнщина Гаетана Сті-мелі 23 чужих дітий при помочі вина, до котрого додавала фосфору. Она приманювала до себе діти цукорками і забавками. Страхну ту жінку арештовано. Признала ся до вини і сказала, що троїла діти з мести за того, що двоє єї дітий померло, а їй здавало ся, що померли з вини чужих людей. Поліція л-днї охоронила єї перед роз'яреною товпою народу, котрий хотів єї на місцї убити.

Ограниченє льотерійної гри. Тепер можна в Австрії грати в льотерію на угорські тягненя в Офен, Германштадті і Темешварі, а ризичко не-ребрало австрійське правительство, значить коли граючий виграв, то платало австрійське, а не угорське правительство, але також зиск припадав австрійському правительству. Так само тільки в Угорщині грати на льотерії пр. у Вініи, Львові і т. д. Отже від 1. січня 1896 можна буде в Австрії грати лише на 10 австрійських льотеріях, а в Угорщині лише на згаданих трьох льотеріях.

Міліон. Як звісно, в Східниці появиля ся в послідних часах в величезній сльнєвості наєта і в наслідок того пішла ціна тамошних ґрунтів незвичайно в гору. Однакє помімо того наші селяни падуць жертвою спекулянтів, бо не знають вартости ґрунтів. О однім таким випадку пише газета Pochodnia: Спекулянт торгує від селянина ґрунт і питає его: „А кілька жадаєте за морг?“ — „Міліон“ — відповідає, не паду-муючи ся селянин. Жид засьмієв ся і питає: „А знаєте, що то є міліон?“ — „Що, я не маю би знати — відповідає селянин. — Міліон то єто соток“. — Ну то я вам дам в міліон“

— каже жид і заплатив селянинові п'ятдесят соток або п'ять тисячів за морг, хоч той ґрунт був кільканайцять разів більше вартий.

НАУКА, ШТУКА і ЛІТЕРАТУРА.

—о—

М. Грушевський. Війми з жерел до історії України-Руси. До половини XI віка. У Львові 1895. Накладом автора. З друкарні Науков. Тов. ім. Шевченка. Сторін великої вісімки 122, ціна 1 зр. — Збірник сей повстав, як каже автор в переднім слові, з викладів, читаних автором на львівському університеті в зимовім півріччю 1894/5 року. До викладів тих знов спонукала автора з одної сторони свідомість ваги, яку має для історичних праць безпосередня знаємість дотичних жерел, а з другої сторони рідкість або й неприступність жерел до давньої історії України-Руси. Появившись сей збірник призначений для ширших кругів, для того заосмотрений обсягненнями. Обіймає він час до половини XI в., т. є. до поря, коли з'являють ся вже свійські жерела. Переклад віймів зладжений з найліпших видань; а жерела арабські, жидівські і ісландські перекладені з перекладів.

ТЕЛЕГРАМИ „БУКОВИНИ“.

Відень, 16. жовтня. До N. fr. Presse телеграфують з Загреба: При вчорашніх демонстраціях побили люди кількох Сербів до крові, один візник тяжко ранений, а кількох поліційних урядників, що хотіли втихомирити товпу, потовчено камінем в голову і лице. Арештовано головних проводирів демонстрації.

Відень 16. жовтня. Після телеграм з Букарешту до N. fr. Presse попала тамашна поліція на слід одного убійника Стамбулова, котрий знаходиться в Румунії, а називає ся Атанас (Македонець) і знаний яко небезпечний агітатор під іменем Галю. Також знайдено важні підозрілі моменти против Туфекчієва, котрого певно наново оскаржують.

Кармо, 16. жовтня. Якийсь чоловік стрілив з револьвера на директора фабрики газу, котрої робітники застановили роботу. Директор легко ранений, убійник втік.

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень
у Львові,

улиця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесії ц. к. міністерства справ внутрішніх з дня 9. грудня 1891 р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“ овертий на засаді взаїмности своїх членів, обезпечує всяке майно движиме і недвижиме против шкідливих підвизувань і несприятливих умов і починає можливе найближчі премії.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожежі.

Зголошення о уделе агенції в місцевостях, де нема агентів „Дністра“, приймають ся.

КНИГАРНЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА

у Львові, улица Академична ч. 8.

продас слідуєчі книжки:

	зр. кр.
Юрій Федькович. Повісті і оповідання	— 20
Михайло Старицький. В темряві, драма	— 20
Вас. Чайченко. Твори прозаїчні ч. I. 80 кр., ч. II. 50 кр., ч. III	— 80
— Книга казок, поезії часті II.	— 60
— Під хмарним небом, поезії ч. I.	1 —
Тарас Шевченко. „Кобзар“ 2 томи 450 зр., з пересилкою	5 —
— Кобзар для дітей	— 20
Іван Франко. Жіноча неволя и руских піснях народних	— 35
— Без праці, оповідання	— 20
— Лис Микита Гоголя	— 50
— Украдене щасте, драма	— 30
Уманець і Спілка. Словар російсько-український ч. I. і II. по	2 50
І. Баштовий. Українство на літератур. поглядах з Московщиною	— 50
Мих. Коцюбинський „Хор“, оповідання	— 10
Левенко. Пани і люди, повість	— 80
— Салдатський розрив	— 10
К. Т. Подоленко. За громаду, хроніка	— 20
Ом. Партицький. Провідні ідеї в письменстві Тар. Шевченка	— 35
Вас. Ріленко. „Література в Таврії“, драма	— 30
Записки Товариства імені Шевченка ч. I, II, III, IV, V, і VI. по	1 20
Ю. Кенан. Свібір ч. I. II.	1 20
Кирило Студинський. Лірики, студія	— 20
— Пересторога	1 —
Василь Щурат. Пісень про Роланда	— 50
Леся Українка і Макс. Ставицький. Книга пісень Г. Гейне	— 80
— На краях пісень, збірник поезій	— 60
Др. Огоновский: Історія рускої літератури II. 3 зр., III. ч. I і 2 — 4 зр., IV. 1 зр., а том I.	3 —
— Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1 50
Куліш. Шекспірові твори перекл. ч. I.	1 —
— Чорна Рада, повість	— 80
Іван Нечуй. Повісті і оповідання	— 30
— Світослав українського народу	— 30
— Кайдашева сім'я, повість	— 50
— Навіжена, повість	— 20
— Над чорним морем, повість	— 90
— Хмари, повість	1 50
— Причена, повість	1 50
— Микола Джеря, повість	— 80
— Поміж ворогами	— 50
— Попались	— 10

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить двічі в місяць по ціні на рік 4 зр., на пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.
У Львові, улица Академична, ч. 8.

ВІЙШОВ

МОЛИТВЕННИК

виданий „Просвітою“

в народній мові, великий, обіймаючий 640 сторін друку, найновіший зі всіх таких Молитвенників.

Молитвенник сей містить в собі: I.) Молитви щоденні ранні і вечірні. II.) 3 Богослуження церковного, (імєнно: а) з Вечерні, б) з Повечерній малої, в) з Повечерній великої. г) з Утрені, д) Літургії св. Іоанна Золотоустого, е) Молитви в часі св. Літургії. III.) Тайни покаяння і пресвя. Евхаристії. IV.) Молитви для різного віку, стану і різних потреб. V.) Молитви в часі великого посту. VI.) Молитви на празники а) Господські, б) Богородичні, в) Святих. VII.) Молитви сполучені з підручними, VIII.) Акафіст до а) Ісуса Христа, б) Пресвя. Богородиці в) св. Огня Ніколая. IX.) Молебєн до пресвя. Богородиці. X.) Тропарі, кондаки, богородичні і прокимени а) величєні, б) щоденні, в) на празники Господські, Богородичні і Святих, г) на деякі потреби. XI.) Коліди і інші пісні церковні. XII.) Місяцослов цілого року.

Сей молитвенник дістати можна в канцелярії товариства „Просвіта“ і в книгарні Ставропільській і перепл. заведенню Мих. Слоняжарського по таких цінах:

1) Молитвенник брошурований	зр. 70 кр.
2) опрацьований на-пів в полотно з одатними відтисками	— „ 90 „
3) опрацьований ціло в полотно з золоченнями і відтисками	1 „ 10 „
4) опрацьований як під 3) з додатком золочених берегів	1 „ 30 „
5) опрацьований на-пів в шкіру з золоченнями і відтисками	1 „ 10 „
6) опрацьований ціло в шкіру з золоченнями і відтисками	1 „ 60 „
7) опрацьований як під 6) з додатком золотих берегів	1 „ 80 „

Замовляючі поодинокі Молитвенники звольють прислати на оплату нечті 20 кр.

Альбом заслужених Русинів.

Ціна 70 кр.

В Дрібній бібліотечці, виданій у Львові Костем Пальковським, вийшли доси сі книжочки (разом чисел 13):

Б. йки Євгена Гребінки (10 кр.)
Маярі, оповідання Всеволода Гаршина (10 кр.)
Пролісок, поезії Павла Граба (20 кр.)
З чужого поля. Переклади Павла Граба (20 кр.)
Що то є господарність — Герінга (переклад В. Герасимовича) 20 кр.
Поезії Осипа Маковця (20 кр.)
Офєрма, оповідання еґо-ж (10 кр.)
Твори Івана Сурика, переклад з російського (10 кр.)
Українські писання Митра Оленковича (10 кр.)
Писання Василя Кулика (10 кр.)
Чернеча республіка на Афоні — Василь Щурата (10 кр.)
Нарід в неволі (то що було друковане і в Неділі) — 10 кр.
Микола Павлик Льва Толстого, оповідання 10 кр.)

до роботи; але поки-що нема способу, як розворушити тих людей. Знаємо ту декотрі місцевості, де знаходиться більша громадка інтелігентних людей, що могли би розворушити всю місцевість, заложити якесь огнище для товариського життя, зорганізувати повіт; але на жаль вони чи не хотять, чи таки бояться роботи. А хто-ж за них зробить се, що доконьче потрібно зробити? Селянство на Буковині і заможніше, і не так пригноблене, як у Галичині, отже й приступніше до організації, до освіти, а тимчасом нема кому ним заопікувати ся. Кождий собі каже: „Моя хата з краю, нічого не знаю“. Так не йде; за нас ніхто роботи не прийме ся; а коли прийме ся Волох, то вже певно не на нашу користь.

З обчислень наших знаємо, що переважну частину рускої інтелігенції на Буковині становлять буковинські учителі. Есть їх близько сто п'ятдесят. До них ми мусимо звернути ся зі своїм словом. Тяжкий то вправді хліб — се учительство; забирає часу багато і томиць чоловіка так, що ледви чи й можна до чого по науці брати ся. Що-ж діяти, коли власне ніхто инший, тільки ті труженники народні, втомлені, мало плачені учителі мусять прийняти ся ще й поза школою просвітної роботи, бо инших до того нема. Не лише в школі принагідно, в границях означених законом треба вицілювати в діти рускість, приналежність до великого руско-українського народу, — але й поза школою, особливо між дорослою молодіжю, приступнішою до повітряних звичаїв, до науки, треба виробити собі вплив, а у них охоту до просвіти. Молодіж шкільна, підросли, буде вже свідомо і приступна до дальшої науки; але поки-що годі дати пропадати цілій генерації в середнім

віку. Освідомлене її pomoже лише зростови просвіти; коли-ж не буде освідомлена, то стане тільки завадою для будучих поколінь.

„Добре тобі писати, а от прийді та подиви ся, чи можна що зробити“ — скаже не один. Певна річ, що лекше говорити, як що повинно бути, а тяжше зробити. Певна річ, що проповідувати не велика штука! Але-ж ми того й на цілі не маємо, учити людей знаної річі, що хто не посіяв, той не буде мати що збирати; ми лиш — що в нашій силі — хочемо звернути увагу тих, котрі живуть у користнійших обставинах, щоби не залишили вільних хвиль уживати доконьче на просвіту громади, в котрій перебувають. Як до того брати ся, на то вже в так багато рад, що й згадувати про них не хочемо; лише треба доброї волі, щирого серця руского, почуття народного, а робота й охота найде ся. Певна річ, робота над селянами дає багато клопоту, треба розбивати велику темноту, що обгорнула ум селян, але-ж не розбивши оріха ніхто до зерна не дістане ся, треба доконьче розбивати шкаралупу темноти і невіжі. В Галичині в люди, що по десять разів брали ся до такої роботи, і десять разів тратили охоту, але вкінці таки завзяте їх мало успіх; село ставало вірцеве і боготворило свого учителя-провідника. Ніхто-б не повірив, хто не бачив, кілько один енергійний, свідомий інтелігентний громадянин може зробити, коли хоче і коли в такій прекрасній, славній, вдячній роботі шукає благородного вдоволення, далеко невійшого і вартішого, ніж дають всі інші хвиляві розвивки, якими ми звичайно одушевляємо ся.

„Говори, Климе, най твоє не гине!“ — знов немов чуємо голоси спокійних недовірчивих селяхів, що поза старанням на свою особу не бачать нічого иншого.

Отже знайте: ми будемо все говорити, най наше не гине, будемо все накликавати, щоб самолюбства було як найменше, — і то так довго, аж буде з того успіх. Чей знайдуть ся люди, чутливі на недолі темного народу, чей знайдуть ся Русини, що у щастю громади побачать своє щастя і частину життя свого і праці своєї зложать на престіл дорогого народу! Ми в то віримо і в тій надії пишемо отсі слова.

Всім, що хотять брати ся до роботи, і черновецька „Руска Бесіда“ і наша редакція подасть як найрадше всякі потрібні інформації; лише просимо відносити ся до нас з таким довірем, з яким ми отсе відносимось до вас, дорогі брати Буковинці!

Слівце до рускої інтелігенції а особливо до рускої молодіжи академічної.

Дуже часто можна почути покланки, що все нам належить ся на полі прав національних, а з тим і жалі та нарікани, що сего й того нам не дають. Та покликавши наше народне сумління на свідка, спитаймо себе, чи користуюмо ся ми хоч тими засобами, що ще досягнути на тім полі, чи нашими власними поступками задовольняємо потребу сталених широким домаганням?

Не далеко сягаючи, розгляньмо ся в самому Львові, де єсть мійська 4-класова народна школа руска (мішана, для хлопців і дівчат вкупі) ім. Маркіяна Шашкевича, 4-кл. державна вірцева школа руска для хлопців, а така самі окрімно для дівчат, та руска гімназія. Загляньмо там і спитаймо, чи всі рускі діти ходять до тих шкіл, чи всі школи переповнені дітьми так як инші тутешні школи? В важким жалем треба сказати: ні і ще раз ні! А се тому, що одному та, другому ся недогода, то тим, то сям виправдується, що не послав своїх дітей до рускої школи, а тимчасом в польських школах львівських повсюду доволі дітей і в

собі право рішати, хто єсть правдивим Русином а хто ні? Кілько-ж то тисячів разів Поляки з Русинами при спільних бенкетах і гостинах говорили про братерство і пили товсти на інтенцію: Kochajmy się! Нехай п. Романович скаже нам по совісті, кілько знає Поляків у західній Галичині, особливо членів свого етнографічного товариства, котрі би зміли добре говорити, читати і писати по руски, котрі би мали хоч енке-такє понятє про руску літературу, руске житє духове і партійне? Ми не знаємо ані одного такого. А чей же і того було би замало до рішання правдивої або неправдивої рускості, бо ту треба би вильно садити за всім, що діє ся в руских кругах, держати руку на живчику цілого народного життя Русинів. А котрий же з галицьких Поляків може сказати про себе: „роблю се“? А проте, знаючи так дуже мало Русинів, їх мову, їх літературні змагання, кілько-ж то Поляків признає собі право опікувати ся Русинами, давати їм батьківські ради і указки, котрі нераз відзначають ся таким знанєм справи, що тільки пустий ємїх збирає чоловік! Адже ми чули в ратуші, як посол Гольдман, говорячи про москвофільство Русинів, покликавав ся на реферат п. Скалковського о популярних книжочках общ. Качковського. Отже 1. п. Гольдман виробляє собі свій погляд нісма слів иншого чоловіка, а сам не може навіть еконтролювати, кілько в них правди; 2. існування літературно-віроїсповідного москвофільства бере за доказ існування зорганізованої політичної партії москвофільської, котру треба поборювати також політичними способами. Таке саме блудне коло бачимо і в наведеном повисше розумованю п. Романовича лише ще й з твердженням, що „По-

ляки мають право і обовязок стати по стороні Русинів проти москвофільства“. Вашини-а устами та мід пидти, нане Романович, — скажу на се рускою пословицею. Та скажіть-но а ласки свої, де і коли Поляки сповняли те своє право, сей свій обовязок? Давні десятиліт від 1860 року бороли ся з собою в Галичині поміж Русинами напями українофільський і т. зв. сьвяторускай на полі літератури і шкільництва, але Поляки, крім платонічних заявлен, не подали в тій борбі ніякої помочи українцям (нишчим народом), а проект польско-рускої угоди, поданий народцем Авровським, так само пішов до коша, як і „москвофільські“ внесення. Мала проба „протегування“ українців заложена еубвенціонованого органу Русь, до котрого притягнули кількох есперішних галицько-руских письменників (Горбали, Киликовича, Вол. Шашкевича) замість підперти сей напрям, принесла йому лише величезну шкоду, бо адискредитувала кількох есперішних молодців і на завсіді аюзила їх писателську карієру. Еубвенції, давані на руский театр, на кілька часеший і буре єуть там дрібні, що про їх добродійний вплив на розвиток руского письменства і говорити не можна; впрочім еубвенції тих, даваних з гроша краєвого, не можна уважати ніяким еспеціально польським дарунком для Русинів. А впрочім нехай нам п. Романович покаже хоч одну поміч, яку би Поляки а особливо члени его етнографічного товариства, подали ееечим Русинам в їх літературній і політичній борбі з москвофільством.

П. Романович і его еторонники обурюють ся дуже на се, що в Галичині живуть люди, що намагають ся писати по російськи, що величають царя, еклібують ся до православія

і т. п. В тім випадку єуть дві есентуальности: або ті люди роблять щось незаконне і нарігдєне і повинні підпадати під ригор законів, або роблять щось таке, що їм робити вільно, а в таким елучаю для відвернення їх від таких есхпатий нема ніякого еспособу, як лише відбрати їм ґрунт, на яким виростають ті есимпатії. А виростають они з двоного ґрунту: або з погорди до селянина, до хлопської мови (рускої) і амагана до „пань-епоети“ (таке було есвятотворєство і таких „москвофільів“ маємо маємо ще й инні доволі), або з почуті енедоволення в теперішних відносинах в Галичині, котре еспонує людий до азианцян з Москвалими і москвофільством, як то роблять н. пр. Молодечихи і нагілї велика частина австро-угорських Славян.

І если з москвофільством першого роду борє ся найуспішніше руске українофільство, еособливо (?) радикально-поступове, епроголошуючи любов і пожертвованє для простого людю, еприслужуючи руску інтелігенцію, котра зросла працює і нитом сего людю, має епередовім обовязок до елюжати своє есил і еинтелектуальні засобі до віднесення его в тузи, — то з москвофільством другого роду найуспішніше могли би бороти ся еі самі Поляки, епоступуючи з Русинами есправедливо, політично, відносно до сєй широкого понятія енародних інтерєсів.

(Контра Буди).

народних і в гімназіях, що стало-б на засво-
няне нових хочби трех шкіл руских народних
а одної гімназії — а се тому, бо у наших
людей байдужність національна та нема почу-
ти, що треба дбати про національне вихован-
ня дітей та про розвиток і віріт руских шкіл.

Загляньмо-ж і до університету. Тут вже
другий рік маємо катедру історії України-Ру-
си, єсть і катедра рускої мови і історії літе-
ратури (після смерті Огоновського не обсадже-
на, став викладати лише доцент др Колесса),
єсть руска катедра кримінального права. Спитаємо-ж,
чи багато руских студентів вчає на сі ви-
клади, а особливо на виклади історії України-
Руси знаменитого професора Грушевського, які
повинні-б зацікавлювати не тільки молодіж
академічну, але всю руску інтелігенцію в мі-
сті. На жаль і сором можна хіба дрібний гур-
ток побачити на сих викладах. А чому, бо у
нає люди виникли до „многослаголанія“ і „пу-
стослаголанія“, а до науки, котра ще неодному
з старших вельми придала-б си, нема охоти.
Коли виторік др. Бобинський читав лекції з
польської історії, можна було бачити в аудито-
рі крім академ. молодіжи багато поважної
польської інтелігенції, а між ними був пильним
слухачем б. суфраган Пуанна. А у нас? Чи
так ми засвідчуємо потребу інституцій для
національно-просвітнього розвитку нашого на-
роду? Жаль і сором.

„Правда“.

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 18. жовтня 1895. р.

Час відновити передплату! З днем
1 (13) жовтня почався четвертий квар-
тал, а декотрі передплатники залягають
ще з передплатою за минувший квартал.
Просимо наших впа. передплатників о від-
новленні передплати і вирівнанні зазлегло-
стий. — Адміністрація „Буковини“.

Одружним лікарем для сільського округу чер-
нівецького обрано д-ра Івана Сайка.

Доповняючий курс сільський при україн-
ській народній школі в Настасові, тернопільсько-
го повіту, отворено дня 10. с. м. торжественно.
Курс той має за задачу подати сільській мо-
лодіж найголовніші відомости теоретичні і
практичні з науки сільського господарства, щоб
приготовити її до будучого життя. Управителем
курсу є н. Іван Рогальський.

Нове політичне товариство „Народна Рада“,
завалося в Сяноці; перші збори відбудуться
дня 18-го с. м. о 9. год. вечером в „Народній
Торговлі“.

Збори тов. „Народний Дім в Сяноці“ від-
будуться в сали магістрату дня 18-го с. м. о
10. год. рано. На порядку денним стоїть між
іншими також справа купця дому.

Господарське віче. Головний відділ львівско-
го тов. „Просвіта“ порозумівшись з своєю ві-
лією в Перемишля скликає перше господарське
віче до Перемишля на день 31. жовтня с. р. о
год. 2-ї з полудня з сідуючим порядком ден-
ним: 1) Вступне слово заступника голови тов.
„Просвіта“; 2) повитане зібрання головою відді-
лу „Просвіта“ в Перемишля; 3) реферат проф.
Івана Прайма „О організації сільських крамниць“;
4) реферат адвоката д-ра Костя Левіцького „О
організації кредиту селянського“; 5) повитане
о. Івана Негребецького „О важливіших знарядках
господарських“. По закінченню наради наступить
висла вишесомани роздачки знарядків господарських,
закуплених головним відділом „Просвіта“.

Політехніка львівська числила в минулому
році 261 слухачів, а зменшилася на відділі машино-
строї 148, будівництва 35; будови машин 47 і хе-
мічно-технічний 31. Поляків (разом з жидами)

було 248, Русинів 11, а надто 1 з Росії і 1 з
Болгарії. Ступендий побирало в I. півроці 38, а
в II. півроці 40 слухачів.

Про горівку помістив славний л кар др.
Даремберг в Journal des Débats статю, в ко-
трій розповідає про свої проби з горівкою в
парискій лабораторії. Показало ся, що природ-
на горівка, рум і черешнівка суть шкідливішми
як штучні. Два крілики, котрим запустив 10
куб. центиметрів руму з Ямайки і Мартинік,
нагло погибли. Коли-ж дном иньшим кріликам
запустив по десять куб. цм. штучного руму, то
дістали сильний заворіт голови і лежали без па-
м'яті, але скоро отимили ся, коли їм запусчено
10 куб. цм. фузлю 38-степенного. Подібні резуль-
тати видали проба з чистою і штучною череш-
нівкою. Ще гірші рчи розповідає др. Дарем-
берг про різні грі горівки, особливо про якусь,
котру фабрикують в Тринідаді, а котра в скілько-
сти 7 куб. цм. убилає крілика. Абсінту вистар-
чають 2, 3 або 4 куб. цм., а власно найславній-
ші продукти показали ся найшкідливішими. Тут
крілики дістали передовсім корчі, потім блю-
воту і глибокий сон, а за три або чотири год-
ни погибли.

Доходи артистів. Цікаві дані подає одна
театральна газета про доходи першорядних ар-
тистів. Найбільші доходи має Надеревський. Его
концерт в Чикаго приніс йому чистого доходу
28.000 марок, в Лондоні 20.174 марок. За 100
концертів в Америці одержав він від impresарія
округлу суму мільона марок. По ній приходять
пані Мельби, котра за кожний виступ бере 5000
марок. Дальше славний баритоніст Шавсон 2500
марок, пані Брема 2000-2500 марок, англійський
тенор Бен Деміс 2000 марок; Едвард Ретке бе-
ре за відсьпаніє трех або чотирьох пісень в са-
льоні 4500-5500 марок, а за виступ в опері
6000 марок. Окрім того одержують артисти, що
виступають в палатах англійських лордів і бан-
керів прекрасні дарунки. Навіть дієтагги і су-
проводники на фортеп'яні одержують високу пла-
ту і подарунки.

100-літня річниця подружжя. Фінляндські га-
зети доносять, що на оліндських островах меш-
кає новотий судия Олоф Ліндеман, котрий сими
днями обходив 100-літню річницю свого подружжя.
Сударуги тіють ся добрим здоров'єм і пам'яттю.
Ліндеман доси позостає в уряді.

НАУКА, ШТУКА і ЛІТЕРАТУРА.

—о—

Літературні новістки.

В пражскім тиждєвнику Cas (в ч. 18. з
21-го м. м.) помістив Ф. Н. зміст звісної бро-
шури Нарід в неволі. З вступного слова авто-
ра пробіває ся щира симпатія для нашого не-
воленого народу.

Твори Степана Руданського. Том I. Пісні.
Приказки. Прислів'я. Базки. Бібліографічний по-
казчик. Заголовок „Сльвівомовок“. Видане М. Бо-
мара. Коштом видавця. — У Львові 1895. 16°
192 стор. Ціна 40 кр. (в портретом автора).

Кобзар Тараса Шевченка. Вибір поезій
для народу. Частина друга. — (Книжка тов.
„Просвіта“ у Львові ч.ч. 184—185) мал. 8° 136
стор. Ціна 20 кр.

Василь Чайченко. Байки. — Накладом ре-
дакції „Зорі“ у Львові, мал. 8° 68 стор. — Ці-
на 30 кр.

Останні романи Г. Сінкевича. Два відчиті
М. Грушевського, читані в львівській „Клубі Ру-
синок“. Видане Василя Лукіяча. Накладом ред.
„Зорі“. 16°. 50 стор.

Повістки і ескізи з українського життя —
А. Кримського, появилі ся у Львові з друку. 8°
Стор. I—IV+1—322.

На виданє першого тому творів Михайла
Драгоманова, котрий буде друкуватись під
доглядом М. Павлика, жертвував н. К. Фрайтаг
600 рублів.

Житє і Слово буде в сідуючій 1896 р. ви-
ходити в такім самім обемі і на таких умовах,
як і досі. Від нового року перестане однак мі-
стити сирі матеріали, натомість розширений бу-
де відділ белетристики оригінальної і переклад-
ної, а побіч більшого числа праць історичних і
історично-літературних обідає редакція звернути
особливу увагу на відділ критики.

„Рускій Амвонь“, бібліотека проповідій,
зачав виходити триаркушевими зошитами в Пе-
ремишлях. В першій випуску побіч проповідей
еп. д-ра Пелеша, пок. о. Мик. Січинського, Да-
ниїла Лепкого і ин. подібуюмо також „Провідь
слова Божого в день преп. о. нашого Онуфрія“,
написану Маркіяном Шашкевичем. Сю проповідь,
доси ще недруковану, передав редакції еп. др.
Пелеш, і редакція надрукувала її в оригіналі
без зміни.

ТЕЛЕГРАМИ „БУКОВИНИ“.

Відень, 18. жовтня. N. fr. Presse одер-
жує з Білгороду телеграфічну вість, що
центральный виділ поступовців рішив по-
кликати Гараганіна телеграфічно до Біл-
городу, щоб перебрал керму празитель-
ства.

Загреб, 18. жовтня. На підставі рі-
шення студентського зібрання, щоб участ-
ники в спаденю угорської хоругви стави-
ли ся перед судом, зголосило ся около
100 студентів у поліції; з них велику
часть арештовано.

Париж, 18. жовтня. Доносять, що я-
когось баварського капітана Артура Шлу-
бенравха арештовано яко підозріного о
шпійонство.

Царгород, 18. жовтня. Вчора були
всі склени Вірменів отворені.

ВСІХ НАУК ЛІКАРСКИХ

Др. АНТІН СВЕРЖХО

бувший приватний асистент проф. Борисікевича,
б. практичний лікар на клініках проф.
Борисікевича і Габермана в Градці,
Швайтгера, Глюка, Якобсона і Швабаха
в Берліні,

спеціаліст для слабостий очий і ух
осів в Чернівцях, ул. ратушева ч. 13 і
ординує почавши від 1-го листопада 1895
від 10—12 і від 2—3 год.

ДЛЯ БІДНИХ БЕЗПЛАТНО.

(Через бюро оголошень Л. Горовіца в Чернівцях.) (1—3)

ВСІХ НАУК ЛІКАРСКИХ

Др. Едмунд Кароль Фухс

емер. секундар н. к. публичного шпиталю у Від-
ні і н. к. університетської клініки для очий проф.
д-ра. Фухса у Відні, осів тут яко

спеціаліст для слабостий очий
УХ і ГОРТАНКИ.

та ординує щодня від 10—12 год. перед полуд-
нем і від 2—4 год. при ул. панський, ч. 29.

ТОВАРИСТВО „ПРОСВІТА“

при зближаючих ся іспитах в школах народних подає до відомости Сьвіта. Рад Шкільних, Впов. євѣнчеників, катихитів, учителів і родичів, що книжки накладу товариства, призволені кр. Радою шкільною на премії для учеників, *красно* *оправлені з позолоченими берегами*, можна купити в канцелярії товариства при улиці Вірменській ч. 2 по слідуєчій ціні:

Роскази про сили природи 20 кр. Оповідання о життю сьв. Бориса і Гліба 20 кр. Повістки для дітей 27 кр. Сестра Іса 15 кр. Байки 22 кр. Історія Руси ч. I. 25 кр. Історія Руси ч. II. 23 кр. Лен і коноплі 24 кр. Рогата худоба 45 кр. Про живоцоту і міст 20 кр. Вєвєжия Франкаві 16 кр. На доєвєжках 22 кр. Серед лєдового моря 25 кр. Житє сьв. вєвєжмученика і дїкаря Панталеймона 20 кр. Дрібна птица господарєка, а великі гроші 20 кр. Відкрите Америки 22 кр. Звірята шкідли і пожиточні 42 кр. Перекопало 18 кр. Кирил і Методій 22 кр. Молитвенник народний (в звичайній опра-ві) 20 кр.

в лєгчій опраі:

а) хрєбєт і лєтєний і золочєний хрєст з переду 25 кр. б) ціла оправа позолочєна, берєги золочєні і золочєний хрєст з переду 35 кр. — Молитвенник народний великий по ціні 90 кр., 1-10, 1-30, 1-60 і 1-80 ар.

Вєвєжє замовлєня висилаютъ ся скоро і точно.

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечєнь у Львові, улица Валова ч. 11,

заснованє на підставі концєсїї ц. к. міністерства справ внутрішних з дня 9. грудня 1891 р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. верєсєня 1892 р.

„Дністер“, оєртєний на засаді взаїмности своїх члєнєв, обезпєчєє вєвєжє жайєо динжєвє і нединжєвє протєв шкід огнєвих під найвєрєстєвєйшєвє успєвєвє і почєвєжє можливєо жайєвєжє прємїє.

Вєвєжє шкєдє лїкєвєдуютъ ся і виплачуютъ ся сєйчас по пожарі.

Зголєшєня о удєлєнє агєнцїє в мїєєвєстєх, дє нємє агєнцїє „Дністра“, прїєвєжєютъ ся.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улица Петровица чєсло 2,

мєє на склєдї:

„Ілюстровану бібліотєку“

для молодїжє, мїщєн і сєлєн, рєдєговану Омєлянєм Поповичєм

року 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894, по 1 зр. 20 кр. за рєчєнє, а вєє 9 разєм за 9 зр.

— З перєсылкєю почтєвєю 9 зр. 30 кр. —

РЕСТАВРАЦИЯ КУЗМАНІОГО

в Чернівцях, ул. божницї ч 3,

поручєє ся П. Т. Публєнї, з замовлєнєм на добрий і смєчєний харч по дєжє вєвєжє цїнах.

(Експєдїцїє оголєшєвє А. Герєвїца в Чернівцєх.) (2—2)

КНИГАРНЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА

у Львові, улица Академична ч. 8.

прєдєє слїдуєчє книжкє:

	зр. кр.
Юрій Федькович. Повістки і оповідання	— 20
Михайло Старицький. В темряві, драма	— 20
Вас. Чайченко. Твори прозаїчні ч. I. 80 кр., ч. II. 50 кр., ч. III	— 80
— Книга казок, поезії часть II.	— 60
— Під хмарним небом, поезії ч. I.	— 1
Тарас Шевченко. „Кобзар“ 2 томи 450 зр., з перєсылкєю	5 —
— Кобзар для дїтєвє	— 20
Іван Франко. Жінєча нєволє в руских пієсєх народних	— 35
— Без праці, оповіданє	— 20
— Лєс Микєта-Гєтєго	— 50
— Украдєнє щєстє, драма	— 30
Уманєць і Спїлка. Словєр русько-українськєй ч. I. і II. по	2 50
І. Вагтовий. Українєствє на лїтерєт. познєх з Москєвщєнєю	— 50
Мих. Коцюбинськєй „Хє“, оповіданє	— 10
Лєвєнєко. Нєвєжє і лєдє, повїєстє	— 80
— Сєвєдєтєскєй розрєх	— 10
К. Т. Подєлєнєко. За грємєду, хрєнїкє	— 20
Ом. Партицькєй. Прєвєдїє ідєє в нєсьмєх Тєр. Шєвчєнєкє	— 35
Вас. Рїєнєко. „Ієвєнїє в Тєвєрї“, драма	— 30
Зєвєскє Тєвєрїєстєвє імєнє Шєвчєнєкє ч. I, II, III, IV, V, і VI. по	1 20
Ю. Кєвєнє. Слєбєр ч. I. II.	1 20
Кєрїєлє Студєнєвськєй. Лїрїєцє, студїє	— 20
— Перєстєрєго	— 1
Вєсєлє Щурєт. Пієсєнє прєвє Рєвєндє	— 50
Лєсє Українєкє і Мєкє. Стєвєнєськєй. Кнїгє пієсєвє Г. Гєйнє	— 80
— На крїлєх вієсєвє, збїрнїкє поезїє	— 60
Др. Огєнєвськєй: Ієстєрїє руськєй лїтерєтурї ч. 3 зр., III. ч. I і 2 — 4 зр., IV. 1 зр., а том I.	3 —
— Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1 50
Кузїш. Шєкєспїрєвє тєвєрїє прєкєл. ч. I.	1 —
— Чєрнє Рєдє, повїєстє	— 80
Івєн Нєчуй. Повїєстєкє і оповіданє	— 30
— Сьвїтєглєд українськєго нєрєдє	— 30
— Кєйдєшєвє сїмє, повїєстє	— 50
— Нєвїжєнє, повїєстє	— 20
— Нєд чєрнїм морєм, повїєстє	— 90
— Хмєрє, повїєстє	1 50
— Прїчєнє, повїєстє	1 50
— Мїкєлє Дєрєжє, повїєстє	— 80
— Нємїж вєрєгємє	— 50
— Пєчєлєсє	— 10

ПРАВДА

ВІСТНИК

полїтєкє, нєкє і пієсьмєнєствє, вїхєдєтє двїчє в мїєсєцє по цїні на рїк 4 зр., на пів року 2 зр., на чєртєрє року 1 зр.
У Львові, улица Академична, ч. 8.

ВІЙШОВ

МОЛИТВЕННИК

виданий „Просьвітою“

в нєрєдїєй мєвє, вєлїкєй, обїємєжєчїє 640 сторїн друкє, нєйновїєшїє зї вєєх тєкїх Молитвенникїє.

Молитвенникє сєй мїєстїтє в сєбї: I.) Молитєвє щєдєнїє рєнїє і вєчїрїє. II.) З Бєгєслужєнїє цєрєковнєго, імєнєю: а) з Вєчєрїє б) з Пєвєчєрїєчїє мєлєї, в) з Пєвєчєрїєчїє вєлїкєї, г) з Утрєнї, х) Лїтургїє сьв. Ієвєнє Золотєстєго, є) Молитєвє з чєсїє сьв. Лїтургїє. III.) Тєвєрїє покєнїє і прєсєвє. Евєхєрїєстїє. IV.) Молитєвє для рїзнєго вікє, стєчє і в рїзних потрєбєх. V.) Молитєвє в чєсїє вєлїкєго постє. VI.) Молитєвє на прєзїєнєкє а) Гєспєдєскїє, б) Бєгєрєдєчїє, в) Сьвїтєх. VII.) Молитєвє спєлєчєнїє з нїдїєстємє, VIII.) Ахєвєст дє а) Ієсєсє Хрєстє, б) Прєсєвє. Бєгєрєдєчїє в) сьв. Огєдє Нєкєлєє. IX.) Мєлєбєн дє прєсєвє. Бєгєрєдєчїє. X.) Трєнєрїє, кєндєкє, бєгєрєдєчїє і прєкємєнїє а) нєдїєлїє, б) щєдєнїє, в) на прєзїєнєкє Гєспєдєскїє, Бєгєрєдєчїє і Сьвїтєх, г) на дєлєкїє потрєбє. XI.) Кєлєдїє і нїєшїє пієсїє цєрєковнє. XII.) Мїєсєчєслєв цїлєго рєкє.

Сєй молитвенникє дїєстєтїє можєвє в канцєлєрїє тєвєрїєстєвє „Просьвїтє“ і в кнїгєрнїє Стєвєрєпїгїєйскїє і прєрєпє. зєвєдєнєю Мїх. Слєжєкєрєскєго по тєкїєх цїнєх:

1) Молитвенникє брєшєурєвєнїє	зр. 70 кр.
2) опрєвєлєнїє на нїє в нєлєтєчє з одвїтнїєм нїдїєскємє	— „ 90 „
3) опрєвєлєнїє цїлє в нєлєтєчє з золочєнїєм і вїдїєскємє	1 „ 10 „
4) опрєвєлєнїє зх пїд 3) з дєдєтєком золочєнїєх бєрєгїєвє	1 „ 30 „
5) опрєвєлєнїє на нїє в шкїру з золочєнїєм і вїдїєскємє	1 „ 10 „
6) опрєвєлєнїє цїлє в шкїру з золочєнїєм і вїдїєскємє	1 „ 60 „
7) опрєвєлєнїє зх пїд 6) з дєдєтєком золотїєх бєрєгїєвє	1 „ 80 „

Зєвєжєжєчїє прєєдїєнєє Молитвенникє зєвєлєтє прїєслєтєтїє на оєлєтє почтє 20 кр.

Альбєм зєслужєнїєх Русїнїє.

Цїнє 70 кр.

В Дрїбнїєй бїблїєтєкє, вїдєвєнїє у Львовї Кєстєм Нєкєсьєвськєм, вїдїєжє дєсє сї єлїжєчєкє (разєм чїєслє 13):

Бєйєнє Евєгєнє Грєбїєнєкє (16 кр.)
Мєлєрїє, оповіданє Вєсєвєлєдє Гєрїєшїєнє (10 кр.)
Прєлїєскє, нєлєзїє Пєвєлє Грєбє (20 кр.)
З чужєго полє. Прєкєлєдє Пєвєлє Грєбє (20 кр.)
Щє тє є гєспєдєрнїєстє — Гєрїєгїє (прєкєлєдє В. Гєрєсїємєнєчєкє) 20 кр.
Пєвєзїє Оєсїєлє Мєкєвєє (20 кр.)
Оєфєрмє, оповіданє єгє-ж (10 кр.)
Тєвєрїє Івєнє Сурїєкє, прєкєлєдє з руськєго (10 кр.)
Українськїє пієсєнє Мєтєрїє Олєнєкєвїчєкє (10 кр.)
Пїєсєнє Вєсєлє Кулїєкє (10 кр.)
Чєрнєчє рєспєблїкє на Афєнї — Вєсєлє Щурєтє (10 кр.)
Нєрїдє в нєволї (тє щє бєлє друкєвєнїє і в Нєдїлї) — 10 кр.
Мїкєлє Пєлєкїєнє Лєвє Толєстєго, оповіданє 10 кр.)

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ разом з
ілюстр. додатком „Неділя“
випливає:
за цілий рік 10 кр. — кр.
за чверть року 2 „50“
річно „85“
для заграниччя 15 рублів або
24 франків.

Поодинокі числа по 6 кр.
з бюр. газет Л. Горовіца в
Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу
і неділю.

Редакція і Адміністрація
„Буковини“ знаходиться в
Чернівцях (ул. Петровича
ч. 2), куда всі дописи адре-
сувати належить. — Бюро
редакції отворене щодня
від 8. рано до 8. вечером

Політичні події

В вівторок, дня 22-го с. м. збирає ся рада державна на осінню сесію. Чим парламент буде займатися в тім часі, про се ще нема урядового оголошення, але добре по-інформовані часописи подають досить імовірну програму праці в осінній сесії. Neue fr. Presse пише так: Дня 22-го с. м., отже на першій нараді проголосять гр. Бадені програму нового кабінету, котру має сформулювати др. Билинський. Очевидно поставлять опозиційні партії вносення, щоб отворити над проголошеною програмою правительствна дискусію, але то вносення буди напевно відкинене, бо поодинокі сторонники схотять а осібно парадитися і рішити своє становище власно після тої програми, отже наперед не можуть знати, як поведуться супротив нового кабінету. На сій нараді закінчить ся перше публічне засідання, бо вже о 1-ій годині знов збирає ся палата панів, щоб дати міністерству нагоду представити ся і виголосити програму свою. Зараз по погодженню сій формальностей вийде гр. Бадені в переговори з провідниками поодиноких сторонників, щоб уложити програму праці для сесії парламенту. Правительством бажав такої програми: В першій лінії хоче залагодити бюджет на 1896 рік ще перед початком нового року. В тій цілі відбуде парламент а початку сесії мало планарних засідань, щоб дати бюджетній комісії часу для нарад над прелімінарем. По скінченню приготування нарад займе ся рада державна передискусією над ухваленням бюджету. Окрім бюджету

має в осінній сесії залагодити ся звернення палатою панів установа о уряді для статистики праці. На всякий случай буде ще перед різдвом предложений також проєкт реформи виборчої гр. Баденіого. Потім наступлять різдвяні ферії і будуть радити краєві сойми, котрих задумують скликати на день 29. грудня с. р. На весні збере ся рада державна, щоб перепроводити дискусію над реформою виборчою, розправи над ординацією езекуційною і докінчити дискусію над реформою податковою. — Міністер фінансів др. Билинський хоче де-що змінити в реформі податків Пазнера-Менгера, щоб сплину молодоческою і антисемітською обструкцією реформу допровадити до кінця. — В складі парламенту знайде мала зміна. Т. зв. клуб німецької ліберальної лівиці, по своїм голові звааний також клубом Короніюго має по уступленню свого голови розв'язати ся, а натомість зав'яже ся національний італійський клуб, до котрого мали би вступити сім послів італійських з Тиролю, шість з Побрережжя і один з Далматин. Таке сказане висловило також політичне товариство Societa politica Istriana на своїх ондашніх загальних зборах.

Окрім президента міністрів гр. Баденіого, котрого пращано в Галичині торжественно, так що й загранична преса се піднесла, зазнав — як наші читателі вже з телеграм знають — також міністер рільництва гр. Ледебур немалого ошани. З'їзд німецьких рільників в Чехах вислав до міністра телеграму, в котрій годить ся вповні на вістину виголошену міністром дня 3. с. м. програму, в котрій міністер обіцяв боронити рільництво перед збіжжовою спекуляцією. Той з'їзд рішив також аграрну програму, ало-

жену в 32 точок, з котрих найважливіші суть: організація рільництва в примусових рільничих товариствах, значне підвищення державних і краєвих субвенцій на рільничі цілі і меліораційні позички, реформа біржового законодавства, щоб запобігти надужиттям збіжжової спекуляції, зниження контингенту ґрунтового податку, конверсія гіпотечних довгів на довги з довголітною амортизацією без виповідження, охорона рільництва перед т. зв. картельними і рінгами. Се є програма далекосягаюча і в великій мірі придатна також для нашого питомого рільництва, котре все ще стоїть на найнижшій ступені.

Телеграми принесли радісну вість: виймовний стан в Празі і околиці вже знесений! Дня 17-го с. м., перед виїздом архієпископа Кароля Людвика, огромила праска урядова газета і наліплена на рогах улиць оголошення той важний факт. Стан виїмовний знесено, бо не заходить тепер жадна справедлива причина до дальшого задержання его — а треба тут також з признанем зазначити, що правительством взагалі підчас дволітнього існування виїмовного стану з его острих приписів робило уміркований ужиток. Виїмовний стан долгав Чехам, а властиво Молодочехам більше під виглядом моральним як кара, бо викликали его екстремні молодоческі фракції, котрі хотіли конкурувати з французькими ворохобниками, з котрих махінації заслоняли молодоческі органи. В нагороду за те мають сьогодні Молодочехи в їх омлядиністах і радикалах найбільших ворогів. Ученики вчать сьогодні розуму і „патріотизму“ своїх учителів. Нове міністерство зачало свою діяльність політичну знесенням виїмовного стану в Празі і околиці і певно тим з'єднає собі

Дещо про польсько-руські відносини.

— 0 —

Стаття д-ра Івана Франка.

(Конец).

А чого вимагають ті польські народні інтереси? То чей же легко зрозуміти, а ще легше відчувати.

Русини і нині ще, мимо довголітніх старань, мимо праці кількох поколінь і кількох геніальних одиниць стоять перед фатальним питанням: бути або не бути. Гноблені в Росії, абортовані авіанна але тринко російською суспільністю, не можуть і в Галичині розвивати ся так, як би потрібно. Припустім, що ті нечисленні одиниці руси, котрі нині на своїх плечах дигають руский російський народний, втомлені найрізнішими суперечностями, аложать оружіє і не найдуть наслідників, то що стане са? Очидний річ, що нарід буде мати до вибору: або потонути в морю московським або в польським. І як думає п. Романович, чи по тім, що тинили галичці Польки з Русинами від р. 1848 і ще давніше, богато Русинів схоче відійти ся з Польками? Думаю, що він сам не обманює себе ванадто розженими надіями в тім огляді. А коли так, чи-ж кожде ослаблення руского життя народного в Галичині і Україні не єсть рильночасно зростом московства? І на обо-рот, чи кождий зріст руского руху народного так в Росії як і в Галичині, не зменшає тим

самим шане московства на погубу Руси а з нею і Польщі?

І если Польки так богато і так голосно говорять про свого „вільного ворога“, то чи не повинні почувати ся до обов'язку підирати всіми силами сей елемент, котрий самим своїм існуванням, самим своїм природним зростом і розвитком робить величезну шкоду в силах того ворога? І припустивши, що в самих границях Росії не можуть сего чинити (хоч і там могли би в якійсь мірі), то чи в Галичині не повинно би відповідне ведення (не погоджене!) рускої справи становити інтегральний пункт програми всіх польських сторонників, щиро народних, а особливо сторонників, що називає себе демократичним?

П. Романович яко найвищий вираз свого розуміння польсько-руської політики в Галичині ставить „справедливість і признання народних прав“. Того самало. Русини справедливо можуть скажати п. Романовичеві і его сторонникам: „справедливість найдемо в суді, а признання народних прав маємо і в конституції Шмерлінга“. Перетолкована на практичну мову та засада даєть ся означити пословицею „моя хата з краю, а нічого не знаю“. Ні, Польки, особливо демократи і патріоти польські, повинні відобути ся на щось більше! Їм повинна при-смічувати провідна зоря: *свідомість з сії Галичини на ґрунті свободи і постулу пуніст при-звичаєний для руси України, висловити або допомогти до створення ту такого живого осноу, щоб проміні его мости світло і оживля-юче тепло аж сен за Дніпро, над Дн., над Ку-*

*бан, де живуть мільони Українців, котрі до нині не хотять вірити в то, що десть там за рі-ками, за горами суть рускі школи, рускі катедри на університетах, рускі організації на-родні і наукові. Тут сухою справедливою нічого не вискаже, бо ту не йде о ніякий ало-чин ані о ніякий спір цивільний. Теоретичне признання прав Руси з клинзулею, що призна-ючий має право наперед рішати, чи хтось є честним Русиним чи ні, тут не лиш нічого не поможє, але ще нашкодить кнасу і огірчення. Тут треба господарки на велику скалю з ши-роко обдуманим планом, з світлою, дійсно патріотичною і ясною думкою провідною. Дипломатичні штучки в роді реформи завітко-василівської або угоди Баденівської не дове-дуть до нічого, хіба до ослаблення (?) і без то-го слабих руских сил, до адеморалізовани і адискредитовани одиниць, котрі инакше могли би бути дуже користними для рускої суспіль-ности. А результат буде один: ослаблення на-родного руху руского, а скріплення московства. Пошаряємо ще раз: *справа руска єсть для Польки такою важною, а спеціально в Галичині Польки можуть тільки для неї зробити, що заведбане або викривлене єї може дуже підсти-ти ся в будучий.**

Але треба підняти ся понад бюрократич-ну рутину, понад пусті і до нічого не обов'язуючі фрази, треба не обмежати ся до підпор-ного становища, до „оборони польських інтересів“ при помочи гноблення і деморалізовани Русинів загалом, але треба встати ся до позитив-ної роботи з власної ініціативи і з тою про-

симпатії між уміркованими елементами молодеческими.

Натомісць розгоріла ся борба між двома славянськими братними народами в Славонії, між Сербіями а Хорватами. Та борба о першенство розіграла ся на добре підчас побуту цісаря в Загребі; прийшло бо до поважних демонстрацій. Між Хорватами а Сербіями існує довголітній антагонізм і при кожній нагоді визначається він майже прямим ворогованям. Хорвати суть католиками і уживають латинської абукви, а Сербі суть православними і пишуть кирилицею; перші раді би воскресити Велику Хорватію, а другі мріють о великосербській ідеї державній. Початок до демонстрацій з сего тижня дали Хорвати; они не могли стерпіти сербської трибарвної хоругви на сербській церкві і на будинку сербського банку, а Сербі очевидно обставали при своїм праві. Але товпа накидувала ся не лише на сербські хоругви, але й на угорські, а навіть на емблеми угорської держави, отже демонстрації прибрали характер противмадарський. Вже в день приїзду цісаря (в понеділок) жадали Хорвати галасливо, щоби а сербської церкви усунути сербську хоругву, а коли Сербі на жадане поліції того не хотіли зробити, поліція на власну руку зняла з вежі церкви сербську хоругву. На другий день появили ся на вежі дві хоругви: сербська і хорватська. Сербську хоругву приказав вивісити директор поліції, бо цісар мав того дня прибути до православної церкви. Хорвати були з сербської хоругви невдоволені, але здержали ся від демонстрацій аж до приїзду цісаря. В церкві повитав цісаря патріарх Бранкович промовою, в котрій жалувал ся на ті демонстрації і дякував цісареві, що своїм прибутом до церкви привернув тяжко нарушену честь і гідність сербської церкви. Ледви цісар вийшов з церкви, зачали Хорвати і Сербі грозити собі обоємлію кулаками, а на дворі посилали ся каміня на церкву і сусідні сербські доми. Треба було прикликати жандармерію, щоби ся промостила дорогу для цісаря, котрий мав туди переїзджати. Але і на жандармів посилали ся каміня і треба було деякого арештувати. Директор поліції заявив, що він не зможе здержати порядку і тому знято під напором поліції сербську хоругву з церкви. Противмадарські демонстрації зачали ся тим, що син соймового посла, правник Володимир Франк адер з триюмфальної брами угорську хоругву, а товпа посіла її в триюмф, але по-

ліція зробила гнеть порядок. Між тим Хорвати здирали на інших місцях угорські хоругви, так що поліція зі страху перед ще більшими демонстраціями приказала ві всіх домів зняти угорські хоругви. Завершенням демонстрацій було се, що студенти спалили угорську хоругву перед пам'ятником генерала Блячича, при чім не обійшло ся без демонстративної промови. В середу повтаряли ся демонстрації. Цісар під'їжджаючи, надіслав хорватському банови відручне писемко, в котрім дякує за торжественну гостину, а заразом як найостріше ганить уличні демонстрації против Сербів і Мадярів і називає їх „каригідними подіями“. При роздачі відзначень поминув цісар директора поліції. Правда і се, що до розарення умів причинило ся не мало заряджене угорського президента міністрів Банфіого, котрий на кождім кроці давав відчувати, що цісар приїхав до міста угорської провінції, а не самостійного королівства, а се довело Хорватів до страшного розарення. Про арештованя студентів ми вже доносили.

В Німеччині викликав велике вражіння факт, що контрадмірал князь Генрик, брат цісаря Вільгельма, взяв однорічну відпустку і виїхав до Англії. Праса німецька толкує се якимсь непорозумінням між братами. Про причину того непорозуміння різно пишуть; одні кажуть, що йшло о реорганізацію маринари, другі анов твердять, що йшло о значіння німичього каналу підчас війни. Навіть членам родини не удало ся довести до порозуміння між братами. — Головно-ж займає ся німецька праса скандальними закидами против міністра Бетіхера. З справи Гаммерштайна вийшли скандали против Штекера, а потім против Бетіхера, а навіть орган кн. Бімарка, Hamburger Nachrichten, висунув против него, закінчуючи ему невдячність і — подарунок а 1886 р. Той рік їхонили ся радо часописи, котрим багато залезить на тім, щоби на кождім кроці — чи справді чи ні, в се они не входять — накидувати ся на мужів стану. Отже урядовий Reichsanzeiger простув єй закиди в сей спосіб: Тесть Бетіхера, п. Берг, директор банку в Штраляунд, знаходив ся в 1886. р. в грошевих клопотах, а банкіри позичили ему без загани 350.000 марок, надіючись тим з'єднати для своїх спекуляцій вати п. Берга, міністра Бетіхера. Коли сей о тім довідав ся, аложив свій портфель в руки цісаря Вільгельма I. до розпоряджистости і оповів все по правді. Цісар по-

бачив, що міністер в нічім не винен і маючи повне довір'є до него, дарував ему 350.000 марок, щоби покрити довг свого тестя. Про сию пригоду ніхто не знав, окрім двірських кругів і князя Бімарка. Тепер же вияснює кн. Бімарк той факт до того, щоби повалити ненавистного ему Бетіхера, бо не може ему простити, що не пішов разом з ним в пенсію...

Італіянські торжества в 25-літню річницю завою Риму італіянськими військами проминули, а папа видав до кардинала Рамполлі писемко, в котрім жалує ся, що при тих торжествах аранжери не пошанували навіть его сивої голови, а він мусів бути свідком апофеози італіянської революції і рабунку, якого dokonano на апостольській столиці. Через ті торжества став конфлікт між державою а папою тривким. Але всі вірні повинні здержати в борбі з зухвалим ворогом імені Христового. — Про війну Італії з африканськими повстанцями доносять телеграми, що генерал Баратієрі поступає помімо природних перешкод наперед. Сего тижня прийшло до битви, в котрій повстанців побито на голову, так що они мусів спасати ся утекою. Абисинський негус Менелік обіцяв повстанцям поміч, отже тепер буде старанням Італії, не допустити до сполучення ворожих війск.

Румунське коаліційне міністерство Батаріє подало ся в димісію, а король прийняв єй. Димісія не наступила в наслідок непорозуміння між поодинокими міністрами, але тому, що деякі між ними не були цілком певні піддержанні дотеперішних правительствених партій. Передовсім дав до того товчок міністер рільництва Карп, а за ним пішли міністер фінансів Джержані і міністер справедливости Марілом. Пованк на компроміс між консерватистами а т. зв. жунієтатами в посліднім часі нападаню, Карп бажав, щоби міністерство по успішнім полагожденню своїх найважливіших задал уступило добровільно. Міністерство зажадало від короля розпущення парламенту, бо наділо ся при нових виборах перенерти більше своїх прихильників. Але король на те не згодив ся, отже міністерство подало ся в димісію, а король єй прийняв. Вже аложено нове ліберальне міністерство, а на чолі его стоїть Стурдза. Сей свого часу був найгорячішим прихильником тридержавного союзу, але потім нараз став найбільшим прихильником вісної ліги, котра піддержувала розрухи і демонстрації сепігородських Волохів. Та ліга тепер підупала

відною думкою, що сильна і поступова Русь, чироча підпору у Поляків, буде природним їм союзником. А коли Поляки розуміють і чироча народною політикою допоможуть галицким Русинам зрости в силу, то можуть бути певні, що Русини в своїм власнім інтересі народнім будуть підтримати Поляків в їх анальотичній змаганні, а заразом можуть бути певні, що сильний і здоровий дуб скоро скине з себе ті брудні нарости і гриби, котрі живуть на дереві хорovitім і порохнають.

Як би мала виглядати така польська програма в рускій справі, не моя річ казати. Що найбільше можу ту зазначити мої особисті погляди, котрими поведу ся у моїй власній діяльності літератській і публіцистичній.

Яко хлоп а роду і симпатій, яко радикал-поступовець в думок, маю се рішуче пересвідчене, що нам, так Русинам як і Полякам, народам позбавленим самостійного життя державного, роздертим поміж кілька державних організацій і терплячим в декотрих з них, крім загального гнєту економічно-суспільного, нерозлучного з внутрішнім устроєм суспільним, ще й неволю політичну, а що більше, наразенням з різних сторін на брутальні замахы експіраційні, нема иньшої дороги рятунку, як підносити цілі маси народні до горожанської і народної свідомости, до участі в цивілізаційнім життю, отже до борби о непереданені ніколи людські, політичні і народні права. Наума, талант, маєток, становище, впливи не повинні на мою думку бути привілеями, звільняючими від праці для сєй цілі, але противно складають на дотичні особи більше обовязків, котрі треба сповнити, бо инакше одвічателість

їх перед народом і цілою его будучиною велика. Бачучи перед собою ту ціль, не диво, що не можу згодити ся на дороги, котрі ведуть або в протину сторону, або навіть в ту саму, але мизніцями, крутими дорогами замість простої дороги. Отже не можу писати ся на жадну форму т. зв. консерватизму, котрий, перетолкований на мову звичай конкретних, єсть у нас пановавням одної нечеленної упривілейованої верстии, а систематичним гноблєням, кривдженєм або в найлучшім разі водженєм на полєску і держанєм в стані дитинства тих мас народних, котрих найновітніше освідомлені і зроблені їх горожанами уважаю за найнищу, за одинокую іваранцію будучини і Русі і Польці.

З тої самої причини не вистарчає мені також демократизм і лібералізм, котрий під кінець XVIII віку зміг величній теоритичній гасла „свободи, рівности і братерства“ зановити амістом новим суперечливим спроневерієм, брудом, самолюбством і эаушю, і котрий також у нас в Галичині представляє ся, як рослина розбула в листя а навіть богата в цвітї, але позбавлена зовсім оловчї. Не вистарчає мені сєй демократизм головно з причини динного его нахилу до уступок основних, до безнастанного покиданя простої дороги в практиці при мизній тривкості доктрин, а причини его охоти алазати в рамки тихої праці бюрової і скромних ідеалів бюрократичних, а причини загальної лізности его горизонтів суспільних, котрі робить его просто безсилним і несамостійним в конкуренції перелажуючим у нас пліхотеким консерватизмом. А вже простого жалєм і обурєням переймає мене зад га-

лицях „демократів“, що отверто алацянють ся до тих, котрих післи своїх засад уважють своїми противниками, а натомісць для догодженя тим самим противникам, що не годять ся, або навіть зневажають і обчорнюють сєй слабій ще, перші кроки ступаючий сєлянський і робітничий рух, польський і руский рух ливодний, котрий а зі свого становища при всіх его недостатках, при всьїй его безсилности і спорадичности уважаю найбільшим цивілізаційним набутком, найкрасшим народним адобутком, яким історія Польщі і Русі в остатних двацятьох літах може похвалити ся.

Що ріжні т. зв. умірені програми не найдуть в мені прихильника, того не порєбу довго мотивувати. Бєзм прихильником умірености, але тільки в средствах, у способах роботи і говорєннї, але ніколи в самій річї, там де уміреність означає двозначність і непевність цілий, викорчуваня ідеалів, або що гірше, де оно просто маєтку недостатку етальних засад або загалу для справи, узваної справедливою і єстиною. Ісєли а задала слабости людської мав би согрішити, то воли би согрішити надміром запалу, недостатком умірености в словах або ділах, ніж тою мизною мудростию умірености, котра не єсть ні вимна ні горяча, а о котрій иже Христос сказав: „Тому що ти не був ані вимний ані горячий, то уста твої виплюють тебе.“

цкеом і треба надіяти ся, що Стурдза як президент міністрів поверне до свого давнього пересвідчення, бо лиш так можна собі витолкувати, що король Кароль, знаний прихильник тридержавного союзу, повірив ему керму правительства.

Франція тепер ликує. Ми свого часу писали про невідрадне положення французских військ на Мадагаскарі, як вояки гинули задля легководушности міністерства війни. Генерал Дішезн відважив ся на очайдушний крок: а малим відділом здорових ще вояків пішов против повстанців. Ся експедиція увінчалася успіхом: ворогобників побито, головне місто Тананаріво занято. Королева піддалася, а Франція лише розширить свій протекторат, а її мужа і вразом першого міністра видалить з краю. Для Французів з сеї удачі велика втіха, бо початки походу були дуже некорисні і заносило ся на кризу міністерства. Але помимо всего не дасть ся то, що стало ся, направити; багато тисячів молодих сил страчено задля конкуренції між міністерством війни а командою маринарки. Закиди будуть певно піднесені в парламенті, що небавом збере ся на наради, але положення міністерства тепер вже багато легше, бо може вказати на успіх. Загал французский був в сій справі тим більше роздразнений, бо уважав, що Говає (нарід на Мадагаскарі), під'юджений Англійцями, отже ішло, як думали, о виступ против давнього суперника. Правда, тепер приходить черга на Францію, вихиснувати як слід завойований край, котрий сам багато більший, ніж ціла Франція. Головну задачу буде становити колонізація Мадагаскару, але тут ставляють ся дві важні перепони: по перше бракує людей до колонізації, бо ніхто до того не охочий, тим більше, що клімат там зовсім не здоровий для Европейців, а по друге панує на Мадагаскарі протестантизм. Попередна королева запровадила протестантизм, щоби відперти успішніше поступаючих наперед католицких Французів. Тепер вернула Франція на те саме становище, на яким стояла в половині минушого століття, она стала державою з великою силою колоніальною. Тим настала для неї нова ера і повстали через те нові зносини, котрі певно відібють ся також на дальших політичних відносинах. — В сій похід виказало ся ясно, що Франція потребує конче колоніальної армії, бо французскі війська не можуть знести нездорового для них клімату. Референт військового бюджету Каваньяк предложить парламентови такий проект. Після того виносила би армія 94.000 вояків, між ними 27.000 не-Европейців, натомість зменшено-б армію в Тунісії і Альжирі, так що в бюджеті вийшла би надвишка о 4 і пів мільонів франків.

Перехід болгарского князя Бориса все ще не дав супокою прасі, хоч вже навіть стало зовсім не інтересно слідити поодинокі фази того торгу о особу маленького князя. Їго батько і матір не можуть погодити ся, бо княгиня яко вірна католичка хотіла би й сина мати католиком. Але тепер напірає російська праса, щоби закінчити вже раз сей негідний торг о віроісповідане — в користь православія... Заразом запевняє російська праса, що тим зближилася би ся Болгарія до Росії, але зовсім не забезпечено би на дальше повістанне кобуріскої династії на болгарскім троні. Щоби як можна піддобрити ся Росії, звертає ся Болгарія до француско-російского союзу, а президент міністрів Стоїлов мав навіть публичну промову в тім напрямі.

В Норвегії закінчила ся по три чвертих року міністерська криза. Король Оскар став ся три рази аложити нове міністерство, але все без успіху. Нове міністерство є коаліційне і зложено з членів всіх парламентарних партій; президентом міністрів став Гагеруп.

Вірменські розрухи прийняли грізний характер. Не лиш в Царгороді, але також в Трапезунті і на провінції прийшло до кровавих ворогобій. Вірмени повтікали до церков і лише енергічному поступованню поодиноких амбасадорів удало ся нарід втихомирити. Що-

оби раз на завсїгди запобігти таким демонстраціям, зажадали амбасадори від султана заведення предложених в маю с. р. реформ. Довго ще султан вагав ся, але амбасадори загрозили ему ультиматум, отже під тим напором заявив султан, як доносять телеграми, готовість завести не лише для Вірменів, але в цілій Туреччині далекосяглі реформи.

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 19. жовтня 1895. р.

Час відновити передплату! З днем 1. (13.) жовтня почав ся четвертий квартал, а декотрі передплатники залягають ще з передплатою за минувший квартал. Просимо наших впп. передплатників о відновлене передплати і вирівнане залегло-стий. — Адміністрація „Буковини“.

Товариство „Союз“ в Чернівцях на своїх загальних зборах дня 13. жовтня с. р. іменувало професора Михайла Грушевского зі Львова своїм почесним членом.

Нова читальня „Просвіти“, з черги вже 207-ма, завязуєть ся в селі Сквилові, повіту львівского, заходами тамошнього пароха о. Йосифа Фоліса при участі честних громадян.

У п. д-ра Раймунда Кайндля оглядали ми сими днями закуплені на поручення ц. к. природничо-історичного музею у Відні вироби гуцульські. Вироби ті походять знад горішньої Сучави і Черемошу, особливо з Жабя. Передо-сім бачимо між ними цілий стрій Гуцулів і Гуцулок; різнобарвно вишивані сердаки, короткі гарно гафтовані кштарі (кожухи), золотом і сріблом (неправдивим) ткані жіночі пояси і запаски, жіночий плаш т. зв. гугля — все те звертає на себе велику увагу. Відтак впадають в очи гуцульські канелюхи з багатими прикрасами (стижками, перами і т. п.), дальше з великим і трудом і знанем зладжені тайстри, троякі палиці і топирці, гарна різьблена люлька, протичка і т. п. На куделі (кужівці) находимо не менше, як 12 преріжних орнаментацийних візирів, виконаних незвичайно докладно і старанно, так що їх перевиснають що-до краси хіба топирці і палиці з візирями, зладженими при помочи вкляданих мідяних дротів. Др. Р. Кайндль закупив ще й приряди ткацькі, мотвило, самотоку і прекрасний великий гуцульський варстат. Особливо інтересні суть штучні гуцульські дерев'яні засуви від дверей; др. Кайндль казав після візирів зладити п'ять таких різнородних засувів. До того має він подати ще працю про будову домів гуцульських і уряджене їх. Ми мали нагоду бачити у д-ра Кайндля багато фотографій, зібраних ним сего літа для сеї праці, як взагалі відділ фотографій з гуцульського життя у д-ра Кайндля незвичайно багатий. Також бачили ми у него спорний збір писанок зібраних в околицях над Путилівкою і Черемошем; одну писанку з рисунками риб уважає др. Кайндль дуже замітною. Взагалі цілий сей збір збагатить значно згаданий музей у Відні і подасть чужинцям нагоду пізнати наші замітні вироби домашні, за що д-рови Р. Кайндлеви належить ся від нас всяке признане.

Немиле відкрите в Чернівцях. В Чернівцях повстало велике негодоване так на міську раду як також на товариство для електричного освітлення, фірму Шукерт і Спілька. Причина до негодованя ось яка: Міська рада зробила з тою фірмою контракт, в котрім є мова о достарченню електричної струї, але нема усівя, що лише згадана фірма має монополію на достарчуване прирядів і їх інсталяцію. Опісля предложила та фірма міській раді т. зв. мінімальну тарифу оплати за даване світла, а між тими параграфами поміщено також уступ, котрим фірмі Шукерт і Сп. дає ся виключне право перепроваджуваня інсталяції у приватних осіб. Отже сей додатковий уступ незгідний з головним контрактом. Тепер же

фірма Шукерт і Сп. повідомила всіх властителів реальностей, що они не сьміють нігде инде купувати дротів та лампи, та що взагалі інсталяцію має право перепроваджувати лише та фірма, а жадна иньша. Надто чепалить згадана фірма всі доставленя і річі вдое дорожше, як пр. віденьскі фірми. Є то очевидно надужитє, яким послуґує ся фірма Шукерт на підставі витуманеного усівя. Одурене всіх черновецких мешканців звертає ся отже тепер против референта, котрий в міській раді здавав справу з того додаткового проекту. Властителі реальностей хочуть зарядити збір, щоби поробити опісля відповідні кроки. Цілу справу можна лише в сей спосіб залагодити в користь мешканців, що правительството не уділило-б тій фірмі концесії. Се доси ще не наступило, отже всі змаганя звернуть ся в ту сторону і справа повинна користо скінчити ся для властителів реальностей.

Гарні інформації. Сегоднішні Buk. Nachrichten пишуть в статі „Politische Revue“, що між „знаним проводирем радикальної партії др. Іваном Франком а Русином-народовцем (!) Романовичем вивязала ся полемика.“ Ну, ми справді дивуємо ся, чому то Німці мають більше понятя про Азію і Африку, як про близьку Галичину!! І так хочуть німецькі газети інформувати своїх читачів. І сьмішно і сумно.

Др. Йосиф Олесків, провідавши відносини краєві в Канаді, заїхав був 25. вересня с. р. до Шамокин, щоби пізнати жите-бутє Русинів в Сполучених Державах. По кількадевній гостині в Шамокинах і Мт. Кармелю вернув знов до Канади, щоби поладити справу еміграції з тамошнім міністерством. В перших днях місяця жовтня виїжджає др. Олесків з поворотом до Європи. — Таку вість подає американська „Свобода“.

Вінчане д-ра Теодора Соневицького, лікаря в Жабю, з панною Єленою Яросевичівною відбуде ся дня 31. жовтня в Товмачику коло Коломні.

Інтересна проява виборча серед руского селянства. Лучилось мені — читаємо в *Правді* — случайно дістати відпис листу одного селянина з Скалатщини, писаного до московського комітету. Сю копію подаю вам тому, позаяк з неї вивените ся, які то моральні основи ширять так звані „правдиві“ рускі газети. Відпис письма сего подаю дословно без зміни правопису: „Світлий Всенародний Комітет виборчий во Львові! Маю честь завітати симъ, же въ окрузі виборчій Скалаті желаютъ кілька громадъ мене ниніше підписаного вибрати на посла до Союму. Прошу, отже Світлий всенародний Комітет піддержати мою кандидатуру — а то потому же въ Скалатщині еще ніколи руский посолъ не былъ избранъ — въ Скалатщині есть 184 виборцевъ од голосованя на посла — треба мати запевненихъ хоть по крайной мѣрѣ 100 голосовъ, чи би не можна тихъ 100 виборцевъ для мене скаптовати въ той спосібъ — на коли уже будуть вибрані по селахъ виборці, що би послати 2, 3, чоловіківъ аби имъ представити мене яко кандидуючого на посла, а пригбмъ обѣцати за кождий голосъ даний на мене 5 злр. — лутше такому виборцеві взяти 5 ринскихъ — якъ покушати трошна колбаси или драгель — тай випити штаганъ водки або нива или що тамъ другое — коли бдасть голосъ на обшарныка-лях! Я есьмъ вѣдь много лѣтъ членомъ Честного Общества М. Качковского — членомъ Ради громадской и школьной, и каснеромъ, мой вуйко былъ священникомъ, а я теперь роль ныкомъ тай читаю правдиві рускі газети. Поздоро-вляю Васъ всѣхъ и желаю успѣха благополучно-го.“ Многонадійний сей кандидат „благополучно“ перепав.

Про ученого Пастера розповідають таку пригоду на доказ его розсінности. Коли Пастер гостив у свого зятя подали по обіді овочі. Всі гості без вибору брали черешні і їли, лише Пастер кожду черешню вкладав у воду, мив єї і аж потому з'їдав. При тім держав він затєви довгий виклад про бакції, які находять ся тиссячами на черешнях. Говорив, говорив, аж вїнци висохло ему горло, отже — взяв шклянку, в котрій втопив тільки бакції, і випив воду одним духом.

ТЕЛЕГРАФИ „БУКОВИНИ“.

Берлін, 19. жовтня. Посол до ради державної Горн засуджений на десять місяців в'язниці за образу мавстату. Їго зараз арештовано.

Царгород, 19. жовтня. Султан приймав сьогодні російського консула Нелідова на приватній аудієнції.

Каїро, 19. жовтня. Лодь з 60 особами спіткнула ся з парохомом; 50 осіб потонуло.

Штрасбург, 19. жовтня. Вчора місто було гарно ілюміноване. Коли цісарська пара вийшла на балкон, публіка зробила їй овацію.

Ціни збіжжя і других продуктів.

Дня 19. жовтня 1895.

	Львів.	Чернівці:
Пшениця . . . від 7.— до 7.35	від 6.80 до 6.90	
Жито „ 6.— „ 6.45	„ 5.90 „ 6.—	
Ячмінь „ 5.25 „ 5.75	„ 5.50 „ 6.—	
Овес „ 5.— „ 5.30	„ 4.70 „ 4.80	
Ріпак „ 8.50 „ 8.80	„ 8.25 „ 8.50	
Горox „ 6.— „ 9.—	„ 5.25 „ 6.—	
Вика „ 5.80 „ 6.20	„ — „ —	
Льнянка „ — „ —	„ — „ —	
Біб „ — „ —	„ — „ —	
Бобик „ 5.— „ 5.25	„ 4.75 „ 5.—	
Гречка „ — „ —	„ — „ —	
Конюшина черв. „ 45.— „ 48.—	„ — „ —	
Конюшина біла „ 45.— „ 55.—	„ 43.— „ 50.—	
Конюш. шведск. „ 35.— „ 40.—	„ — „ —	
Кмив „ — „ —	„ — „ —	
Аниж „ — „ —	„ — „ —	
Кукуруза . . . „ 6.— „ 6.25	„ 5.60 „ 5.70	
Хміль 55.— до 70.— злр. за кiльo у Львові,	оковита за 10.000 літрів 14.25—14.75.	

НОВІ КНИЖКИ.

Твори Степана Руданського. Том I. Пісні. Приказки. Прислів'я. Байки. Бібліографічний показник. Заголовки „Сьвітомовок“. Видане М. Комаря. Коштом видавця. — У Львові 1895. 16^о 192 стор. Ціна 40 кр. (в портретом автора).

Кобзар Тараса Шевченка. Вибір поезій для народу. Частина друга. — (Книжка тов. „Просьвіта“ у Львові чч. 184—185) мал. 8^о 136 стор. Ціна 20 кр.

Василь Чайченко. Байки. — Накладом редакції „Зорі“ у Львові, мал. 8^о 68 стор. — Ціна 30 кр.

Останні романи Г. Сінкевича. Два відчити М. Грушівського, читані в львівському „Клубі Русинів“. Видане Василя Лукіча. Накладом ред. „Зорі“. 16^о. 50 стор.

Повістки і ескізи з українського життя — А. Кримського, появили ся у Львові з друку. 8^о Стор. I—IV+1—322.

Видає і за редакцію відповідає Осип Маковей.

Житє і Слово буде в слідуєчій 1896 р. виходити в такім самім обемі і на таких умовах, як і досі. Від нового року перестане однак містити сирі матеріали, натомість розширений буде відділ белетристики оригінальної і перекладної, а побіч більшого числа праць історичних і історично-літературних обідає редакція звернути особливу увагу на відділ критики.

ТОВАРИСТВО „ПРОСЬВІТА“

при зближаючих ся іспитах в школах народних подає до відомости Сьвіта. Рад Шкільних, Впов. сьвящеників, катихитів, учителів і родичів, що книжки накладу товариства, призволені кр. Радою шкільною на премії для учеників, *красно оправлені з позолоченими берегами*, можна купити в канцелярії товариства при улиці Вірменській ч. 2 по слідуєчій ціні:

Роскази про сили природи 20 кр. Оповідання о житю сьв. Бориса і Гліба 20 кр. Повістки для дітей 27 кр. Сестра 15 кр. Байки 22 кр. Історія Руси ч. I. 25 кр. Історія Руси ч. II. 23 кр. Лен і конопці 24 кр. Рогата худоба 45 кр. Про живоплоти і ліси 20 кр. Вєніамин Франклін 16 кр. На досьвітках 22 кр. Серед ледового моря 25 кр. Житє сьв. великомученика і лікаря Пантелеймона 20 кр. Дрібна птиця господарська, а великі гроші 20 кр. Відкрите Америки 22 кр. Звірята шкідливі і пожиточні 42 кр. Перекотиполе 18 кр. Кирил і Методій 22 кр. Молитвенник народний (в звичайній оправі) 20 кр.

в *лучшій оправі*:

а) хребет полотняний і золочений хрест з переду 25 кр. б) ціла оправа полотняна, береги золочені і золочений хрест з переду 35 кр. — Молитвенник народний великий по ціні 90 кр., 1-10, 1-30, 1-60 і 1-80 зр.

Всякі замовлення висилають ся скоро і точно.

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові,

улиця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесії ц. к. міністерства справ внутрішніх з дня 9. грудня 1891 р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, опертий на засаді взаїмности своїх членів, обезпечає всяке майно движиме і недвижиме против шкідливого впливу найприступніших умов і почитає можливо найнижші премії.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошення о уділені агенції в місцевостях, де нема агенцій „Дністра“, приймають ся.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складі:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодіжи, міщан і селян, редаговану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894, по 1 зр. 20 кр. за речник, а всі 9 разом за 9 злр.

— З переспілкою поштовою 9 зр. 30 кр. —

ВИЙШОВ

МОЛИТВЕННИК

виданий „Просьвітою“

в народній мові, великий, обіймаючий 640 сторін друку, найновіший зі всіх таких Молитвенників.

Молитвенник сей містить в собі: I.) Молитви щоденні ранні і вечірні. II.) З Богослуження церковного, іменно: а) з Вечерні, б) з Повечерниці малої, в) з Повечерниці великої, г) з Утрені, д) Літургії сьв. Іоана Золотоустого, е) Молитви з часі сьв. Літургії. III.) Тайни покаання і пресьв. Евхаристії. IV.) Молитви для різного віку, стану і в різних потребах. V.) Молитви в часі великого посту. VI.) Молитви на празники а) Господські, б) Богородичні, в) Сьвятих. VII.) Молитви сполучені з відпустами, VIII.) Акафист до а) Ісуса Христа, б) Пресьв. Богородиці в) сьв. Отця Николая. IX.) Молебні до пресьв. Богородиці. X.) Тропарі, кондаки, богородичні і прокимени а) недільні, б) щоденні, в) на празники Господські, Богородичні і Сьвятих, г) на деякі потреби. XI.) Коляди і інші пісні церковні. XII.) Місяцослов цілого року.

Сей молитвенник дістати можна в канцелярії товариства „Просьвіта“ і в книгарні Ставропигійській і перепл. заведенню Мих. Споярського по таких цінах:

- 1) Молитвенник брошурований — зр. 70 кр.
- 2) оправлений на-пів в полотно з одвітними відтисками — „ 90 „
- 3) оправлений ціло в полотно з золоченнями і відтисками 1 „ 10 „
- 4) оправлений як під 3) з додатком золочених берегів 1 „ 30 „
- 5) оправлений на-пів в шкіру з золоченнями і відтисками 1 „ 10 „
- 6) оправлений ціло в шкіру з золоченнями і відтисками 1 „ 60 „
- 7) оправлений як під 6) з додатком золотих берегів 1 „ 80 „

Замовляючі поодинокі Молитвенники звольте прислати на оплату пошти 20 кр.

Альбом заслужених Русинів.

Ціна 70 кр.

В Дрібній бібліотеці, видаваній у Львові Костем Паньковським, вийшли досі сі книжочки (разом чисел 13):

Байки Євгена Гребінки (10 кр.)

Маярі, оповідане Всеволода Гаршина (10 кр.)

Пролісок, поезії Павла Граба (20 кр.)

З чужого поля. Переклади Павла Граба (20 кр.)

Що то є господарність — Герінга (переклад В. Герасимовича) 20 кр.

Поезії Осипа Маковей (20 кр.)

Оферма, оповідане его-ж (10 кр.)

Твори Івана Сурика, переклад з російського (10 кр.)

Українські писання Митра Оленьковича (10 кр.)

Писання Василя Кулика (10 кр.)

Чернеча республіка на Афоні — Василя Шурата (10 кр.)

Нарід в неволі (то що було друковане і в Неділі) — 10 кр.

Микола Палкин Льва Толстого, оповідане (10 кр.)

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить двічі в місяць по ціні на рік 4 зр., на пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.

У Львові, улиця Академічна, ч. 8.

З друкарні Г. Чонца.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ разом з
ілюстр. додатком „Неділя“
випливає:
за цілий рік 10 кр. — кр.
за чверть року 2 „ 50 „
місячно „ 85 „
для заграниччя 15 рублів або
24 франків.

Поодинокі числа по 6 кр.
в бюрі газет Л. Горовіца в
Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу
і неділю.

Редакція і Адміністрація
„Буковини“ знаходиться в
Чернівцях (ул. Петровіча
ч. 2), куда всі дописи адре-
сувати належить. — Бюро
редакції отворене щодня
від 8. рано до 8. вечора

Жаданя Русинів від нового кабінету.

Чого-ж можуть і мають право домагати ся від нового кабінету Русини? — таке питання ставить львівська *Правда* і відповідає на него так:

Русини належать до тих народів австрійських, що ніяк не можуть відчувати своїх потреб національно-культурних, а вдовольняти ся поки-що дотеперішнім станом посідання. Зміцнені і розвиток Русинів на народній основі лежить не тільки в інтересі руского народу, але сего вимагає безумовно і кобечко інтерес державний австрійський. Задля того в Галичині і Буковині цологоджене рускої справи, котра сягає своєю вагою по межі австрійської держави, мусить неохідно увійти в програму нового кабінету. назоли він схоче здобути собі тривке становище.

Гр. Бадені за час свого намістництва в Галичині (1888 — 9.) мав доволі нагоди пізнати і оцінити вагу рускої справи для австрійської держави, вглянути в потреби і домагання руского народу не тільки в Галичині але й Буковині. За намістництва Гр. Бадені головню его заходми дістали ся Русинам важні придба-

ня, яких до того часу дармо вижидали: основано три вірцеві школи рускі (а четверту признано на рік слідуючий) при утравквістичних семінаріях учительських, в котрих переведено вповні утравквізм (в женських ще не на всіх роках), помножено число руских гімназій, утворено катедру історії України-Руси в університеті львівськім, дано значнійші засоби матеріальні науковому товариству ім. Шевченка, необхідні для розвитку ширшої научної роботи, заведено чисту народну мову і правопись фонетичну в учебниках шкільних, а тим промощено ширшу дорогу рускому письму і рускій мові народній в урядовацю, надано важний голос Русинам в радах шкільних краєвих в Галичині і Буковині (а тут також установлено окремого інспектора для руских шкіл). Однак багато ще остає ся зробити, щоб винагородити вповні Русинам те занедбанє і упослідженє, якого они довгі часи дізнавали. Дотеперішнє число руских шкіл вірцевих і гімназій далеко ще не задоволює потреб руского народу на полі народного і середнього шкільництва, а сенат львівського університету затужє зовсім уши свої на домагання і потреби Русинів на полі висших потреб наукових, заслонюючись ніби то недостатчєю відповідних доцентів руских для ка-

тедр на виділах філософичнім, правничім і медичнім. Тут мусить центральне правительство прийти з підмогою культурним потребам і домаганням руского народу, а се відібеть ся і поза межами держави нашої важким гомоном. Фреквенція числення в середних школах вимагає помноженя гімназій, а відкрите четвертої гімназії рускої в Галичині і утворенє першої рускої гімназії в Чернівцях єсть konieczne. Для університетських же кафедр знайдуть ся спосібні рускі доценти (аби хліб був, зуби будуть!). Коли треба було обсадити богато кафедр польських в львівськім і краківськім університеті, тоді спроваджено чимало позичьських і варшавських доцентів і професорів. Тою мірою треба міряти також Русинів, а це вважати їх народцем замкненим тісними межами Сяну, Збруча й Черемошу, але народом 20-мільоновим, що має богато житя, сили і спосібности, що має важне культурне посланництво на сході Європи, зовсім не байдужне для інтересів австрійської держави. Утворенєм кафедри історії України-Руси і покликанєм на ту кафедру знатного історика українського дав Гр. Бадені доказ, що зрозумів значінє елементу руского для австрійської держави, зрозумів, що в українськім народі яко цілости треба

ПЕРШІ ЗОРІ.

ПОВІСТЬ.

Написав Теодот Галіп.

I.

— Нету! Ти жні навіжені пакіжі!*

— А, то я нас паньшми зути ся.

А. Свєдичевій. В рокаху „Либорахці“.

Одного з перших днів місяця жовтня року 188... в Чернівцях на Альбертинській улиці ч. 9 був великий рух. В'їждова брама стояла отвором. На подвір'ю однопверхового, густовно збудованого дімка, стояли вози з усяким домашнім апаратом, призначеним для нових мешканців, що найняли приземне помешканє і власне перевозили ся. На обширнім, дикий вином оброслїм ганку, стояла поважна, вже дійшла в роках пані в білїм очінку, знід ко- того де-не-де викирала срібїй поїсємдї ко- того становища наклади двом послугачам, що порали ся коло возів і вносили на гору столи, шафи, обрави, крісла, веркала і такє иньше. Поважна пані, поклавши руки на поручє, у- важно слїдила крізь великі, в ріг оправлені о- куляри, за рухами послугачів, котрі кретичи та перекидуючи ся короткими увагами, власне та пускали з нова велику горіхону шафу, оздоб- лєну тонкою різьбою і скляними дверми.

— Помалу, уважайте на скло! — роваг ся з ганку строгий, ріжкий голос поважної пані. Небезпечність хвилі адала ся їй такою великою, що вона готова була побігти на підмо- гу. Але послугачі вже двигали шафу цілу і не- ушкоджену по каминних сходах в гору.

— В середну станцію! — ровагувала пані. — А як вам на тижко, то кажіть Парас- ці, най вам помагав. Бо я не буду винна, як що упуєте.

Вибігла Параска, товстолиця сїська дї- чина. Вона порала ся вже в новій кухні і ла- годила до обїду. Учувши, що вимовлено її імя, погадала, що її потребують до якоїсь легної послуги. Параску тішив гамір і колот, який від- бував ся навкруги, вона була така веселенька, що вараз хоч би і в танець пішла. З задово- лєнем поглядала вона на роботу послугачів і, далека від того, аби ї собі прикласти руку, ограничила ся на тому, що повела їх в сере- дину покоїв.

В тім на ганку счинив ся галас. Се з'яви- ла ся тут дуже цікава пара, панич і панна. Панна, висока, гнучка дїчина яких може шістьнайцять років, в ясній сукні, в свїтїй ман- тильці, в маленьким мужєским капелюшку на попелєтїм волосєю, голоєно витала ся з старою панєю, супроводжуючи кожде слово відповід- ними рухами вграбних рук, в котрих в правій тримала парасольку, а в лівій кілька квіток.

— Кажу вам, мамцю, набігала ся я, аж ніг не чую. Пані Мурашко як зачала мене во- дити з собою та показувати мені вські мате- рії по склянових виставах, геть ввудила мене!

Тут я би трохи подивила ся на сьвіт, на лю- дей, а вона все своє: „отєє би нам було до- лиця, панно Іринко, отєєй голубий сатєн з чер- воними квітками“. А квітки, кажу вам, мамцю, такі як лонух... і так все. На мов щастє ади- бав нас пан Білецький і виволов мене.

Обидві жєнщини повернули ся до пана Білецького, котрий в вижидаючїй поставі, а ци- ліндром і паліткою в руках, тонко усємїхав ся, чекаючи на ту хвилю, в котрій зін би міг приступити до „мамці“ і заявити їй своє глубоке поважанє. Та хвиля власне надїйшла. Мо- лодий, добірно одигнений, приємний з лиця па- нич підїшов легкими кроками до старшої па- ні і нахилиючи свою кучеряву голову, поцілу- вав паню в руку тай сказав:

— Я позволив собі прийти повитати па- ню добродїйку в новім помешканю, в місті.

— Я вам дуже вдячна, пане Білецький, ви перші нас витаєте — відповіла пані добродїй- ка ласкаво. Просила би я вас ближє, але в нас нема ще ладу — звинила ся она отверто.

— О, прошу дуже, я бачу, що паньство ще перевозять ся. Я би й не був непокоїм, ко- би панна Ірина зволила були мене упередити..

— То ви лишєнь тогдї любите приходи- ти, як уже все в порядку! — вмішала ся пан- на Ірина Як будь ви не приймаєте. — ска- зала вона ніби в шокором і повір її вогниж ка- рих очий сріп... і з повором Білецького.

Молодик стояв в клопоті. Пані добродїй- ка цікаво, хотїй в легім задивованєм подиви- ли ся крізь очуляри на молодих людей.

* Ні! Ти жні навіжені пакіжі!

глядіти сил для культурного его розвитку, а не дивити ся на сю справу з тісного галицького виднокруга. Він зрозумів вагу буковинських Русинів для ідеї державної австрійської, підпираючи їх змагання і тому вимагаємо, щоб і там з цілою енергією підпер культурні потреби Русинів (утворене рускої гімназії, рускої катедри пасторальної теології і катехитики, забезпечене рівноправності руского духовельства з румунським в капітулі митрополічій).

Для підмоги змагань культурних руского народу потреба не тільки помноження руских шкіл і катедр університетських, але й інституції наукової, котра би Русинам яко народowi 20-мільоновому заступила місце академії наук. Основа до такої інституції вже положена, а Гр. Бадені яко намістник Галичини зрозумів добре значіння наукового товариства ім. Шевченка, приспоривши ему для перших наукових потреб відповідних матеріальних засобів. Однак сего за мало, щоб товариство могло стати на певні ноги, щоб могло розвинути таку наукову роботу, до якої українсько-руські учені можуть достарчити сил, щоб двигнути науку в рускій мові до уровеня європейської. Сего маємо право і мусимо домогати ся від міністерства Гр. Бадені, бо коли інтерес австрійської держави наказує щедро підмагати Boehmische Gesellschaft der Wissenschaften, то не менше ідея австрійська державна вимагає того, щоб у Львові було світле огнище наукове, науковий центр для українсько-руського народу.

Коли-ж Гр. Бадені станув на чолі нового кабінету і обняв також міністерство внутр. справ, то тим затагнув також великий довг супроти нашого хліборобського елементу, тої певної і важної підвалини державної. Упадок стану хліборобського в державі: а особливо в Галичині уважаної до недавня центрального правительством яко passives Land, доведений до крайних границь, а рух

еміграційний стає ся найпевнішим сего доказом. Тому повинен керманіч нового кабінету цілим впливом своїм приспорити хліборобам нашим засобів до подвигнення з економічної руїни, а відповідними реформами законодавчими забезпечити его розвиток і процвіт. Тим лише прислужить ся краєви і державі і обидвом народам, що заселяють найбільший край нашої держави. Окрім того повинна бути переведена і езекутивними органами виконана з цілою точністю національно-політична рівноправність Русинів в Галичині і Буковині, бо лише тоді розпочате згідне порозуміння поміж обидвома народами в Галичині (а також на Буковині) може стати певним і довершеним фактом.

Отсего маємо право і мусимо вимагати від нового кабінету яко Русини, яко щирі прихильники зміцнення австрійської держави.

Хроніка з України.

(Допись „Буковини“).

З Сквири, кївської губернії, скаржаться на те, що в селянських школах не починається учене. Причина сього — гарна осіння година, ясні теплі дні. В офіціальних відчитях нашої шкільної ради раз-у-раз зазначається, що учене в селянських школах починається си звичайно з днях 1-го вересня, а найпізнійше з днем 1-го жовтня. Мешканець Сквири ліпше ніж шкільна рада знає, коли починається в селянських школах учене. Він каже, що школярі йдуть до школи, як почне ся негода, або випадє досить снігу. Я з свого боку зауважу, що школярі йдуть до шкіл тоді, коли через дощ або сніг не можна нічого робити на полі, навіть — пасти скот, себ то 15-го листопада, а часом і 1-го грудня.

В Курску отворено дня 2-га жовтня ремесло-хліборобську колонію, де мають вчити ся молоді хлопці, як у нас кажуть, підпарубчаків.

Др. Устиянович, що був головою полтавських шляхтян, на останньому засіданні шляхтян порушив два цікаві питання: 1) щоб завести на Полтавщині обовязкове учене; 2) звести кару

різками тих, що скінчили низшу школу. На досить значні аргументи що-до останнього питання, шляхтинське зібранє відповіло, що воно не має права навіть підіймати такі питання.

В харківських газетах виголошено програму лекцій, які мають слухати жінки. Читати-муть лекції професори університету; почнуть читати в початку жовтня.

„Юрид. Газета“ каже, що з 1896 р. учене грецької мови буде залишене в усіх школах міністерства народної освіти.

Ті, що мають дозвіл переселяти ся на Сибір, мають право оселитись на Сибірі два роки від того дня, коли їх було сповіщено про дозвіл переселяти ся. Через два роки дозвіл губить силу, через що після двох років переселенці мусять знов просити міністра о дозвіл.

В Кременчузі почали ся спектаклі під антрепризою Филиповского, який як і раніш так і сього року веде своє діло надзвичайно щиро й енергічно.

В Козельщанському монастирі зроблено відповідно системі д-ра Баскакова піч, в якій спаливши два пуди нафти можна печи чорний і білий хліб на протязі 12 годін. Се робить ся так: Зпершу садовлять ся в піч чорний хліб, який держать в печі 2 і пів до 3 годін, потім — білий, який сидить півтора годін; і так пять до шість разів. Кождий хліб важить по пів пуда, але випаєть ся в сій печі далеко краще, ніж у печі, витопленій дровами.

Дня 1-го жовтня в Одесі згоріла фабрика Фрейбіха і Білічі та млин Лазариді. На фабриці згоріло все, що було дерев'яного: дах, підлоги, вікна, сволоки. Машини вельми поповсовано.

Дня 27-го вересня в Одесі несподівано помер артист мійського оркестру д. Гаєго-Граціо. В антракті, коли він грав, ему одняло ліву руку, а дорогою, як везли его до дому, ліву ногу. В 11-ї годін вночі того-ж 27-го числа він помер.

На Волищині льює людий холера. В Житомирі від 16-го до 21-го вересня занедужало 4 чоловіка, вмерло 6. В губернії за тойже час занедужало 1448, вмерло 608.

Харківський губернатор звелів організувати комісію, яка повинна буде обревизувати всі заводи на Харківщині, виконувати постанови, щоб заводи не спускали нечистої води в річки та ставки і взагалі обревизувати санітарні умови життя робочих, їх харч, больниці то що.

Щоб зупинити холеру на Волищині будуть чайні... Правда, що город дав 500 карб,

— Але ви не журіть ся, що мамця вас не припрошує ближше. За те я вас прошу. Ходім, будемо обіратити наше рапуге — защебетала дівчина прудкою мовою, принадним голоском.

Білецький глянув на паню добродійку, попросив очима вибачення, що, мовляв, все таки втискаю ся в хату, і великими кроками наздгонив панну Ірину, котра вже була в снігах.

— А я вам хочу показати, що я ваші квітки не кину геть, але таки покладу в склянку — сказала вона до него в снігах і рішучими кроками вступила на поріг невинуватої ще кухні.

— Параско, дай склянку з водою! — розказала вона панови.

Дівка звернула ся, схилила ся до кошика, що був набраний усяким скляним товаром, а заравом устигла лукаво глигнути на молодого панича, що стояв в сніжнім пів-сумерку.

Ірина з великою увагою заклала квітки в склянку і, любуючи ся ними, промовила не то до Білецького, не то про себе: — Ну, й чого він не хоче? — Описав склянку з квітками пішла на підвіконник середньої комнати, де мала бути сая.

Тимчасом на дворі підходила до ганку ще одна особа. Се був сивий, трохи згорблений, поважний панотець. Входячи на ганок він, на знак привітання, злегка кивнув головою до пані добродійки і став. Его обгоріле лице мало вираз тредости, але лагідний повір араджував чоловіколюбну людину.

— Ну, що там, протопопихо, вибрала добу квартиру? — спитав він. — Буде де гуляти? Протопопиха усьміхнула ся.

— Як наймеш музику, спробуємо.

— А Ірина де? — спитав протопопа опускаючи ся на осліпчику під поручем. В тій хвили минув послугач з зеркалами.

— От де Ірина, порядкує в хатах! — сказала добродійка гордо. — Там з нею молодий Білецький.

— Так? А той відки так прудко взяв ся? — усьміхнувся протопопа незавважно. — Той деє легко порядкувати в кумпані.

Протопопа щось нагадав, а саме, що ему треба їхати до дому, на село на свою паравію. Отсе відвіз він жінку та доньку до міста, але сам мусів вертати ся. А се протопопі якось не було на руку. Але що вже було робити! Ірині треба було „едукації“. Протопопиха добре кавала, що дівчина на селі хіба ще гірше змузичіє, що гувернантки, що її доси вчили, лишень багато завдавали клопоту.

Сьогодні протопопа власне сповнив бажанє своєї подруги, і коби не вроджена неприхильність до перемін, він не мав би жадної журби.

Був се богатий панотець. В него вже була одна хата в Чернівцях, але що була положена на передмістї, то він, для більшої вигоди хотів докупити ще й хороний домик на Альбертинській улиці. Поки-що дїм не продавав ся, і пані добродійка мусіла зводити ся на мешканє в найменшій хаті. З часом, однак, надїяли

ся панство Матушинські набуті і сей домик і в думці вже наперед дарували его Ірині.

Для протопопи тим пильнійше треба було відповідного пристановища в Чернівцях, позаяк він згуєта мусів їхати з своєї недалекої параві до міста. Отець Матушинський був чоловік дуже діяльний, а діяльність его була досить многосторонна. Велике господарство вимагало від него часто навідувати ся до чернівських купців. Крім того брав він участь в політичних справах і був одним з найлучших між ними, що пробували виступати яко заступники буковинської Руси. Сьогодні протопопа був власне на раді з кількома родимцями, Буковинцями і Галичанами, де обговорювано гадку удати ся до Відня з представлєнями про національні кривди Русинів. Отець Матушинський радо був би лишив ся до пополудня, аби в сій справі ще поговорити де в ким, аж тут ему спало на гадку, що дома ждала треба, котру годі було залишити. Тому то він хотів ще лишень пообідати у своєї добродійки, а потім рушити домів, в свою сплюндровану хату, де тепер господарила стара сусіда Домка.

— Обід уже готовий? — спитав протопопа, здіймаючи широкий капелюх з голови і порядкуючи сиве волосє костлявими пальцями.

— Та там Параска щось ніби партолить — відповіла протопопиха, а сама повернула ся і здіймивши окуляри повільним ходом пішла до кухні. Окуляри здіймала вона тому, бо вони в кухні зараз так набігали паром, що в них ще менше можна би було видіти, ніж без них. А се сердило протопопиху. Скоро вона наверта-

щоб вицїстити клозети, а міністерство внутрішніх справ на потреби міста дозволило видати 3.000 карб. Цікаво, куди вони йдуть?...

В Лубнах в Полтавщині більш 200 років розводять лікарські зілля. Тепер лубенські селяни поставляють мало не 200.000 фунтів диких та 50.000 фунтів культурованої трави. В останні часи Лубенці думають утворити в своїй либораторії відділ, де виробляти-муть алколоїди, — відділ, якого нема ще на всьому обшарі Росії. Деякі лікарські речі вже поспіають і за кордон.

В Полтавщині, Київщині й Волинщині озимина добра, хоч дощів і нема. В Бердичівщині селянські посіви красні від скарбових через те, що селяни раніш сіяли, ніж скарб. Хліба й буряків в 1895. р. вродило досить і плантатори мата-муть користь, хоч невелику, бо ціни на збіжжя нема. В Полтавщині на пр. жито й овес — 32 коп. за пуд, ячмінь — 45. В Бердичівщині пуд жита 37 до 40, конячий 66 до 47 коп., конопляне сім'я — 83, насіння соняшникове — 80, ріпий — 50 к. Ріпийця ціни на збіжжя залежить від того, що в Бердичівщині купують збіжжя з доставкою на залізницю станцію. За кордон поки-що йдуть тільки маслове сім'я, через що знято питання про рози знане і полегшене кордонних обставин і умов щодо вивозу збіжжя за кордон.

Редактор журналу „Земледіліє“ проф Богданович зрікається ся редагувати сей журнал, через те, що він поки що не самостійний керівник журналу, а тільки „секретар“, якому доводиться виконувати волю товариства хліборобів та пильнувати, щоб журнал не давав дефіциту. Богданович вимагає самостійності, — права висловлювати свою думку навіть тоді, коли з його думкою не погоджувати-муть ся товариство. Без цього Богданович не бачить досить причин ширити діло і радить товариству або взяти собі „секретаря“ або передати журнал київському селянсько-господарському синдикату, який певне візьме на себе користь (з матеріального боку) діло.

Для 8-го жовтня отворено аудиторію київської народної читальні.

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 21. жовтня 1895. р.

Час відновити передплату! З днем 1. (13.) жовтня почав ся четвертий квартал, а декотрі передплатники залягають ще з передплатою за минувший квартал. Просимо наших впп. передплатників о відновлене передплати і вирівнане залегло-стий. — Адміністрація „Буковини“.

С. В. Цісар дарував погорільцям громади Вишати 1000 зр. підмоги.

Перенесенє. Фінансовий комісар в Празі, Йосиф Сум, перенесений до черновецької дирекції фінансів.

Генералмайор Маєр-Марнег перенесений з Черновець до Кляйзенабургу яко дивізіонер, а командуючим бригадиром в Чернівцях іменовано полковника Артура Маєра з Тропан.

З львівської єпархії. Презенту одержали оо.: Як. Сінгалевич з Руди на Романів, Сев. Наконечний на Збараж старий. — О. Мих. Яцковский іменованний префектом духовної семінарії у Львові.

До першої класи польської гімназії в Тішині записало ся 95 учеників з 50 громад шлезьких, з Галичини походить чотирох учеників. Після звани єсть синів шлезьких селян 58, ремісників 13, гірників 3, робітників фабричних 9, міщан 3, дїтний родичів пильних занять 15.

Громадскими лікарями іменовані др. Лео Гутшнейкер для Лукан, др. Арон Альперн для Вікна, др. Адольф Верганг для Веренчанки.

Господарське віче, котре скликав головний відділ тов. „Просвіта“ в порозуміню з перемискою філією, не відбуде ся дня 31-го жовтня с. р. задля наступивших перешкод, але аж дня 12-го листопада с. р. в Перемішлі.

Презесом управляючої ради тов. обезпечень „Дністер“ у Львові вибрано Василя Нагірного, директора „Народної Торговлі“.

Sub auspiciis imperatoris відбуде ся в четвер дня 24-го с. м. на черновецькй університеті промоція Леонгарда Гохдорфа на доктора прав.

ла до кухні, зараз доводило ся їй пригадувати собі свою коротковорість. Ся вада не раз уже допекла бідній старущі. Раз вона через се дала своєму дякови склянку кави з чистісенькою сметанкою, ще й в колушці, а своєму протопопі налила збіраного молока, в за чого потім скоїла ся велика неприємність в домі...

Сьогодні протопопишина коротковорість придала ся комусь иньшому. Добродійка власне минала попри широко відчинені двері від салі і очевидно не могла добре розрізнити, що там діяло ся. І справді, що діяло ся там?

То панич взяв панну обома руками за голову і поцілував її в губки, аж ляк по хаті пішов. Побачивши одним оком, що добродійка простісенько дивить ся в двері, панич пустив панну і відскочив на бік, а панна утекла аж до другої комнати.

Тут стояли на підлозі, поприпирані до стіни, образи і зеркала. Ірина хутко обернула одно з тих здорових зеркал склом до себе. Їй здавало ся, що з губи кров тече. Зеркало її впокоїло. — Як він остро цідує! Аж укусив мене! — шептала вона, пригладжуючи трохи розхристане волосся та втираючи палаючі щочки. Після сего побігла до кухні перекопати ся, чи мати що спостерігла. Була се рішуча дівчина!

Білецький тимчасом після несподіваної події, став коло вікна, на котрім красували ся квітки в скляниці, і дивив ся на тиху, майже безлюдну улицю. Він також неначе попарив уста гарячим першим поцілуном. Справді, се

була перша квіточка молодой любови, се був поцілунок, при котрім серце завмирало а в очах закручували ся сльози.

Білецький не міг зараз рішити ся, що починати після того, як его воставила Ірина в пустій комнаті. Не знаючи, чи чекати на неї чи йти, він нагадав, що в таких сумнівних хвилях найлучший порадник тютюн. Отже взяв тай зачав крутити папіроску. Однак пальці в него сильно трясали ся.

Коли тут переднім входом увійшла Ірина. В руках у неї біліла ся хустинка. Лицько було немов заплакане. У Білецького аж серце стиснуло ся.

— Пане Білецький, ви лишите ся у нас на обід, правда? — спитала Ірина в дверях, і подивила ся на панича не то благально не то допитливо.

Білецький цілком нехотючи відмовив.

— Ні, вибачайте, я мушу спішити ся додому. Полуднішнім поїздом має надїхати мій друг з Галичини.

(Дальше буде).

Візитацию бун. судів відбуває тепер президент вишого краєвого суду у Львові, др. Александр Тхуржницький.

Подяка. При нагоді празнованя іменни гімназійного професора п. Сергія Шойнаровського, зібрано дрібними складами на „Народний Дім“ в Чернівцях 9 зр. 15 кр., за що товариство складає всім добродіям щирю подяку.

Реорганізація австрійських залізниць державних. Віденські газети доносять в сій справі, що вже з днем 1-го січня 1896. р. напевно настануть основна реорганізація австрійських залізниць державних. Спосіб реорганізації ще не певний, але мабуть буде слїдуючий: З днем 1. січня буде утворене особне міністерство комунікацій, а навіть вже вставлено на сю ціль відношу позицію до бюджету. Дотеперішня генеральна дирекція у Відні буде розвизана, а на томість будуть утворені три окремі генеральні дирекції, всі з осідком у Відні. Міністром комунікацій має бути іменований фельдмаршал-поручник Гуттенберг, дотеперішній управитель бюро залізничного в міністерстві війни. Поодинокі дирекції руху зістануть і на дальше. Поділ нових трьох дирекцій генеральних не настануть після територій. І так одна з тих дирекцій має обіймати залізничні галицькі, буковинські, шлезькі а по части і моравські. На чолі сеї дирекції має стати один з теперішніх трьох директорів руху в Галичині. Теперішній управитель генеральної дирекції Кербер має по сій реорганізації вернути на своє давнє становище шефа секційного в міністерстві торгівлі.

Нова цивільна процедура і єї наслідки. Ціла праса заняла ся тепер наслідками, які потягне за собою санкціонована нова цивільна процедура. Безперечно стоїмо на початку далеко сягаючих змін в устроєню судівництва в Австрії. Передовсім розширено значно новою процедурою круг ділана поодинокого судії. На будуче буде судия мати до вишпнення задачу о много вишшу і благороднійшу як доси. Судове поступоване буде устне, отже судия буде безпосередно наглядати над запевненем сторонам правної охорони, а при новій екекуційній ординації зможе судия успішно опікувати ся економічним побитом інтересованих осіб. Судия буде на будуче в цілковитій явности шукати правди і справедливости, его слова будуть мати більшу силу і значіне, а через те збільшиться ся повага его уряду, але також его лична одвічальність. Сам очевидно піднесе ся також змилуване до так гарного звания. До сего одного користного наслідку прилуче ся ще й другий. Через введене нової цивільної процедури збільшиться ся праця, значить, треба буде збільшити число судіїв і урядників. Розуміє ся, що не лише низші ранги, а також висші ранги одержать значні побільшення платні, бо треба-ж справедливого відношеня між ними. А позаяк від тих судіїв буде жадати ся більшої і тяжшої умислової праці, то й побори будуть розмірно побільшені; заразом вимагає справедливості, щоби доси так повільний розвій поборів судіїв був значно скорший на будуче. Надто старі судії, котрі не зможуть приміняти ся до вимог нової процедури, уступлять і зроблять місце молодшим силам. Через те посади в судівництві, о котрі давнійше довгий час і дуже убігали ся, будуть тепер легко доступні; кандидати права, що віддадуть ся тому званию, будуть одержувати з можливо найкоротшим час, платні посади, а скорий аванс, котрий принаде на перші літа їх служби, видвигне їх векорі на становища независмі і достаточного вив повані. Особливо ті, котрі володіють обома краєвими язиками, будуть в околицях з мішаним населенем скоро наперед поступати і безперечно випередять о много своїх товаришів з університетських лавок, котрі віддали ся иньшим званиям.

Осьме чудо. Вчора вийшло 39. число „Буковинських Відомостей“, в котрім дивним дивом та газетка не пакидає ся на особи заслужених патріотів і слів д-ра Стоцького і Пігуляка. Доси ми в кождім числі тої газетки читали памфлети против тих двох послів, а сим разом якость відійшла від свого поганого звичаю — чи не жалює може єї редактор сего?!

Небезпе́чності при уживаню содової води. Вода содова є безперечно напїтком і здоровим

і дуже пожаданим там, де нема погожої води криничної. Але до вирабляння її мусить бути у-жита або чиста вода жерельна або дистильована; відтак прилад, уживаний до її вирабляння, мусить бути добрий і докладно робити свою роботу; на-конець сифони мають бути чисті, а проводи ме-талеві при сифонах не повинні легко оксидува-ти. В протинім разі лучає ся, що можна з со-дової води тяжко розболіти. Отсе недавно зай-шло в Опаві кілька случаїв отроєня і показало ся, що причиною була содова вода, в котрій знаходив ся арсен, а знатоки орекли, що дістав ся він до води при фабрикації.

Против американських товариств обезпе-чень. Віденська часопись Der Versicherungs-freund присвятила довгу статтю справі відобра-на концесії американському товариству обезпе-чень на жите Mutual в німецькій державі, зазна-чуючи, що американські товариства асекураційні Equitable і New-York вже давнійше стратили концесії в німецькій державі з причини надужить, які в їх маніпуляції викрито. Згадана часопись остерігає перед американськими товариствами котрі сподіваючись, що їх дні вже і в Австрії почислені, горячково старають ся придбати як найбільше число обезпечень.

ТЕЛЕГРАМИ „БУКОВИНИ“.

Відень, 21. жовтня. Президент міністрів гр. Бадені і міністер др. Билиньский вернули вчера вечером сюди.

Відень, 21. жовтня. Стала комісія спо-лученої управляючої ради товариства державних залізниць підтягнула свою резігнацію на кото-ване трипроцентних облігацій державних зе-лізниць. Біржа в Будапешті опустила лише ното-ване п'ятипроцентних першорядних облігацій, що саме тепер суть в конверсії.

Царгород, 21. жовтня. Турецкі часописи ого-лошують урядове оповіщення, що правительство задумує ввести реформи в цілій державі. Прави-тельство рішило передовсім завести реформи в деяких провінціях Малої Азії, а сей план одержав санкцію султана. Між инми реформами зна-ходять ся певні привілеї для ради старших, де які права судейські: іменоване шістьох інспекто-рів судейських для скорого переведення процесів і інспекції казначей; прийняте всіх підданих без різниці національності в жандармерию і полі-цію, надзір над трибусом Курдів жандармами; поселене кочуючих племен Курдів; щорічне ви-слане чотирох інспекторів для скопстатованя неправильностей в руху недвижимим маетком, стяганю податків начальниками громад або ви-браними мешканцями поборцями, і вложене до-ходів в місцеві каси; знесення робит виробаджує ся наново, але лише для певних публичних робіт.

НОВІ КНИЖКИ.

Твори Степана Руданського. Том I. Пісні. Приказки. Прислів'я. Байки. Вибліографічний по-казчик. Заголовки „Сьнівоумовок“. Видане М. Ко-марь. Кештом видавця. — У Львові 1895. 16^о 192 стор. Ціна 40 кр. (в портретом автора).

Кобзар Тараса Шевченка. Вибір поезій для народу. Частина друга. — (Книжка тов. „Просьвіта“ у Львові чч. 184—185) мал. 8^о 136 стор. Ціна 20 кр.

Повістки і ескізи з українського життя — А. Кримського, появили ся у Львові з друку. 8^о Стор. I—IV+1—322.

Василь Чайченко. Байки. — Накладом ре-дакції „Зері“ у Львові, мал. 8^о 68 стор. — Ці-на 30 кр.

Видає і за редакцію відповідає Осип Маковей.

Жите і Слово буде в слідуючій 1896 р. ви-ходити в такім самім обемі і на таких умовах, як і досі. Від нового року перестане однак мі-стити сирі матеріали, натомість розширений бу-де відділ белетристики оригінальної і переклад-ної, а побіч більшого числа праць історичних і історично-літературних обіцає редакция звернути особливу увагу на відділ критики.

ТОВАРИСТВО „ПРОСЬВІТА“

при зближаючих ся іспитах в школах народних подає до відомости Сьвітл.Рад Шкільних, Впов. сьвящеників, катихи-тів, учителів і родичів, що книжки на-кладу товариства, призволені кр. Радою шкільною на премії для учеників, *крас-но оправлені з позолоченими берегами,* можна купити в канцелярії товариства при улиці Вірменській ч. 2 по слідуючій ціні:

Роскази про сили природи 20 кр. Оповідання о жи-ттю сьв. Бориса і Гліба 20 кр. Повістки для дітей 27 кр. Сестра 15 кр. Байки 22 кр. Істория Руси ч. I. 25 кр. Істория Руси ч. II. 23 кр. Лен і ко-ноплі 24 кр. Рогата худоба 45 кр. Про животи і ліси 20 кр. Бенямин Франклін 16 кр. На до-світках 22 кр. Серед ледового моря 25 кр. Жите сьв. великомученика і лікаря Пантелеймона 20 кр. Дрібна птиця господарська, а великі гроші 20 кр. Відкрите Америки 22 кр. Звірята шкідливі і пожи-точні 42 кр. Перекотиполе 18 кр. Кирил і Методий 22 кр. Молитвенник народний (в звичайній опра-ві) 20 кр.

влучній оправі:

а) хребет шитий і золочений хрест з переду 25 кр. б) ціла оправа полотняна, береги золочені і золочений хрест з переду 35 кр. — Молитвенник народний великий по ціні 90 кр., 1-10, 1-30, 1-60 і 1-80 зр.

Всякі замовлення висилають ся скоро і точно.

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень у Львові, улиця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесії ц. к. міністерства справ внутрішних з дня 9. грудня 1891 р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, опертий на засаді взаїмности своїх чле-нів, обезпечає всема майно довжике і недвижике про-тив шкідливого впливу найприступайніших усильми і почислює можливо найнижші премії.

Всякі шкоди ліквідують ся і ви-плачують ся сейчас по пожарі.

Зголошення о уділені агенції в місцевостях, де нема агентів „Дністра“, приймають ся.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровица число 2,

хас на складі:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодіжи, міщан і селян, редактовану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894, по 1 зр. 20 кр. за речник, а всі 9 разом за 9 зр.

— З пересилкою поштовою 9 зр. 30 кр. —

ВИЙШОВ

МОЛИТВЕННИК

виданий „Просьвітою“

в народній мові, великий, обіймаючий 640 сторін друку, найновіший зі всіх таких Молитвенників.

Молитвенник сей містить в собі: I.) Молитви щоденні ранні і вечірні. II.) З Бо-гослуженя церковного, іменно: а) з Вечерні. б) з Повечерній малої, в) з Повечерній великої. г) з Утрені, д) Літургія сьв. Іоанна Золотоустого, е) Молитви з часів сьв. Літур-гії. III.) Тайни покаання і пресьв. Евхаристії. IV.) Молитви для різного віку, стану і в різ-них потребах. V.) Молитви в часі великого посту. VI.) Молитви на празники а) Господ-ські, б) Богородичні, в) Сьвятых. VII.) Молит-ви сполучені з відпустами, VIII.) Акафист до а) Ісуса Христа, б) Пресьв. Богородиці в) сьв. Отця Николая. IX.) Молебні до пресьв. Богородиці. X.) Тропарі, кондаки, богоро-дичні і прокимени а) недільні, б) щоденні, в) на празники Господські, Богородичні і Сьвятых, г) на деякі потреби. XI.) Коляди і инші пісні церковні. XII.) Місяцослов цілого року.

Сей молитвенник дістати можна в кан-целярії товариства „Просьвіта“ і в книгарні Ставропігійській і перепл. заведеню Мих. Спожарского по таких цінах:

- 1) Молитвенник брошурований — зр. 70 кр.
- 2) оправлений на-пів в полотно з одвітними відтисками — „ 90 „
- 3) оправлений ціло в полотно з золоченнями і відтисками 1 „ 10 „
- 4) оправлений як під 3) з до-датком золочених берегів 1 „ 30 „
- 5) оправлений на-пів в шкіру з золоченнями і відтисками 1 „ 10 „
- 6) оправлений ціло в шкіру з золоченнями і відтисками 1 „ 60 „
- 7) оправлений як під 6) з до-датком золотих берегів 1 „ 80 „

Замовляючі поодинокі Молитвенники звольте присилати на оплату пошти 20 кр.

Альбом заслужених Русинів.

Ціна 70 кр.

В Дрібній бібліотеці, видаваній у Львові Костем Пацьковским, вийшли досі сі книжочки (разом чисел 13):

Б йки Евгена Гребінки (10 кр.)
Маярі, оповідане Всеволода Гаршина (10 кр.)
Пролісок, поезії Павла Граба (20 кр.)
З чужого поля. Переклади Павла Граба (20 кр.)

Що то є господарність — Герінга (пере-клад В. Герасимовича) 20 кр.

Поезії Осипа Маковей (20 кр.)

Оферма, оповідане его-ж (10 кр.)

Твори Івана Суріка, переклад з російского (10 кр.)

Українські писання Митра Оленьковича (10 кр.)

Писання Василя Кулика (10 кр.)

Чернеча республіка на Афоні — Василя Щурата (10 кр.)

Нарід в неволі (то що було друковане і в Неділі) — 10 кр.

Микола Паликин Льва Толстого, оповідане 10 кр.)

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить двічі в місяць по ціні на рік 4 зр., на пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.

У Львові, улиця Академічна, ч. 8.

З друкарні Г. Чопна.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ разом з
ілюстр. додатком „Неділя“
виносить:
за цілий рік 10 ар. — кр.
за чверть року 2 „ 50 „
місячно „ 85 „
для заграниці 15 рублів або
24 франків.

Поодинокі числа по 6 кр.
з борі газет Л. Горюнова з
Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:

у вісторок, четвер, суботу
і неділю.

Редакция і Адміністрация
„Буковини“ паходить ся з
Чернівцях (ул. Петровича
ч. 2), куда всі дописи адре-
сувати належить. — Біре
редакції отворена щодня
від 8. рано до 8. вечером

Vade mesum — п. Белеєви.

Львівська народовецька „Народна Рада“ розіслала квестіонар в справі політичних виборів до галицького сойму, в котрім після точок просить о відповідь, що саме зложилось на наші неудачі? Відповідь на сей квестіонар містить тепер час-до-часу львівське „Діло“ в формі „дописів“ про вибори.

Що-ж, квестіонар сам по собі річ добра. Коли-б „Народна Рада“ займала ся дійсно веденням систематичної, справді після обдуманых точок, а притім витревалі, політичної акції, то квестіонар такий був би на місці: відповіді на такий квестіонар могли-б „Народній Раді“ вказати ту і там чи-то недостачі, чи-то потреби дальшого доповнення, скріплення або розширення дотеперішньої діяльності. Але так як тепер — «ті, мішені на вдивовику усього світа в „Ділі“ відповіді хіба лише образом всієї великої бездарності й безрадности теперішньої народовецької „Народної Ради“. Віз з них розкладом сего живого — політичного трупа. Виглядав оно зовсім так, як коли-б енергали, що сиділи весь час з заложеними руками, а ні —

то хіба ту і там прохажувались та так собі дещо балакали, параз — по пораженью — розіслали квестіонар до офіцерів та воїнів про причини пораженья! Гарні енергали!! Який квестіонар — такі й відповіді. Переважно зачинають ся они наріканням на брак організації (!), але головну часть їх становить без виемки опис всяких виборчих, правительственных та паньських „штучок“. Штучки ті називає „Діло“ патетично „виборчим пеклом“. Та ми не такі патетичні: в „штучках“ сих — можливих в переважній їх частині хіба ще лише у нас, штучках — незвичайно одностайних і примітивних, — в штучках сих видимо ми лише один доказ більше цілого народовецького теперішнього безголов'я.

Отже до одної з таких відповідей на квестіонар „Народної Ради“ причіпив п. Белей свої ліричні розмовання на тему: чому се оті погані агітатори так розпинають ся за всякими правительственными та паньськими кандидатами?!... П. Белеєви було-б, розуміє ся, менше дивно, коли-б ті агітатори розпинали ся от так за ним, п. Белеєм, — він же чоловік такий добрий!... ну, і спосібний. Пожідім Може агітатори й покинуть пра-

вительство та дідичів, а ввійдуть в себе та навернуть ся до пп. Белеїв, Романчуків, Нагірних і п. народовецьких політиків. Та п. Белей не ограничив ся на таких ліричних роздумуваннях, він причіпив до них ще й „науку“ — наші й „Буковині“! „от де, „Буковино“, причини лиха, в сїм виборчїм „пеклі“, а не в недостачі організації, як-от ти про неї все щось беледиш... От-так учиць „Буковину“ п. Белей. Ми п. Белей учиць не будемо. Се-ж доказана від віка правда, що печі і — дерев'яної колоди ніхто нічого не в силі научити. Тим меншу охоту маємо учиць такого чоловіка, та ще редактора (!) „політичної“ часописи, що штукуючи надіслані статі своїми мудрощами забуває, що навіть в саме тих статях говорить ся паки і паки про недостачу організації, про організоване в останній хвили і т. п., яко про важні причини неудач! Та найде ся ачей між народовцями поза п. Белеєм дехто, що зволить спокійно розважити се, що ми ему отгуть відповімо. А може замітки ті не остануть без впливу й на „Народну Раду“ й на тих, що опікують ся теперішнім „Ділом“.

Адже нарікання на теперішнє „Діло“ дають ся чути не віднині, і то прямо з самого народовецького табору!

ПЕРШІ ЗОРІ.

ПОВІСТЬ.

Написав Теодор Галін.

(Даліше).

— То у вас є друг: О, то ви щасливі! А ви мені про се й не казали! — говорила панна Ірина, забуваючи, що Білецький доси не мав коли йти про се казати. Вони обоє знали ся всего два місяці і були лишень два рази вкупі, раз у Ірининих родителів, а раз у їх суєдів на заставі. Не було ту коли розбалакати ся про бітних людей!

— Коли будете в нашим другом, скажіть ему, що він є і моїм приятелем... хоч я його може й не знаю.

— Кирило Самеонюк — доповнив Білецький.

— Самеонюк? Доси не чула. Але їм гарне. Деся певно такий силач як той Самеон, що, що...

— А вже-ж, і сподобав ся би вам, панно Ірино. Жвавий хлопець —

— Я головню люблю розумних людей — сказала панна.

— Зрештою, по що те балакає? Або лишайте ся або йдіть! — сказала вона ніби сердито, по дитинячому помазуючи на Білецького рученятами, немов се вона заганила кури в курник. Білецький віткнув.

— Ну, то йду! — сказав він і поклавши довгий поділунок на Іринину ручку, вийшов.

На ганку мусів він ще привітати ся з

протопопом, котрий тут все ще очікував обіда. Протопопа привітав молодика, своїм звичаєм, адержливо, але щиро.

— А що, минули вакації? До школи кайчуть! — Але правда, я забув, що у вас, академиків, нема шкільного примусу.

— А все таки треба вчати, особливо в кого, як от у мене, іспит перед очима.

— Ага, ви сего року маєте здавати іспит... перший?

— Так єсть, перший. — Білецький трохи не додав: — жаль! — І справді, для него було дуже келесо, що він ще не мав жадного університетського іспиту. — Такому недовареному та женити ся! — думав він, і самому ставало маркотно.

— А тато здоров? — спитав протопопа.

Батько студента був панотцем в гуцульських горах, там де ще не перевелись були по поліветвах волотеруні вівці і срібні сороківці. З старим Білецьким протопопа колись товаришував і вважав за свій обов'язок поспитати о его здоров'я.

— Здоров, слава Богу! — відповів син колишнього товариша.

— Ну, а скажіть же мені тепер з ласки, що поробляє молода Рує? — спитав протопопа чухаючи ніс і підзорливо поглядаючи на панича. Він мав на гадці гурт молодших людей, що чим далі все більше ставали в супротивність до старих патріотів. Протопопа не дуже вважав на дїяння молодих новаторів і любив хіба деколи легко з них собі попенкувати. Білецький, однак, був далеко не так вибачливо

настроний, і хотів не належав до тих, що противне переконане уважають за особисту образу, то яко член „лівиці“ мусів ставати важитим. Але перед батьком Ірини то завзяте гасло. Білецький сказав лишень:

— З'їжджаємо ся, отче протопопе.

— На „чорну раду“? — зауважив протопопа ніби про себе.

Розмовники змовкли. Білецький бачучи, що доматор не бажав з ним дальше розмовляти, невесело попрощав ся.

Він уже був коло брами, як на сходах з'явила ся Ірина.

— Пане Білецький, а завтра прийдете? Приходіть о четвертій годині по полудні. Підемо на Владичу Гору. Ми й так не маємо з ким виходити! — жалувала ся вона. — Прийдете?

— Прийду! — кайкнув Білецький урадований несподіваним додатковим побаченням, і швидкими кроками відійшов.

II.

Брисаня на багер,
Сірак на опашки.
Ходаки легонкі —
А вже рента франки.

Гуцульська співанка.

За кілька хвилин Білецький був на ринку і хотів уже навернути на ліво, аби дістати ся на свою улицю, аж тут знало ему на гадку, що він сегодня ще й не обідав. На ратушній башті показувало на лів до другої. — Ще не

Так що-ж: мертвятий холод політичної „дипломатії“ довголітнього проводиря народовців п. Романчука так обезсилив всю нашу діяльність, его підшите особистою злобою „консолідаційне“ крутарство так затемнило навіть її здорові провідні гадки, що у нас були вже установлені, а розворушило притім тільки партійної й особистої злоби — що серед загального розбиття й замішанини з нарікань сих не змогли витворитись досі ніякі позитивні змагання до направи лиха. А „Діло“ оставало все даліше — „Ділом“. То-ж саме з „Народною Радою“: она надруковала досить всяких друксортів, мудрих відозь (з котрих одна побивала другу, як отсе б давно виткнула офіційна „Народна Часопись“), навіть — програмів, та що-ж! — мимо всеї сеї позірної діяльності не було в ній дрібниць, не було — життя, була одна мертва, дротована форма. Гукати на других: ану, робіть, робіть! — се ще не робота. Треба **ціле поле діяльності самому** оглянути, треба діяльність **започати**, треба винайти, зібрати та держати при купі людей, треба **бути живим осередком!!** А до сего всего треба дрібнички — треба **душі!** Та дарма глядати душі в дерев'яних колодах та дротованих ляльках...

Не думаємо, і не в силі ми тут вичерпати весь предмет. Все-ж таки діткнемо кілька подрібних точок.

Возьмім справи державні й краєві. Чи провадив хто небудь чи в „Ділі“ чи в „Народній Раді“, чи в наших посольських клябах — яку-небудь точну евіденцію (перегляд) сих справ?... Коли на горівку наложать кілька крейцарів нового податку, коли піднесуть о тільки-ж яку тарифу залізничі, коли по'явиться хочби найменше розпоряджене дотикаюче справ економічних — то сей час ворухнеться ціле „Коло польське“...

А наші політики? „Діло“, „Народна Рада“?... Правда, до сего треба-б може якого небудь спеціального об'язування... Ми зовсім і не маємо претензій до пп. Белеїв, але-ж є між „независимими“ народовцями люди безперечно об'язувані, хочби п. Романчук. Не говорити вже о самостійнім заочинанню наших політиків в таких справах! Дарма — з лежі не буде одежі, з балачки та крику — не буде політики. А давніше такі статі були в „Ділі“! Ага — бо була внутрішня ініціатива, ініціатива людей одушевлених і об'язування, людей — що самі мали на оці перегляд таких справ і — не ждучи Божого змишування та інтервенції жандарів в користь Руси (читай: „зміни системи“!) — об'язували одну за другою такі справи!... Бо — були люди живі, не дерев'яні колоди та жебраки й крамарі політичні!

Возьмім справи повітові — і згадаймо от-так собі, для приміру, колишні дописи в „Ділі“ з „турецького“ повіта! Було то деє ще перед 11-ма літми... Хіба тепер не найшлося би про що писати? Не люди з повітів винні, а хвальні проводирі! Возьмім справи економічні, просвітні (шкільні), церковні... Які небудь. Скрізь пусто і глухо. За то сварка — на цілій лінії! Між проводирами. А публіка — і собі сварить ся, а її — то глядить безрадно і бездільно, й дармо глядає виходу. Нам „належить ся“! — та чи за дав собі хто хоч трохи труду перестудіювати ті справи, порушити їх прилюдно й поінформувати своїх-же людей — і правительством: що, як, де, чому... „нам належить ся“?!

Возьмім нашу організацію. Тут чути час-до-часу накликування, і то — так собі, досить байдужне... Та що допоможе накликування, де нема життя, ініціативи, праці, — де нема яєних про-

відних гадок, де нема позитивних цілей? Що треба битись і побідити — се воїн знає й без емерала, але хто-ж як не провідник має установити его й вести? Чи „Діло“ обговорювало сю справу? Чи „Народна Рада“ займала ся нею? Певно, що вигідніше накликувати — зовсім загально — других, та вижидати, аж воїни самі все зроблять... У нас по довгій накликуванню зав'язує ся яка небудь повітова „Рада“, а опісля не то що не ворухне ся, але голова її, незалежний адвокат (!), муж довіря, консолідатор, ба опозиціоніст — лякає ся написати протест против правиборів!! (в Тернополі). Консолідація — буде, сама з себе, але при живій роботі.

Возьмім ще й вибори. Адже правибори не можуть обійтись без війти. А буде віт добрий, совісний і чесний, то як можуть випасти зле правибори? (Дивім ся на Мазурщині!) А може п. Белей знає про сю річ инакше? — А віт є такий — яка громада, а громади такі — яка інтелігенція, а інтелігенція така — які проводирі. Можна брати й на відворот — та тут годі. Чи діти винні — що тато й мама недбалі? Сама „Народна Рада“ признала в одній відозві, що наша інтелігенція не сповняє своїх обов'язків; те-ж саме ствердили не раз і не два й дописувателі „Народної Ради“ й „Діла“. А ми й інтелігенції не винимо: від голови рибу чутти. А в чім винуватимо народовецьких проводирів — се старали ся ми виказати. І за такими проводирами має рознипатись опісля наш люд?!! Що дадуть сему людові такі й п. Белей, Романчук і др.? Що зробили они для сего люду, — що роблять? Сіють сварню. Нехай би, — **але що поза тим?!** Правительством, дідичі — дають хоч що-то, то-ж агітатори агітують, а люд голосує. Правда — **є і мученики**, мученики — що голосують на пп. Белеїв, та лице пп. Белеїв по-

за півно — подумав він, пішов ринком горі і опинив ся небагом коло трактирні, де він перед тим звичайно харчував ся. Без соромкавка, трактирня не була одна з перших того роду закладів. Уже зверхній вигляд міг піддати безсторонному глядачеві деяке оправдане підозріння. Над широко отвореними дверми висів прапорець, на котрім сумна кітка немов висіла в повітря. Сей питомений виріб місцевої музи малярства доповняв ся невластивим підписом: zum goldenen Fuchs (під золотим лисом). Що під тим лисом діяло ся, поясняли, взаємно доповняючи себе, малюнки і написи. На однім малюнку пили три генерали шумюче пиво, а на другім грав мужик з двома панками в біляр. Написи по обох боках входу, споруджені в чотирех мовах, говорили вже менше високопарно. Руска напис звучала: „Тут дістає пиво, вино, горівка, дешевий харч“. Ілюстрацію, і то живу ілюстрацію до сеї трохи неясної написи подав би один позір в широко отворені двері. Недалеко від них стояв густо завалений фляшками, чарками і чарочками шинквас, за котрим, як се Білецький вправно міг видіти, якась дородлива особа женьського полу зручно частувала его то тверезих то немов уже лишень усміхаючих ся „менших братів“.

Що при таких обетавах Білецький не зайде переднім входом, але якимись на такі випадки приготовленими задніми дверми, се можна було передвидіти. І він справді шугнув в велику віздову браму тай манівцями дістав ся до „підлогої“ комнатки описаної в

горі трактирні. Правда, він і тут не знайшов гуляючих генералів, але за те двох знайомих з виду денників, що сиділи за круглим столиком, при чім один хилив з чвертки ріденьке пивце, тим часом коли другий ще очевидно находив ся на вижидаючій становищі, бо ограничав ся обскубувати лежачий на столі соляний дублик, позбавляючи его природної, блискучої краси.

Білецький квапив ся. Задля браку дзвінка подзвонив він порожніми склянками та мабуть за голосно дав знати про свою присутність, бо оба денники майже одним рухом повернули свої бліді обличчя в той бік, де сидів Білецький. Заравом дали ся чути поспішні кроки, і в комнату вбігла хороша, но трохи спитіла білявка. Глянула на денників, сказала „завраз!“ глянула на Білецького і трохи не сплеснула в долоні.

— А! вже вернули ся з вакацій? — виклинула вона утішно і підійшла до Білецького така люба, така ніжна, що ну! Підійшовши протягнула на привітанє маленьку, кругленьку, перетеними укрешену ручку.

— Як бачите, панно Амалиє, я вже тут. Що же поробляли ви в ту літну спеку? — говорив Білецький, пиняво подаючи їй руку.

Панна Амалия замість відповіди повела рукою по своїм непослушнім, роєкішнім руським волосю, щось розгадала і геть ніби отерпла. Стиснувши губки лишень спитала:

— Давати обід? —

Амалия була дочка зайшового Німця, у котрого минушого року, перед вакаціями,

столував ся Білецький. Для панни Амалиї сей гість мав о стільки ширше значінє, що не лишень завіжди похваляв кухню але й кухарочку. Правда, его поведєне не виходило ніколи поза межі дуже приязної грічності, але в головці молодої, романтично уособленої Німквині зродила ся дивна гадка. Fräulein Амалия твердо вірила, що з'явиться ся колись якийсь хоч не німецький лицар то бодай славянський „панчик з доброго стану“, котрий її виводить із горячої кухні, з безперестанної незносної варі. А Білецький завше так мило дивив ся на неї, так щиро балакав з нею!... Чому-ж він тепер її так холодно стрітив?...

А Білецький і в думці не покладав, що панна Амалия готова була подати ему свою пухленьку ручку і свій немаловажний посаг. Правда, коби він міг був знати, що панна Амалия так сумлінно буде класти на вагу кожде слівце, кождий позір, він був би не одної річи умикав.

Нині Білецький зайшов під „золотого лиса“ зовсім не задля гарної кухарочки, лишень з навички. У него в голові в одно вставав образ рини. Він то раював на згадку про перший доказ її любови, то чому-ж смутив ся. Его збивали з пантелику якісь дивні переміни, які він деколи спостерігав на Ірині від часу їх недавньої знаменитости. Тут вона иноді вся зрушена роєпливає ся у ледви придушенім чувстві, а нараз тільки поведе рукою по личку, чи там на хвилинку задивить ся кудись, і така зовсім переиначена як не та сама. Гладка тобі як угор! Аж зієть бере.

винно кровавим соромом за-
ливатись, кілька рази згаду-
ють сих мучеників.

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 2. жовтня 1895. р.

До вч. учителів-Русинів на Буковині. В сю суботу, дня 26-го жовтня, на сьв. Параскеву відбуде ся, як відомо, о 4-ій годній пополудни в черновецькій учительській семінарії головний збір краевого товариства учительського. На дневнім порядку буде не тільки зміна статуту тов., але й вибір нового виділу, в котрім на 12 членів засідає один одвісільський Русин, що надто не заступає справи руского шкільництва як слід. Щоби усунути сю кривду Русинів в товаристві, котрому власть шкільна дає значну моральну і матеріальну підмогу, повинні всі щирі учителі-Русини явити ся на сьм зборі як найчисленнійше й зажадати справедливости й для себе та шкіль руских. Надто має прийти під обряду і справа підвищення учительської плати, що перед недалекою вже сесією соймовою є великої ваги. Належить проте надіяти ся, що й учителі-Русини зрозуміють важність сего річниць зборів і зберуть ся громадно та поступати-муть солідарно, як один муж. Вкладку членську по 25 кр. від члена повітового товариства учительського, а по 1 зр. від учителя з такого повіту, де нема товариства учительського, треба вислати сейчас або найнізнійше зложити його підчас самих зборів. Хто свідомий учитель і Русин, той явить ся напевно в суботу в Чернівцях на згаданих зборах, де, коли-б проба порозуміння не вдала ся, повинні б нарадити ся над дальшими кроками в справі власній і руского шкільництва.

Загальні збори ф'лії тов. „Прогсвіта“ в Станіславові відбудуть ся дня 1-го листопада с. р. о 9-ій год. зраня. На зборах будуть мати відчити о. Н. Бачинський про організацію сільських крамниць і др. Коцюба про молочництво в нашім господарстві.

Оттаке думав Білецький, заким надійшла панна Амаля. Клопочучи ся такими думками зовсім занедбав честюлюбну Німкю, що очікувала, а може й заслужувала більше уваги. Тому то хороша білявка ще трошки покрутила ся на місці, а нарешті гнівно відійшла до стола, де сиділи денники. Сі доси, особливо молодший з обох, зависливо позирали в сторону Білецького, і тому тепер, коли Амаля повернула ся до них, з респучливими химерами старали ся звернути дівочу увагу на себе. Але панна втратила гумор.

Білецький завважив незадоволенє Амалії.
— Що-ж я їй можу порадити? — подумав він і не затримуючи ся довго в трактирні, відійшов уявляючи собі, що на его квартирі, в маленькім дімку на Циганській улиці деє певно вже чекає на него его друг Самсонюк.

III.

Добрі люди, не сяк-так.
Я учений мудрий дик!

Шені.

На квартирі у Білецького вправді вже були гості, троє людей, очевидно студенти. Один з них, ще головоуєий молодик, окінчивший гімназист сидів на великім, убого застеленім ліжку і тримав у руці книжочку в синій окладинці, одну з тих барвистих брошур, в котрих тогді складала ся книжкова література у Русинів. Перед читачем стояла здорова пака з подібними брошурами. Був се доказ галицької дбалоети про Буковину. Друга особа, властитель паки

Руский народний театр переїздить з днем 24-го с. м. до Коломиї.

Загальні збори „Рукого Касина“ в Стрию відбудуть ся дня 24-го с. м. 6-їй год. вечером.

Гал. намістник кн. Сангушко зложив онотди присягу в руки цісаря в Будапешті і виїхав потім до Відня, де возьме через кілька днів участь в засіданнях палати панів. Опісля виїде кн. Сангушко до Гумніск, а при кінці сего місяця обійме урядованє.

До Риму виїхали дня 21-го с. м. Впр. мітрополит Сембратович і крилошанин Білецький, Бачинський і Туркевич. Паломники виїхали до Риму, щоби у нани упросити благословенства для правнованя 300-літнього ювілею берестейської унії.

Ческу виставу етнографічну відвідав дня 19-го с. м. архиниязь Кароль Людвик. З днем 17-го с. м. відвідало виставу 1,851.184 осіб.

Убийство. В неділю, дня 20-го с. м. знайдено в Чернівцях в рові на пів голого чоловіка, Дьордія Білея, умерлого. Позаяк сконстатовано, що Білей в суботу вечером був в коршмі цілком по зимовому убраний і пив багато горьки, а на шві знайдено надто синій, то без сумніву унав він в своїм похмілью жертвою убийства. Слідство заряджено.

Нещасливий випадок. Слуга староства в Калущі, Олейвік, пішов дня 15-го с. м. в нетверезім стані тягнути воду з керниці, що стоїть в подвір'ю поштового будинку. При набираю воді посовгнув ся так нещасливо, що вив в керницю коміть головою. Помимо скорой помочи витягнуто его вже неживого, бо він удушив ся намулом.

Анархизм в Кутах. Сими днями одержав кс. Смагович, рим. кат. парох в Кутах і управитель тамошнього християнського банку, повідомлине, що на пошті лежить для него посылка, в котрій є лампа. Але адресат не брав посылки і тому на пошті отворили посылку і знайшли в ній — пекольну машину. Догадують ся, що хотіли на кс. Смаговича зробити замах. Заряджено строге слідство.

Що можна за ціну горівки дістати? Ми вже перазвертали увагу читателів на горівку яко убійче лихо головне між біднішими людьми. Яко причинок до виказаня, кілька маетку протрачує ся питем горячих напиків, нехай послужить обчисленє одного денника. На льондонськім передмісті Кенсінгтен видають люди на ріжні напикки 12 міліонів марок. Коли-б змарнотравлені

сидів на дерев'янім стільці коло круглого, блискучого, сальонового стола, котрий якийсь несподівано діставши ся сюди немов сумував серед пророго дуже вбогого устрою комнати. Сей устрій доповняв ся ще лишень гуцьською різьбленою скринєю в кути тай склянною шафою, в котрої визирав хорошо впорядкований книгозбір, а над котрою висів маленький портрет. Сидячий коло стола був ожидааний Білецьким Кирило Самсонюк. Він мовчки крутив напіроєску і лишень в ряди-годи поглядав своїми сивими очима то на читача то на третю особу, котра власне стояла плечима обернена до него і заклавши руки в кишені, обзирала портрет якогось сердитого, вусатого татарско-козацького типу. Сей третя особа був Анатоль Тухольський зі Львова. Він приїхав в товаристві Самсонюка відвідати Буковину. На залізничім двірці товариші зійшли ся з иньшим приятелем Білецького, з молоденьким Грінкою тай, як було умовлено, удали ся до Білецького. Читач синьїй брошури був власне Грінка, пильний і навіть учений, але зрештою поединчий буковинський провінціал.

Мовчанку перервав гість зі Львова.

— Ох, ті „історичні“ образи! — скавав він напрасно і обернув ся. Глаузливий вираз виступив на его довгообразім, трохи блідім обличчю, укашенім товстими, блискучими окулярами, котрі при кождім руху голови кидали тоненькі блискавиці по комнаті.

— От, намазали якогось тматороканського болвана, а голота збігає ся: „Прийдіте, поклоніть ся!“
(Дальше буде).

гроші звернено на пожиточні річи, то можна би закупити: 30.000 робітничих убранных, 60.000 сорочок для мужчин; 30.000 убранных а 60.000 сорочок для женщин; окрім того 30.000 пар чобіт, 10.000 убранных для дітей, 100.000 пар черевиків для дітей, 50.000 малих, а 30.000 великих ліжок, 30.000 меблів для робітничих помешкань і 30.000 ріжного иньшого біля. По закупіві всего того можна би ще вибудовати дім для забави робітників з читальнею і публичною лазнею, а при всім тім заробили би робітники ще й грошій!

Нужда в Римі. Тамошний „уряд заставничий“ оголосив, що всі маґазини вже так перепоповнені, і — що найважнійше — фонди вже вичерпані, так що дальше-пріяте річий в застав мусить бути ограниченим.

Як повстал „мушка“. В XVII. віці панував у Франції король Людвик XIII, але він мав мало роботи, бо у всім заступає его найстарший міністер Рішеле, отже король нудив ся страшно. Щоби забити якийсь час, він займав ся слюсарством, огородинством, кухарством. А одного разу прийшло ему на гадку голити своїх домашніх офіцїрів. Закликав він їх, посадив в ряд після ранґів і ну же їх голити. Коли офіцїри заглянули в зеркало, побачили, що були гарно обголені, лише на підбородку лишило ся кілька волосків, що мали форму мухи. Двірским дамам сподобала ся та „мушка“ і від того часу она в моді.

Дневникарь льордом. Англійска королева іменує тепер трох нових перів, а між ними сїра Альберона Бортвіка, видавця Morning Post і презеса товариства дневникарь. Бортвик вступив в своїм 27-ім року до дипломатичної служби; по двох роках помер его батько, що був дописувателем Morning Post. Редакція іменувала молодого Бортвіка своїм корреспондентом в Парижі. Кілька літ пізнійше повірено ему редагуванє газети з заповненєм, що газета стане по смерті тодішнього властителя его власністю. І так опісля стало ся. В 1887 р. одержав титул барона, а тепер гідність льорда і пера англійського.

Віко-омне діло Голяндії, нарід. що — можна сказати — вдер свою землю насильно морю, ладять ся до нової великанської роботи. Іменно задумали они осушити Зедерзе (т. е. полудневе море), залив моря Північного, що врїзує ся глибоко в Голяндию, над котрим лежить головне місто Голяндії Амстердам. Залив має 750 миль квадратних поверхні, а робити коло его висушеня будуть тревати цілих 33 літ. Що року буде можна віддати до ужитку рілньників 25.000 акрів землі. Для осушеня моря буде видобувана 30 миль довга гать, від найдальше на північ висуненої точки Голяндії аж до фризийского побережа. Відтак, коли гать здержить панлив морських філь, цілий простір буде поділений гатями на чотири озера, з котрих буде посушувати ся вода, аж до цілковитого осушеня ґрунту. Вудова гати займе девять літ часу. Лише Голяндія може підняти ся такої великанської роботи, бо она їй не першина, чого доказом хочби осушенє Гарлемского озера на просторі 72 миль квадратних. О величї роботи дають понятя ті числа: кошти всіх робіт винесуть 525 міліонів марок, а вартість добутого з осушеня ґрунту винесе звиж 5 міліардів марок.

Журби ученого. Славний англійський географ і статистик Равенштайн обчислював час, коли земля не зможе мешканцям дати достаточного корму. Після обчисленя наступить то тоді, коли буде на сьвітї більше як 6.000 міліонів людей, а то мало-б бути за 284 років. Бо людність збільшає ся за 10 років в Европі о 87 процентів, в Азії о 6, в Афрії о 10, в Австралії о 30, в північній Америці о 22, а в полудневій Америці о 15 процентів.

ТЕЛЕґРАМИ „БУКОВИНИ“.

3 ради державної.

Відень, 22. жовтня. Зараз по отвореню засіданя президентом начати бар. Хлюмеллем забрав

голе президент міністрів г-р. Бадені і заявив іменем правительства, що хоче лише подати короткі дані для з'орієнтованя ся, що іменно потрібне для досягненя цілей. Правительство поставило собі задачу, втворити передовсім потрібні для належного правильного функціонування державної адміністрації усліва. Се можливе лише тоді, коли буде забезпечене спокійне спожитє сполучених в одну цілість народів Австрії. Для того правительство буде старати ся о удержанє спокою і буде виступати против всяких об'яв, котрі могли би той спокій закаламутити. Двох головних засад буде правительство придержувати ся: Актуальні, узасаднені і відповідні хвиловому становищу поступу жаданя, котрі будуть містити ся в границях законом приписаних, фінансових і економічних, знайдуть все зичливе узглядненє. А се може наступити лише з узглядненєм всім людям передсвѣдуючої німецької культури. (Протести зі сторони Молодочевів. Оплески на лівині.) До чеського народу відноситься ся правительство з повним довірєм і залишить супротив него всякі примусові средства, а першим доказом довір'я є знесенє віймового стану; се не було концесією, а підставою до сотвореня нормальних відносин, а правительство надїє ся в сїм напрямі чинної помочи чеського народу і его заступників.

Супротив сторонництва буде правительство цілком свободне. Се не значить, що оно буде хилити ся то до одного то до другого політичного напрямку, але міністерство хоче само кермувати і не дозволить нікому собою кермувати. В тїм не містить ся жадна зарозумілість, але справедлива засада. Лише під тим услівєм прийняло міністерство своє іслаництво; оно має велику одвічальність за право і порядок, отже має також право і обов'язок керми. Цілею є: спільна, патріотична і солідарно поступаюча Австрія.

Правительство апелює до тих сторонництва, що утворені на етичних засадах і стремлять до ідеальних цілей, але з підкладом практичним. Ті сторонництва буде правительство не лише після їх цілей, але також після їх средств діланя і доріг судити, бо правительство не сьміє ступати на дороги, що збочують від цивілізації і провадять до знищеня людскости. В житю державним грає важну роль релігійність, отже правительство буде старати ся о відповідне вихованє молодіжи, та се постунованє буде далеке від реакційних тенденцій.

Квєстії економічні буде правительство все мати на увазі і буде головню підперати слабші в тїм взгляді краї. Що-ж до програми праці, то правительство задумує залагодити ще в сїм році бюджет; дальше відновити угоду з Угорщиною; потім предложити палаті проект реформи виборчої, котрий буде вільний від всякої малодушности. Правительство буде усильно старати ся о поправу долі низших верств. Дальше треба-б допровадити до кінця реформу податкову; вкінці заповідає правительство предложєне проектів до впровадженя нової цивільної процедури. Правительство не буде придержувати ся засади: divide et impera, а яко найвищу свою засаду все уважатиме: справедливість, і буде в будучині повторяти собі слова: in hoc signo vinces! — По промові відізнало ся в палаті гучні оплески і прийнято односторонньо внесенє послів г-р. Кінбургга і д-ра Герольда на отворенє дискусії над декларацією кабінету, котра відбуде ся в четвер.

Відень, 22. жовтня. Всі газети обговорюють декларацію г-р. Баденіого, особливо уступ про відносини правительства до сторонництва. Neue fr. Presse хоче ще очікувати виводи програми, але признає, що програма містить багато, що могло би улекшити компроміси, яко у слівя до практичної політики. Ревне перепровадженє програми заповідає періоду внутрішнього миру, зміцненє підстав державних і певну надїю, що зменшать ся різниці поглядів. — Presse констатує незвичайне враженє, яке зробило заявленє своєю формою і змістом; рішучий натиск про державну ідею знайде певно справедливу похвалу кожного патріота. — Fremdenblatt каже, що справедливість засади, що австрійське правительство має кермувати, а не дати собою кермувати, дала ся тепер більше як коли перед тим відчувти, щоби публичні власті вєсти в відповідне відношенє. Ясність заявленя робить скорє порозумінє і трєвку приязнь можливим. — Neues Wiener Tagblatt з вдячністю признає прихильне становищє президента міністрів супротив німецького народу і каже, що г-р. Бадені заявив таке правительственне становищє, що всі конституційні, австрійсько-патріотичні партії зможуть до него зблизитись.

НОВІ КНИЖКИ.

Останні романи Г. Сінкевича. Два відчити М. Грушівського, читані в львівськїм „Клубі Русинів“. Виданє Василя Лукча. Накладом ред. „Зорі“. 16°. 50 стор.

Твори Степана Руданського. Том I. Пісні. Приказки. Прислїва. Байки. Бібліографічний показчик. Заголовки „Сльівомовок“. Виданє М. Комара. Коштом видавця. — У Львові 1895. 16° 192 стор. Ціна 40 кр. (в портретом автора).

Кобзар Тараса Шевченка. Вибір поезій для народу. Частина друга. — (Книжка тов. „Просвіта“ у Львові чч. 184—185) мал. 8° 136 стор. Ціна 20 кр.

Повістки і ескізи з українського життя — А. Кримського, появили ся у Львові з друку. 8° 309 стор. I—IV+1—322.

Василь Чайченко. Байки. — Накладом редакції „Зорі“ у Львові. мал. 8° 68 стор. — Ціна 30 кр.

Житє і Слово буде в сльідуючїм 1896 р. виходити в такїм самїм обемі і на такїх умовах, як і досї. Від нового року перестанє однак містити сирі матерїали, натомість розширений буде відділ белетристики оригінальної і перекладної, а побіч більшого числа праць історичних і історично-літературних обіцяє редакція звернути особливу увагу на відділ критики.

В *Дрібній бібліотеці*, видаваній у Львові Костєм Пацьковським, вийшли досї сї книжочки (разом чисел 13):

Байки Евґєна Гребінки (10 кр.)
Маларі, оповіданє Всеволода Гаршина (10 кр.)
Пролісок, поезії Павла Граба (20 кр.)
З чужого поля. Переклади Павла Граба (20 кр.)

Що то є господарність — Герінґа (переклад В. Герасимовича) 20 кр.

Поезії Осипа Маковця (20 кр.)

Офєрма, оповіданє его-ж (10 кр.)

Твори Івана Сурика, переклад з російського (10 кр.)

Українські писаня Митра Оленьковича (10 кр.)

Писаня Василя Кульба (10 кр.)

Чернеча рєспубліка на Азоні — Василя Щурата (10 кр.)

Нарід в неволі (то що було друкованє і в *Неділі*) — 10 кр.

Микола Палкин Льва Толстого, оповіданє (10 кр.)

МОЛИТВЕННИК

виданий „Просвїтою“

в народній мові, великий, обіймаючий 640 сторін друку, найновіший зі всіх таких Молитвенників.

Молитвенник сей містить в собі: I.) Молитви щоденні ранні і вечірні. II.) З Богослужєня церковного, іменно: а) з Вечерні, б) з Повечерній малой, в) з Повечерній великої, г) з Утрені, д) Літургії св. Іоанна Золотоустого, е) Молитви з часї св. Літургії. III.) Тайни поканя і прєсв. Евхаристії. IV.) Молитви для різного віку, стану і в різних потребах. V.) Молитви в часї великого посту. VI.) Молитви на празники а) Господські, б) Богородичні, в) Святих. VII.) Молитви сполучені з відпустами, VIII.) Акафіст до а) Ісуса Христа, б) Прєсв. Богородиці в) св. Отця Николая. IX.) Молебєн до прєсв. Богородиці. X.) Тропарі, кондаки, богородичні і прокимени а) недільні, б) щоденні, в) на празники Господські, Богородичні і Святих, г) на деякі потреби. XI.) Коляди і иньші пісні церковні. XII.) Місяцєслов цілого року.

Сей молитвенник дістати можна в канцелярії товариства „Просвіта“ і в книгарні Ставропігійській і перепл. заведеню Мих. Сложарського по такїх цінах:

- 1) Молитвенник брошурований — зр. 70 кр.
- 2) оправлений на-пів в полотно з одитими відтисками — „ 90 „
- 3) оправлений ціло в полотно з золочєнями і відтисками 1 „ 10 „
- 4) оправлений як під 3) з додатком золочєних берегів 1 „ 30 „
- 5) оправлений на-пів в шкіру з золочєнями і відтисками 1 „ 10 „
- 6) оправлений ціло в шкіру з золочєнями і відтисками 1 „ 60 „
- 7) оправлений як під 6) з додатком золотих берегів 1 „ 80 „

Замовляючі поодинокє Молитвенники звольть прислати на оплату пошти 20 кр.

Альбум заслужених Русинів.

Ціна 70 кр.

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить двічі в місяць по ціні на рік 4 зр., на пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.
У Львові, улица Академічна, ч. 8.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улица Петровича число 2,

має на складі:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодіжи, міщан і селян, редаговану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894, по 1 зр. 20 кр. за рочник, а всі 9 разом за 9 зр.

— З пересилкою поштовою 9 зр. 30 кр. —

ПЕРЕДПЛАТА

за „Буковину“ разом з
ілюстр. додатком „Неділя“
вносить:
за цілий рік 10 зр. — кр.
за чверть року 2 „ 50 „
місячно „ 85 „
для заграниччя 15 рублів або
24 франків.

Поодинокі числа по 6 зр.
в бюрі газет Л. Горювца в
Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу
і неділю.

Редакция і Адміністрация
„Буковини“ паходять ся в
Чернівцях (ул. Петровича
ч. 2), куда всі дописи адре-
сувати належить. — Бюро
редакції отворене щодня
від 8. рано до 8. вечером

Vade mesum — п. Белеєви.

Львівська народовецька „Народна Рада“ розіслала квестіонар в справі політичних виборів до галицького сойму, в котрім після точок просить о відповідь, що саме зложилось на наші неудачі? Відповіді н. сей квестіонар містить тепер час-до-часу львівське „Діло“ в формі „донисий“ про вибори.

Що-ж, квестіонар сам по собі річ добра. Коли-б „Народна Рада“ займала ся дійсно веденням систематичної, справді після обдуманих точок, а притім витревалі, політичної акції, то квестіонар такий був би на місці: відповіди на такий квестіонар могли-б „Народній Раді“ вказати ту і там чи-то не достачі, чи-то потреби дальшого доповнення, скріплення або розширення дотеперішньої діяльності. Але так як тепер — в ті, міщені на вдивовижу усього світа в „Ділі“ відповіди хіба лише образом всеї великої бездарності й безрадності теперішньої народовецької „Народної Ради“. Віз з них розкладом сего живого — політичного труна. Виглядає оно зовсім так, як коли-б вперали, що сиділи весь час з заложеними руками, а ні —

то хіба ту і там прохажувались та так собі дещо балакали, нараз — по пораженью — розіслали квестіонар до офіцерів та воїнів про причини пораженья! Гарні вперали!! Який квестіонар — такі й відповіди. Переважно зачинають ся они наріканем на брак організації (!), але головну часть їх становить без виємки опис всяких виборчих, правительствених та панських „штучок“. Штучки ті називає „Діло“ патетично „виборчим пеклом“. Та ми не такі патетичні: в „штучках“ сих — можливих в переважній їх частині хіба ще лише у нас, штучках — незвичайно одностайних і примітивних, — в штучках сих видимо ми лише один доказ більшє цілого народовецького теперішнього безголов'я.

Отже до одної з таких відповідей на квестіонар „Народної Ради“ причинив п. Белей свої ліричні розмовання на темат: чому се оті погані агітатори так розпинають ся за всякими правительственими та панськими кандидатами?!... П. Белеєви було-б, розуміє ся, менше дивно, коли-б ті агітатори розпинали ся от так за ним, п. Белеєм, — він же чоловік такий добрий!.. ну, і спосібний. Пождім Може агітатори й покинуть пра-

вительство та дідичів, а ввійдуть в себе та навернуть ся до пп. Белеїв, Романчуків, Нагірних і п. народовецьких політиків. Та п. Белей не ограничив ся на таких ліричних роздумуваннях, він причіпив до них ще й „науку“ — наші й „Буковині“! „от де, „Буковини“, причини лиха, в сїм виборчїм „пеклі“, а не в не достачі організації, як-от ти про неї все щось беледиш!... От-так учить „Буковину“ п. Белей. Ми п. Белея учити не будемо. Се-ж доказана від віка правда, що печі і — дерев'яної колоди ніхто нічого не в силі научити. Тим меншу зхоту маємо учити такого чоловіка, та ще редактора (!) „політичної“ часописи, що штукуючи надіслані статі своїми мудрощами забуває, що навіть в саме тих статях говорить ся паки і паки про не достачу організації, про організоване в послідній хвили і т. п., яко про важкі причини не удачі! Та найде ся ачей між народовцями поза п. Белеєм дехто, що зволить спокійно розважити се, що ми єму оттут відповімо. А може замітки ті не остануть без впливу й на „Народну Раду“ й на тих, що овікують ся теперішнім „Ділом“.

Адже нарікання на теперішнє „Діло“ дають ся чути не від нині, і то прямо з самого народовецького табору!

ПЕРШІ ЗОРІ.

ПОВІСТЬ.

Написав Теодот Галин.

(Далше).

— То у вас є друг? О, то ви щасливі! А ви мені про се й не казали! — говорила панна Ірина, забуваючи, що Білецький доси не мав коли й про се казати. Вони обоє знали ся всего два місяці і були лишень два рази зустрі, раз у Ірининих родителів, а раз у їх квартирі, раз у Ірининих родителів, а раз у їх квартирі. Не було ту коли розбалакати ся про бітних людей!

— Коли будете в вашім другом, скажіть йому, що він є і моїм приятелем... хоч я его може й не знаю.

— Кирило Самсонок — доповнив Білецький.

— Самсонок? Доси не чула. Але їм гарне. Десь певно такий силач як той Самсонок, що, що...

— А вже-ж, і сподобав ся би вам, панно Ірино. Живий хлопець —

— Я головню люблю розумних людей — сказала панна.

— Зрештою, по що те балакає? Або лишайте ся або йдіть! — сказала вона ніби сердито, по дитинячому показуючи на Білецького рученятами, немов се вона заганила курку в курник. Білецький вітхнув.

— Ну, то йду! — сказав він і поклавши довгий поцілунок на Іринину ручку, вийшов.

На ганку мусів він ще привітати ся з

протопопом, котрий тут все ще очікував обіда. Протопопа привітав молодика, своїм звичаєм, здержливо, але щиро.

— А що, минули вакації? До школи кличуть! — Але правда, я забув, що у вас, академиків, нема шкільного примусу.

— А все таки треба вчати, особливо в кого, як от у мене, іспит перед очима.

— Ага, ви сего року маєте здавати іспит... перший?

— Так єсть, перший. — Білецький трохи не додав: — жаль! — І справді, для него було дуже келеско, що він ще не мав жадного університетського іспиту. — Такому недовареному та женихати ся! — думав він, і самому ставало маркотно.

— А тато здоров? — спитав протопопа.

Батько студента був панотцем в гуцульських горах, там де ще не перевелись були по повістках золоторунні віщі і срібні сороківці. З старим Білецьким протопопа колись товаришував і вважав за свій обов'язок поспитати о его здоров'я.

— Здоров, слава Богу! — відповів син колишнього товариша.

— Ну, а скажіть же мені тепер з ласки, що поробляє молода Русь? — спитав протопопа чухаючи ніс і підорливо поглядаючи на панича. Він мав на гадці гурт молодих людей, що чим далі все більше ставали в супротивність до старих патріотів. Протопопа не дуже вважав на ділля молодих новаторів і любив хіба деколи легко з них собі попенкувати. Білецький, однак, був далеко не так вибагливо

настроений, і хотів не належав до тих, що противне переконане уважають за особисту образу, то яко член „лівиці“ мусів ставати завзятым. Але перед батьком Ірини то завзяте гасло. Білецький сказав лишень:

— З'являємо ся, отче протоєрею.

— На „чорну раду“? — зауважив протопопа ніби про себе.

Розмовники змовкли. Білецький бачучи, що доматор не бажає з ним дальше розмовляти, невесело попрощав ся.

Він уже був коло брами, як на сходах з'явила ся Ірина.

— Пане Білецький, а завтра прийдете? Приходьте о четвертій годині по полудні. Підемо на Владичу Гору. Ми й так не маємо з ким виходити! — жалувала ся вона. — Прийдете?

— Прийду! — кликнув Білецький урадований несподіваним додатковим побаченням, і швидкими кроками відійшов.

II.

Крисана на бекер,
Сірак на ошанки,
Ходаки легонькі —
А вже рента франки.

Гуцульська співанка.

За кілька хвилин Білецький був на ринку і хотів уже навернути на ліво, аби дістати ся на свою улицю, аж тут впадо єму на гадку, що він сегодня ще й не обідав. На ратушній башті показувало на пів до другої. — Ще не

Так що-ж: мертвятий холод політичної „дипломатії“ довголітнього проводиря народівців п. Романчука так обезсилив всю нашу діяльність, его підшите особистою злобою „консолідаційне“ крутарство так затемнило навіть її здорові провідні гадки, що у нас були вже установлені, а розворушило притім тільки партійної й особистої злоби — що серед загального розбиття й замішанини з нарікань сих не змогли витворитись досі ніякі позитивні змагання до направи лиха. А „Діло“ оставало все даліше — „Ділом“. То-ж саме з „Народною Радою“: она надруковала досить всяких друкарських, мудрих відозв (з котрих одна побивала другу, як отсе б давно виткнула офіційна „Народна Часопись“), навіть — програмів, та що-ж! — мимо всієї її позірної діяльності не було в ній дрібниць, не було — життя, була одна мертва, дротована форма. Гукати на других: ану, робіть, робіть! — се ще не робота. Треба **ціле поле діяльності самому** оглянути, треба діяльність **започати**, треба винайти, зібрати та держати при купі людей, треба **бути живим осередком**!! А до сего всего треба дрібнички — треба **душі**! Та дарма глядати душі в дерев'яних колодах та дротованих ляльках...

Не думаємо, і не в силі ми тут вичерпати весь предмет. Все-ж таки діткнемо кілька подрібних точок.

Возьмім справи державні й краєві. Чи провадив хто небудь чи в „Ділі“ чи в „Народній Раді“, чи в наших посольських клябах — яку-небудь точну евіденцію (перегляд) сих справ?... Коли на горівку наложать кілька крейцарів нового податку, коли піднесуть о тільки-ж яку тарифу залізничі, коли по'явиться хочби найменше розпоряджене дотикаюче справ економічних — то сей час ворухнеться ціле „Коло польське“...

А наші політики? „Діло“, „Народна Рада“?... Правда, до сего треба-б може якого небудь спеціального об'язування... Ми зовсім і не маємо претензій до пп. Белеїв, але-ж є між „независимими“ народовцями люди безперечно об'язувані, хочби п. Романчук. Не говорити вже о самостійнім заочинанню наших політиків в таких справах! Дарма — з лежі не буде одежі, з балачки та крику — не буде політики. А давніше такі статі були в „Ділі“! Ага — бо була внутрішня ініціатива, ініціатива людей одушевлених і об'язуваних, людей — що самі мали на оці перегляд таких справ і — не ждучи Божого змишування та інтервенції жандарів в користь Руси (читай: „зміни системи“!) — об'язували одну за другою такі справи!... Бо — були люди живі, не дерев'яні колоди та жебраки й крамарі політичні!

Возьмім справи повітові — і згадаймо от-так собі, для приміру, колишні дописи в „Ділі“ з „турецького“ повіта! Було то деє ще перед 11-ма літми... Хіба тепер не найшлося би про що писати? Не люди з повітів винні, а хвальні проводирі! Возьмім справи економічні, просвітні (шкільні), церковні... Які небудь. Скрізь пусто і глухо. За то сварка — на цілій лінії! Між проводирами. А публіка — і собі сварить ся, а її — то глядить безрадно і бездільно, й дармо глядає виходу. Нам „належить ся“!! — та чи за дав собі хто хоч трохи труду перестудіювати ті справи, порушити їх прилюдно й поінформувати своїх-же людей — і правительство: що, як, де, чому... „нам належить ся“?!

Возьмім нашу організацію. Тут чути час-до-часу накликування, і то — так собі, досить байдужне... Та що допоможе накликування, де нема життя, ініціативи, праці, — де нема яєних про-

відних гадок, де нема позитивних цілей? Що треба битись і побідити — се воїн знає й без емерала, але хто-ж як не провідник має установити его й вести? Чи „Діло“ обговорювало сю справу? Чи „Народна Рада“ займала ся нею? Певно, що вигідніше накликувати — зовсім загально — других, та вижидати, аж воїни самі все зроблять... У нас по довгій накликуванню зав'язує ся яка небудь повітова „Рада“, а опісля не то що не ворухне ся, але голова її, незалежний адвокат (!), муж довіря, консолідатор, ба опозиціоніст — лякає ся написати протест против правиборів!! (в Тернополі). Консолідація — буде, сама з себе, але при живій роботі.

Возьмім ще й вибори. Адже правибори не можуть обійтись без війти. А буде війт добрий, совісний і чесний, то як можуть випасти зле правибори? (Дивім ся на Мазурщині!) А може п. Белей знає про сю річ инакше? — А війт є такий — яка громада, а громади такі — яка інтелігенція, а інтелігенція така — які проводирі. Можна брати й на відворот — та тут годі. Чи діти винні — що тато й мама не бачили? Сама „Народна Рада“ признала в одній відозві, що наша інтелігенція не сповняє своїх обов'язків; те-ж саме ствердили не раз і не два й дописувателі „Народної Ради“ й „Діла“. А ми й інтелігенції не винимо: від голови рибу чутти. А в чім винуватимо народовецьких проводирів — се старали ся ми виказати. І за такими проводирами має рознипатись опісля наш люд?!! Що дадуть сему людові такі й п. Белей, Романчук і др.? Що зробили они для сего люду, — що роблять? Сіють сварню. Нехай би, — **але що поза тим?**! Правительство, дідичі — дають хоч що-то, то-ж агітатори агітують, а люд голосує. Правда — **є і мученики**, мученики — що голосують на пп. Белеїв, та лице пп. Белеїв по-

за півно — подумав він, пішов ринком горі і опинив ся небагом коло трактирні, де він перед тим звичайно харчував ся. Без соромка, трактирня не була одна з перших того роду закладів. Уже зверхній вигляд міг піддати безсторонньому глядачеві деяке оправдане підозріння. Над широко отвореними дверми висів прапорець, на котрім сумна кітка немов висіла в повітря. Сей питомений виріб місцевої музи малярства доповняв ся невластивим підписом: zum goldenen Fuchs (під золотим лисом). Що під тим лисом діяло ся, поясняли, взаємно доповняючи себе, малюнки і написи. На однім малюнку пили три генерали шумюче пиво, а на другім грав мужик з двома панками в біляр. Написи по обох боках входу, споруджені в чотирех мовах, говорили вже менше високопарно. Руска напис звучала: „Тут дістає пиво, вино, горівка, дешевий харч“. Ілюстрацію, і то живу ілюстрацію до сеї трохи неясної написи подав би один позір в широко отворені двері. Недалеко від них стояв густо завалений фляшками, чарками і чарочками шинквас, за котрим, як се Білецький вправно міг видіти, якась дородлива особа женьського полу зручно частувала его то тверезих то немов уже лишень усміхаючих ся „менших братів“.

Що при таких обетавах Білецький не зайде переднім входом, але якимись на такі випадки приготовленими задніми дверми, се можна було передвидіти. І він справді шугнув в велику віздову браму тай манівцями дістав ся до „підлогої“ комнатки описаної в

горі трактирні. Правда, він і тут не знайшов гуляючих генералів, але за те двох знайомих з виду денників, що сиділи за круглим столиком, при чім один хилив з чвертки ріденьке пивце, тим часом коли другий ще очевидно находив ся на вижидаючій становищі, бо ограничав ся обскубувати лежачий на столі соляний дублик, позбавляючи его природної, блискучої краси.

Білецький квапив ся. Задля браку дзвінка подзвонив він порожніми склянками та мабуть за голосно дав знати про свою присутність, бо оба денники майже одним рухом повернули свої бліді обличчя в той бік, де сидів Білецький. Заразом дали ся чути поспішні кроки, і в комнату вбігла хороша, но трохи спитіла білявка. Глянула на денників, сказала „зраз!“ глянула на Білецького і трохи не сплеснула в долоні.

— А! вже вернули ся з вакацій? — виклинула вона утішно і підійшла до Білецького така люба, така ніжна, що ну! Підійшовши протягнула на привитане маленьку, кругленьку, перетеними укрешену ручку.

— Як бачите, панно Амалиє, я вже тут. Що же поробляли ви в ту літну спеку? — говорив Білецький, пиняво подаючи їй руку.

Панна Амалия замість відповіди повела рукою по своїм непослушнім, роєкішнім руським волосю, щось розгадала і геть ніби отерпла. Стиснувши губки лишень спитала:

— Давати обід? —

Амалия була дочка зайшового Німця, у котрого минушого року, перед вакаціями,

столував ся Білецький. Для панни Амалиї сей гість мав о стільки ширше значіння, що не лишень завіжди похваляв кухню але й кухарочку. Правда, его поведене не виходило ніколи поза межі дуже приязної грічності, але в головці молодої, романтично уособленої Німквині зродила ся дивна гадка. Fräulein Амалия твердо вірила, що з'явиться ся колись якийсь хоч не німецький лицар то бодай славянський „панчик з доброго стану“, котрий її виводить із горячої кухні, з безперестанної незносної варі. А Білецький завше так мило дивив ся на неї, так щиро балакав з нею!... Чому-ж він тепер її так холодно стрітив?...

А Білецький і в думці не покладав, що панна Амалия готова була подати ему свою пухленьку ручку і свій немаловажний посаг. Правда, коби він міг був знати, що панна Амалия так сумлінно буде класти на вагу кожне словце, кождий позір, він був би не одної річи умикав.

Нині Білецький зайшов під „золотого лиса“ зовсім не задля гарної кухарочки, лишень з навички. У него в головці в одно вставав образ рини. Він то раював на згадку про перший доказ її любови, то чому-ж смутив ся. Его збивали з пантелику якісь дивні переміни, які він деколи спостерігав на Ірині від часу їх недавньої знаменитости. Тут вона иноді вся зрушена роєпливає ся у ледви придушенім чувстві, а нараз тільки поведе рукою по личку, чи там на хвилинку задивить ся кудись, і така зовсім переіначена як не та сама. Гладка тобі як угор! Аж зіється бере.

винно кровавим соромом за-
ливатись, кілька рази згаду-
ють сих мучеників.

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 2. жовтня 1895. р.

До вч. учителів-Русинів на Буковині. В сю суботу, дня 26-го жовтня, на сьв. Параскеву відбуде ся, як відомо, о 4-ій годній пополудни в черновецькій учительській семінарії головний збір краевого товариства учительського. На дневнім порядку буде не тільки зміна статуту тов., але й вибір нового відділу, в котрім на 12 членів засідає один одвісильний Русин, що надто не заступає справи руского шкільництва як слід. Щоби усунути сю кривду Русинів в товаристві, котрому власть шкільна дає значну моральну і матеріальну підмогу, повинні всі щирі учителі-Русини явити ся на сьм зборі як найчисленнійше й зажадати справедливости й для себе та шкіль руских. Надто має прийти під обряду і справа підвищення учительської плати, що перед недалекою вже сесією соймовою є великої ваги. Належить проте надіяти ся, що й учителі-Русини зрозуміють важність сего річниць зборів і зберуть ся громадно та поступати-муть солідарно, як один муж. Вкладку членську по 25 кр. від члена повітового товариства учительського, а по 1 зр. від учителя з такого повіту, де нема товариства учительського, треба вислати сейчас або найнізнійше зложити его підчас самих зборів. Хто свідомий учитель і Русин, той явить ся напевно в суботу в Чернівцях на згаданих зборах, де, коли-б проба порозуміння не вдала ся, повинні б нарадити ся над дальшими кроками в справі власній і руского шкільництва.

Загальні збори ф'лії тов. „Прогрессіта“ в Станіславові відбудуть ся дня 1-го листопада с. р. о 9-ій год. зраня. На зборах будуть мати відчити о. Н. Бачинський про організацію сільських крамниць і др. Коцюба про молочництво в нашім господарстві.

Оттаке думав Білецький, заким надійшла панна Амаля. Клопочучи ся такими думками зовсім занедбав честюлюбну Німкю, що очікувала, а може й заслужувала більше уваги. Тому то хороша білявка ще трошки покрутила ся на місці, а нарешті гнівно відійшла до стола, де сиділи деннікарі. Сі доси, особливо молодший з обох, завесливо позирали в сторону Білецького, і тому тепер, коли Амаля повернула ся до них, з респучливими химерами старали ся звернути дівочу увагу на себе. Але панна втратила гумор.

Білецький завважив незадоволене Амалії.
— Що-ж я їй можу порадити? — подумав він і не затримуючи ся довго в трактирні, відійшов уявляючи собі, що на его квартирі, в маленькій дімці на Циганській улиці деє певно вже чекає на него его друг Самсонюк.

III.

Добрі люди, не сяк-так.
Я учений мудрий дик!

Шені.

На квартирі у Білецького вправді вже були гості, троє людей, очевидно студенти. Один з них, ще головуєий молодик, окінчивший гімназист сидів на великій, убого застеленій ліжку і тримав у руці книжочку в синій окладинці, одну з тих барвистих брошур, в котрих тогді складала ся книжкова література у Русинів. Перед читачем стояла здорова пака з подібними брошурами. Був се доказ галицької дбалоети про Буковину. Друга особа, властитель паки

Руский народний театр переїздить з днем 24-го с. м. до Коломиї.

Загальні збори „Рукого Касина“ в Стрию відбудуть ся дня 24-го с. м. 6-їй год. вечером.

Гал. намістник кн. Сангушко зложив онотди присягу в руки цісаря в Будапешті і виїхав потім до Відня, де возьме через кілька днів участь в засіданнях палати панів. Опісля виїде кн. Сангушко до Гумніск, а при кінці сего місяця обійме урядоване.

До Риму виїхали дня 21-го с. м. Впр. мітрополит Сембратович і крилошани Білецький, Бачинський і Туркевич. Паломники виїхали до Риму, щоби у нани упросити благословенства для правнованя 300-літнього ювілею берестейської унії.

Ческу виставу етнографічну відвідав дня 19-го с. м. архиниязь Кароль Людвик. З днем 17-го с. м. відвідало виставу 1,851.184 осіб.

Убийство. В неділю, дня 20-го с. м. знайдено в Чернівцях в рові на пів голого чоловіка, Дьордія Білея, умерлого. Позаяк сконстатовано, що Білей в суботу вечером був в коршмі цілком по зимовому убраний і пив багато горьки, а на шій знайдено надто синій, то без сумніву унав він в своїм похмілью жертвою убийства. Слідство заряджено.

Нещасливий випадок. Слуга староства в Калущі, Олейвік, пішов дня 15-го с. м. в нетверезім стані тягнути воду з керниць, що стоїть в подвір'ю поштового будинку. При набираю воді посовгнув ся так нещасливо, що вив в керницю коміть головою. Помимо скорой помочи витягнуто его вже неживого, бо він удушив ся намулом.

Анархизм в Кутах. Сими днями одержав кс. Смагович, рим. кат. парох в Кутах і управитель тамошнього християнського банку, повідомлине, що на пошті лежить для него посылка, в котрій є лампа. Але адресат не брав посылки і тому на пошті отворили посылку і знайшли в ній — пекольну машину. Догадують ся, що хотіли на кс. Смаговича зробити замах. Заряджено строге слідство.

Що можна за ціну горівки дістати? Ми вже перазвертали увагу читателів на горівку яко убійче лихо головне між біднішими людьми. Яко причиню до виказання, кілька маєтку протрачує ся питем горячих напиків, нехай послужить обчислене одного денника. На льондонськім передмісті Кенсінгтен видають люди на ріжні напикки 12 міліонів марок. Коли-б змарнотравлені

сидів на дерев'янім стільці коло круглого, блискучого, сальонового стола, котрий якийсь несподівано діставши ся сюди немов сумував серед пророго дуже вбогого устрою комнати. Сей устрій доповняв ся ще лишень гуцьською різьбленою скринєю в кути тай склянною шафою, в котрої визирав хорошо впорядкований книгозбір, а над котрою висів маленький портрет. Сидячий коло стола був ожидаий Білецьким Кирило Самсонюк. Він мовчки крутив напіроєску і лишень в ряди-годи поглядав своїми сивими очима то на читача то на третю особу, котра власне стояла плечима обернена до него і заклавши руки в кишені, обзирала портрет якогось сердитого, вусатого татарско-козацького типу. Сей третя особа був Анатоль Тухольський зі Львова. Він приїхав в товаристві Самсонюка відвідати Буковину. На залізничім двірці товариші зійшли ся з иньшим приятелем Білецького, з молоденьким Грінкою тай, як було умовлено, удали ся до Білецького. Читач синьїй брошури був власне Грінка, пильний і навіть учений, але зрештою поединчий буковинський провінціал.

Мовчанку перервав гість зі Львова.

— Ох, ті „історичні“ образи! — скавав він напрасно і обернув ся. Глаузлиий вираз виступив на его довгообразім, трохи блідім обличчю, укашенім товстими, блискучими окулярами, котрі при кождім руху голови кидали тоненькі блискавиці по комнаті.

— От, намазали якогось тмуротоканського болвана, а голота збігає ся: „Прийдіте, поклоніть ся!“
(Дальше буде).

гроші звернено на пожиточні річи, то можна би закупити: 30.000 робітничих убранных, 60.000 сорочок для мужчин; 30.000 убранных а 60.000 сорочок для женщин; окрім того 30.000 пар чобіт, 10.000 убранных для дітей, 100.000 пар черевиків для дітей, 50.000 малих, а 30.000 великих ліжок, 30.000 меблів для робітничих помешкань і 30.000 ріжного иньшого біля. По закупіві всего того можна би ще вибудувати дім для забави робітників з читальнею і публичною лазнею, а при всім тім заробили би робітники ще й грошій!

Нужда в Римі. Тамошний „уряд заставничий“ оголосив, що всі маґазини вже так перепоповнені, і — що найважнійше — фонди вже вичерпані, так що дальше-пріяте річий в застав мусить бути ограниченим.

Як повстал „мушка“. В XVII. віці панував у Франції король Людвик XIII, але він мав мало роботи, бо у всім заступає его найстарший міністер Рішеле, отже король нудив ся страшно. Щоби забити якийсь час, він займав ся слюсарством, огородинством, кухарством. А одного разу прийшло ему на гадку голити своїх домашніх офіцирів. Завликав він їх, посадив в ряд після рангі і ну же їх голити. Коли офіцери заглянули в зеркало, побачили, що були гарно обголені, лише на підбородку лишило ся кілька волосків, що мали форму мухи. Двірским дамам сподобала ся та „мушка“ і від того часу она в моді.

Дневникарь льордом. Англійска королева іменує тепер трох нових перів, а між ними сира Альберона Бортвіка, видавця Morning Post і презеса товариства дневникарь. Бортвик вступив в своїм 27-ім року до дипломатичної служби; по двох роках помер его батько, що був дописувателем Morning Post. Редакція іменувала молодого Бортвіка своїм корреспондентом в Парижі. Кілька літ пізнійше повірено ему редагуване газети з заповненням, що газета стане по смерті тодішнього властителя его власністю. І так опісля стало ся. В 1887 р. одержав титул барона, а тепер гідність льорда і пера англійського.

Віко-омне діло Голяндці, нарід, що — можна сказати — вдер свою землю насильно морю, ладять ся до нової великанської роботи. Іменно задумали они осушити Зедерзе (т. е. полудневе море), залив моря Північного, що врізує ся глибоко в Голяндию, над котрим лежить головне місто Голяндії Амстердам. Залив має 750 миль квадратних поверхні, а робити коло его висусення будуть тревати цілих 33 літ. Що року буде можна віддати до ужитку рілляників 25.000 акрів землі. Для осушення моря буде видобувана 30 миль довга гать, від найдальше на північ висусеної точки Голяндії аж до фризійського побережа. Відтак, коли гать здержить панлив морських філь, цілий простір буде поділений гатьми на чотири озера, з котрих буде посушувати ся вода, аж до цілковитого осушення ґрунту. Вудова гати займе девять літ часу. Лише Голяндія може підняти ся такої великанської роботи, бо она їй не першина, чого доказом хочби осушене Гарлемського озера на просторі 72 миль квадратних. О величї роботи дають поняття ті числа: кошти всіх робіт винесуть 525 міліонів марок, а вартість добутого з осушення ґрунту винесе звиж 5 міліардів марок.

Журби ученого. Славний англійський географ і статистик Равенштайн обчислював час, коли земля не зможе мешканцям дати достаточного корму. Після обчислення наступить то тоді, коли буде на сьвітї більше як 6.000 міліонів людей, а то мало-б бути за 284 роки. Бо людність збільшає ся за 10 років в Европі о 87 процентів, в Азії о 6, в Афрії о 10, в Австралії о 30, в північній Америці о 22, а в полудневій Америці о 15 процентів.

ТЕЛЕГРАМИ „БУКОВИНИ“.

3 ради державної.

Відень, 22. жовтня. Зараз по отвореню засідання президентом начати бар. Хлюмеллем забрав

голе президент міністрів г-р. Бадені і заявив іменем правительства, що хоче лише подати короткі дані для з'орієнтованя ся, що іменно потрібне для досягненя цілей. Правительство поставило собі задачу, втворити передовсім потрібні для належного правильного функціонування державної адміністрації усліва. Се можливе лише тоді, коли буде забезпечене спокійне спожитє сполучених в одну цілість народів Австрії. Для того правительство буде старати ся о удержанє спокою і буде виступати против всяких об'яв, котрі могли би той спокій закаламутити. Двох головних засад буде правительство придержувати ся: Актуальні, узасаднені і відповідні хвиловому становищу поступу жаданя, котрі будуть містити ся в границях законом приписаних, фінансових і економічних, знайдуть все зичливе узглядненє. А се може наступити лише з узглядненєм всім людям передсвѣдуючої німецької культури. (*Протести зі сторони Молодоцхів. Оплески на львівській*) До чеського народу відноситься ся правительство з повним довірєм і залишить супротив него всякі примусові средства, а першим доказом довірє є знесенє віймового стану; се не було концесією, а підставою до сотвореня нормальних відносин, а правительство надїє ся в сїм напрямі чинної помочи чеського народу і его заступників.

Супротив сторонництва буде правительство цілком свободне. Се не значить, що оно буде хилити ся то до одного то до другого політичного напрямку, але міністерство хоче само кермувати і не дозволить нікому собою кермувати. В тїм не містити ся жадна зарозумілість, але справедлива засада. Лише під тим услівєм прийняло міністерство своє післанництво; оно має велику одвічальність за право і порядок, отже має також право і обовязок керми. Цілею є: спільна, патріотична і солідарно поступаюча Австрія.

Правительство апелює до тих сторонництва, що утворені на етичних засадах і стремлять до ідеальних цілей, але з підкладом практичним. Ті сторонництва буде правительство не лише після їх цілей, але також після їх средств діланя і доріг судити, бо правительство не сьміє ступати на дороги, що збочують від цивілізації і провадять до знищеня людскости. В житю державним грає важну роль релігійність, отже правительство буде старати ся о відповідне вихованє молодіжи, та се постунованє буде далеке від реакційних тенденцій.

Квєстії економічні буде правительство все мати на увазі і буде головню підперати слабші в тїм взгляді краї. Що-ж до програми праці, то правительство задумє залагодити ще в сїм році бюджет; дальше відновити угоду з Угорщиною; потім предложити палаті проект реформи виборчої, котрий буде вільний від всякої малодушности. Правительство буде усильно старати ся о поправу долї низших верств. Дальше треба-б допровадити до кінця реформу податкову; вкінці заповідє правительство предложє проект до впровадженя нової цивільної процедури. Правительство не буде придержувати ся засади: divide et impera, а яко найвищу свою засаду все уважатиме: справедливість, і буде в будучині повторяти собі слова: in hoc signo vinces! — По промові відізнало ся в палаті гучні оплески і прийнято одностороннє внесенє послів г-р. Кінбургга і д-ра Герольда на отворенє дискусії над декларацією кабінету, котра відбудє ся в четвер.

Відень, 22. жовтня. Всі газети обговорюють декларацію г-р. Баденіого, особливо уступ про відносини правительства до сторонництва. Neue fr. Presse хоче ще очікувати виводи програми, але признає, що програма містить багато, що могло би улєкшити компроміси, яко у слівя до практичної політики. Ревне перепровадженє програми заповідє періоду внутрішнього миру, зміцненє підстав державних і певну надїю, що зменшать ся різниці поглядів. — Presse констатує незвичайне враженє, яке зробило заявленє своєю формою і змістом; рішучий натиск про державну ідею знайде певно справедливу похвалу кожного патріота. — Fremdenblatt каже, що справедливість засади, що австрійське правительство має кермувати, а не дати собою кермувати, дала ся тепер більше як коли перед тим відчувти, щоби публичні власті вєсти в відповіднє відношенє. Ясність заявленя робить скорє порозумінє і трєвку приязнь можливим. — Neues Wiener Tagblatt з вдячністю признає прихильнє становищє президента міністрів супротив німецького народу і каже, що г-р. Бадені заявив таке правительственнє становищє, що всі конституційні, австрійсько-патріотичні партії зможуть до него зблизитись.

НОВІ КНИЖКИ.

Останні романи Г. Сінкевича. Два відчити М. Грушівського, читані в львівськїм „Клубі Русинів“. Виданє Василя Лукча. Накладом ред. „Зорі“. 16°. 50 стор.

Твори Степана Руданського. Том I. Пісні. Приказки. Прислів'я. Байки. Бібліографічний покажчик. Заголовки „Сльвівомовок“. Виданє М. Комара. Коштом видавця. — У Львові 1895. 16° 192 стор. Ціна 40 кр. (в портретом автора).

Кобзар Тараса Шевченка. Вибір поезій для народу. Частина друга. — (Книжка тов. „Просвіта“ у Львові чч. 184—185) мал. 8° 136 стор. Ціна 20 кр.

Повістки і ескізи з українського життя — А. Кримського, появили ся у Львові з друку. 8° 309 стор. I—IV+1—322.

Василь Чайченко. Байки. — Накладом редакції „Зорі“ у Львові. мал. 8° 68 стор. — Ціна 30 кр.

Житє і Слово буде в сльдовім 1896 р. виходити в такім самім обемі і на таких умовах, як і досі. Від нового року перестанє однак містити сирі материяли, натомість розширений буде відділ белетристики оригінальної і перекладної, а побіч більшого числа праць історичних і історично-літературних обіцяє редакція звернути особливу увагу на відділ критики.

В *Дрібній бібліотеці*, видаваній у Львові Костєм Пацьковським, вийшли доси сї книжочки (разом чисел 13):

Байки Евґєна Гребінки (10 кр.)
Маларі, оповіданє Всеволода Гаршина (10 кр.)
Пролісок, поезії Павла Граба (20 кр.)
З чужого поля. Переклади Павла Граба (20 кр.)

Що то є господарність — Герінґа (переклад В. Герасимовича) 20 кр.

Поезії Осипа Маковця (20 кр.)

Офєрма, оповіданє его-ж (10 кр.)

Твори Івана Сурика, череклад з російського (10 кр.)

Українські писаня Митра Оленьковича (10 кр.)

Писаня Василя Кульча (10 кр.)

Чернеча рєспубліка на Азоні — Василя Щурата (10 кр.)

Нарід в неволі (то що було друкованє і в *Недїлі*) — 10 кр.

Микола Палкин Льва Толстого, оповіданє (10 кр.)

МОЛИТВЕННИК

виданий „Просвїтою“

в народній мові, великий, обіймаючий 640 сторін друку, найновіший зі всіх таких Молитвенників.

Молитвенник сей містить в собі: I.) Молитви щоденні ранні і вечірні. II.) З Богослужєня церковного, іменно: а) з Вечерні, б) з Повечерній малої, в) з Повечерній великої, г) з Утрені, д) Літургії св. Іоанна Золотоустого, е) Молитви з часі св. Літургії. III.) Тайни поканя і прєсв. Евхаристії. IV.) Молитви для різного віку, стану і в різних потребах. V.) Молитви в часі великого посту. VI.) Молитви на празники а) Господські, б) Богородичні, в) Святих. VII.) Молитви сполучені з відпустами, VIII.) Акафіст до а) Ісуса Христа, б) Прєсв. Богородиці в) св. Отця Николая. IX.) Молебєн до прєсв. Богородиці. X.) Тропарі, кондаки, богородичні і прокимени а) недільні, б) щоденні, в) на празники Господські, Богородичні і Святих, г) на деякі потреби. XI.) Коляди і иньші пісні церковні. XII.) Місяцєслов цілого року.

Сей молитвенник дістати можна в канцелярії товариства „Просвіта“ і в книгарні Ставропігійській і перепл. заведеню Мих. Сложарського по таких цінах:

- 1) Молитвенник брошурований — зр. 70 кр.
- 2) оправлений на-пів в полотно з одитими відтисками — „ 90 „
- 3) оправлений ціло в полотно з золоченими і відтисками 1 „ 10 „
- 4) оправлений як під 3) з додатком золочених берегів 1 „ 30 „
- 5) оправлений на-пів в шкіру з золоченими і відтисками 1 „ 10 „
- 6) оправлений ціло в шкіру з золоченими і відтисками 1 „ 60 „
- 7) оправлений як під 6) з додатком золотих берегів 1 „ 80 „

Замовляючі поодинокі Молитвенники зволять прислати на оплату пошти 20 кр.

Альбум заслужених Русинів.

Ціна 70 кр.

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить двічі в місяць по ціні на рік 4 зр., на пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.
У Львові, улица Академічна, ч. 8.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улица Петровича число 2,

має на складі:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодіжи, міщан і селян, редаговану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894, по 1 зр. 20 кр. за рочник, а всі 9 разом за 9 зр.

— З пересилкою поштовою 9 зр. 30 кр. —

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ разом з
ілюстр. додатком „Неділя“
вносить:
на цілий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно 85 „
для заграниччя 15 рублів або
24 франків.

Поодинокі числа по 6 кр.
в бюрі газет Л. Горювіча в
Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:

у вісторок, четвер, суботу
і неділю.

Редакция і Адміністрация
„Буковини“ находить ся в
Чернівцях (ул. Петровича
ч. 2), куда всі дописи адре-
сувати належить. — Бюро
редакції отворене щодня
від 8. рано до 8. вечером

Відень, 22. жовтня, 1895.

Основу програмової річі нового міністерства ґр. Баденіого подали вам телеграми. Я не повторяю її, а хочу лиш відмітити на ній те, чим вона заслугує на більшу увагу, та сказати, яке вражіння взагалі ся річ викликала в палаті посольській.

Річ відзначалась ясністю і рішучістю. Нове правительство не закриває головної цілі, до котрої хоче стреміти. Оно свідоме задачі своєї і задач парламенту, а розкриває притім і средства, яких думає ужити до успішного переведення своїх намірень. Головною цілею змагаць нового правительства має бути добро держави з устороненем всего, що могло би бути шкідним для правильного розвою сил державних і внутрішнього ладу чи то під взглядом етичним, чи національним, чи соціальним. Се звернене так против псевдолібералізму німецькому, що долче основи віри, як не менше і против елементам, котрі не шанують пересвідчень релігійних і свободи совісти, отже против антисемітзму. Се звернене також против елементам чисто деструкційним, анархістичним. Річ президента Баденіого має свою вагу дальше в тім, що не боїть ся заглянути на дво питання, котре завжди було перворядним в Австрії, а котре давнійші міністерства велили поминати, т. е. питання національному. Коли давнійші правительства велили поодиноким сторонниц-

твам квестії національної відкладати на бік, а дбати лиш про економічний розвій держави, то нове правительство досить сміло хоче глянути в очі сему питанню, а при порішенню его становить ся на становищі „справедливості“. Оно жадає, щоб з одної сторони сам парламент брав почин до лагодження національних питань, а з своєї сторони запоруває об'єктивне їх трактування. Отсе знов звернене против супрематії національній, що так часто проявлялась у случайних більшостий супротив меншостий. Нове правительство хоче виконувати те все, що поодиноким народам долитавским запоручали від давня основні закони державні. Резерва лежить лиш в тім, що для удержання однопільності держави німецькому елементови нове правительство назначує певного рода першенство, а тим самим і заважає, що его програма не єсть ідентична з змаганнями федералістичними, з ческим правом державним, ілірійською або галицькою автономією в повнім значінню сего слова. Супротив Чехів хоче правительство зайняти становище об'єктивне. Оно знесло на вступі військовий стан в Празі і околиці і оно хоче оминути все, що могло би на минулий час викликати які небудь рекримінації. До реформи виборчої хоче правительство відноситись на стілько прихильно, що наміряє справедливі змагання увзглядати, але не приложити рук своїх до основної зміни кардинальних засад конституції долитавської, т. е. до знесення курій або заступництва інтересів. Замітне вкін-

ци і те, що правительство пове хоче правильно бюджетувати свої доходи і розходи з кінцем кожного року та притім дбати о скріплене економічно слабших країв коронних, чи то на півночі, чи на полудні. Оно хоче довести до кінця іменно реформу закона податкового і увільняти податкуючих від можливих і практикованих часто шikanів езекуційних.

Палата посольська вислухала річ президента ґр. Баденіого з поважним спокоем. Лівиця німецька як взагалі всі Німці одобрювались тим, що їм признано певного рода першенство національне і культурне в Австрії. Однак-ж сей уступ не припав певно до смаку Чехам, котрі такого першенства не визнають в засаді, а котрі, здає ся, будуть з того невдоволені, що правительство державне право чеське збуло досить холодно. Соціалів християнських і консерватистів старав ся ґр. Бадені придобити акцентуованем ваги релігійно-етнічного образования молодих поколінь. Антисемітизм яко таких не атакував ґр. Бадені безпосередно, але они можуть до себе віднести той уступ річі, де говорять ся о толеранції релігійній. Супрематорам національним було може не до смаку сказане, що правительство наміряє оправдати національні жагання меншостий лагодити „справедливо“ і на основі основних законів державних. Але сю жертву треба буде понести, если дійсно еґотисти національні мають на оці скріплене сил державних і внутрішній мир народів.

3)

ПЕРШІ ЗОРІ.

ПОВІСТЬ.

Написав Теодот Галін.

(Дальше).

Бесідник нервово повів сухою рукою по своїй коротко обстриженій голові, скривив ся і гляннув по товаришах. Сі не обзивали ся. Самсонюк, з папіроскою межі губами, оглядав нігті і вибачливо усміхав ся, а Грінка відорвавши увагу від книжки, дивив ся як мишка з нори на чудного гостя і ревно старав ся дошолопати ся в своїм умі змислу гостевих слів. Той же продовжував:

— І на таке саме сходять і писане історії. Я приваймні мушу признати ся, що як тільки озвму ся за читане якої історичної розповіді, у мене просто голова закручує ся від того бал-ва-нохвальства перед ріжними грабівниками! Чи ви знаєте, що історія стоїть завжди по стороні того, хто побідив! А чому? Бо не видить людей, народів, лишень бездушних кукол, честолюбних та кровожадних „знаменитих людей“ і їх інтереси.

Самсонюк все ще оглядав нігті, а Грінка знов ровкусював те, що учув. Тухольський був би далі викладав свої погляди на історичні методи, але тут перебив ему прихід Білецького, котрий власне з'явив ся в дверях. Побачивши его, Кирило Самсонюк схопив ся і з розпростертими руками кинув ся обіймати друга, котрий і собі удрівши Кирила, так і полетів ему на зустріч.

— Вітай, друже!
— Здоров, брате!
— Цильку!
— Кириле!
— Най тебе ще раз поцілую!

Приятелі межі собою розбалакали ся, розреготали ся, почали, все стискаючи руки, один одного оглядати, та щось помішувати — і геть забули про тих двох других товаришів. Аж по довшій хвилі згадав Циль свій домашнорекі повинности і підійшов до старшого гостя, що стояв серед хати та протягнувши довгу шию, дивив ся на приятелів не то жалісно не то глузливо.

Білецький назвав себе.

— А, дуже приємно! Я — може чули — Анатоль Тухольський, так є, той страшний Тухольський! Але прошу мене не боятися. Я все таки не такий страшний як мене малюють — представляв ся гість все посмішкуючи ся та поправляючи окуляри. — Ваші товариші заохотили мене зайти до вас, а я дуже радо послухав їх, бо хочу пізнати Буковину і її синів. Я надію ся однак, що на зеленій Буковині знайдуть ся зрілі люди, бодай кілька, аби ми й тут могли ровпочати культурну працю. От про вас уже починають балакати. Самсонюк наговорив мені навіть так багато підхлібного про вас, що я був би вдоволенний, коби хоч десятина того була правда, бо я, знаєте, люблю девять десятих відчисляти а conto одушевлення et caetera.

Тухольський все балакав, все посмішкував ся і все наставляв окуляри. Білецький не дуже

уважно слухав гостя. Він ніби кудись снішив ся, потирив руки і роетріпано відповідав: — Так, так, дуже приємно, прошу сідати.

— А ти, Гріночко, також уже приятелі живи ся? — обернув ся він до свого молоденького приятеля. — Де-ж ти бував на вакації, що я тебе нігде не стрічав?

Грінка не відповідав, бо соромив ся сказати, що батько — (якийсь чудак) — не пускав его від себе.

— Він роздумував над вибором стану — сказав замість Грінки Самсонюк. — Ага, повітай его яко члена Академічного Товариства. Наш Грінка не піде на богослове, але на права.

— А як-же! — потвердив головусий студентик. — Я йду на права.

— Ов, се несподіванка! А я вже гадав що ти може вже й варучив ся!

— Бачиш? — обернув ся Самсонюк до Тухольського. — Оттак у нас люди з одного кута зносять ся межі собою, що треба аж чоловіка з другого краю, аби один довідав ся про жите-буте другого!

— Та як би я був знав, що Грінка не заручений, то був би его видобув хоч би і в челюстий пекла! А так я собі думав, що він деє сидить собі у свого будучого тестя як червяк у моркві; шкода корняти!

— Слушно! — сказав Тухольський. — Блаженні єсущі червяками в моркві; вони бо наситять ся, узять жену і їх буде посада! — говорив він, тай, против звичаю, справді зареготав ся.

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 25. жовтня 1895. р.

С. В. Цісарєва не чує ся здоровою. Pester Lloyd доносить: Наслідком вогкого і холодоого воздуха терпить цісарєва знов на їхнятику. Оподі болі так змогли ся, що показує ся потреба ужити сильніших латодячих ліків. Через то цісарєва буде мусіти вже сего тижня вернути до Відня, щоби порадити ся лікарів.

Архикнязь Петро Фердинанд вернув до Чернівців дня 23. с. м. на сталий побут.

Резолюції галицького сойму в справі шкіл середніх. Полагоджуючи справоздане гал. краєвої ради шкільної о ставі шкіл середніх в рр. 1893 і 1894, ухвалив гал. сойм на послідній сесії цілу чергу резолюцій до правительства, котрі краєва рада шк. переводить поступенно, о скільки они входять в круг сі діланя. Сюди зачисляє ся отворене окремої гімназії (рускої) з рівнорядних клас, будова нових будинків для школи реальної в Кракові і для гімназії в Дрогобичі, переговори в справі чотирох інших нових будинків і адаптації в будинках давних. Резолюції що-до заведеня науки гімнастики у всіх школах середніх гал. краєва рада шкільна не спускає з ока і надіє ся, що справа значно поступить наперед, коли стануть виходити уздібнені сили з заведеня, отвореного в Кракові для обривання учителів науки гімнастики. Дальші резолюції що-до підвищення платні учителям шкіл середніх, скорішого їх авансу, а також зміни приписів іспитових — передано до рішеня міністерству просвіти.

Дирекция державної школи промислової у Львові оновішує, що виписи учеників до школи для промислу буд. вплиного, а іменно на відділ для мулярства, теслярства і каменярства відбуватись будуть від 1-го до 3-го листопада с. р. від години 9 до 12 в будинку шкільнім приулиці Театральній в сали засідань на І. поверсі. Услівя прийняті: Ученики нововступуючі до школи на курс І-ий мають вказати ся метрикою, що скінчили що-найменше 14-ий рік життя, свідомством, що відбули дволітню практику в своїм званю і увільнені від науки щоденної в школі народній, або свідомством, що скінчили з добрим поступом II-гу класу шкіл середніх. Лише старші віком кандидати можуть в случаю недостачі такого свідомства увільнення бути прийняті на під-

але властиво аж завтра. Сегодня варт би ще раз погуляти, але наш ректор, казав дверник, буде цілу ніч ходити по місті!...

— Це... — поєвистував Грінка, в почутю того щастя, що ему вже не грозила семинарська неволя.

— Як то? Шукати семинаристів по шинках чи що? — спитав Самсонюк.

— А якже! Тай загрозив, що як кого де найдуть, не прийме до семинарії!

— Це... і се в конституційній державі! — викликнув Грінка тай подивив ся на Самсонюка ніби говорив: „Геракле, де твоя мігла?“

В тім Білецький щось нагадав і вийшов.

— Може би ми заграли в карти! — кликнув велід за ним Опалка.

— Зараз! — відповів Циль уже за дверми.

— Чи той Тухольський верне ся сюди? — спитав Опалка у Самсонюка. Неприємна зустріч знов прийшла ему на гадку.

— Ні, він мабуть уже не прийде. Я гадаю, що він відеи просто побіг на велівницю. Мусиш знати, що се чоловік надзвичайно чудний, свого роду Турок, фаталіст. Від припадкового першого вражіння у него залежить усе. Він таки так казав: „на перший погляд буду знати, чи зоставати ся в Чернівцях чи таки слідуючим поїздом вертати ся“.

— Дійсно, чистий фаталіст!... Але чи не в він при тім спиритист? — сказав Опалка значучо тай прижмурив праве око.

ставі окремого іспиту вступного. Наука починає ся 4-го листопада.

Конкурс розписаний на посаду молодшої учительки при 4-кл. дівочій школі в Вашківцях з рускою, німецькою і польською викладовою мовою, і на посаду учительки при 4 кл. дівочій школі з німецькою викладовою мовою, а рускою і польською мовою яко предмет. Речницє до кінця листопада с. р.

Нові повітові суди на Буковині. Вже минувшої соймової сесії підносили поодинокі послы конечну потребу нових повітових судів. Тепер збирає бук. виділ краєвий статистичний матеріал, щоби опісля выступити перед соймом з відповідною резолюцією до правительства. Мають заступати ся такі повітові суди в Веренчанці, Вікні, Глібоці і Чудині. Сям улєкшено би сільському населєню дуже дохіджене свого права, а то тепер мусить неодни селянин тратити цілі дні в одній малій справі датекам ходом.

Дорогоцінна корона. Францускі часописи оповідують, що король Карльос з Португалії поручив одному з париских ювілерів нанраву своєї корони. Ся корона найдоржша з усіх на світі, бо має представити вартість трійцятьох двох мільонів франків. Другою що-до вартости єсть корона царнї російської оцінена на 12 мільонів франків, а третою корона англійської королевої вартости вісьмох мільонів фр. Корону англійської королевої можна бачити кожного дня за вступом по 75 кр., котрий то дохід іде до королівської скарбниці.

В справі убійства в Чернівцях про котре ми в посліднім числі доносили, винайдепо убійника в особі селянина Николая Радюка з Рогізної. Убійник признав ся вже до злочину.

Перехрещєне болгарского кн. Бориса на православіє наступить сеї неділі.

Шпіони в Кракові. В місяци маю с. р. спроневірив підофіир артилерії Шмайдлер в Кракові 500 зр. і утік до Росії. Австрійські власти зажадали виданя его, але даремно. Шмайдлер тимчасом переписував ся з бувшими з своїми товаришами краківськими і намаляв їх до шпигунства. Вкінци згодив ся Граділь викрасти пляну мобілізації краківської залоги вночі з четверга на п'ятницю минушого тижня, а по скриню з тими плянами прийшли два селяни. Мали они винайти Граділя, віддати ему лист, забрати скриню і перевести до границі, де єї мали відобрати офіцери роспійські. Тимчасом ціла справа викрпця ся. Слідство веде комісар поліції др. Ба-

— А хто там его розбере? — відповів Самсонюк тай подивив ся десь в далечину. В очах грала веселість.

— Чи бував він у Росії? — спитав Грінка похопно.

— Бував. Ну тай що з того? — відповів Самсонюк.

— То він є штундак, бо втікає перед рясєю! — кликнув Грінка торжествуючо.

— Штунда... штунда... — повторяв Опалка. — Ага! се та ересь на Україні. Штундиста... так, так...

— Нарід там їх називає „штундаками“ — направив Грінка.

В тім увійшов Білецький, за ним старенька бабуса, а за бабусею хлопчик з кошиком. Бабуса присіла, сказала ніби в польска „добрий вечор“ і зачала під вікном викладати зміст хлопцевого кошика. Небавом став рядочком малий полк чорних фляшок, зміст котрих викликував повне довіре до себе.

— А се що за несподіванка? — спитав Опалка, стараючи ся погамувати своє одушевлене. Також Самсонюк і Грінка глянули здивовано на торжествуючого Білецького.

— Питьте, хлопці! — сказав сей. — Ми на вість усяким ректорам випево в себе дома.

— В своїй хаті своя правда і сила і воля! — додав Опалка, блаженно позираючи, як Циль розкорковував фляшки.

(Дальше буде.)

нах. Наслідком того увязнено около 15 осіб, християн і жидів, межи ними також слюсаря, що приладив відорване залізної скринї, прикованої до підлоги. Говорять, що між увязненими є також офіцпр російський, котрий приїхав з селянами і в умовленім місци ждав кінця виправи.

Померли: Жеґота Павлі, польський учений, в 81-тім році житя в Кракові; покійний видав був 1837—1840. р. збірку пісень п. з.: *Pieśni ludu polskiego i ruskiego w Galicyi*; — Теофіль Савчинський, вислужений радник суду краєвого, член Ставропільського Інститута в 62-ім році житя.

ТЕЛЕГРАМИ „БУКОВИНИ“.

Відень, 25. жовтня. Митрополит Сембратович виїхав вчера враз з сьвященяками з Відня до Риму.

Лондон, 25. жовтня. Корабель „Бордела“ спіткнув ся при вїзді в пристань Портсмут з парохом „Роялсверай“. Обидва кораблі мало пошкоджені.

Відень 25. жовтня. Після урядового справозданя вилачено в першім чвертьроку 1895 всіх податків 81,722,443 зр. т. е. о 2,818 462 зр. більше як в тім самім часі минушого року; посередні податки виносять більше о 13,362,250 зр., а загальні цлові доходи Австро-Угорщини від часу 1-го січня до кінця серпня с. р. 41,720,830 зр., отже по відтигненю коштів адміністраційних для обох частин держави і для Босни і Герцоговини лишає ся чистого зиску 40,087,496 зр.

НАДІСЛАНЕ.

Відозва. Дня 19-го грудня 1889 р. розстав ся на віки з сям сьвігом др. Констанція Томашук, вірний син Буковини і високо обдарений австрійський парламєттар. На центральнім кладовищі в Відню, де спочиває покійний вічним сном, поставили приятелі і прихильники его памятник, а Рада громадска міста Чернівців уважала также своїм сьвятим обовязком супроти свого мужа, поставити ему в родиннім его місті гідну статуу. Др. Констанція Томашук, почесний обиватель нашого міста, був окрасою всіх тих тіл репрезентаційних, котрі виспалл его яко свого заступника его співгромадян, а передовсім не треба забувати, що він вступав ся без упику всіма силами, цілим своїм впливом за основанем в Чернівцях університету, що носить імя нашого найяснішого і наймилостивішого цісаря; він був вибраний першим ректором університету при его отвореню 1875-го р. В радї державній, в соймі краєвим і в радї громадській виновив покійний своє місце знаменитого, так що ним може не без причини поведичати ся так рідце его місто, як не менше Буковина і ціла Австрія. Кожда партія політична цінила високо его сьвітлі прикмети, его значіне яко заступника народу, а ще і тепер, хотия вже не мало років тому, як уступив покійний в повній силі своєї діяльности з арени житя, не згасла память о нїм у всіх тих, що зносили ся з ним близше. Підписані, що завязали під проводом черновецького бурмістра комітет для поставлєня памятникя в честь Томашука, звертають ся проте, щоби перевести в житє сей красний проєкт, до всіх приятелів покійного з уклінною просьбою, причинити ся своїми лептами до побільшеня фонду на памятник. Із завідування і ужиткованя насінєвних дарів буде здавати ся так черновецькій Раді громадській, як і публично докладний рахунок. Датки перебирає каспер комітету, др. Генрик Кізлер, краєвий і судовий адвокат в Чернівцях і редакція „Буковини“. Чернівці, 25. вересня 1895 р. Комітет для поставлєня памятникя Томашукови:

Нове правительство заявило також устами президента свого, що оно доси не заангажовалося ні в жадну сторону. Оно має єдині руки супротив всіх стороництв ради державної, відкидає тактику divide et impera і надієсь, що всі стороництва старатимуться піддержувати його змагане: бути для всіх справедливим. Рішучість правительства проявилась в уступі, де сказано, що правительство не хоче давати вести ся парламентови, а хоче вести парламент, усуваючи при тім все, що могло би статись каменем преткнення і распри межи народами і стороництвами. Лиш під сям услівем прийалося нове міністерство за задачу свою, а наколи би парламент не хотів дати вестись по тій дорозі, то — їр. Бадені має — так треба догадувати ся — вже нині повномочіє корона на его розвизане.

Слідуюче засідане (в четвер, 24-го жовтня) буде тим інтересне, що пооданокі стороництва парламентарні вискажуть свій погляд на програму нового міністерства. Нині на вие сене др. Кінбурга (провідника лівниці) і д-ра Герольда (провідника Молодо-Чехів) палата посольська рішила одноголосно розвести таку дискусію над програмою правительства. Пересуджувати годі. Але можна сподіватись, що Чехи знов упімнуть ся о своє державне право, що соціальні демократи упімнуть ся о загальне безпосередне право голосованя, та що і меншости національні будуть жадати гаранцій на „справедливе“ лагоджене своїх потреб національних. Опозиції поважної в в парламенті не буде.

Клуб руский збирає ся завтра (23) на засідане і возьме участь в дискусії над програмою правительства. Рівно-ж вийде з клубу руского внесене наслідке на акцію ратушкову для воєгрізнів Вишатич. З руских послів не присутні лиш о. Мандичевский і Телашевский.

Турецна абстиненція.

В 225-ім часі „Діла“ помістив др. Корнило Чайковский пояснене, чому-то в турчаньскім новій рускі виборі відтягнулись від голосованя, наслідком чого польський кандидат перейшов одноголосно

но (кандидатом руского головного комітету був о. крил. Ів. Чапельский). От-що важнійші думки сего поясненя:

„Нашою річню є, відносити ся до всіх кандидатів т. зв. барвінчуків ріннодушно, бо они в соймі не будуть (!) і не можуть заступати свободію інтересів руского народа. Днешнє правительство спочиває в руках польської шляхти (!), а інтерес руского народа стоїть в яркій суперечности з інтересами той-ж шляхти... Отже постановили рускі турчаньскі виборці усувати ся від виборів. Політика наша повинна опирати ся на певних основах, котрі треба переводити з залізною консеквенцією. Перша засада — се консолидація (!) всіх Русинів в повіті. Ми виступили з'організовані в руску демократичну (партию) і постановили підперти кандидатуру незалежну (!). Друга засада — се свобода виборів. Позаяк при виборах нас среторизовано, то ми в жаднім случаю не можемо такого правительства підпрати. Інакше ми би вийшли з цілої справи сего року. Нинішньому польському (!) правительству кожний незалежний Русин — Олесницький, Романчук, о. Дявдак (!), (Король (!) — одинаково немилий. Лише в консолидації всіх незалежних (!) елементів лежить наша будучність.“

Отсе слова самого д-ра К. Чайковского; ми деякі слова підчеркнули і додали знаки оклику. Ми кілька рази уже зазначили, що дуже цінимо д-ра Корнило Чайковского: кілька рази обговорює він яку кривду народу, то уваги его відзначають ся усе не лиш щирістю й теплою патріотичним, але й знаєм річи. Не можемо й повисшому писму д-ра К. Чайковского відмовити щирости, ясности і консеквенції, та все-ж — не всяка щирість, ясність і консеквенція мусать опиратись на правдивих і розумних основах!! Якраз — на відворот: в наведеним новітньому писмі находимо ми типічний примір галицького руского політичного — чогось демократичного, як так собі „незалежного“, чи хочба й старо-руського — нерозуму. Коли окрім нерозуму ще чого в писмі тим можна догадатись, то хіба в ній ще добра байка більше чи менше несвідомої „консолідаційної злоби“; она досить ви-

разно виглядає й зпо-за тих, позірно так холодних аргументів, і зпо-за всієї тої „залізної консеквенції.“

Др. К. Чайковский порушив питання досить важні і поставив їх рішучо. І так їх ставити треба, коли маємо вийти на чисте з всякого політичного крамарства. Тільки-ж ми дуже цікаві, що на те писмо скаже б. правительство (два рази!) посол в соймі, а теперішній — також правительственный, мимо всієї своєї „опозиції“ — посол ради державної — п. Романчук? Що скаже на него й п. Окулевский?!! — адже его тепер исторично поперало правительство, против Юрченка! Що скажуть і сі незалежні... ой незалежні!! — кандидати, що посередно чи безпосередно, в часі виборів, жebraли „архиперейского благословенія“! — ба — просили навіть, щоб Архиперей обмиг їх у правительства. Щоб сказав на него й сам др. К. Чайковский, коли-б так его самого стало кандидату, а правительство на него годилось? — а не був би чей, а кажемо се щиро, пожиточною, позитивною силою в соймі..

Перед 12-ма літами пронохала була якось московська агентура в Галичині, що правительство хоче допустити до сойму репрезентантів народонців. „Хоче допустити“ — кажемо, бо аче-ж самі народонці на тільки сили тоді все ще не мали.. Скоро тільки агентура пронохала такий замір, в мить сгада проновидати — абстиненцію! П. К. Чайковский тамти може сі часи? Що-ж — абстиненція сама по собі річ добра, як кожне средство, коли веде до ціли. Коли активна політика не приносить або нічого, або надто мало, або шкodu, можна хопитись і абстиненції. Особливо-ж цінно се тому, хто окроме рішав ся, і може усильно й щиро трудитись... Та перед 12-ма роками п. Романчук якось.. не був за абстиненцією, і народонці вийшли до сойму! Не був тоді п. Романчук ані за абстиненцією, ані за депутаціями до цесаря.

(Коментар буде.)

Білецький тимчасом з цікавістю оглидав велику паку з книжками.

— То в тебе так багато річий, Кириле?

— Ні, любчику, се не належить до мого рухомого і нерухомого майна. Се духовна пожива. Я, бачиш, став за перекупня. Вежу книжочки львівські тай жєневські. Може їх люди розкуплять, як їм книжки тикну під ніє, бо до Львова написати по яку книжку, се для нашого брата те саме, що для Німця тестамент зробити.

— Ов, се груба неправда — обізвав ся Тухольский. — Наші люди читають; от сонники як розходять ся! Але се байка. Головне те, що нам треба знати, чи тут у добродія Білецького буде певний еховок для жєневських видань.

— Або єї книжки у нас заборонені?

— Не знаю, чи вони у нас заборонені, але знаю, що у нас їх властители не бувають преміювані, особливо коли ще й займають ся перепродажню їх.

Почала ся розмова про політику в Галичині. Самсонюк розповідав, розпалював ся, бив ся в чоло, тував ногою. Білецький і Гринка з великою увагою слухали его. Лишень Тухольский екулявши ся на стільці, бездушно дивив ся наперед себе. Здавало ся, що він нічого не думав. Нарешті немов прокинувшись, напрасно хитнув головою тай заговорив.

— Скажіть мені, добродію Білецький, чи є тут в місті робітничє товариство?

— От, бачите, не знаю сказати — звиняв ся сей.

— А, pardon! Се не належить до Русинів. До руского патріотизму належить за одну нічкємну шкільку з дідьком цілувати ся в губи! — крикнув він тай сховив ся в стільці, що аж трохи не перевернув ся сальоновий етіл..

В тім хтось у двері зачукав, і в комнату швидко ввійшла довга, чорна, духовна особа. Се був молодий, гладко підголений, трохи прилизаний богослов. Він уже під дверми зачував бесіду в комнаті і веселенький пєсочив в середину.

— Віват! Слава! — крикнув він побачивши знакомі лица, однак зараз погамував ся, коли его погляд упав на Тухольского. — Добрий день! — поправив ся він поважно тай приступив до Білецького.

— Видом видати! — привітав его сей. — Тай ти, Паньку, на ярмарку?

— А якже, привіа витришки продавати — підпрів богослов напів-голосно і шепнув Білецькому на ухо: „Представ мене сему панови“. Він мав на гадці Тухольского. Білецький відповів: „Представляй ся сам, то не гріх.“

Тимчасом Тухольский, як тільки уадрів вхідного богослова, вхопив капелюх і собі шепнув до Гринки: „Тільки, бо зараз ще й вечірня буде!“ і з сими словами справив ся до дверей. Однак дорогу загородив богослов.

— Маю честь представити ся, Гриць Опалка..

— Дуже цікаво! — відповів Тухольский. — Будьте адороні!

— А ти куди? — запитав Білецький.

— В долину Йосафата. Будьте адороні і шануйте ся! — і з сими шипон.

— Чудак! Не любить сих — шепнув Самсонюк до Білецького, незалежно для Опалки.

IV.

Ну-ж, хлопці, швидко, швидко! Музику, заграйте! Гей, шкараро! Гей шкараро! Гуріаки давайте!

Шипон шипон.

— А се що за прова! — гримнув богослов Опалка. — Се до тебе такі гості заходять, Цимю?

— Не бануй, товарищу! Се той чудак, може янаш, Анатоль Тухольский. Приїхав з Самсонюком..

— Тухольский?... Та-а-ак? Але чому-ж він не хотів мені представити ся? Се проєтацтво!

— Я чув, що він належить до якоїсь секти, котра своїм членам закаує представляти ся а також на дороні шанувати. Забув однак, як такі живуть ся — обізвав ся Гринка. Сердешний доси мусів мовчати і прадував ся, коли нарешті лучила ся нагода викинути своє еміцє.

— А лихо знає, віддай так! — притакнув Цимь, котрий жалувал, що Опалка образив ся. — Але ти, Грицю, нічого не роби собі з того! От сидь та закури — побалакаємо. Ти вже назад в семинарську темницю?

— Уже! — зіткнув Опалка едаючи —

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 25. жовтня 1895. р.

Є. В. Цісарєва не чує ся здоровою. Pester Lloyd доносить: Наслідком вогкого і холодоого воздуха терпить цісарєва знов на їхнятику. Оно-гда бої так змогли ся, що показує ся потреба ужити сильніших латодячих ліків. Через то цісарєва буде мусіти вже сего тижня вернути до Відня, щоби порадити ся лікарів.

Архикнязь Петро Фердинанд вернув до Чернівців дня 23. с. м. на сталий побут.

Резолюції галицького сойму в справі шкіл середніх. Полягоджуючи сировоздане гал. краєвої ради шкільної о ставі шкіл середніх в рр. 1893 і 1894, ухвалив гал. сойм на послідній сесії цілу чергу резолюцій до правительства, які краєва рада шк. переводить поступово, о сімько они входять в круг сі ділань. Сюди за-раховує ся отворене окремої гімназії (рускої) з різнорядних клас, будова нових будинків для школи реальної в Кракові і для гімназії в Дро-бичах, переговори в справі чотирох інших по-лих будинків і адантаций в будинках давних. Ре-золюції що-до заведення науки гімнастики у всіх школах середніх гал. краєва рада шкільна не-отує ся з оїх і надіє ся, що справа значно по-ступить наперед, коли стануть виходити удіб-лені сили з заведення, отвореного в Кракові для обривання учитеїв науки гімнастики. Дальші резолюції що-до підвищення платні учителям шк. середніх, скорішого їх авансу, а також літні приписів іспитових — передано до рішення кмістерству просьбити.

Дирекция державної школи промиславої у Львові оновіть, що вноси учеників до школи на промислу буд. вільного, а імено на відділ на мулярства, теслярства і каменярства відбу-ватись будуть від 1-го до 3-го листопада с. р. на години 9 до 12 в будинку шкільним приулі-ком Театральним в сали засідань на І. поверсі. Успіха прийняти: Учеників нововступаючі до шко-ли на курс 1-ий мають викласти ся метрикою, до скінчили що-найменше 14-ти ріж життя, сви-дцтвами, що відбули дволітню практику в своїм реміє, умілі в і науку що-денної в школі вродили, або свідомі-ом, що скінчили з добрим успіхом II-ту класу шкіл середніх. Лише стар-ші віком кандидати можуть в случаю недоста-тків свідомства увійти бути прийняті на під-

ставі окремого іспиту вступного. Наука починає ся 4-го листопада.

Конкурс розписаний на посаду молодшої учительки при 4-кл. дівочій школі в Вашківцях з рускою, німецькою і польською викладовою мо-вою, і на посаду учительки при 4-кл. дівочій школі з німецькою викладовою мовою, а рускою і польською мовою яко предмет. Речень до кін-ця листопада с. р.

Нові повітові суди на Буковині. Вже мину-тої соймової сесії підносили поодинокі послі-конечну потребу нових повітових судів. Тепер збирає бук. виділ краєвий статистичний матеріал, щоби опісля виступити перед соймом з відповід-ною резолюцією до правительства. Мають за-судувати ся такі повітові суди в Верещанці, Ві-кні, Глибоці і Чудині. Сям улекшено би сільско-му населенню дуже докожене свого права, а то тепер мусить не один селянин тратити цілі дні в одній малій справі далеким ходом.

Дорогоцінна корона. Французькі часописи оновідають, що король Карльє з Португалії поручив одному з париских ювілерів напрану своєї корони. Ся корона найдорожша з усіх на світі, бо має представити вартість тридцятих-двох мільонів франків. Другою що-до вартості єсть корона царя російської оцінена на 12 мільонів франків, а третюю корона англійської королеви вартості вісьмох мільонів фр. Корону англійської королеви можна бачити кожного дня за вступом по 75 кр., котрий то дохід іде до королівської скарбниці.

В справі убійства в Чернівцях про котре ми в посліднім числі доносили, виявлено убій-ника в особі селянина Николая Радюка з Ро-гізної. Убийника признав ся вже до злочину.

Перехрещене болгарского кн. Бориса на православіє наступить сї неділі.

Шп'они в Кракові. В місяця маю с. р. спро-невів підполковник артилерії Шмайдлер в Крако-ві 500 зр. і утік до Росії. Австрійські власти зажадали видати его, але даремно. Шмайдлер тимчасом переписував ся з бувшими своїми то-варями краківськими і намавляв їх до шпигун-ства. Вкінці згодив ся Граділь викрасти пани мобілізації краківської залоги в ночи з четверга на п'ятницю минушого тижня, а по скриві з ти-ми пльнями приїхали два селяни. Мали они ви-няти Граділя, віддати ему лист, забрати скри-ню і перевести до границі. де єї мали відобра-ти офіцери російські. Тимчасом ціла справа ви-крила ся. Слідство веде комісар поліції др. Ба-

нах. Наслідком того увязнено около 15 осіб, християн і жидів, межи ними також шлюсари, що приладив відорване залізної скрині, прикованої до підлоги. Говорять, що між увязненими є також офіцер російський, котрий приїхав з селянами і в умовленім місці ждав кінця виправи.

Померли: Жеґота Павлі, польський учений, в 81-тій році життя в Кракові; покійний видав був 1837—1840. р. збірку пісень п. з.: *Pieśni ludu polskiego i ruskiego w Galicyi*; — Тео-філь Савчинський, заслужений радник суду крає-вого, член Ставропільського Інститута в 62-ім році життя.

ТЕЛЕГРАМИ „БУКОВИНИ“.

Відень, 25. жовтня. Митрополит Сембрато-вич виїхав вчора враз з священниками з Відня до Риму.

Лондон, 25. жовтня. Корабель „Бордела“ спіткнув ся при вїзді в пристань Портсмут з парохом „Роялсверай“. Обидва кораблі мало пошкоджені.

Відень 25. жовтня. Після урядового спра-возданя вилачено в першій чвертьроку 1895 всіх податків 81,722,443 зр., т. є. о 2,818,462 зр. більше як в тім самім часі минушого року; по-середні податки вносять більше о 13,362,250 зр., а загальні цлові доходи Австро-Угорщини від часу 1-го січня до кінця серпня с. р. 41,720,830 зр., отже по відтягненню коштів ад-міністративних для обох частин держави і для Босни і Герцоговини лишає ся чистого зиску 40,087,496 зр.

НАДІСЛАНО.

Відозва. Дня 19-го грудня 1889 р. розстав ся на віки з сям світом др. Константин Тома-щук, вірний син Буковини і високо обдарений австрійський парламентар. На центральнім кладо-вищі в Відню, де спочиває покійний вічним сном, поставили приятелі і прихильники его пам'ятник. а Рада громадська міста Черн. від унажала так же своїм сьвятим обов'язком супроти свого мужа, поставити ему в родиннім его місті гідну статуу. Др. Константин Томащук, почесний обиватель нашого міста, був окрасою всіх тих тіл репре-зентативних, котрі виспалі его яко свого за-ступника его співгосподаря, а передовсім не тре-ба забувати, що він вступав ся без уяву всіма силами, цілим своїм впливом за основанем в Чер-нівцях університету, що носить імя нашого най-яснішого і наймилостивішого цісаря; він був вибраний першим ректором університету при его отвореню 1875-го р. В раді державній, в соймі краєвим і в раді громадській виносив покійний своє місце знаменитого, так що ним може не без причини пошанувати ся так рідне его місто, як не менше Буковина і ціла Австрія. Кожда пар-тия політична цінила високо его світлі прикме-ти, его значіне яко заступника народу, а ще і тепер, хотіли вже не мало років тому, як усгу-нив покійний в повній силі своєї діяльності з арена життя, не згасла пам'ять о нім у всіх тих, що зносили ся з ним ближше. Підписані, що за-в'язали під проводом черновецького бурмістра ко-мітет для поставлення пам'ятника в честь Тома-щука, звертають ся проте, щоби перевести в же-те сей красний проєкт, до всіх приятелів покій-ного з укліною просьбою, причинити ся своїми денгами до побільшення фонду на пам'ятник. Із завідування і ужиткованих насінних дарів буде здавати ся так черновецькій Раді громадській, як і публично докладний рахунок. Дати перебирає яскрав комітет, др. Генрик Кізлер, красний і судовий адвокат в Чернівцях і редакция „Буко-винини“. Чернівці, 2... вересня 1895 р. Ко-мітет для поставлення пам'ятника Томащука:

але властиво аж завтра. Сегодня парта би ще ра погуляти, але наш ректор, кавав дверник, буде цілу ніч ходити по місті!...

— Це... — поспішував Грінка, в почутті того цаета, що ему вже не грозила семинар-ська неволя.

— Як то? Шукати семинаристів по шин-ках чи що? — спитав Самеонюк.

— А якже! Тай загрозило, що як кого де знайдуть, не прийме до семинарії!

— Це... і се в конституційній державі! — викликнув Грінка тай подивив ся на Самеонюка ніби говорив: „Геракле, де твоє місто?“

В тім Білецький щось нагадав і вийшов.

— Може би ми заграли в карти! — кликнув велід за ним Опалка.

— Зараз! — відповів Циль уже за дверми.

— Чи той Тухольський верне ся сюди? — спитав Опалка у Самеонюка. Неприємна зу-стріч знов прийшла ему на гадку.

— Ні, він мабуть уже не прийде. Я га-даю, що він відсе просто побіг на величину. Мусиш знати, що се чоловік надзвичайно чуд-ний, свого роду Турок, фаталист. Від припад-кового першого враження у него залежить все. Як такім так кавав: „на перший погляд буду жити, чи воставати ся в Чернівцях чи таки відлучити поїздом вертати ся“.

— Дійство, чистий фаталист!... Але чи не є він при тім спиритист? — кавав Опалка зашучо тай прижмурив праве око.

— А хто там его розбере? — відповів Самеонюк тай подивив ся десь в далечину. В очах грали веселість.

— Чи бував він у Росії? — спитав Грінка похопно.

— Бував. Ну тай що з того? — відповів Самеонюк.

— То він є штундак, бо втікає перед ярею! — кликнув Грінка торжествуючо.

— Штунда... штунда... — повторив Опал-ка. — Ага! се та ересь на Україні. Штунди-сти... так, так...

— Нарід там їх називав „штундаками“ — напранив Грінка.

В тім увійшов Білецький, за ним старенька бабуся, а за бабусяю хлопчик з коником. Ба-буся присіла, сказала ніби з польска „добрий вечор“ і ачала під вікном викладати зміст хлопцеві коника. Небавом став рядочком малий полк чорних фляшок, зміст котрих ви-кликував повне довіра до себе.

— А се що за несподіванка? — спитав Опалка, стараючи ся погамувати своє одушев-лене. Також Самеонюк і Грінка глянули ади-вовано на торжествуючого Білецького.

— Цитайте, хлопці! — кавав сей. — Ми на віість усяким ректорам випеко в себе дома.

— В своїй хаті своя правда і сила і во-ля! — додав Опалка, блаженно позираючи, як Циль ровкорковував фляшки.

(Далше буде.)

Антін Кохановський рицар Ставчан, бурмістр міста Чернівці, голова. Іван Лупул, капітан красний Буковини, І. заступник голови. Др. Альоїс Гандль, т. проректор університету Франц-Йосифа, ІІ. заступник голови. Др. Генрик Кізлер, краєвий і судовий адвокат, каснер. Др. Макс Гольденберг, краєвий і судовий адвокат, секретар. — Рудольф Авспіц, посол до Ради державної. Бернгард Бальтінгстер, радник міста. Др. Бернгард Барбер, ц. к. радник суду. Др. Отто Біндер, лікар в Сучаві. Іван бар. Хлюмецький, президент Ради державної. Артемій Чунтулак, ц. к. надуправитель пошти. Франц рицар де Льюж, бурмістр м. Сучава. Николай Думба, член палати панів. Арманд бар. Думрайхер, б. посол до Ради державної. Евдоксій бар. Гормузакі, посол до Ради державної. Адад-берт Грімалі, директор музики. Еріх Кольбенгайер, ц. к. професор державної школи промислової. Др. Віктор Корн, ц. к. прокуратор скарбу. Іван Кучера, начальник громадський в Сторожинцях. Фридрих Лянґенган, президент буковинської комитати торговельної і промислової. Евзевій Мандичевський, архивар товариства музикального у Відні. Адольф Марін, бурмістр м. Радівці. Евгеній Максимович, акад. малюв. Николай бар. Мустаца, член бунд. виділу краєвого. Леон Надлер, кунець. Др. О. І. Нусбаум, конценіст при магістраті. Др. Володимир Физиневич, лікар. Евзевій Попович, т. ректор університету Франц-Йосифа. Генрик Цопер, посол до Ради державної. Др. Едвард Райс, заступник бурмістра. Кароль Ромсторфер, ц. к. професор державної школи промислової. Др. Йосиф Ротт, заступник краєвого капітана Буковини. Др. Віктор Рус, посол до Ради державної. Др. Емануїл Селеский, краєвий і судовий адвокат. Людвик Адольф Смігінювич, ц. к. професор учительської семінарії. Віктор бар. Стирча, б. посол до Ради державної. Др. Едвард Зіс, посол до Ради державної. Давид Тітінгер, президент биржі продуктів. Нафталі Тітінгер, міський радник. Др. Яків Вахтель, краєвий і судовий адвокат. Людвик Вест, міський інженер. Фридрих Вільгельм, ц. к. рахунковий ревідент. Константин Вранбек, бурмістр м. Серет. Др. Володимир Захосецкий, лікар.

Час відновити передплату! 3 днем І. (ІЗ.) жовтня почався четвертий квартал, а декотрі передплатники залягають ще з передплатою за минулий квартал. Просимо наших впр. передплатників о відновленні передплати і вирівнанні залегло-стий. — Адміністрація „Буковини“.

Ціни збіжжя і других продуктів.

Дня 24. жовтня 1895.

Львів. Чернівці

Пшениця . . .	від 7.— до 7.35	від 6.80 до 6.90
Жито	6.— „ 6.45	5.90 „ 6.—
Ячмінь	5.25 „ 5.75	5.50 „ 6.—
Овес	5.— „ 5.30	4.70 „ 4.80
Ріпак	8.50 „ 8.80	8.25 „ 8.50
Горох	6.— „ 9.—	5.25 „ 6.—
Вика	5.80 „ 6.20	„ „ „
Льнянка	„ „ „	„ „ „
Віб	„ „ „	„ „ „
Бобик	5.— „ 5.25	4.75 „ 5.—
Гречка	„ „ „	„ „ „
Конюшина черв.	45.— „ 48.—	„ „ „
Конюшина біла	45.— „ 55.—	43.— „ 50.—
Конюш. шведск.	35.— „ 40.—	„ „ „
Квиш	„ „ „	„ „ „
Аниж	„ „ „	„ „ „
Кукуруза . . .	6.— „ 6.25	5.60 „ 5.70
Хміль 55.— до 70.—	збр. за кільк. у Львові,	ок овита за 10.000 літрів 14.25—14.75.

ТОВАРИСТВО „ПРОСВІТА“

при зближаючихся іспитах в школах народних подає до відомости Сьвітл. Рад Шкільних, Впов. священиків, катихитів, учителів і родичів, що книжки на-кладу товариства, призначені кр. Радою шкільною на премію для учеників, *красно оправлені з позолоченими берегами, можна купити в канцелярії товариства при улиці Вірменській ч. 2 по слідуячій ціні:*

Роскази про сили природи 20 кр. Оповідання о житті сьв. Бориса і Гліба 20 кр. Повістки для дітей 27 кр. Сестра 15 кр. Байки 22 кр. Історія Руси ч. І. 25 кр. Історія Руси ч. ІІ. 23 кр. Лес і по-ноплі 24 кр. Рогата худоба 45 кр. Про живопись і ліси 20 кр. Великий Франксі 16 кр. На до-світках 22 кр. Серед ледового моря 25 кр. Житє сьв. великомученика і лікаря Пантелеймона 20 кр. Дрібна птиця господарська, а великі гроші 20 кр. Відкрите Америки 22 кр. Звірата шкідли і поже-точні 42 кр. Пережитої 18 кр. Кирил і Методий 22 кр. Молитвенник народний (в звичайній опра-ві) 20 кр.

влучній справі:

а) хрест золотий і золочений хрест з переду 25 кр. б) ціла оправа золотана, берега золочені і золочений хрест з переду 35 кр. — Молитвенник народний великий по ціні 90 кр., 1-10, 1-30, 1-60 і 1-80 кр.

Всякі замовлення висилають ся скоро і точно.

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень у Львові,

улиця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесії ц. к. міністерства справ внутрішніх з дня 9. грудня 1891 р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. п. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, опертий на засади взаїмности своїх чле-нів, обезпечая всяке майно движиме і недвижиме прит-тив шкід отневи під найпристуднійшими умовами і починає можливе найкращі прейї.

Всякі шкоди ліквідують ся і ви-плачують ся сейчас по пожарі. Зголошення о уділені агенції в місцелості, до нежа агенція „Дністра“, приймають ся.

В Дрібній бібліотеці, видаваній у Львові

Костем Пацьковским, вийшли досі сі книжочки (разом чисел 13):

Б. йки Елґена Гребінки (10 кр.)
Маяярі, оповіданє Всеволода Гаршина (10 кр.)
Пролісок, поезії Павла Граба (20 кр.)
З чужого поля. Переклади Павла Граба (20 кр.)

Що то є господарність — Герінга (пере-клад В. Герасимовича) 20 кр.

Поезії Осипа Маковей (20 кр.)
Оферма, оповіданє его-ж (10 кр.)
Твори Івана Сурика, переклад з російского (10 кр.)

Українські писаня Митра Оленковича (10 кр.)
Писаня Василя Кулика (10 кр.)

Чернеча республіка на Афоні — Василя Шурата (10 кр.)

Нарід в неволі (то що було друковане і в Неділі) — 10 кр.

Микола Палкин Льва Толстого, оповіданє 10 кр.)

ВИЙШОВ

МОЛИТВЕННИК

виданий „Просвітою“

в народній мові, великий, обіймаючий 640 сторін друку, найновіший зі всіх таких Молитвенників.

Молитвенник сей містить в собі: I.) Молитви щоденні ранні і вечірні. II.) З Бо-гослуженя церковного, іменно: а) з Вечерні, б) з Понечерини малої, в) з Повечерини великої, г) з Утрені, д) Літурґія сьв. Іоана Золотоустого, е) Молитви в часі сьв. Літур-гії. III.) Таин поклявля і пресьв. Евхаристії. IV.) Молитви для різного міку, стаю і різ-них потребах. V.) Молитви в часі великого посту. VI.) Молитви на иразники а) Господ-ські, б) Богородичні, в) Сьвятих. VII.) Молит-ви сполучені з відпустами, VIII.) Акафист до а) Ісуса Христа, б) Пресьв. Богородиці в) сьв. Отця Николая. IX.) Молебєн до пресьв. Богородиці. X.) Тропарі, кондаки, богоро-дичні і прокамені а) величїв, б) щоденні, в) на иразники Господські, Богородичні і Сьвятих, г) на деякі потреби. XI.) Коляди і инші пісні церковні. XII.) Місяцослов цілого року.

Сей молитвенник дістати можна в кан-целярії товариства „Просвіта“ і в книгарні Ставропигійській і перепл. заведеню Мих. Споярського по таких цінах:

- 1) Молитвенник брошурований — ар. 70 кр.
- 2) оправлений на-лів в золотію з одитими відтисками — „ 90 „
- 3) оправлений ціло в золотію з золоченнями і відтисками 1 „ 10 „
- 4) оправлений як від 3) з до-датком золочених берегів 1 „ 30 „
- 5) оправлений на-лів в шкіру з золоченнями і відтисками 1 „ 10 „
- 6) оправлений ціло в шкіру з золоченнями і відтисками 1 „ 60 „
- 7) оправлений як від 6) з до-датком золотих берегів 1 „ 80 „

Замовляючі просять. Молитвенники зволіють прислати на оплату пошта 20 кр.

Альбом заслужених Русинів.

Ціна 70 кр.

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходять двічі в місяць по ціні на рік 4 ар., на пів року 2 ар., на чверть року 1 ар.
У Львові, улица Академічна, ч. 8.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях.

улиця Петровицька, число 2,

каж на складі

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодіжи, міщан і селян, редактовану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894, по 1 ар. 20 кр. на роки, а всі 9 разів за 9 кр.

— З пересилкою поштовою 9 ар. 30 кр. —

ПЕРЕДПЛАТА

за „Буковину“ разом з
ізюстр. додатком „Неділя“
випливає:
за цілий рік 10 зр. — кр.
за чверть року 2 „50“
місячно „85“
для заграниччя 15 рублів або
24 франків.

Поодинокі числа по 6 зр.
з бюр. газет Л. Горюхіна в
Чернівцях, уз. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу
і неділю.

Редакція і Адміністрація
„Буковини“ знаходиться в
Чернівцях (ул. Петровича
ч. 2), куда всі дописи адре-
сувати належить. — Бюро
редакції отворене щодня
від 8. рано до 8. вечором

Промова п. Ол. Барвіньского

при розправі над програмою правительства на
засіданні ради державної дня 24. жовтня 1895.

Висока палато!

Політичне положення, яке витворилося
внаслідок програми нового правительства, ви-
голошеної на останнім засіданні високої палати,
накладає на вступників всіх народів нашої по-
ловины держави, а особливо на вступників
всіх стороництв сєї впе. палати обов'язок, за-
значити своє становище супротив правитель-
ства і його програми.

Тому і руский клуб чує ся обов'язаним,
в тій політично важкій хвилі висказати свою
думку о преддженій правительством програмі
і з поручення руского клубу попросив о го-
лос, щоби зазначити його політичне становище
супротив правительства.

Вступники руского народу все мали то
глибоке пересвідчене, що Австрію, в нутрі
упорядковану а на вні сильну, можна сотвори-
ти і удержати лише мирним позитивом народів,
що становлять одну цілість. — Отже коли тепер
нове правительство покляло собі задачу, зма-
гати до такого мирного позитиву всіми способами,
якими розпоряджає, підтримувати його і осягнути
якнайшвидше, то ми яко вступники руского народу не
хотимо й сумніватись о тім і мусимо зовсім
рішучо заявити, що ту величну ціль можна
осягнути лише на підставі повної рівно-
правности всіх народностей і горожан на-
шої половини держави, можна дійти до неї
лише на підставі совісного переведення та по-
правного користання з основних законів дер-

жавних. Ми, вступники руского народу, ко-
трий лиш в дуже малій мірі користає з прав,
признаних конституцією всім народам Австрії,
мусимо се зазначити з цілим притиском.

З того виходить зовсім природно, що ми
будемо мусіти підносити богато актуальних і
оправданих жадань, котрі доконче треба спов-
нити для культурного і економічного розвитку і
піднесення руского народу, та наспирати на пра-
вительство, щоби їх зреалізувало. Бо коли то
відповідає передовсім державним інтересам,
щоби спеціально опікуватись економічно слаби-
шими і опізнаними ся в розвитку країнами, то
се що найменше в тій самій мірі можна ска-
зати і про народи, культурно слабші і занеда-
бані. То що занедбано десятками літ, треба на-
здогонити і поправити.

Тому витаємо широкую заіну правительства,
що оно не хоче обминати національних питань
і не причинити ся до їх розв'язання, лише чує ся обо-
в'язаним, само о те старати ся, щоби усевати з до-
роги камені завади. Коли нове правитель-тво буде
мати таку відвагу і силу, що придавить і у-
смирить національний шовінізм і плиткий его-
їзм в національних питаннях та не дасть біль-
шостям насильно гнобити національні меншо-
сти, — коли оно буде обминати політику кар-
телів, тоді сотворить оно справді сильну Ав-
стрію, мирне прибіжище для всіх народів
Австрії.

З особливим вдовolenем почули ми, що
правительство все буде мати на увазі еконо-
мічні справи і спеціально опікуватись ся
економічно слабшими та занедбаними країнами.
Наше королівство зазнавало довгий час упо-
свідження і занедбання, коли тимчасом інші
краї через сильну поміч правительства тіша-
ть

ся великим економічним розцвіттом. Економіч-
не положення нашої вітчизни дуже смутне, чого
найлучшим доказом велика еміграція до Аме-
рики. Отже в інтересі держави лежить, зара-
дити відповідними реформами тому прикрому
положенню нашої вітчизни і інших економічно
занедбаних країв, а відновленем трактату з У-
горщиною на справедливій підставі, справедли-
вою і уважляющею інтереси бідніших верств
народу реформою податковою увільнити еко-
номічно слабші краї від надмірного утиску по-
даткового. Правительство заповіло на недалеку
будущину предложити проєкту виборчої ре-
форми. Ми застерігаємо собі право, сю справу
докладніше обговорити при нараді над про-
єктом; тут позволю собі вказати на те, що
руский нарід може бути задоволенним лише та-
кою виборчою реформою, котра зможе забез-
печити йому відповідне його чисельности і куль-
турним та економічним інтересам, парламен-
тарне вступництво і свободу виборів, і ко-
тра зможе усеунти дотеперішнє унесвіджене і
скривджене його в парламентарних тілах.

Вкінці позволяю собі звернути увагу ви-
сокого правительства на одну важну річ. Пра-
вительство не вагало ся признати велику вагу
чеського питання, а з сего можна заключати, що
оно розв'язане сего питання уважає одною з
своїх задач — і справедливо; бо лише череа
щасливе і задовольняюче розв'язане сего питання
можна на північнім заході нашої монархії при-
вернути нормальні відносини. Коли отже пра-
вительство пересвідчене о великій важі того
проблеми, то не сьміє оно також вагу руского
питання маловажати.

Не лише справедливисть, котру нове пра-
вительство прокламувало своїм гаслом, жадає

ПЕРШІ ЗОРІ.

ПОВІСТЬ.

Нарисав Теодор Галія.

(Даліше).

— Тай Тухольського агадаєм тихим, не-
шим словом! — шипінув Самсонюк.

— І після всего сьвіт яєний, невечірній
тихенько засьває... — закінчив Циль, наливаю-
чи склянки.

— Першу склянку пю за вас, а ви пий-
те за те, що нам наймілїйше! — приказував
Циль.

— Славно! — буркнув Опалка.

— Най живе нам мила мати наша Русь!

— сказав Грінка з запалом.

Лишень Самсонюк змовчав. Склянки ви-
порожнили ся до дна і знов наповнили ся.
Другу чарку випив кожний за свою милу. Ли-
шень Грінка не допив.

— Пий, малий! — моргнув Циль. — Чи
можеш тебе любка покинула?

— Бму пиво ще за гірке — зауважив
Опалка.

— Ні — сказав Грінка і заняв ся.

— То ти можеш їсти хочеш? — спитав
Циль.

— Хочу! — трохи не заплакав Грінка.

Він і соромив ся і алоєтив ся на себе.

Циль знов вибїг.

— Отто! Грінка аветь ся а їсти просить!

— лєнцував Опалка, хотїй і сам був не від то-
го підсидити сирагу и

— Але-ж бо й я по-їмцєки приймаю гостей!
— картав себе Циль вносячи повний тарїль з
наїдками. — Даю голодному пити! Рад би чо-
ловік веселити ся, а тут кишки сварять ся,
достоту так як би ти вже був жонатий!

— Але ми хїба межє пиво а їду покла-
дем горїлки! — радив ся Самсонюк.

— А вже-ж, по народному звичаєви! Я
тут маю хоч не вишївки то бодай перцївки. —
Циль налив чарку:

— Грінко, рости великий! — сказав він
і хильнув. — Ойва! Бррр... га!... нарекав ся
він наливаючи Грінці. — Уважай, малий, бо
від сєї „питки“ всі сорок сьвітїх привижка-
ють ся.

Грінка недовірливо взяв чарку в руку.

— Е, я сьвітїх ще не хочу видїти! —
відбивав ся він, але випив.

Товариші розохотили ся на добре. Знов
зашумувало червоне пиво, закурили ся папіро-
си і небагом в комнаті посеред тютюнового
димку немов у мраці, сидїло четверо людей на-
повняючи комнату гамором, криком і реготом.

— Хлопці! — гукнув Опалка. — От си-
димо та балакаємо, а сьївати ще не сьївали.

Ану, Кириле, подуй-но в „а“!

— Bravissimo!... Братя, сьїваночку на
хвалу моєї миленької! — залєбедїв Циль і ли-
шень тільки так витхнув.

— То се, бачу, з тобою нове лихто стало
ся, А то котра? — питав Кирило зневажливо.

— Пийніше, братчику, скажу... — відпо-
вів Циль з завмираючим серцем, обїймав Ки-
рила тай палко подїлував його.

— Ану, не цілуйте ся немїті! — перебив
Опалка. — Гай до сьїву!

— Тенора другого нема — поєснив Сам-
сонюк тай собі обїймав Циль.

— А сей солошїй на-що тут є? — пока-
зав Опалка на Грінку. — Ще може й тебе на-
вчить!... Що пїяк то сьївак і навїдворот, тим
се в своїй плєскаїть мозкївницї!

Голоси прудко поулаждували ся. Спершу
загремїв густий бас Самсонюка, опїсля ватягли
Опалка а Грінкою давїнками, мягкими тенора-
ми, напослед прилучив ся до них гучний бари-
тон Білецького — і розлила ся немов пієня пі-
сєнь, чарївна то страстно гремуча то по-
кірно стихаюча любовна нута. А місцями аж
шиби тихенько брєнїли, аж стїни нїби роз-
давали ся!

Се був відгомін сьївучої душі народу,
котрому дола нічого не обїлила, лишень ту-
гу за краєшими днями...

Пїєня скїнчила ся. Сьїваки розетунили
ся. Стало тихо.

Аж тут на дворї як не покотить ся не-
мов дрїбним горошком острє „трає-трає-трає“!...
нїби далека переналка в рушницї: аж в ухах
залицїло!

Що се було?

Бїлецький прискочив до вікна, за ним по-
тягли ся товариші, подивили ся на улицю, а
там стоїть хмара-не-хмара а здорова товна на-
роду, аж чорно! Лишень студентекї голови
завили ся у вікні, оплєски залучали а подво-
еним лєском!

того, щоби рішено руске питанє для загального задоволення і щоби тим усунено всі доси рускому народови заподіяні кривди; а становить се передовсім державний інтерес, щоби для руского народу, котрого наважав покійний престолонаслідник Рудольф „старим культурним народом“, сотворити умови для свободного і успішного культурного і економічного розвитку і переведено рівноправність. Се суть підстави мирного життя і спільного діланя, на котре нове правительство справедливо кладе велику вагу. Коли отже правительство поставило собі за ціль сильну, патріотичну і солідарно поступаючу Австрію, то для него є вимога державного резону, усунути з дороги перепони на сході держави, започати і з цілою силою перевести задовольняюче розв'язанє руского проблему, котрий сягає далеко поза границі монархії і сильно впливає на судьбу сходу Європи.

Ми хочемо від нового правительства очікувати діл, котрі зможуть вияснити становище нового правительства до руского народу, і після сего зможемо ми яко заступники того народу означити наше політичне становище.

Турецка абстиненція.

(Коментар).

Чи маємо ще відповідати на аргументи п. К. Чайковского? Їх годі діткнути ся: они тут в руках розлазять ся. П. Чайковский не вірив би їм і сам, коли-б не був засліплений злобою.

Отже наші нововибрані послы — они-ж „барвінщукы“! — не будуть і не можуть заступати інтересів народу? Ті послы сповідались мабуть уд-ра К. Чайковского. Що-ж п. К. Чайковский знає ближшого про їх дотичні зобов'язання? бо-ж внакше не нависав би сеї клевети, він же адвокат... Прещ-ж і п. Романчук і Телішевський послы правительственні, послідного „поперло“ правительство навіть досить значною сумою, а оба они тепер — „незалежні“, ба — опозиціоністи!... честні!... Клевета — будь що будь — річ негонорова, п. Чайковский!

Се приплескував чернівецький гулящий нарід, що, як звичайно, над-вечір проходжував ся на свіжій повітрю та зачувши адалека хороший сьбів, посходив ся на екромній Циганській улиці.

До гурту слухачів пристала власне нова, дуже делікатна пара, пан і пані в подорожнім убраню, з ташками, якісь очевидно подорожні люди. Пан обернув ся до найближшого слухача тай по німецьки спитав:

— Що се за люди сьбівали?

— Се відай цигани-екрипники, що на сій улиці мешкають. А може се дяки.

— По якому вони сьбівали? — спитав пан, що дуже виглядав на якогось професора.

— По руски сьбівали — відмовив розмовник.

Аж тут відки не взяв ся ще якийсь присадковатий, дорідливий, окатий панок. Прогорнувши вус загарчав межі попередніх розмовників густим басом:

— Що по руски? Де по руски? Руєнаків нема! Є Поляки в Варшаві, Москалі в Росії тай Волохи. Де-ж є Руєнаки? Се вибійте собі з голови! — Скававши се махнув рукою тай зник.

— От паний Пилип з конопель! Сам Руєнак з роду, а пристає раз до Поляків раз до Волохів, і товче ся неспокойний як Марко по пеклу. Тьфу на тебе! — говорив перший розмовник, справді сьбінував тай і собі забрав ся.

Подорожній пан з панєю зараз піддалили ся, роздумуючи над тим, що бачили і чули.

Тимчасом веселе товариство не шкодуючи сьбіву, затигнуло ще одну пісню тай ще одну і довго ще бавило стоячу на улиці громаду то гучними козачками то лагідними думками.

— Та годі вже! — обізвав ся нарешті Опалка захрипим голосом. „Я вже й горло

Правительство спочиває в руках польської шляхти, пише дальше п. Чайковский... Так, так... „Польська шляхта“ дала, ба — кинула нам по-трохи (бо тверді навіть явно агітували проти сего) дві нові рускі гімназії, а недавно дала мабуть і Слонімих їх гімназію цілійську, неправда? „Польська шляхта“ дала нам заступника в Видлі краєвім, дала нам ласкаво отенер 14 мандатів... (один кандидат „головного“ комітету, „барвінщук“ Занчківський, перейшов мабуть тому з тяжкою бідою против поляка)... І т. д. Пане Чайковский! були Голуховський і Потоцький, тепер є Бадені, але все то поки-що австрійські міністри. Хто конечно хоче, може сего не тямити: ми се на жаль тямимо і держимось сего. — Що й польська шляхта має вплив в державі? — Дарма, п. Чайковский.

„Усунути ся“ — радить п. Чайковский. Правда, він хоч усуває ся, то таки дещо думає і робить. Але може-б лише було не приймати ні мандатів, ні урядів, ні на пр. адвокатури (бо й она не така вже зовсім незалежна від властей) — а так собі пожити ся і чекати смерті? Ще з розбійниками в лісі не годилось би держати ся сеї „засади“, а ми-ж преці не в лісі, а в конституційній, культурній державі, державі — що з нами числяти ся мусять і хочє. Чи може дру Чайковському лишє подобалось положенє Русинів угорських, що не мають ні „барвінщуків“, ні нікого в соймі? або положенє Русинів російських? Ми не перешикажасмо нікому усувати ся і добивати ся свого права по своєму. Ми-ж зовсім не противні і річевій критикі нових послів. — Може бути, що при сльідуючих виборах переведе турчанський повіт власними силами вибір свого кандидата, незалежного і демократичного! Поки-що стояли в сьім „демократичнім“ повіті про на „правительственного“ (і симпатичного!) — признає се сам п. Чайковский) о. Чанельського — хто? — Антоневич і Осуховський! Добрі демократи, правда? Поки-що, хоч

не годимось з надужитими, не можемо ми якось зрозуміти і повної пасивності правительства при виборах. А если правительство не схоже ні Антоневича, ні Осуховського, а схоже почути в соймі голос честного, розумного і поважного Русина? І чи має правительство лишити вже зовсім вольну волю польским та москвофильским агентам? Або маємо ми, сьвідомі народоні, такі місця, що на них можемо користаю працювати, добровільно уступати коли не аргументам, то — фігурантам, щоб на них як пні мовчали? Може... Кожда теорія, посунена „з залізною консеквенцією“ задалеко — веде до нісенітницї.

І чи справді о. Чанельського й інших подібних „барвінщуків“ понирало лишє правительство, — чи справді оно їх „ставило“ кандидатами? Тай що з того, що „ставило“? — а от перейшов Поляк. О. Чанельського поставили Русини, правительство на него годилось, а опрочкинув сего кандидатуру партийний фанатизм. А може п. Чайковский має хоч тілько казу, що о. Чанельський був би запродав ся — правительству, чи кому? Жидачискі Найдидістали бодай гроші — фанатисами руководить одна завзятість... Чи винен о. Чанельський, що дезорганізація й злоба унеможливили порозуміння народонів перед виборами, та що мусять числяти ся з правительством? Чи може лишє числяти ся з москвофильскими агентами й тими, що йдуть слідом за ними? П. Чайковский думає, що лишє числяти ся з „старою партією“ й консеквентно промовляє за абстиненцією: — ми-ж думаємо, що лишє числяти ся з правительством і ставити до него жадання! Тероризму не перечеми й не хвалимо! але коли-б не бездарність та злоба — єдині поки-що основи „консолідації“ наших „партий“, то й тероризмови не було-б місця!

„Консолідація“ — пише п. Чайковский: а ким? — з Королями й Давидаками! Красна та турецка консолідація. й гонорова — п. пр. для фабрикації фальшованих підписів на

надзередив і витверезив ся сьбіваючи. А фляшки стоять! Гайда, хлопці, розсперіауйте ся, як так не йде! — крикнув він, замасав підридник, сів верхом на сталець тай вхопивши фляшку, видудав її аж до дна. Аж сльози ему в очах стали. — Га, най лихо сьбіє ся; — видобув він з трудом тай лишень обливав ся.

— Що аух то аух! — кликнув Самеонюк. — Богословів всіх нас завстидало!

— О ще ні! — заперечив Грінка і собі вхопив фляшку. Але спробунок не адав ся. Грінка борзо відорвав фляшку від губ.

— Не втнеш, Паньку! — гдузував Опалка добродушно. — Тому памятай приповідку: „коли ве пиріг то не пирожни ся“ тай ще ту, що „що попови вільно, то дякони вольно“.

Грінка розсердив ся.

— Якій я в тебе дяк? Дідько най а тобою дякує, а не я! А коли в тебе сего року вродило приповідками, то й сю десь примісти: „коли тела знай своя стійло“ — кричав Грінка люто.

— А цять бо ти, голоцюцьку! — обізвав ся Опалка. — Чи я тебе вкусив чи що?

Вмишав ся Білецький. Але его стримав Самеонюк. — Лиши їх! Се диспута факультетів. Не треба перебивати.

— А котрий факультет, на твою думку, побідив? — спитав Білецький.

— Що-ж, оба многонадійні, тай ще й борють ся витоменими аргументами...

— А видиш, вони з нас сьміють ся! — сказав Опалка до Грінки. — Duobus liti... liti... і так далі! — Він хотів виручити ся непитомним аргументом, але латинською приповідкою, забув однак кінцець її.

— Тримай ся вже руских приповідок — кепкував Грінка. — Се тобі жиня й приповідки колись стане в пригоді.

Але Опалка не хотів собі цувати доброї волі. — А тьфу тобі, цур та цек! — засьміяв він давним, сильним тенором і аенападу луснув Грінку по плечах, що той аж присів Товариші підхопили пісню і гулянка розпочала ся на ново. Опалка перебрив повинности чоловіка і вигадав спосіб, аби веселість знов не переривалась. Він піддав вібраній громаді до ухвали таке внесенє, що кожда склянка мала би вишити ся до дна. Хто би сему спротивив ся, мав би за нару кожного товариша поцловати в чобіт. Рада з великим галасом прийняла Опалчина внесенє і, що правда, вжором покорила ся своїй ухвалі.

Тому то було зрозуміло, що товариство за короткий час опинило ся в такім веселім настрою, як колись „во дні оні“ козачи по виграній битві. І хотів дильність товаришів тепер уже не так стисло вивала ся між собою, як безпосередно перед тим, то за те особисті внодобы, проджені таланти а тим більшою являючись виступали на аперх. Білецький вискочив на сталець і тримав налку промови політичного змісту, Грінка, а великою небезпечністю для свого носа, гуляв по комнаті коломийки, а Опалка сидів під вікном, поклав ноги на ліжку, спустив руку в порожню склянку майже аж на підлогу і тихо, трохи гучнаво висьпівував „Аллаху, слава тобі, Господи“! Самеонюк же сидів коло стола і одним ухом слухав промови Білецького, а другим побожного сьбіву, одним оком позирив на тацюючого Грінку, а другим на лежачу перед собою начку тютюну, а котрої робота налірося цю хвилу, на кілька тижнів наперед.

(Даліше буде)

„протестах“ против о. Чапельского? Чи п Чайковський спить, чи дороги питає? З ким він властиво, і на якій основі чи консолідувався, чи що-йно хоче? Де той демократичний кандидат, що его турчанський провіт хотів сего року перевести? То вже в Бережанщині дістав Савчук хоч 8 голосів — і новіт таки заявив я-кось свою песнявсьм у волю! Нужденійшої ерази, як отта турецька консолідація, що нею похвалили ся др. Чайковський, і подумати собі годі.

Письмо п. К. Чайковского, написане все таки щиро й ясно, принесє безперечно користь, а серед теперішньої блуканини многих щирих народонадів стане оно для них може й вихідною точкою: оно зневолює їх порішити собі остаточно деякі важні, елементарні питання. А найлегше порішити собі ті питання той, у якого поля щира, а заміри чисті.

3 ради державної.

(Допись „Буковини“).

Відень, 24. жовтня 1895.

Нині почалась розправа над програмою нового правительства. Як клуб руський відісе ся до неї, побачите в річі пос. Барвіньського (як подіємо її на иньшій місці). Річ ту обговорено на двох засіданнях клубових і она єсть результатом ухвали клубу. Програма сама добра. Однакж іде о те, о скільки она буде приміненна до потреб народу руського яко тако-го, котрий не мав доси відповідної оінки. Із сторони кожного правительства державного, котрому не подавано потрібних до ровною средств і котрий через те чув ся дуже упослідженим. Пос. Барвіньський порушив вей важнийшій уступки в програмовій річі правительства і заявив рішучо, що так як в одній стороні у-сіма мирних відносин в краю єсть переведення строгої рівноправности, так в другій стороні посли руські не пдоволять ся словами програми а будуть викидати факти. Від того і буде за-вшесть становище послів руських ради державної до правительства.

З річай, виголошених нині над програмою, даєть ся в часті бодай поставити гороскоп, як поодинокі сторонництва, думають відносити ся до нового правительства. Агенти ліберальна буде викрикувати; антисеміти піддержатъ зма-гання правительства, коли оно більшу опіку розавне над дрібним промислом і селянством, іменно коли єхоче увести в життя проєкт зако-на о селянських спілках. Словинці незалежні ждуть, як і Русини, справедливого викону-вання основних законів державних. Консерва-тисти годять ся в цілости на програму. Полки уважають програму ідентичною зовсім з своїми амаганнями і піддержатъ вей майже безумісно. Лиш Молодо-Чехи виступили з острою критикою програми, де нема реальній вгадки о чеській праві державній. Они поминать ся в опозиції.

Дня 25. жовтня наступить продовження дебати. Завтра буде промовити ще др. Кайцль в імени радикальнійшого лівого крила Молодо-Чехів, Зачек в Мораві і другі.

На иньшій засіданню вибє др. Кронаве-тер інтерпеляцію до правительства в справі заміреного видадени ко. Стойковського з Австрії на Силіварі і в справі конфіскації „Zeit“ за артикула д-ра Ів. Франка о галицких виборах.

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 26. жовтня 1895. р.

Про іменованє митрополита бук. православ-ної архієпископії рознісали ся в послідніх днях

черновецькі часописи; декотрі казали навіть, що іменованє вже наступить, що однак ще доси не справдило ся, бо справді іменованє наступить в недалгій часі. Ми до сего не потребуємо бо-гато додати, бо ми зараз по опороженню ар-хієрейского престолу висказали, якого голови треба православній церкві на Буковині, коли она має сповнити свою задачу супроти всіх своїх вірних. Записуємо хіба ще з особливим дово-ленем факт, що вже навіть орган „Concordia“, котрий промовляє від двох неділей, — замість, як доси, проти наших „консервативних“ Русинів — в їх імени, признає в числі з 24-го с. м., що в бук. прав. архієпархії повинні конечно настати иньші порядки, як ті, що були в послідніх ро-ках, значить за митрополита Морара, для котрого за его життя не мали досить слів похвали. Чи се „покаяніє“ щире, побачимо небавом, але нам здає ся, що „горбатого й могила не направить“, а то тим більше, що не названий, але досить докладно описаний кандидат тої газети і єї по-кровителів, позваданий ім головно задля того, що продовжав би румунізацію Русинів з тою-ж завзятістю, що й его попередника.

Promotio sub auspiciis imperatoris. Дня 24. с. м. відбула ся в авлї черновецького університету промоція sub auspiciis imperatoris Леонарда Гохдорфа на доктора прав. Сала наповнила ся знатнішими особами. О год. 1/2 прийхав крає-вий президент гр. Гоєс, витаний в дверях секре-тарем університету і кандидатом, на першій по-версі деканом др. Гілером, а на другій поверсі повитав президента ректор університету промовою. Описав мав кандидат виклад „про етичний харак-тер права“, почім наступила промоція. Потім промовив президент гр. Гоєс до д-ра Гохдорфа, підніс его пильність, заслужену надгороду цісар-сарску, поставив его приміром для академічної молодіжи, котру остерігав перед вмишуванем в пристрастну борбу житєву, до чого ще пізнійше знайде ся досить нагоди. Вкінці вручив прези-дент молодому докторови золотий перстень з бри-лянтом, на котрім красує ся підпис цісара. Др. Гохдорф подякував зворушений за ту ласкаву відзнаку, а потім виїс декан правничого факуль-тету правительственний радник др. Гілер оклик на честь цісара, чим закінчило ся те для універ-ситету і для академічної молодіжи памятне торже-ство.

Відзначенє. Новоіменований командант 59. бригади в Чернівцях, полковник Альберт Маєр одержав лицарський хрест ордену Леопольда.

Перенесеня. Директор черновецької пошти Гвідо Лір перенесений до Інсбруку, а на его місце має бути іменований т. поштотий радник Пош з моравского Берна. — Судовий авскуль-тант Вільгельм Баєр перенесений до Путилова, а авскультант Александер Вайсман з Путилова до Чернівців.

Преосв. єпископ Куіловський, ослаблений значно на силах ще від посвячення церкви в Монастерьсках, котрого особисто довершив, ви-їхав дня 19. с. м. на довгий відпочинок до Не-надови над Сяном. Зі станіславівської капітули поїхав разом з депутацією на ювілейне торже-ство о. митрат Фадисевич.

Послом до ради державної з куриї біль-ших послідностей округу Станіславів-Богородчани-Томач-Бучач вибрано 34 голосами на 35 голо-суючих гр. Войтіха Дідушицького.

Загальні збори тов. „Руслан“ у Львові, що опікує ся бідною молодіжю руської гімназії, від-будуть ся дня 1-го надоліста о 10 год. зраня в руській гімназії.

Пращанє о. сов. Тороньського. Дня 20. с. м. пращали учителі руської гімназії у Львові під проводом директора Едв. Харкевича і ученики тої-ж гімназії торжественно о. сов. Тороньського, бувшого катехита тої гімназії, а іменованого недавно радником галицької крайової ради шкіль-ної. В промові підніс директор Харкевич заслуги о. Тороньського для узраян заведеня і проси о дальшу его опіку для руської гімназії. Пращанє учеників було дуже сердечне, а треба знати, що о. Тороньський не раз спомагав своїм учеників ма-теріально, щоби бідним селянським дітям помо-

чи добити ся своєї ціля. В імені учителів про-мавив проф. др. Лучаківський і вручив о. То-роньському гарно оправлене альбум з видом бу-динку руської гімназії і з фотографіями всіх учи-телів.

З військових кругів. Дотеперішній коман-дант 41. п. п. полковник Михайло рицар Маной-лович іменований командантом 94. бригади п. — Полковник 41. п. п. Ромул Унчовський перенесе-ний до 45. п. п. — Полковник 93. п. п. Йосиф Делер іменований командантом 41. п. п. в Чер-нівцях.

Посольське справозданє здає сегодня о 5-ій годині пополудни посол до ради державної др. Йосиф Ротт.

Кваліфікаційний іспит для бук. народних учителів відбуде ся дня 23. надоліста о 8 год. зраня.

Нещасна пригода. Начальник львівської фі-лії банку „Славія“ у Львові, Антін Чапек, ско-чив на закруті улиці Збликевича так нещасливо з платформи вагону електричного трамваю, що на місці погіб. Іменно з противної сторони над-їхав другий вагон електричного трамваю, та хоч его ще в час задержано, дістав ся Чапек під віз і розбив собі голову. Нещастний полишив троє дітей.

Ческу етнографічну виставу замкнено тор-жественно дня 23-го с. м. Учасників було до кінця вистави 2.065.285.

Вистава історичних пам'яток в Києві. Після вістий київських часописів, комісія, котра займає ся заснованем історичного і артистично-промислового музею в Києві в 1896 році має приступити до закладення згаданого музею, ріши-ла відкрити в тім самім часі виставу історичних пам'яток і артистичних предметів. Задля того запросила до участі різні стани і інституції по-луднево-західного краю, а також поодинокі осо-би, котрі як личними заходами, так і присякою відповідних предметів причинились би до успіху вистави. Запросини вже розіслані, а комісія вже й одержала від деякого прихильну відповідь. При-славі предмети будуть до часу остаточного роз-міщення переховуватись в університеті сьв. Во-лодимира під охороною окремих людей з рамени комісії.

Відчити о українській і російській музиці держав недавно директор одного музичного круж-ка в Бруксели, Валянєр. Перший відчит, посвя-чений українській музиці, згромади велике чи-сло слухачів.

ТЕЛЕГРАМИ „БУКОВИНИ“

Відень, 26. жовтня. При дальшій debatі над правительственною програмою в радї дер-жавній заявив пос. Рус, що всі підстави новіт-ного державного житя суть ділом ліберальної партії. Она буде строго уважати над веденем рівноправности всіх горожан на підставі основ-них законів і буде рішучо заступати інтереси німецького народу. Бесідник виводить, що не партія залежні від правительства, а кожде пра-вительство, хочби й непарламентарне, що най-менше від більшости. Партія бесідника знай-шла в коалїції щирях льояльних приятелів, але також елементи, з котрими злученє на завсідні неможливе. (Гучні оплески на лівійшій). Пос. Странський сказав, що правительстві мусить бути поступове, вільнодумне і справедливе і так само кермувати народами, бо инакше мусить розваста ся. (Оплески у Молодо-Чехів.) Слідуючі бесідники Мархет, Янда, Тавше і Функе всту-пали ся о охорону інтересів рілників і малих продуцентів. На тім черервано дискусія. — Пра-вительство предложило проєкт закону о ново-брацях на 1896. р. Слідуюче засіданє в поне-ділок.

Будапешт, 26. жовтня. В відповідь на ін-терпеляцію послів заявив президент міністрів Баной, що в Загребі лучили ся безперечно ве-

простими скандалами, а винуватих треба покарати. Правительством утворено лише законного впливу, і перебирає також за всі королівські промови на себе одвічальність. Ціла Хорватія обурена задля демонстрацій, а також військо. (Живі оплески на правий, галасливі протести від опозиції). Банфі похвалив тактовне і обачне поведіння банна Кін-Гедерваріого і заявив, що дальші средства не потрібні. — Інтерпелюючи заявили, що незадоволені з відповіди. При поіменнім голосуванню прийнято відповіди 174 голосами против 110 до відомости.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

— 0 —

Г. в Б-ті. Всякий чесний проект може бути корисний, коли його мають виконати чесні руки. Тої запоруки при Вашім проекті нема; тут за всім лучший як найширший вплив всіх верств на вибори, ніж обмежуване виборчого права. Тому треба старати ся о як найбільший просвітний розвій всіх верств. — **Дописувателю зі Станіславщини:** Хто перелови вваш лист і хто тим чванить ся, ми знаємо. Ті люди забувають, чим тляхне перехоплюване чужих листів тай який о нечесний спосіб борба. Вирочім ті висновки, які они з листу собі поробили, зовсім хибні. Тільки на сміх себе виставляють, в чім перешкаджати їм не маємо ніякої причини. — **В. Н. знад Черемошу.** Питаєте, чому ми не відповідаємо на напасти і лайки румунізаторско-руско-жидівської трійці газетарської? На те наша відповідь: З паничами та простаками суперечок не заводимо. Нічо дивного, коли панич-румунізаторови привидить ся український король або коли першорядний туман назве кого дурнем, або коли жид, властитель всіх прикмет жидівських, чи сам чи при помочи злого переводчика перекрутить то, що стоїть виразно чорно на білім, що „учителі повинні вицілювати в дитий рускість, приналежність до великого руско-українського (отже не московського) народу“ — що би в своїй підлоті закнути Русинам незголюність. Боровитись против сего значило б обиджати самого себе. Від напасти не пропасти а до дурного роду шкода ходу.

ВСІХ НАУК ЛІКАРСКИХ

Др. Едмунд Кароль Фухс

емер. секундар ц. к. публичного шпиталю у Відні і ц. к. університетської клініки для очей проф. д-ра. Фухса у Відні, осів тут яко

спеціаліст для слабостий очей

УХ і ГОРТАНКИ,

та ординує щодня від 10—12 год. перед полуднем і від 2—4 попол. при ул. наньській, ч. 29.

ВСІХ НАУК ЛІКАРСКИХ

Др. АНТІН СВЕРЖХО

бувший приватний асистент проф. Борисікевича, б. практичний лікар на клініках проф. Борисікевича і Габермана в Градці, Швайтґера, Глюка, Якобеона і Швабаха в Берліні,

спеціаліст для слабостий очей і ух

осів в Чернівцях, ул. ратушева ч. 13 і ординує почавши від 1-го падолиста 1895 від 10—12 і від 2—3 год.

ДЛЯ БІДНИХ БЕЗПЛАТНО.

(Через бюро оголошень Л. Горюхіна в Чернівцях.) (1—3)

ТОВАРИСТВО „ПРОСВІТА“

при зближаючих ся іспитах в школах народних подає до відомости Сьвітл. Рад Шкільних, Впов. євщеників, катихитів, учителів і родичів, що книжки накладу товариства, призволені кр. Радою шкільною на премії для учеників, красно оправлені з позолоченими берегами, можна купити в канцелярії товариства при улиці Вірменській ч. 2 по слідуячій ціні:

Роскази про сили природи 20 кр. Оповідання о житю сьв. Бориса і Гліба 20 кр. Повістки для дітей 27 кр. Сестра 15 кр. Байки 22 кр. Історія Руси ч. I. 25 кр. Історія Руси ч. II. 23 кр. Лей і коноплі 24 кр. Рогата худоба 45 кр. Про живоплоти і ліси 20 кр. Вєнажия Франкалі 16 кр. На до-світках 22 кр. Серед ледового моря 25 кр. Житє сьв. великомученика і лікаря Пантелеймона 20 кр. Дрібна птиця господарска, а великі гроші 20 кр. Відкрите Америки 22 кр. Звірата шкідли і пожиточні 42 кр. Перекопилоє 18 кр. Кирил і Методий 22 кр. Молитвенник народний (в звичайній оправі) 20 кр.

в лучшій оправі:

а) хребет золотий і золочений хрест в переді 25 кр. б) ціла оправа позолотина, береги золочені і золочений хрест в переді 85 кр. — Молитвенник народний великий по ціні 90 кр., 1-10, 1-30, 1-60 і 1-80 кр.

Всякі замовлення висилають ся скоро і точно.

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень у Львові,

улиця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесії ц. к. міністерства справ внутрішніх з дня 9. грудня 1891 р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, оперний на засади взаїмности своїх членів, обезпечує всяке майно движиме і недвижиме против шкідливого впливу найприступніших усильних і почесноє можливо найкращі премії.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошення о ухваленні агенції в місцевостях, де нема агенції „Дністра“, приймають ся.

В Дрібній бібліотеці, видаваній у Львові Костем Пачковським, вийшли доси сі книжочки (разом чисел 13):

Байки Євгена Гребінки (10 кр.)
Маярі, оповіданє Всеволода Гаршина (10 кр.)
Пролісок, поезії Павла Граба (20 кр.)
З чужого поля. Переклада Павла Граба (20 кр.)

Що то є господарність — Герінґа (переклад В. Герасимовича) 20 кр.
Поезії Осипа Маковей (20 кр.)
Офєрма, оповіданє еґо-ж (10 кр.)
Твори Івана Сурика, переклад з російського (10 кр.)

Українські писаня Митра Омельковича (10 кр.)
Писаня Василя Кулика (10 кр.)
Чернеча республіка на Афоні — Василя Шурата (10 кр.)
Нарід в неволі (то що було друковане і в Неділі) — 10 кр.
Микола Палкин Льва Толстого, оповіданє (10 кр.)

МОЛИТВЕННИК

виданий „Просьвітою“

в народній мові, великий, обіймаючий 640 сторін друку, найновіший зі всіх таких Молитвенників.

Молитвенник сей містить в собі: I.) Молитви щоденні ранні і вечірні. II.) З Богослуження церковного, іменно: а) з Вечерні, б) з Понечерниці малої, в) з Понечерниці великої, г) з Утрені, д) Літурґія сьв. Іоанна Золотоустого, е) Молитви з часі сьв. Літурґії. III.) Тайни покаяня і пресьв. Євхаристії. IV.) Молитви для різного віку, стану і в різних потребах. V.) Молитви в часі великого посту. VI.) Молитви на празники а) Господські, б) Богородичні, в) Сьвятих. VII.) Молитви сполучені з відпустами, VIII.) Акафіст до а) Ісуса Христа, б) Пресьв. Богородиці в) сьв. Отця Николія. IX.) Молебєн до пресьв. Богородиці. X.) Тропарі, кондаки, богородичні і прокимени а) недільні, б) щоденні, в) на празники Господські, Богородичні і Сьвятих, г) на деякі потреби. XI.) Коляди і інші пісні церковні. XII.) Місяцослов цілого року.

Сей молитвенник дістати можна в канцелярії товариства „Просьвіта“ і в книгарні Ставропігійській і перепл. заведеню Мих. Спожарського по таких цінах:

- 1) Молитвенник брошурований — кр. 70 кр.
- 2) оправлений на-пів в полотно з одвітними відтисками — „ 90 „
- 3) оправлений ціло в полотно з золоченнями і відтисками 1 „ 10 „
- 4) оправлений як під 3) з додатком золочених берегів 1 „ 30 „
- 5) оправлений на-пів в шкіру з золоченнями і відтисками 1 „ 10 „
- 6) оправлений ціло в шкіру з золоченнями і відтисками 1 „ 60 „
- 7) оправлений як під 6) з додатком золотих берегів 1 „ 80 „

Замовляючи поодинокі Молитвенники звольте прислати на оплату почта 20 кр.

Альбум заслужених Русинів.

Ціна 70 кр.

ПРАВДА

ВІСТНИК

політичний, науки і письменства, виходить двічі в місяць по ціні на рік 4 зр., на пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.
У Львові, улица Академічна, ч. 8.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях.

улиця Петровица ч. 2,

як на складі:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодіжи, міщан і селян, редактовану Омєліном Поповичем
року 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894, по 1 зр. 20 кр. за рік, а всі 9 років за 9 зр.

— З вереснякою почтовою 9 зр. 30 кр. —

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ разом з
ілюстр. додатком „Неділя“
випускається:
за рік 10 зр. — кр.
за чверть року 2 „ 50 „
місячно „ 85 „
для заграниччя 15 рублів або
24 франків.

Почасові числа по 6 зр.
з білих газет Л. Горюнова в
Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу
і неділю.

Редакція і Адміністрація
„Буковини“ знаходиться в
Чернівцях (ул. Петровича
ч. 2), куда всі дописи адре-
сувати належить. — Бюро
редакції отворене щодня
від 8. рано до 8. вечером

Нова організація буковинського учительства.

Довше як 20 літ корились буковинські учителі самоволі самозванчих диктаторів, котрі уважали й уважають учителів за нічо або хіба за велику купу сьміти, на котрій можна стояти собі високо, так щоб тих панів з усіх боків здалека було видно, яке то високе становище они займають, щоб бачити їх на тім неместалі, та не поминути при ніякій нагоді яко проводирів, за котрими стоїть усе буковинське учительство, послухне на кожний приказ тих можних самовладців. Пишаючись на тім своїм троні, чванились ті проводирі: „ось які то ми поважані й люблені, ба й можли.“

Оттак думали й мало що не кричали ті проводирі бук. учительства, найбільше-ж їх голова, „в гору“. В долину-ж позирали они все на тих, що їх двигали на своїх плечах, з погордою, з високим, стараючись тримати їх під собою, придушуючи кожний рух самосвідомості й самостійності, а коли як й сьміливий з порабощених сьмів піднести голову вгору, аби хоч виснути в недостойнім своїм положенню, той посив донго синці на своїй негідній синці.

Довго, предовго тревало, доки не зносні відносини змінилися основно, доки сила й самоволя деспотів зломилася і велика часть бук. учительства скинула з себе ярмо ганьбляче та відступивши на бік знизилася значно високий колісь підніжок генерала і его ад'ютантів.

Ото бо аж сеї суботи дня 26. с. м. по довгих літах викидання й терпіння зважилось значне число бук. учителів на рішучий крок, що доказує про самостійність сего важного чинника культурного в нашій занедбаній краю. Дня 26. л. с. м. відбулись іменню головні збори бук. крайового товариства учительського, як ми про се згадували оногди поміщаючи завізвані, надіслане нам з кругів учительства.

На сих зборах явилось зо 200 учителів і учительок. Між ними з половиною незадоволених з дотеперішнього ведення сего товариства, котре то незадоволене тревало від самого початку его заснованя, змагаючись з кожним роком, і з кожним кроком, який тільки виділ тов. зробив. Головні причини незадоволення були троякі, а то перша: трактоване справ учительства взагалі, друга: трактоване справи національної, а третя: редакція органу тов. „Buk. pädag. Blätter“.

Справи учительства моральні і ма-

теріяльні трактовано в товаристві байдужно, ба навіть ворожо: виділ товариства або не виповняв ухвал головних зборів зовсім, або в спосіб незадовольний, єдино по волі голови товариства, котрий мав перед очима всякі інші інтереси, а не потреби учительства. Навіть так важну для кожного учителя справу підвищення платні занедбав виділ до послідної хвилі, а притиснений до стіни петиціями усіх учителів Буковини, став у найважнійших точках просто в суперечності до всего загалу учительства. Таких примірів занедбаня або просто ушкодження найжизненійших для учителів питань можна-б начислити спору купу; ми й повернемо ще до них.

В справі національній поставив ся виділ сего крайового товариства на становиско волоского шовінізму, головни-ж ворогованя супроти Русинів. Від яких десятиох років відбуває товариство загальні свої збори по мимо частих нарікань ба й ухвал все лише в повітах волоских, а то знов на те, щоби не допустити до вибору хоч в значній частині людей, нехай і здібних і працюючих, але не безусловно покірних самоволі голови товариства, а вже найменше „неблагонадійних“ Русинів. Таким способом вибрано на показ одного Русина, відда-

ПЕРШІ ЗОРІ.

ПОВІСТЬ.

Нинішнє Теодор Галія.

(Даліше)

V.

Послухайте, та тут чудасія була!

М. Галія.

В тім хтось у двері занукав, але так рішучо, що Самеонюк, єдиний „чужацький“ член сумішані мішохіт адригнув ся. Їм чомусь блиснуло в голові, що се явсь вовеім не молодіжна особа занукала в двері. Мигом йому пригадала ся пака, де були женеверські видани! — Се поліція! — майнуло в него в голові. Він зітхнув ся як опарений.

— Грінко! — зашепотів він розпучливо. — Ради всіх сьвятих, сідай на паку та не рушай ся! Гей, чуєш, ре-ві-ан-я!...

Послідне слово, узите Самеонюком лише задля хвиливого браку більше відповідного виразу, рознесло ся по комнаті блискавично і громом ударило в тилки голови, викликаючи найчудніший явища. Богослов Опалка, чувши те страшне слово подумав, що се не чинише, але ректор надходить на ревізію. Опалку озанував такий страх, що він в ту хвилину як сідів та так лише підобрав підписник, перекинувши его через голову і як міх повалив ся на ліжку, лицев до стіни, міркуючи, що людий зичайно панають по зрадинім обличчю. Подібне очинило ся і з Грінкою. Сей

зачувши, що грозить „ревізія“, спершу з трудом зачав угадувати значіння того, як ему здавало ся, вовеім нового і дуже сьмішного слова. „Ре-ві-ан-я... аум... аум... аум... ре-ві-ан-я... ги?“ Аж за часинку на него зійшло обиваніє, і тут то він аж підскочив! Адже се значило, що се приходив его примхонатий, чужацький батько перетрушувати кишені сина, чи нема в них де ворожого тютюну. А тут хотів в кишенях і не було тютюну — сего він зрештою не тямив певно — але за те стояв стіл з фляшками, а він сам, Грінка, хто знав чи може не в трошки на підпитку!... А тут ще й Самеонюк сказав власне щось таке як „лягай за паку!“ — Дай тобі Боже адоровля, Самеонюк, що остеріг! — подумав Грінка на борі тай одним рухом стояв коло паки, другим генив ся на землю, а третім уже був за пакою — під ліжком!... Немало напудив ся й Білецький. Він раптом урвав свою політичну промову і сказав собі, що се може власне та его промова написана ему якусь там „ревізія“ — однак мигом пройшовши зміст її, мусів собі виетанити сьвідомство цілковитої безабоганності. То-ж в почутті повної законності свого поведіння хотів уже викликати з чувством „у нас нема зерна неправди за собою“, та встиг вимовити лише половину сего потішачого речення. Другу половину певно додумав, бо тої хвилі поштовх в лице і чим прудше мусів поквасити ся до нікна.

Самеонюк, бачучи, що дієть ся, змиркував, що тепер на него приходила черга вступати вей. Тож в той час, коли Опалка кинув ся на

ліжку, а Грінка повтузав ся за пакою, Білецький же біг до вікна вдихнути свіжого повітря — Самеонюк вхопив плащ, прикрив ним книжки а сам сів верх них з наміром, не встати з них хіба перед „уважовною силою“.

В тім незнакомий за дверми знову занукав, Самеонюк щось ще прудко подумав тай звільна, рішучо і голосно сказав, аж закомандирував по німецьки:

— Herr ein!

На ліжку і під ліжком виразно щось зашепестіло. Се Опалка і Грінка дали тим мимовільний вираз своїм не дуже приємним чувствам, особливо же Опалка. Сей нараз зачав сумнівати ся що-до тривкості свого відпорного становища. Вже більше безпечним чув себе Грінка і длатого попустив шияки своему бистрому умови, котрий зараз понав на достойний камінь спотикання. Замість роздумувати наприклад над не дуже лицарською штукою, яку він устрегнув залізши під ліжку, Грінка найшов собі предмет до патріотичної критики на Самеонюкови. Сим предметом було сьлівце hegein. Що се з Самеонюком стало ся? По що се він ужив німецького слова? Що се за дипломатична штука? От, як люди шанують свою мову в своїй власній хаті! Ветид і ганьба! Ще зараз вискочу зід ліжка та дам бобу тому Самеонюкови! — оттак розумував Грінка, та так розсердив ся, що аж заворушив ся.

Але на-правду, чому Самеонюк сказав hegein, а не наприклад „прошу“? Чи стало ся се з розмислом?

ного на ласку румунізатора-презеса, що на шкоду руского шкільництва а на радість своїх румунізаторів-опікунів воював в „Buk. päd. Blätter“, як звісно, проти нової шкільної правописи, сьмішив і зневажав її та й учителів навіть по її апробацію найвищою шкільною властю. Та й порожнеча, яка панувала й панує в згаданім органі товариства, що замість заступатись за інтереси учительства, ганьбило їх недозрілими стилістичними вправами молокососів, далі захвалюване в ній таких органів як „Buk. Post“ і „Reichspost“, мусіло огірчити кожного учителя, що панує себе і свій стан, до крайности.

Отсі три головні причини й безмірна простака бута румунізаторська членів-Волохів, підтримувана навіть явно самим головою товариства, а кінці безуспішність всіх щирих заходів, около поправлення сих незносимих відносин в товаристві, на котрі то змагання відповідали румунізатори перфідією, крутарством, зрадою, наругою, ба, навіть публичними обидами, зробили всяке порозуміння й мирне пробування в товаристві всім учителям, що не є румунізаторами або їх слугами, неможливим. Таких незадоволених і до крайности огірчених учителів найшлося на самих зборах майже сотка, що й рішилися виступити із сего товариства і разом із своїми одномишленниками, котрих є ще більш сотні, заложити осібне краєве товариство учительське.

Записуючи поки-що отсей важний факт з життя нашого учительства, застерігаємо собі подати на другий раз обширне справоздане з суботнішних збо-

рів, а далі вісти про поступ нової організації бук. учителів, котрій дай Боже як найліпших успіхів.

Перегляд політичний.

—о—

Після дописи нашого кореспондента з Відня, другий день розсправ над програмовою річю нового правительства не приніс нічого нового, хіба те, що націоналі німецькі устами пос. Штайнвендера заявили, як і другі сторонництва палати посольської, становище вижидające супротив правительства, а другий молодоческий речник Странський ще острійше промаляв против програми, як день перед тим др. Герольд. З всего виходить проте, що весь парламент з виїмкою Молодочехів до нового правительства і його програми віднісся досить симпатично, хотя з резервою: вижидання діла по красивих словах.

В понеділок покінчить ся розправа на той темат. Промовляти будуть межі иньшими пос. Кайцль, вождь радикальнійшого крила Молодочехів, пос. Романчук і пос. Кронаветер. Два послідні піднесуть мабуть справу послідних виборів в Галичині, пос. Кронаветер ще окрім того справу Агліярді-Стояловского. Хотя Молодочехи виступають досить остро против програмовой річи правительства, то проте удержує ся в деяких кругах, лучше б'удьто поінформованих, вість, що Молодочехи роблять се лиш в виду грядучих виборів соймових та що не єсть виключена можливість переговорів межі Чехами а правительством. Впрочім розвивають ся діла парламентарні спокійно. Палата приступить мабуть вже в перших днях падолиста до розсправ бюджетових.

В доповненню до сих вістей з ради державної маємо ще додати:

Програма нового правительства викликала обширну дискусію. З виїмкою консерватистів, котрі устами гр. Гогенварта сказали, що не мають причини бути противними програмі по-

вого правительства, і кола польского, котре без застереження буде піддержувати гр. Баденіого, всі иньші сторонництва, а між ними також Русини, видали гасло: чекати! Тимчасом одна, і то найвпливовіша частина ліберальной лівіці виступила остро против міністра фінансів д-ра Білінського за його фінансове exposé, в котрім заповів більше оподатковане капіталістів. Neue fr. Presse закидує міністрови Білінському, що задля его exposé вив куре австрійских акцій, а се очевидно вплине некористно на фінансове положення Австрії. Чи оно справді так, про се треба сумнівати ся, але певне є одно, що перші почули сильну руку нового министерства капіталісти і тому наробили тільки галасу. З того виводять деякі посольські круги, що нове министерство не може числитися на абсолютну більшість в парламенті. Іменно в польских посольских кругах говорять деякі, що небагом буде парламент розвизаний і настануть нові вибори на підставі нової виборчої реформи гр. Баденіого. Иньші знов твердять, що министерство хоче ще з теперішнім парламентом ухвалити бюджет на 1896 р., угоду з Угорщиною, а потім прийшла-б реформа виборча в грудні або січні 1896 р. Про становище Молодочехів до кабінету помістив дописуватель „Московских Вѣдомостей“ свою розмову з пос. Аймом. Після того становище Молодочехів лишило ся то саме, що перше, значить они будуть в опозиції, бо гр. Бадені не має заміру признати головні жадання Молодочехів. Тому мусить ціля гадки пос. Айма гр. Бадені шукати піддержки у ліберальной лівіці, але чи він її знайде, се ще велике питання. Сим також поясняють ся поголоски, що гр. Бадені має вже позволене корони на евентуальне розвизане парламенту. — Ми свого часу доносили також о наміренім розвизанню клубу Короніного; отже той клуб не розвизав ся, а вибрав головою гр. Дубского. Сим відпадає також намірене завязане італійсько-національного клубу.

Німецьчина інтересує ся всякими поголосками про побут російского міністра заграничних справ, кн. Лобанова-Ростовского в Берліні. Він переїздив через Берлін до Па-

А якже, се стало ся в розмислом. Самсонюк мав від якогось часу за засаду, в подібних пригодах бути перебірчивим що-до уживання рускої мови. До такої постанови допривадила его подія досить цікава.

Було се одної зимової ночі попередного року, як Самсонюк, десь около першої години в ночі, ступав собі домів, вертаючи ся з літературних вечериць, що відбули ся були в кружку товаришів.

Ніч була темна, завирюха гуляла по безлюдних улицах, вила і скавучіла, аж сумно було слухати. Студент швидкими кроками тікав домів, а любостію згадуючи теплу комнату дома.

Коли тут зва рога улиці висунула ся якась чорна постать і гукнула грізно. „А се що за оден?“ Самсонюк трохи став. — Людина, адже не собака! — воркнув він і пустив ся далі. Однак в тім розітнувся в повітря різкий свист, а вразом лапнула его чісь важка рука за ковнір.

— Стій! — гукнула чорна постать. Рівночасно надбігли, очевидно на той свист, ще якісь два чоловіки в білих від свіговиці мантиях.

— Беріть его, він хотів утікати! — розказував перший незнакомий. Самсонюка взяли не дуже зграбно поплід руки, і він під охороною трех здорових мужчин безпечно дістав ся на — поліцію. Се були нічні сторожі.

— За що-ж ви мене волочили сюди? — питав Самсонюк. — Адже я не злодій який, я — академик — толкував він своїм невірочим Томам.

— Академик! легко сказати, але чи хто повірить.

— У мене в папері!

— Ану, най вижу — говорив найчільніший апоміж Самсонюкових співпутників.

Після сего Самсонюк дістав ся на волю, а на дорогу взяв з собою таку науку:

— Почім можна було здогадувати ся, що

ви академик, коли ви заговорили по-руски? У нас жаден пан з ліпшого стану не говорить по-руски.... говорив сторож нічного спокою.

З того часу Самсонюк в де-яких скроботливих обставинах два рази надумував ся, якої мови ужити. Деколи політична далековидність наказувала ему послугувати ся хіба напр. німецьким способом порозуміння.

І так воно мало ся власне тепер. Тому то після короткого мірковання, вийшло з его уст те непонятне для Грінки „herein!“

Рипнули двері і в комнату увійшов, угинаючи ся під одвірком, високий, плечистий, чорнявий, вусатий пан. Вступивши в комнату в черевиках на рипах, швидким і, бачило ся, вправним позором скинув внутрішність її, зробив зо два кроки вперед і став. Легенький усьміх пробіг по его темнім, хорошиім обличчю, він легко немов нетерпеливо потріпав тоне-сенькою паличкою, що находила ся в лівій руці, а правою рукою, в котрій був сивий модний капелюх, зграбно махнув на привитане.

— Михайл Миколаевич Горчонков — представляв ся гість наклоняючи ся злегка, але цілим етаном до Самсонюка і додав українською мовою, з тоном певности: — Тут живе університетський студент Василь Білецький?

Самсонюк сидів на своїй нещасливій паці немов який заклятий німецький принц. Він згодив ся був уздріти всякого иньшого, лишень не такого елегантного і, очевидно, „великого“ пана. В умі мав Самсонюк готову адвокатську оборону для поратунку книжок від усякого можливого на них замаху, а тут зявила ся якась „риба“ та вимагала сальонової поведінки. Але Самсонюк ще не довіряв.

— Не спіймаєш на дурничку! — думав він собі, а голосно сказав: — А вам на-що пана Білецького? — і все ще не заїзав з свого літературного сідала.

— Вибачайте, я певно помилив ся — промовив гість, змішано усьміхаючи ся. — Я

мав лишень деякі ноти відобрати у пана Білецького і вразом поклонити ся ему від дядька в Н. — пояснив він.

Тот хвилю розляг ся легенький стогін з того боку, де вдихаючи свіже повітря, стояв Білецький, і вразом обернула ся постать его розмовників.

— Вам Білецького треба? Я Білецький — сказав він захриплим голосом. — Прошу сидати, і вибачайте; я зараз зроблю лад на столі. — З сими словами він пошкунтильгав до стола.

Але нарозумив ся й Самсонюк. Его вже так і так ззаду штуркав ногами Опалка, даючи тим якісь незрозумілі знаки. А также Грінка, побачивши безхосенність свого лежання в пилу під ліжком, гепнув кулаком о дошки, аж по комнаті луна пішла. Отже Самсонюк щось зміркував, зсунув ся з паки і йдучи на зустріч панови Горчонкову, з міною провинника протягнув до него руку тай сказав:

— Я студент прав, Кирило Самсонюк. Прошу дуже вибачати. Се було непорозуміння.

Гість дивувався. Его задивоване перейшло в зачудоване, коли він глянувши на відслонене тепер ліжко, побачив там людський то-дуб з ногами, але ніби без голови. Опалка мабуть відчував на собі допитливий повір гостя, бо не питаючи богато, напрасно зіскочив з ліжка, розсправив підраєник, упорядкував волосе і по-воєцки представив ся гостеві. Горчонков ще лишень подавав богословови руку, аж під ліжком щось заметушило ся і почала з'являти ся, до гори ногам, ще одна людина.

— А, се чистий маскарад! — кликнув Горчонков, засьміяв ся і сів обережно на кінчик стільця.

— Се зовсім не маскарад, — відтрав Грінка, обтріпуючи пил та соломку — се ілюстрація до комедії, котра називає ся руска відвага.

(Дальше буде).

трижа, а на повороті постунивши до Берліна і мав авдієнцію у німецького цесаря і кн. Гоген-льогого. О розмові цесаря Вільгельма з кн. Лобановом довідує ся Lokalanzeiger отєї подробиці. Кн. Лобанов повідомив цесаря, що цар Николай бажає горячо зложити візиту цесареві Вільгельмові і монарху Австро-Угорщини. Цар має надію, що се може наступити на другу осінь по коронації. Дальше сказав кн. Лобанов, що коли був у Франції, то пізнав, що французский нарід і правительство щиро бажають спокою. Відтак перейшов до справ у всхідній Азії і сказав, що Росія не може ніяк дозволити, аби Японці господарили в Корей. Они мусять авідтам уступити і Росія не відступить від того жаданя. О справі вірменській і болгарській сказав, що они полагождать ся цілком мирно.

Між Італією а Португалією настали непорозуміння. Португальський король Дон Карлос виїхав тепер в гостину до поодиноких дворів, а тепер є в Парижі. Він задумував також бути гостем італійського короля, але сей — після свого давного постановлення — хоче его прийняти лише в Римі. На се знов не може згодити ся португальський король, бо така гостина образила би папу, а яко заштитник католицизму португальський король не хоче вийти з ним в непорозуміння. Отже тепер італійська праса накидує ся й на папу й на португальського короля, але сим річ зовсім не зміняє ся.

На балканьскім півострові запанував непорядок в повнім зміслі сего слова. Болгарське зібрання було скликане на 27. с. м., але задля якихсь доси незнаних причин відложено его аж на четвер. Перед тим подали телеграми вість, що кн. Борис має переступити вже на православ'я, але якось кн. Фердинанд все ще з тим пагає ся, а тимчасом вироблює ся против правительства сильна опозиція. Дійшло вже до того, що цілком рішучо говорять о димісії цілого кабінету, а що-найменше о уступленню президента міністрів Стоїлова. Як кн. Фердинанд зможе вийти з такого хаосу, не знати; але се певно, що втратив симпатію тридержавного союзу, а не зискав признання Росії.

В Туреччині заносить ся на революцію. Султан Абдул Гамид згодив ся справді на реформи не лише для Вірменів, але для цілої Туреччини. Але по мимо всего не признав жаданя амбасадорів, щоби вірменська провінція мала відрубну адміністрацію від всіх иньших провінцій і стояла під управою осібною європейського надкомісаря. Тому амбасадори Росії, Франції і Англії не задоволені признаними реформами. Натомісць старовірці Турки противні всяким реформам; догадують ся, що в заговор між найблизшою дружиною султана. Султан відтягнув ся цілковито від світа. Запер ся в свою палату і допускає лише найвірнійших своїх прихильників. Хотуть его скинути з трону, а его місце мав би зайняти его брат Магомед-Решад. До того критичного положення приходять ще й та немила обставина, що англійський амбасадор опустив Царгород, бо не чув ся безпечним. Над Царгородом залягла душна атмосфера і леда хвиля очікують вибуху революції палатної, а між тим на провінцїях продовжують ся різні між Турками а Вірменами. Найновіші телеграми доносять, що в Трапезунті прийшло до бійки між Турками а Вірменами і убито по-над 800 Вірменів. Видко з того, що ненависть дійшла до крайности, що задля того не можна буде навіть ті скромні реформи, які задумав султан, перевести в життя, що турецьке правительство не може ніяк ручити ся за порядок в своїй державі і за безпечність християн. Отже цілком справедливо глядять ціла Європа з занепокоєнем на те, як теперішній султан Абдул Гамид тратить чим раз більше ґрунт під ногами.

На далекім Сході заносить ся на війну. Одно японське сторонництво убило корейську королеву, котра стояла рішучо по стороні Росії; се викликало зі сторони Росії ультиматум, в котрім домагає ся повернення ладу в Корей і віддання влади назад в руки короля, мужа

убитої королеви, котрого зложено в престола, а вибрано на его місце брата его, сторонника Японію. Ультиматум російське принесло той успіх, що японське правительство відкликало свого посла в Корей і обіцяло строго покарати винуватців убійства. Впрочім як пишуть згадані газети, обі сторони т. є. Росія і Япон ладять ся до війни. Росія згромадила на границі Корей кількадесят тисяч войска, між ним 30.000 піхоти і сто кількадесят пушок, а у Владивостоці стоїть 30 російських воєнних кораблів. Япон ладить ся з своєї сторони: Здасть ся, що Росія хоче окупувати Корей.

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 28. жовтня 1895. р.

Заупокійне богослуження. Сьогодні відбуло ся у Львові о 9-ій год. рано яко в річницю смерті бл. п. Омеляна Огоновського заупокійне богослуження.

Загальні збори філії тов. „Просвіта“ в Перемишлі відбудуть ся дня 31. с. м. о 7. год. 30 мін. вечером в кімнатах „Рускої Бесіди“.

На будову нової гр.-кат. церкви в Чернівцях відступила рада громадська даром місце при ул. Семигородській недалеко міського города під услів'ям, що приходство при церкві мусить бути одноповерхове, всі плани мусять бути предложені магістратові до потвердження і будова мусить бути готова до 6 років.

На посаду суплєнта історії церковної на львівськй університеті, покликано — як нам пишуть — катихита людської школи в Станіславові о. д-ра Григорія Литвиновича. Факт сей викликає не мале здивування у всіх тих кругах, котрим образоване нашої кліри лежить на серці. Кожний питає з зацікавленєм, яка властиво була рация, усунути з катедри так поважного і поважаемого професора, яким був о. др. Делькевич в тій цілі, щоби по кількох лєтх дїтах, покликувати на ту саму катедру завзятого москвофіла а такої „буйної“ вдачі, що мабуть не довго прийде ся ему оглядати ся за посадою — в Кракові. На такий факт трудно не відповісти: Difficile est satyram non scribere, а львівському університетові не погратувати сей несподіваної „коренноруської“ окраси. Зaledво рік своєї „педагогічної“ діяльности скінчив сей „нападистий“ богослов, а уже мав час кинути не одну негідну клевету на станіславських священиків-народовців. Навіть 7-літня релігійних родичий дитина, в котру о. Литвинович насліду вмовляв атеїзм (!), не уйшла кацапської злоби, виміреної властиво против теперішнього катихита учительської семінарії в Станіславові а довершеної актом нечуваної підлости. Не увірив би може ніхто, що ціла станіславська Русь уже від місяця дрожить що динни о житє о. д-ра Григорія Литвиновича, на котрого катихит тамошньої учительської семінарії мав виконати напад саме перед великим престолом катедральної церкви в Станіславові!... На першу чутку о сїм. гадали всі, що може що стало ся случайно в натовпі народу при цілюваню св. Креста, бо се було як раз в празник „Честного Креста“, та дарма; показало ся, що жалоба против о. Івана Порайка, катихита учительської семінарії, котрого кацапско-духовна кліка в Станіславові за всяку ціну бажала би позбути ся, звучить на напад, внесена, що само собою розуміє ся, не на письмі, а кацапским ротом, як се звичайно практикує ся в Станіславові против священиків народонів. Як зачуваєм, мав стан здоров'я о. д-ра Литвиновича послїдними днями так погіршити ся, що в довірочних кругах порушено навіть гадку „довшого урльору“ зі Львова назад до Станіславова. Виждаючи спокійно перебігу недуги о. Григорія Литвиновича і результату протоколярного слїдства, котре в сїй справі веде ся з повною енергією в станіславській консисторії, а о чїм в своїм часі не залишило повідомити цілу галицьку Русь, не можемо не погратувувати львівському університетові „коренноруського“ професора, котрий

буде що дня викривати „атеїстів“ і між молодіжю і професорами університету, котрий готов кожної хвилі, щоби зробити місце якому „другові“ по кацапськй званю, першого лучшого товариша посудити о напад на себе в церкві, та подібними безличними видумками псувати спокій і лад на університеті. Стоячи перед сим фактом, можемо на потїху рускої пенки сказати хіба се, що такі індивідуа, як згаданий кандидат на катедру — а єсть їх в Станіславові більше — не родять ся, але виховують ся, та що они колись не самі відповідати будуть за свої поступки...

Свій про своїх. Дуже гарну ілюстрацію до пословиці: „Русине, пізнай себе, буде з тебе!“ подає о. Іван Клирїян, парох з Немпрова в ч. 231-ім *Дїла*. Він пише: Здає ся, що ніяка народність в світі не може виказати ся тількима негаторами своєї рідної мови і письма, що наша руска в Галичині! Нічого не помагають наклики віч і руских часописей, щоби Русини все і всюди уживали тільки своєї рідної рускої мови і письма! А навіть — на жалє — нічого не помагають і ті слова чести, складані до рук деканів на соборчиках деканальних, що всі а всі священики Русини з'обовязують ся переписуватись з властями тільки рускою мовою і руским письмом. Селяни і міщани, Русини, майже все пишуть і кажуть писати подання до властей по польски. Інтелігенція руска (думаю тут світська) також переважно пише по польски, навіть по німецьки, аби лиш не по руски. Навіть в домашнім пожитю уживає ся польська мова в розговорах і письмі. Не дивота отже, що руска мова і руске письмо не зазнає у не-Русинів належного пошанування, бо як же може не-Русин шанувати те руске, чого Русин не хоче шанувати! Не дивота дальше, як сей або той урядник (особливо Поляк!), діставши в руки може раз на рік або на два три роки який кавалок, писаний рускою мовою і руским письмом, скривить ся на него. Ему трудно его реферувати, бо він не міг набутти біглости в русчині, особливо в письмі. Наколи-би всі Русини писали до властей тільки рускою мовою і руским письмом то закинули би власти русчиною і урядники хітьма-нехітьма мусів би навчити ся по руски і набув би не абиякої біглости. Але що тут говорити о селянах або міщанах Русинах, що не дбають о русчину, коли переважна часть руских священиків — людей, майже зовсім незалежних; людей, що словом чести з'обовязали ся були переписувати ся з властями лиш по руски; людей, котрим і консисторія і ординарият поручають в письмах уживати руско-народної мови і руского письма, — мимо всего того пише по польски або по німецьки, аби лиш не по руски! О. Клирїян наводить приміри такого негаторства у священиків. Як же супротив того зменьшає ся вина тих, котрі хоть би й раді бути справедливими для Русинів, але не можуть, бо Русини самі того собі не бажать!

Дарунок 100 000 зр. „бук. щадничої каси“. „Тїснійший виділ“ бук. щадничої каси р шив з нагоди 40-літнього ювілею панування нашого цесаря дарувати 100.000 зр. на будову інституту для слїпих з тим услів'єм, щоби передовсім темні міста Чернівців знайшли там поміщенє. Заразом рішено на випадок, що краєвий сойм не прийме того услїва або „ширший виділ“, не згодить ся на той дар, призначити тих 100.000 зр. на иньшу добродїйну ціль з нагоди ювілею панування цесаря

Нещасливі пригоди. Півторалїтна дитина Магдалини Козманюк з Бавче впала з печи в котел з горячою водою і так сильно попарилась, що за кілька годин померла. — На робітника Александра Ковалюка з Францталю повалили ся скляні дрова і розбили ему голову, так що Ковалюк на другий день помер. — 14-літній Антїм Симонюк з Горячи ловив в Прутї рибу і впав у воду. Доси его труна не знайшли. — 15-літній хлопець Антїм Баган з Соляки їхав оногди фірою, а на горбку перевернула ся фіра і вдарила его так сяльно в голову, що він по страшних муках за кілька годин помер.

Убив своєю мачуху. В селі Вителівні, кіцманського повіту, вже від довшого часу жили Тодор Куєк з своєю мачухою в незгоді. Дня 20. с. м. вдарив Тодор в сварї своєю мачуху та

сильно кійом по голові, що она впаде трупом. Кукє зараз пішов до двірника і признав ся до злочину. 52-літнього убійника увязнено сейчас.

Для курців треба занотувати потішаючу вість. Коли новий міністер фінансів др. Білинський приймав всіх урядників, заявив шефови тютюнового відділу, що цигара суть добрі в Австрії, бо дотеперішні міністри їх курили, але він є прихильником папіросів, а сі доси не були дуже добрі. З того висновують, що др. Білинський постарав ся о добрі папіроси, щоби курці мали за свої добрі гроші також добрі папіроси.

Важний винахід на поли освітлення газового зробив берлінський техник Кароль Шмід. Через се винайдене сила звичайного світла газового стає 15 раз більше, а таки заощаджує ся 40 процент газу. Річ в тім, що газ, поки прийде в то місце, де его запалює ся, перше переводить ся через судину наповнену якимсь пливом, в котрім і очищує ся і набирає якихсь матерій, змінюючи силу світла. Поломів в світлі 18 свічок коштує за годину три чвертини крейцара.

З димом. Скільки тютюну зуживана в різних краях після останніх статистичних даних, єсть найменша в Фінляндії. В тім краю припадає річно на одного чоловіка 100 грамів, в Румунії 200 в Іспанії 540, в Англії 600. У Франції, Росії, Швеції і Норвегії, Німеччині і в Австрії кожний з мешкаєців зуживає пересічно по 700—900 грамів. Дуже сильно курить північна Америка; там зуживає один чоловік 2700 грамів тютюну річно. На ті потреби доставляють Сполучені Держави Америки 225 мільонів кілограмів тютюну річно; Італія 180 до 190 мільонів, Австрія 40—50 мільонів, Росія 50, Німеччина 42 мільони.

ТЕЛЕГРАМИ „БУКОВИНИ“.

Прага, 28. жовтня. Politik доносить, що гр. Бадені вказав одному з знатіших Чехів своє здивоване, чому Молодотехи на его умірквану промову відповіли так остро.

Мадрид, 28. жовтня. Іспанія замовила в Англії 6 пароходів, котрі вийшли в грудні до Куби.

Петербург, 28. жовтня. Загально вважають, що рівне поступованє Янаничів доведе до війни. Янан вже тепер лагодить ся на великі міри.

НОВІ КНИЖКИ.

Останні романи Г. Сінкевича. Два підписи М. Грушевського, читані в львівськ. „Клубі Русинів“. Виданє Василя Луцича. Накладом ред. „Зорі“. 16°. 50 стор.

Твори Степана Руданського. Том I. Пісні. Прикази. Прислів'я. Байки. Вісбюграфічний показчик. Заголовки „Сльвоомовок“. Виданє М. Комаля. Коштом видавця. — У Львові 1895. 16° 192 стор. Ціна 40 кр. (в портретом автора).

Кобзар Тараса Шевченка. Вибір поезій для народу. Частина друга. — (Книжка том. „Просвіта“ у Львові чч. 184—185) мал. 8° 136 стор. Ціна 20 кр.

Повістки і ескізи з українського життя — А. Кримського, появили ся у Львові з друку. 8° Стор. I—IV+1—322.

Василь Чайченко. Байки. — Накладом редакції „Зорі“ у Львові, мал. 8° 68 стор. — Ціна 30 кр.

ТОВАРИСТВО „ПРОСВІТА“

при зближаючих ся іспитах в школах народних подає до відомости Сьвіта. Рад Шкільних, Впов. священиків, катихитів, учителів і родичів, що книжки накладу товариства, приволені кр. Радою шкільною на премії для учеників, красно оправлені з позолоченими берегами, можна купити в канцелярії товариства при улиці Вірменській ч. 2 по слідуючій ціні:

Роскази про сили природи 20 кр. Оповідання о житю сьв. Бориса і Гліба 20 кр. Повістки для дітей 27 кр. Сестра 15 кр. Байки 23 кр. Історія Руса ч. I. 25 кр. Історія Руса ч. II. 23 кр. Лєн і коноплі 24 кр. Рогата худоба 45 кр. Про живоплоти і ліси 20 кр. Вензляни Франкаін 16 кр. На до-світках 22 кр. Серед ладного моря 25 кр. Житє сьв. великомученика і лікаря Пантелеймона 20 кр. Дрібна птиця господарська, а великі гроші 20 кр. Відкрите Америкы 22 кр. Звірата шкідлі і пожиточні 42 кр. Перекопиполе 18 кр. Кирик і Методий 22 кр. Молитвенник народний (в звичайній оправі) 20 кр.

в лужній оправі:

а) хрест золотий і позолочений хрест з переду 25 кр. б) ціла оправа золотина, береги позолочені і позолочений хрест з переду 35 кр. — Молитвенник народний великий по ціні 90 кр., 1-10, 1-30, 1-60 і 1-80 кр.

Всякі замовленя висилають ся скоро і точно.

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень у Львові,

улиця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесії ц. к. міністерства справ внутрішніх з дня 9. грудня 1891 р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, опертий на засади взаїмности своїх членів, обезпечує всяке майже динамічне і статичне против яких отжевах під найпристунійшія умови і почислює кожнєма найкращі премії.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошеня о уділені агенції в жідецовостях, де нема агенції „Дністра“, признають ся.

В Дрібній бібліотеці, видаваній у Львові Костем Паєльковским, вийшли доси сі книжочки (разом чисел 13):

Байки Евгена Гребінки (10 кр.)
Маларі, оповіданє Всеволода Гаршина (10 кр.)
Пролісок, поезії Павла Граба (20 кр.)
З чужого поля. Переклад Павла Граба (20 кр.)

Що то є господарність — Герінга (переклад В. Герасимовича) 20 кр.
Поезії Осана Маковец (20 кр.)
Оферма, оповіданє его-ж (10 кр.)
Твори Івана Сурика, переклад з російського (10 кр.)
Українські писаня Митра Оленьковича (10 кр.)
Писаня Василя Кулика (10 кр.)
Чернеча республіка на Асоні — Василя Щурата (10 кр.)

Нарід в неволі (то що було друковане і в Неділі) — 10 кр.
Микола Палкин Льва Толстого, оповіданє (10 кр.)

ВИЙШОВ

МОЛИТВЕННИК

виданий „Просвітою“

в народній мові, великий, обіймаючий 640 сторін друку, найновіший зі всіх таких Молитвенників.

Молитвенник сей містить в собі: I.) Молитви щоденні ранні і вечірні. II.) Збогослуженя церковного, іменно: а) з Вечерні, б) з Повечерній малої, в) з Повечерній великої, г) з Утрені, д) Літургія сьв. Іоана Золотоустого, е) Молитва з часі сьв. Літургії. III.) Таїни покання і пресвя. Евхаристії. IV.) Молитви для різного віку, стану і в різних потребах. V.) Молитви в часі великого посту. VI.) Молитви на празники а) Господські, б) Богородичні, в) Сьвятих. VII.) Молитви сполучені з підв'язками, VIII.) Акафіст до а) Ісуса Христа, б) Пресвя. Богородиці в) сьв. Отця Николая. IX.) Молебні до пресвя. Богородиці. X.) Тронарі, кондаки, богородичні і прокажени а) незлічні, б) щоденні, в) на празники Господські, Богородичні і Сьвятих, г) на деякі потреби. XI.) Коляди і інші пісні церковні. XII.) Місяцослов цілого року.

Сей молитвенник дістати можна в канцелярії товариства „Просвіта“ і в книгарні Ставропігійській і перепис. заведеню Мих. Спідкарського по таких цінах:

- 1) Молитвенник брошурований — кр. 70 кр.
- 2) оправлений на-пів в полотно з одотними підтисками — „ 90 „
- 3) оправлений ціло в полотно з золотеними і підтисками 1 „ 10 „
- 4) оправлений як під 3) з додатком золотених берегів 1 „ 30 „
- 5) оправлений на-пів в шкіру з золотеними і підтисками 1 „ 10 „
- 6) оправлений ціло в шкіру з золотеними і підтисками 1 „ 60 „
- 7) оправлений як під 6) з додатком золотених берегів 1 „ 80 „

Закопуючі поодинокі Молитвенники зволать прислати на оплату пошти 20 кр.

Альбом заслужених Русинів.

Ціна 70 кр.

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить двічі в місяць по ціні на рік 4 зр., на пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.

У Львові, улица Академічна, ч. 8.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях.

улиця Петровська число 2,

хиз на складі:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодіжи, міщан і селян, редактовану Омелієм Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894, по 1 зр. 20 кр. на роки, а всі 9 разів за 9 зр.

— З пересилкою поштовою 9 зр. 30 кр. —

До сего додати-б ще ось який підступ. Щоби спасти свою упадаючу популярність, удав ся п. Ісопескул до одної особи, що має повагу і вплив у противної сторони, з просьбою, щоби посередничив в справі помирення і згоди між учителями в товаристві краєвим, заручаючи словом честі, що він сего щиро бажає. Отримавши на се предложене приречення помочи, обіцяв п. Ісопескул скликати в тім ділі довірочну нараду. Однак день зборів наспів, а п. Ісопескул забув на своє слово. Коли-ж ему дотична особа припімнула, що вивязалась із свого зобов'язання в той спосіб, що противна сторона готова до згоди і жадає половини своїх членів у виділлі, котрий, щоб уникнути зради, треба вибрати через аклямацію, то п. Ісопескул, забезпечивши собі всіма способами перемогу, став звинятись то тим, що вже пізна пора, що годі нарадитись, годі ему вплинути на своїх „Geister, die er tief“, що конче вибрати картками (котрі вже дав видрукувати!), що не може зречи ся двох виділових, що ні з ним ні проти него не йдуть. Коли-ж сказано ему, що ще не зазісно до згоди, що доки прийде до виборів, могли-б обосторонні мужі довіря порозумітись, що вибір через аклямацію не виключений статутами, ба навіть практикує ся в товаристві, та що противна сторона готова й до зміни предложенної лінії, щоби тільки показати своєю готовістю до згоди між бук. учителями: тоді не стало п. Ісопескулові справді дальших аргументів, але не прибуло доброї волі до полагодження так важкої для буковинського шкільництва справи, яким є мир і згода між учите-

лями без ріжниць віроісповідання і народности. П. Ісопескул, що стоїть на чолі школи, котра має видавати учителів для цілого краю; чоловік, що засідає в раді шкільній краєвій яко судія долі учителів цілого краю, а яко заступник інспектора краєвого заходить і до мішаних шкіл; чоловік, що видає себе, а в несвідомих уходить за безпартійного, безпристрасного — сей чоловік не адобув ся на стільки справедливості, щоби в краєвим товаристві запровадити справедливе трактування всіх членів его. Партійна прихильність, завзятість і вузькоглядність опановує ним, він здвигає, перший до стіни, тільки раменами і одобрєє даліше роз'ярене і дальшу боротьбу зі всіма її наслідками. На него й спадає уся одвічальність за ту пропасть, яку в так легковажний спосіб витворив між бук. учительством, а котра ледви чи вже коли дасть ся вирівнати, ба ростити-ме із дня на день на шкоду бук. учительства, а то й цілого краю.

Отсе конче було зазначити ще перед описаням ходу головних зборів бук. товариства учительського, котре подамо в слідуючій числі; оно докаже ще більше правду дотичних наших висновків із попереднього і з сего числа.

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 30. жовтня 1893. р.

Іменования. Бувши міністер справедливости гр. Фридрих Шенборн іменованій першим президентом адміністративного трибуналу. — Бувши міністер фінансів, др. Сатеній Бен-Бавер,

іменованій президентом сенату при адміністративнім трибуналі. — Доцент на віденській університеті др. Казимир Твардовський іменованій надзвичайним професором філософії на львівській університеті.

Вечерок з танцями устроє „Міщанська Бесіда“ в Стрию в неділю, дня 3-го листопада с. р. в сали „під Чорним орлом“.

Концерт устроє львівське руске товариство „Сокіл“ в неділю дня 3-го листопада с. р. в сали „Народного Дому“.

Конкурс розписаний на посаду учительки при 6-кл. школі дівочій в Сереті з рускою, німецькою і польською викладавкою мовою. Речення до 12-го листопада с. р.

Бук. щадничка каса. Ширший виділ бук. щадничкої каси мав вчера засіданє і рішив в справі дару 100.000 зр. з нагоди 50-літнього ювілею панованія цесаря той дар дати на заснованє інституту для глухо-німих (не для сліпих), а коли б сойм на те не згодив ся, то оскувати з тої суми фонд, з котрого давало б ся певний субсидій торговельникам і ремісникам безпроцентної позички.

Помноженє числа старост в Австрії має набагато наступити. В цілій Австрії буде о 11 староста більше, з них 2 в Галичині (в Подгіржжю і Стрижкові). Отже в наслідок того й персонал буде більший о 11 старостів, 8 комісарів, 3 конвеністів і протекантів, 10 секретарів і лікарів і 11 ветеринарів повітових.

Нове румунізаторське розумованє находимо в послідній числі „Gazet a Bucovinei“. Дося опирає румунізатори румунізацію шкіл руских на тім, що ось то в тім а тім селі руским є Волохи, хоч при послідній конскрипції не найшлась і одна волоска душі. Телер вже винайшли румунізатори инший спосіб румунізації руских шкіл. Они кажуть: правда, що в тім селі нема телер Волоха й на літ, але колись були, та з часом зруслились, а телер пізнали своє походженє навіть від самого „Stefan-a cel Mare“ і хочуть бути Волохами, отже хоч не знають і слова волоского, можуть бути, чим хочуть і жалати руму-

VI.

Ой три шляхи широкі
До куди зійшли ся;
На чужину з України
Брати розійшли ся...
Т. Шевченко.

На дворі амеркало ся. Вечірній, осінній вітер остро повівав понавдовж Циганської улиці, по котрій по-маленьку посувала ся до гори невеличка громадка молодих людей. Спереду йшли Білецький і Самсонюк, взявши свого гостя в середину, і балакали про життя-буття народу на Волині а на Буковині, де в чім відмінне, в багатьох подібне. За першою трійцею ступали Опалка з Грінкою, немов ті два когути, вічно зачіпаючи один одного.

— Ану, побіжи, Грінко, та подиви ся, чи там не сторчить де за рогом улиці ректор! — балакав Опалка, а при тім нішком, аж єму-випало поглядав на свої куді штани.

— Гамуй ся, страхаймо! — кричав Грінка. — Чи ти де зачого переполоху лизнув чи що тобі таке? Білецький скаже, як уарить.

Передні тимчасом уже наворачали на-право. Аж тут за рога улиці в-необачки ввалив ся між ними ідуць якийсь перехожий і трохи не перевернув Білецького.

— Ох!! Та-ж бо уважайте! — скрикнув Білецький.

— О, pardon! — звинив ся неуважний, але подививши ся остро криві свої блискучі окуляри, пізнав знайомих. Се був Тухольський.

— Ага, добре, що я вас стрітив, панічі! Я власне хотів з вами попрощати ся.

— Справді? Стригаси пид сего невірнього міста? — спитав Самсонюк. Тухольський лише махнув рукою, підвів голову до гори і спершу пробував усміхнутися своїм глузливым усміхом. Зараз, однак, той усміх прибрал якийсь жалібний вираз. Смуток розлив ся по негарному лицю Тухольського, гіркий, болючий смуток.

— Де ж ти був? — спитав Самсонюк. Бму чомусь стало жалє сєй людини.

— В ратуши, питав, де тут є звістие товариства!

— Ну і що-ж?

— Мене викинули... — сказав Тухольський, глянув на Самсонюка, і зараз спустив голову тай зачав направляти окуляри дуже нервовими рухами. Самсонюкови адало ся, що незавважно плаче.

— Добре мали, коли викинули! — сказав заду на-лів голосно Опалка.

Тухольський зачав.

— А, пане товаришу! — обернув ся він до сего. — В сїм убраню ви мені сподобали ся. Телер я бачу, що ви хочете пристунати до звичайного, робітнього людю, значить ся, у вас є ретельні наміри.

— О, дуже ретельні наміри!... — заскреготав Опалка і метнув аловимим повором на Тухольського.

— Дуже ретельні наміри! — крикнув глузливо Грінка. — Власне йде увити ся, ха-ха-ха!

— Гм, чи сего ще треба? — сказав Тухольський тай подивив ся на землю. — Ну, будьте адорові тай шануйте ся, панічі!... А книжки я вже здаю на твою опіку, Кириле! А-якже, ті худенькі, любенькі, розумненькі книжочки... — За сям махнув рукою на прощанє.

— То ти таки ідеши?

— Іду! — крикнув Тухольський уже адалека.

— Ідє до Дідьчої теці! — буркнув хтось грізно, мабуть чи не Опалка.

— А куди-ж ми властиво підемо, панове? Я тут цілком незнакомий, — говорив Волиник, коли вони пішли далє.

Гурток став. Се було важке питанє, котре особливо заклопотало Грінку, а також і Опалку.

— Що-ж ти радиш, Грінко? — питав Грінка. — Я би казав таки просто йти до

вуйка Базилі. Там є й добре вино, а як тобі тєчє... то можеш дістати й оселєдця.

— Цєс! я до Базилі не йду. Там ректор заходить.

Рада в раду, і веселі кумпанійці удали ся таки до вуйка Базилі. Був се старий крамар, що перетримував при склепі станицю до сїдань, славновістну не лише черновецькому „сїдаючому“ євїтові, але й околиці. Особливо улюблений був вуйко Базиль у многона-дїйних поповичів, котрі й охрестили его крам-ницю православною. Молодіж так і липла до сєй станиці до сїдань, а то не лише тому, що пан Базиль уважав за справу честі мати під рукою найрозумїтїшїх налєт від красної барабо-лишки аж до тонкого конїку, але й тому, що улекшав своїм гостям відвідини у себе тим, що при нагоді як найугодливїше приймав до вї-домости принадиовє безгрошєвє у любого гостя. Таким чином ставав вуйко Базиль правди-ним приятелем молодши, котра в трудні годї-ни, підчас так званих житєвих бур спїшила — хоч би і без жарного метала — вилити свою журбє на груди люблячого вуйка Базилі. Правда, иноді крамар дуже вже поважно по-хитував своєю головою і нетерпеливо мєкав борідку, занеуючи на чорній таблиці свої де-коли не-аби-які „претенсї“ — але він майже рївночасно находив розумне товмачєнє для молоденьких витрєгонїх. — Бог високо, тато далєко, а вуйко Базиль близько — думав він собі — до якого-ж молодика удавати ся, як не до того, хто близько? — Подумавши так, крамар зараз весєліз і гєть кидав таблицю в претенсїх. — Тра-ля-ля... — приспї-нував він тогдї, вже зовсєм щєсливий, що аб-гнув молодєчї міркєванє. Тогдї, для доповнєнє задоволенє, вуйко Базиль підходив звичайно до скляної шаєи, де радами стояли дуже при-надні, чєшурні, блискучі фанїки і частував сєбе самого мїдним конїком або лагїдним в-перєж.

війни своїх руских дітей. „Gaz. Bucovinei“ за-
дає тільки додати, що то національне вібро-
сміхнене „зрусчених Волохів“ не є ніщо инь-
шого, як плід румунізаторської агітації таких
поріжних Волохів, як Грибовський, Тарнавський і
т. п. потім же самого „Stefan-a celui Mare“.
„Gaz. Bucovinei“ забула також, що недавно то-
му може неспівомо писала, що народна школа
завина нечисти дітей на підставі їх рідної мови,
котру вміють і розуміють, а ми ще додамо, що
школа народна не є фабрикою національного пе-
ретворення Русинів на Волохів, а має подава-
ти народowi потрібну до життя освіту. Та в
„Gaz. Bucovinei“ незвичайна людіка і коротка
пам'ять, бо в'їдає на Русинів, ба вже й на своїх
„русских“ „другів-консерватистів“, забуваючи,
що дві неділі тому припрекла, що буде ходити
спирно в прмі „Concordii-I“ а разом і наших
консервативних Русских“ покровителів. Та в
їм нічого дивного, бо „шила в мішку не втаїш“,
яко пробивається все на верх, так і правдива дум-
ка індемніків-румунізаторів.

Посольське справозданє складає, як ми се
уже доносили, посол міста Чернівців до ради
державної др. Йосиф Рогг. Передчасно обговорив
посол положенє ліберальної лінії за часів ко-
нани. Скаржився, що тоді черв треба було за-
крити свої ліберальні принципи, а з сего ви-
шли навіть посеред самої партії непорозуміння,
головно-ж супротив ліберального міністра Плене-
ра. Тепер ліній має розв'язані руки і зможе все
і куди виступати в обороні рівноправності всіх
народів. Що-ж до своєї спеціальної праці, то
ставив посол в намірі додаткові внесення при
реформі фінансовій, при законі против піяництва,
при законі о недільнім супочинку і старався о
збудованє будов. Монастирських земель. Др.
Штрахер, черновецький адвокат, вступався за
безпосереднім правом голосування, на що посол
відповів, що таке жаданє не можна на тепер з
успіхом ставити, зрештою він є послом міста і
має в першій лінії права своїх виборців боронити,
отже ся справа належить скорше на зібране
сесійнодемократів. Потім прийшла під голосуванє
резолуція д-ра Гольдсберга, котрою дано по-
слеві вотум довіри. Сам скінчило ся справозданє.

Поморан: Агіла Левіца, з дому Гакман,
померла в неділю, дня 27-го с. м. Покійна була
жовою ад'юнкта судового Володимира Левіцкого.
Похорони відбули ся дня 29-го с. м. при участі
численних знайомих і приятелів родини Левіцких,
які яким багаті Русини; — в Садагурі прав-
них Алоїзе Мотилевский в 25-ім році життя.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Думки і приказки на часі.

Ти доских зток по журись,
Життя-борби не бій ся!
Що рано висмієш колись,
З того й тепер вже смій ся...

Всі нехолодичні загадки в нашій політич-
ній житю, давнішній і теперішній, відгадала
уже давно Маруся Чурай в своїй пісні „Не хо-
ди, Гриню“, коли казала: „Не хай не буде
в'ї тобі, ні мені“. Дізнатого у нас так багато
недач було і єсть.

Поступованє Русинів в політиці зовсім таке,
як поступованє черновецького магістрату в мі-
ж сими порядками чи радше непорядками. Коли
містер збігає по уладах тумани пороку, тоді ма-
гістратські слуги зам'яють не покривлені ули-
ці, коли-ж дощ паде, тоді і з магістратських бо-
чок ллється вода на мокрі улиці. Чищенє тро-
шок ллється на вода на мокрі улиці. Чищенє тро-
шок і доріг виконує безплатно містер і сонце,
містер приниє ся освітлювати місто; коли-ж єму
містер потемніє і він з похмілля покладе ся в
амаре снати, магістрат не каже запалювати ламп,
вечір городян і когось собі ломлять по хідниках
розбивають ся об себе самих; — магістрато-
та байдуже. „Почекайте каже невдоволенням, не
в'ї вам от за тижень за два дам елек-
тричне світло, а на другий рік буду замінити

улиці. А поки-що розбивайте собі голови об стов-
пи електричні та губіть чоботи в болоті.“

Так от і з нашою політикою опозиційною.
Коли містер і без того дує Русинам в очі, опо-
зиційністи тоді замітають невтомно добре шля-
хи рускої політики, самі пороком припадають і
другим дихати не дають. Коли на головний ко-
мітет накинuli ся мокрим рядном навіть ті, що
їх опозиційністи мали за опікунів комітету, они
не мали що кращого до роботи, як то мокре
рядно зливати ще зимною водою. Зробили кон-
тракт з місяцем т. е. зі зміною системи і обі-
цяють: „Чекайте, аж засияє нова система, тоді
ми перестанемо собі ноги ломити та голови роз-
бивати“. А як до того щасливого часу прожити.
Ім байдуже; нехай собі поки-що і всі Русини у
темноті ноги поломають — що варга оті дрібні
лампи нафтові, що хоч сляк-так розганяють тем-
ноту?! Радше їх погасити. Отже й гасять ті ма-
лі світла і тішаться, що зощаджують Русинам
видатків.

Поляки мають гасло: Kochajmy się! — а
Русини: „консолідуємо ся“. Безкери домашні і
політичні кінчать Поляки окликом: Kochajmy
się; всі невдачі політичні кінчать Русини окли-
ком: „консолідуємо ся“. Але як Поляки проте
вміють ненавидіти, так Русини проте вміють не-
консолідувати ся, тільки розбивати ся. Пусті
слова...

Жив колись на Руси чесний гайда. Поступ,
але він уже помер; остала ся вдова Поступиха
і єї син Поступишин. Сын той має предивну на-
туру: любив дуже часто ступати один крок напе-
рід, а два назад. Сьміяли ся люди з тої его при-
вички, але він казав: „так і треба! бо ану ж там
дальше за селом болото, а у мене такі чисті чо-
боти. А я все таки поступую!“ Казали люди:
„Адже можна болото, коли оно там є, обминути,
перескочити, переїхати, черевиків взяти в руки і
босоніж перейти“ — ні! Поступишин жалувал
своїх ясних черевиків і привичку своєю не поки-
нув. Але найшлись люди, що їм дуже такий див-
ний поступ подобав ся. І от они давали репету-
вати: „Так і треба; там болото, ясних черевиків
шкода!“ А тим часом пильні люди переходили
і переїздили болотом до міста на торг — і
було їм з тим добре.

Здбав ся Баденюк з Романюком у Львові.
Оба мали їхати до Відня.

— Ви куди їдете? — питає Романюк. Я на
Пешт до Відня.

— А я на Краків до Відня.

— Так то ви! — став собі Романюк ма-
рикувати — то ви через Польщу їдете? А чи ви
знаєте, що мене на тій дорозі раз обікрали?

— То що з того? — питає здивований
Баденюк.

— Як то що з того? То хіба, коли мене
обікрали, ви ще маєте відвагу їхати тою самою
дорогою?

— Чому-ж маю боятися?

— Не тільки! бо і вас обікрадуть.

— Хто вам таке казав?

— Я кажу!

Поїхали оба різними дорогами. Здбуть
ся у Відні.

— Що-ж? вас не обікрали? — питає Ро-
манюк.

— Ні — каже Баденюк.

— Он! а я думав, що на тій дорозі самі
злочини.

— А як же ви?

— Я згубив гроші в Пешті.

— Хтож тому винен?

— Кравець, бо злу кишеньку вишив. — Рома-
нюк ніколи не скаже, що сам завинив.

Русини-опозиційністи хотять виставити вели-
ку депутацию до цісари. Ходить чуток, що з три-
ста осіб поїде. Коли на кожного члена рахувати
лише 25 зр. на дорогу і житє у Відні, то ра-
зом потрібно на ту депутацию 7500 зр. Ми ві-
римо, що тільки грошей зложать Русини на т а-
ку депутацию; коли-ж ішло о гроші на агіта-

цію виборчу, то і незалежний і головний комі-
тет певно аві десятої частини тих грошей між
Русинами не зібрав. Се щонайменше — цікаве.
За 7500 зр. можна було мати певно хоч п'ять
русских послів — кажуть знатоки виборчих
звичаїв.

Уважила ся часопись *Діло*, що нема знад-
неї... о неї добрий чоловік свиснув па-
таку чванливості і каже: „Гов. серденько, не
дуй ся“. А она вилла ся за боки і смієє собі:

Він прийшов, а я спала.

А він свиснув, а я стала.

Забулам ся запитати:

Чого свиснеш коло хаги

Моя хата не пустиня.

Я си в хаті господина,

Три городи шанувала,

Одну дню згодувала.

Прийшли купці з Галицька.

Давали ми тридцять ринських,

А як я си заповзила,

То я за ню сорок взяла...

Звістно, в кожній дині є зернята, а з зер-
нят можна розводити цілий город динь для під-
ношення всім тям, що хотіли-б до опозиційністів
пристунити хочби і в найпризнійшій намір.

Іванови Горлаєви зробив швець чоботи; але
у Горлає були мозолі на ногах і нові чоботи ду-
же его некли. От він їде до шевця і каже:

— Ти волоцюго, ти митко, ти сам злодій
і твої фамілія злодій; твої донька повія, а твої
син номийник жиївський...

Здивував ся швець, що за притчина.

— За що питає ся — ти лаєш ся?

— А чого ти мені злі чоботи зробив, хоч
гроші взяв?

— Та які злі? Адже я після м'ри зробив.

Показав ногу.

Визув ся Іван і показує ногу; а там мозо-
лі на всіх пальцях і на відшви.

— Ба, каже швець, та тебе хоч би які ви-
гідні чоботи будуть нечи; чом же тих мозолів
не спекеш ся? І за що-ж ти мені фамілію гань-
биш? Коли вже маєш до мене які претенсії, то
докажи, що то чобіт злий, а мої фамілії не
займай.

Коли-ж бо у Івана Горлає вже така нату-
ра, що він шевця уважає чоботом, а чобіт шев-
цем. Він думає, що коли чобіт нече его, то вже
тому доконче винні швець і чобіт а не его на-
гнітки.

Каже „Діло“, що *Буковина* є орган пра-
вительственный, і думає, що то слово вистарчає,
яби осудити коротко нашу газету. Поминувши се,
що *Буковина* не єсть органом правительства, ли-
ше буковинських народовців — о чім ми не дав-
но ширше писали, і не згадуючи про се, що ор-
гани правительства далеко инакше пишуть, як
Буковина, ми не бачимо в тім, що хтось є не-
правительственный, пілкою заслуги. Буває на сві-
ті і так, що чоловік зависимий від правитель-
ства, може більше розумного зробити, ніж чоло-
вік зависимий від вузкоглядних проводирів по-
літичних.

Питає ся „Діло“, чому ми не старасмо ся
его заступити, коли бачимо в нім недостаті? Перше
всього, ми не дуримо ся надією, щоби Чернівці
так скоро стали Меккою для австрій-
ских Русинів, відтак ми не розпоряджаємо стіль-
ко людьми до роботи, як Русини у Львові і за-
галі в Галичині, а візирає се, що ми не можемо
его заступити, ще не звиняє недостат чванливо-
го органу опозиційністів. Ми тільки сказали, що
теперішні послужні слуги дискредитованих про-
водирів опозиційних звичайно даєне „Діло“.

Колись як М. Драгоманів назвав *Сьвіт*,
котрого редактором був п. Белей, „галицькою по-
мийницею“. Тепер той, хто читав і тимить „те-
личі восторги“ „Діла“ на честь Романчука 1890
р. і численні адреси ідолонеклонські, а по кіль-
кох літах читає зовсім протавне в „Ділі“, може
справедливо похотіти на адресу „Діла“ дотепи
Анатолі Сокальського про вітрейних помийників
і т. п., що вікни до приємностей не належить.

Хвалить ся „Діло“, що оно таке, як великий зелений дуб, котрий жолудь родить. По що таке на себе писати: великий дуб а родить тільки жолудь! Вже й не кажемо, для кого, бо не хочемо нікого ображати.

Вотато проявів з нашого політичного життя можна мірити лиш одним мірилом: або сьміяти ся з них, а тоді нема що більше про них говорити, або не сьміяти ся з них, а тоді ще менше можна про них що сказати.

ТЕЛЕГРАМИ „БУКОВИНИ“.

Відень, 30. жовтня. Рада державна полагодила ряд петицій і радила над справозданем комісії для карного права про рішення палати панів що-до закону о споживчих товарах; опісля перейшла палата до спеціальної дебати, котра розпочинає ся в четвер. Заступник правительства секційний шеф Пляпарт заявив, що правительством уважає зміни палати панів в проєкті карного права за поправки сего важного і потрібного закону, котрого скорого ухвалення бажає правительством. Опісля раджено над пильним внесенем Гофман-Вельгофа, котрим визнає ся правительством, щоби ще перед різдвяними святами предложило новелю о ремісництві. Міністер торгівлі Глянц заявив, що правительством признає особливу вагу ремісничого питання і зверне на него пильну увагу. Правительством приступає до сеї задачі з пересвідченням, що лежить в інтересі держави удержати здібний і самостійний стан ремісничий і его скріпити, і буде по силам старати ся о забезпечення і поміч для добробиту робітничих клас. (Живі оплески). Але при сьім не можна забувати взглядів на суспільний організм в цілости. Міністер пересвідчений, що услівем для успішного розвитку наших господарських відносин є співділяне всіх факторів, котрі беруть участь в продукції і заміні товарів, і котрі у нас може більше як деінде мають місце до розвитку побіч себе і повикані себе обовільно доповняти. Подобиці сего питання так важні, що потрібно совісного перестудіювання обставин. Міністер уважає за свій особливий обовязок, дотичні роботи по можности приспішити і не має для того нічого против пильности внесення, надів ся, що зможе небавом проєкт предложити, але чи ще перед різдвом, сего не може сьогодні сказати. (Живі оплески). Принято пильність і саме внесення одностайно. Слідуюче засідання в четвер.

Загреб, 30. жовтня. Гати на ріці Саві перервала повінь на кількох місцях; в наслідок перерви залізничої гати коло Великоторго вище застановлено рух. Пополудни вода спала о 2 цм., повінь тривав далі. Майже цілі засіви знищені.

Льондон, 30. жовтня. В триповерховій камениці настигла з незвісної доси причини експлозія; камениця цілковито розвалила ся, сусідні дома ушкоджені; огонь горить далі. Звід розвалин витягнуто чотириох умерлих, а 40 ранених.

ТОВАРИСТВО „ПРОСВІТА“

при зближаючих ся іспитах в школах народних подає до відомости Сьвіта. Рад Шкільних, Впов. сьвящеників, катихитів, учителів і родичів, що книжки накладу товариства, призволені кр. Радою шкільною на премії для учеників, красно оправлені з позолоченими берегами, можна купити в канцелярії товариства при улиці Вірменській ч. 2 по слідуючій ціні:

Роскази про сили природи 20 кр. Оповідання о життю сьв. Бориса і Гліба 20 кр. Повістки для дітей 27 кр. Сестра 15 кр. Байки 22 кр. Історія Руси ч. I. 25 кр. Історія Руси ч. II. 23 кр. Лен і конопля 24 кр. Рогата худоба 45 кр. Про живих і лісів 20 кр. Вєнзани Франка 16 кр. На досьвітках 22 кр. Серед ледового моря 25 кр. Житє сьв. великомученика і лікаря Пантелеймона 20 кр. Дрібна птиця господарська, а великі гроші 20 кр. Відкрите Америки 22 кр. Зірята жидів і пожиточні 42 кр. Перекопилоє 18 кр. Кириз і Методий 22 кр. Молитвенник народний (в звичайній оправі) 20 кр.

влучній оправі:

а) хрест золотий і золочений хрест з переду 25 кр. б) ціла оправа позолочена, береги золочені і золочений хрест з переду 35 кр. — Молитвенник народний великий по ціні 90 кр., 1-10, 1-30, 1-60 і 1-80 зр.

Всякі замовлення висилають ся скоро і точно.

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень у Львові,

улиця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесії ц. к. міністерства справ внутрішніх з дня 9. грудня 1891 р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, опертий на засади взаїмности своїх членів, обезпечує всяке майже диким і недиким против них від огненних і від найбратушійших усильних і почислює вокально найкращі премії.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошення о укладенні агенції в місцевостях, де нема агенції „Дністра“, приймають ся.

В Дрібній бібліотеці, видаваній у Львові Костем Паньковским, вишли доси сі книжочки (разом чисел 13):

Байки Євгена Гребінки (10 кр.)
Маярі, оповіданє Всеволода Гаршина (10 кр.)
Пролісок, поезії Павла Граба (20 кр.)
З чужого поля. Переклад Павла Граба (20 кр.)

Що то є господарність — Герінга (переклад В. Герасимовича) 20 кр.

Поезії Осипа Маковей (20 кр.)
Оферма, оповіданє его-ж (10 кр.)

Твори Івана Суріна, переклад з російського (10 кр.)

Українські писання Митра Оленьковича (10 кр.)
Писання Василя Кулика (10 кр.)

Чернеча республіка на Афоні — Василь Щурата (10 кр.)

Нарід в неволі (то що було друковане і в Неділі) — 10 кр.

Микола Палкин Льва Толстого, оповіданє (10 кр.)

ВИЙШОВ

МОЛИТВЕННИК

виданий „Просьвітою“

в народній мові, великий, обіймаючий 640 сторін друку, найновіший зі всіх таких Молитвенників.

Молитвенник сей містить в собі: I.) Молитви щоденні ранні і вечірні. II.) З Богослуження церковного, іменно: а) з Вечерні, б) з Понечерини малої, в) з Понечерини великої, г) з Утрени, д) Літургія сьв. Іоана Золотоустого, е) Молитви в часі сьв. Літургії. III.) Тайни починанні і пресьв. Євхаристія. IV.) Молитви для різного віку, стану і різних потреб. V.) Молитви в часі великого посту. VI.) Молитви на празники а) Господські, б) Богородичні, в) Сьвятіх. VII.) Молитви сполучені з підлугами. VIII.) Акафіст до а) Ісуса Христа, б) Пресьв. Богородиці в) сьв. Отця Николая. IX.) Малебен до пресьв. Богородиці. X.) Трени, кондаки, богородичні і прокимени а) великі, б) щоденні, в) на празники Господські, Богородичні і Сьвятіх, г) на деякі потреби. XI.) Колади і півні пісні церковні. XII.) Місяцеслов цілого року.

Сей молитвенник дістати можна в канцелярії товариства „Просьвіта“ і в книгарні Ставропільській і перепл. заведенню Мих. Спжарского по таких цінах:

- 1) Молитвенник брошурований — зр. 70 кр.
- 2) оправлений на шпів в полотно з одніми відтисками — „ 90 „
- 3) оправлений ціло в полотно з золоченими і відтисками 1 „ 10 „
- 4) оправлений як під 3) з додатком золотих берегів 1 „ 30 „
- 5) оправлений на шпів в шкіру з золоченими і відтисками 1 „ 10 „
- 6) оправлений ціло в шкіру з золоченими і відтисками 1 „ 60 „
- 7) оправлений як під 6) з додатком золотих берегів 1 „ 80 „

Замовляючи поданого Молитвенника зволать прислати на оплату пошта 20 кр.

Альбом заслужених Русинів.

Ціна 70 кр.

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить двічі в місяць по ціні на рік 4 зр., на пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.
У Львові, улица Академічна, ч. 8.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях.

улиця Петровича число 2,

там же склад:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодіжи, міщан і селян, редактовану Омелином Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894, по 1 зр. 20 кр. за рік, а всі 9 разів по 3 зр.

— З вереснякою поштовою 9 зр. 30 кр. —

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ разом з
ілюстр. додатком „Неділя“
виносити:
на цілий рік 10 зр. — зр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно „ 85 „
для заграниччя 15 рублів або
24 франків.

Посилки числа по 6 зр.
в бюрі газет Л. Горовіца в
Чернівцях, ул. голубова ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу
і неділю.

Редакція і Адміністрація
„Буковини“ знаходиться в
Чернівцях (ул. Петровича
ч. 2), куди всі дописи адре-
сувати належить. — Бюро
редакції отворене щодня
від 8. рано до 8. вечером

ГОЛОВНІ ЗБОРИ

бук. красового товариства учительского.

П.

Подавши в попередніх двох числах
все те, що для докладного зрозуміння
справи потрібне, остає нам ще подати о-
пис самих зборів. Около 4-ої години за-
повнилась зала гімнастична черновецької
семинарії учительської учасниками збо-
рів, котрі голова товариства п. Ісупескула
отворив небавом потім короткою промо-
вою а радше одним тільки заявленем,
що товариство й на далі поступати ме-
так, (значить партійно), як доси і під-
нісши оклик в честь цесаря, не оголо-
сив цілого дневного порядку, а лиш од-
ну точку, щоб мати вільну руку до его
самовільної зміни, що дійсно і стало ся,
позаяк найголовнішу точку, себ-то змі-
ну статутів полишив на сам кінець, ко-
ли вже остав лише із своїми послухни-
ками; бо перед тим не мав ніяк потріб-
них до ухвали ^{2/3} голосів.

Отже приступлено до справоздання
виділу з его діяльності. Тут встав за-
раз кривняк п. Ісупескула (уч. Браїлян)
і виїс, щоб не читати справоздання, бо оно
видруковане й розіслане (день чи два
перед тим!). Тому спротивив ся уч. Ду-

бинський і зажадав відчитання справозда-
ня. По довгих короводах не піддав п.
голова внесенню під голосоване, але аж
коли шепнув ему его перший міністер
п. Вота, щоби пристав на відчитане, зго-
див ся на те, що й зробив уч. Носевич,
звістний агітатор румунізаторський при
виписуваню руских дітей до гімназії чер-
новецької. По відчитаню сунув надучи-
тель Никорович, що діє ся з книжками,
що редакция дістає їх до ревізії, і ко-
трих повинна-б бути вже ціла бібліоте-
ка. На то відповів п. Вота, що не ком-
плетні є в читальни товариства, а п. го-
лова сказав, що „Buk. pädagogische Blätter“
его приватна власність, отже й весь при-
хід з них, тому членам до газети, що в
справді органом товариства, властиво за-
сі, а коли здає він про неї рахунок, то
чинить се тільки на доказ, що не зароб-
ляє на ній нічого. Таке-обяснене про га-
зету, котру доси через двадцять і кілька
літ всі уважали власністю товариства,
всіх задивувало, а п. Никорович дав до-
брый вираз сему здивованю, перепросив-
ши п. Ісупескула дуже чемно, що вмі-
шав ся в его приватну справу, котру у-
важав за справу товариства. Потім за-
брав слово п. учитель Дубинський, крі-
тикуючи справоздане з діяльності виділу.
головно-ж газету „Buk. päd. Blätter“, аї

невідповідне редаговане, головню-ж за-
хвалюване в ній газет крайно партійних,
ба навіть нелюблящих. Бесідникови, ко-
трий говорив зовсім до річя не дали
румунізатори договорити, гукаючи мо-
дика орда й обиджаючи его зі всіх сто-
рін. „Das ist eine Frechheit“, кричав п.
учитель Цонца, а п. інспектор (!) Маєран
здобув ся навіть на оклик „Hinaus!“ і про-
сив п. голову, щоби розв'язав збори, що
сей зараз і обіцяв. Щоби не звалити на
себе вини за сю свензучність, не
продовжав п. Дубинський своєї промови.
За те забрав слово Sprachmeister п. Во-
та. Він зніяв захвалюючи справоздан-
них газет тим, що їх не знав; сей літе-
рат, бачите, не читав ще ніколи „Buk.
Post“! Далі закинув перед бесідникови, що
він бажає „пикантних“ статей, а таких п.
Вота друкувати не буде; (хби що на-
дішло їх п. Декер, запримітили декотрі
з присутних, згадавши его обиджаючі для
учительства вправи стилістичні, премі-
йовані п. Вотою). По такій професорській
мудрости забрав голос член славної
родини Vasilivici-в і поставив глумливе
питане: „Може удобрите тепер, п. Ду-
бинський, справоздане?“ А батько до-
стойного сунка став за дозволом п. го-
лови напастувати п. Дубинського, будь
то він в краєвій конференції (!) виразив

ПЕРШІ ЗОРІ.

ПОВІСТЬ.

Написав Теодот Галія.

(Даліше)

Коли вже сама особа господаря відзнача-
ла ся такими принадними властивостями, то
не менше поважною була й уся обстановка его
гостинних помнат — а се для его відвідачів
значило багато.

Не знати, чи скрізь по наших славних мі-
стах такий звичай, що до снідальних помнат
заходять заду, але в Чернівцях він тоді три-
мав ся. Свідчило се про велику естетичність
чернівечких любителів снідань. І справді, чи
то по улицях мало снує тих алогічних перехожих,
котрим инийсь алогічний свитогляд напештує
шоді несомнітний річ про немислимих прияте-
лів легкого життя?

— Odi vulgus profanum! (Се по руски:
ненавиджу тверезу голову!) Пана Базилію, по-
старайте ся о приличний вхід!...

І вуйко Базиль, подивляючи чутливу вда-
чу свого гостя, сказав спорудити таку-так
вий вхід. Темними сінями, майже на-попадки
доставав ся італянський гість до мети своїх
бачень, до двох тижнів, темних комнаток, в ко-
трих як ніч так день панував инийсь Рембранд-
тський пісумерк. Русин входив в ту тину
темноту, немов хотів пригадувати собі чудесні крає-
види в роді „Ніч над Чорним Морем“ то-що
і зараз впадав в поетичний настрій. Сей поетич-

ний вуйко в напоями вуйка Базилію ки-
дав гостя в страшне ковацке занепа! О, що
правда, нерав був вуйко Базиль свідком такого
ковацкого занепа — при фляшці. Нерав зітхав
він, бачучи, як на підлогу летіли склянки, і
як аж стогнали дубові столи під кулаками за-
наздо вже промовистих бесідників... Він зітхав,
але не лишень тому, що се пропадало дороге
скло та розкирчували ся столи, ні! — він зіт-
хав і тому, бо знав, що від такого виногого
занепа лишень гірший болюголов буває, ли-
шень прикрійше похмілє! Але вуйко Базиль
ніколи не спинив своїх гостей, най би вони там
і як розперізували ся.

А за се посиділками Базилевої коршмонь-
ки ставали одушевляними сторонниками его.

„Вуйко“ власне переглядав чорну, запи-
сану густими рахунками табличку, коли відчи-
няли ся двері від приличного входу, почув ся
гамір і сміх і в середину повходили по од-
ному наші веселі мумпанійці, поки-що однак
без Опалки, котрий в'їзвив ся аж по якійсь хви-
лі, доповнивши ся, що у вуйка Базилію нема
ректора.

— Сьогодні вуйку, ми пити-ме по ковац-
ки! — зачав Білецький, переходячи до другої,
обширнішої з обох таємничих комнат.

— По ковацки — усміхнув ся господар.
— Се віддай по такому, що все лишень ще по
одній — говорив він, підходячи до стінної лам-
пи, що самітно світила ся в пісумерку немов
далекій маяк серед моря. Господар трохи під-
крутив гміт, але світло все таки було таке
слабе, що половина комнати зоставала ся тем-

на і не було знати, чи не сидить де в кутику
яка одинока душа, роздумуючи над марнотою
тверезости.

— По ковацки, се значить так, — по-
яснив Білецький, — що ви нам внесете сюди на
двадцять і чотири години їди, дасте нам ключі
зід пивниці, а сами можете іти спати. Через
добу навідайте ся до нас.

— Га. то на що мені йти спати? — обі-
явав ся пан Базиль. — Коли панове такі ве-
селі, то прийміть і мене до кумпанії! — ска-
вав хитро і пішов до пивниці.

— Як воно тепер склало ся! — загово-
рив Самсонюк по якимсь часі, опускаючи ся
коло подовговатого чорного стола. — Три Бу-
ковинці, один Галичанин і один Українець. Се
у нас дуже рідко буває — сказав він задумано.

— Ага, справді! — зауважив Горчонков,
роєтрівано глинувши по присутних. — Хто-ж
то Галичанин?

— Я в Галичині родом — відповів Сам-
сонюк.

— Се край такий? — спитав Горчонков.

— Край, також званий Галиція.

— А, Галиція! — клякнув Горчонков.

О, се великий край, либонь більший як уся
Волинь! — говорив він швидко.

— Один з тих великих країв, яких є в
десять на Українській Русі — вкинув Білець-
кий. — Та що в того, коли вони майже всі німі
і не знати навіть, чи ми їде ми... — сказав
він нараз похмуро.

— Лишень Галичина в Буковині трохи
рузають ся — докинув Грішка немов небагато,

ся не добре (?) о старших учителях, (але він (Vasilovici) мусить ему на то сказати, що він (Дубинський) не може з ним міряти ся. По такій недорічній річі, спитав п. голова, хто за одобреном справоздання, за чим піднеслась одна часть рук, по чім п. голова сконстатував більшість, розумієсь без огляду на те, що в салі було значне число не-членів. На оклики, щоби почислити або зарядити противну пробу, не знав п. голова спершу, що робити, а далі розлютившись сказав: „Зрештою, чи одобряєте справозданє, чи ні, то все одно“ і перейшов в такий небувалий спосіб надцілим збором до дневного порядку, зарядивши відчитанє рахунку і прелімінара. Почувши таке маловаженє не то цілого збору людий стану, але приписів статутів, ба навіть простої форми, соромно було кождому свідомому себе чоловікови ще далі оставатись, але ще витривали всі, щоби побачити до котрого степені дійде ще румунізаторська бутя. Ну, тай діждались, прийшло ще ліпше. При справозданю о висшій курсі дівочім, заснованім товариством, а котрий, як зачувати з певного жерела, п. Ісопескул хоче переняти також в свою приватну власність, зажадав п. інспектор Поцович помноженя годин науки рускої й волоскої мови. Рахунки й преліминар одобрено в такий самий нелегальний спосіб, як і справозданє, ба що більше в неприсутности ревізорів рахункових. По перерві, підчас котрої п. Ісопескул, як вже о тім в попереднім числі сказано було, відкинув всі а всі предложения до тично мирного поладженя незгоди в товаристві, слідували вибори. Скрутаторами іменував п. голова кількох своїх махерів а про людське око одного з опозиції. Головним махером був зручний п. інспектор (!) Тарасевич. Ему асистували

п. інспектори (!) Маєран і Жанковський. Обступивши з п. Ісопескулом стіл, почав один з несвідомих їх партизанів відчитувати різні списи членів, наколи скрутаторови з противної сторони позволили сісти на другім кінці довгого стола, а щоби не нудив ся, придано ему завжди галантиного „русскаго молодца“, котрий додавав собі всіх сил, щоби свого брата-Русина забавляти на користь своїх союзників супроти зненавиджених їм Українців. На передніх лавках поставали з обох боків немов непосидючі хлопці молоді а й беззубі, сиві румунізатори. Через сю вулицю мусів кождий голосуючий переходити і слухати, особливо Русини, таких епітетів як: „Бойку! до Болехова!“ (кричав надучитель Скалат), або „Ти тримаєш з нашими наймитами жовточеревими, що зайшли з Галіції?“ (казав надуч. Пітей Михайло) і таких солодких слів більше. Справді тільки податлива руска натура в стані перенести тільки наруги мовчки... Такі почести діставались майже кождому, хто віддавав білу картку, а не Румунізаторську зелену, котру не одному покірному Руснакови вихали замість видертої з рук, уставлені наоколо стола румунізаторські агітатори. Не одному-ж слабодухови випала она й сама з рук, коли побачив при столі тільки інспекторів, а між ними й самого страшного і всеможного п. Schulrath-a, котрий, як голосять румунізатори, сьогодні-завтра має зайняти місце краевого інспектора, скоро тільки румунізатори з'їдять теперішнього. Хто-ж до нїс білу картку аж до стола, від того перебрав її п. інспектор Тарасевич, отворив, переглянув і моргнувши своїм чорним вусом на знак, що отсего то грішника записати в чорну книгу... Тимчасом відчитувано імена присутних і неприсутних, уплативших і неуплативших

членів румунізаторської партії, раз один і другий, а збита товпа верещала „асі“ та „аісе“, передаючи зелені картки по черз всі голови, а десята рука вручала їх п. Тарасевичеви, котрий кидав їх, вже не отворяючи, в капелюх, певно не раз і по кілька разом, чого домірковують ся із числа карток більшого від числа присутних осіб взагалі, особливо-ж тих, що остали по виході партії противної. Таким способом поборов п. Ісопескул опозицію, що готова була до пайдальших уступств в інтересі миру і згоди, та хосенної праці в користь бун. шкільництва і учительства, опозицію, що помимо всієї брутальности, якої дізнала, не зійшла з дороги справедливости, бо й по невдачі що-до помирення віддала всі свої голоси на лісту, що містила 4 Русинів, 4 Волохів а 4 Німців. Що на сій лісті не було імен п. Ісопескула і Воти, сему винна їх неприхильність до предложенної згоди. Що на тій лісті не було таких „православних автохтонів-Русинів“, як Шкурган і Продан, а інспекторів Попович і Стратийчук, та надучителів Никорович і Ронґуш, сему не подивувсь чей-же ніхто, хто знає їх усіх докладно. Що вкінці опозиція не голосувала на такого Носевича Діомеда або на Крупку, що й доси не уплатив вкладки, отже й не мав права вибору, се обяснить вже так дуже скрупулятий п. §§ п. голова.

Такими способами вибраний виділ п. Ісопескула прийняв румунізатори не вгаваючим ревом: „Să trăească!“, що й відскакували кілька разів. По прочтаню кождого імени прибочної гвардії п. Ісопескула „траскано“ наново, а коли названо паню Шрайберову, додав ще якийсь толерантний „Niesch äjje“, а г. Шкурганови: „Най живє, сараку!“

Зазначивши по відкриттю компромісу значним числом своїх голосів, що

показав руки на стіл і схилив на них голову.

— Тай Угорська Русь — може ні? — спитав Опалка.

— Ого, Угорська Русь рухаєть ся, але хіба назад! — сказав Самсонюк машинально. Се тут натикало ся на річі давно відомі і, так сказати, само собою понятні.

— Ну, а що дять ся на приклад на Волині? — спитав Опалка, обертаючи ся до Горчонкова і морщучи чоло.

— От, бачите, не можу сказати докладно; я довгий час не бував дома — сказав сей адержливо тай записав ся. Горчонкову задало питанє великий клопіт. Був се собі чоловік а вихованєм, трохи просвічений, але зовсім не політик. До загальних справ відносив ся обережно, здалека. Хоч би й далеким стогоронником якого небудь „табору“ бути не був. Се не була его вина. До него не доходили жади того роду гадки, его доси нікуди не кликали, і він окінчивши гімназію, проживав собі як степовий коромис на гаухім, далеком від „світла і людий“ селі.

— Я був — продовжує він — довгий час в дорозі. У мене а в Малоросії, в Полтавщині, своїки. Мій батько вбди родом, але купив землю по одному Липкові на Волині і переніс ся сюди. Але в Полтавщині а також Гірченки... повторив він в задумі.

— То се ті ваші своїки? — спитав Грінка.

— Своїки.

— Ага! То се вже обставини зробили а Гірченків Горчонкових! — кликнув Грінка, торжествуючи над своїм відкритєм.

Горчонков-Гірченко живо усміхнув ся тай потакнув киваючи головою.

— А, то ми вас таки так звати-мєм Гірченко — сказав Самсонюк після першого задигованя.

— Доскопально! — обіцяв ся Опалка — бо, даруйте, але того нашого попереднього імя а як не міг вимовити. Через те й бояв ся заговорити до вас.

— Мій батько — немов звинув ся Волиняк — як став на державну службу, то так і записав ся Горчонковим; така вже, знаєте, мода була. Але в Полтаві нас і до нині звуть Гірченками, чисто по малоросійськи. А се, як я бачу, і для вас прийнятніше так, панове!

— А для вас самих хіба ні? Адже ви Українець?

— А запевне, я в Малоросії.

Грінка щось крутин носом.

— Чи чули ви що про українців? — запитав він живо.

— Ну! — відповів Гірченко по хвилі на думи.

— Про таких людей, що на приклад говорять лишень, як ви кажете, по малоросійськи? — допитував Грінка з ревностю і очікуванням, немов який слідчий судия.

— У нас говорять мішано, по селат більше по малоросійськи, а по містах вже більше по московськи. — В тім щось нагадало. — Але а й такі, що скрізь говорять більше по малоросійськи, а якже, я сам знав двох таких. Тей гарні-ж вони знали імені! Рідні співачки були! Надійшло шно.

— Ва люблю Волинь! — приказував Самсонюк, чокаючи ся склянкою з Гірченком.

— Ні, аа, за гостинярину Бувонину! — відповів Гірченко скромно.

— Я тримаю таки з Угорською Русію! — обіцяв ся Опалка, душком випорожнивши склянку.

Гірченка те все, що він чув, займало неабі-як. Ся галаслива громадка молодісця, помимо деяких неароматичних гасел, надзвичайно притягала его до себе. Се був дуже цікавий тип родимців, що не лишень балакали тою мовою, котру він знав з першого дитинства, не лишень прохажали прихильність до землі, на котрій він родив ся, та згадували диня колінних волинних козаків, драмив его батьків — але ще до сего всего приточували акції особі дужки, бажани і надії! — Чи се спорт, чи се той запал іза „добродійних цілей“? — майнуло в него в голові. Він глянув в ті поодиначі лиця. — Ні, се не панське „добродійство“, се чувства! — Що край, то обичай! — подумав він шийніше. — Пожте а західними націями породило таку галузку „Малоросії“ — думав він знов. Гірченко зник був після гасетних описів, такими собі уявляти непосидючих, галасливих Французів чи там Італійців. — Ні! — подумав він нарешті; — приєми ся люди, але а не потрапили би оттак кидати ся та галасувати! І що-ж їм а того приходить?

(Далі буде)

не годить ся з дотеперішнім способом веденя справ товариства, опустила опозиція салю. Переконавшись остаточно, що дальша спільна діяльність з такими товаришами неможлива, не хотіла опозиція, хоч могла, перешкаджати зміні статутів.

По виході опозиції змінено статуту в цілі забезпечення кількості правління незмінюемого виділу і вибрано ревізорів і судіїв, але на сей раз вже не через аклямацію. Потім держав молодий п. Васильович славословіє волоске на п. Ісопескула, із чого потім задля збогачення дуже мізерного дневного порядку зроблено педагогічно-дидактичний відчит (sic!), обрадовано над висьміяною навіть в раді державній справою умундурованя учителів, по чім по дуже спокійній вже промові п. голови відьспівано гимн народний навіть (!) по руски.

Отсе списали ми на підставі фактів, як відбули ся головні збори бук. краевого товариства учительського, в який нелегальний ба й обиджаючий спосіб обійшли ся п. голова і его орда з учителями взагалі а особливо з Русинами. Чей же кождому, хто не уважає учителів народних за помело, стане ясно, що кождий учитель, особливо-ж учитель-Русин, в котрім не затерлось ще почуте гідности людскої і свого стану, не може оставати далі в такому товаристві, а противно обовязаний піднести голосний протест супроти него.

3 ради державної.

Дня 28-го с. м. закінчено дебату над програмою правительства. Президент міністрів гр. Бадені забрав голос, щоб пояснити деякі атаковані місця своєї першої промови. Головно-ж розходило ся о дві точки, а іменно де була бесіда о „традиційнім становищу Німців“ і „що міністерство хоче палату вести, а не дати ся вести“. В першій справі дав уже перед тим гр. Бадені гр. Гогенвартові запевнене, що о привілейованім становищу Німців в Австрії не може бути бесіди; але Чехи і Словінці тим не задовольні ся. Отже гр. Бадені сказав: „Правительству, котре свої заміри супротив народно-стий подало з повною ясністю в душі засадничих устав і яко гасло поставило собі справедливість, такому правительству не можна закінчити, що оно якийнебудь нарід ставляє на другий илин або поминає засаду рівноправности народів“. Що-ж до другої точки, сказав гр. Бадені, що не спинюване жадною партійною формулою правительство не є жадною небезпечністю для парламенту, а скорше дає гваранцію для зміцнення поваги палати, бо-ж поведене одного чинника залежить від помочи і співдіяння другого“. Вкінці звизав гр. Бадені до ревної парламентарної праці, на котрім то поли певно прийде до зближення між правительством а поодинокими партиями.

Дня 28-го жовтня промовляв в палаті посольський пос. Романчук. Він сказав: Промова гр. Баденіого не має потрібної ясности. Я яко посол галицький мав вже від літ нагоду, чути всякі програми і річи з уст гр. Баденіого яко намістника галицького, і тому можу подати палаті коментар до промови програмової п. президента міністрів на основі фактів. Перед семи літами виповісив гр. Бадені програмову річ в соймі галицьким, до котрої і Русини віднесли ся без упередження. Але вже по кількох місяцях мусіли Русини вступити в опозицію, бо показало ся, що управа краю єсть народови рускому неприхильна. По році почули Русини в соймі приязніші слова і знов звернулись до правительства з довірем. Але дальша діяльність намістника кинула їх онять

на становище опозиційне. Невдовзі обіцяв гр. Бадені Русинам 20 крісел посольських в соймі галицьким, а дав лиш 10.

Пан президент міністрів поставив за принцип діяльності своєї: справедливість. Гарне слово, але в устах гр. Баденіого за сьміле. Доси тая честнота не проявлялась в его діланю. Він не був справедливим для народу руского на становищі старости в Жовкві, не був справедливий супротив народу польского на становищі делегата краківського. Послідні вибори в Галичині показали також, що він і яко президент міністрів не думає бути справедливим. Правивбори і вибори відбувались в багато місцевостях нелегально. В Вібрці не допущено до 300 правивборців до голосованя; в Городенці кавалерия розігнала правивборців; в Улашківцях вивзено правивборців: в Жидачеві знесено в 17 громадах легально переведені правивбори, бо заходила небезпечність; що кандидат правительственный перепадє. Перед виборами збирало гроші на вибори. Гроші ті давали кандидати, давала шляхта в формі додатку до податку ґрунтового, давав і фонд диспозиційний. При виборах був тероризм. В Жидачеві зібралось 100 жандармів. Голова жидівська напала на спокійних виборців, біла їх, провокувала, а відтак власти вивзали не провокаторів а спокійних виборців. В згаданій місцевості увязнено 17 виборців, щоб перевести вибір кандидата правительственного. Проте-ж поважив ся гр. Бадені сказати в Кракові на зібраню передвиборчім шляхти (1. жовтня), що вибори переведено легально. Відтак конфісковано часописи, що про ті нелегальности виборчі писала і то лиш на тій підставі, що бувший намістник сказав в Кракові, мов то вибори переведено зовсім справедливо. В Галичині по 40 літах не могла одна громада одержати гроший, заплачених нелегально на будову доріг ерарияльних. Міг би я розказати і о денунціяциях, які суть на порядку дневнім в Галичині і в наслідок котрих урядники і учителів власти карають, хоч денунціяції суть просто безосновні. Несправедливість панує і на полі національнім. В Галичині роз'ярено Русинів і верстви суспільні. Як Русини упоминають ся о права свої, то їх називають ворохобниками спокою. Русин-кандидат єсть також мутителем мира. О рівноправности національній нема в Галичині і бесіди.

Є. Е. гр. Бадені каже, що він до жадного сторонництва не хоче прямиювати максими: *divide et impera*. Але в Галичині зробив він се перед п'яти роками і в найновіших часах. Більше не хочу говорити. Дай Боже, щоб теперішній намістник Галичини направив ті річи.

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 1. листопада 1895. р.

Намістник Галичини кн. Евстахій Сангушко обняв дня 29. жовтня урядованє. На другий день в салі намістництва представили ся новому намістникови урядники намістництва зі своїми шефами, в імена котрих мав промову віцепрезидент Іван Лідль. На ньо відповів намістник між иньшим: „Буду від вас, панове, так само як мій попередник жадати точности не лиш в сповнюваню обовязків, але також в береженю тих форм, котрі всі мають свою досвідом випробовану радю бити, а від котрих тим менше вільно мені відступити, що я сам доси в уряді не служив. Буду старати ся удержати з вами як найблизший контакт особистий, бо звістно мені, як важним єсть обовязок настоятеля, коли може в данім случаю особисто нераз не лиш вказати на похибки, але також, що може ще важнійше, оцінити заслуги і признати совістну працю“. Відтак представилась намістникови краєва рада шкільна, капітули всіх трьох обрядів, генералізація львівського корпусу і різні урядники.

Іменованє. Судовий авсультант др. Василь Якубович іменований судовим ад'юнктом в Садагурі а ад'юнкт повітового суду в Садагурі, Йосиф Зайдлер судовим ад'юнктом в Чернівцях.

3 бук. ради шкільної краєвої. На засіданю дня 23. жовтня с. р. рішено розширити одно-

класову народну школу в Шуаранці на 3-кл. Признано п'ятилітні додатки: гімназійному професорови Єніфанієви Тарновецькому і проф. при гр. прав. реальній школі в Чернівцях Константину Мандическому другий, проф. гімн. в Радівцях Антонови Павловичу пятий; учителям Михайлова Галєр в Манастерисках і Василєви Мігалєскулови в Калічанці перший; надучителеви в Рошони Фердріандови Крупка другий, а уч. Сименови Міроновичеві чергвертий. Окрім того полагоджено подрібніші справи.

Вечерниці відбудуть ся заходом тов. „Руска Бєсїда“ в Тернополі в днях 3-го і 10-го листопада с. р.

Конкурси розписані на посади двох молодших учителів і одного учителя з рускою, німєцькою і волоскою викладовими мовами при 6-кл. школі в Сереті. Речинєнь до 12-го с. м.

Концєсія на будову бук. льокальних зелізниць Лужани-Заліщики, Нєполоківці-Вижниця, Глібока-Серет, Радівці-Фрасин і Іцєани-Сучава вже наспіла до бук. виділу краєвого.

Товариство „Бєсїда“ в Тернополі уряджує що четверга о 8-ій годині вечером сходини сполучені з відчитами. Першого четверга с. е. 17. жовтня мав п. Д. Дм. відчит „О національній задачі руского жіноцтва“, а другого четверга (с. е. 24-го жовтня) другий відчит „Марта Борєцка і єї примір для нашого жіноцтва“. Оба відчити подобали ся.

Товариство бук. лікарів відбудє дня 8-го с. м. засіданє з слїдуючим порядком дневнім: 1) перечитанє протоколу з послїдного засіданя, 2) повідомленє о біжучих справах, 3) нарада і рішенє про проект порядку лікарського стану; 4) вільні внесеня.

Руский конкурс драматичний. Галицький виді краєвий оголосив конкурс на ориґинальні, чистого рускою мовою написані твори сценічні з обсягу драмату, поважної комедії і народних шук з сьпївами або без сьпїву, такі, щоби могли заповнити вечір театральний. Праці вже друком оголошені або представляні на якій будь сцені виключені від конкурсу. Покликана виділом краєвим комісія конкурсова, зложена з осіб, докладно познакомлєних з рускою літературою, рішить більшостию голосів і признаєть авторам нагороди в сумі 250 зр., 200 зр. і дві по 150 зр. На сей конкурс прийшло 15 творів сценічних, а іменно: драми в 5 актах *Ясні Зорі і Несамовиті*; сценічний твір в 5 актах *Чєсть і Любов*, комедия в 1 акті *Не жартуй з серцем*; драма в 5 актах *Вісці і діти*, драма в 5 актах *Гамалія*, водевіль в 4 актах *Нажмарило*, а трагедия в 5 актах *Роман Ольховецький*, комедия в 4 актах *Торговля жемчугами*, драма в 5 актах *Чурайєна*, комедия в 3 актах *Кандидат*, драма в 4 актах *Жертва*, штука в 4 актах *Бєзталанна Маруся*, трагедия в 5 актах *Бєата і Галишка*, і комедия в 5 актах *Побороли* або *Правда і в морю не потоне*. В грудни с. р. рішєть ся конкурс. Нагороджені твори стануть власностию „Рускої Бєсїди“ у Львові; лишє она буде могла виставляти їх на сцені.

Почетне горожанєство міста Чернівців одержали на послїднім засіданю ради громадської архимандрит Василь Рєнта і шкільний радник др. Вячеслав Корн за їх труди около міського шкільництва.

На памятник Томащука зложили з нашої редакції з Путилова пп. Вайсман 50 кр., нотар Заверьєль 1 зр. 50 кр., о. Ганицький 50 кр., о. Балюшескул 1 зр., др. Капізе 1 зр., др. Оренштайн 50 кр., Зільберман 50 кр., ад'юнкт Розенфельд 1 зр., о. Яворовский 20 кр., антикар Ступницький 50 кр., лісничий Новак 50 кр., Кудерна 50 кр., судия Луцаковский 50 кр., панна А. Губріх 30 кр. — разом 9 зр.

Процєс о обманьство. Дня 30-го с. м. скінчив ся перед судиями присяжних у Львові процєс в справі фальшованя вкладкових щадничих книжочок в „Народній Торговлї“ помічником Володимиром Дзюбанюком, родом з Снятина. Він був з початку учеником торговельним, а оієля помічником; яко такий був допущений до

бухгалтерської практики в центральній заряді „Народної Торговлі“. Переданих йому до висилки 47 зр. 22 кр. спроневірив і підробив п'ять владкових книжочок на 1.034 зр. 50 кр., котрі через свою сестру, жінку судового ад'юнкта Апеля, або через свого приятеля Стшетельського з Дрогобича або через готельних служачих вибрав у філіях „Нар. Торговлі“. Підписи на фальсифікатах були дуже добре підроблені. Дзюбанюк не признаєся до фальшовання, а пані Апель і Стшетельський твердять, що побирали гроші не знаючи, що книжки підроблені. З зізнань сьвідків виказала ся безперечна вина Дзюбанюка, та що ведене книжок в „Нар. Торговлі“ зовсім правильне. Присяжні судії потвердили вину Дзюбанюка, і суд засудив его на один рік в'язниці, а пані Апельову і Стшетельського увільнено.

На „Народний Дім“ в Чернівцях жертвували др. Теодор Соневицький з Жаба 2 зр.; при нагоді прощання Ілі Ілюка в Рус-пе-боулі зложили, нотар Николай Дрогомирецький 2 зр., Гавриіл Шторфер 1 зр., л. Марія Іванюка 50 кр., Веронія Ілюк 50 кр., Сидонія Ілюк 20 кр., разом 4 зр. 20 кр.; на пращаннім вечерку в честь комісара Краля зложено в Путилові 5 зр. 12 кр.; на пращаннім вечерку в честь авскуптанга Александра Вайсмана зложили в Путилові: пн. Вайсман 50 кр., нотар Зверквель 3 зр., о. Ганицький 50 кр., о. Балашескул 1 зр., др. Капізе 1 зр., др. Оренштайн 50 кр., Зільберман 50 кр., ад'юнкт Розенфельд 50 кр., о. Яворонський 50 кр., антикар Ступницький 50 кр., лісничий Новак 50 кр., Кудерча 50 кр., судия Лучаковский 50 кр., поборець Кречи 50 кр., секретар Фок 50 кр., управитель Венсдорф 50 кр., — разом 11 зр. 50 кр.; — вкінці жертвував о. Стефан Іванович з Малайтинця 5 зр. — Всім тим добродіям складає виділ згаданого товариства сердечу подяку. — (Коби то так при кожній нагоді всі буковинські Русини намітали на наш Народний Дім! Ми певні, що-за добрим прикладом підуть і другі. Ред.)

Загадочна смерть. З Ясла пишуть, що перед трема днями добуто там з ріки Ясельки трупа гімназійного сусилента Едмунда Миткевича. Тяжка невилічима недуга імовірно їхнула его до самоубійства, але може бути й то, що Миткевич випав з човна до води, коли хотів лічити ся кнайпівською метою.

Сумний кінець весілля. В Чагрі, селі черно-вепкого повіту, відбуло ся в неділю весілля, а при тім прийшло до сварай, а відтак до бійки. Селинина з Горечої Свіріда так побито, що за кілька годин помер.

ТЕЛЕГРАМИ „БУКОВИНИ“

Відень, 1. падолиста. Доносять, що міністерство рішило не предложувати вибору д-ра Ляеґера до затвердження короні.

Париж, 1. падолиста. Офіційно оголошено, що Буржоа підняв ся утворення нового кабінету, бо кабінет Рібота упав.

Петербург, 1. падолиста. Після відомостей „Нового Времени“ рішено вже утворити особну холмську губернію.

Бігород, 1. падолиста. Кабінет Стоїлова подав ся в димісью. Король доси еще неприяв сї.

НОВІ КНИЖКИ.

Останні романи Г. Сінкевича. Два відчити М. Грушевського, читані в львівськ. „Клубі Русинів“. Видане Василя Лукича. Накладом ред. „Зорі“. 16^о. 50 стор.

Твори Степана Руданьського. Том I. Пісні. Приказки. Прислів'я. Бійки. Бібліографічний показчик. Заголовки „Сьлівомовок“. Видане М. Комара. Коштом видавця. — У Львові 1895. 16^о. 192 стор. Ціна 40 кр. (в портретом автора).

ТОВАРИСТВО „ПРОСВІТА“

при зближаючих ся іспитах в школах народних подає до відомости Сьвіта. Рад Шкілних. Впов. євзичеників, катихитів, учителів і родичів, що книжки накладу товариства, призначені кр. Радом шкільною на премії для учеників, красно-оправлені з позолоченими берегами, можна купити в канцелярії товариства при улиці Вірменській ч. 2 по слідуячій ціні:

Роскази про сили природи 20 кр. Оповідання о життю сьв. Бориса і Гліба 20 кр. Повістки для дітей 27 кр. Сестра 15 кр. Бійки 22 кр. Історія Руси ч. I. 25 кр. Історія Руси ч. II. 23 кр. Лен і конопі 24 кр. Рогата худоба 45 кр. Про живопис і аїсн 20 кр. Веніція Франкія 16 кр. На до-світках 22 кр. Серед ледового моря 25 кр. Житє сьв. великомученика і лікаря Пантелеймона 20 кр. Дрібна птиця господарська, а великі гроші 20 кр. Відкрите Америки 22 кр. Зібрата шкідливі і поже-точні 42 кр. Перекопаноза 18 кр. Киряк і Методий 22 кр. Молитвенник народний (з значайній опра-ві) 20 кр.

в лусий опраі:

а) хрест позолочений і позолочений хрест в переді 25 кр. б) ціла оправа позолочена, береги позолочені і позолочений хрест в переді 35 кр. — Молитвенник народний великий по ціні 90 кр., 1-10, 1-30, 1-50 і 1-80 кр.

Всякі замовлення висилають ся СПОРО і ТОЧНО.

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень у Львові,

улиця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесії ц. к. міністерства справ внутрішніх з дня 9. грудня 1891 р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, опертий на засаді взаїмности своі членів, обезпечас може наймо дияжжє і надійжжє проти шкід отаєних під найпростуїтїйшими услїями і почислює кожжємо найвишїм прїємї.

Всякі шкоди ліквідують ся і ви-плачують ся сейчас по пожарі.

Зголошення о уділенє агенції в місцїностях, де нема агенції „Дністра“, приймають ся.

В Дрібній бібліотеці, видаваній у Львові Костем Паньковским, виїшли доси сї книжочки (разом чисел 13):

Бійки Евґена Гребінки (10 кр.)
Маларі, оповіданє Всеволода Гаршина (10 кр.)
Пролісок, поезії Павла Граба (20 кр.)
З чужого поля. Переклади Павла Граба (20 кр.)

Що то є господарність — Герінґа (переклад В. Герасимовича) 20 кр.

Поезії Осипа Маковей (20 кр.)

Оферма, оповіданє его-ж (10 кр.)

Твори Івана Суріна, переклад з російського (10 кр.)

Українські писання Митра Оленьковича (10 кр.)

Писання Василя Кулика (10 кр.)

Чернеча республіка на Афоні — Василя Шурата (10 кр.)

Нарід в неволі (то що було друкованє і в Неділі) — 10 кр.

Микола Палкин Льва Толстого, оповіданє 10 кр.)

ВИЙШОВ

МОЛИТВЕННИК

виданий „Просьвітою“

в народній мові, великий, обіймаючий 640 сторін друку, найновіший зі всіх таких Молитвенників.

Молитвенник сей містить в собі: I.) Молитви щоденні ранні і вечірні. II.) З Богослуженя церковного, іменно: а) з Вечерні, б) з Повечерини малої, в) з Повечерини великої, г) з Утрені, д) Літурґія сьв. Іоана Золотоустого, е) Молитви з часі сьв. Літурґії. III.) Тайни покаїня і прєсєв. Євхаристії. IV.) Молитви для різного віку, стану і в різних потребах. V.) Молитви в часі великого посту. VI.) Молитви на празники а) Господські, б) Богородичні, в) Сьвятих. VII.) Молитви сполучені з відїустами. VIII.) Аквєст до а) Ісуса Христа, б) Прєсєв. Богородиці в) сьв. Отця Николая. IX.) Мольбен до прєсєв. Богородиці. X.) Тропарі, кондаки, богородичні і прокимени а) недільні, б) щоденні, в) на празники Господські, Богородичні і Сьвятих, г) на деякі потреби. XI.) Колиди і инші піснї церковні. XII.) Місяцєслов цілого року.

Сей молитвенник дістати можна в канцелярії товариства „Просьвіта“ і в книгарні Станіславській і парєв. заводєню Мих. Словєнського по таких цінах:

- 1) Молитвенник брошурований — зр. 70 кр.
- 2) оправа на-літ а позолочена — „ 90 „
- 3) оправа на-літ а позолочена з позолоченими і відтисками 1 „ 10 „
- 4) оправа на-літ а позолочена з позолоченими і відтисками 1 „ 30 „
- 5) оправа на-літ а позолочена з позолоченими і відтисками 1 „ 10 „
- 6) оправа на-літ а позолочена з позолоченими і відтисками 1 „ 60 „
- 7) оправа на-літ а позолочена з позолоченими і відтисками 1 „ 80 „

Замовляючі поодинокі Молитвенники звольте прислати на оплату почта 20 кр.

Альбум заслужених Русинів.

Ціна 70 кр.

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить двічі в місяць по ціні на рік 4 зр., на пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.

У Львові, улица Академічна, ч. 8.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО „РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровача число 2,

має на складі:

„Ілюстровану бібліотєку“

для молодїжи, міщан і селян, редактовану

Омєланієм Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894, по 1 зр. 20 кр. за роки, а всї 9 років за 9 зр.

— З пересилкою поштовою 9 зр. 30 кр. —

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ разом з
ілюстр. додатком „Неділя“
виносять:
на цілий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно „ 85 „
для заграниччя 15 рублів або
24 франків.

Посилки числа по 6 кр.
в бюро газет Л. Горовица в
Чернівцях, уз. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу
і неділю.

Редакция і Адміністрация
„Буковини“ знаходиться в
Чернівцях (уз. Петровича
ч. 2), куда всі донеси адре-
сувати належить. — Бюро
редакції отворене щодня
від 8. рано до 8. вечером

Чи буде що з того?

В „Правді“ 1894 р. була уже по-
дана звістка, котру й ми повторили, що
в зібранню, яке відбуло ся року 1893,
посол чернігівського повіту Шраг виіс
доклад про дозвіл уживати по школах
Чернігівщини народну (українську) мову;
зібране не встигло тоді розглядіти сього
докладу і доручило его губернській упра-
ві для того, щоб она внесла его в зі-
бране виложивши свої думки про спра-
ву, якої дотикається доклад. Д. Шраг
пропонував просити уряд: 1) о дозвіл
уживати народну мову по школах, (до-
пустити її яко мову викладову), 2) о до-
звіл видавати книги і учебники тою-ж мо-
вою, 3) о допуск таких книг у шкільні
книгарні. В додаток до сего губ. упра-
ва внесла ще і свій доклад, в котрім
цілком поділяючи погляди д. Шрага на
велику вагу допуску до нар. школи у-
країнської мови, висловила, що до его
докладу она має додати тільки деякі за-
гальні погляди; цілком підтримуючи 1-ий
пункт его пропозиції она з поводу 2-го
пункта заупиняється на такій постанові:
З справоздання біблійського товариства за
1889 р. можна бачити, що сьв. писмо
розновсюджується між ріжними наро-
дами і в усіх частинах російської Імпе-

рії на 70 мовах, між иньшими мовами
Вогульскою, Вотянською, Зирянською,
Литовською, Осетинською, Еврейско-ні-
мецькою, Еврейско-Польською і др., —
нема тільки сьв. писма, писаного укра-
їнською мовою, не вважаючи на те, що
територія, яку оселили Українці у Росії,
Румунії і Австро-Угорщині, має 13.500
кв. миль, і Українців в одній Росії е
17 мільонів. Для порівняння управа дово-
дить, що території Франції і Германії
мають лише біля 10.000 кв. миль, Австрії
11.000. Здавало ся-б, каже управа, що
доступ до такої всесвітної великої кни-
ги, як євангеліє, треба спомогати всяки-
ми способами... До 3-го пункта докладу
д. Шрага управа додає, що треба про-
сити о допуск книг українською мовою
писаних, не тільки до шкільних, але і
сільських, громадських і всяких иньших
бібліотек, особливо-ж сьв. Писма.

Доклади д. Шрага і губ. управи бу-
ли доручені комісії нар. освіти, яка в
своєму докладі, звертаючи увагу на те,
що петиція чернігівського земства, по-
дана до уряду ще 1881 р. о допуск в
школи української мови, досі не має від-
повіді, а тимчасом практика нар. школи
свідчить про велику вагу тої петиції і
конечну потребу участі народ. елементу
в школі, — висловила, що она поділяє

погляди губ. управи і з свого боку вва-
жає потрібним просити уряд о дозвіл у-
живати народну мову по школах, вида-
вати книги, українською мовою писані і
допускати такі книги до шкільних і на-
родних бібліотек чернігівської губернії.

Ніякої постанови в наведеній спра-
ві зібране не зробило: доклад д. Шрага,
з котрим згодили ся і управа і комісія
(в ній було 10 членів), відсунуто до бу-
дучого зібрання, офіційально — з тої бу-
дучим причини, що зібране не мало часу
его обговорити, в дійсності — обговорю-
вання сего докладу не бажав председа-
тель зібрання Ф. Лизогуб і відсував его
всякими способами, аж поки зібране не
скінчило ся, бо посли пороз'їздили ся.
Лизогуб знаходив, що справа про укра-
їнську мову по школах „не відповідає
часу“ (!!!) і що краще її тепер не під-
носити. Новий ще доказ того, які пере-
шкоди зустрічає у нас, по сучасних об-
ставинах, кождий хто бажав прилюдно
піднести питання про українську мову,
про її право на існування хоч би в шко-
лі, та ще і не виключне а побіч дер-
жавної російської мови! Придивлюючи ся
до того насильства, з яким в тій або в
другій формі, тими або иньшими спосо-
бами перешкоджують всьому тому, що
нагадує Україну і слабі змагання Україн-

З ЖИТЯ.

—о—

(Орієнт до гризика на здорові зуби.)

Остаточно, зовсім об'єктивно річ взявши,
на підставі преріжних справоздань з остатніх
галицьких виборів, можна сказати по правді, що
зазкому для нас результати виборів винні: пра-
вительство, Поляки і ми. Правительство і Поляки
за свої провини слухають уже другий місяць
ріжні „наставлення“ від недоволених Русинів,
проти них протестує ся і насалає ся денунціяції,
скликає ся ніч і говориться ся в парламенті. А
наші провини, ще більш очевидні, як
там їх, хто думає направляти, як і коли?...
А і чого був би більший досен?...

— — —

Поняте „денунціяція“ у нас розуміють зо-
всім фальшиво. Коли про радикала сказати або
написати, що він радикал, він за те ображує ся
і називає се денунціяцією. Так само й москво-
філи мають зиктай ображувати ся, коли їм ска-
зати, що они москвофіли. Очевидна річ, що кого
означене его пересвідчень прийнятою терміно-
льоґією болять, у того сі пересвідчення зовсім
не певні — инакше не потребував би з ними
крити ся. Або він фарисей.

— — —

Коли запроваджені і підврані партійних
засоби нас бути доказом сили даних партій,

то у нас можна сміло сказати, що жадна
партія не є сильна; радше єсть дуже а дуже
слаба.

— — —

На провінцію розкидають часописи свої
гасла. По акімі часі ті гасла вертають назад
до часописей у формі статей і дописей — і се
у нас називає ся опінією публична, голос народу
і т. п. Дійсна публіка наша продукує дуже
мало самостійних думок, а ще менше діл.

— — —

Коли-б у нашій політичній житті появил-
ся могутий деспот, котрий усіх взяв би за чуб
і за всіх думав, ціла Русь була би ему дуже
рада — кажуть знатоки рускої натури.

— — —

У класичного руского посла до галицького
сойму програма така: „Дай вам Боже щастя і
здоров'я, а що вам бракує, те собі купіть“. Его
політика до полудня пасивна, при обіді активна,
по обіді пасивна, при вечері активна, по вечері
пасивна. Можна сказати: абстиненція від роботи
— се его головна черта і через то Русинам за-
імкнути. У неділю він народовець, в понеділок
москвофіл, у вівторок радикал, у середу клери-
кал, у четвер революціонер, у п'ятницю анархіст,
у суботу — гуску іст... В соїм мовчить, нова
соймом мовчить, в селі мовчить, в раді повітовій
мовчить — і тому зве ся такий патріот.

— — —

Дайте мені! Я все зроблю — сказав Русин
і положив ся спати.

Дайте нам катедру історії! — сказав
батько, а коли катедру історії дали, син его за-
місь на виклади пішов на пиво.

Як то гарно, що маємо власний руский ін-
ститут дівочий — сказав Русин і дав доньку до
Sacre Coeur.

Комісар при виборах показав ся скотинною
— написав Спиридон Акакієвич Трущобин до
„Галичанина“ і запросив комісари до себе на
віста.

Я не згоду ся ніколи на фонетичу! —
сказав достояник рускої церкви і свого капеляна
спитав ся: „Що то таке фонетика?“

Русини найбільше терплять через те, що
не точні! — сказав руский патріот і картку упо-
минаючи о „передплату“ за 1894. рік кинув до
коша.

Обиніте, брати мої, найменшого брата! —
кликнув панотець А. Б. і привів свого паразіти-
на в сінєх.

Я незалежний народовець-опозиціоніст! —
сказав Лис Микита вилізши по плечах правитель-
ства на ведесть руского мужа стану.

Ти новоерст! — крикнув опозиціоніст і
відсудив новоерста від совісти і чести. — Ти
опозиціоніст! — крикнув новоерст і відсудив
опозиціоніста від совісти і чести. „Ви люди без
вихованя!“ — сказав чужинець і пішов.

У Львові бачили одного руского редактора
з цілками черевиками на ногах. Очевидна річ, що
гроші на черевиках дістав з диспозицій

ців виявити себе, свою національну самостійність, не можеш порозуміти, до „кого“ залічити тих людей, що мають відвагу запевняти буцім-то російські Українці мусять вважати себе щасливими, що з'єднані з „великим русским народом“, а Українці австрійські заслугоують всякого жалю, що не мають такого щастя. Не диво, коли такі погляди висловлюють паскудні репрезентанти такої російської преси, як „Московскія Вѣдомости“, „Новое Время“ і інші, або галицькі москвофіли; не диво, коли се говорять російські чиновники, але зовсім не розумієм, коли доводить ся чути майже те саме від людей, яких взагалі вважають за чесних, від людей освічених, навіть учених, які в відносинах до всяких інших справ виявляють себе людьми толерантними, європейськи освіченими а в відносинах до України зістають ся або сліпими, темними, або — лицемірами.

Так отже справа народної мови, порушеної так прихильно послом Шрагом, мов у воду канула. Доси ніякої нової звістки о сій справі не маємо. Чи буде що з того?

Натомість *Детучіє листки* і *Gazeta narodowa* принесли иньшу цікаву вістку, а іменно, що в Києві від січня 1896 року має виходити тижнева часопись, котра буде спеціально займатися галицькими Русинами. Донисуватель *Gaz. nar.* пише: „Вже річ постановлена, що від січня слідуєчого року почне в Києві виходити часопись в російській мові, посвячена виключно справам австрійських Славян, а особливо галицьких Русинів. Часопись та не буде виходити щоденно, як спершу хотіли, лише що тижня, бо славянське благотворительне общество, котре займає ся редакцією его і платить за все, не хотіло рішити ся на таке велике фінансове різико, яке злучене з видавництвом щоденної часописи.

Програма сєї часописи уложена вже і переслана до Петербурга, щоби прави-

тельство подтвердило, а рішення прийде вже певно сими днями. Що правительство подтвердило програму сего тижневника, то річ певна, — проте-ж очікують її з великою цікавістю — з огляду на одну запропоновану інновацію, котра для українофільських кружків мала би есентуально яко *praesedens* величезне, засадниче значіння.

Іменно запропоновано, щоби до сего тижневника, видаваного в чисто російській мові, докладано раз на місяць популярний додаток для селян в руско-українській мові. Отже цікаво, чи російське правительство дозволить на видавництво сего додатку в рускій мові, хоч се мало би бути способом до зискування прихильності галицьких селян руских для сьв. Росії. На кожний випадок приготуйте ся на нову підземну роботу російську в Галичині, яка остатніми часами бодай на око була притихла“.

Для зрозуміння ситуації варто пригадати, що видавництва, призначені для ширення панросійської ідеї, а іменно *Славянское Обозрение*, *Прикорпатская Русь* у Петербурзі і *Parlamentär* у Відні перестали виходити, бо очевидно результат їх роботи був занадто малий. Предивні способи на нас обдумують російські братишки...

ПЕРЕГЛЯД ПОЛІТИЧНИЙ.

—o—

Австрійська рада державна закінчила вже дискусію над програмою правительства і показало ся, що найбільша частина парламенту стоїть супротив министерства на вижиданім становищі або лише сказати-б, не знає, як диянитися на сю програму. На щастє для нашого парламенту нема у нас постанови, що парламент мусить рішити ся рішучо за або протия програми, а має лише сказати свою гадку. Се теперішньому парламентови, що знаходиться в найбільшій розладі, дуже на руку і він певно на се тепер жа-

лувати ся не стане. Будь що будь, президент міністрів Бадені дав до знання, що правительство знає, чого хоче, але чи се може о собі сказати парламент? Правда, є до кінця сесії ще досить часу доказати енергію і спосібність до хосенної праці і доказати, що преці парламент адібний до чогось. Се сказав також гр. Бадені в своїй другій промові, та не можна не додати в ній зернової, але проте гіркої іронії. — Бюджетова комісія вже розпочала свої засідання і залагодила вже титул „адміністрация фінансів“. Деякі посли скаржили ся на високі податки і негідне ставанє їх, а міністер Вілльгельм відповів, що сї закрати відпадуть, коли буде прийнята реформа податкова. — Попри парламентські наради збертає на себе головну увагу вибір д-ра Карла Люефера бурмістром м ста Відня. Ходить о се, чи цісар его подтвердити чи ні, про се ріжно говорять, а одна телеграма принесла вже навіть вість, що міністри рішили не предкідати его вибір до затвердження. З другої-ж сторони алекриальна група клубу Гогенварта встала за да ним і може йи ще удасть ся виклопотати затвердження. Протавні вісти викликали між населенєм Відня загальне огірчєне. — Минулої неділі відбули ся з'їзди німецьких мужів доіра з Чехії і Морави. На обох з'їздах одобрено вступленє ліберальної лівачі з коаліції і визнало сї до вижиданого становища супротив нового кабинету. — З Любляни доносять, що новий намєстник Старіа Ваггем одержав рішуче припорученє, склонити словінських послів до вступленя до старийського союму.

На Угорщині і заносало ся сими днями на аміну і министерстві рішництва. Іменно виїшли між міністром гр. Фастетічем а его секретарем Мізльонем невпорозуміння, і тому обидва мали подати ся в демісію. Але спір той полагоджено а добрий спосіб і міністер лишає ся на своїм становищі та буде перед угорським парламентом сам заступати сій бюджет. Се полагоджено спору завдячують карности в ліберальній партії, котрій підлягають навіть міністри.

Про нове румунське министерство ми вже свого часу писали і висказали надію, що президент міністрів Стурдза полішить свою теперішню заграничну політику і аймає своє давнє прихильнє становлєне супротива трилержаного союму; се надія сновинила ся. Для 26-го жовтня виголосив міністер Стурдза на численних зборах політичних свою програмову річ. Головні точки програми сьї: докладнє виконуванє уставу у всіх галузях адміністрації, новизна свобода виборів, адвигненє селянства, зисленє погодовацій і податків для духовенства, рівнопра-

ду, бо „редактор і пії черевик“ — то Русинам не може в голові помістити ся.

Я бідний, феніка не маю при душі, діти не мають що їсти, жінка слаба; звідки-ж мені зараз взяти тих 30 зр., що їх маю жидови дати? — оправдує ся наш селянин перед судом. Судя відкладає селянинову заплату на рік року і селянин виходить разом з жидом до сінки. В сінки щось собі мірєє, вертає до суді і з власної кишені кладе на стіл 30 зр... Се наш „щирий“ селянин.

Що-ж ми бідні! Звідки нам взяти грошей на ті ріжні драчі народні? — говорив до знакомого Іван Русин, кунучи фляшку коняку і десять фляшок вина на свої іменини.

Я народовець! — сказав великий достойник руский і призначив москвофіла на катехета до рускої гімназії.

Es ist ein Scandal, dass wir untereinander uns nicht der ruthenischen Sprache bedienen! — говорив буковинський Русин до другого буковинського Русина.

— Я не хочу бути митрополитом — сказав православний архимандрит, читаючи з великим удоволенєм в Галичині і Буковинських Вѣдомостях допис, вимірену против другого кандидата на митрополита.

Барвінський запродав ся Полакам! — крикнув панотець Лазунович з великим обуренєм і

півшов до Барвінського просити о протекцію у графа Целендельського, щоби дав паравію Лазуновичеві.

Здавало би ся, що як би не Поляки і не „неприхильнє“ правительство, то ми Русини зажили-б на славу. В Америці не науюють над Русинами ані Поляки ані „неприхильнє“ австрійське правительство, а тимчасом ось що читаємо в ч. 25. „Свободи“:

Сли ми Русини так в старім краю, як і ту не можемо зробити собі почесного місця між другими, щоби нас сусіди поважали і любали, а виїнни з нами рахували ся, то всему тому лину, всему тому зневажаню, яке мусимо зносити і терпіти, є сьмо причиною ми самі. Слєб у нас була хоть одробина народної чести, хоть троха доброї та сьильної волі поправляти над собою, ужити розуму свого і гроша для власного добра, то ми-б нині були народом, котрий би заслугоував на повагу. Ото возмим від розвагу наше положєнє в Америці з національного боку. Чи знає хто, що в Америці живуть Русини? Американці знають, правда, що ми ту єсьмо — але під назвою Поляків, Малярів, Словаків. Хто сему причина? Ми самі — бо наші люди встидають ся своєї народної назви, курають ся своєї рідної мови і ховають ся ту залічити або польською або словацкою бесідою.

Чому наші брати Словани не мають нас ту в пійкій честі і поважаню, але насмівують ся з нас і напиримір найнезначнійший нарід між

славянськими народами, Словаки, з погордою зирають на нас: що *rusnak do polubnia* голуби нема! Кров в жилах застигає, рука відмовляє послуху і дрожить, коли мусимо писати вистє подані слова зневаги, погорди і насмьиху для нас Русинів і то не тільки від чужих, але і від своїх. Ото якийсь руский перекупчик, підписавши ся страхом раді „*Rusniak*“, помістив в „*Slovianskích Novinach*“ ч. 518. кілька рядків, де від заголовком „*Rusniacku gozim*“ висмьївав все, що руске і прадавньому Русинам дороге. Не нашою задачею відновидати такия чернотами і людям найгіршого сорту. Ми тільки неусам і злибного сорту відновидати не можемо одого, тільки маємо на думі розвизати тоє питанє: чому то Словаки кажуть, що Русини до голуби не має розуму, а свій перекупчик твердять, що в голуби Русин не має розуму і инше ставє від заголовком: „*rusniacku gozim*“? Чи мають наші сусіди яку радю, або причину а нас так чорно насмьїватись? Я дажу, що мають причину. А хто ту причину дав їм до ті насмьїшки? Русини самі.

І дальнє оновіває „Свобода“ драстичні приклади, як американські Русини самі занебуть свою справу. Вже то правда, що чужі провали ми бачимо від лісом, а своїх не бачимо від носом.

в бюджеті без накладання нових податків при помочі ощадности, лад і карність у війську, реформа шкіл і законодавства церковного. В справах заграничної політики уневию о ширім бажаю, щоби удержати і далі найліпші відносини до Австро-Угорщини, і щоби устали всякі спори між уграми в Румунію. Доброю ворожбою в сій справі є добровільний а далекосяглий акт заски із сторони цісара Франц Йосифа, що по-уважав Румунів, засуджених за головну зраду. Далше заявив Стурдза, що Румунія не буде мішати ся в внутрішні справи сусідних держав, головн-ж Австро-Угорщини, бо хоче як наймирніші відносини з тою державою. Значить, "загранична політика Румунії супротив Австро-Угорщини полишить ся й на далі так само прихильною як досі.

Про політичну ситуацію в Сербії доносять з Белгороду, що король Александер приймал на довгий аудієнції провідників радикалів Пашича, Вешинца і Милу Георгиевича. Після довесень, то та аудієнція не стояла в зв'язі зі зміною правительства, бо король говорив о справах, що не відносять ся до теперішньої ситуації. Теперішнє правительство перебрало ще ухвалили скупщинного бюджету, урядові фінансів і сербської політики. В справі зміни конституції, котра прийде на денний порядок аж на другий рік, зверне ся король до всіх стороництва, щоби засягнути їх тади. Королева Наталія не перее до Белгороду аж коло грудня.

У Франції уяло сего тижня міністерство Рібота. Се склало ся так: Соціаліст Руанет пошправ в парламенті свою інтерв'єлюцію в справі полудневої залізничі. Ся справа є додатком до поганого скандалу панамського. Руанет вівіс, що при емісії акцій полудневої залізничі діяли ся перекупства і насильства, в котрих мали участь члени сенату і депутовані, а з то-го вишло таке, що в самого початку отворення залізничі, викладували ся дефіцити і держава мусіла щорічно давати великі запомогі. Вийшов з того процес, і одного з перекупцелних засуджено. Тепер же Руанет питає в інтерв'єлюції, що стало ся з перекупцелами? Чому їх не потягнуто до одвічальности? Тому повинна ся справу розглянути палата і поставити винуватців перед суд. Коли палата більшістю голосів приймала частину сего внесень, щоби дохаджено винуватців, подає ся міністерство в димісію. Місією аложено нового кабінету перебрав Буржоа, що в часі панамської справи був міністром судівництва і устугував був разом з своїми товаришами в подібній нагоді, як тепер Рібо.

Болгарія стоїть також тепер перед міністерською кризою. Болгарське собрание було на жвавушу неділю скликаве, але задля паступовних поспівних відрочено его до четверга. Там мали партії знов кілька днів більше часу приготувати ся до борби, яку заломіджено вже дав-го перед з усіх таборів. Правительствениий "Мир" вразно висказав свою обаву, що під час сего сесії зможуть на порядок диваній прийти питання, "котрі не лише послів і правительство, але також князь і цілий край по-статять в припре положене". Опозиція ринила ся всякими способами перешкаджати більшости в сїй роботі, хоч би й обструкцією. Головно вде в сїй справі § 38 тірновської устави, після ко-го наслідник трону має бути православного віросповідання; окрім того мало-б собрание по-ладити виборчу реформу, аскоя прасовий і про-світ ресорми судівництва; досі іменю панує в Болгарії турецьке право. Опозиція хоче за всь-ий спосіб привернути тірновську уставу, а на-лі правительственина більшість не протавить ся тому рішучо. Сему напорови не міг кабінет ся Стойкова оперти ся, але князь знов не хотів на-тоє згодитись і з сего вишло непорозуміне. Наслідком того була димісія кабінету Стойкова. Ситуація дуже поважна, бо не знати, чи зможе князь уловати ся з так сильною опозицією, до-ко-рої прилучила ся партія Радославова. Досі-срава утворення нового кабінету ще не за-ла-гождена.

В Росії наступила зміна в міністерстві. Дотеперішній міністер внутрішних справ Дурново іменованій презесом комітету міністрів, а его

товариш Горемкин іменованій управителем м-ністерства внутрішних справ. Дурново є тиом російського чиношника Миколайських часів, що навик на все глядіти з поліційного ставовиска. Він був шість літ міністром внутрішних справ і сей час можна справедливо назвати добою гоне-ня всего, що змагало до свободи і поступу. Его звільнене з уряду міністра внутрішних справ у-важають, що може тепер покінчат ся з дотепе-ршнюю хиткою політикою внутрішньою в Росії. — Російська суспільність взагалі тепер користує з всякої нагоди, щоби заявити свою прихиль-ність до минувших свободіишних часів Алексан-дра II. Се показало ся також при поминках славно-го історика Гравовського, котрий першай дав га-сло на московськом університеті: поступ, воля і гуманність. Студенти зібрали ся на его могалі і прирікали берегти гошнені ним ідеали у вся-ких обставинах. Навіть умірковані російські ча-сописи посвятили сим поминкам прихильні статі.

В справі вірменській радилаосібна ко-місія Порти над вибором членів надзираючої ко-місії і її помічників. Урядові турецькі газети твердять, що віста о вірменських розрухах суть пересадно поздані, а вина послідних розрухів снадає на Вірменів. В малій Азії прибирають ті розрухи більші розміри, так що Туреччина скли-кала 50.000 резервістів і 20.000 т. зв. редифів, щоби евестуальне повстанє придушити. Загал-но незадоволені з поступованія Англії в вірмен-ській справі, котрій російська праса закидує дво-личність.

На сході Азії чам раз більше заносить ся на зв'язку війну. В Хінах лютить ся воро-хобня Магомедан в провінції Кансу і прибирає що раз більші розміри. Положене хінського вій-ска дуже незавидне. Корпус зложений з 60.000 людей, мусить опирати ся ворохобникам, котрим має бути аж 800.000 і то добре уоружених. В наслідок того хінське правительство в великій клопоті. Лондонська газета Times твердить, що між Росією а Хінами заключений договір, піс-ля котрого мала би Росія одержати право в'їзду для своїх кораблів до пристани Артура і право будови залізничі на шляхах з Нерчинська до Владивостока і з Цицикара до пристани Артура, як і право рїху на тих шляхах під власною у-правою; акціда мала собі Росія застерегти та-кож денні користи торговельні. За те Хіни одер-жали би право викуну тих залізничі по 20 років. Ся віста заневокоїм так Англію як також Япан. І хоч "Новое Время" перечить тій вісті, то та-ки Англія вислала с ої кораблі, щоби берегли права Англії на далекім Сході. Російська праса лакодує, що Англія шукає на всякий спосіб зна-ти причину до війни з Хінами, а знов англійська праса пише, що Англія не допустить за жадну ціну, щоби й так вже сильна Росія стала ще сильнішою анексією величезного хінського царства.

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 2. падолиста 1895. р.

Іменованя. Озінчені правники Моріц Лайц-нер і Людвик Вінтер іменовані концетовими практикантами при правительстві, а Темістокль Боканче при фінансовій дирекції в Чернівцях.

Зміна в бюрі прасовім в прокуратурі дер-жавній. П. Поборак, старший комісар поліції львівської, перенесений до Відня, а на его місце н. Вол. Янкевич, комісар львівської поліції прий-шов до бюра прасового в прокуратурі дер-жавній.

Презенту на оворожнену гр. кат. парохію в Ракові уділено о. Савинові Теодоровичеві, гр. кат. парохови в Нижнім Синевідзку.

Іменованя в армії. Посліднє число Агтее Verordnungsblatt-у оповіщує іменоване: 13 ге-нералів дивізії, 9 генералів бригади, 31 полков-ників, 86 підполковників, 118 майорів, 346 капі-танів I-ої класа, 338 капітанів II-ої класа, 603 поручників і 652 підпоручників. Також наступили численні іменованя в маринарці.

Вечерок „Міщанської Читальні“ в Чернівцях відбуде ся завтра в сали товариства гімнастич-ного.

Вибір бурмістра у Відні. Урядово оголоше-но: Віденська рада громадска вибрала д-ра Люе-гера 93 голосами бурмістром 44 картки були не записані. Др. Люегер заявив, що приймає ту гільність, коли цісар его потвердить яко бур-містра, а овісли в своїй програмовій мові підміс, що в будучині буде керма іти по воли наро-у, а не одної партії. Горожан і ремісників буде ся хоронити перед неретельною конкуренцією, а молодіж буде виховувати ся в християнським національним дусі; супротив Славян все буде справедливо поступати. Промову Люегера при-нято гучними оплесками, а на дворі прийла численна публіка нового бурмістра одушевлени-ми окликами. Був намір з сєї нагоди устроїти ілюмінацію, але Люегер відпрошував ся від сєї честі.

При доповняючій виборі послів до ради державної вибрано в Перемишлі Тимковського 494 голосами (др. Франко одержав 122 голоса), а в Бучачі Городиского 395 голосами (Знами-ровський одержав 22 голоса).

Заприсяжене новобранців відбуло ся вчера, дня 1-го с. м., задля непогоди не подвірю ка-сарні.

Митрополиту друкарню в Чернівцях вазало правительство замкнути, бо концесія була ви-ставлена лише на імя помершого митрополита Мораря Андрієвича, а по его смерті було істно-ване друкарні супротивало ся закону проми-словому.

Сніг упав сими днями в горах, а також у Львові через кілька годин дня 30-го м. м.

Цілий баталіон війська в заставі. Цікава при-года случила ся одному баталіоні альпійських стрільців. Се військо часто змінє свою кватиру, щоби тим способом пізнати добре всі граничні околиці. Недавно тому розгля ся баталіон на францускій границі коло Шатільону аж до Монт-бланку. Аж нараз прийшов наказ телеграфічний, щоби сейчас пергав до Венеції. Командант про-сив о присланє гроший на подорож, але одер-жав відповідь, щоби виїхав чим скорше, а гро-ші дістане по дорозі. Але вже баталіон доїхав до послідної стації, гроший нема, а залізничий заряд, котрому належало ся 2000 лірів, не хотів команданта пустити, бо бояв ся о свої гро-ші. Баталіон мусів лишити цілу свою багажу і 20 мулів, і аж тоді міг поспішити на місце свого призначеня.

Продав свою жінку. Робітник Михайло Ку-гарич в Борчиних, селі хорватським, був в гроше-вих клопотах і длитого постановив продати власну жінку Варвару єї бувшому любовникови. Сей згодив ся єї купити за 160 зр., а жінка тій зміні зовсім не спротивила ся. Она недавно пе-ренесла ся до свого нового „чоловіка“, але по-ліція довідала ся о всім і арештувала всіх трех „інтересованих“.

ТЕЛЕГРАМИ „БУКОВИНИ“.

Царгород. 2. падолиста. Офіційально доносять: В Ерзерум вдерло ся кілька молодих Вірменів до будинку правитель-ствениого і стрілили в команданта жан-дармерії. Командант не ранений, але один підофіцер убитий. На се відповіла варта також вистрілами і убила кількох Вірменів. Настала страшна бійка між Турками і Вірменами, при чім 50 осіб або убито або ранено. Порядок приверне-но, розпочато слідство.

Царгород, 2. падолиста. Прислани мі-
ністрови для заграничних справ телегра-
ми доносять о нападі Вірменів на Тур-
ків коло Байрут. По обох сторонах є
мертві і ранені. Висланого до слідства
команданта жандармерії з Мараши 4
жандармів убито і спалено. Привернено
порядок. Доносять також о розрухах в
інших місцевостях Малої Азії.

ВСІХ НАУК ЛІКАРСКИХ

Др. АНТІН СВЕРЖХО

бувший приватний асистент проф. Борискевича,
б. практичний лікар на клініках проф.
Борискевича і Габермана в Градці,
Швайгера, Глюка, Якобсона і Швабаха
в Берліні,

спеціаліст для слабостий очей і ух-
осів в Чернівцях, ул. ратушева ч. 13 і
ординує почавши від 1-го падолиста 1895
від 10—12 і від 2—3 год.

ДЛЯ БІДНИХ БЕЗПЛАТНО.

(Через бюро оголошень Л. Горовіца в Чернівцях.) (3—3)

Ціни збіжжя і других продуктів.

Дня 31. жовтня 1895.

	Львів.	Чернівці
Пшениця . . . від 7.— до 7.35	від 6.80 до 6.90	
Жито " 6.— " 6.45	" 5.90 " 6.—	
Ячмінь " 5.25 " 5.75	" 5.50 " 6.—	
Овес " 5.— " 5.30	" 4.70 " 4.80	
Ріпак " 8.50 " 8.80	" 8.25 " 8.50	
Горох " 6.— " 9.—	" 5.25 " 6.—	
Вика " 5.80 " 6.20	" — " —	
Льнянка " — " —	" — " —	
Біб " — " —	" — " —	
Бобик " 5.— " 5.25	" 4.75 " 5.—	
Гречка " — " —	" — " —	
Конюшина черв. . 45.—	" 48.— " —	
Конюшина біла . 45.—	" 55.— " 43.—	50.—
Конюш. шведск. . 35.—	" 40.— " —	
Кви " — " —	" — " —	
Аниж " — " —	" — " —	
Кукуруза 6.—	" 6.25 " 5.60	5.70
Хміль 55.— до 70.—	збр. за кильо у Львові,	
оковита за 10,000 літрів	14.25—14.75.	

"ДНІСТЕР"

товариство взаїмних обезпечень
у Львові,
улиця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесії ц.
к. міністерства справ внутрішніх
з дня 9. грудня 1891 р. ч. 22751,
розпочало свою діяльність дня 15.
п. ст. вересня 1892 р.

"Дністер", опертий на засади взаїмності своїх чле-
нів, обезпечує саме майно довгичів і ледичів про-
тив шкідливих під пайприсутнійшим усяким
і почислює можливо найвищі премії.

Всякі шкоди лінедіують ся і ви-
плачують ся сейчас по пожарі.

Зголошення о уділені агенції в місцевостях, де нема
агенції "Дністра", приймають ся.

В Дрібній бібліотеці, видаваній у Львові
Костем Паньковским, вишли доси сі книжочки
(разом чисел 13):

Байки Евгена Гребінки (10 кр.)
Маярі, оповідане Всеволода Гаршина (10 кр.)
Пролісок, поезії Павла Граба (20 кр.)
З чужого поля. Переклади Павла Граба
(20 кр.)

Що то є господарність — Герінга (пере-
клад В. Герасимовича) 20 кр.

Поезії Осипа Маковей (20 кр.)

Оферма, оповідане его-ж (10 кр.)

Твори Івана Сурика, переклад з російського
(10 кр.)

Українські писання Митра Оленковича (10 кр.)

Писання Василя Кулика (10 кр.)

Чернеча республіка на Афоні — Василя
Щурата (10 кр.)

Нарід в неволі (то що було друковане і в
Наділі) — 10 кр.

Микола Палкин Льва Толстого, оповідане
10 кр.)

Останні романи Г. Сінкевича. Два відчяти
М. Грушівського, читані в львівській „Клубі Ру-
синок“. Видане Василя Лукича. Накладом ред.
„Зорі“. 16°. 50 стор.

Твори Степана Руданського. Том I. Пісні.
Приказки. Прислів'я. Байки. Бібліографічний по-
казчик. Заголовки „Сльвівомовок“. Видане М. Ко-
марь. Комтом видавця. — У Львові 1895. 16°
192 стор. Ціна 40 кр. (в портретом автора).

Кобзар Тараса Шевченка. Вибір поезій
для народу. Частина друга. — (Книжка тов.
„Просвіта“ у Львові чч. 184—185) мал. 8° 136
стор. Ціна 20 кр.

Повістки і ескізи з українського життя —
А. Кримського, появили ся у Львові в друку. 8°
Стор. I—IV+1—322.

Василь Чайченко. Байки. — Накладом ре-
дакції „Зорі“ у Львові, мал. 8° 68 стор. — Ці-
на 30 кр.

ТОВАРИСТВО „ПРОСВІТА“

при зближаючих ся іспитах в школах
народних подає до відомости Сьвіта. Рад.
Шкільних, Впов. сьвященників, катхиків,
учителів і родичів, що книжки на-
кладу товариства, призначені кр. Радою
шкільною на премії для учеників, крас-
но оправлені з позолоченими берегами,
можна купити в канцелярії товариства
при улиці Вірменській ч. 2 по єдноточій
ціні:

Роскази про сили природи 20 кр. Оповіданя о жи-
ттю сьв. Бориса і Гліба 20 кр. Поезії для дітей
27 кр. Сестра 15 кр. Байки 22 кр. Історія Руси
ч. I. 25 кр. Історія Руси ч. II. 23 кр. Життя і по-
любі 24 кр. Рогата худоба 45 кр. Про живописи
і ліси 20 кр. Вензляни Франкія 16 кр. На до-
світках 22 кр. Серед ледового моря 25 кр. Життя
сьв. великохоченника і лікаря Пантелеймона 20 кр.
Дрібна птиця господарства, а великі гомі 20 кр.
Відкриє Америка 22 кр. Загріта шкідли і пошко-
точні 42 кр. Перекотилося 18 кр. Кралі і Методій
22 кр. Молитвенник народний (з зичайній опра-
ви) 20 кр.

влучній оправі:

а) хрест золотий і золочений хрест в переду
25 кр. б) ціла оправа золотом, береть золочені і
золочений хрест в переду 35 кр. — Молитвенник
народний золотий по ціні 90 кр., 1-10, 1-30, 1-60
і 1-80 кр.

Всякі замовлення висилають ся скоро
і точно.

ВИЙШОВ

МОЛИТВЕННИК

виданий „Просвітою“

в народній мові, великий, обіймаючий 640
сторін друку, найновіший зі всіх таких
Молитвенників.

Молитвенник сей містить в собі: I.)
Молитви щоденні ранні і вечірні. II.) З Бо-
гослуження церковного, іменно: а) з Вечерні,
б) з Повечерній малої, в) з Повечерній
великої, г) з Утрені, д) Літургії сьв. Іоана
Золотоустого, е) Молитви з часі сьв. Літур-
гії. III.) Тайни покаяння і пресьв. Евхаристії.
IV.) Молитви для різного віку, стану і в різ-
них потребах. V.) Молитви в часі великого
посту. VI.) Молитви на празники а) Господ-
ські, б) Богородичні, в) Сьвятих. VII.) Молит-
ви сполучені з підпустами, VIII.) Акафист
до а) Ісуса Христа, б) Пресьв. Богородиці
в) сьв. Отця Николая. IX.) Молебні до пресьв.
Богородиці. X.) Тропарі, кондаки, бого-
дичні і прокамени а) неаїній, б) щоденні,
в) на празники Господські, Богородичні і
Сьвятих, г) на деякі потреби. XI.) Коляди
і інші пісні церковні. XII.) Місяцослов
цього року.

Сей молитвенник дістати можна в кан-
целярії товариства „Просвіта“ і в книгарні
Ставропігійській і перепл. заведенню Мих.
Спожарського по таких цінах:

- 1) Молитвенник брошурований — зр. 70 кр.
- 2) оправлений па-пів в полотно
з одніми відтисками — „ 90 „
- 3) оправлений ціло в полотно з
золоченнями і відтисками 1 „ 10 „
- 4) оправлений як під 3) з до-
датком золочених берегів 1 „ 30 „
- 5) оправлений на-пів в шкіру
з золоченнями і відтисками 1 „ 10 „
- 6) оправлений ціло в шкіру
з золоченнями і відтисками 1 „ 60 „
- 7) оправлений як під 6) з до-
датком золотих берегів 1 „ 80 „

Замовляючи поодинокі Молитвенники
звоять прислани на оплату пошти 20 кр.

Альбум заслужених Русинів.

Ціна 70 кр.

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить
двічі в місяць по ціні на рік 4 зр., на пів
року 2 зр., на чверть року 1 зр.
У Львові, улица Академічна, ч. 8.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровица число 2,

жач на складі:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодіж, жіщан і селми, редактовану
Омелином Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893,
1894, по 1 зр. 20 кр. на рік, а всі 9 разів
за 9 зр.

— 3 вереснякою поштовою 9 зр. 30 кр. —

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буквину“ разом з
визнач. додатком „Неділя“
внести :
на цілий рік 10 гр. — гр.
на чверть року 2 „ 50 „
рісачно 85 „
для заграйнів 15 рублів або
24 франків.

Поодинокі числа по 6 кр.
в бюрі газет Л. Горювіча в
Чернівцях, ул. головна ч. 17.

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу
і неділю.

Редакція і Адміністрація „Буковини“ знаходиться в Чернівцях (ул. Петровича, ч. 2), куди всі надіслані адресувати належить. — Бюро редакції отворене щодня від 8. рано до 8. вечером

БУКОВИНА

Експозе міністра скарбу.

Сегорічне представлення бюджету міністра скарбу п. Візильського зробило загально добре враження. Причиною задоволення не був сам бюджет на р. 1896, бо той бюджет в порівнянню з давнішими єсть далеко менше користний. Ціла надвишка виносить ледви кількесот тисяч, що в бюджеті, котрого високість сягає 622 мільонів, можна сміло уважати дрібницею.

Отже не стан бюджету, близький підбору, викликав відношене, лише радше погляди і засади, висказані міністром Білинським, а також ті реформи, котрі запропонував.

З тих поглядів можна пізнати відразу, що новий міністер скарбу держить ся троха інших засад, як его попередник др. Пленер. Пленер, яко бувший провідник лібералів, тягнув за капіталістами і стояв по їх стороні, а цілий проєкт податкової реформи був уложеный в дусі ліберальнім так, що змimo введеня податку від доходів і від капіталів, така найбільший тягар був би унаві на працюючих людей. Др. Пленер хотів доконче ухвалити ту реформу податкову, доки був міністром; і лише завзяті старала Молодочехів перешкодили ему в тім.

Що більше, німецькі часописи ліберальні, а навіть багато польських захвалювало реформу податкову Плевнера на всі способи і також жадали, щоби її чимскорше ухвалити. Походило се очевидно з того, що на разі годі було сподівати ся переведення лучшої реформи, а проект Плевнера все таки був значним кроком наперед.

Нараз стає міністром скарбу п. Білинський і усуває Пленерівський проект реформи податкової, заповідаючи, що му- сить в ній поробити конечні поправки. Далі каже, що ввиду зростаючих видат- ків, потрібне єсть підвищення податків, а рівночасно має ту відвагу, що запові- дає підвищення податків від капіталів т. з. від біржи. Заявляє також, що податок від біржи, дотепер заведений, показався позиточним, бо помножив доходи дер- жави а не зашкодив зовсім торгівлі, як то говорили ліберали, бажаючи капіта- лістів оборонити перед податком. На пе- рекір їх словам сказав п. Білинський сьміло, що без нічної шкоди можна знач- но підвищити податок від біржи.

Ті слова міністра очевидно немило діткнули ліберальних проводирів, а депі-
нікарі, що вихваляли податкову ре-
форму Пленера, замовкли і вже не зга-
дують нічого про реформу податкову!

Очевидно у ліберальних денникарів добробит капіталістів рішає о вартости закона.

Друга важна річ з промови п. Білинського така, щв він думає справді зайняти ся підвищенням і упорядкуванням платень урядників, і не лиш урядників, але і всіх „правительственных слуг“, т. е. позбих, писарів, дозорців вязниць і иньших робітників, нині відданих на ласку і неласку своїх наставників. Було би то щось подібне, як вже п. Білинський зробив при залізниці зі слугами залізничними. Міністер скарбу заповів з гори, що то поліпшене долі урядників і правительственных слуг буде вимагати значного фонду, і ддятого буде він то міг виконати лише тогди, коли ему парламент дасть на се потрібні гроші. Що парламент того міністрови скарбу не відмовить, се річ так як певна, бо всі сторониництва згодили ся давно на се, що поправа долі урядників єсть доконче потрібна. Іде лиш о то, в який спосіб добутти гроший на се. Частина послів думає в тій ціли підвищити податки, хоч би прийшло ся наложити новий тягар на бідне населенє; иньші вже давно так сказали, що фонди на се можна зібрати в такий спосіб, коли рівномірнійше розложять ся пенсії — і постарають ся о

ПЕРШІ ЗОРІ

ПОВІСТЬ.

Написана Теодором Галлом.

(Далее)

Бенкетуючі студенти також досить „святоточно“ стріляли входячих. Грінка надув губи і сперся ліктями на стіл, ховаючи лице. Самеюнок поїхав рукою до вуса і злобно подивився в екранку, а Білецький зачав гойдати ся на стільці а при тім дивився десь на верхню лінію волиса мальованої, а тепер задимленої, а олов'яної стіни. Лишець оден Опалка жвабібно усміхнувся, коли побачив товарища по званню, швидко встав і підійшов до него.

— А, дай Боже адорова, Матвійчук! — привітав він товариша. — Назад, га? Біда, братчику! — аж придмокував він, подаючи товаришеви руку, котрий тимчасом пильно придивлявся на незастівний одяг Оваски і трохи ніби веселив. — Чого-ж ви тут сіли? — продовжав Оваска, подаючи руку і другому молодикови; — ходіть до кумпанії, буде веселіше!

— А то що за пан мєжєс вами сидять? — спитав Матвійчук пошепки і неохоче.

— Рідкість, брате! Краєц з України, ко-
вак! — відповів Опака все ще з жалібним
виразом в лиці: — ходи, побалакаєш з ним.

Матвійчук однак спершу не мав охоти користуватися записом. Пояснення Опазки він не задовольнив.

Ковак з України!... Що се за забуті звуки?... Чого занепокоєні ся мерці? Чого занепокоєні ся сонні мари?...

Світеский товариш Матвійчука шепнув до нього: — Та ходім! Адже не з'їдять нас! — Матвійчук послухав ся. Одним рухом як чоловік, що рішив ся на велике діло, встав і підійшов до товариства. — Позвольте і нам при-

сісти, панове... Богослов Матвійчук, а се Фі-
льовоф Кунецкий — сказав він і приєдн до
стола.

Товариство трохи оживило ся. Матвійчук враз зачав балакати в Гірченком і з Самсоном, а Купецкого взяв ся забавляти особливо Грінка. Попередний холод деєв немов зник. Самсонок не звязав на те, що Матвійчук був завзятим, розумним і влучним сторонником протопопи Матушинського, а Грінка з Купецким порозуміли ся о стільки, що власне пішли „на-ти“.

Невдовзі Матвійчук встав.

— Вибачайте, панове, але я мушу квалі-
ти ся. Я лишень принадково зайшов сюди. Хо-
дім, Кувецкий!

— Ти може гадаеш, що нас тут ректор знайде? Не бійся, вуйко Базиль його притримає! — успокоював Опазка.

— А що-ж, чекайте! Ми і так всі зараз ідемо — припрошував Білецький змученим голосом.

— Адже сьогодні останній вільний день — захоплював Опалка.

— Ні, в мене ще не останній; я аж в наступний тиждень верну ся до семінарії.

Не лишився ся Матвійчук, але за те він покинув Купецкий, котрий зостав ся в Гринков укладати точки порозуміння межки партіями.

Ся невірність Кушечкого трохи обійшла Матвійчука. Але вона була лаясьнь одним, маленьким колісцем в довгій ланцюху прикидумок, що на відході заробів ся в яго голові.

Матвійчук: вийшов самотній, якийсь нева...

то, щоби не було так як нині, що одні мають платити дуже великі і до того ще доплату на т. зв. репрезентацію, а інші з голоду пухнуть. Котрий з тих поглядів перемаже, побачимо.

Вкінці ще одну важну річ заповів новий міністер скарбу, а іменно, що готов скасувати люттерію, але також під тим усливем, если парламент згодить ся на установу ниньшого жерела доходу, котре би покрило страту тих мільонів, які дістає скарб державний з люттерії. Здає ся, що тепер парламент згодить ся на сей проєкт і люттерія буде вже раз скасована.

І ще багато інших важних справ порушив міністер Білинський у своїм докладі, з котрого виходить, що коли в президії кабінету погляди не суть нові, то однак в найважнійшій міністерстві скарбу віє новий а не „ліберальний“ рух.

Коли би міністер Білинський не впровадив нічого більше, лише ті три згадані повисше реформи, то вже би его заслуга не лиш для держави, але й для суспільности була велика.

Новини з Росії.

(Допись „Буковини“).

Інспектор київських шкіл А. Чернушевич зазначив у київській місцевій раді, що число шкіл города не відповідає потребам людности і проєкт відкрити нові школи. З відчиту А. Чернушевича ми бачимо, що від 16. серпня по 1. вересня до шкіл Києва хотіло вступити 910 хлопців і 761 дівчат, всего 1671 дитин. Із цього числа було прийнято 480 хлопців і 357 дівчат, всего 837 душ. Отже не прийняли 834 дитин. Щоб задовольнити потреби людности щодо виховання дитин, треба, каже А. Чернушевич, відкрити ще найменше 12 шкіл. — Тепер у-

че втомлений і став на тиху уличку, на котрій панувала сумовита тиша осінньої ночі. Прикрі думки все більше й більше пригнітали его чорною лавою, насували ся на его ум темні образи в сумній дійстности; він немов побачив високий чорний хрест, а на тім хресті розп'ятого мученика... Се був символ его рідного краю!...

— Пять сот років борби!.. Хто тебе не допав, рідна земле?... Оттам ще бовваніє Мамасве таборище, тут Бродом ходила Ляхва... Там агадкою про татарина зацятькують дитин, тут жебрак скину Кальвіном зве... Чи диво, що внемощіло наше племя, і що владаріли его діти?...

— Але ми не піддавали ся мовчки! Ми в козаки йшли! Ми гайдамаками ставали! Не дома під стріхою — по темницях наші батьки гибли, на судищах чорні круки кровцю пили, по стінах люті бурі білі кости розвітали!... Оттак ми гибли — тай погибли...

— І що нині розбудить нашого замерлого духа? Сили наші минули ся, кров наша пересікла трійлом рабства: анікчемні ми!...

А тут на цій світ нема друга, нема підпори ні підмоги ні звідки!...

О, не на бавек, не на нікчемну славу валяймо ми!... На часинку життя зійди зоре, лучша доле, для нас, пригноблених, висланих до ліпшу, обдіраних до лавки, замордованих, бездольних Руснаків!...

Матвійчук закрав лице руками і глухо заридав...

чителі й учительки шкіл не приймають дитин, через те, що нема де містити їх. Мешканці гор. Києва сим вельми роздратовані.

В бібліотеку університету єв. Володимира в Києві одержано від короля Сіамського дарунок: „Збірник євангелічних книжок будистів південної частини Сіаму“. Заголовок її „Tripitaka“. Сей твір видано в пам'ять 25-річного ювілею панування єсогочасного владки Сіаму по єгоже наказу. Книжку переплетено в ремінний коринець і обложено світло-вишневим колічкором. Веїх книжок 39 томів. До них приложено герб і портрет короля, з якого ми бачимо, що король сіамський не дуже старий, брне бороду, і носить вуса. Надруковано книжку в столиці царства сіамського — в Банкоці.

В Гродні здавна вже розводили рибу. Тепер управа Косминьська відклала на єю річ 50.000 карб. Перше за все думають коло м. Книшчина викопати велике озеро, де жити-ме риба. Коло того же містечка ще є 12 озер, які викопано по наказу короля Станіслава-Августа; в них думають скористати.

Тепер в Києві є 23 верстки електричної дороги; на єій дорозі бігає 39 вагонів. До 1-го єчня єкрізь по Києві буде тільки трамвай, а тепер поки що їздять кіньми по одній Кирпильській уличці. Побачимо!...

В Житомирі мають відкрити ломбард. Основного капіталу він мати-ме 30.000 карб. Термін закладу 1—12 місяців та ще 2 місяці вільги. — Користь банку складає 1 проц. інтересу і 1/2 проц. за схованку річний. Золоті й срібні речі цінувати муть ся в 90 проц. їх нагової ціни, а інші речі в три чверти ціни. Ломбард в Житомирі є річ дуже потрібна.

А в Чернігівській губ. в г. Кролівці 1. мая 1895. р. відкрито склад кустарно-ткацький під назвою: „Мастерська губернского Земства“. Ціль єє „мастерської“ полішити техніку ткачів і упорядкувати торгівлю ткацькими речами. Такі склади бажають утворити такі міста як Козелець, Остер, і деякі в Браценькому повіті, але поки-що тільки один Остер запросив до себе спеціаліста учителя-ткача.

Тимчасом міністерство хліборобства висловило бажанє вистежити геологію Росії і упорядкувати нову геологічну карту Російської держави, через те, що карта Чаславського,

яка досі була підручною річю, вже не відповідає сучасности.

Одеський голова довідав ся про шахрайства зборщиків і назначив несподівану ревизию, в якій брати-муть участь і репрезентанти мешканців Одеси.

Один господар одеський подарував місцевому (одеському) університетови 3.000 карбованців.

Виноград у Криму вродив добре. Вино з нього в єім році краще, ніж у попередні, але ціна надзвичайно низька — 70—75 копійок за відро без поезуди. Поеуда вельми дорога.

Горіляча монополія дасть ся в анаки. Досвідди дають вельми сумні й прикрі факти. З досвіддів ми бачимо, що монополія не поменшила а побільшила пиянство, та ще до него додала й розпусу. Так, там де монополія, не можна пити горілки в шинку і піють на уличці. Щоб дати людям захист, милостині шинкарі побудували коло шинків хати, де можна за 5 коп. випити шклянку чаю... В єих хатах є й осібні комірки, де дієть ся розгато такого, про що не варто й балакати...

Канцелярія впорядковани коронації, що має бути в маю, поручила голові петербургського пчільноводного музею А. Вердеревському приготувати на коронацію 15.000 відер меду, так званого „Царського єбиту“. Важний єстинець „батьюшка-цар“ готує „матушці Расєї“.

(Конець буде).

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 4. листопада 1895. р.

Від адміністрації „Буковини“. Ми дозволили собі пригадати нашим П. Т. Передплатникам кореспонденційними картами, яка сума передплати належить ся нам за рік 1895. Звертаючи сим ще раз їх увагу на конєчність скорого вирівняня заєглости, просимо можливі похибки за для євентуального спростовання подати до нашої відомости.

VII.

Полубила Петруся.
Та сказати бачи ся.
Ой лихо — не Петруся,
Ляже біля, чорний вус!

Іс. Ковалевський.

Другого дня, о четвертій годині по-полудни, по Альбертинській уличці йшли два молодики. Один, добірно причеурений, тримав ся, хоч був дуже блідий, досить жваво. Тимчасом коли другий і в єверхнім вигляді і в рухах ніби давав пізнати, що в него сегодня буддень. Се йшли Білецький і Самеонюк.

— Отже там мешкають твої нові знакомі? — горів Самеонюк оглядаючи здалека вистаючий хороший дім, під ч. 9. — Завидую, хотів бою ся, аби та нова знакомість не відчувала мені тебе — додав він і невесело подивив ся наперед себе.

Білецький мовчав. На его устах рисував ся слабкий усміх. Чим ближше він підходив до місця назначєня, тим більше ставало єму ніково. Знесилений вчерашньою гулятикою, не міг належно оперти ся чувством, які его наповняли підчас сєго ходу. Він лишень немов крик сон слухав товарища, ба навіть ледки примічав, що той з ним поруч їде.

— І деж ми сегодня увидимо ся? — продовжав Самеонюк невдоволено; — чи ти може вже будеш у Сімки? — У Сімки товариші мали від тепер харчувати ся.

— Може! — відповів Білецький. — Ну, бувай здоров! Відай аж завтра побачимо ся. — І з єими словами відчинив він євенту, що вела до дому милої. Самеонюк прудко пішов далі, а минаючи пори дім несприятно глянув втору, де блищали ся пєсоці вікна бєль-єтанжа.

При вході в єїні Білецького стрітила Ірина. З блискучими очима стиснула вона Цилєву руку.

— Ви точні! — усміхнула ся вона.

Циль нахилив ся і помімо єупротивленєя поцілував її — по німецькому звичаєви — в руку. В легенькій боротьбі, котра в наслідок того єчинила ся, він геть наблизив ся до неї і его уста на лєті дїгнули ся її мягких кучерів. Дівчина трохи відступила ся.

— У нас уже є гості — єказала вона довірливо.

— Єсьмію знати, хто? — єпитав Циль ніжно. Се питанє він поставив тим радийше, позаяк таким чином міг ще хвилину поєстоати в дівчиною та надивити ся в її очєнята.

— Увидіте, увидіте! — єказала вона і весело засміяла ся, адала єя, без причини. За єим швидкими кроками пішла, неначе поплала наперед Циль і отворила єму дєрї до покою.

Циль вєстав невеличке товариство. Була тут панї Мурашко з дочкою, кучериним, дуже хорошим підростком, коло котрого уникав ся трохи хижєрний панч, що тримав в руці широченну, буру, єтудєнтєку шапку. Далі нахилив ся в товаристві, лишень що в другім покою, Матвійчук і балакав там дуже ревно з доматором, котрий і сегодня навідав ся до євоїх родичих. Доматорки щєсє не було видно. Вона, бачило ся, несєла незалежну долю єсєподінї дому, то-є-то дєсє певно вєрала ся в кухню коло вєрі.

Панна Ірина знаєла Циль з приєутними. Панї Мурашко, чорнява, трохи єже поєжєрєна, але ще дуже рухлива єженщина, знаєла, що вона дуже урадувана, єновіла, що вона — поєпанє в роду — є жєна вєлєстєлєя жєвєстєности, єлєлєного шєлєктєича, та що приєєла

Виплата робітників. В німецьких промислових кругах застаналяють ся тепер над тим, чи не пініше було би виплачувати робітникам тиждевий зарплаток в який п'ятий день, а не в суботу. Недільний відпочинок по виплаті дає робітникам нагоду до більшого марштратства, а гадка, що завтра буде міг виспати ся, наклоняє кожного робітника до шійняства. В суботу ввечері тратьте робітники найбільше грошей. Коли би виплачувано в який п'ятий день, багато робітників чувалося би більше з грошем. За

тим проектом промавляє багато взглядів. Порядні робітники і при нивішній виплаті в суботу уникнуть непотрібних видатків, однако легкодушним витягають недільні розривки багато гроша з кишені.

Нещаслива пригода. В копальнях французького товариства в Бориславі працював 28-літній селянин Войтх Кіо і спускав ся на дротянім шнурі. Але ржа так проїла той шнур, що він урвав ся і Кіо з висоти 40 метрів впав в яму і на місці погіб.

Переписка редакції. Н. Б-вич в С. Помимо найшпирійшої волі ми не в силі усунути ті всі технічні перешкоди, які маємо при друкованю часопису. Найкрасші кліші відпечатать ся марно. Лише з вини друкарні газета спізнює ся. Ту в Чернівцях ще дуже примітивні відносини друкарські.

ТЕЛЕГРАМИ „БУКОВИНИ“.

Рим, 4. листопада. Нині прийняв папа на авдієнції депутацію Русинів, зложену зі 130 осіб, між тим 2 послів до ради державної Барвіньського і Вахнянина, під проводом архієпископа Сембратовича. Папа сказав, що для Русинів все зробить; у Римі отворив на ново стару руску колегію.

Відень, 4. листопада. Наш цісар і грецький король відвіділи себе нині взаімно. Стріча їх була сердечна.

Царгород, 4. листопада. Іменовано для поладження справи вірменської контрольної комісії, зложену з трьох могомедан і трьох християн. Презесом комісії єсть Шевфік ефенді.

Будапешт, 4. листопада. Урядова часопись оголошує відручне писмо цісарське, котрим на власну просьбу міністра хліборобства Фестетича звільняє ся его від дотеперішного становища з признанем для его великих заслуг. Другим писмом іменував цісар віцепрезидента палати послів Гната Дараніого угорським міністром хліборобства.

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень
у Львові,
улиця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесії ц. к. міністерства справ внутрішніх з дня 9. грудня 1891 р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. п. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, опертий на засади взаїмности своїх членів, обезпечує всяке майже довжикке і недовжикке протів шкідливого впливу найнебезпечніших усилань і починає можливі найкращі премії.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожежі.

Зголошення о уділені агенції в місцевостях, де нема агенції „Дністра“, приймають ся.

В Дрібній бібліотеці, видаваній у Львові Костем Паньковским, вийшли доси сі книжочки (разом чисел 13):

Байки Евгена Гребінки (10 кр.)
Маярі, оповідане Всеволода Гаршина (10 кр.)
Проїсок, поезії Павла Граба (20 кр.)
З чужого поля. Переклади Павла Граба (20 кр.)

Що то є господарність — Герінга (переклад В. Герасимовича) 20 кр.

Поезії Осипа Маковей (20 кр.)
Оферма, оповідане его-ж (10 кр.)
Твори Івана Сурика, переклад з російського (10 кр.)

Українські писання Митра Оленьковича (10 кр.)

Писання Василя Кулика (10 кр.)
Чернеча республіка на Афоні — Василя Щурата (10 кр.)

Нарід в неволі (то що було друковане і в Неділі) — 10 кр.

Микола Палкин Льва Толстого, оповідане (10 кр.)

Останні романи Г. Сіковича. Два відчати М. Грушевського, читані в львівськ. „Клубі Русинів“. Видане Василя Лукича. Накладом ред. „Зорі“. 16°. 50 стор.

Твори Степана Руданського. Том I. Пісні. Приказки. Прислів'я. Байки. Бібліографічний показок. Заголовки „Сльвівомовок“. Видане М. Комара. Коштом видавця. — У Львові 1895. 16°. 192 стор. Ціна 40 кр. (в портретом автора).

Кобзар Тараса Шевченка. Вибір поезій для народу. Частина друга. — (Книжка том. „Просвіта“ у Львові чч. 184—185) мал. 8°. 136 стор. Ціна 20 кр.

Повістки і ескізи з українського життя — А. Кримського, появили ся у Львові з друку. 8°. Стор. I—IV+1—322.

Василь Чайченко. Байки. — Накладом редакції „Зорі“ у Львові, мал. 8°. 68 стор. — Ціна 30 кр.

ТОВАРИСТВО „ПРОСВІТА“

при об'єднанні ся іспитах в школах народних подає до відомости Сьвіта. Рад Шкільних, Впов. сьвященств, катехитів, учителів і родичів, що книжки накладу товариства, приволені кр. Радою шкільною на премії для учеників, крім опрацень з золоченими берегами, можна купити в канцелярії товариства при улиці Вірменській ч. 2 по слідуючій ціні:

Роскази про сили природи 20 кр. Оповіданя з життя сьв. Бориса і Гліба 20 кр. Поезії для дітей 27 кр. Сестра 15 кр. Байки 22 кр. Історія Руси ч. I. 25 кр. Історія Руси ч. II. 23 кр. Лєн і конопі 24 кр. Рогата худоба 45 кр. Про живихоту і дїст 20 кр. Вестни Франкія 16 кр. На дєсїнї 22 кр. Серед лєдогого моря 25 кр. Житє сьв. великомученика і лікарє Поклєсїя 20 кр. Дрібна ішла господарєва, а великі гроші 20 кр. Відкритє Америки 22 кр. Заїрєта шкідли і пошкодочні 42 кр. Перевитанє 18 кр. Книжки і Методї 22 кр. Молитвенник народний (з заглавї опрацї) 20 кр.

в дубній опрацї:

а) хрєст золотий і золочений хрєст з перєду 25 кр. б) ціла опраца золотила, берєги золочєні і золочений хрєст з перєду 35 кр. — Молитвенник народний великий по ціні 90 кр., 1-10, 1-20, 1-50 і 1-80 кр.

Всякі замовленя висилають ся скоро і точно.

ВИЙШОВ

МОЛИТВЕННИК

виданий „Просвітою“

в народній мові, великий, обіймаючий 640 сторін друку, найновіший зі всіх таких Молитвенників.

Молитвенник сей містить в собі: I.) Молитви щоденні ранні і вечірні. II.) З Богослужєня церковного, іменно: а) з Вечерні, б) з Повечерини малої, в) з Повечерини великої, г) з Утрені, д) Літургія сьв. Іоана Золотоустого, е) Молитви з часі сьв. Літургії. III.) Тайни покаїня і прєсєв. Евхаристїї. IV.) Молитви для різного віку, стану і в різних потребах. V.) Молитви в часі великого посту. VI.) Молитви на празники а) Господські, б) Богородичні, в) Сьвятых. VII.) Молитви сполучєні з відпустами, VIII.) Акафіст до а) Ісуса Христа, б) Прєсєв. Богородичї в) сьв. Отця Николая. IX.) Молебєн до прєсєв. Богородичї. X.) Тропарі, кондаки, богородичні і прокимєни а) недільні, б) щоденні, в) на празники Господські, Богородичні і Сьвятых, г) на деякі потреби. XI.) Коляди і иньші пісні церковні. XII.) Місїянослов цього року.

Сей молитвенник дістати можна в канцелярії товариства „Просвіта“ і в книгарні Ставропигійській і перепл. заведеню Мих. Слонимського по таких цінах:

- 1) Молитвенник брошурований — зр. 70 кр.
- 2) опрацєний на шї в полотно з одвітними відтисками — „ 90 „
- 3) опрацєний ціло в полотно з золочєнями і відтисками 1 „ 10 „
- 4) опрацєний як під 3) з додатком золочєних берєгів 1 „ 30 „
- 5) опрацєний на шї в шкіру з золочєнями і відтисками 1 „ 10 „
- 6) опрацєний ціло в шкіру з золочєнями і відтисками 1 „ 60 „
- 7) опрацєний як під 6) з додатком золотих берєгів 1 „ 80 „

Замовляючі поодинокє Молитвенники зволать прислати на оплату почта 20 кр.

Альбум заслужєних Русинів.

Ціна 70 кр.

ПРАВДА

ВІСТНИК

полїтики, науки і письменства, виходить двічі в місяць по ціні на рік 4 зр., на пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.
У Львові, улиця Академічна, ч. 8.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

кєс на книжкї:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодїки, мїщан і сєлян, редактовану Омєлієм Поповичєм

року 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894, по 1 зр. 20 кр. за рєчник, а всї 9 років по 9 зр.

— З верєсєлєвою почтєвою 9 зр. 30 зр. —

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ разом з
ілюстр. додатком „Неділя“
вносять:
за цілий рік 10 зр. — кр.
за чверть року 2 „ 50 „
хвісточ — „ 85 „
для заграниці 15 рублів або
24 франків.

Посилкові числа по 6 зр.
з бюрї газет Л. Горювца в
Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:

у віторок, четвер, суботу
і неділю.

Редакция і Адміністрация
„Буковини“ находитъ ся в
Чернівцях (ул. Петровица
ч. 2), куда всі дописи адре-
сувати належить. — Бюро
редакцій отворене щодня
від 8. рано до 8. вечером

„Русини галицької землі!“

I.

Велику просьбу маємо до Вас, галицькі Русини, а іменно, щоби Ви серед того вічевого крику, який тепер залунав по галицькій Русі, послушали і нашого спокійного голосу, який походить із щирого бажання народного добра. Великої відваги потрібно тепер тим, хто серед того загального гулюкання і погоні за виштовхуваними неудачі ostatnich виборів осмілились ся сказати своє безпристрасне, спокійне слово. Такі люди в одній хвилі втрачають популярність, коли — що гірше — не назве їх хто прилюдно зрадниками і т. п., як то у нас тих слів не жалують. Ми не потребуємо ждати, ми вже наперед знаємо, що противники „Буковини“ сипнуть на ню камінням і болотом за наші дальші слова, та не їм, безпам'ятним загорицям, нас злякати: не їм і нас так стероризувати, як стероризували галицьких Русинів, що тепер люди ходять просто, як замотилені вівці, і крутять ся в колесо, без виходу, без надії на оздоровлення. Ще є люди, що в їх зачароване колесо не дали ся втягнути; ще є люди, що у тім хаосі бачать, яка би нам робота ліпша, і їм ніхто не зборонить

сказати своє слово. Отже послухайте і судіть!

Всенародне віче

на день 15. падєлиста до Львова скликають отці Русини: Роман Бачинський, Василь Давидяк, др. Михайло Король, Василь Нагірний, Стефан Новаковский, др. Теофіл Окуневський, др. Евгений Олесьницький, Лонгин Рожанковский, Юліан Романчук і Кость Телішевський. Значить, віче скликають опозиційні народовці, москвофіли, а долучились і радикали. Ціль віча означена в відозві словами: „представимо ще раз образ вопіючих кривд наших в часі последних соймових виборів, заперестуємо торжественно против подптаня законів, заперестуємо против недефальности краевой законодатной репрезентации, избранной а властивой заіменованой против нашей воли, як би в наругу Божим і людським законам, і виберемо депутацию, котра би занесла сей протест перед престол Добротливого Монарха, котрому лежить на серци житє і розвій всіх народів, підлягаючих єго скинтрови“. Така ціль віча: одним словом — протест. Добре! Заперестуємо!

Чому маємо протестувати? Бо — як сказано у відозві — „міра терпеливости руского народу в Галичині скінчила ся.

Границі, по-за котрі та терпеливість ніколи не виходила, нарушили іменно ті, що були поставлені на їх сторожі. Нарушили їх, позабувши на свої св'яті обов'язки, подоптавши ногами приписи закона і станувши виключно по стороні одної касті, котрій тим способом заперестили з гори певну перемогу. В тім случаю хіба вже й неумітна терпеливість, а противно, було би гріхом, самоубійством — глядіти з заложеними руками як горить над головою стріха і грозить погинеблем нам самим, нашим дітям і внукам. Наша історія не мало дає доказів, що руский нарід в критичних хвилях зривав ся як могучий великан і забувши друг друга всякі непорозуміння ставав грудь о грудь, щоби сотворити неодолиму стіну в захисті своїх святостей. Надоспіла пора і нині вписати в нашу історію такий подвиг. Отже маємо зробити такий великий подвиг, а іменно — заперестувати на вічу. Добре! нехай і так! Коли йде о протести, то справді віче надає ся до того найлучше.

Але чи справді всенародне віче було доконче потрібне? „Діло“ каже: „Всенародне віче у Львові було річню коначною а викликала єго грізна вага хвилі. Нікчемним би Русини були народом, як би по ostatnich виборах до сойму

101

ПЕРШІ ЗОРІ.

ПОВІСТЬ.

Написав Теодор Галія.

(Даліше)

— Як тут приємно! — виклинула Ірина щасливо, оглядаючи той тихий закуток божого світа. — Тут я би жила, тут і село і місто при купі! Іринин повір пробіг по владичому муру. В тім її щось там зацікавило. За мури власне виринув високий, сипчастий, жовтий папір, від котрого на перехожих глянула пара блискучих очей.

Ірина звернула увагу Цили на невидимо-го глядача.

В тім незнакомий сховав ся, і наомісць почув ся за муром різкий свист. Жовтий папір знов показав ся, але вже не самий. Коло него довгою ланкою поставили преріжні на криги: чорні, сині, білі і так далі, тут широкий прилепаний капелюх, там високий з кінчиком немов невеличка голова цукру, там знов якийсь несправний циліндр; — а двадцять їх було.

— Що се за люди? — спитала Ірина, від часу до часу несповно поглядаючи в гору.

— Виетава капелюхів — відповів Циль.

— Але по-що се тут..?

— Ну, виетава, добрим людям на пожиток. Однак упереджаю вас, що се дорогі річі. Оттой бурій капелюшок на приклад, що вже пресить ся на снопчюнок, такий коштувати ме 2 одну тисячу...

— Та говоріть бо по людски! Скажіть!.. благала дівчина по дитинячому.

— Я своє сказав. Як вам за мало, то удайте ся до пана Матвійчука! —

Перехожі минули, і наомісць розпочала ся розмова на мурі.

— Чуєш ти, Макогонє, а то що за один пішов з Матушинською? — обізвав ся невизначний циліндр до жовтого капелюха.

— То ти не знаєш? Такий з тебе Фуке? Та се той задерживієт Біледкий; — відповів так аваний Макогін.

— Цесе... Та він ще лишень відій на другім році! — прошептував так аваний Фуке. — А вона-ж чого з ним волочить ся? Хіба на него буде чекати?

— Ні, не буде! Ти її відобеш! — кепкував Макогін.

— Бий ся ти, коли потилиця свербить! — відтрав Фуке. — Я там уже не наближаю ся, де другий місце закрів. Там уже „нечисто“.

— Але у неї гроші є! — сказав Макогін.

— Оваа, як будуть дві тисячі, страх великий! А хоч би мала й три, то посидить пташок, надівочить ся, аж їй світ замахитрять ся! — сварив Фуке.

— Кілько? Дві тисячі?! Нізроку, славний з тебе рахмістер, акурат такий, як з професора Клягана. Ні, ні, любчику, у неї є до двадцять тисяч посагу! І старий, то богатир, але єго дукати не ти рахувати меш!..

VIII.

Bischofsberg, du grüner Rasen!..*)

Данило Млака.

Стоїть гора висока,
А під горою гай.
Зеленесенький густесенький
Непаче справжній рай!

Л. Галія.

Осіннє сонце власне зайшло, коли наші знакоми опинили ся на Владичій Горі. Тут на північній убоці, при доріжці, що вила гадюкою навкруг гори, находила ся, немов обширний приморок, пісковата площа зі всіма знадобами до снопчюнку. Тут залюбки ставав трудний вандрівник, радо опускав ся на грубо тесані стільці і тихо давав повороти волю.

І справді, було куди дивити ся! По одній бік роветеляла ся широка як море рівнина, пронизана блискучим Прутом і губила ся генген неначе у синій мряці далекого Бескиду... Сюди знов стрічало око зелені поля, мальовані сльця, темніючі ліси і знов таки синю далеку далечину, недосязну і сумовиту... „Зелена мурава!“ Кілько молодих голосів просивало на твою славу твоїх сердешних пісень!.. Кілько мрій родило ся на тобі! Кілько сердешних зітхань, горячих поцілунків уносив вечірний легіт по мовчальних убоках твоїх! Кілько правдивого, чистого щастя зазнали от-тут людеки діти!..

*) Владича Гора, звана мурава!..

внесли мовчки нанесену їм тоту нечувану кривду і зневагу. Нікчемні би були Русини, як би не ужили всіх можливих способів, які подає їм конституція, для заперестованя против тої нечуваної кривди і зневаги. Одним з тих „всїх можливих“ способів є, як каже „Дѣло“, віча. Теперішнє всенароднє віче, се по словам „Дѣла“, акція піднята виключно для полагодження одного діла, котре відчуває весь загаль Русинів, а притім піднята поза організаціями поодиноких стороництв яко таких, отже і не маюча значіння яких небудь компромісів.“ (Яксь дуже штудерна видумка). „Галичанин“ каже, що наведений висше вічевий комітет, на его думку, єсть „зародышемъ и началомъ если уже не примиренія русскихъ партій, то по крайней мѣрѣ, согласного и совмѣстного ихъ отпора покушеніямъ, предпринятымъ на обезличеніе русскаго населенія Галичины“. Надіє ся також, що тепер народовці перестануть громити „Москву“ а звернуть більше уваги на галицькі діла, „состоящіи въ томъ, дабы сохранить русскую національность въ Галичинѣ“. (Менше о то, як „Галичанин“ ту русскую національність розуміє! Тепер іде о протест!)

„Небезпечність велика і не пора роздумувати (чи їхати на віче), коли кожда хвиля приближає грізну катастрофу. То не пуста демонстрація, як хотять вмовити в світ наші непрошені опікуни, — то рішучий, зріло обдуманий крок, визваний одностайним голосом цілого народу“. Се ще кілька слів з відозви.

Отже весь біль Русинів по виборах, ціле озлоблене і розчароване, вся охота відплатити ся, вся енергія реакції Русинів, яка появляє ся по невдачі, скрісталізувалась в що? — у віче! Віче має зарадити катастрофі, віче має зарадити нашому нещастю, віче має здерти маску з лиця наших противників, віче має бути на-

шим першим повиборчим „подвигом“! Добре! дай Боже, щоб з того подвигу був хосен! Надужитя були; протестувати треба!

А тепер ми

пригадаймо собі дещо! Не зашкодить пригадати собі, бо іменно помиляємось через те дуже часто, що занадто скоро забуваємо минувшину. Не давню минувшину пригадаємо, не часи межі усобиці поміж нашими князями, але одну подію галицьку з 1892 року! Страх, як би ми раді сказати своє слово про сей рік, та ні! не скажемо, бо „Буковина“ „аж з другого краю! звідки она приходить мішати ся в галицькі справи?“ Радше нехай „Дѣло“ з року 1892 говорить; оно-ж так всім переконує! Его-ж так усі слухають! оно-ж має за собою „мільони“! оно веде перед і т. д. і т. д. Нехай же оно й говорить!

Факерверки „безъ конца“!

Таким словом привитало „Дѣло“ 1892. р. (ч. 4.) відозву москвофілів, — котрі скликували „всенародное віче“ на день 2. лютого 1892. р. Віче мало на цілі те саме, що й теперішнє: „висказати во всеуслышаніе найяснѣйшого монарха и его правительства, державной думы, сойма и всѣхъ мѣродательныхъ круговъ: що насъ болить, що намъ долягаєть“. На те Дѣло сказало тоді просто з моста (цитуюмо все дословно): „Ім (москвофілам) ішло і йде о безголову фракційну демонстрацію, о факерверки (гл. ч. 4. Дѣла 1892. р.). Там де на чоло якої-небудь акції стають Добрянські, — там народовці, шануючи своє достоїнство, не можуть і не сьміють іти“. („Дѣло“ 1892. р. ч. 14.). З тих „Добрянських“, що тоді скликували москвофільске віче, на теперішній відозві підписані Роман Бачинський і Лонгин Рожанков-

ський. Може бути, що они лучші, як Добрянський, може не такі скрайні, але они тоді скликували иньше „всенародное віче“.

„Всенародное віче“ відбуло ся; явило ся на нїм з 2000 осіб, як писали часописи. „Численність нинішнього т. зв. всенародного віча — писало „Дѣло“ в день того віча в числі 16 — єсть безглубшого значіння і може заїмпонувати хіба тим кільком необізнаним з нашими відносинами Росіянам, що приїхали до Львова, яко справоодавці, бо нікому більше она не заїмпонує і впливу на хід справ руских мати не може. Віча мають у нас рішаче значінє не тим, що в нїм взяло, участь тільки а тільки людий, але тим, хто віча скликує і хто аранжує“. Нема що перечитись, „Дѣло“ правду написало.

Ну, добре! Тоді скликували москвофіли самі, а тепер разом з народовцями, та ще навіть і своїх скрайних елементів не втягнули до того. Зсолідаризували ся отже москвофіли з народовцями, щоби заперестувати. Чи треба було солідарности на ту хвилю?

„Потребу солідарности і консолідації сил руских кождий признає — писало Дѣло в нагоді „всенародного віча“ 1892. р. в ч. 8. — але-ж яку консолідацію і а ким солідарність? З тими, що в часі, як була солідарність, підконували їй і довели до того, що народовці мусили супротив їй ділами деструктивного застерегти ся прилюдно, в соймі? Та й яка гарантія, що по постанові солідарности буде инакше межі самими Русинами? — не згадуючи вже о тім, що само солідаризованє себе з деякими елементами може шкодити Русинам в їх відносинах на нїм. Бо-ж нам адяєсь, що консолідованє Романчука з Іваном Добрянським і Павлом Користи рускій справі не принесе — було би се таке, як в байці „Орел, щунак і рак“. — Русини знає і свого безголовя. Так було давно, в історії, так єсть і нині. Самі на себе крутять нагайку, самі притомом шукають багня, де би застрягли і не могли вилізти, — самі собі вишукують труднощі.“

Золотистим блиском розлила ся вечірня вірниця на заході. Паньство Матушинські в гостях зійшли на на пісковату площу, зарослу низким корчівником, і в тім порядку, як прийшли, по парі посідали на стільцях та лавочках, що стояли навкруг чотирикутного подовговатого стола.

— А то щастє, що не знайшов ся ніхто лакомий на сей кусень землі. А я вже бояла ся, що треба буде зробити retour. І чи не була би шкода? — говорила пані Мурашко до пані Матушинської. Вона була тим раднійша, що наражала товариству се місце.

— Справді, тут дуже красно! — potwierдила панна Матушинська, убираючи окуляри. При сїм сіла і запросила рукою свою розмовницю сїсти.

— Тут би оттак гайтовати можна — додала ся послідна веселенько.

Мало-по-малу показало ся, що те місце і у других членів товариства знайшло належну оцінку.

— Оттут би й танцювати можна! — зауважила панна Тоська до панна Корчевича.

— А яке се відповіднє місце для поединку! І не за обширнє і не за вузьке — сказав бурш в міною анахара.

Іначе думали духовні особи.

— Аж тут можна переняти ся патріотичними мислями! — сказав Матвійчук, а в думці додав: — і писати вірші.

— Я по таких місцях любив учити ся, як був у семінарії — промовив протопоп а видивим задоволенням, виймаючи з кишені срібну табакерку.

Лишень четверта пара, Циль та й Ірина

мовчали. Темнота наближала ся очевиди. Тут вечірня зоря могла засїсти, там проривала ся одна дрібна зіздочка, там ще одна; нїтер зміг ся; місяць виразнїйше виступив срібним серпом; мрак в долинах агусла — над Владичюю Горою розкинула ся тиха, ясна, мінка, але неначе задумана осіння ніч...

— Що на тім місці найкраще чинити? — спитав Циль тихцем, тримаючи в руці Іринину ручку.

Ірина мовчала.

— Любити ся — відповів він сам матким, аж жалібним голосом. — Правда, єдина моя?

Ірина в задумі покивала головою і лишень легесенько стиснула его руку. По сїм щось згадала, вложила руки навхрест і спустила голову до-долу.

— Господи, який я нещасливий! — сказав Циль з часом, трохи не за голосно. — Все я готов за тебе дати, і кров і жите своє, все готов для тебе зробити — але лишень одного не можу тобі дати! — сказав він гірко.

— Що таке? — спитала Ірина здивовано.

— Імени свого не можу тобі дати! Коли-ж ми поберем ся!

— Не жур ся! — потїшала Ірина з певністю. — Я тебе й так люблю... — Вона не примічала, що вони стали на-ти.

— І будеш любити? Унесь час?

Ірина мовчала, лишень, здавало ся, минала головою.

Циль проймав ся, упивав ся дивними чувствами, немов винивши казкового любистку. Він глянув на небо і в его умі вродила ся мрія: Як вона розкаже, то а єї прекрасні зорі рукою з неба повбирає; як вона розкаже, то

демонам влечу понад земні простори; як вона розкаже, то золота зпід землі добує і щастє і долі і вічності у Творця дістану!...

— Ірино! Знаєш ти що нового? — шепнув він по довшій мовчанці. — Кажу тобі, що я твій невільник! — сказав він з переконанням і голосно зареготав ся. Ся гадка наповнала его надзвичайною радістю. Він довго не розумів істоти свого стреміння до Ірини. Відгадавши томачу загадку, велико втішив ся.

Ірини, однак, не так вразили ті дивні дії неї слова і той дивний сьміх, як би сего бажав був Циль. — Господи, як він дїтливо аж жартував! — аж здригнула ся Ірина. Вона так і спостерігла в пераліком, що в її любистку серця на хвилину немов урвало ся те щире „щось“, що її притягало від когось часу до Цила. Дівчина відвернула личко.

Однак хвилини непорозуміння прудко минула. Циль пояснив Ірині, що а їй справді до смерті відданий, і вона зачала вірити, що він се перед тим таки не говорив на сьміх; а тїм невільник! Протиівно, Ірина почула ся знов щасливою. Коло неї сидів милий і всего себе, своєю любов, своє молоде жите давав їй до розпорядимости. І як то він гарні річи говорив! Про її красу, про свою силу, про любов і жите, про шмєту і кров, про тугу і смерть і знов про любов!

Ірині стало горєче, вона отворила уста, аби дихнути вільнїйше. Їй адало ся, що вона та царина в казці, і що се все навкруг неї якийсь загадочний райський сьвіт...

(Далше буде)

Таку науку вчитало було „Дѣло“ п. Телішевському за его знану брошуру. А тепер той сам п. Телішевський скликає також всенародне віче.

Справи парламентарні.

— 0 —

Комісія бюджетна відбула дня 4-го с. м. засідане, на котрім явились міністри: Бадені, Білльський і Гліни.

Пос. Екснер реферував позицію „почти і телеграм“. Жадан побільшення висших посад, іменно урядників девятої ранги. Критикував закон обмеження на старість почтових маніпулянтів. Пос. Цейтас жадан, щоб стабілізовано на етаті маніпулянти почтові, телефонічні і телеграфічні, а тепер бодай підвищено платні. Міністер торговлі Гліни заявив, що заведе лійший аванс, побільшить число висших посад, збільшить ремунерацію урядників почтових в місцевостях кліматичних і переіменуват провізоричі посади на сталі, та що старші маніпулянти дістануть 50 зр. місячно.

При позиції „рада державна“ жадан пос. Герольд, щоб в стенографічних протоколах з засідань палати послів поміщувано також промови виголошені в німецькій мові. Пос. Менгер заявив, що жадане пос. Герольда вишло би на шкоду німецького языка. Президент міністрів гр. Бадені признав, що принципіально послы мають право промовляти в рідній мові, але в практиці заходять многі технічні труднощі, котрі ще більше знизали би роботу палати послів.

При позиції „фонд диспозиційний“ заявив пос. Герольд, що молоді-ческе сторонництво буде голосувати против, бо програма правительствена не подобала ся в Чехії. Пос. Кайцль назвав теперішню ситуацію дуже напруженою, питає, що чувати з реформою виборчою, і жадан рівноправності Чехів в урядах. Відтак рад би знати, чи правительство хоче залишити теперішню систему обмежування загальних прав горожанських. Пос. Барайтер в імени німецьких націоналів заявив ся против. Пос. Романчук заявив, що буде голосувати против фонду диспозиційного, бо дотеперішня політика членів кабінету не будить в нім ніякого довіря, а програма правительствена не дає запоруки, що правительство буде вести розумну політику. Президент міністрів гр. Бадені заявив, що в справі реформи виборчої додержить свого приречення в програмі, се значить, що проект реформи буде предложений небагом палаті, скоро йно наради над бюджетом поступлять наперед. Що-до реформи ординації сеймової, то найперше мусить бути полагоджена реформа виборча до ради державної. Квєстия языкова, порушена Молодо-Чехами, може бути успішно полагоджена при добрій волі сторонництва. Що-до kwestії зборів перед виборчих, то правительство не буде на будуче строго придержувати ся букав закона. Вкінці заявив гр. Бадені, що з результату голосування фонд диспозиційний не робить kwestії дова для кабінету. — При голосуванні прийнято позицію „фонд диспозиційний“ 19 голосами против 5. (Против голосували послы: Кайцль, Герольд, Романчук, Штаппендер і Барайтер.)

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 8. падолиста 1895. р.

Повитанє галицького маршалка краевого гр. Станіслава Баденіого. Вчєра, дня 7-го с. м. відбуло ся торжєстєвєнє вєрєвєдєнє в урядованє гал. маршалка краевого гр. Станіслава Баденіого. В великій салі зібрани ся всі члєни і урядники гал. виділу краевого і урядники тих краєвих інстєтутів, що стєють під зарєдком виділу краевого. О 11-ї год. прїйшов гал. намєстник кн. Сан-гушко вєрєвє в кр. маршалком гр. Бадєнім. Овєієл

промовив намєстник до новоіменованого маршалка і підніє, що цїсар вєрєвєдєв єму той уряд з довіри до єго дотєпєрїшньої прайї. Будуча прайї будє тим хєсєнійша, коли будє порєзумїє мїж краєвою адмїнїстрацїєю і державною властью. А з свої стєорони обїцєв гал. намєстник до того змєгати. Маршалок краєвий склав в руки намєстника подєку для цїсаря за іменованє і прїпрїк за попєртем виділу краевого старати ся з вїконанєм своїх обєвязків. Коли намєстник вїддалєв ся, промовив заступник маршалка краевого Хамєц до маршалка і запєвнєв, що так члєни виділу краевого як також єго урядники свїдомї своїх обєвязків і що маршалок мєжє буть певним жичливєго, лєвєльнєго і шїрого попєрты виділу краевого. У вїдповїдї завїзєв маршалок гр. Бадєні до пильнєстї і сєрїєзної прайї, а тим вїйде як найкрасшє порєзумїє мїж нїм а вїдїлом краєвим і єго урядниками.

Іменованє. Гал. краєва рада шкільна іменовала учїтелями Захарїю Дємбїєра при гїмназїї в Коломїї; кс. Івана Слєсарєжа при реалній шкєлі у Львовї; д-ра Вїнцєнтїя Смылку і Робєрта Клемєнсєвїча при IV. гїмназїї у Львовї; — а суплєнтами гїмназїяльними іменовано Василя Ткачєвїча в Станїславовї, Василя Вїнара при рускій гїмназїї у Львовї, а Богдана Лєпкого в Бєрєжанах.

Др. Володїмїр Яновїч, члєн товариств „Стїч“ і „Громада“ у Вїднї, зїїстав іменованїй ц. к. сєкєндєрєм тамошнього шпїтєлєу в IV. окрузї (Wieden).

Черновєцка Панама. Від лєгєгєсь часу повїзлєють ся в черновєцкій прєсї закїдї протїв радї мїської в сїравї елєктрїчного освїтлєня. Головнє звєртають ся ті закїдї протїв єдного радїника мїського, д-ра Вахтєля, котрїй був рєфєрєнтом в тїї сїравї а зарєзєм є правнїчнїм заступнїком фїрми, котра має концєсїю на заведєнє елєктрїчного освїтлєня. Коли єногдї прїйшло до голєсєванїя в радї мїській в сїравї освїтлєня, підтїгнув ся др. Вахтєль від голєсєванїя. Сє дало нагєду до інтервєстїї, чєму вїн, якє рєфєрєнт тєї сїравї а повнїїй радї, члєн спєцієльнєї комїсії і зєгалї радїник, котрїй тєю сїравєю досє рєвно занїмаєв ся, вїдрєзу вїдтїгнув ся від голєсєванїя. Піднєсєно також, що черновєцка прєса робїть єму закїдї, якє бї вїн в тїм нє має чїстїх рук. На жалє нє був др. Вахтєль при тїм і нє мїг на всі ті закїдї вїдповїєстї. Тєму сєю цїкаву сїравєю вїдрєчєно до слїдєуючєго засїданїя.

Архєєлєгїчнї вїкопї. При розкопуванїю мєгїл в Бєртковї, зєлєчївського повїту, знаїшли сєлїнї Дєлєвїч, Хамула і Гєргєта вєлїкїй старїннїй тєнїр і двї підковї, а в другїїй мєгїлї найдєно старїннєу збрєу. Збрєу забрав дїдєч.

Росїйський вєяк рєбївнїком і убїйнїком. До коршмї в Сємаківцї під Збєражєм прїйшов в нєчї з 4-го на 5-го с. м. нєзнакєннїй росїйський вєяк і зажадав від шнїкаря горївнї і пєрєкускї, євнїднєно бєзплатно. Шнїкар дав. Відтак зажадав вєяк грєннїй. Коли-ж шнїкар на таке нє нє згєдїєв сє, вїстрїлєв вєяк з карєбїна і порєвнєв тажєко шнїкарє. Ранєннїй єщє борєннєв ся, а тєдї пхнєув вєяк єго кїлька разїв бєїгнєтом. На крїк прїбїг лїєннїй стєрєж з Сємаківкї, алє в тєго вєяк убїєв, а обрєбуєвнїш обї жєртвї втїк на росїйську зємлєу.

Дєтєпнї вєякї. В єднїїм нїмєцкїм мїстї згубїєв вєяк мєшонку з грїшнї. Другїй вєяк найшов єї і вїддав полковнїковї, котрїй в тєї спєсїб єго вїнагєрєдєв, що дав єму 24-гєдннєу вїднєстєку. Кїлька днїєв пїзнїйшє згубїєло аж шїєтєох вєяків мєшонкї з грїшнї, а другїх шїєтєох найшло їх. Полковнїк зарєдєв тєдї, що кєждїй вєяк, котрїй на будучє найдє мєшонку з грїшнї і вїддає єї, єдєржїть 24-гєдннєу вїднєстєку, алє рївнєчасно кєждїй, що єї згубїєть, будє засуджєннїй на 48 гєднї арєштєу. Від тєго часу нїхтє вжє в полєу нє найшов мєшонєк з грїшнї.

Чорнїй дїямєнт. В парїєскїй акадємїї наук показуєв єногдї єднї з члєнїєв чорнїй дїямєнт, що важїть 3776 гєратїєв. Єго найшли в Бразїлї, а набуєв єго єднї Єврєпєєц. Найбїльшї чорнї дїямєнтї, якї досє знаїшли, важєлє 600, 800

і 1700 кар., а при тїм нє бєлї таїє гарнї як сєї найдєннїй, котрєго мєжєна уважєтї пєршє-рядною мїнерєлєгїчнєю єсєбєлїєстєю. Вїн вєлїкїй як кулак мєжчїннї і прєдставлєє вартїєстє 200.000 фр. Чорнїй дїямєнт тєвєрдшїй нїж бїлїй і тєму єго бїльшє увїжєвають до пєрєтїнєнєя і вєрчєнєя.

На смєртє чєрєз повїшєнє засудїєв лєвїєскїй суд прїєжїжнїх Ганю Бєгар за удєшєнє власнєї дїтїннї і закєпанє єї в снїгу.

Кольєнїя жєнщїн. Панї др. Марїя Вєлькєр, найгорєжїйша прєпєгєторєка єманцїпєцїї жєнщїн, куцїла в державї Нєвєго Йєрку вєлїку посїлєстє, на котрїй хєчє устрїтї кольєнїю, дє нє сьмїєв бї жїтї мєжчїннє. Всї кольєнїєсткї мають жїтї в єднїїм вєлїкїм дємї. Надзїр над адмїнїстрацїєю будє прєвєдїтї єсєновєтєльєка разєм з двєма вїбраннїми уряднїкєми-жєнщїнєми. Хтє хєчє мєшкєтї в тїм дємї, мусїть прїрїкєтї вїкєлї нє вїїтї замуж. Жєнщїннї в рєках 15 до 35 дєжє радє прїїмає сє. Щєбї сїлєськє жїтє нє дєжє нудїєло, будуть жєнщїннї занїмєтї сє сєрїєзнїми студїєми, розумїє сє полїтїкєю і сєцієлєннїми сїравєми та спортєм. Євнїднєно трєба будє прїдєржувєтї сє щє єкєрємїх дємєвнїх прїпрїєсїєв.

Кїлька бєрєбєлє спєтрєбєує сє? Англїя, Францїя і Нїмєччїна вїддалє прє сє статїєстїкї дєнї. Пїєлї нїх посєдєжєно в Англїї бєрєбєлєми 1,232,055 лєнїєв і всєго дїєстєлї з тєго 4,662,147 тєн бєрєбєлє; до тєго вїрєвєдєжєють щє 14,140 тєн, так що на кєждєго чєлєвїка прїпєдєє рїчнє трєхнї бїльшє як 2 цєнтїєрї. У Францїї обсєдєжєно 3,342,000 лєнїєв, котрї дєлї 10,100,000 тєн бєрєбєлєв. З тїх вїєвєзєно 100,000 тєн, 400,000 тєн з'ужїтє до вїрєбу крєхмєлєю і горївнї, а рєштє з'їлї. В Нїмєччїнї з 7,592,165 лєнїєв дїєстєлї 32,277,851 тєн; з нїх 26,301,765 тєн з'ужїлї до харчєу а 1,213,584 тєн прєдєдєно для вїрєбу алєкєгєлєу.

ТЕЛЕГРАМИ „БУКОВИНИ“.

Вїдєнь, 8. падолиста. Бєджєтєва комїсія прїїняла кїлька тїтулїєв бєджєту для рїльнїцтєв і фїнансїєв. Сєпрєтїєв жєданє о побїльшєнє субвєнцїї для мєлїєрєцїї і влєкєнєя хєдєбї звєрнєув мїнієтер рїльнїцтєв увагєу на вжє дєвєршєнє побїльшєнє і заявїє, що пєтрєбє рїльнїцтєв трєба заспєкєтї в закєнєдєтїї дєрєжї. На жалєнє о змєнїєшєнє подєтєків від мєншєї посїлєстї вїдповїєв мїнієтер фїнансїєв, що хєчє щє в 1896/97 р. пєрєвєстї рєформєу подєтєків. Коли-б сє нє удєлєо сє, мєжєна бї пємєчї нєвєлєми. На дєхїд 1,700,000 зр. зї стємїєлєу гєзєтїрєского нє мєжєна так лєгкє зрєзїгнєувєтї. Щє-до гєзєтїрєского стємїєлєу ілюєстрєвнїх дєдєтєків чєсєпїєсїї будє в прєктїї лєкшє трєктувєтї сє. При тїтулї „Льєтєрїєя“ єстєрїгєє мїнієтер прєд вєрнєєнєм до клєєсєвєї льєтєрїї, котра чєрєз свої малї вєклєдї будє прїтїгєтї в найбїднїйшїх лєудїєв. Над знєєсєнєм льєтєрїї будє мїнієтерєстєво розвєжєтї, коли фїнансєва прєгєрама правїтєльєстєв будє прїїнята.

Гєспєдарєска комїсія прїїняла рєзєлєуцїю Пєпєкє: Взїєвєє сє правїтєльєстєво, щєбї вїєсєлєо прєєкт закєну, пїєлїя котрєго сєгєвєє сє картєлї під дєрєжавнїй абєо краєвїй наглєд, заборєнєє сє картєлї, що шїкєдєть рїльнїцтєву, а завєзанє таєкїх стрєго карєє сє. Застєпнїєк прєвїтєльєстєв згєдїєв сє на сєю рєзєлєуцїю.

Т. зв. Immunitätsausschuss згєдїєв сє на вїдєданє д-ра Лєєгєрєа за обрєзу чєстї і Шнєйдєрєа за обрєзу чєстї і звєрушєнє публїчнєго спєкєю.

Цєргєрєд, 8. падолиста. Вїдновлєно цїлє мїнієтерєстєво з вїїмєжєю мїнієтерєстєв мєрїнєрєкє і шїкїльнїцтєв. На мїнієстра для зєгрєнїчнїх сїрав покїєлєкєно бєрлїнєськєго амбєєєдєрє Тєвєфїє нашєу.

Цєргєрєд, 8. падолиста. Пїєлїя урядєвнїх дєнєсєнїєв, удєлєо сє вїєслєнєму правїтєльєстєвом в Брєзєрєум вїїєску увїєлнїєтї мїєстєчєкє Мєнїє (Гєрлєн), котрє замєшкєють Турєкї і Хрїєстїєннї і

котре обсадили 200 яко Курди перебрані інді-
дуа. Напастників розігнано. — Після тих самих
донесень арештовано поважаного Вірменина в
хвилі, коли хотів в своїм домі випрабляти патро-
ни. Також арештовано кількох Вірменів, котрі
були перебрані яко вояки.

Ціни збіжжя і других продуктів.

Дня 6. падолиста 1895.

	Львів.	Чернівці
Пшениця . . . від 7.— до 7.35	від 6.80 до 6.90	
Жито " 6.— " 6.45	" 5.90 " 6.—	
Ячмінь " 5.25 " 5.75	" 5.50 " 6.—	
Овес " 5.— " 5.30	" 4.70 " 4.80	
Ріпак " 8.50 " 8.80	" 8.25 " 8.50	
Горох " 6.— " 9.—	" 5.25 " 6.—	
Вика " 5.80 " 6.20	" — " —	
Львівка " — " —	" — " —	
Віб " — " —	" — " —	
Бобик " 5.— " 5.25	" 4.75 " 5.—	
Гречка " — " —	" — " —	
Конюшина черв. . . 45.—	" 48.—	
Конюшина біла . . 45.—	" 55.—	" 43.— 50.—
Конюш. шведск. . . 35.—	" 40.—	" — " —
Кмин " — " —	" — " —	
Аниж " — " —	" — " —	
Кукуруза " 6.— " 6.25	" 5.60 " 5.70	
Хміль 55.— до 70.— збр. за кіло у Львові,		
оковита за 10.000 літрів 14.25—14.75.		

Др. Ст. Квятковский,

б. оператор

на п. к. хірург. клініці Білрота, Гуссенбавера,
б. сунд. секундар радника двору Дітеля, б. аси-
стент проф. Фінгера в п. к. публичнім шпиталю
у Відні

осів ся в Чернівцях яко спеціаліст
для хірургії, спеціально також для слабостий
органів мочи (нирок, міхурів).

Ординує при ул. ратушеві ч. 16.

від 1—4 год. поволудня.

Для бідних безплатно від 8—9 год. зраня.
(1—6)

"ДНІСТЕР"

товариство взаїмних обезпечень
у Львові,

улиця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесії п.
к. міністерства справ внутрішніх
з дня 9. грудня 1891 р. ч. 22751,
розпочало свою діяльність дня 15.
н. ст. вересня 1892 р.

"Дністер", опертий на засади взаїмности своїх чле-
нів, обезпечує всяке хайно движиме і недвижиме про-
тив шкідливого впливу найприступливіших усиль
і по числу можливо найнижшій премії.

Всякі шкоди ліквідують ся і ви-
плачують ся сейчас по пожежі.

Зголошення о ухваленні агенції в місцевостях, де нема
агенції "Дністра", приймають ся.

В Дрібній бібліотеці, видаваній у Львові
Костем Паєвковским, вийшли доси сі книжочки
(разом чисел 13):

Байки Евґена Гребінки (10 кр.)

Малярі, оповідане Всеволода Гаршина (10 кр.)

Пролісок, поезії Павла Граба (20 кр.)

З чужого поля. Переклади Павла Граба
(20 кр.)

Що то є господарність — Герінґа (пере-
клад В. Герасимовича) 20 кр.

Поезії Осипа Маковей (20 кр.)

Офорта, оповідане его-ж (10 кр.)

Твори Івана Сурика, переклад з російского
(10 кр.)

Українські писання Митра Оленьковича (10 кр.)

Писання Василя Кулика (10 кр.)

Чернеча республіка на Афоні — Василя
Шурата (10 кр.)

Нарід в неволі (то що було друковане і в
Неділі) — 10 кр.

Микола Палкин Льва Толстого, оповідане
10 кр.)

Останні романи Г. Сінкевича. Два візанти
М. Грушевського, читані в львівськ. "Клубі Ру-
синок". Видане Василя Лукича. Накладом ред.
"Зорі". 16°. 50 стор.

Твори Степана Руданського. Том I. Пісні
Приказки. Прислів'я. Байки. Бібліографічний по-
казчик. Заголовки "Сьвітомова". Видане М. Ко-
мара. Коштом видавця. — У Львові 1895. 16°
192 стор. Ціна 40 кр. (в портретом автора).

Кобзар Тараса Шевченка. Вибір поезій
для народу. Частина друга. — (Книжка тов.
"Просьвіта" у Львові чч. 184—185) мал. 8° 136
стор. Ціна 20 кр.

Повістки і ескізи з українського життя —
А. Кримського, появили ся у Львові з друку. 8°
Стор. I—IV+1—322.

Василь Чайченко. Байки. — Накладом ре-
дакції "Зорі" у Львові, мал. 8° 68 стор. — Ці-
на 30 кр.

ТОВАРИСТВО "ПРОСЬВІТА"

при зближаючих ся іспитах в школах
народних подає до відомости Сьвіта. Рад.
Шкільних, Впов. сьвященників, катихи-
тів, учителів і родичів, що книжки на-
кладу товариства, приведені кр. Радою
шкільною на премії для учеників, *красно*
оправлені з позолоченими берегами,
можна купити в канцелярії товариства
при улиці Вірменській ч. 2 по слідуєчій
ціні:

Роскази про сили природи 20 кр. Оповіданя о жи-
ттю сьв. Бориса і Гліба 20 кр. Повістки для дітей
27 кр. Сестра 15 кр. Байки 22 кр. Історія Руси
ч. I. 25 кр. Історія Руси ч. II. 23 кр. Лес і ко-
лоді 24 кр. Рогата худоба 45 кр. Про живопись
і ліси 20 кр. Вениамин Франклин 16 кр. На до-
світках 22 кр. Серед залового моря 25 кр. Житє
сьв. великомученика і лікаря Пантелеймона 20 кр.
Дрібна книжка господарська, а великі гроші 20 кр.
Відкрите Америки 22 кр. Звірата шкідливі і поже-
лочні 42 кр. Перекотиполе 18 кр. Кирил і Методий
22 кр. Молитвенник народний (в зичайній опра-
ві) 20 кр.

влучній справі:

а) хрест золотий і позолочений хрест в переді
25 кр. б) кіла ограда золотий, береги позолочені і
золотий хрест в переді 35 кр. — Молитвенник
народний великий по ціні 90 кр., 1-10, 1-90, 1-60
і 1-80 кр.

Всякі замовлення висилають ся скоро
і точно.

ВИНЦІОВ

МОЛИТВЕННИК

виданий "Просьвітою"

в народній мові, великий, обіймаючий 640
сторін друку, найновіший зі всіх таких
Молитвенників.

Молитвенник сей містить в собі: I.)
Молитви щоденні ранні і вечірні. II.) З Бо-
гослужень церковного, іменно: а) з Вечерні,
б) з Повечерній малої, в) з Повечерній
великої, г) з Утрені, д) Літурґія сьв. Іоана
Золотоустого, е) Молитви з часі сьв. Літур-
гії. III.) Тайни покаяня і пресьв. Евхаристії.
IV.) Молитви для різного віку, стау і в різ-
них потребах. V.) Молитви в часі великого
посту. VI.) Молитви на празники а) Господ-
ські, б) Богородичні, в) Сьвятих. VII.) Молит-
ви сполучені з підлугами, VIII.) Акафист
до а) Ісуса Христа, б) Пресьв. Богородиці
в) сьв. Отця Николая. IX.) Малебен до пресьв.
Богородиці. X.) Тропарі, кондаки, бого-
дичні і прокимени а) недільні, б) щоденні,
в) на празники Господські, Богородичні і
Сьвятих, г) на деякі потреби. XI.) Коляди
і інші пісні церковні. XII.) Місяцослов
цілого року.

Сей молитвенник дістати можна в кан-
целярії товариства "Просьвіта" і в книгарні
Савропигійській і перепа. заведеню Мих.
Спонажского по таких цінах:

- 1) Молитвенник брошурований — ар. 70 кр.
- 2) оправлений на-пів в золотю
з одніми відтисками — " 90 "
- 3) оправлений ціло в золотю з
золотими і відтисками 1 " 10 "
- 4) оправлений як під 3) з до-
датком золотених берегів 1 " 30 "
- 5) оправлений на-пів в шкіру
з золотими і відтисками 1 " 10 "
- 6) оправлений ціло в шкіру
з золотими і відтисками 1 " 60 "
- 7) оправлений як під 6) з до-
датком золотених берегів 1 " 80 "

Замовляючі поодинокі Молитвенники
зволіють прислати на оплату пошти 20 кр.

Альбом заслужених Русинів.

Ціна 70 кр.

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить
двічі в місяць по ціні на рік 4 ар., на рік
року 2 ар., на шість років 1 ар.
У Львові, улица Академічна, ч. 8.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

"РУСКА БЕСІДА"

з Чернівцях.

улиця Петрова ч. 2,

каб. на складі:

"Ілюстровану бібліотеку"

для молодіжн, міщан і селян, редактовану
Омелієм Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893,
1894, по 1 ар. 20 кр. на рік, а всі 9 років
за 9 ар.

— З нереслівою поштовою 9 ар. 30 кр. —

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ разом з
ілюстр. додатком „Неділя“
винесить:
на цілий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно . . . — „ 85 „
для заграниці 15 рублів або
24 франків.

Поодинокі числа по 6 зр.
в бюрі газет Л. Горовица в
Чернівцях, ул. головна ч. 17.

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу
і неділю.

Редакция і Адміністрация
„Буковини“ находить ся в
Чернівцях (ул. Петровица
ч. 2), куда всі дописи адре-
сувати належить. — Бюро
редакції отворене щодня
від 8. рано до 8. вечером

БУКОВИНА

„Русини галицької землі!“

II.

Сама себе раба бє!

Всенародні віча мусять сдѣлювати члени всіх партій, инакше — сказано — не мають значіння. Добре, були вже й такі дійсні всенародні віча в роках 1880, 1883 і 1888. Про ті віча „Дѣло“ писало 1892 р. в ч. 21-ім:

„Придивім ся, який був дійсний хосен з тих трьох віч, уряджених спільно обома сторонами політичними, отже віч справді всенародних. Наверх не було ніякого наслідку, бо супротив правительству і Поляків не виборили ми тимп вічами ані одной з ухвалених резолюцій вічевих, а штучно піддержувана неприродна звязь протівних собі сторонників політичних — мусіла опісля розірвати ся. Навіть і в тім нап рамі не привнесли нам віча пожаданого вислідку, щоби на них порадили ся спільно і взаємною вибіркою гадок придумати способи дальшого нашого діляня. Хто-ж бо мав се зробити? Чи маюса народу, спроваджені зі всіх сторін краю? А се ти би хтось в самій річці хотів на вічу забрати голос і поставити справу ясно та піддати її осядові зібраних, то чи можлива єсть поважна і спокійна нарада серед великої маси народу, котрий товнить ся задля браку місця, і не розуміючи добре порушеної справи, вижидає лише кінця промови, щоби крикнути „славно“ і скорше дійти до кінця наради! На вічах переходили диявола сніно всі поставлені комітетом вічевим

резолуції, уложені кількома людьми у Львові, а тоту ціль можна би досягнути дешевим коштом, если би дотичне товариство політичне такі резолюції розсиладо поміж своїх членів і не-членів на провінції для їх відомости і евентуального ужитку. Чого наш нарід їздив на тоті віча? З тої причини їздив, бо ми казали: „їдьте до Львова на голос дзвона вічевого; там скажемо, які нам права належать ся і що нас болить, а як ви, нарід руський, ухвалите, яко найбільша рада, так мусить бути!“ І нарід їздив на віча та наліяв ся: зниження податків, скасування рад повітових, нового закона дорожнього, знесення патронату і вського иншого, а чи ми додержали обіцянок, чи може показали свою неміч? Ми надармо немов надужили довіря народу і видерли ему кількадесят тисячів тяжко заробленого гроша на поїздки вічеві.“

Так писало про успіх давних всенародних віч те саме „Дѣло“, що нині кличе на нове віче. Але-ж, пробі! поясніть же нам логіку тих людей і скажіть же нам, коли они справду пишуть, а коли лож і витолкуйте нам, чого мала суспільність навчити ся від таких учителів, що свої погляди змінюють як рукавички! 1892-ий рік — се-ж не давний час! Редактор „Дѣла“ той самий і справа зовсім така сама!

Ба! коли-ж бо у наших людей, „міра терпеливості що-до правительства уже скінчила ся“, але міра терпеливості що-до своїх провідників в роді Романчу-

ка, Белея і н. котрі з суспільністю вирабляють що року инші експерименти, ще не скінчила ся. Забажав ся тим провідникам нового віча, ergo ти, галицька Руси, сїдай на залізницю і їдь до Львова, бо инакше грозить „катастрофа“! То, що писало ся про віча, про численність їх і успіх, ти се забувай; збери ся знову в кілька тисяч, запротестуй і йди в мир та не согрішай! Робота твоя, галицька Руси, скінчила ся! Великий подвиг зробила; можеш відтак смочити на лаврах і ані пальцем не рушити! Ах! якже гірко й думати про таку нашу роботу!

Ну, й що, як з того нового віча всенародного буде такий самий „хосен“, як з тамтих трьох? Прийде два, три тисячі людей, опозиціоністи стануть тішити ся численністю віча, будуть писати о тім, хоч давнїше писали, що річ не в численности; ухвалять резолюції, предложені комітетом, і скажуть, що се голос народу; одних возвеличать, других болотом обкидають, виберуть депутацію і — кінець цілому „подвигові“. Відтак в надії на лучші часи будуть ждати з заложеними руками, поки не мине ціле озлоблене, ціла енергія, направлена в такий мало хосенний бік і буде так, як бувало. Вийде знов річ така, як з давними віча-

З ЖИТЯ.

—0—

(Письмо до мого, молодшого віком, товариша, слугача прав, Николи II.)

Дорогий Товаришу!

Ти порушив у своїм письмі до мене справу таку, що я тобі сьміло можу відповісти друкованим листом. Не їде мені о те, щоби я тебе пересвідчив або накидав силоміць свою думку; я хочу лише, щоби ти подумав над моїми словами, котрі впрочім не я видумав, але може они тобі не знані.

Ти хочеш знати, як молодому Русинови дивити ся на те все, що на Руси діє ся. Ти хилиш ся симпатіями до радикалів і признаєш за молодіжню рацию брати діяльну участь в політиці, але таки не знаєш зорієнтувати ся і за яку роботу брати ся. Що ти хилиш ся до радикалів, не думай, що се возьму тобі в провину; фірма фірмою, а робота роботою. Можна бути радикалом і нічого корисного не зробити; а можна бути й клерикалом і прислужити ся людям невичайно — і навпаки. Що-до участі молодіжї в політиці — се стара пісня, котру кожний молодик сьпіває, коли вступить „у сьвіт“. Старі кажуть: не мішай ся! молоді гордо відповідають: „Чому-ж би ми не мали мішати ся?“ Моя думка, що молодому треба бути обсерватором політики, а не діяльним робітником і судисю поступків старших проводирів. Може тебе я в тім не пересвідчу;

то нехай тебе пересвідчить висказ пок. Драгоманова, котрого ти певно не менше цїниш, як а, а може й боготвориш его, по приміру радикальної молодіжї. „Не кидаючись завчасно в активну політику і навіть в літературу, а надто програмову, молодіж мусить набирати науки і помалу готовити ся до громадської праці, між инчим і літературними працями в год. до м. пр. під кінець університетського курсу. Споминяючи собі студентські часи, я пригадую, як було сьміють ся в тих товаришів медичинського факультету, що на другім, третім курсі вже пишуть рецепти. А чи-ж лїпше роблять ті 20-літні хлопці, котрі пишуть політичні програми і статі? Лїпше-б той час затратили вони на те, щоб навчити читати й писати хоч тих слуг, що їм самовари подають! Так писав М. Драгоманів.“ Правда, що розумно?

Але скажи сам, чи багато-ж то з твоїх молодих товаришів згодилося би так поступити собі, як радив такий сьвітлий чоловік, як Драгоманів! Я не знаю ані одного такого молодика! І я сам, бувши молодшим, волів політичні програми ставити, критикувати послів і т. п., аніж учити читати й писати того слугу, що мені самовар подавав. Годі! які були инші, такий був і я. Не було кому в користний бік звернути мій молодечий запал. Не було в нас любови до старших, не було довіри; була тільки горда зарозумілість на себе і самолюб-

ство. Авторитетів ніяких не признавали, але перед своїм авторитетом були поклони. Каже сьв. апостол Павло великі слова, на котрі ми вічно забуваємо: „Аще язъики человеческими глаголю и ангельскими, любви же не имамъ, быхъ яко мѣдъ звенящи или кимвалъ звяцащи; и аще имамъ пророчество и вѣмъ тайны вся и весь разумъ, и аще имамъ всю вѣру, яко и горы представляти, любви же не имамъ, ничто же есмь“. А коли тобі сих великих слів мало і они тебе не пересвідчують, то ось тобі слова поета Івана Франка:

Людська ненависть — се-ж найтяжше горе,
Найгірша кара для громадянина!
Він без людей — слаба в степу билина,
Котру хто хоче — стопче й переоре!“

А якже молодіж відносить ся до старших? Не вміючи оцінити поступків їх, одних пустими словами підносить під небеса (хоч таких ідолів має дуже а дуже мало), а других ненавидить цілим молодим серцем. І подивить ся народний діяч на таку молодіж, і чує ся, як слаба в степу билина, тратить надію на будуче. І не лиш у молодіжї, але й у старших, навіть у богато тих, що проповідують віру Христову, любови і щирости нема! Замість них бездонна зарозумілість на свою мудрість, фразерство, тьма кромішна, недбалість і ненависть гадюча. „Наш Русин привик, щоби або нічого не робити, або щоби над ним був дужий наставник, котрий би вказував ему, як

ми, що комітет „надужив довіря народу, видре ему кілька тисячів тяжко заробленого гроша“ — і той нарід відверне ся вкінці від таких провідників, бо побачить, що хоч у них добра воля, але висліду з їх роботи ніякого!

Де розум діли?

„Політика — річ хвилевих інтересів та компромісів — нині сяка, завтра може бути инча, від зміни її ніякої так-ся платити не треба, а не без рачиї говорив бувало Ян Добжанський, редактор *Gazet-ni Narodow-oj*, що в політиці як в подорожж: маючи їхати зі Львова до Кракова, можна до Перемишля їхати одним візком, а в Перемишлі пересістись на другий, аби тільки заїхати до Кракова... Але головна річ — органічна робота народна, котра условлює успіх всякої політики, — котра при такій чи инчій політиці веде до мети бажань народних! Отже при питанню консолідації Русинів іменно сю другу, головну річ мусить ся мати на оці“.

Хто-ж се таке писав? Може урядова „Народна Часопись“, може „посестра“ її „Буковина“? Ні, коли би они так написали, се би не мало ваги: они не мають опозиційного патенту на те, щоби їх хто слухав! Се писало таки само „Дѣло“ — недавно ще, зовсім недавно, бо в році 1892 (гл. ч. 11). Були колись *lucida intervalla* і у него та его опікунів, але вже минули ся. „Органична робота народна, котра условлює успіх всякої політики“ — се за трудна річ на наші руки, а то був би найлучший і найуспішнійший, хоч не такий крикливий протест, але віче устроїти легше. Зібрати гроший на агітацію виборчу, хоч би стільки, кілька люди видадуть на віче, — хто-ж би то о тім і подумав?! Але на віче видати гроші не жаль, бо ту йде о протест, о „катастрофу“!

і що мав робити, — як використувати свої-ж власні сили. Ему ще треба мандаторів, проводирів, бо до власного товариського способу організації і праці він не доріс.“ — Так писав Михайло Павлик.*) Не наводжу тобі слів зі статей Дѣла, Буковини або Народної Часописи, тільки слова радикальних провідників, бо коли ти хилиш ся до радикалів, то може тебе їх слова скорше пересвідчать.

В „Листах на наддністрянську Україну“ (ст. 92) по довгим розсліди наших відносин подає Драгоманив таку мораль для української праці: „Праці тої видко не так то багато. Вона не систематична, часом не свідомо, не організована. Більше праці, більше думки, більше організації! Але й менше сектарства! Говорючи на християнський лад можна сказати словами проповіді Івана Золотоуста на Паску: „Іди й постивший і не постивший! Христос приймає й того, хто прийшов зарані, й того, що прийшов у дванадцяту годину“.

Чи ти розумієш ті слова людей, що далеко більше передумали думок, ніж ти, ніж я і взагалі молодіж? А коли розумієш, то що би ти порадив своєму приятелеви бодай загальними словами? Чи не порадиш би ти єму робити реальну роботу і других учити праці, думки і організації, а менше сектарства?

А чи ти віриш в то, що жадній партії не шкодять так різніородні провідники, як власні нещадні члени? Ті власні нещадні члени

Катастрофа! страшне слово! Господи, хіба справді депутація до цісаря зможе усунути ту всю катастрофу, коли она дійсно така велика і грізна? Тай чи вже справді наші опозиційні менери так посліпли, що інших винуватків сеї „катастрофи“ не бачать, крім правительства і Поляків? Хіба-ж ми такі вже чистісенькі, невинні, працювали, тисячки складали в руки комітетів виборчих, по селах гарували десятками літ, — що за собою не бачимо ніякої провини? А коли бачимо, то коли-ж і яким способом возьмемо направляти власну вину, дбати о ту — так гарно означену „Дѣлом“ — органічну роботу народну? Чи тоді станем о тім думати, коли людей ще прибив невдача віча і енергія мине ся?!

Але шкода більше й говорити! повторимо ще лиш на закінчене дуже вірну замітку „Дѣла“ з 1892 року: „Русини знані зі свого безголовя. Так було давно в історії, так єсть і нині. Самі на себе крутять нагайку, самі притьмом шукають багна, де би застрягли і не могли видіти, — самі собі вишукують труднощі!“ Ми додамо лиш ще, навіязуючи річ до хвилі, що Русини до тих ударів по голові, яких їм приходить ся зазнавати від несвоїх рук, ще приймають терпеливо удари з рук власних, безголових провідників.

А в тім дай Боже аби з сего віча був більший хосен, як з попередних тай щоби солідарність з москвофілами вишла на користь народовцям, а не москвофілам!

Перегляд політичний.

В австрійській раді державній вела ся дня 6-го с. м. дебата над проектом правительства в справі позичок меморандумних. Як ся справа закінчила ся, знають наші читателі з телеграм. — Друга kwestія, котра займає австрійську суспільність, є неоподтверджена вибору д-ра Люеґера яко бурмістра Відня. В сій

справі поставлено навіть дві інтерпеляції в раді державній. О скільки доси знаємо, рішши кабінет не предложити Люеґера до потвердження, бо нема гаранції, що яко бурмістр задержав би потрібку до сего чину об'єктивності. Люеґер справді добрий агітатор, але чи був би добрим бурмістром, про се треба сумнівати ся. Антисеміти рішили ся при другім виборі знов вибрати Люеґера. Мабуть вийде таке, що правительство возьме керму міста у власні руки. — Ще один важний факт треба записати в подіях австрійських: Цісар помилював всіх політичних аличників в Чехії і казан заставивши свідства в тих справах. Виняті суть з того помилювання засуджені за прості аличинства, як пр. за убійство Мрви. З тої нагоди панує радість між Молодочехами.

В Угорщині веде ся в парламенті бюджетова дебата. Опозиція інтерпелювала правительство, чому міністер рільництва Феєтитч димісіонував. Відповідь дав сам Феєтитч, котрий також є послом. Причини димісії були непорозуміння, які вийшли між б. міністром а его товаришами і ліберальною партією. В сій бюджетовій дебаті напала опозиція остро на правительство і жадає его уступлення, бо цісар покликав теперішнє правительство лише для переведення церковних реформ, а значить місія его вже покінчена. Президент міністрів Баніч відповів, що остане ся так довго на своїм місці, як довго буде мати довіру корони. Дебата веде ся дальше.

Німецький парламент вйде ся дня 3-го грудня. Вибрано сей пізній час тому, щоби правительство мало часу приготувити всі проекти законів, які задумує предложити парламенту. Як тепер можна судити, буде ся сесія для ширшого загалу нудною, як то свого часу о своїй внутрішній політиці сказав гр. Капріві. Нема сего разу ні предложеень військових, ні торговельних трактатів, ні уставі фінансових, ні податкових, ні винци устави перевероту, а буде устава цивільна, котра виправді що-до своєї далекосилости і значіння може сміло рівняти ся з наведеними уставами, але не порушить до глибини широкіх мас народу. Також нема тепер тільки петицій, як попереднього разу. Але про те все має парламент досить праці до покінчення, і так окрім аґадацій реформи цивільної устави прийде на порядок денний новела о організації судів і реформа карного процесу, котра досе ще не поладжана. Окрім того приготування ся ще реформа цивільного поєгупованя. Вже з сего видко, що німецький парламент сям разом буде багато займатися правничими реформами.

заводять у своїй партії такий хаос, що людям вічно приходить ся нагадувати слова Франка:

Тяжко важко вік цілий боліти,

А не знати навіть, де болить,

Мучитесь у горю, а не вміти

Того горя й кривдочки вменшити.“)

Значить, що з того виходить? Треба і молодим і старим пізнавати, де болить, і зараз давати раду. А що-ж нас більше болить, як не те, що ми самі такі нещадні і не думаємо поправити ся? Кажуть різні політики: „ні! то не ми нещадні, тільки правительство і Поляки не дають нам жити.“ І що з того виходить? Коли ти, харчуючись по реставраційних, зазнаєш того, чого ми всі бідаки зазнали, а іменно захворюєш тяжко на жолудок, через що тебе і голова болить і все тіло ослабне, то ти не станеш передовсім дбати о те, щоби голову обложили зимними обкладами, тільки будеш старати ся виличити сам жолудок. Виздоровіє жолудок і голова перестане боліти. Так само й з організацією народним. А чи ти бачиш у нас на Русі старання, щоби кождий член народу був як найздоровішим (розуміє ся тут: морально) членом суспільности? Отже тому болить нас і голова і болять ноги — і леда хто може, трунувши, повалити нас на землю. Се така ясна річ, а таки ми власного здоровля ратувати не хочемо.

„Се певно дуже тяжка кривда, коли ко-мусь, що і без того находит ся в невідраднім

положенню, сказати неправду і его тим чином допровадити до розумки. Се найбільше варварство, коли кому скаже ся неправду і тим чином его й так лиху долю представить ся ще гіршою.“ Так говорив сими днями др. Мархет в раді державній против посла Шайхера. А хіба-ж у нас таке варварство не в моді? Нарід наш очевидно слабший, через що его кривдять; а єму декотрі провідники кажуть, як от в остатній віченій відомі, що й про грізну „катастрофу“. Фраза про грізну катастрофу се іменно та варварська неправда, що й так лиху нашу долю представляє без потреби гіршою, як дійсно єсть. Скавав сими днями новий маршалок галицький гр. Стан. Бадені, коли его питали: „А лише той, хто є прав, які посідає, в цілій повни користат ся хоч і вміє, може мати оправдану підставу до жаданя розширення тих прав.“ Запамятай собі отсі важкі слова і старай ся здати справу з того, чи ми в тих правах, які вже маємо, справді вже вміємо користати — а майдеши причини багато наших нещад.

З того круговороту нема нішого виходу, як лише всю силу звернути на організацію, на роботу, неголосну але тим більше спасенну. Нарікан колись Шевченко, роздратований байдужністю громади:

Мій Боже милий, як хотілось,

Щоб хто-небудь мені сказав

Хоч слово мудре, щоб я знав,

Для кого я пишу? —

Мій Боже милий! Кого я накликаю? 40

*) Народ, 1895, 59.

*) Й версія і жовтня 1893 р. 28.

Кріва міністерська у Франції вже полагджена. На чолі нового міністерства стоїть Буржоа, а головною відірою його є Каваньяк, котрий став голосним прославленою своєю промовою против Буржоа. Всі міністри належать до радикального стороництва, а се не сподобало ся вже деяким стороництвам французького парламенту. Першою річчю нового міністерства було як найскорше закінчити страйк в Кармо; в тій справі вислав Буржоа телеграму до префекта департаменту Тарн і бажав, щоб мировий суд полагодив ту справу, але директор фабрики, Ресезіє, не хоче на те згодити ся. Так отже стоїть цове міністерство перед першою перепорою. Очевидно дасть се парламентови бажану нагоду розвинути широку дебату про се. Міністерство виголосило вже свою програму, котра буде обіймати: великі реформи в напрямі щиро демократичним, основне розслідування справи полудневої величини, заведення судів мирових для спорів між робітниками а їх панамі, аміну договору мадагаскарського, реформу війська, заведення податку прогресивного. Про сю програму пишуть французькі часописи різно: умірковані і консерватисти витикають йому брак рішучості і ясности, а соціалістичні і радикальні хвалять її, але жадають для і республіканської політики.

Румунський парламент розвізано дня 5-го с. м. Яко причину подано аміну в міністерстві. Нові вибори назначені на час між 4. а 10. грудня, а дня 19-го грудня має бути скликаний новий парламент.

Про російського царя Николая II., котрий оногди обходив першу річницю свого царювання, написав якийсь петербургський високопоставлений дописувач Neuе fr. Presse таке: „Доси не дав цар Николай півнати свого характеру і мабуть не дасть півнати аж до своєї коронації 30. мая 1896. Він відткнув ся по трохи тому, бо не знаючи своїх людей і цілий матеріал своєї роботи не хотів до неї заїрати ся і для того пильно студіював державні справи і читав найдокладніше справозадання а засідань сенату, ради міністрів і інших високих державних інституцій. Хто царя більше знає, надіє ся, що другий рік свого царювання посвятить півнату виднійших мужів своєї держави. Аж потім зате він правити сам сильною рукою; знаючи опісля своїх людей, він буде їм надавати напрям праці і слідити, щоб його вярджени були докладно виконані.“

При отвореню болгарського зібрання жив кн. Фердинанд промову, в котрій зазначив організації? — може завдати собі питання кождий, що тверезо дивить ся на наше життя. Шевченко потішиш тебе словами:

Нічого, друже, не жури ся!
В дулюину себе закуй!
Гарненько Богу помоли ся,
А на громаду хоч напай —
Вона капуєта головати!
А в тім як знаєш, пане брате:
Не дурень, — сам собі міркуй!

Шевченко міг собі так назвати громаду, але ми не можемо, тай так але не є, щоб так він треба було ужити. Звичайно за одного-двох проводирів винують цілу партію; зрештою проводир дуринцю, значить — ціла партія дурна. Так не єсть! Ще по селах та містах маємо людей, що на осмія за леда пошником не йдуть, що модним гаслом придивляють ся ближче, розбирають, кільки в них розумного, а кільки дурного — і на них уже часе приходить сказати проводирам: „Гові до чого уже тих експериментів! Не запрягайте нім чим иньшим голов, бо ми хочемо робити.“ Чи відкажуть ся ті люди?

Та пора вже мені кінчити. Я може й не відповів тобі на всі твої сумніви — багато пришлося би писати — але „ти не дурень, — сам собі міркуй“, як і що.

Здоров будь!
Твій

чив, що Болгария стоїть до всіх європейських держав в приязних відносинах. Спімнув також о депутації до Петербурга і висказав надію, що ласкавість, а якою цар Николай прийняв ту депутацію в гвардизію, що відносини між Болгарією а всі освободителями зложуть ся так, як повинно бути. В слід за тим подала Agence Balcannique комунікат, післям котрого кн. Фердинанд в наслідок напору президента міністрів Стоїлова, щоб перекрестив кн. Бориса на православіє, прирік, що буде всіми силами старати ся задоволити се національне бажанє в короткім часі. Деякі газети, як „Stara Planina“ подала навіть день, коли перехід кн. Бориса мав би наступити, іменню дня 30. січня 1895 р. Зібраніє рішило на своїм засіданю дня 5-го с. м. ставити до кн. жаданє, щоб в наслідок трону перейшов на православіє. Так стоїть річ тепер. Перегляньмо перебіг цілої тої комедії. Від часу, коли дивовижна депутація вернула з Петербурга, ішли слухи, що кн. Борис має сьогодні-автра перейти на православіє, то знов ні. В тім напрямі старано ся різно вплинути на князя Фердинанда, особливо в останнім часі. Нарешті Стоїлов зробив рішуче предложенє і поставив справу яко жаданє народу. Дійсно то жаданє не істнувало між народом, а вщеплено єго лише через сильну агітацію. Князь дав приреченє, що відповість тому жаданю. Поминаймо вже, чи годить ся задля задержання трону чи признання ві сторони Росії аміни віроісповіданє, виходить лише питання, чи справді переходом кн. Бориса на православіє, котре тепер в річю рішеною, осягне ся вигичену ціль? Росія доси нічого не прирікала, а коли-б обіцяла признати кн. Фердинанда, то тим самим стратив би князь свободу пановання, бо мусів би лише то робити, що Росія прикаже. А нарід так змичивий як Болгарія не зєднає він собі податливостю супротив штучно викликаной ситуації, а лише серіозною печальністю о добро краю, в котрім напрямі повинен показати сильну енергію і консеквенцію.

Заколоти між Турками а Вірменами не закінчили ся, все ще надходять а провінції малої Азії вісти про ворохобні. Султан змінив своє міністерство, і іменував навіть комісію для вірменських реформ, в котру входять три Турки і три християни. Але адає ся, що поки та комісія розпочне свою діяльність, султан мусить всіми силами придушити розрухи. Розрухи приймають чим раз грішнійший характер Вірмени обсаджують вже міста, а султан ледво тепер здобув ся на то, щоб вислати против них оружье військо. Вину спихають Турки на Вірменів, а Вірмени знов на Турків. Ситуація стає ст грішнійшою, а навіть європейські держави вже готовлять ся оружно виступити. Росія сконцентрувала 40.000 воєків між Еріван а Карсом, а англійська фльота стоїть на Середземнім морі. Між тим відношенє між інтервентуємими державами стало неясне, головню між Англією а Росією. На всякий спосіб прибрали річи такий вид, що конче потрібне скорого переведення реформ або хаос побільшить ся на некористь Туреччини.

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 9. листопада 1895. р.

Іменованє. Концеліст львівського намісництва др. Геврїк Редль іменований провізоричним міністерським концелістом в міністерстві просвіти.

Преосв. єпископ Куїловський вернув по двох тижнях відпочинку дня 6-го с. м. з Неаполя до Станіслава і обняв уразу єпархії. Пр. єпископ чуже ся здоровим.

З Риму телеграфують нам, що пана має заіменувати обох руських єпископів Пелеша і Куїловського римськими граамаи. Вир. митрополит С. Сембратович має стати-жє звїстною кардиналом.

Титул графа надав цісар властителейи більшшій посілости Юлієви з Ольбрахтич Більському.

Академ. товариство „Союз“ в Чернівцях обходить в днях 20. і 21. листопада с. р. 20-літні роковини свого істнованя. Програма свята: Дня 20-го листопада о год. пів до 2-гої поноудини відбуде ся академія в салі „Народного Дому“ (ул. Петровича ч. 2), а о 7-йїй вечером в салі черновецького музичного товариства (площа Рудольфа) концерт членів товариства „Народний руський театр“. (Карти вступу можна дістати два дні перед концертом в товаристві „Союз“ (ул. Петровича ч.) між 5. а 6. год. вечером, а в день концерту при касі. — Льожа 5 зр., перші місця 1 зр. 20 кр., дальші по 80 кр., вступ 50 кр., для студентів 30 кр.) — Дня 21-го листопада о год. пів до 9-оїй вечером відбуде ся в салі черновецького стрільничого товариства (за огородем Народним) вечер з танцями. Стріч на вечерок для жінок червонової, для мужчин білої. — Карти вступу на вечерок можна дістати, лише за о-казанєм запрошеня, два дні перед вечером в товаристві „Союз“ між 5. а 6. годиною вечером, а в день вечерка при касі. Вступ від особи 1 зр. 20 кр.

Вечерниці з танцями устроєє, тов. „Руска Бесіда“ в Перемшлях дня 16-го с. м., а не 10-го, як було заповіджено.

Несподіванку устроїв посол Юліян Романчук всім партіям руським. Перед самим вічем написав до „Варшавського Дневника“, котрий ніколи не був приятелем дійсних Русинів, статю, про котру та газета пише так: „Галицько-руський посол віденської ради державної і звїстний оснудатель т. зв. нової ери в Галиччині п. Романчук, розгромивши (побивши) в радї державній нового австрійського прем'єра графа Каз. Баденіого, уважав чомусь-то потрібним звернути ся до редактора „Варшавського Дневника“ з письмом (з Відня з дня 19 (31) жовтня с. р.), в котрім виповідає своє profession de foi (віроісповіданє). Не маючи спроможности, з причин, залежних не від нас, а від самого п. Романчука, напечатати дословно то писмо, уважаємо однак доконче потрібним навести коротко єго зміст і додати з тої причини наші замітки“. І „Варшавський Дневник“ подєє зміст писма п. Романчука. Нам — признаємось — просто не хоче ся вірити, щоб п. Романчук справді писав се писмо і тому вичекаємо, що скаже „Діло“ на те. Хоч би у тім письмі не крило ся нічого злого, то вже сам факт, що п. Романчук уважав потрібним віднести ся до такого „Варш. Дневника“, без потреби ставить єго і опозиціоністів у фальшивім світлі і дає нагоду Полькам поострити собі язика. І то перед самим вічем! Ріжні думки насуває се писмо, але ми перше мусимо мати певність, що то не обманство. Коли се правда, то ми мусимо дуже жаліти над нашими опозиціоністами, котрим їх шеф вятворює такі „штуки“. Хіба не має „Діло“ до розпорядимости?

Коли треба, то у нас воюють неправдою аж любо. І так „Буковині“ докоряють, що она в числі 46. мала висказати ся, що віча зовсім непотрібні. У кого ще то число заховало ся, той може перечитати собі єго знову, а пересвідчить ся, що ми лиш старали ся познакомити читателів з психологією товни після дослідів учених. Там були висказані добрі і злі прикмети збірного рішення справ, а не ми тому вини, що учені Сегеле, Тард, Лозинський і н. висше цінять думку кількох розважних людей, ніж цілої товни. Відтак сказали ми, що волимо малочисленні віча, ніж дуже численні, бо коли людей мало, а віде о то, щоб они чогось навчали ся, тоді они більше можуть уважати. Тепер же ті, що так само дивили ся на віча тому три роки, докоряють нам, що ми, мовляв, з засади противні вічам. Ми противні лиш таким вічам, котрі — як гіркий досвід показав — приносять більше шкоди як хісна, бо розчаровують і обезсилюють Русинів ще більше. — А тепер от Діло, займаючи про переклад чотирох оповідань Чайченка на чеське, до чого причинили ся поїздка наших питомців до Праги, додає від себе таку увагу: „Мимходом сказавши, з сего видко аж надто ясно, що знаємство наших бо-

гословів з богословами чеськими принесло зовсім не ті користи, які підсував „глубоко-освічений“ фейлетоніст черновецької „Буковини“. — Думав би хто, що „глубоко-освічений“ фейлетоніст „Буковини“ справді серіо був противний знакомству наших богословів з чеськими. Тимчасом то проста видумка, коли-б не сказати: неправда. І знов просимо заглянути до фейлетону „Буковини“ в ч. 85., а переконаєтеся, що там чи глибоко чи неглубоко освічений фейлетоніст з нагоди поїздки богословів до Праги жартував собі (може й недотемно — то ніяк річ), що наші богослови поїхали женити ся з Чешками, бо Русини не мають грошей. Яким пречудним способом могло Д.ф. до такого висновку дійти, того ми ніяк не можемо зрозуміти. Коли би то мала бути лише злоба, то она дуже низька... Просто не лицьє глибоко-освіченим редакторам Д.ф.а.

ТЕЛЕГРАМИ „БУКОВИНИ“.

Лондон, 9. падолиста. Після донесення Times з Риму, згодилася Італія на підставі умови з Англією, свою маринарну сполучити з англійською, коли-б сего ждали інтереси мари.

Кольонія, 9. падолиста. До Kölner Ztg. доносять: Великий везір Кіяміль наша каже, що з провінцій турецьких паходять чим раз більше доводів, що Вірмени поступають після певного плану. Они дратують Турків, щоб їм допущались злочинів, на котрі звернула би Європа свою увагу.

Лондон, 9. падолиста. Амбасадори виступили в Царгороді досить різко, на що вказують всі дивіанки. А Morningpost побоюється більше: Виступлене амбасадорів є різке. Час вже, щоб Англія заявила, що не хоче мати діло з дальшою преснею на султана. Праса констатує, що напирване амбасадорів загрожує незалежності Туреччини.

Др. Ст. Квятковский,

б. оператор

на н. к. хірург, клініці Більбота, Гуссенбавера, б. сул. секундари радника двору Дітеля, б. асистент проф. Фінгера в н. к. публичній шпиталю у Відні

осів ся в Чернівцях яко спеціаліст

для хірургії, спеціально також для слабостий органів мочи (нирок, міхурів).

Ординує при ул. ратушевій ч. 16.

від 1—4 год. пополудни.

Для бідних безплатно від 8—9 год. зраня.
(2—6)

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень
у Львові,

улиця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесії ц. к. міністерства справ внутрішніх з дня 9. грудня 1891 р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, опертий на засаді взаїмности своїх членів, обезпечує всяке майно движиме і недвижиме против шкідливих під наїпреступнішими умовами і починає можливі найвищі премії.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошення о уділені агентів в місцевостях, де нема агентів „Дністра“, приймають ся.

В Дрібній бібліотеці, видаваній у Львові Костем Павєковским, вийшли доси сі книжечки (разом чисел 13):

Байки Евгена Гребінки (10 кр.)

Маярі, оповідане Всеволода Гаршина (10 кр.)

Пролісок, поезії Павла Граба (20 кр.)

3 чужого поля. Переклади Павла Граба (20 кр.)

Що то є господарність — Герінга (переклад В. Герасимовича) 20 кр.

Поезії Осипа Маковця (20 кр.)

Оферма, оповідане еґо-ж (10 кр.)

Твори Івана Сурика, переклад з російського (10 кр.)

Українські писання Митра Оленьковича (10 кр.)

Писання Василя Кулика (10 кр.)

Чернеча республіка на Афоні — Василя Щурата (10 кр.)

Нарід в неволі (то що було друковане і в Неділі) — 10 кр.

Микола Палкин Льва Толстого, оповідане 10 кр.)

Останні романи Г. Сінкевича Два відчуті М. Грушевського, читані в львівській „Клубі Русинів“. Видане Василя Лукча. Накладом ред. „Зорі“. 16°. 50 стор.

Твори Степана Руданського. Том I. Пісні. Приказки. Прислів'я. Байки. Бібліографічний покажчик. Заголовки „Сьвітломовок“. Видане М. Комара. Коштом видавця. — У Львові 1895. 16° 192 стор. Ціна 40 кр. (в портретом автора).

Кобзар Тараса Шевченка. Вибір поезій для народу. Частина друга. — (Книжка тов. „Просьвіта“ у Львові ч. 184—185) мал. 8° 136 стор. Ціна 20 кр.

Повістки і ескізи з українського життя — А. Кримського, появилася у Львові з друку. 8° Стор. I—IV+1—322.

Василь Чайченко. Байки. — Накладом редакції „Зорі“ у Львові, мал. 8° 68 стор. — Ціна 30 кр.

ТОВАРИСТВО „ПРОСЬВІТА“

при зближаючих ся іспитах в школах народних подає до відомости Сьвіта. Рад Шкільних, Впов. священників, катехитів, учителів і родичів, що книжки накладу товариства, призволені кр. Радою шкільною на премії для учеників, кращо оправлені з позаложеними берегами, можна купити в канцелярії товариства при улиці Вірменській ч. 2 по слідуєчій ціні:

Роскази про сили природи 20 кр. Оповіданя о житю сьв. Бориса і Гліба 20 кр. Повістки для дітей 27 кр. Сестра 15 кр. Байки 22 кр. Історія Руси ч. I 25 кр. Історія Руси ч. II 28 кр. Лєн і коноплі 24 кр. Рогата худоба 45 кр. Про жовтєвцїв і ліси 20 кр. Вєнахи Франкля 16 кр. На дєсьвітках 22 кр. Серєд лєдєвого моря 25 кр. Жєтє сьв. великомучєника і лікаря Пантєлєїмона 20 кр. Дрібна птиця господарєка, а великі гроші 20 кр. Відкрите Америка 22 кр. Звєрата шкідли і пожиточні 42 кр. Переконанє 18 кр. Кєрка і Мєтоди 22 кр. Молитєвник народний (з зличайнїм оправлєнїм) 20 кр.

в лєхшій оправі:

а) хрєбєт золотий і золотий хрєст з лєрєду 25 кр. б) ціла оправа золотий, берєги золоті і золотий хрєст з лєрєду 35 кр. — Молитєвник народний всєкий по ціні 90 кр., 1-10, 1-30, 1-60 і 1-80 кр.

Всякі замовленя висилають ся скоро і точно.

Видає тов. „Руска Рада“ в Чернівцях.

Відповідає за редакцію Осип Маковей.

ВИНШОВ

МОЛИТВЕННИК

виданий „Просьвітою“

в народній мові, великий, обіймаючий 640 сторін друку, найновіший зі всіх таких Молитвенників.

Молитвенник сей містить в собі: I.) Молитви щоденні ранні і вечірні. II.) З Богослужєня церковного, іменно: а) з Вечерні, б) з Повечерній малої, в) з Повечерній великої, г) з Утрені, д) Літургії сьв. Іоанна Золотоустого, е) Молитви в часі сьв. Літургії. III.) Тайни показані і прєсьв. Евхаристії. IV.) Молитви для різного віку, стану і в різних потребах. V.) Молитви в часі великого посту. VI.) Молитви на празники а) Господські, б) Богородичні, в) Сьвятих. VII.) Молитви сполучені з відпустами, VIII.) Акафист до а) Ісуса Христа, б) Прєсьв. Богородиці в) сьв. Отця Николая. IX.) Мольбен до прєсьв. Богородиці. X.) Тропарі, кондаки, богородичні і прокимени а) всєльські, б) щоденні, в) на празники Господські, Богородичні і Сьвятих, г) на дєлкі потреби. XI.) Коляди і инші пісні церковні. XII.) Місяцєслов цілого року.

Сей молитвенник дістати можна в канцелярії товариства „Просьвіта“ і в книгарні Ставропігійській і перепл. заведеню Мих. Сложарського по таких цінах:

- 1) Молитвенник брошурований — зр. 70 кр.
- 2) оправлений на пів в полотно з одвітними відтисками — „ 90 „
- 3) оправлений ціло в полотно з золотеними і відтисками 1 „ 10 „
- 4) оправлений як під 3) з додатком золотених берегів 1 „ 30 „
- 5) оправлений на пів в шкіру з золотеними і відтисками 1 „ 10 „
- 6) оправлений ціло в шкіру з золотеними і відтисками 1 „ 60 „
- 7) оправлений як під 6) з додатком золотих берегів 1 „ 80 „

Замовляючі поодинокі Молитвенники зводять прєсылати на оплату пошти 20 кр.

Альбом заслужених Русинів.

Ціна 70 кр.

ПРАВДА

ВІСТНИК

полїтичн, науки і письменства, виходить двічі в місяць по ціні на рік 4 зр., на пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.

У Львові, улица Академічна, ч. 8.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петропавла ч. 2,

кєм на зєдєдї:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодїни, міщан і сєлян, редактовану Омєлином Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894, по 1 кр. 20 кр. за роки, а всї 9 рази за 9 зр.

— З перєсылкою поштовою 9 зр. 30 кр. —

З друкарні Г. Чопи.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ разом з
ілюстр. додатком „Неділя“
випуск: —
на цілий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно „ 85 „
для заграниччя 15 рублів або
24 франки.

Почислові числа по 6 зр.
з бюрї газет Л. Горюхіна в
Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу
і неділю.

Редакція і Адміністрація
„Буковини“ знаходиться в
Чернівцях (ул. Петровська
ч. 2), куда всі дописи адре-
сувати належить. — Бюро
редакції отворене щодня
від 8. рано до 8. вечором

3 ради державної.

Др. Кароль Люеґер.

Рідко коли відбув австрійський парламент таке неспокійне засідання, як дня 8-го с. м. Рідко коли пристрась так опанувава бесідників, рідко коли брала також газетаря так живу участь в розправах. Справа йшла о незатвердженя вибору д-ра Кароля Люеґера, проводира німецьких антисемітів, на бурмістра Відня. Зараз на початку засідання інтерпелювали пос. Штайнвендер і тов. президента міністрів о причини незатвердженя, дальше піднесли інтерпелювати, що в сій справі добачають чужий вплив іменно угорських лібералів; окрім того інтерпелювали посла Гавк, Дец і тов. президента міністрів що-до мнимого заявленя долінно-австрійського намістника ґр. Кільмансеґа, що він уважає віденського бурмістра немоя своїм старостою; вкінці поставили посла Патай і тов. нагяче внесеня, котрим визнають правительство о поданя причини, які его спонукали поставити цісареві пропозицію на незатвердженя вибору.

Зараз з початку забрав голос президент міністрів ґр. Бадені. Він заявив, що правительство тому не предложило

вибору до затвердженя, бо через вибір сего проводира партії не в забезпечене строго безсторонне і вільне від всякої агітаторської тенденції, а притім супротив всіх верств населеня рівномірне веденя справ. То рішеня не запало отже з політичних причин, а треба ті причини бачити лише в особі і агітаторській мнущості д-ра Люеґера. Дальше заявив ґр. Бадені, що неправдою є, мов би намістник ґр. Кільмансеґ одержав припущеня склонити д-ра Люеґера до зложеня свого мандату; правдою є лише, що ґр. Кільмансеґ спитав д-ра Люеґера, чи на случай затвердженя его бурмістром наміряє задержати мандат до ради державної. Вкінці заявив ґр. Бадені, що правительство за акт, входячий в обяг его езекутиви, зовсім не одвічальне перед парламентом. Але проте подав ґр. Бадені яко причини незатвердженя сумніви, чи заряд буде ведений строго об'єктивно, річево, без тенденцій агітаторських і рівномірно супротив всіх верств населеня. О впливах чужих нема й бесіди.

По сім заявленю розпочала ся дискусія над нагячим внесенем.

Пос. Патай був не задоволений з заявленя ґр. Баденіого; думає, що правительство обовязане подавати парла-

ментови мотиви кожного кроку езекутиви. Дальше заявляє пос. Патай, що правительство поступило непопулярно, не затвердило вибору чоловіка, за котрим стоїть $\frac{1}{3}$ цілого населеня. — Іменем Молодочехів заявив ся пос. Енгель за нагячостю внесеня, бо ціла справа не в справою партійною, а принципіальною квестією вольностей. — В імені німецьких клерикалів заявив ся пос. Ебенгох за нагячостю і жадав поясненя, чи незатвердженя д-ра Люеґера є осудженем цілого антисемітського сторонництва. — Онісля забрав голос пос. кн. Ліхтенштайн і заявив ся так само за нагячостю внесеня. Правительство зробило велику похибку, не послушавши ради старших парламентарів, а навіть деяких членів „кола польского“. Лівиця агітувала через двірського радника Гальбана, а в міністерській раді запало рішеня чотирма против трех голосів лише тому, бо голосував за незатвердженем один міністер, котрий хотів би ґр. Баденіого як найскорше повалити. Незатвердженя не здасть ся нінащо, бо більшість громадської ради буде все вибирати Люеґера, а коли-б ві розв'язано, то вернуть антисеміти ще в більшій силі до ради. Бесідник мав розмову з ґр. Баденіом і вийшли два проекти; перший щоби поста-

ПЕРШІ ЗОРІ.

ПОВІСТЬ.

Написав Теодот Галій.

(Даліше)

— Ірино! — почув ся зажурений голос добродійки Матушинської. — Налянь-но мильку, бо аби ти не застудила ся. То вже ніч, увайай! — Чувш, Ірино? — Ірина не чула чи не хотіла чути. Вона наслухала, що знов цікавого їй скаже Циль.

— Видиш ти ту вірку, що коло місяця стала? Та вірка то ти, а блідий місяць то вже відай а — сказав Циль. Ірина подивилась на небо. Справді, там коло трохи захмареного срібного серпа блищала ся велика зоря.

— Я ще такого видовища не бачила! — шепнула вона.

— Звичайно з'явля перед місяцем бліднуть, але се твоя вірка, і ти при мені ніколи не бліднеш...

Молодята задумали ся. Думки їх були неовначено-сумні.

Іх перебігали несправні звуки гуртової пісні, що режигла ся десь в далечині. Від часу до часу доносили вітер повні мягкі акорди.

— Се відай якісь хлопці співвають про „зелену мураву“ — зауважив Циль.

Співники очевидно наближались ся, звуки анагали ся і Циль побачив, що се була не та пісня. Оттут, ніби за викрутом гори ясно і лясно заспівав гурт:

Я пісеньку тобі аложу
О дівчатах і о маю,
На цвинтари і положу,
В струни шовкові заграю...

— А, а помилив ся! Чи се не серенада для нас? — усміхнувся Циль.

Сидячі на пісковатій площі звернули увагу на співаків, котрі виступивши за гори, повільними кроками зинали по-при товариство.

— Се відай наші гімназисти — сказав Матвійчук до протопони, котрий плагне похвалив хороший спів. Матвійчук встав і підійшов до стежки.

— Добрий вечір! — кликнуло кілька голосів майже разом. Се був справді квартет гімназистів. Тепер уже й Циль пізнав їх тай і собі приступив до гуртка.

— Відки співачки?

— З гори Цецини — відповіли гімназисти.

— Далеченько ходили! — зауважив Матвійчук.

— Се в нас нині була „утека братів“ — з Чернівців! — сказав якийсь знавець словесности

— Аякже — підхопив другий гімназист — ми собі сьогодні микнули з школи, бо то мав Кланган в математики питати, а ми ще хотіли трохи підучити ся — сповідав ся він весело, але зарав вітхнув. — Ніпроку, і підучили ся ми; — подумав він. — Що-ж то завтра буде?

— А куди йдете?

— Куди ноги несуть а добрі люди заклинуть — відповідав речник квартету. — Аякже, ми подорожні люди, душки потопили, ніжки поранили, йдучи верхом пішки при паличці — приказував він в сьмішних химерах. Се був сьміхованець гуртка, найцільнійша особа в ній. То був славний попович Мамайчук, славний тим, що цупко і надзвичайно довго тримав ся гімназії, але за те знаменито цідив пиво і на дозвілю винаходив нові картирекі гри.

— То може би ви сюди до нас загостили? — сказав Циль весело.

— Бігла я через гребельку, вхопила води кранельку... а тут певно сухо як у пустім млині! — сказав Мамайчук.

— Бачите, якої наші соловії піють! — обернувся Циль до Матвійчука.

— Як тут не меле, то в жида на горі не зав'язано! — обізвався Матвійчук. — Як треба, то нам принесе „краплів“.

— Але там у вас є відай якісь великі ріби? — сказав Мамайчук незадоволено, стараючи ся проникнути очима нічну темряву. — А ми поединчі люди! — додав він насмійкувато.

— Але за те й хороші панни є! — захоплювався Матвійчук.

— А, як так, то підемо, ще й в присюда-ми! Але чи поївші?

— Ї ї поївші...

— Ну, то в імя божє! Тримайте ся, горбчики мої кохані, та диньте ся, не цідуйте

вити на бурмістра „штрмана“, а Льюєґер мав би фактичну власть в руках, а по році, по заключенню угоди з Угорщиною, він став би бурмістром. Але на се не можна було згодити ся. Другий проект був більше скомплікований; намістник ставив навіть подрібно услів'я, а найважнішим услів'єм було, щоби Льюєґер зложив свій мандат посольський і не давав ся вибирати, як довго буде бурмістром. Але правда в, що ґр. Бадені не обставав за тими услів'ями. Але коли можуть бути послами бурмістри міст Литомішля, Берна і Коломні, то чому не мав би бурмістр Відня бути послом? — Міністер Гавч застеріг ся против обговорювання справи голосування в раді міністерській, бо голосування в тайне і під службовою присягою. Впрочім всі міністри обстають при ухвалі ради і за своїм президентом. — Вкінці забрав серед загальної уваги і зацікавлення голос сам др. Льюєґер. Він хоче лише деякі вискази ґр. Баденіого спростувати. Льюєґер навів свою бесіду з намістником ґр. Кільмансеґом. Намістник заявив, що не говорив ще в тій справі з президентом міністрів, але знає, що сей судить все з точки погляду адміністраційного і кладе головну вагу на правий характер, який найшов у Льюєґера. Але ґр. Бадені думає, що бурмістр в немов староста правительствений, а яко такий не повинен бути проводирем партії. Тому може затвердження вибору наступити лише під трема услів'ями: 1., що Льюєґер аби зложив сейчас посольський мандат або дав слово честі, що зробить се сейчас по затвердженню; 2., що прирече через цілий час свого бурмістровання не старати ся о посольський мандат, а щоби 3., коли-б его вибрано денебудь против его волі, не прийняв мандату. Але ґр. Бадені супротив сих умовів заявив д-рови Льюєґерови, що они ему байдужі. Вкінці й намістник Кільмансеґ якось надумав ся і сказав бесідникови, щоби зробив своему сторонництву ті пропозиції з

своїх сторони, але сторонництво не згодило ся на те. Сам бесідник того переконання, що обов'язки бурмістра Відня нераз спиняють забирати місце і голос в парламенті, але сю справу треба би лишити до рішення самим виборцям. Супротив заявленя ґр. Баденіого, що хоче д-ра Льюєґера щадити і не обговорювати деяких річий, взивав Льюєґер президента міністрів до отвертого висказу, що він знає про него. Яко віцебурмістр був бесідник все безсторонним. Вкінці сказав Льюєґер, щоби міністри не заслонювали ся державною присягою, бо протокол наради міністерської вже давно знаходиться в руках соціальних демократів. — Пос. Крѳнаветер боронив жидів і Мадярів, але заявив ся за наглядність висесеня, так само пос. Пернерсторфер. — В імені лівниці заперечив пос. Бер, мов би лівниця впливала на рішення правительства.

При поіменнім голосуванню відкинуто 118 голосами против 64 наглядність висесеня. За наглядністю голосували антисеміти, часть клерикалів і німецьких націоналів, Мелодочехи і пос. Романчук. З „польського кола“ не було 16 послів, а з Русинів послі Барвіньский, Вахнянин і Телішевский.

Міродайною в сій справі повинна бути бесіда д-ра Льюєґера, котрий вразно заявив, що ґр. Бадені зовсім не жадав від него зложеня мандату. А позаяк ґр. Бадені мав в сій справі рішаче слово, то показує ся безвідставність тої поголоски. Другим закидом був мнимий вплив Угорщини; тут в рішачим заявленя президента міністрів, котрий ту інсинуацію відпер рішучо. Виходить, що справді одинокою причиною незатвердження були сумніви, чи др. Льюєґер, головний проводир німецьких антисемітів і ревний та неустрашимий агітатор, зможе вести заряд об'єктивно, річево, без агітаторських тенденцій і рівномірно супротив всіх верств населеня.

В тій справі одержуємо ще таке письмо з Відня:

Дня 8. с. м. засідання палати посольської відбуло ся так бурливо, як мало котре в часах коаліції. Тонієм до бурі були інтерпеляції, поставлені до правительства по причині непотвердження д-ра Льюєґера на становищу бурмістра Відня. ґр. Бадені мав першу нагоду піанати зброю, якою воює опозиція парламенту віденського. Зброя та була дуже остра і нащадил в ніч президенту кабінету. Падали слова дуже непарламентарні. ґр. Баденіому відмовлено знання віденських відносин громадських і духа, котрий ні в цілїм місті, відмовлено такту політичного, а попри то все заповіджено ему борбу на ножі. Бесідники в таборі антисемітського, чеського та в таборі націоналів німецьких, як: Патая, Енгель, Ганк, Вебер, ки. Ліхтенштайн, Пернерсторфер, Кронаветер, Ебенгох і Льюєґер виступали в замітани дуже острими і тижкими за те, що правительство не узяло д-ра Льюєґера відповідним на становищу бурмістра у Відні. Розкрито притім і деякі пертрактації тайні, що велись меж намістником долішньої Австрії (ґр. Кільмансеґом) а Льюєґером що до умовів, під якими правительство могло було згодити ся на потвердження его в бурмістровстві. Услов'ям таким було вложеня мандатів до ради державної і сойму. Галерія заповнена антисемітами, брала таку живу участь в дебатах, що президент палати велів її опорожнити. При голосуванню над питанням, чи висесеня д-ра Патая має бути узяне за наглядче або ні, етанула по стороні правительства більшість, вложена в клубу польського (не цілого), лівниці ліберальної і частини клубу Гогенварта в числі 118 голосів против 64 голосів, на що вложились: антисеміти, націонали німецькі, соціали християнські і роєстровного клубу Гогенварта і молоді-Чехи. 170 послів відтигнулось від голосування, межі тими і послі рускі.

Наколи поголоски справдять ся, то опозиція задумує посередством практикованої вже коаліції обструкції спинити всяку позитивну роботу парламенту. Тоді і заходила би потреба розважання палати.

Побільшене кредиту державного для меліорацій.

—о—

На послідній засіданні займалась палата посольська важною для хліборобства нашого

паннів без мене! — жартував гімназист до своїх товаришів, і цілий гурток рушив до товариства на площі.

Протонопа власне хотів кликнути до Матвійчука: — Ану, най ті панничі підійдуть ближше! — тут, однак побачив, що сего вже не було потрібно.

— Мамайчук, Лемчук, Малирчук, Пилипчук! — представляли ся гімназисти, все по одному виступаючи з гурту. По сій церемонії кожний вертав ся в задгуб, при чім діло не обходило ся без того, що Малирчук став на пальці Лемчукови, а Лемчук Пилипчукови. Лишень Мамайчук вразив паннів певністю, і все ще кланяв ся то сюди то туди, в міру того, як ему в темноті удавало ся спостерегти все ще по одній постаті.

— Чук-чук-чук, самі шуки! — шепнув Корчевич до панни Тоськи. Вони обоє сиділи собі у-двох і вже цілий вечір оттак бавили ся. Пан Корчевич був Русин з роду і свого походження не зрікав ся, але не міг затаїти перед собою того неприємного спостереження, що все на тих Русинах, навіть деяке прізвисьце „дегтем пахне.“ Він дуже рідко балакав по українськоруськи, і доси вони з Тоською розмовляли — винявши послідню фразу — по німецки.

— Чук-чук-чук — повторяла весело панна Тоська тай сердешно засміяла ся. Вона — хоч і не знала того — цілком поділяла думки пана Корчевича що-до „дегтя.“

До нових прихожих обернув ся протонопа тай пані Мурашко. Протонопа прихильно винитував панничів про успіхи в школі, а пані Мурашко про походження, причім устигла виявити добутки своїх монументальних студій на поли буковинських родоводів. — А панотець Мамайчук, то мій знакомий. Его добродійка то прені донька сестри першої рідного швагра моєї покойної тещі! — сказала вона урадована. Лемчукови в рахувала достоту, що її вуйко тримав его вуйка до христу, Малирчукови внов доведла, що его родина зайшла на Буковину з Басарабії. Вона певно й Пилипчукови була би уділила де-що з свого багатого знаня про рідний стоєунки, але Пилипчука десь не було. Порозумівши ся з Матвійчуком, він побіг до жидів і власне лишень вертав ся посишними кроками по стрімкій доріжці.

Гімназисти дуже слушно вважали свій сьпів за моральну підставу свого пробутку в сій світлім товаристві. Тому вони, не даючи ся довго просити, засьпівали. І як вони сьпівали! Видко було, що не хотіли покрити ся неславою! Не звертаючи найменшої уваги на різні марні принади, що їх позвоєни жид-шникар, сьпівали, сердешні, пісню за пісню. Кілько вони тих пісень знали! Не лишень пані Мурашко, але навіть пан Корчевич чудував ся:

— Ото, коби сї хлопці колись хотіли пристати до нас! — думав він. Під тим „до нас“ розумів він нечисленну, неславу громадку сту-

дентів, котра жила після статутів давних воїнистих німецьких бурнів і носила навіть особіу назву, Карпатія. — Ми би в сьмі хлопцями верховодили в місті! — думав Корчевич і з любовню подивив ся на свою широчану, баристу „карпатинську“ шапку тай почув, як в его жилах заграв карпатинський патріотизм. — Най живе Карпатія! — подумав він нисльом. І справді, се були також чувства, понитні для тих, що коли небудь одушевляли ся значками, емблемами, чувством приналежності.

До сьпіваків прилучили ся Матвійчук тай Білєцкий, а з ними і Ірина. Пані Мурашко нагадала, як то вона колись в молодості нисльовувала свою даремну тугу, а також заохотил й Тоську вжити участь в сьпіві.

До піана ще дивеніли відтак пісні по убоці Владичей гори і розминали ся відти ген-ген по долині, линули ген-ген то на широкій простір, де немов хмари бовдурили ся тіни Бескида, то в далеку далечину темніючого сходу.

(Даліше буде).

справою, іменно побіди шенем кредиту державного для меліораційних цілей. Тисячі і тисячі акрів землі лежить ніби майже обложеною по причині, що господарям-середнякам не достає гроша на їх меліорацію. Другі простори землі видавали би значно більше збіжжя, наколи би управа їх відбувалась раціональніше. Годівля товару збільшилась би значно, наколи би переведено наводненя і відводненя сіножатей, а пусті пасовища приведені до того, щоби давали більше паші для худоби. В браку добрих пасовищ і в недостатку інвентаря яко головного меліораційного средства в господарстві різній лежить майже чи не головна причина бідноти дрібних господарів. Отже новий закон о збільшеню кредиту на меліораційні цілі має всім тим недостаткам налікувати. Поодинокі господарі і цілі громади бути могли в сего кредиту користати і попрацювати свої різнні господарства. Бесідики, що промавали доси в обороні закону, годілись всі в тім однім, що закон такий не лишить ся без хісна для хліборобів, хотя деякі мять ся, щоби в кредиту не користали лиш тільки властители. В розправах вини участь брала і в ідреній промові, інструюючи докладно нужду селян галицьких, домаганні пропра кредит і скликання анкети для докладного розслідженя всіх причин, задля котрих наше хліборобство взагалі упадає, а в Галичці вже упало, що тисячі селян опускають свою річку землю, щоби гинути на далеком океаном. Тієї посли виразили ту саму гадку вже при річорічній розправі бюджетоній, то й не бачили потреби вибирати тепер голосу. Зробив се меншо з поручення клоубу руского пос. Вахнянин вже два рази, а і сего року на той темат буде промовляти пос. Баринський при дебаті бюджетоній.

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 11. листопада 1896. р.

Архикнязь Франц Фердинанд, котрий тепер перебуває в Люсінікольо, відте відтам надли безперестанних дощів на полудень скорше, як заміряв. Архикнязь добре виглядає і помімо теплого цілий час перебуває на морю або на прогулях.

О. архимандрит Іларіон Филипович обходив 2 с. м. 40-літній ювілей священства і свої іменини. День сей у монастиря в Сучавці, де о. архимандрит єсть ігуменом, був святочний. Численні привітні письма, одно з них від архимандрита Петра-Фердинанда, і саме свято свідчали о симпатії, якою загально і заслужено тішать ся о. архимандрит Филипович на Буковині.

Село Ілотешти, в котрім в останніх днях
тільки писали буковинські часописи, після шема-
тану з 1838 р. було й данно чисто руским
і греко-католицим селом. Розу 1838 числило
760 мешканців, самих греко-католиків. Остання
консервация з р. 1890 виказує вже саме право-
славне населення, але все таки чисто руске, кро-
м я двох родий. Якже сиротця того виглядали
іходи румунізаторів, тоби в Ілотештах вигнати
Руску мову зі школи зовсім? Село збунтовано
так, що бідний учитель не мав навіть у кого
покла собі кувита, бо люди ворохобників бояли
ся. Як довідуємо ся, від тяжка вже ходять діти
до школи в Ілотештах. Справу мови ще не по-
дагоджена, нова-що задержано ще руску мову
до випладоу. Ми сподіваємось, що власти не
допустять, аби Русинам стала ся така кривда.

Славне місто Чернівці виглядає тепер так, як палицький Куликів. Люди ходять по кістках бозоті, бо ту нема такого хваленого значаю, як в інших європейських містах, щоб магістрат кавав сторожам чистоти хідники, а своїм ротним забороняв бозоту в гостинця. Чужинськ, приїздивши до Чернівців, дивується, що ту ще такі загірхані значаї. Тепер що 50 проків ставлять по вулиці особі стовпи алектричні, про-

сті алиці, обтесані з кори. Як ті стовни „при-
крашують” місто, о тім нема що й казати. Ви-
глядають так як великі шибениці. Але й то
правда, що на тих стовпах підчас різних вели-
ких свят можна буде вішати хоругви, півні бурш-
будуть мали о що розбивати собі голови, коли
їх ніч захопить тоді, як електрика погасне. Не
знаємо, чи світлий магістрат думає як прибрати
ті стовни, а то коли-б они так двили ся, то
електричне світло на них виглядало би так, як
букет фіялів на баранячім кожусі.

Статут для кас запомогових: Міністерство внутрішніх справ видало взірцевий статут для зареєстрованих кас запомогових, що відносить ся виключно до забезпечення запомог в слабості і коштів похоронних. Взорець того статуту не є примусовий, отже не мусять ся при завязаню таких кас его брати за примір.

Др. Ст. Квятковий, через кілька літ оператор на клініці проф. Більгота у Відні, секундар д-ра Дігеля і асистент д-ра Фінгера, поселив ся в Чернівцях при вулиці ратушевій ч. 16. Яко спеціаліст для недуг хірургічних і має — як зачуваємо — намір отворити ту хірургічну клініку, дуже потрібну з Чернівцях.

Злоба дня. Показало ся, що письмо посла Романчука у *Варшавскім Дневнику* було сфальшоване. Так доносить *Дѣло*, котре считало ся посла Романчука телеграфічно, чи се письмо правдиве. Виходило-б з того, як справедливо замічає *Дѣло*, що тут в грі інтрига. Було би добре, коли би можна впасти особу інтриганта, а тепер ми вдоволені, що на ділі не було нічого, бо справді, коли би то було письмо правдиве, опозиціоністи не могли би за него бути п. Романчукови вдячні.

Друга доба дня, се писанина „Буковинських Відомостей“. Було одно число сеї газети, в котрім не було згадки про пп. Пігуляка і Стоцького, за те в послідних двох числах 41 і 42 сеї газети інсинуації і підозрівань за всі часи найбільше. Кдає підозрінє на заряд „Народного Дому“, хоч члени сеї інституції можуть кожної хвилі заглянути у всі дотичні книги, чи діла ведуть ся в ладі. Властителеви „Бук. Вѣд.“ п. Тиминьському добре відомо, що купувало ся Народний Дім за 18.000 зр., на що було готових грошей всего 3.000 зр. Отже того він тепер не хоче знати, що через 10 літ платить ся правильно рати в банку і що року дає ся понад 200 зр. запомог для шкільної рускої молодіжи, о чім можна прочитати собі в сиравозданих шкільних. П. Волин дав „княжеский дар“ на Народний Дім, кажуть „Бук. Вѣд.“ Сей княжеский дар — се 50 зр. вкладки, яку кождий член Народного Дому складає. Був правда один княжеский дар, а іменно бдиний учитель Василь Андрієвич (тепер в Путилові) зложив на Народний Дім сто зр., що сираваді єсть княжеским даром, коли порівнає ся сотки тисяч маєтку д-ра Волина з маєтком бідного учителя. Вирочім і инші учителі зложили по 50 зр. вкладки... Стати про Народний Дім в „Бук. Вѣд.“ просто огадня і підла і відновідати на ню більше не думаємо. Хто би мав які сумніви що-до заряду „Народного Дому“, нехай віднесе ся просто до виділу сего товариства, а дістане всі потрібні поясненя. Роздрочені дітвяки можуть лиш в той спосіб воювати з противником, як „Бук. Вѣд.“, а не люди з почутєм чести. Про страшні надужитя румунські в Іютештах та „руска“ газета мовчить, а своїх Русинів з болотом мішає. Що она не має нічого вяньшого на ділі, лише негацию на кождім кроці, видко і з другої єго статейки про о. Никитовича з Садагури, православного священника. О. Никитович має тепер процес, не лицючий священников, бо процес іде о чужу жінку... Як та справа закінчить ся, покаже слідство судове. Тимчасом же „Буков. Вѣд.“ користають з нагоди і кажуть, що „читальня садагурска мусить виступати против о. Никитовича, бо лежить се в намірах Стоцького і Пігуляка. Щербанович (один з тих, з котрими о. Никитович має процес мусить так само поступати, бо має сина в Чернівцях під учителем Клімом (новоєристом), котрий дає єму при личних стрічах узаказ дотично поступованя читальні“. Виходить з того таке, що коли о. Никитовичу сподобала ся чужа жінка, а нерозумним сезнаєм прийшло на думку ді

стати від о. Никитовича доказ в руки (годинник), де і при чім его заспали, то сему винні — по-воєристи, се їх „дівольська інтрига“. Побачимо, що суд на те скаже. Тимчасом п. Клим висилає спростоване до тих газет, в котрих на него ки-нули підозріння несправедливого поступованя з учениками.

Мадьяризация жидів. В Угорщині поступове мадьяризації скоро наперед, а поучаючим доказом того є зміна прізвищ. В 1891 р. було таких 722 випадків, а з тих припадало 433 на жи́дів; в 1892 р. було 781 випадків, між ними 481 жи́дів; в 1893 р. на 888 випадків 502 жи́дів; в 1894 р. на 868 змінюючих прізвища було 526 жи́дів. Видно з того, що жи́ди найбільше асимілюють ся в Угорщині.

3 Монте Карло доносять радістний факт, іменно було від червня до кінця вересня доходу менше о 500.000 фр., як в тім самім часі минушого року. Здає ся що люди зачинають приходити до розуму.

Для Русиньок. Заходом товариства „Блюбо Русиньок у Львові“, а накладом п. А. Хойнацького управителя книгарні ставропигійської у Львові вишли Вишивки всхідної Галичини. Прекрасна збірка галицько-руських вишивок. Збірка обнімає 20 таблиць. Таблиці 1 і 2 подають вишивки з повіту товмацького, табл. 3, 4, 5 і 6 з повіту надіричанського, табл. 7 і 8 з повіту калуського, табл. 9, 10 і 17 з повіту снітинського, табл. 11, 12, 15 і 16 з повіту городенського, табл. 13 і 14 з повіту борщівського, табл. 18 з повіту підгаєцького, а вкінці таблиці 19 і 20 представляють гайти всхідної Галичини взяті на хрестини. Взорі виконані дуже старанно, точно, а прекрасно в літографії нашого земляка, члена „Зорі“, п. Андрія Андрейчяна у Львові (ул. Сикстуска ч. 29) красками: червоною, синьою, зеленою і жовтою, а ті поодинокі барви приходять ще в різних відтінках. Виконане всіх 20 таблиць зворів справді гарне. По майстерски скомпонована і виконана також вінета на теці, в котрій містять ся таблиці. Збірник сей коштує 2 зр. 60 кр. в дорозі преаумерати до нового року; потім буде коштувати 3 зр. 30 кр. з пересилкою.

Цікаве. Сими днями мало відбутися се окружне віче в Станілавові, щоби запротестувати проти легальности остатніх виборів до галицького сойму. Староство заборонило се віче по причині ріжних помештий у всхідніх повітах Галичини. Та от що цікавого виявило ся при скликуваню сего віча: одним зі скликуючих віче був др. Іван Мандичевський, рідний син посла о. К. Мандичевського, посла — вибраного як раз при послідніх виборах. Отже син уважає, що вибір его батка незаконний, инакше не домагав би ся такого загального протесту. Так би виходило, та на жаль чи щастє, бачимо тут простіше поясненє сего цікавого консолідаційного явища: син думає певньо, що его батько то старий муж довіря правительству, отже вибір его законний; але Барвінський, Вахнянин.... протестуймо!

Др. Ст. Квятковский,

6. оператор

на п. к. хірург. клініці Білгород, Гуссенбавера, б. сул. секундар радника двору Дітеля, б. асистент проф. Фінгера в п. к. публичнім шпиталю у Відні

осів ся в Чернівцях яко спеціаліст
для хірургії, спеціально також для слабостей
органів мочи (нирок, міхурів).

Ординув при ул. ратушевій ч. 16.

від 1—4 год. пополудня.

Для бідних безплатно від 8—9 год. зранку.

(2-6)

Сими днями вийде ілюстрований буковинський православний КАЛЕНДАР

на рік переступний

1896

Ціна 50 кр.

Зміст.

Календар історичний. — Календар астрономічний. — Календар церковний. — Свята руські і римські, (червоно друковані), схід і захід сонця, відміни місяця, погода. — Календар життєвий. — Помінальний календар славних Русинів. — Дім цісарський.

II.

Наші гроші і важливі заграничні. — Міри і ваги (нові і старі). — Телеграфічні приписи. — Почтові приписи. — Приписи залізничні. — Скали степильові. — Належитість від вписів гіпотечних. — План їзди на залізницях.

III.

Для науки і забави.

Головостіки сьв. Івана Хрестителя. (З лірика Ю. Федьковича з новим портретом поета). — О. Єрофей Федорович. (Жителісь з портретом). — Нова установа охованю худоби. (Популярна наука). — Як закладати крамниці? (Популярна наука). Розмова Читальника з Іваном Байдушним. — Про катастер ґрунтовий. — Що людий єднає? (Повістка Д. М.) — Правда. (Повістка Є. Я.) — Дещо з господарства. — Стихи. — Сьмішне. — Ілюстрації.

IV.

Найдокладніший шематизм буковинський.

V.

Оповідання.

Час відновити передплату! З днем I. (13.) жовтня почався четвертий квартал, а декотрі передплатники залягають ще з передплатою за минулий квартал. Просимо наших впов. передплатників о відновлене передплати і вирівнане залегло-стий. — Адміністрація „Буковини“.

„ДНІСТЕР“

товариство взаємних забезпечень
у Львові,

улиця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесії ц. к. міністерства справ внутрішніх з дня 9. грудня 1891 р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, опертий на засади взаємності своїх членів, забезпечує всім членам довгострокові і надійні гроші під заставу їхніх цінних паперів і нерухомості.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошення о ухваленні агенції в місцевостях, де нема агентів „Дністера“, приймають ся.

В Дрібній бібліотеці, видаваній у Львові Костем Павьковським, вийшли доси сі книжочки (разом чисел 13):

Байки Евгєна Гребінки (10 кр.)

Маларі, оповідане Всеволода Гаршина (10 кр.)

Пролісок, поезії Павла Граба (20 кр.)

З чужого поля. Переклади Павла Граба (20 кр.)

Що то є господарність — Герінга (переклад В. Герасимовича) 20 кр.

Поезії Осипа Маковей (20 кр.)

Оферма, оповідане его-ж (10 кр.)

Твори Івана Сурика, переклад з російського (10 кр.)

Українські писання Митра Оленьковича (10 кр.)

Писання Василя Кулика (10 кр.)

Чернеча республіка на Афоні — Василя Щурата (10 кр.)

Нарід в неволі (то що було друковане і в Неділі) — 10 кр.

Микола Палкин Льва Толстого, оповідане 10 кр.)

Останні романи Г. Сінкевича. Два відчиті М. Грушевського, читані в львівськ. „Клубі Русинів“. Видане Василя Лукича. Накладом ред. „Зорі“, 16°. 50 стор.

Твори Степана Руданського. Том I. Пісні. Приказки. Прислів'я. Байки. Бібліографічний покажчик. Заголовки „Сьвітломовок“. Видане М. Кома. Коштом видавця. — У Львові 1895. 16 192 стор. Ціна 40 кр. (з портретом автора).

Кобзар Тараса Шевченка. Вибір поезій для народу. Частина друга. — (Книжка тов. „Просьвіта“ у Львові ч. 184—185) мал. 8° 136 стор. Ціна 20 кр.

Повістки і ескізи з українського життя — А. Кримського, появилі ся у Львові з друку. 8° Стор. I—IV+1—322.

Василь Чайченко. Байки. — Накладом редакції „Зорі“ у Львові, мал. 8° 68 стор. — Ціна 30 кр.

ТОВАРИСТВО „ПРОСЬВІТА“

при зближаючи ся іспитах в школах народних подає до відомости Сьвітла Рад Шкільних, Впов. сьвященників, катехитів, учителів і родичів, що книжки накладу товариства, призначені кр. Радою шкільною на премії для учеників, кр.но оправлені з позолоченими берегами, можна купити в канцелярії товариства при улиці Вірменській ч. 2 по слідуючій ціні:

Роскази про сили природи 20 кр. Оповідання о житті сьв. Бориса і Гліба 20 кр. Повістки для дітей 27 кр. Сестра 15 кр. Байки 23 кр. Історія Русів ч. I. 25 кр. Історія Русів ч. II. 23 кр. Лен і козаки 24 кр. Рогата худоба 45 кр. Про живопис і ліси 20 кр. Весняні Франкліні 16 кр. На до-світках 22 кр. Серед хедового моря 25 кр. Житє сьв. великомученика і лікаря Пантелеймона 20 кр. Дрібна птиця господарська, а великі гроші 20 кр. Відкритє Америки 22 кр. Заплата шкідли і пожа-точні 42 кр. Перекотиполе 18 кр. Кирил і Методий 22 кр. Молитвенник народний (з звичайній опра-ві) 20 кр.

влучній оправі:

а) хрест платиновий і золочений хрест з переду 25 кр. б) ціла оправа платинова, береги золочені і золочений хрест з переду 35 кр. — Молитвенник народний великий по ціні 90 кр., 1-10, 1-30, 1-60 і 1-80 кр.

Всякі замовлення висилають ся скоро і точно.

ВИИШОВ

МОЛИТВЕННИК

виданий „Просьвітою“

в народній мові, великий, обіймаючий 640 сторін друку, найновіший зі всіх таких Молитвенників.

Молитвенник сей містить в собі: I.) Молитви щоденні ранні і вечірні. II.) З Бо-гослуженн церковного, іменно: а) з Вечерні, б) з Повечерній малої, в) з Повечерній великої, г) з Утрені, д) Літургії сьв. Іоана Золотоустого, е) Молитви з часі сьв. Літур-гії. III.) Тайни покалїя і пресьв. Еucharистії. IV.) Молитви для різного віку, стану і в різ-них потребах. V.) Молитви в часі великого посту. VI.) Молитви на празники а) Господ-ські, б) Богородичні, в) Сьвятих. VII.) Молит-ви сполучені з підпустами, VIII.) Акафист до а) Ісуса Христа, б) Пресьв. Богородиці в) сьв. Отця Николая. IX.) Молебєн до пресьв. Богородиці. X.) Тропарі, кондаки, богоро-дичні і прокимени а) недільні, б) щоденні, в) на празники Господські, Богородичні і Сьвятих, г) на деякі потреби. XI.) Колиди і инші пісні церковні. XII.) Місяцеслов цілого року.

Сей молитвенник дістати можна в кан-целярії товариства „Просьвіта“ і в книгарні Ставропільській і перепл. заведеню Мих. Споярського по таких цінах:

- 1) Молитвенник брошурований — зр. 70 кр.
- 2) оправлений на-пів в полотно з одвітними відтисками — „ 90 „
- 3) оправлений ціло в полотно з золоченими і відтисками 1 „ 10 „
- 4) оправлений як під 3) з до-датком золочених берегів 1 „ 30 „
- 5) оправлений на-пів в шкіру з золоченими і відтисками 1 „ 10 „
- 6) оправлений ціло в шкіру з золоченими і відтисками 1 „ 60 „
- 7) оправлений як під 6) з до-датком золотих берегів 1 „ 80 „

Замовляючі поодиноко Молитвенники звольте прислати на оплату пошти 20 кр

Альбом заслужених Русинів.

Ціна 70 кр.

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить двічі в місяць по ціні на рік 4 зр., на пів року 2 зр., на чверть року 1 зр. У Львові, улица Академічна, ч. 8.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях.

улиця Петровнича число 2,

але на складі:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодіжи, міщан і селян, редактовану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894, по 1 зр. 20 кр. за рік, а всі 9 разок на 9 зр.

— З пересилкою поштовою 9 зр. 30 кр. —

тою монетою був такий, що золото мусіло робити службу гроша за себе і за срібло. А що золота менше на світі ніж срібла, то з тої причини вартість золота страшенно підскочила в гору, бо оно само одно стало тепер грошем. Золото подорожало, т. зв. треба було більше, далеко більше, ніж вперед, дати товару, аби отримати за се гріш, т. зв. золото. Мусіти дати більше товару, н. пр. збіжа, аби отримати за сей товар тоту саму одиницю золоту, н. пр. 20 зр., се-ж не значить нічого иншого, як що гріші (золото) подорожали. А що в Європі не можна дістати золота інакше як за товар, чи то за збіже, чи срібло чи инший товар, то річ цілком природна, що вартість одного фунта золота почавши від 1873-го р. постійно росла і все ще росте, або иншими словами: всі продукти, всі товари падають в ціні.

А як відносять ся до себе товари і монета в краях із срібною монетою? Із урядових свідощів показує ся, що пр. в Індії аж до прошлого року і в Мексику фунт срібла задержав тоту саму силу купчу. І сьогодні купите там, так як і вперед, тоту саму скількість збіжа за фунт срібла. Отже для нас монометалістів Європейців ясно як на долоні, що сьогодні за крихіточку золота можна дістати багато срібла, а за те срібло можна купити багато збіжа.

Чи супроти того стану річий можуть нам що помочи охоронні ціа?

Очевидно, що ні! Золота валюта не дозволяє на се. Край з золотою монетою уважають срібло за товар. Що тут може хотіти і яке високе ціо супроти ажія, котре накладають краї з золотою монетою в зносинах своїх на краї з срібною монетою? Дня 15-го липня 1895 р. виносило ажіо:

В Індії	45%	В Росії	48%
— Португалії	29%	— Мексику	97%
— Іспанії	16%	— Аргентині	2490%!

Що се значить? Для Індійця, Росіянина і т. д. его срібна рупія, рубель остає тою самою одиницею монетною в внутрішнім обороті, т. зв. він може за одну рупію, за одного рубля в своїм краю завжди дістати тоті самі товари. Але чужинець, що приїде з золотом, купує там в своїх очах дуже дешево, бо він потребує власне о стільки менше золота, скільки виносить ажіо, аби купити одну рупію, один рубель. Ось на се практичний примір: Перед р. 1873-им мала рупія вартість 2 шілінгів. Пшениця коштувала в Бомбаю 10 шілінгів = 5 рупій. Коли-ж перестало срібло бути монетою в 1873-ім, тоді упала рупія в ціні і мала вартість (яко срібло) лише півтора шілінга. Так само упала і ціна пшениці в Європі в тій самій мірі на 7 і пів шілінгів. Але помімо того остала для Індійця тота сама ціна 5 рупій постійно. Зате на лондонській збіжній біржі нутує ся: пшениця, Бомбай 25 процент дешевше!

Які мусіли-б бути високі ціа охоронні, аби пр. поставити Аргентинію з Росією на рівні. Аргентинія має ажіо 249 процент а Росія 48 процент. Наслідком того може Аргентинія на лондонській торгівні завжди продавати дешевше ніж Росія, не згадуючи вже зовсім про Німеччину і про Австрію. Вивіз збіжа із країв з срібною монетою зростає проте нечувано. Аргентинія, котра в р. 1872-ім вивозила 470.000 тон пшениці, вивезла в р. 1893-ім 4.008.000 тон. Протів такого ажія, т. зв. премії вивозової нічого не годні вдіяти ціа охоронні, угоди торговельні, спілки господарські. Всяка поміч державна тут даремна. Можна лиш з проф. Suess-ом кликнути: „Треба признати, що засліплена Європа таке велике, якого в історії годі де побачити“.

(Даліше буде).

3 ради державної.

Засідання дня 12-го с. м. дало новий доказ, що антисеміти хочуть кождо нагоду викликати до скандальних сцен. Перебіг засідання був такий:

Передовсім прийнято всі внесені комісією до скликання рільничо-господарської анкети, а потім прийшли під народу наглі внесені пос. Зіса і Гессмана, відносячі ся до переполоху на биржі. (Для зрозуміння справи треба-б сказати, що минулої суботи настав страшний переполох на піденьській биржі задля непокоячих вістий, мовби задля справи вірменської заносило ся на війну і європейські держави передали вже Туреччині ультиматум, а надто оголосив отоманський банк в Царгороді, що застановляє виплату готівкою. З тої причини нараз упали вальори страшно, а менші спекулянти потерпіли великі страхи). Отже пос. Зіс зажадав іменем лівиці передовсім слідства, чи іо скільки винні биржові контори і агенти. Пос. Гессман закинув лівиці, що она базкає лише слідства протів малих спекулянтів, а антисеміти жадають також протів великих фінансистів. Міністер Білінінський аганив надмірну спекуляцію на биржі. Причиною переполоху були в одній стороні нервовість а нагоди непокоячих вістий ві Виходу, а другої стороною витягнене широких мас публіки до гри і спекуляції. Міністер спротивив ся зажаданню пос. Гессмана, щоби одвічалній державній урядишці мали надіір над биржовим рухом. Вікінці прийнято лише наглість внесені п. Зіса. — Описали прийшло під наряду наглі внесені пос. Штайнера в справі задержання депеш і еконсигнованих війська в день неоподтвердження Люсгера. Президент міністрів гр. Бадені еконсигнував, що військо не казав консигнувати, а також задержати депеш не адержувало. Коли-ж хто протівне твердить, то мужить се доказати. Пос. Штайнер обетає при своїм твердженні і називає миме еконсигнована військо соромною труливістю. По сих словах настав великий заколот в палаті. Президент бар. Хлюмбінк відібрав пос. Штайнера голос і назвав его до порядку. Описали забрали голос пос. Гогенарта і зажадав, щоби закінчення пос. Штайнера до порядку запроотоковано; притім назвав презеса регуляційної комісії о еконсигнованні таких внесені, котрі би подібні сцени робили неможливими. Пос. Дайм яко презеса тої комісії обіцяв скорі поладження сего жадає. Серед загального обурення закінчено засідання.

ко став їх завзятим другом. Він уже зрозумів, що сі хлопці, що вели безжурно, легкодушно, майже бурлацке життя, бажали добра для так добре ему знайомого і любого предмета, для того просторікого, безпомічного народу, на котрім так і роили ся різні мишуреси і печенарки. А протів сих Гірченко з охотою готов був обернути ся, ще й як!...

Волиняк все завзятіше підкручував свій довгий, чорний, козацький вус, думаючи таку думу. Він відчував, що нові знайомі зробили на него велике вражіння і зауважив, що дістає ся під нові впливи. І хотів сі вражіння та впливи ему видавали ся дуже гарними, то обережний Гірченко все ще не піддавав ся їм безумовно. Не менше про те рішив, що хоч би сам не мав стати таким як отіє молодики, то все таки завжди би сказав: Се порядні люди, а свідок на те!

Волиняк поспішив виразити ту прихильність відповідними словами, і виразив сі дуже коротко. Взявши склянку в руку, спершу мовчки чокував ся з товаришами, заворушив ся і сказав:

— Дай вам Боже здоров'я! Випиймо! — Тут він пожалував, що не сказав більше. Але не будучи бесідником з роду, ані не чувши доси бесідників, волинь виразити ся коротко, відкладаючи рішечіші впливи чужого і мови на пізнійше. До такого відкладання рішечіш намірів він звик з маленкості, з тих часів, як его в удно вчили: „Терпи, козаче, отаманом будеш!“

— Слухай, друже! — обернувшись до него Грінка; — ти би переселився до нас. Будеш працювати з нами — а ми також розжи-

лись би коло тебе! — сказав він наівна-принципу, наів жартівливо.

— За мало знаю ваші стосунки, ваших людей. Новий се для мене світ, голубцю! — відповів Гірченко.

— Знав би я, як тебе приваляти до нового світа та нових людей! — сказав Самсонюк лукаво.

— Як?

— Оженив би!

— Bravissimo! — викликнув Білецький, для котрого сей предмет був дуже цікавий, майже такий цікавий як для пані Мурашко вкупі з доглядкою Матушинською.

— Як, таки так без обзирів тай женити? — сказав Гірченко, ібни він справді говорив поважно.

Самсонюк щось роздумував і обернувшись до Білецького.

— А як би то було, як би ми для нашого родимця та дали вечер? Я принаймні що вже з цієї року не гуляв.

Гадка була висказана в добрий час. Білецький аж мріяв потанцювати з милою, а Грінка недавно зробив спостереження, що він з своєю коломийкою міг би показати ся хоч би й перед турецьким султаном. Він уже аная дванадцять дуже штудерних кроків і скоків і горів виступити прилюдно. Тому то він на замітку Самсонюка трохи в долоні не сплеснув, тимчасом коли Білецький огранічив ся подати Самсонюкови руку.

— Але то треба би прудко зробити, бо Гірченко небагом іде! — остеріг Самсонюк.

— Нім слоти зачнуть ся! — додав Грінка. Він мав на оці ту милу обставину, що десь

там на селі була одна дуже жива попадяночка, котра в слогаву пору не могла би сповістити патріотичного обов'язку прибути на „руський бал“.

— І заким заїде піст! — вихопив ся Білецький. Ся остеріга мала свої виправдані причини. По-першій ту похвальну установу, що Русини в піст не танцюють, прилюдно, а по другім менше похвальну властивість руску, імена котрої на думку Білецького его родимці на випадок рішечіш невадат любили заслоняти ся і звинити ся постом. Білецький вже на приклад так укладав в своїй голові: Самсонюк хоче, аби ми устроїли якийсь там „танцюючий“ вечір. Ми, однак, того вечера на певно не устроїмо, бо й до такого подвигу треба рушити ся, а нам наймилийший дар божий — спокій. Розуміють ся отже, що Самсонюк терпеливо дождати не посту, а нарешті скаже: — Що-ж, ми хотіли танцювати, але піст нас засковив! Tamen est laudanda voluntas. — Піде, вино, і дму вино! Білецький з жатом перечислив в думці такі випадки шияску моральних установ легкодушними крайнами. Яко найномішше вібрне corpus delicti служили ему факти, що навіть світла редакція одної з его родимих часописів при нагоді увільняла ся від обов'язку полеміки з „підліми і божеміальними“ протівниками згаданом на сьвітлом годині.

— Отже вечір а танцями буде! — сказав Самсонюк рішучо. — А се ми зайдучувати мей Гірченкови!

— Хіба то така велика річ вечерити? — відповів Гірченко, відскакуючи від себе прианав.

— А вже-ж! То у нас поки-що один з

Новини з Росії.

(Допись „Буковини“.)

Редактор Ново-російського університету Д. Некрасов вийшов з університету і на його місце навантажено декана фізико-матем. факультету Шведова.

Дня 13-го жовтня вмер ординатор дитячого відділу харківської клініки Павел Бобровський на тиф.

В Луцку накінєць того отворено прогімназію. Поки-що набрано учнів до перших двох класів, але й то хвала Богу, що після десятилітньої балачки про відкрите прогімназіє в Луцку справдилися.

В м. Городищі (Київ. губ.) коштом пана Б. споруджено селянсько-господарські курси. Учаться вечорами головним чином діти мешканців м. Городища. — Приймає дітий до школи Д. Пилипенко, котрий є головний доглядчик школи. Плата за учення виноситься 3 карб. що неділі. (Всіх неділей учення — 10.) Сі гроші йдуть лекторам і на підручники. Школу властиво засновано 1891 р., але говоримо про неї зараз, бо в сім році маємо перший випуск учнів: кінчило 14 душ. (10 селян і 4 міщанина). Школа має 4 класи. В приготівлю класу, яка має два поділи, приймають від 12 років, а з першу від 14. На перший рік дітий вчать хліборобству, животноводству то що.

15-го жовтня в Києві було посвячено нову народню аудиторію. По посвяченню Д. В. И. Щербина читав „про рідну старовину“. На посвяченню було багато людей: робочих, учителів, студентів і инших. 22-го жовтня в тій же аудиторії був концерт, користь з якого пішла в касу читальні. Було 400 душ. Концерт був, як концерт: співали хори й сольно, читали, грали, але вартого чогось зовсім не було.

Чернігівське земство одклало на селянські бібліотеки 15,000 кар., по 1,000 кар. на кожний повіт. Побачимо, як буде виконано сю приємну постанову земства.

Симферопольські учителі бажають отворити в Симферополі педагогічний клуб. Не можна не побажати окінчення їх замірів: всякий тямить, яку користь дають такі речі, як клуб взагалі, а педагогічний — особисто.

способів, котрим ми заявляємо, що ми ще є. Так, так, любий друже! Нехай наші сусіди здорові гуртують воєнні та дипломатичні лаври, а ми кричати мей: Слава! — як у нас вечірній обійдуться без недобору!

— От бачиш, що се не найгірше лихо! вкинув Білецький; — маленький потічок і чистий, велика ріка а мулиета! Так я порівнюю нас з ріжними „сильними націями“. Певно, з часом і наш потічок стане рікою — і закаламуться.

— Заким то станеться — обізвав ся Самсонюк — ми собі здвигнемо маленький але тривкий пам'ятник в серцях буковинських дівчат і дамо вечірній! Отже завтра до роботи, патріоти! — Сказавши се, встав і зібрав ся до відходу. Товариші розпрощалися на нічний супочинок.

У одного Білецького ще довго горіло світло. Він сидів коло стола, підперши голову ліктем, кутив і думав. Думав про своє щастє, про велике, неугубиме, незаміниме щастє молоді любові! Він чув ся доповненим, зміцненим, уадоровленим.

Щоби він не згадав з сьогоднішньої стрічки, у всіх подробицях усміхало ся до него те любє щастє, скрізь бачив він немов якісь живі рожеві личка, що щасливо позирали на него, тимчасом коли з гори сипали ся прекрасні, запашні квітки, без числа і без кінця. І він так таки й заснув і снів, снів цілу нічку про любов...

(Дальше буде).

Міністер хліборобства та державного скарбу відрадив проф. Червінського на південь виїхати господарства, де розводять овець. Д. Червінський вже скінчив свою працю і має піднести міністрови свій реферат, що дотикають ся цієї справи.

Недавно в Марсель одраджено на пароплавах „Енскар“ і „Мінерва“ 7 000 овець, майже що з одного Блисавецького повіту. Вівці, що ростуть в сім повіті, вважають ся найкращими.

А в Біловезькій Пущі зараз маємо тільки 500—600 зубрів. Сторожі лісові кажуть, що зубри дохнуть дуже від якоїсь пошести, але недавно довідали ся, що вони дохнуть від куль браконєрів, яких тепер ловлять і карають.

В Києві вельми часто збирають ся засідання, на котрих розглядають проекти київської вистави 1897 р. Богато проектів розмислили, але ще ані одного не обрали. — Одна надія на те, що хоч довго думають, але як видумають... От, напр. про конку думали 20 років, та, як бачимо, не дарма!...

З міністерства внутрішніх справ подають звістку, що в західно півд. стороні Росії зараз не можна завести земства. Сю справу одкладено до того часу, коли се буде можливо.

230 наших цукарень до 1-го жовтня з буряків 1894 року дали 3 мільони пудів цукру.

В Нелештах, Кишинів. повіту, недавно випав сніг, котрий вкрив землю на 2 вершки. Селяни кілька днів їздили санками.

(Конець буде).

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 13. листопада 1895. р.

Іменованє Др. Генрик Сервішер іменованій судовим авскультантом в Чернівцях.

Конкурс розписаний на посаду молодшої учительки при 6-кл. дівочій школі в Сереті з німецькою, рускою і волоскою викладовими мовами. Речинєць до 1-го грудня с. р.

Всенародне віче, котре мало відбутися дня 15-го с. м. у Львові, зборонило львівське ц. к. намісництво з тої причини, що — як каже ся в мотивах — сама ціль того віча супротивляє ся постановам закону. Скликаючі аранжери подали рекурє против того рішення намісництва.

Господарське віче уряджено філією товариства „Просвіти“ в Перемишлі, відбуло ся вчора дня 12-го с. м. в салі перемиського маїстрату. На вічу явило ся около 250 осіб, між ними з 200 селян. Віче зробило дуже користне вражєнє і певно не остане ся без успіху на селян перемиського повіта, в котрім сьвященники знає зі свого „твердого“ сну. Ширше здамо справу з сего віча в слїдуючїм числї Буковини, після записок нашого справоздавця. Вечером відбув ся концерт, на котрий зложили ся: гра оркестри 77 полку піхоти і гарні хори „Перемиського Воїна“. Дуже гарно випали декламації пп. Е. Ш. і М. Л., котрими яко декламаторками можуть перемиські Русини справді похвалити ся. Також відсьпівано дві композиції молодого автора Й. Кишакевича, у котрого очевидний талант, лише може за мале ознайомленє з народними мотивами. Він уложив кантату до слів Шевченка „Думи мої“. Очевидно мав намір зложити щось подібне, як кантата „Буть пороги“ Лисенка. Дорівняти Лисенкови не дорівнав, між иньшими і тому, що слова „Думи мої“ не дуже то й надають ся під музику, але в кантаті Й. Кишакевича видко протє роботу солідну і таку, що по ній можна сподівати ся від автора щораз красших композицій.

З бук. шкільної ради краювої. На засіданню дня 6-го с. м. рішено розширити 1-кл. школу в Городицях на 2-кл.; признано п'ятилітні додатки

слїдуючим учителям: Андрієви Забачинському в Городицях, Іванови Сенюкови в Маморниці і Юрієви Шербановському в Лукавцях перший; Нікфорови Шкарабови в Лудігоречі другий; Николаєви Іваніцкому в Новій Жучі, Александрови Ешанови в Капул-Сатулуй третій; Гаврилови Товстюкови в Васних Шарівцях, Юрієви Воротицькови в Молдаві, Григорієви Авріє в Молодієві і Юрієви Вробиюца в Сатулмарє четвертий додаток. Професорови при червоцкій гімназії Норбертови Швайгерови признано перший п'ятилітний додаток. В справі підвищення заплати за уділюване доповнительної науки рішено удати ся до бук. відділу краювого. Вкінці рішено помєнші справи.

В Товаристві взаїмних обезпечєнь „Дністер“ у Львові було в місяці жовтня с. р. (по потрученню поліс унезаважнєних) 2780 важних поліс на обезпечєне вартості 1,503. 742 зр. коли в попереднім році в місяці жовтня було 1887 важних поліс на суму 1,283.473 зр. в. а. Разом до кінця жовтня с. р. було 28. 278 важних поліс на обезпечєну суму 15, 604.150 зр.; в попереднім році було в тих самих 10 місяцях 19.349 поліс на суму обезпечєну 10,990.974 зр., отже постійно оказує ся приріст близько о 50 прп. більше. Шкід прибуло в жовтні с. р. 53 случаїв, разом з попередніми було в тім році до кінця жовтня 400 случаїв шкід, з котрих всі уже зліквідовано і виплачено 396 відшкодовань, а 4 відшкодовані (разом в сумі 993 зр.) ца разі з причин правних здержано. — Сума всіх тих шкід, разом з коштами ліквідації виносить 100.762 зр. 37 кр., з чого припадає до звороту від Товариства реасекраційного 39.222 зр. 87 кр., а позістала на власний рахунок сума 61.539 зр. 50 кр. Тому противставити належить дохід з премії в тім часі (до 31 жовтня 1895) в сумі 133.091 зр. 85 кр. і суму зарезервовану з попереднього року 36.037 зр. 40 кр.

З акад. товариства „Ватра“ у Львові. На звичайних загальних зборах вибрано на 1895/96 р. слїдуючий віділ: голова: Осип Ганічак, слух. прав, заступник голови: Осип Іванів, слух. філ., бібліотекар: Омелян Терлецький, слух. філ., касиєр: Пилип Бидик, слух. прав, контролєр: Михайло Рябачек, слух. філ., писар: Степан Томашівський, слух. філ., віділові: Ярослав Грушкевич, слух. мед., Юліян Федусевич, слух. прав, Володимир Бородайкевич, слух. прав, Денис Бігун, слух. прав.

Конець лихваря. В місцевості Дьома на Угорщині убито дня 3-го с. м. тамошного лихваря Сабо і его жінку. Невислїджені злочинці порубали тіла убитих на дрібні кусаки. Сабо позичав гроші на величезні проценти і був знаний яко дуже твердий і немилосердний лихвар в цілій околиці. День перед убійством дістав Сабо значнійшу квоту від одного свого довжника. Всі гроші лихваря убійники зрабували.

Подорож довкола землі на вельосипеді. Німецький подорожник Ганс Кноль з Монахова розпочав перед кількома тижнями подорож довкола землі на вельосипеді. Дня 15. жовтня прибув Кноль до Тифліса на Кавказі. Від Монахова до Царгорода їхав цілу дорогу на вельосипеді і намірив так само переїхати цілу малу Азію, але турецьке правительство відмовило ему на то свого дозволу, в наслідок чого він мусїв переїхати кораблем з Царгорода до Батума, звідки вже їде дальше на вельосипеді. На 12 верст перед Тифлісом стрігло Кноля кількох членів тифліського клубу вельосипедистів. В Тифлісі задержав ся Кноль короткий час для відпочинку і пустив ся в дальшу подорож довкола сьвіта до перської границі.

З Петербурга прийшла до нас звістка, що наш письменник о. Я. Кониський вдав ся до імператора російського Миколи II. з просьбою знєсти утиски, які існують в Росії з 18-го мая 1876-го р. над українським словом. Вимовивши головні утиски і їх добутки їх, що спинають на Україні поступовий розвиток освіти, культури і добробиту, д. Кониський просить зрівнати право слова українського з словами великоруськими в церкві, в школі, в письменстві і в науці. Імператор, перечитавши просьбу, написав на ній „доложить подробицями образом“. Сподівають

ся, що коронаційним маніфестом імператора в маю 1896 р. утиски українського слова будуть скасовані... Дай Боже, дай Боже! Додамо від себе: Дайцять літ і так наше слово перебуває на Україні в кривавій. Ділячись отсією звісткою з нашими читачами і сподіваючись добути список з цієї просьби д. Кониського, додемо; що — Олександр Якович, почавши з кінця липня сего року тяжко не здужав більш двох місяців і мусів, задля порятунку здоров'я, переїхати зимувати в Брім. Тепер він перебуває в селі Алушті над берегами Чорного моря.

Живцем спалені єретики. З Нового Йорку довідаємо, що в однім місті Техасу в Мехіку спалено у в'язниці на приказ судні десятиро людий за єресь. Суддя сказав, що такий має приказ від Бога; велів людий з ліжка витягти і у в'язниці, вдаток замкнув їх у в'язниці і підложив огонь. В'язниця згоріла а з нею і ув'язнені. Населення допустило до того дикого злочину під впливом релігійної манії. Заряджено в тій справі слідство і двадцять осіб ув'язнено.

В бюджетовій комісії австрійського парламенту виступив пос. Іван Лулу з жаданем, щоб в Чернівцях założено дирекцію руху для бук. залізниць і щоб прискорити їзду поспішного потягу зі Львова до Сучави і тим способом запобігти дню, яке тепер відчувають головно кунці. Пос. Лулу виїс в тій справі відповідну резолюцію, котру прийнято одностайно. Міністер торговлі Глянц відповів що-до першого жадання, що про се буде нагода поговорити, коли буде мова про залізничні шляхи, які тепер будують ся в Галичині і на Буковині; що ж до другого жадання, то дасть ся оно уважувати мабуть вже з днем 1-го мая 1896 — Даліше жадав пос. Лулу субвенцій для виконань в руїнах старого замку в Сучаві, для бук. краєвого музею і для відновлення церкви в Мірних коло Сучави. Міністер Глянц згодив ся на дві перші запомогі, а що-до запомогі для відновлення церкви в Мірних, то в сій справі ще не покінчені переговори.

ТЕЛЕГРАМИ „БУКОВИНИ“.

Відень, 13. падолиста. Бюджетова ком. сии прийняла титул „судовництво“. Міністер судництва заявив, що вже в 1896 р. будуть кривані 126 місць судових секретарів з вишаченем тільки ж м. с. зв'язків. Міністер е одушевленим прихильником нової цивільної процедури; він надіс ся єї повного успіху і уважає єї переведення своєю найголовнішою задачею. Особисто є міністер за перемною асарів на платних урядників. Він буде о то старатися, щоб законотвірні праці в справі кримінального права не попали в застій, щоб закон предложено новому парламенту, але він мусить протиставити ся якимсь новелам до теверішнього кримінального права. Що-д лизикового питання, то просить міністер всіх партій, як найменше втягати суднів в національні суперечности і їм не перешкаждати в виповненню їх тяжких і повних обов'язків. Міністер переконаний, що противности дадуть ся зменшити і вкінці цілком усунути; з своєї сторони він буде по силам до того змагати. Пос. Лулу підніс потребу побільшення судів і суднів на Буковині.

Відень, 13. падолиста. При сьогоднішнім виборі бурмистра одержав Люегер 92 голоси, 45 карток було білих. Коли Люегер заявив, що приймє вибр., розв'язав староста Фрібайс іменем намісника раду громадску. Підчас вибору замкнула поліція улиці, що вилуць до парламенту. По виборі товпило ся 2000 людий до будинку парламенту, але кінна поліція розігнала товпу. Демонстрації повторювано, коли Люегер виїхав з замкнен м. возі з ратуша. Арештовано кількох демонстрантів.

Париж, 13. падолиста. Парламент вибрав Поанкара 213 голосами заступником президента палати. Радники не голосували.

Царгород, 13. падолиста. Гарнізоване в Цайтун військо мало капітулювати.

В Дрібній бібліотеці, видаваній у Львові
Костем Пацьковским, вийшли доси сі книжочки (разом чисел 13):

Байки Евґена Гребінки (10 кр.)
Маярі, оповідане Всеволода Гаршина (10 кр.)
Пролісок, поезії Павла Граба (20 кр.)
З чужого поля. Переклади Павла Граба (20 кр.)

Що то є господарність — Герінґа (переклад В. Герасимовича) 20 кр.

Поезії Осипа Маковей (20 кр.)
Оферма, оповідане его-ж (10 кр.)

Твори Івана Сурика, переклад з російського (10 кр.)

Українські писання Митра Оленьковича (10 кр.)

Писання Василя Кулика (10 кр.)

Чернеча республіка на Афоні — Василя Щурата (10 кр.)

Нарід в неволі (то що було друковане і в Неділі) — 10 кр.

Микола Палкин Льва Толстого, оповідане 10 кр.)

Останні романи Г. Сінкевича. Два відчати М. Грушевського, читані в львівській „Клубі Русинів“. Видане Василя Лукача. Накладом ред. „Зорі“. 16°. 50 стор.

Твори Степана Руданського. Том I. Пісні. Приказки. Прислів'я. Байки. Бібліографічний покажчик. Заголовки „Світломовок“. Видане М. Кома. Коштом видавця. — У Львові 1895. 16°. 192 стор. Ціна 40 кр. (в портретом автора).

Кобзар Тараса Шевченка. Вибір поезій для народу. Частина друга — (Книжка тов. „Просвіта“ у Львові ч. 184—185) мал. 8° 136 стор. Ціна 20 кр.

Повістки і ескізи з українського життя — А. Кривського, повняли ся у Львові з друку. 8° Стор. I—IV+1—322.

Василь Чайченко. Байки. — Накладом редакції „Зорі“ у Львові, мал. 8° 68 стор. — Ціна 30 кр.

ТОВАРИСТВО „ПРОСВІТА“

при зближаючих ся іспитах в школах народних подає до відомости Світа. Рад Шкілних, Внов. священників, катехитів, учителів і родичів, що книжки накладу товариства, призначені кр. Радою шкільною на презій для учеників, кр. *оправлені з позолоченими берегами*, можна купити в канцелярії товариства при улиці Вірменській ч. 2 по слідуячій ціні:

Роскази про сили природи 20 кр. Оповідання о житті св. Бориса і Гліба 20 кр. Повістки для дітей 27 кр. Сестра 15 кр. Байки 22 кр. Історія Руси ч. I 25 кр. Історія Руси ч. II 23 кр. Лен і мови 24 кр. Рогата худоба 45 кр. Про живошлоту і ліси 20 кр. Веласки Франклін 16 кр. На досвітках 22 кр. Серед льодового моря 25 кр. Життя великомученика і лікаря Пантелеймона 20 кр. Дрібна птиця господарська, а великі гроші 20 кр. Відкриття Америки 22 кр. Забрата грішні і покаяні 42 кр. Переворот 18 кр. Кирил і Методій 22 кр. Молитвенник народний (з заглавній справі) 20 кр.

влучній справі:

а) хрест золотий і золотий хрест з переду 25 кр. б) ціла оправа золотий, береги золоті і золотий хрест з переду 35 кр. — Молитвенник народний великий по ціні 90 кр., 1-10, 1-30, 1-60 і 1-80 кр.

Всякі замовлення висилають ся скоро і точно.

ВИИЩОВ

МОЛИТВЕННИК

виданий „Просвітою“

в народній мові, великий, обіймаючий 640 сторін друку, найновіший зі всіх таких Молитвенників.

Молитвенник сей містить в собі: I.) Молитви щоденні ранні і вечірні. II.) З Богослуження церковного, іменно: а) з Вечерні, б) з Повечерній малої, в) з Повечерній великої, г) з Утрені, д) Літурґія св. Іоана Золотоустого, е) Молитви з часі св. Літурґії. III.) Тайни покаяння і пресвя. Евхаристії. IV.) Молитви для різного віку, стану і в різних потребах. V.) Молитви в часі великого посту. VI.) Молитви на празники а) Господські, б) Богородичні, в) Святих. VII.) Молитви сполучені з підпустами, VIII.) Акафіст до а) Ісуса Христа, б) Пресвя. Богородиці в) св. Отця Николая. IX.) Молебні до пресвя. Богородиці. X.) Тропарі, кондаки, богородичні і прокимени а) недільні, б) щоденні, в) на празники Господські, Богородичні і Святих, г) на деякі потреби. XI.) Коляди і вишні пісні церковні. XII.) Місяцослов цілого року.

Сей молитвенник дістати можна в канцелярії товариства „Просвіта“ і в книгарні Ставропигійській і перепис. заведенню Мих. Спеларського по таких цінах:

- 1) Молитвенник брошурований — ар. 70 кр.
- 2) оправлений на-пів в полотно з одвітними відтисками — „ 90 „
- 3) оправлений ціло в полотно з золоченнями і відтисками 1 „ 10 „
- 4) оправлений як під 3) з додатком золочених берегів 1 „ 30 „
- 5) оправлений на-пів в шкіру з золоченнями і відтисками 1 „ 10 „
- 6) оправлений ціло в шкіру з золоченнями і відтисками 1 „ 60 „
- 7) оправлений як під 6) з додатком золотих берегів 1 „ 80 „

Замовляючи поодинокі Молитвенники звольте праслати на оплату пошти 20 кр

Альбум заслужених Русинів.

Ціна 70 кр.

ПРАВДА

ВІСТНИК

політич., науки і письменства, виходить двічі в місяць в ціні на рік 4 ар. на пів року 2 ар., на чверть року 1 ар.

У Львові, улица Академічна, ч. 8.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях.

улиця Пятровича число 2,

як на склади:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодіжи, міщан і селян, редактовану Омелином Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894, по 1 ар. 20 кр. за роки, а всі 9 разів за 9 ар.

— З пересилкою поштовою 9 ар. 30 кр. —

ПЕРЕДПЛАТА

за „Буковину“ разом з
ілюстр. додатком „Неділя“
вноситься:
за цілий рік 10 зр. — зр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно „ 85 „
для заграниці 15 рублів або
24 франків.

Поодинокі числа по 6 зр.
в бюрі газет Л. Горюха в
Чернівцях, ул. Гоголя ч. 17.

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу
і неділю.

Редакция і Адміністрация
„Буковини“ знаходиться в
Чернівцях (ул. Петровська
ч. 2), куда всі дописи адре-
сувати належить. — Бюро
редакції отворене щодня
від 8. рано до 8. вечером

БУКОВИНА

Рільництво а золота валюта.

(Продовження і конць.)

Єдиний радикальний спосіб, поставити рільництво і промисел на ноги, лежить лише в тім, залишити пагубну дорогу монометалізму а вернути ся до біметалізму. Що-ж кажуть монометалісти? поклонники золота? Через прасу, що стоїть майже вся на услугах капіталістів, вихислюючи сей факт, що розуміне питання валютного серед загалу публіки дуже слабе, кажуть вони, не заперечуючи страшного упадку ціл всяких товарів: „Кожний упадок ціни се природний стан, се процес сам для себе, що має свій корінь лиш в надмірній продукції.“ Хоч такий висказ фальшивий і статистика кожної хвилі виказує неправдивість того висказу, то се дуже вигідний викрут. Європа виказувала велику, скажім, надмірну продукцію в роках 1848—1873. А який був тому кінець? Ціни ішли в гору, добробит піднісся ся вично. Чи-ж тоді тоті самі причини мали-б мати иньші наслідки?!

Sauerbeck доказує, що від яких 20 літ ціни збіжа і всяких товарів залежать від курсу срібла на льондонській біржі. Іде срібло в гору, тоді підносять ся і ціни товарів. Їго таблиці подають в тім огляді ясний образ.

Другий дуже улюблений висказ — а ми Австрійці чули яго при нагоді регуляції валюти аж занадто часто — так само фальшивий, а то, що золото своєї вартости не змінє, лиш срібло раз іде в гору, раз паде. Власне золото дуже несталий чинник в обороті світовім, бо золото само собою не є „ціна“. Ціна гроша означає ся скількістю товару, якої треба, аби пр. купити фунт золота. Ми-ж видимо, що треба тепер безнастанно давати все більше і більше товару пр. збіжа, щоб придбати собі тоту саму вагу золота, що перше. Отже власне золото іде що-до ціни в гору, а сила купча срібла в краях з срібною монетою остала тота сама. Ми мусимо ще і таке слухати, що дешевість товарів іде на користь людности. Але притім забуває ся, що при дешевизні мусять зменшити ся также ціла економічна вартість майна державного, всі платні, податки, відсотки і т. д. Се була-б господарска руїна!

Який же ще иньший наслідок бачимо із тої капіталістичної тенденції, що придержує ся золотої валюти? Кому она іде на користь? Она іде на користь

лиш великому капіталови, банкам, що одні — єдині посідають готівку; всі продукуючи класи, чи властители землі, чи фабрик, чи мужики, чи робітники — всі они мусять більше товару продукувати або більше працювати, аби собі придбати тоту саму вигоду, що перше. Не диво проте, що такий стан річий з кождим днем родить більше невдоволення. Маса людности не знають жадного валютного питання. Але видячи его наслідки, а не знаючи причин, бажають конечно поправити якоесь свою долю. І тут поле для агітаторів отверте. Ми не станем розбирати, чи агітатори щиро думають з масами, чи ні. Може бути одно і друге. Соціалізм і антисемітизм се нічо иньшого як конечні в практиці наслідки несвідомого невдоволення мас. Скоро а добрий ґрунт для деяких прутнів (бацілів), то вони ростуть і множать ся. А той добрий ґрунт називає ся: брак зарібку, обезціненє праці і продукції.

Кожний, що докладно слідить наші стосунки, мусить признати, що ґрунт такий є у нас, так само як і де инде. Проте дивно слухати, коли капіталістична праса, не зважаючи на послідні вибори (у Відні), напірає до того, аби вже перейти до виплати готівкою. Наша нещасна регуляція валюти, перемликована в раді державній з наскрізь умученими вже послами, з котрих ще в додатку мало хто розумів далекосяглість такої важної економічної справи, се початок того, що торговельний біляне безнастанно погіршає ся, що з кождим днем невдоволення росте. Лиш європейске нещасне засліпленє, що заведенєм золотої валюти нарушило рівновагу межи монетою а товарами, лиш те, що золото подорожало, є причина, що соціальні і економічні стосунки в Європі погіршили ся, бо срібла, що яго викинено з обороту яко монету, ані тепер ані навіть тоді, коли-б золота страшно прибуло, годі заступити. Що можуть рільництву помочи тут ціла, або спілки, або дешевість і улегченє кредиту, або всякі иньші дораджувані способи, коли все те супроти країв, що мають срібну монету, не має сили? Що годно помочи спілникам, якби він навіть дістав за своя збіже яких 10 процент більше таким способом, що яго збіже продано-б безпосередно фабрикам, а притім знижено тарифи перевозу, коли ціна збіжа упала на 40 процент, а всі тягарі і податки, котрі найбільше носять хлібороб, з кождим роком збільшують ся? Заробок все менший і то

так у хлібороба, як і промисловця; дешевий хліб, подешевілі потреби нічо не помагають робітникам, коли нема зарібку, щоб і на те заробити. Сила купча капіталу росте далеко більше, ніж стопна процентова паде. Капіталіст з 4 зр. ренти може більше товарів купити, ніж перед 20 літами з 5 зр. ренти.

Найліпший спосіб, аби уздоровити стан нашого рільництва, се певно не перехід до зотої валюти, якого дуже домагають ся лише банки, доставники золота, але перехід до межинародного біметалізму з Англією на чолі!

Тепер вже майже певно, що Англія, Фракція і Німеччина перейдуть чи скорше чи пізнійше до біметалізму. Було-б се страшне засліпленє, коли-б Австрія саме тепер, коли в Європі приготавляє ся цілий переворот в валюті, пішла за радою капіталістичної праси і приспішила виплату готівкою а властиво банкрутство, котре неминує відтак наступило-б. Наш від двох літ пасивний торговельний біляне се найліпша остога, аби не підкупувати ще більше добробиту економічного. Тай нащо? Наше акіо золоте рівнає ся майже нулі, а рента стоїть понад Parі. Нащо-ж давати нагоду, аби наше золото могло іти за границу, аби чужий імпорт подвоїти а біляне зруйнувати? Тоді вже годі було-б вертати ся.

Такі средства служать лиш самолюбним цілям банків, а не на те, аби причини лиха усунути.

Єдиний вихід із того нещастя є після нашої думки: вертати до межинародного біметалізму.

На жаль ані загал публіки, ані рада державна, ані правительство (викинувши банкових директорів і їх пресу) не пізнали величезного соціального економічного значіння валютного питання. Они і тепер ще не свідомі того, як до себе відносять ся і на себе впливають скількість гроша і робота (посіданє або продукція). Крайня пора, щоб у нас бодай в послідній хвилі сподурили ся хлібороби, продуценти, промисловці, котрих вивіз і так може розвинути ся лиш на захід, і поставили собі після взірця англійських, німецьких і французьких ліг біметалістичних за задачу, розяснити загалови публіки важну справу валюти, старати ся о то, щоб срібло назад стало грошем в біметалістичнім зміслі.

Оттаку цікаву і важну статтю ґр. Коловрата подає Wiener Landwirtschaftliche Zeitung в ч. 85-м с. р. Ми уважали по-

трібним познакомити з нею наших читачів.

В додатку мусимо ще спізнати, що на (передвиборчій) зборі консервативних дідичів в Чехах дня 31-го жовтня Гр. Коловрат поставив, умотивувавши її докладно, оттаку резолюцію: „Виборці консервативної більшої посілости королівства чеського взивають своїх послів, аби звертали свою найбільшу увагу на упадок рільництва, і розважили докладно шкідливі соціальні і матеріальні его наслідки. Они висказують своє переконання, що лиш безперестанним і живим розбиранем пануючих стосунків і старанем усунути самі причини упадку, а не латаниною можна нещастя відвернути. Дивлячи ся зі страхом на те, як зачерез обезцінене срібла в Європі купча сила золота безнастанно росте, котра на некористь всіх продуцентів, рільництва, великого і малого промислу дає першенство капіталови, ставить трудности вивозови, робить богачів багатшими а бідних бідійшими, бачуть они в тім, що срібло перестало бути монетою, одну з найважнійших причин упадку ціни всіх товарів і продуктів і зросту невдоволення поміж масами“. Над тою резолюцією переведено дуже оживлену нараду і на решті прийнято її значною більшістю голосів. Так отже дідичі чеські будуть напевно заступати ся за біметалізмом, а тепер, коли має відбутися велика рільнична анкета, добре знати, що про такі річі думати. Здає ся, що ми в часті сповнили свою народну службу в тім напрямі, поінформувавши бодай наш загаль, як другі задивляють ся на сю справу. Також і Гр. Дідушицкий при дебаті над скликанем анкети рільничої висказав подібні погляди на сю справу.

Новини з Росії.

(Допись „Буковини“.)

(Конець).

На стації „Хрінкової“, Балашево-Харківської залізничної дороги розбило ся два поїзди. Три чоловіка досить тяжко поранено, а трьох трохи прибило.

В державній раді на черзі стоїть питання: 1) про оддачу 15.000 кар. на користь харківської общескої бібліотеки, 2) щоб в ялтинської шестикласової прогімназії утворити 8-ми класову гімназію.

Питання про дуелі знов зняли в Росії. Тепер переглядають правила дуелів. Думають внести пункт о дозвілі бити ся не тільки на пістолети, але й на шпади.

Князь Довгорукий знайшов в Славяно-сербській повіті, катер. губ., золото. Жила золота тягнеть ся до кордонів війська Донецького на протягу 100 верстов.

Ховийки харківські скажуть ся на неврожай огородини. Тепер плата на картоплю та капусту виносить три рази більш ніж торік.

17-го жовтня, як звіщають телеграмою, про назначене на посаду міністра внутрішніх справ товариша міністра Горемікина. Газети подають таку характеристику і формуляр: виховував ся Горемікин в правничій школі, віри православної, жонатий...

В Києві засновують товариство „Південно-руське Товариство пчоловодства“. Устав товариства послано на ствержене уряду.

Міністерство хліборобства ствердило нові терміни аренди урядових земель. Досі аренда числила ся в 1-го січня і гроші платили що півроку. Тепер початок аренди числить ся в 1—23 квітня і в перший рік орандарю дають право заплатити за цілий рік, а в другі роки одну третину аренди внести 1—15 квітня, а останні дві третини аренди 1—15 вересня.

Професорови Афанасієву дозволено видавати в Петербурзі під его редакцією безцензурний місячний журнал „Сучасна медицина й гігієна“.

В Харкові по Сумському шосе збудовано нові клініки.

Деякі з селянських громад в Харківщині вняли на себе половину жалованя лікарям, з тим, щоб такі лікарі виключно служили їм і були в резерві, коли нема пошести.

В селі Козачій-Лопані в Харківщині лічать обкладку осібною сивороткою. З 25 недужих одужало 23. Против сухот вживають осібну антисухотну сиворотку. Погляди експертів на сей спосіб лічити сухоти розділилися: одні кажуть, що сиворотка є шарлатанство, а другі — що вона справді користна.

Комісія д. Звягинцева приступила до утворення уставу, який має на меті розподілити робочих. Ми вже подавали звісти про те, що робочі на літо йдуть, куди очі бачать, череа що в однім місці їх буває безліч, а в других недостача. Що вигадася комісії, подамо звістку, а тепер зауважимо, що неурегульоване робочих є велике зло для робочих і користь для панів. Робочі в тих місцях, де їх скупляють ся багато, як ми знаємо з власного досвіду, живуть гірше скотини. Панська худоба хотіть спити на соломі, а люди в панів наших і соломі не мають, а сплять прямо на землі... Про се подавав звістку один добродій в російській газеті, котру надруковано і в приводу котрої почали ся змагання. Пани повстали на власну захистну і один „Хлібороб“ дуже гостро нападає на своїх ворогів, божить ся й присягаєть ся, що нічого такого нема, як пишуть. Але очі бачать, що погане поводжене панів з людьми, не брехня. Ми зауважимо, що в Росії найбільші пани, напр. Абаза, Уварови, князі ріжних колін і другі особи, що лічать ся меж урядом, найгірше поводять ся і знуцають ся над нашим неосвіченим людом.

Господарске віче в Перемишлі.

—0—

(Від справоздавця „Буковини“.)

Я повинен би почати від загального враження, яке на мене зробило віче господарске, уряджене дня 12. с. м. філією „Просвіти“ в Перемишлі. Але се оставлю собі на потім, бо не хочу заздалегідь змалювати у читачів свій погляд. Пічну радше від звичайного справоздавання, зовсім безсторонного і вірного.

В селі магістрату міста Перемишля сидить знад 200 селян, котрі — як здаєть ся — зацікавлені, щільно уважають, але не дають ознаків, як їм говорені річі подобають ся чи не подобають ся. Оплески, не дуже ясні і занадто офіційні, походять з одного кутка, де якийсь живий чоловік все дає знак до оплесків. Селяни ті, після засягнених інформацій, походять головню з околиць Перемишля. Крім них в селі знаходять ся 20 священників, 6 панів і кільканайцять перемиських Русинів з інтелігенції. Москвофілів не видати. Яко делегати головного відділу „Просвіти“ приїхали: о. Алексій Торонський, теперішній провідник в „Просвіті“, далі др. Кость Левіцький і проф. Врецьона. В селі могло би змістити ся далеко більше людей, але вага збору не все лежить в численности, а найменше на віках таких, як се господарске, де йде о науку селян.

Зібраних привітав іменем головного відділу „Просвіти“ о. А. Торонський промовою, в котрій подякував філії тов. „Просвіта“ в Перемишлі а заходи околиць віча і вказав на за-

дачі нашого товариства. З тих задач отсе нині одну оно сповняє, а іменно скликало віче господарске для науки селян. Помянув ще поки голову. Просвіти Ом. Огоновського, котрого пам'ять зібрані почили повстанем з місць.

Директор рускої гімназії і голова перемиської філії Просвіти, Григ. Цеглинський привітав збори іменем філії. Висказав жаль, що сама суспільність з перемиського округу не підпирає добрих намірів філії. На 150 листів, висланих в свій час філією Просвіти на села в цілі організації народної роботи, філія не дістала ані одної відповіді. А без посторонної помочи, філія сама багато не вдіє. Для того вите збори радо; філія буде щаслива, коли буде могла людям допомогти до їх роботи.

Відтак проф. Прийма говорив про потребу закладати крамниці. Бесідник вказав також на велику вагу товариства Просвіти, котре мимо всяких протівностей встоялось до нині і розвиває ся гарно. Має членів около 5000. Теперішній статут дозволяє товариству дбати і про економічний побут селян, отже треба з того користати. Суть у наших селян якісь упередження до купецтва. Колись ми були славні купці, а тепер просто соромимось займатися гандлем. Отже бесідник старає ся пересвідчити селян, що гандель сорому не приносить, лише користи. Поручає дотичну книжечку Просвіти про крамниці і обстає за спільковим веденем крамниць, бо поодинокі люди загирюють їх. Нехай будуть крамниці читальні, Просвітні. Ставить резолюції такі:

1. Взиває ся товариство „Просвіта“, щоб в порозуміню з Народною Торговлею вислало вандрівних учителів по крамницях в цілі поучення крамниць, як вести торговлю.

2. Щоби „Просвіта“ wraz з Торговлею старала ся при філіях Торговлі заводити школи для кандидатів на ведене крамниць.

3. Щоби „Просвіта“ умовила ся з Народною Торговлею, щоби достарчувати товарів крамницям по цінах фабричних і відповідні для крамниць.

4. Щоби що року скликувати віча крамарів. Се поручити Народній Торговлі.

Резолюції сі прийнято. Четверту точку возьме віділ Просвіти на розвагу, бо не всі крамниці мають зв'яз з Народною Торговлею.

В нараді над внесеними проф. Прийма о. Ганячків з Зарваниці в гарній, оплескуваній промові пояснив гадки, висказані проф. Приймою. На его думку крамниці мають бути також Просвітні, щоби гріш ішов на всіх. До того треба лучности. Радив закладати спілки гандльові, щоби гріш не йшов у чужі руки. „Грейцара не дайте в чужі руки, бо нам самим треба!“ Поставив внесенне, котре прийнято, щоби „Просвіта“ видала інструкцію для закладання спілок.

Проф. Врецьона нарікає, що зібрало ся так мало селян і сподіває ся доброго успіху з віча.

О. Джулинський, редактор „Посланника“, каже, що найлучше, аби церковні братства закладали і вели крамниці і аби дохід ішов на церкви... Радить старати ся дістати в руки селянські передовсім трафіки, бо з них і при них повстають і розвивають ся відтак добре крамниці.

З селян в тій справі не забирав ніхто голосу. Они мовчали. Чому?...

Референтом від потреби кредиту був др. Кость Левіцький. Нарід, казав він, знає кредит лише зі злого боку, яко лихву і нещасні банкові позички. А попит на гроші більший, як на ґрунти. Потрібно своїх громадських кас позичкових на заратунок. (Користаючи з дозволу п. референта, ми подамо его справоздаване в цілій основі в слідуючих числах „Буковини“). Резолюції, які др. К. Левіцький поставив, такі:

1. Віче господарске „Просвіти“ відзиває ся до своїх членів, щоби по всіх громадах, в котрих до сего часу нема громадських кас позичкових або в котрих тоті каси не можуть розвивати ся успішно, старали ся о закладане при читальнях „Просвіти“ спільних кас позичкових на основі добродійній.

2. Віче господарске „Просвіти“ відзиває ся до своїх членів, щоби за приміром Русинів

перемиских закладали по містах повітових стоваришень заробково-господарські, котрі окрім кредиту векселевого і гіпотечного для своїх членів мати будуть на цілі: опіку і підмогу кас позичкових по громадах дешевим кредитом.

3. Віче господарське „Просвіти“ висказує потребу засновання краевого руского стоваришень кредитового в столичній краї, в цілі переведення одноцільного устрою товариств, стоваришень, і спілок кредитових по містах, містечках і селах нашого краю та творення умовин дешевого кредиту — з особливим углядом охорони земської власности селян, улекшування набутих земель, як також піднесення рільництва і промислу взагалі.

Ті резолюції прийнято. В дискусії над ними посол Новаковський сказав: Суть громади, де ще позичкових кас нема, але й суть такі, що їх знають і мають. В тих, що мають, показалося таке: Ми ще не вміємо з позичок користати і з ними обходити ся; не вміємо довгів віддавати, а позичками доробляти ся. Вірителі, які-б они і не були, вміють дати, але не вміють чи не хотять навчати людей точности у сплаті. Нехай „Просвіта“ видасть книжечку на науку селянам, в яких цілях і на якій підставі зятати позички і як їх уживати. Звертає увагу на каси позичкові систему Райфайзена.

О. Танячківський боронить селян перед закидом, що невірять своїм людям і собі самим. Не дивуйте ся, що селяни не вірять, бо нераз спарили ся. Хвалім той нарід, що не всему вірить. Він піде за добрим, хоч не зараз, але піде. Що у наших касах позичкових завели ся знані непорядки, винні ті, що не припиняли. Позички в нас ідуть на сплату довгів, звідки нашому селянинові доробити ся? — Се віче пам'ятає, має бути початком до загальної роботи по селах.

Его рада така: Спомагав котись нарід щедро церков, нехай же тепер прийде церков в поміч народowi. Нехай служить до збирання гроша так, щоби він не був уділовою вкладкою в касу, тільки складкою на касу, загальною власностию, а не поодиноким людям. Коли-б у всіх селах складами у церквах зібрано по кількадесять злр. річно, були би з часом міліони; при „Просвіті“ треба би заложити головну щадницю, котра спомагала би філіяльні, читальні, закладені зі складок. З селян, крім п. Новаковського, не відізнався і при сій справі ніхто.

Відтак о. Негребецький з Заліся коло Рашева поясняв, як уживати тих предметів, що призначені льосами до виграння. На премії призначено млинок до чищення збіжжя вартости 40 зр., сапач (кінська мотика) в ціні 20 зр., п'ять коловоротів до прядення (14 зр.), 26 мішків насія травя купчатки (33 зр.), 25 щип овочевих (12 зр. 50 кр.) і десять пакетів книжок змісту господарського (25 зр.).

Обясненем тих предметів і роздачею їх закінчало ся віче. Більше оживлене і зацікавлене поміж селянами видко було при обяснюванню і роздаванню сих предметів, хоч уже тоді в салі було менше селян, як спершу. Роздані предмети, хоч вартість їх селяни (як я питав ся кількох) не добре розуміють, будуть все таки видимим знаком по селах про заходи „Просвіти“ і спонукають селян думати про них.

На концерті явилось мало селян. Москвофілів не було видко також.

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 15. падолиста 1895. р.

Іменованя. Судовий радник Франц Славський іменований президентом окружного суду в Перемишлі.

Відзначенє. Цісар надав радникам висшого краевого суду у Львові, Каролеві Поршинському і Йосифові Лядкови з нагоди перенесення їх в стан супочинку, титул і характер радників двору.

Конкурс розписаний на дві посади учительок взглядно молодших учительок при 6-кл. дівочій школі в Чернівцях з виєладовими мовами

одна з німецькою і рускою, а друга з німецькою і волосою. Речениць до кінця падолиста.

Посол до ради державної з міста Львова др. Леваковський зложив свій мандат посольський.

Затвердженє. Протестантська рада церковна затвердила вибір черновецького пастора Йосифа Фроніуса на сеніора всхідного сеніорату австрійського і гетьветського віроісповіданя.

З віденьської ради громадської. В доповненню до поданої вже нами телеграми подаємо кілька подробиць: При новім виборі одержав др. Люеґер 92 голосів, а 45 карток було білих. На запитав правительственного комісара, чи приймає вибір, сказав Люеґер: „Теперішнє правительство не хоче, щоби я був бурмістром. Впливи, які були при першій незатвердженю, доказують, що при виборі не йде о особу, лише о свободу і честь Відня, о свободу і честь нашої бідної вітчизни. З сего виходить, що треба непохитно видержати в борбі. Хто хоче, щоби его нарід не опустив, мусить сам бути вірним народowi; я не був би Німцем, коли-б не видержав у вірности; тому заявляю, що приймаю вибір“. Правительственный комісар Фрібайс відчитав на то заявленє, що намістник розвязує раду громадську, бо коли рада громадська наново вибрала Люеґера бурмістром, то ставляє ся в супротивність до виявленої вже найвищої волі. Кінна поліція розігнала демонструючу товпу, причім арештовано 36 осіб. З 80 до 100 людей пішло з клякми на честь Люеґера аж перед цісарський двір, але поліція їх розігнала. Кільком удало ся бічною брамою вдерти ся в середину двору, але двірська варта виперла їх опісля. В цісарській дворі не було жадної демонстрації. — Дотеперішній правительственный комісар Фрібайс лишає ся далше в урядованю, а також прибічна рада.

Нехай ніхто не пускає ся під зиму до Канади! Несовістні агенти з Гамбурґа і Времи, з тих, що то перед кількома літами за кривдженє і ошукуванє людей мали величезний процес в вадовицкім суді, розпускають на нову сіпю по нашій краї, розсилають формуляри до записуваня ся, брехливі письма о раю в Канаді чи в Техасі і ваблять людей, котрі як ті петлі летять до огню. В Канаді в зимі заробків ніяких нема, так, що емігрантови приходить ся жити з готового крейцаря, а що там жите в містах (сіл нема) в десять раз дорожше як у нас, то в короткім часі опинить ся емігрант без крейцаря, та, що на ґрунт не буде з чим йти. До Канади і Сполучених держав дармого переїзду нема, і сам переїзд на місце (на ґрунт) буде коштувати від дорослої особи около 120 зр. Тимчасом знаю о випадках, де люди зворохоблені письмами б'єнта, не маючи і сотки в кишені, пускають ся до Гамбурґа чи Времи, післявши вже тут з дому задатки і на залізницю і на корабель. Очевидно, що коли прийдуть до моря, агент відсилає їх з нічим, бо не мають навіть за дорогу кораблем заплатити. За решту гроша мусять вертати домі, позволивши собі на так дорогий снапер. Задатки остали в цілости в кишені агентів, котрі уважають собі за заслугу, що провчили таких людей, бо, кажуть, „то і так гріх, що такі дурні люди живуть на світі“. За Канаду і Сполучені Держави, як до них дістати ся, як там дійсно єсть і як там належить ся поводити, щоби замість полішити, не загирити свого віку, напишу уже докладно в книжці, котра вийде за кілька тижнів. Ми виділи наочно, що є великі простори землі вільної і урожайної, котру іно заорую, і на котрій не тільки галицькі Німці але навіть і кількадесять родин руских красно загосподарували ся, але є також пустині, сотнями миль тягнучі ся, то морозні, то камініні, то сухі. Агенти не тільки що наших людей обіоруть, але ще й кинуть їх на найгірші місця. З брошур, котрі посилають агенти, правди не довідаєте ся, іно собі голову запоморочите; ми виділи також много жертв несовістної пропаґанди агентів. Др. Й. Олеськів.

На першій господарській віч в Перемишлі виграли першу премію: млинок до чищення збіжжя читальня „Просвіти“ в Поздичах коло Медик, а другу премію: кінську мотилу або сапач читальня в Торках коло Медик. Інші премії вигра-

ли поодинокі члени „Просвіти“. На віче наспіли дві привітні телеграми, іменно від п. Титка Рєваковича, судового радника в Підбужу: „Без піднесеня економічного нема будучности для нашого народу, тому честь і слава тов. „Просвіти“ за скликанє першого господарського віча“, а друга телеграма від читальні в Дрогомишлі: „Наша будучність і сила лише в осьвідомлюваню і піднесеню добробиту нашого люду. Духом з Вами“.

Огні. 3 Заставни пишуть нам, що там 11. с. м. згоріла хата і шопа господаря Василя Цєлиховського і стайня екекутора податкового Піха, а 10 с. м. згоріла шопа господаря Василя Ісепенка і шопа Йосифа Бороня, а перед тяжнем хата екекутора Піха і шопа Вен'ямина Роттенбаха в Заставі.

Самоубійство омлядиниста. В Празі чеський відобрав собі жите Вячеслав Чижєк, омлядинист, бувший стенограф у посла Герольда. В наслідок амністії випущено Чижєка минушого четверга з борської в'язниці коло Пільзна. Того самого дня приїхав він до Праги і там відобрав собі жите. Він був одиникий, котрий в тім голосім процесі признав ся до всього і від того часу жив в безнастаннім страху, що его товариші пімстять ся на нїм за те. Вже в часі процесу зраджував незвичайний несолой і роздрозненє. Раз хотів вирвати карабін відпроваджуючому его стражникови, при чім покалічав собі руку, другий раз стовк кулаком шабу в сали розправ. У в'язниці хотів затруїти ся, вдихуючи в себе газ.

Помер о. Андрій Оришківч, гр. кат. парох в Солукові, болєхівського деканату, в 47-ім році життя.

ТЕЛЕГРАМИ „БУКОВИНИ“.

Відень, 15. падолиста. Цісар приймав вчера депутацию під проводом львівського митрополита Сембратовича, котрий в імени руского народу і духовенства дякував за основанє руского духовного інститута в Римі. У відповідь на промову митрополита подякував цісар за висказ вірности і підданности руского народу, на котру він все може спустити ся, і заявив своєю радість з того, що на бажанє напий міг для Русинів знов дещо зробити. Цісар сподіває ся, що сей інститут принесе користь для Русинів і для церкви. Перед членами депутации, послами Барвіньським і Вахнянином висказав цісар надію, що положенє в парламенті повинно небавом вияснити ся і що палата займе ся полагодуванєм справ.

Неаполь, 15. падолиста. Перша дивізія флоту, аложена з кораблів „Умберто“, „Доріа“, „Стромболі“, „Етрурія“ і „Партенопе“, відходить небавом під проводом Анценіса на турецьке море.

Царгород, 15. падолиста. Мобілізує ся 120 баталіонів. В Сіває прийшло 12-го с. м. до кровавих бійок, в Малятія обито трєх католицких священників. Повстанє Другів приписують давним місцевим обставинам. Контрольна комісія почала вчера свою роботу.

Париж 15. падолиста. Міністер справедливости предложив палаті проєкт закона, котрим заборонює ся членам парламенту приймаєти синдикати і завідуванє товариству, що має контракти з державою. Посол Діма інтерпелював з причини ужитя закона против анархістичних рухів; жадає, щоби провини праси судили суди присяжних. Президент міністрів заявляє, що ся справа буде полагоджена ще перед закінченєм сєї законодавчої періоди і просить палату, щоби вичекала в осудом его особи аж до его виступу в справі загальної політики кабінету. Палата прийняла заяву правительства 347 голосами против 87.

Байрут, 15. падолиста. В Дамаску переполох; могамеданське населенє дуже підбурєне против християн. Місцеві власти безсильні; очікують приїзду французької флоту.

си, що конституційним маніфестом імператора в маю 1896 р. утиски українського слова будуть скасовані. Дай Боже, дай Боже! Додамо від себе: Дайцять літ і так наше слово перебуває на Україні в кривавій. Ділячись отсією звісткою з нашими читачами і сподіваючись добути спок з пілої пресьби д. Кониського, додаємо; що — Олександр Якович, почавши з кінця липня сего року тяжко не здужав більш дрок місяців і мусів, задля виставлення здоров'я, переїхати змунати в Брїж. Тепер він перебуває в селі Ал у шті над берегами Чорного моря.

Живцем спалені єретики. З Нового Йорку доносять, що в однім місті Техасу в Мехіку спалено у в'язниці на приказ суду десятеро людей за єресь. Суддя сказав, що такий має приказ від Бога; велів людям з ліжка витягти і у в'язниці, в д'як замкнув їх у в'язниці і підложив огонь. В'язниці згоріла а з нею і ув'язнені. Населення допущило до того дякого злочину під впливом релігійної манії. Заряджено в тій справі слідство і двадцять осіб ув'язнено.

В бюджетовій комісії австрійського парламенту виступив пос. Іван Лупул з жаганням, щоб в Чернівцях заложено дирекцію руху для бук. залізниць і щоб прискорити їзду поспішного потягу зі Львова до Сучави і тим способом завбачити духу, яке тепер відчувать головно купці. Пос. Лупул виїс в тій справі відповідну резолюцію, котру прийнято одностайно. Міністер торгівлі Гливи відповів що-до першого жагання, що про се буде нагода поговорити, коли буде мова про залізничні шляхи, які тепер будуть ся в Галичині і на Буковині; що ж до другого жагання, то дасть ся оно узгляднити мабуть вже з днем 1-го мая 1896 — Даліше жадав пос. Лупул субвенцій для виконань в руїнах старого замку в Сучаві, для бук. краєвого музею і для відновлення церкви в М'рвцях коло Сучави. Міністер Гавч згодив ся на дві перші запомоги, а що-до запомоги для відновлення церкви в М'рвцях, то в сій справі ще не покінчені переговори.

ТЕЛЕГРАМИ „БУКОВИНИ“.

Відень, 13. надоліста. Бюджетова ком. сий прийняла титул „судовництво“. Міністер судництва заявив, що вже в 1896 р. будуть кривані 126 місць судових секретарів з підвищенням тільки ж м. сь ад'юктів. Міністер є одушевленим прихильником нової цивільної процедури; він надіс ся єї повного успіху і вважає єї переведення своєю найголовнішою задачею. Особисто є міністер заперемною ансарів на платних урядників. Він буде о то старатися, щоб законодавчі праці в справі кожного права не попали в засід, щоб закон предложено новому парламенту, але він мусив противити ся якимсь новелам до теперішнього кривого права. Що-д язикового питання, то просить міністер всіх партій, як найменше втратити судив в національній суперечності і їм не перешкаждати в виконанню їх тяжких і повних одв чальности обов'язків. Міністер переконаний, що противності дадуть ся зменшити і акінці цілком усунути; з своєї сторони він буде по силам до того змагати. Пос. Лупул підніс потребу побільшення судив і судив на Буковині.

Відень, 13. надоліста. При сьогоднішнім виборі бурмістра одержав Люегер 92 голосів, 45 карток було білих. Коли Люегер заявив, що приймає вибр, розвізав старости Фрібайс іменем намісника раду громадску. Підчас вибору замкнула поліція улиці, що в'їдуть до парламенту. По виборі товпило ся 2000 людей до будинку парламенту, але кінна поліція розігнала товпу. Демонстрації повторювано, коли Люегер виїхав з замкненім возі з ратуша. Арештовано кількох демонстрантів.

Париж, 13. надоліста. Парламент вибрав Поанкара 213 голосами заступником президента палати. Радники не голосували.

Царгород, 13. надоліста. Гарнізоване в Цайтун військо мало канітулювати.

В *Дрібній бібліотеці*, видаваній у Львові Костем Паньковским, виїшли досі сі книжочки (разом чисел 13):

Б. йки Евгена Гребінки (10 кр.)
Маярі, оповідане Всеволода Гаршина (10 кр.)
Пролісок, поезії Павла Граба (20 кр.)
З чужого поля. Переклади Павла Граба (20 кр.)

Що то є господарність — Герінга (переклад В. Герасимовича) 20 кр.

Поезії Осипа Маковей (20 кр.)
Оферма, оповідане его-ж (10 кр.)

Твори Івана Сурика, переклад з російського (10 кр.)

Українські писання Митра Олевського (10 кр.)

Писання Василя Кулика (10 кр.)

Чернеча республіка на Афоні — Василь Щурата (10 кр.)

Нарід в неволі (то що було друковане і в *Неділі*) — 10 кр.

Микола Палкин Льва Толстого, оповідане (10 кр.)

Останні романи Г. Сінкевича. Два підчати М. Грушівського, читані в львівській „Клубі Русинів“. Видане Василя Лукача. Накладом ред. „Зорі“. 16°. 50 стор.

Твори Степана Руданського. Том I. Пісні. Приказки. Прислів'я. Б. йки. Вибігграфічний показчик. Заголовки „Сьлівомовок“. Видане М. Комара. Коштом видавця. — У Львові 1895. 16°. 192 стор. Ціна 40 кр. (в портретом автора).

Кобзар Тараса Шевченка. Вибір поезій для народу. Частина друга — (Киянка тов. „Просвіта“ у Львові ч. 184—185) мал. 8°. 136 стор. Ціна 20 кр.

Повістки і есїзи з українського життя — А. Кримського, поланіли ся у Львові з друку. 8°. Стор. I—IV+1—322.

Василь Чайченко. Байки. — Накладом редакції „Зорі“ у Львові, мал. 8°. 68 стор. — Ціна 30 кр.

ТОВАРИСТВО „ПРОСВІТА“

при збіжжючих ся іспитах в школах народних подає до відомости Сьвіта. Рад Шкільних, Виов. сьвященників, катихитів, учителів і родичів, що книжки накладу товариства, призначені кр. Радою шкільною на прехій для учеників, криво *оправлені з позолоченими берегами*, можна купити в канцелярії товариства при улиці Вірменській ч. 2 по слідуючій ціні:

Роскази про сьвіт природи 20 кр. Оповіданя о життю сьв. Бориса і Гліба 20 кр. Повістки для дітей 27 кр. Сестра 15 кр. Байки 22 кр. Історія Руса ч. I 25 кр. Історія Руса ч. II 23 кр. Лен і волюні 24 кр. Рогата худоба 45 кр. Про жовністи і діти 20 кр. Венжик Франклин 16 кр. На до світках 22 кр. Серед льодового моря 25 кр. Житє сьв. великомученика і м'яра Пантелеймона 20 кр. Дрібна птиця господарська, а великі гроші 20 кр. Відкрите Америки 22 кр. Заїрота м'якді і повноточі 42 кр. Перекотихоло 18 кр. Кирик і Методий 22 кр. Молитвенник народний (з звичайній *оправ*) 20 кр.

в *лучший оправі*:

а) хрест позолотний і позолотний хрест з переду 25 кр. б) ціла *оправа* позолотна, берега позолотні і позолотний хрест з переду 35 кр. — Молитвенник народний великий по ціні 90 кр., 1-10, 1-30, 1-60 і 1-80 кр.

Всякі замовлення висилають ся скоро і точно.

ВИИШОВ

МОЛИТВЕННИК

виданий „Просвітою“

в народній мові, великий, обіймаючий 640 сторін друку, найновіший зі всіх таких Молитвенників.

Молитвенник сей містить в собі: I.) Молитви щоденні ранні і вечірні. II.) З Богослуження церковного, іменню: а) з Вечерні, б) з Повечерній малої, в) з Повечерній великої, г) з Утрені, д) Літургія сьв. Іоана Золотоустого, е) Молитви з часі сьв. Літургії. III.) Тайни покаяня і пресьв. Евхаристії. IV.) Молитви для різного віку, стану і в різних потребах. V.) Молитви в часі великого посту. VI.) Молитви на празника а) Господські, б) Богородичні, в) Сьвятих. VII.) Молитви сполучені з піднустами, VIII.) Акафист до а) Ісуса Христа, б) Пресьв. Богородиці в) сьв. Отци Николая. IX.) Молебні до пресьв. Богородиці. X.) Тропарі, кондаки, богородичні і прокимени а) неіліїні, б) щоденні, в) на празники Господські, Богородичні і Сьвятих, г) на деякі потреби. XI.) Коляди і інші пісні церковні. XII.) Місяцослов цілого року.

Сей молитвенник дістати можна в канцелярії товариства „Просвіта“ і в книгарні Ставропигійській і перепл. заведенню Мих. Споярського по таких цінах:

- 1) Молитвенник брошурований — ар. 70 кр.
- 2) *оправлений на шів в подотно з одв'язками відтисками* — „ 90 „
- 3) *оправлений ціло в подотно з золотеними і відтисками* 1 „ 10 „
- 4) *оправлений як під 3) з додатком золотених берегів* 1 „ 30 „
- 5) *оправлений на шів в шкіру з золотеними і відтисками* 1 „ 10 „
- 6) *оправлений ціло в шкіру з золотеними і відтисками* 1 „ 60 „
- 7) *оправлений як під 6) з додатком золотих берегів* 1 „ 80 „

Замовляючи поодинокі Молитвенники звольте прислати на оплату почта 20 кр

Альбом заслужених Русинів.

Ціна 70 кр.

ПРАВДА

ВІСТНИК

політич., науки і письменства, виходить двічі в місяць по ціні на рік 4 зр., на рік року 2 зр., на чверть року 1 зр.
У Львові, улиця Академічна, ч. 8.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровіча число 2,

як на ськазі:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодши, міщан і селян, редакцонау Омелином Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894, по 1 зр. 20 кр. за рочник, а всі 9 разів за 9 зр.

— З пересилкою поштовою 9 зр. 30 кр. —

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ разом з
ілюстр. додатком „Неділя“
вносить:
на цілий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно . . . — „ 85 „
для заграниці 15 рублів або
24 франків.

Поодинокі числа по 6 кр.
в бюрі газет Л. Горовіца в
Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу
і неділю.

Редакция і Адміністрация
„Буковини“ находить ся в
Чернівцях (ул. Петровича
ч. 2), куда всі дописи адре-
сувати належить. — Бюро
редакції отворене щодня
від 8. рано до 8. вечером

Рільництво а золота валюта.

(Продовжене і. концю.)

Єдиний радикальний спосіб, поставити рільництво і промисл на ноги, лежить лише в тім, залишити пагубну дорогу монометалізму а вернути ся до біметалізму. Що-ж кажуть монометалісти? поклонники золота? Через прасу, що стоїть майже вся на услугах капіталістів, вихиснуючи сей факт, що розуміне питання валютного серед загалу публіки дуже слабе, кажуть вони, не заперечуючи страшного упадку цін всяких товарів: „Кожний упадок ціни се природний стан, се процес сам для себе, що має свій корінь лиш в надмірній продукції.“ Хоч такий висказ фальшивий і статистика кожної хвилі виказує неправдивість того висказу, то се дуже вигідний викрут. Європа виказувала велику, скажім, надмірну продукцію в роках 1848—1873. А який був тому кінець? Ціни ішли в гору, добробит піднісся значно. Чи-ж тоді тоті самі причини мали-б мати иньші наслідки?!

Sauerbeck доказує, що від яких 20 літ ціни збіжа і всяких товарів залежать від курсу срібла на льондоцькій биржі. Іде срібло в гору, тоді підносять ся і ціни товарів. Їго таблиці подають в тім згляді ясний образ.

Другий дуже улюблений висказ — а ми Австрійці чули его при нагоді регуляції валюти аж занадто часто — так само фальшивий, а то, що золото своєї вартости не змінє, лиш срібло раз іде в гору, раз паде. Власне золото дуже несталий чинник в обороті світовім, бо золото само собою не є „ціна“. Ціна гроша означає ся кількістю товару, якої треба, аби пр. купити фунт золота. Ми-ж видимо, що треба тепер безнастанно давати все більше і більше товару пр. збіжа, щоби придбати собі тоту саму вагу золота, що перше. Отже власне золото іде що-до ціни в гору, а сила купча срібла в краях з срібною монетою остала тота сама. Ми мусимо ще і таке слухати, що дешевість товарів іде на користь людности. Але притім забуває ся, що при дешевизні мусить зменшити ся также ціла економічна вартість майна державного, всі платні, податки, відсотки і т. д. Се була-б господарська руїна!

Який же ще иньший наслідок бачимо із тої капіталістичної тенденції, що придержує ся золотої валюти? Кому она іде на користь? Она іде на користь

лиш великому капіталови, банкам, що одні — єдині посідають готівку; всі продукуючі класи, чи властители землі, чи фабрик, чи мужики, чи робітники — всі они мусять більше товару продукувати або більше працювати, аби собі придбати тоту саму вигоду, що перше. Не диво проте, що такий стан річний з кождим днем родить більше невдоволення. Маси людности не знають жадного валютного питання. Але видячи его наслідки, а не знаючи причин, бажають конечно поправити якоесь свою долю. І тут поле для агітаторів отверте. Ми не станем розбирати, чи агітатори щиро думають з масами, чи ні. Може бути одно і друге. Соціалізм і антисемітизм се нічо иньшого як конечні в практиці наслідки несвідомого невдоволення мас. Скоро в добрий ґрунт для деяких прутнів (бацілів), то вони ростуть і множать ся. А той добрий ґрунт називає ся: брак зарібку, обезцінене праці і продукції.

Кожний, що докладно слідить наші стосунки, мусить признати, що ґрунт такий є у нас, так само як і де инде. Проте дивно слухати, коли капіталістична праса, не зважаючи на послідні вибори (у Відні), напирє до того, аби вже перейти до виплати готівкою. Наша нещасна регуляція валюти, перемликована в раді державній з наскрізь умученими вже послами, з котрих ще в додатку мало хто розумів далекосяглість такої важної економічної справи, се початок того, що торговельний білянс безнастанно погіршає ся, що з кождим днем невдоволенє росте. Лиш європейске нещасне засліпленє, що заведенєм золотої валюти нарушило рівновагу межі монетою а товарами, лиш те, що золото подорожало, є причина, що соціальні і економічні стосунки в Європі погіршили ся, бо срібла, що єго викинено з обороту яко монету, ані тепер ані навіть тоді, коли-б золота страшно прибуло, годі заступити. Що можуть рільництву помочи тут ціла, або спілки, або дешевість і улегченє кредиту, або всякі иньші дораджувані способи, коли все те супроти країв, що мають срібну монету, не має сили? Що годно помочи спілникови, якби він навіть дістав за своє збіже яких 10 процент більше таким способом, що єго збіже продано-б безпосередно фабрикам, а притім знижено тарифи перевозу, коли ціна збіжа упала на 40 процент, а всі тягарі і податки, котрі найбільше поносять хлібороб, з кождим роком збільшають ся? Заробок все меньший і то

так у хлібороба, як і промисловця; дешевий хліб, подешевілі потреби нічо не помагають робітникови, коли нема зарібку, щоб і на те заробити. Сила купча капіталу росте далеко більше, ніж стопа процентова паде. Капіталіст з 4 зр. ренти може більше товарів купити, ніж перед 20 літами з 5 зр. ренти.

Найліпший спосіб, аби уздоровити стан нашого рільництва, се певно не перехід до зотої валюти, якого дуже домагають ся лише банки, доставники золота, але перехід до межинародного біметалізму з Англією на чолі!

Тепер вже майже певно, що Англія, Фракция і Німеччина перейдуть чи скорше чи пізнійше до біметалізму. Було-б се страшне засліпленє, коли-б Австрія саме тепер, коли в Європі приготавляє ся цілий переворот в валюті, пішла за радою капіталістичної праси і приспішила виплату готівкою а властиво банкрутство, котре неминує відтак наступило-б. Наш від двох літ пасивний торговельний білянс се найліпша остога, аби не підкупувати ще більше добробиту економічного. Тай нащо? Наше ажю золоте рівнає ся майже нулі, а рента стоїть понад Parі. Нащо-ж давати нагоду, аби наше золото могло іти за границю, аби чужий імпорт подвоїти а білянс зруйнувати? Тоді вже годі було-б вертати ся.

Такі средства служать лиш самолюбним цілям банків, а не на те, аби причини лиха усунути.

Єдиний вихід із того нещастя є після нашої думки: вертати до межинародного біметалізму.

На жаль ані загаль публіки, ані рада державна, ані правительство (винявши банкових директорів і їх прасу) не пізнали величезного соціального і економічного значіння валютного питання. Они і тепер ще не свідомі того, як до себе відносять ся і на себе впливають скількість гроша і робота (посіданє або продукція). Крайня пора, щоб у нас бодай в послідній хвилі сполучили ся хлібороби, продуценти, промисловці, котрих вивіз і так може розвинути ся лиш на всхід, і поставили собі після взірця англійських, німецьких і французьких ліг біметалістичних за задачу, розяснити загальному публіки важну справу валюти старати ся о то, щоб срібло назад стало грошем в біметалістичнім змислі.

Оттаку цікаву і важну статтю ґр Коловрата подає Wiener Landwirtschaftlich Zeitung в ч. 85-м с. р. Ми уважали по-

трібним познакомити з нею наших читачів.

В додатку мусимо ще спізнати, що на (передвиборчій) зборі консервативних дідичів в Чехах дня 31-го жовтня Гр. Коловрат поставив, умотивувавши її докладно, оттаку резолюцію: „Виборці консервативної більшої посілости королівства чеського взивають своїх послів, аби звертали свою найбільшу увагу на упадок рільництва, і розважили докладно шкідливі соціальні і матеріальні его наслідки. Они висказують своє переконання, що лиш безперестанним і живим розбиранем пануючих стосунків і старанем усунути самі причини упадку, а не латанню можна нещасте відвернути. Дивлячи ся зі страхом на те, як зачерез обезцінене срібла в Європі купча сила золота безпастанно росте, котра на некористь всіх продуцентів, рільництва, великого і малого промислу дає першеństwo капіталови, ставить труднощі вивозови, робить богачів багатшими а бідних біднішими, бачуть они в тім, що срібло перестало бути монетою, одну з найважніших причин упадку ціни всіх товарів і продуктів і зросту невдоволення поміж масами“. Над тою резолюцією переведено дуже оживлену нараду і на решті прийнято її значною більшістю голосів. Так отже дідичі чеські будуть напевно заступати ся за біметалізмом, а тепер, коли має відбутися велика рільничка анкета, добре знати, що про такі річі думати. Здає ся, що ми в часті сповнили свою народну службу в тім напрямі, поінформувавши бодай наш загаль, як другі задивляють ся на сю справу. Також і Гр. Дідушицкий при дебаті над скликанем анкети рільничої висказав подібні погляди на сю справу.

Новини з Росії.

(Допись „Буковини“.)

(Конєць).

На станції „Хрїстової“, Балашево-Харківської залізничної дороги розбило ся два поїзди. Три чоловіки досить тяжко поранено, а троє з них прибило.

В державній раді на черзі стоїть питання: 1) про оддачу 15.000 кар. на користь харківської общескої бібліотеки, 2) щоб з ялтинської шестикласової прогімназії утворити 8-ми класову гімназію.

Питання про дуелі знов зняли в Росії. Тепер переглядають правила дуелів. Думають внести пункт о дозволі бити ся не тільки на пістоли, але й на шаблі.

Князь Довгорукий знайшов в Славно-сербській повіті, катер. губ., золото. Жила золота тягнеть ся до кордонів війська Донецького на протягу 100 верст.

Ховяки харківські скажуть ся на невпрожай огородини. Тепер плата на картоплю та капусту виносить три рази більш ніж торік.

17-го жовтня, як звіщають телеграмою, про назначене на посаду міністра внутрішніх справ товариша міністра Горемікина. Газети подають таку характеристику і формуляр: виховував ся Горемікин в правничій школі, віри православної, жонатий...

В Києві засновують товариство „Щоденно-руське Товариство пчоловодства“. Устав товариства послано на ствердження уряду.

Міністерство хліборобства ствердило нові терміни аренди урядових земель. Досі аренда числила ся з 1-го січня і гроші платили щорічно. Тепер початок аренди числить ся з 1-го квітня і в перший рік орандарю дають право запластити за цілий рік, а в другі роки одну третину аренди внести 1-15 квітня, а останні дві третини аренди 1-15 вересня.

Професорови Афанасієву дозволено видавати в Петербурзі під его редакцією безцензурний місячний журнал „Сучасна медицина й гігієна“.

В Харкові по Сумському шосе вбудовано нові клініки.

Деякі з селянських громад в Харківщині ваяли на себе половину жалюванія лікарям, а тим, щоб такі лікарі виключно служили їм і були в резерві, коли нема пошести.

В селі Козачій-Лопані в Харківщині лічать обкладку осібною сивороткою. З 25 недужих одужало 23. Проти сухот викликають особну антисухотну сиворотку. Погляди експертів на сей спосіб лічити сухоти розділяють ся: одні кажуть, що сиворотка ся в шарлатанство, а другі — що вона справді користна.

Комісія д. Звягинцева приступила до утворення уставу, який має на меті розпреділити робочих. Ми вже подавали звісти про те, що робочі на літо йдуть, куди очі бачать, через що в однім місці їх буває безліч, а в других недостача. Що вигадася комісія, подамо звістку, а тепер зауважимо, що неурегульована робочих є велике зло для робочих і користь для панів. Робочі в тих місцях, де їх скупляють ся багато, як ми знаємо з власного досвіду, живуть гірше екотини. Панська худоба хотіла спити на соломі, а люди в панів наших і соломи не мають, а сплять прямо на землі. Про се подавав звістку один добродій в російській газеті, котру надруковано і в приводу котрої почали ся змагання. Пани поветали на власну заступину і один „Хлібороб“ дуже гостро нападає на своїх ворогів, боїть ся й присягає ся, що нічого такого нема, як пишуть. Але очі бачать, що погане поводження панів з людьми, не брехня. Ми зауважимо, що в Росії найбільші пани, напр. Абаза, Уварови, князі різних волів і другі особи, що лічать ся меж урядом, найгірше поводити ся і звущають ся над нашим неосвіченим людом.

Господарске віче в Перемишлі.

—0—

(Від справоздавця „Буковини“.)

Я повинен би почати від загального враження, яке на мене зробило віче господарске, уряджене дня 12. с. м. віллею „Просвіти“ в Перемишлі. Але се оставлю собі на потім, бо не хочу заздалегідь вмаляти в уявленні свій погляд. Пичну радше від звичайного справоздання, повсім безсторонного і вірного.

В самі магістрату міста Перемишля сяють знад 200 селян, котрі — як здаєть ся — запікалені, щільно уважають, але не дають ознаків, як їм говорені річі подобають ся чи не подобають ся. Оплески, не дуже різні і занадто оціняльні, походять з одного кутка, де якийсь живий чоловік все дие знак до оплесків. Селяни ті, після засягнення інформацій, походять головню з околиць Перемишля. Крім них в самі знаходять ся 20 селянців, 6 панів і кільканих перемислях Русів з інтелігенції. Москвофілів не видати. Яко делегати головного віділу „Просвіти“ прийшли: о. Алексій Гороньский, теперішній провідник в „Просвіті“, далі др. Кость Левіцкий і проф. Врецьона. В самі могло би змістити ся далеко більше людей, але вага збору не все лежить в численности, а найменше на віках таких, як се господарске, де йде о науку селян.

Зібраних привітав іменем головного віділу „Просвіти“ о. А. Гороньский промовою, в котрій подякував віллі тої „Просвіти“ в Перемишлі а заходи околу урядженя віча і вказав на за-

дачі нашого товариства. З тих задач отсе нині одну оно сповнило, а іменно скликало віче господарске для науки селян. Поминув ще поки голову. Просвіти Ом. Огоновського, котрого пам'ять зібрані почитали повстанем з місця.

Директор рускої гімназії і голова перемискої філії Просвіти, Григ. Цеглинський привітав збори іменем філії. Висказав жаль, що сама суспільність з перемиского округу не підпирає добрих намірів філії. На 150 листів, написаних в свій час філією Просвіти на села в цілі організації народної роботи, філія не дістала ані одної відповіді. А без посторонньої помочи, філія сама багато не одіє. Для того вітає збори радо; філія буде щаслива, коли буде могла людям допомогти до їх роботи.

Відає проф. Прийма говорив про потребу закладання крамниць. Бесідник вказав також на велику вагу товариства Просвіти, котре мимо всяких протипанностей встоялось до нині і розвиває ся гарно. Має членів околу 5000. Теперішній статут позваляє товариству дбати і про економічний побут селян, отже треба з того користати. Суть у наших селян якісь упереждженя до купецтва. Колись ми були славні купці, а тепер просто соромимось знимати ся гандлем. Отже бесідник старає ся пересвідчити селян, що гандель сорому не приносить, лише користь. Поручає дотичну книжечку Просвіти про крамничі і обстає за спільним веденем крамниць, бо поодинокі люди загиряють їх. Нехай будуть крамничі читальні, Просвітні. Ставить резолюції такі:

1. Визнає ся товариство „Просвіти“, щоб в порозумінню з Народною Торговею вислало вандрівних учителів по крамницях в цілі поученя крамниць, як вести торгівлю.

2. Щоби „Просвіта“ wraz з Торговею старала ся при віллі Торголі заводити школи для кандидатів на веденя крамниць.

3. Щоби „Просвіта“ умовила ся з Народною Торговею, щоби достарчувати товарів крамницям по цінах фабричних і відповідні для крамниць.

4. Щоби що року скликувати віча крамничі. Се поручити Народною Торговею.

Резолюції ці прийнято. Четверту точку возьме віділ Просвіти на розвагу, бо не всі крамничі мають зв'язь з Народною Торговею.

В нараді над внесеними проф. Прийма о. Танячкєвич з Зарваниці в гарній, оплескуваній промові пояснив гадки, висказані проф. Приймою. На его думку крамничі мають бути також Просвітні, щоби гріш ішов на всіх. До того треба лучности. Радни закладати спільні гандльові, щоби гріш не йшов у чужі руки. „Грєйпара не дайте в чужі руки, бо нам самим треба!“ Постанови внесені, котре прийнято, щоби „Просвіта“ видала інструкцію для закладання спільних.

Проф. Врецьона нарікає, що зібрало ся так мало селян і сподіває ся доброго успіху з віча.

О. Джулинський, редактор „Посланника“, каже, що найлучше, аби церковні братства заклали і вели крамничі і аби дохід ішов на церкву. Радить старати ся дістати в руки селянські передовсім траєнки, бо з них і при них повстають і розвивають ся відтак добре крамничі.

З селян в тій справі не забирає ніхто голосу. Они мовчали. Чому?...

Резерентом від потреби кредиту був др. Кость Левіцкий. Нарікав, казав він, знає кредит лише зі злого боку, яко лихву і нещасні банкові позички. А попит на гроші більший, як на ґрунти. Потрібно своїх громадських кас позачкових на заратуюнок. (Користаючи з дозволу н. резерента, ми подамо его справоздання в цілій основі в сілдухуних числах „Буковини“). Резолюції, які др. К. Левіцкий постановив, такі:

1. Віче господарске „Просвіти“ відзиває ся до своїх членів, щоби по всіх громадах, в котрих до сего часу нема громадських кас позачкових або в котрих такі каси не можуть розвивати ся успішно, старали ся о закладаня при читальнях „Просвіти“ спільних кас позачкових на основі добродійній.

2. Віче господарске „Просвіти“ відзиває ся до своїх членів, щоби за приміром Русії

перемиских закладали по містах повітових стоваришень заробково-господарські, котрі окрім кредиту векселевого і гіпотечного для своїх членів мати будуть на цілі: опіку і підмогу кас позичкових по громадах дешевим кредитом.

3. Віче господарське „Просвіти“ висказує потребу засновання краевого руского стоваришень кредитового в столиці краю, в цілі переведення одноцільного устрою товариств, стоваришень, і спілок кредитових по містах, містечках і селах нашого краю та творення умовин дешевого кредиту — з особливим углядом охорони земської власности селян, улекшування набутих земель, як також піднесення рільництва і промислу взагалі.

Ті резолюції прийнято. В дискусії над ними посол Новаковський сказав: Суть громади, де ще позичкових кас нема, але й суть такі, що їх знають і мають. В тих, що мають, показалося таке: Ми ще не вміємо з позичок користати і з ними обходити ся; не вміємо довгів віддавати, а позичками доробляти ся. Вірителі, які-б они і не були, вміють дати, але не вміють чи не хотять навчати людей точности у сплаті. Нехай „Просвіта“ видасть книжечку на науку селянам, в яких цілях і на якій підставі зятати позички і як їх уживати. Звертає увагу на каси позичкові систему Райфайзена.

О. Танячківський боронить селян перед закидом, що невірять своїм людям і собі самим. Не дивуйте ся, що селяни не вірять, бо нераз спарили ся. Хвалім той нарід, що не всему вірять. Він піде за добрим, хоч не зараз, але піде. Що у наших касах позичкових завели ся знані непорядки, винні ті, що не припиняли. Позички в нас ідуть на сплату довгів, звідки нашому селянинові доробити ся? — Се віче пам'ятає, має бути початком до загальної роботи по селах.

Его рада така: Спмагав котись нарід щедро церков, нехай же тепер прийде церков в поміч народови. Нехай служить до збирання гроша так, щоби він не був уділовою вкладкою в касу, тільки складкою на касу, загальною власністю, а не поодиноким людям. Коли-б у всіх селах складами у церквах зібрано по кількадесять злр. річно, були би з часом міліони; при „Просвіті“ треба би заложити головну щадницю, котра спомогала би філіяльні, читальні, закладені зі складок. З селян, крім п. Новаковського, не відізнався і при сій справі ніхто.

Відтак о. Негребецький з Заліся коло Рашева поясняв, як уживати тих предметів, що призначені льосами до виграння. На премії призначено млинок до чищення збіжжя вартости 40 зр., сапач (кінська мотика) в ціні 20 зр., п'ять коловоротів до прядення (14 зр.), 26 мішків насія травя купчатки (33 зр.), 25 щип овочевих (12 зр. 50 кр.) і десять пакетів книжок змісту господарського (25 зр.).

Обясненем тих предметів і роздачею їх закінчало ся віче. Більше оживлене і зацікавлене поміж селянами видно було при обяснюванню і роздаванню сих предметів, хоч уже тоді в салі було менше селян, як спершу. Роздані предмети, хоч вартість їх селяни (як я питав ся кількох) не добре розуміють, будуть все таки видимим знаком по селах про заходи „Просвіти“ і спонукають селян думати про них.

На концерті явилось мало селян. Москвофілів не було видно також.

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 15. падолиста 1895. р.

Іменованя. Судовий радник Франц Сплавський іменований президентом окружного суду в Перемишлі.

Відзначенє. Цісар надав радникам висшого краевого суду у Львові, Каролеві Поршинському і Йосифові Лядкови з нагоди перенесення їх в стан супочинку, титул і характер радників двору.

Конкурс розписаний на дві посади учительок взглядно молодших учительок при 6-кл. дівочій школі в Чернівцях з виєладовими мовами

одна з німецькою і рускою, а друга з німецькою і волоською. Речениць до кінця падолиста.

Посол до ради державної з міста Львова др. Леваковський зложив свій мандат посольський.

Затвердженє. Протестантська рада церковна затвердила вибір черновецького пастора Йосифа Фроніуса на сеніора всхідного сеніорату австрійського і гельветського віроісповіданя.

З віденьської ради громадської. В доповненню до поданої вже нами телеграми подаємо кілька подробиць: При новім виборі одержав др. Люеґер 92 голосів, а 45 карток було білих. На запитав правительственного комісара, чи приймає вибір, сказав Люеґер: „Теперішнє правительство не хоче, щоби я був бурмістром. Впливи, які були при першій незатвердженю, доказують, що при виборі не йде о особу, лише о свободу і честь Відня, о свободу і честь нашої бідної вітчизни. З сего виходить, що треба непохитно видержати в борбі. Хто хоче, щоби его нарід не опустив, мусить сам бути вірним народови; я не був би Німцем, коли-б не видержав у вірности; тому заявляю, що приймаю вибір“. Правительственный комісар Фрібайс відчитав на то заявленє, що намістник розвязує раду громадську, бо коли рада громадська наново вибрала Люеґера бурмістром, то ставляє ся в супротивність до виявленої вже найвищої волі. Кінна поліція розігнала демонструючу товпу, причім арештовано 36 осіб. З 80 до 100 людей пішло з клякми на честь Люеґера аж перед цісарський двір, але поліція їх розігнала. Кільком удало ся бічною брамою вдерти ся в середину двору, але двірська варта виперла їх опісля. В цісарській дворі не було жадної демонстрації. — Дотеперішній правительственный комісар Фрібайс лишає ся далше в урядованю, а також прибічна рада.

Нехай ніхто не пускає ся під зиму до Канади! Несовістні агенти з Гамбурґа і Времи, з тих, що то перед кількома літами за кривдженє і ошукуванє людей мали величезний процес в вадовицкім суді, розпускають на нову сіпю по нашій краі, розсилають формуляри до записуваня ся, брехливі письма о раю в Канаді чи в Техасі і ваблять людей, котрі як ті петлі летять до огню. В Канаді в зимі заробків ніяких нема, так, що емігрантови приходить ся жити з готового крейцаря, а що там жите в містах (сіл нема) в десять раз дорожше як у нас, то в короткім часі опинить ся емігрант без крейцаря, та, що на ґрунт не буде з чим йти. До Канади і Сполучених держав дармого переїзду нема, і сам переїзд на місце (на ґрунт) буде коштувати від дорослої особи около 120 зр. Тимчасом знаю о випадках, де люди зворохоблені письмами б'єнта, не маючи і сотки в кишені, пускають ся до Гамбурґа чи Времи, післявши вже тут з дому задатки і на залізницю і на корабель. Очевидно, що коли прийдуть до моря, агент відсилає їх з нічим, бо не мають навіть за дорогу кораблем заплатити. За решту гроша мусять вертати домі, позволивши собі на так дорогий снапер. Задатки остали в цілости в кишені агентів, котрі уважають собі за заслугу, що провчили таких людей, бо, кажуть, „то і так гріх, що такі дурні люди живуть на світі“. За Канаду і Сполучені Держави, як до них дістати ся, як там дійсно єсть і як там належить ся поводити, щоби замість полішити, не загирити свого віку, напишу уже докладно в книжці, котра вийде за кілька тижнів. Ми виділи наочно, що є великі простори землі вільної і урожайної, котру іно заорую, і на котрій не тільки галицькі Німці але навіть і кількадесять родин руских красно загосподарували ся, але є також пустині, сотнями миль тягнучі ся, то морозні, то камініні, то сухі. Агенти не тільки що наших людей обіоруть, але ще й кинуть їх на найгірші місця. З брошур, котрі посилають агенти, правди не довідаєте ся, іно собі голову запоморочите; ми виділи також много жертв несовістної пропаганди агентів. Др. Й. Олеськів.

На першій господарській вічї в Перемишлі виграли першу премію: млинок до чищення збіжжя читальня „Просвіти“ в Поздичах коло Медьки, а другу премію: кінську мотилу або сапач читальня в Торках коло Медьки. Інші премії вигра-

ли поодинокі члени „Просвіти“. На віче наспіли дві привітні телеграми, іменно від п. Титка Рєваковича, судового радника в Підбужу: „Без піднесеня економічного нема будучности для нашого народу, тому честь і слава тов. „Просвіти“ за скликанє першого господарського віча“, а друга телеграма від читальні в Дрогомишлі: „Наша будучність і сила лише в осьвідомлюваню і піднесеню добробиту нашого люду. Духом з Вами“.

Огні. 3 Заставни пишуть нам, що там 11. с. м. згоріла хата і шопа господаря Василя Цєлиховського і стайня екекутора податкового Піха, а 10 с. м. згоріла шопа господаря Василя Ісопенка і шопа Йосифа Бороня, а перед тяжнем хата екекутора Піха і шопа Вен'ямина Роттенбаха в Заставі.

Самоубійство омлядиниста. В Празі чеський відобрав собі жите Вячеслав Чижєк, омлядинист, бувший стенограф у посла Герольда. В наслідок амністії випущено Чижєка минушого четверга з борської в'язниці коло Пільзна. Того самого дня приїхав він до Праги і там відобрав собі жите. Він був одиникий, котрий в тім голосім процесі признав ся до всього і від того часу жив в безнастаннім страху, що его товариші пімстять ся на нїм за те. Вже в часі процесу зраджував незвичайний несолой і роздрозненє. Раз хотів вирвати карабін відпроваджуючому его стражникови, при чім покалічав собі руку, другий раз стовк кулаком шабу в сали розправ. У в'язниці хотів затруїти ся, вдихуючи в себе газ.

Помер о. Андрій Оришківський, гр. кат. парох в Солукові, болєхівського деканату, в 47-ім році життя.

ТЕЛЕГРАМИ „БУКОВИНИ“.

Відень, 15. падолиста. Цісар приймав вчера депутацию під проводом львівського митрополита Сембратовича, котрий в імени руского народу і духовенства дякував за основанє руского духовного інститута в Римі. У відповідь на промову митрополита подякував цісар за висказ вірности і підданности руского народу, на котру він все може спустити ся, і заявив своєю радістю з того, що на бажанє папи міг для Русинів знов дещо зробити. Цісар сподіває ся, що сей інститут принесе користь для Русинів і для церкви. Перед членами депутации, послами Барвіньським і Вахнянином висказав цісар надію, що положенє в парламенті повинно небавом вияснити ся і що палата займе ся полагодуванєм справ.

Неаполь, 15. падолиста. Перша дивізія флоту, аложена з кораблів „Умберто“, „Доріа“, „Стромболі“, „Етрурія“ і „Партенопе“, відходить небавом під проводом Анценіса на турецьке море.

Царгород, 15. падолиста. Мобілізує ся 120 баталіонів. В Сіває прийшло 12-го с. м. до кровавих бійок, в Малятія обито трєх католицких священників. Повстанє Другів приписують давним місцевим обставинам. Контрольна комісія почала вчера свою роботу.

Париж 15. падолиста. Міністер справедливости предложив палаті проєкт закона, котрим заборонює ся членам парламенту приймаєти синдикати і завідуванє товариству, що має контракти з державою. Посол Діма інтерпелював з причини ужитя закона против анархістичних рухів; жадає, щоби провини праси судили суди присяжних. Президент міністрів заявляє, що ся справа буде полагоджена ще перед закінченєм сїї законодавчої періоди і просить палату, щоби вичекала в осудом его особи аж до его виступу в справі загальної політики кабінету. Палата прийняла заяву правительства 347 голосами против 87.

Байрут, 15. падолиста. В Дамаску переполох; могамеданське населенє дуже підбурєне против християн. Місцеві власти безсильні; очікують приїзду французької флоту.

Ціни збіжжя і других продуктів.

Дня 12. падолиста 1895.

	Львів.	Чернівці.
Пшениця . . . від	7.— до 7.35	від 6.80 до 6.90
Жито "	6.— " 6.45	" 5.90 " 6.—
Ячмінь "	5.25 " 5.75	" 5.50 " 6.—
Овес "	5.— " 5.30	" 4.70 " 4.80
Ріпак "	8.50 " 8.80	" 8.25 " 8.50
Горох "	6.— " 9.—	" 5.25 " 6.—
Вика "	5.80 " 6.20	" — " —
Льнянка "	— " —	" — " —
Віб "	— " —	" — " —
Бобик "	5.— " 5.25	" 4.75 " 5.—
Конюшина черв. "	45.— " 48.—	" — " —
Конюшина біла "	45.— " 55.—	" 43.— " 50.—
Конюш. шведск. "	35.— " 40.—	" — " —
Кмин "	— " —	" — " —
Апшж "	— " —	" — " —
Кукуруза "	6.— " 6.25	" 5.60 " 5.70
Хміль 55.— до 70.— злр. за кїльо у Львові, оковита за 10.000 літрів	14.25—14.75.	

Сими днями вийде

Ілюстрований буковинський православний

КАЛЕНДАР

на рік переступний

1896

Ціна 50 кр.

Зміст.

Календар історичний. — Календар астрономічний. — Календар церковний. — Святя рускі і римські, (червоно друковані), схід і захід сонця, відміни місяця, погода. — Календар жидівський. — Помінальний календар славних Русинів. — Дім цісарський.

II.

Наші гроші і важніші заграничні. — Міри і ваги (нові і старі). — Телеграфічні приписи. — Почтові приписи. — Приписи залізничні. — Скалі степільові. — Належитість від вписів гіпотечних. — План їзди на залізницях.

III.

Для науки і забави.

Головостіки сьв. Івана Хрестителя. (З лірику Ю. Федьковича з новим портретом поета). — О. Єрофтей Федорович. (Життєпис з портретом). — Нова установа охованю худоби. (Популярна наука). — Як закладати крамницю? (Популярна наука). Розмова Читальника з Іваном Байдушним. — Про катастер ґрунтовий. — Що людий еднає? (Повістка Д. М.) — Правда. (Повістка Е. Я.) — Дещо з господарства. — Стихи. — Сьмішне. — Ілюстрації.

IV.

Найдокладніший шематизм буковинський.

V.

Оповідання.

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень у Львові,

улиця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесії ц. к. міністерства справ внутрішніх в дня 9. грудня 1891 р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, опертий на засаді взаїмности своїх членів, обезпечає всяке майно движиме і недвижимо против шкідливого впливу під найприступнішими умовами і почислює можливо найнижші премії.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошення о уділені агенції в місцевостях, де нема агентів „Дністра“, приймають ся.

Видає тов. „Руска Рада“ в Чернівцях.

В Дрібній бібліотеці, видаваній у Львові

Костем Паньковским, вийшли досі сі книжочки (разом чисел 13):

Байки Евґена Гребінки (10 кр.)

Маларі, оповідане Всеволода Гаршина (10 кр.)

Пролісок, поезії Павла Граба (20 кр.)

З чужого поля. Переклади Павла Граба (20 кр.)

Що то є господарність — Герінґа (переклад В. Герасимовича) 20 кр.

Поезії Осипа Маковей (20 кр.)

Оферма, оповідане его-ж (10 кр.)

Твори Івана Сурика, переклад з російського (10 кр.)

Українські писання Митра Оленьковича (10 кр.)

Писання Василя Кулика (10 кр.)

Чернеча республіка на Афоні — Василя Щурата (10 кр.)

Нарід в неволі (то що було друковане і в Неділі) — 10 кр.

Микола Палкин Льва Толстого, оповідане 10 кр.)

Останні романи Г. Сінкевича. Два відчити М. Грушевського, читані в львівському „Клубі Русинів“. Видане Василя Лукича. Накладом ред. „Зорі“. 16°. 50 стор.

Твори Степана Руданського. Том I. Пісні. Приказки. Прислів'я. Байки. Бібліографічний покажчик. Заголовки „Сьбівомовок“. Видане М. Комара. Коштом видавця. — У Львові 1895. 16° 192 стор. Ціна 40 кр. (в портретом автора).

Кобзар Тараса Шевченка. Вибір поезій для народу. Частина друга. — (Книжка тов. „Просьвіта“ у Львові ч. 184—185) мал. 8° 136 стор. Ціна 20 кр.

Повістки і ескізи з українського життя — А. Кримського, появили ся у Львові з друку. 8° Стор. I—IV+1—322.

Василь Чайченко. Байки. — Накладом редакції „Зорі“ у Львові, мал. 8° 68 стор. — Ціна 30 кр.

ТОВАРИСТВО „ПРОСЬВІТА“

при зближаючих ся іспитах в школах народних подає до відомости Сьвітла. Рад Шкільних, Впов. сьвящеників, катихитів, учителів і родичів, що книжки накладу товариства, приволені кр. Радою шкільною на премії для учеників, красно оправлені з позолоченими берегами, можна купити в канцелярії товариства при улиці Вірменській ч. 2 по слїдуючій ціні:

Роскази про сили природи 20 кр. Оповідання о житю сьв. Бориса і Гліба 20 кр. Повістки для дітей 27 кр. Сестра 15 кр. Байки 22 кр. Історія Руси ч. I. 25 кр. Історія Руси ч. II. 23 кр. Лен і коноплі 24 кр. Рогата худоба 45 кр. Про живоплоті і ліси 20 кр. Веняжик Франклін 16 кр. На досьвітках 22 кр. Серед ледового моря 25 кр. Житє сьв. великомученика і лібвара Пантелеймона 20 кр. Дрібна птиця господарська, а великі гроші 20 кр. Відкрите Америки 22 кр. Звірята шкідні і пожиточні 42 кр. Перекотиполе 18 кр. Кирил і Методий 22 кр. Молитвенник народний (в звичайній оправі) 20 кр.

в лучшій оправі:

а) хребет полотняний і золочений хрест з переду 25 кр. б) ціла оправа полотняна, береги золочені і золочений хрест з переду 35 кр. — Молитвенник народний великий по ціні 90 кр., 1-10, 1-30, 1-60 і 1-80 кр.

Всякі замовлення висилають ся скоро і точно.

ВІИПОВ

МОЛИТВЕННИК

виданий „Просьвітою“

в народній мові, великий, обіймаючий 640 сторін друку, найновіший зі всіх таких Молитвенників.

Молитвенник сей містить в собі: I.) Молитви щоденні ранні і вечірні. II.) З Богослуженя церковного, іменно: а) з Вечерні, б) з Повечерниці малої, в) з Повечерниці великої, г) з Утрені, д) Літурґія сьв. Іоана Золотоустого, е) Молитви з часі сьв. Літурґії. III.) Тайни покаяня і пресьв. Евхаристії. IV.) Молитви для різного віку, стаю і в різних потребах. V.) Молитви в часі великого посту. VI.) Молитви на празники а) Господські, б) Богородичні, в) Сьвятых. VII.) Молитви сполучені з відпустами, VIII.) Акафист до а) Ісуса Христа, б) Пресьв. Богородиці в) сьв. Отця Николая. IX.) Молебєн до пресьв. Богородиці. X.) Тропарі, кондаки, богородичні і прокимени а) недільні, б) щоденні, в) на празники Господські, Богородичні і Сьвятых, г) на деякі потреби. XI.) Коляди і иньші пісні церковні. XII.) Місяцослов цілого року.

Сей молитвенник дістати можна в канцелярії товариства „Просьвіта“ і в книгарні Ставропігійській і перепл. заведеню Мих. Спожарского по таких цінах:

- 1) Молитвенник брошурований — зр. 70 кр.
- 2) оправлений на-пів в полотно з одвітними відтисками — „ 90 „
- 3) оправлений ціло в полотно з золоченими і відтисками 1 „ 10 „
- 4) оправлений як під 3) з додатком золочених берегів 1 „ 30 „
- 5) оправлений на-пів в шкіру з золоченими і відтисками 1 „ 10 „
- 6) оправлений ціло в шкіру з золоченими і відтисками 1 „ 60 „
- 7) оправлений як під 6) з додатком золотих берегів 1 „ 80 „

Замовляючі поодинокі Молитвенники зволють прислати на оплату почти 20 кр

Альбум заслужених Русинів.

Ціна 70 кр.

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить двічі в місяць по ціні на рік 4 зр., на пів року 2 зр., на чверть року 1 зр. У Львові, улица Академічна, ч. 8.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складі:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодіжи, міщан і селян, редаговану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894, по 1 зр. 20 кр. за рочник, а всі 9 разом за 9 зр.

— 3 пересилкою поштовою 9 зр. 30 кр. —

Відповідає за редакцію Осип Маковей.

З друкарні Г. Чоппа.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ разом з
ілюстр. додатком „Неділя“
випливає:
на цілий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно „ „ „ 85 „
для заграниччя 15 рублів або
24 франки.

Податковий чек по 6 кр.
з білоруської газети Л. Горюнова в
Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу
і неділю.

Редакція і Адміністрація
„Буковини“ знаходиться в
Чернівцях (ул. Петровська
ч. 2), куда всі дописи адре-
сувати належить. — Бюро
редакції отворене щодня
від 8. рано до 8. вечером

По господарнім вічу.

Писало „Діло“, що на віче полі-
тичне до Львова було би з'їхалося з
5000 народу, коли би віче було не забо-
ронили. І ми самі віримо в то, що було
би з'їхалося хоч два, три тисячі людей;
а тимчасом на віче господарске самих
селян з'їхалося лише не більше, як з
200. Ті дві сотні селян на тім виправді
не стратили нічого, бо могли уважно
слухати, але ще три, чотири сотні селян
більше — могло сміло мати з віча ту
саму користь, що й прибувши. З якого
віча, чи з політичного чи з господарско-
го, можуть селяни мати більшу користь,
о тім — звісно — годі сперечатися;
можна сказати, що і се і те було потріб-
не, але що віче господарске має на цілі
найкоротшою дорогою допомогти селянам,
через що й заслугою на як найбільшу
підяору, того чей ніхто не заперечить.
Чому-ж не явилось на вічу господар-
ским в двоє, в троє більше людей?

Головному і філіальному перемиско-
му віділові „Просвіти“ належить ся
всьяке признання за їх старання, перевести
іменно ту гадку, яку кинено по виборах:

„До діла, до діла, до діла!“ Ріжні пере-
навші кандидати се гасло зрозуміли так,
що треба передовсім протестувати,
а „Просвіта“ зрозуміла се гасло, так як
годить ся.

Коли ми всіх сил докладаємо, щоби
працю Русинів переважити доконче в той,
більше хосенний бік реальної праці для
народу, нам закидають, що ми беремо в
оборону правительство. А ми не маємо
найменшої потреби брати правительство
в оборону, лише виступаємо против сего
бездонного, нікчемного крутарства зді-
скредитованих проводирів, котрі раз без
застережень маловажають віча, другий раз
з легким серцем підбехтують нарід до
тяжких висилень, а увагу всіх від-
вертають від реальної роботи. Так
як доси, вибори не повинні переводити
ся, се ми також сказали з притиском;
але-ж се иньша річ, а иньша — такі
проводирі, що заслонюючись важністю
хвилі, не пам'ятаючи на свої давнійші
поступки, кажуть суспільности тратити
силу на непевну роботу. Хоч остатнє ві-
че господарске, взявши річ безсторонно,
не випало занадто світло, але тому, що
оно було перше, відтак тому, що уря-
джено его в дуже зацофанім перемиском
повіті, вкінці тому, що уряджено его в
тяжкі часи політичного похмілля, заслу-

гує оно на те, щоби его поставити яко
зразок реальної роботи.

* * *

Бєсть у Перемишлі величавий ру-
ський інститут дівочий; будинок пишний,
гігієнічно уряджений, в здоровім місці,
з городом, з доброю опікою — словом
такий, що подає вихованицям все, що
порядний інститут повинен дати; дає
більше, як приватні станції, а не поми-
лимось, коли скажемо, що може дати біль-
ше, як родинний дім, коли би не бай-
душність руска. Хто будинок сего інсти-
тута мав нагоду бачити, той справді ви-
ніс як найкраще вражінє звітам. В ін-
ституті сім помістилась би добре і сотня
дівчат, а сего року знаєте кілька дівчат
єсть в інституті? — 17, т. е. словами
сімнайцять, а 8 приходячих. Чи у Руси-
нів доньок так мало, чи они їх зовсім
не виховують, чи радше виховують, але
у Сакракерок? Від всіх здоровомислячих
Русинів ждемо поясненія сего факту. Ма-
буть тут нова ера ані трошки невинна.

Другий факт: Говорив п. директор
Цеглиньский, що філія „Просвіти“ в Пе-
ремишлі розіслала в справі організації
читалень то що, 150 листів на села пе-
ремиского повіта. Гарно! бо якже й по-
чинати роботу без людей? Але того чей

Сучасна молитва.

О всемогутний, Боже правий,
Свою ти кару одведи
І на сучасну суспільність
Благій очі наведи!

Прости гріхи наші невільні,
Серця жорстокі приосмири,
І посели в їх братолюбство
Та праці жирої дари!

Терпіння дай Ти радикалам,
А народонцам правди мінь,
Щоб перед ідолом не завжди
Вони впадали смиренно ниць.

На Павлика „Народом“ мертвим
Благую руку положи
Та з співробітниками вкупи
Іх хибі їм же покажи;

Нехай вони не занепадають,
Що ненорочні їх уста,
Що праці їх — кришталі блискучий,
Що найсвятіша їх мета!

А разом же і тих і других
Правдивим світлом осни,
Щоб не збачали тільки плами
В димі суспільности вони,

Щоб не кричали: „наш Бог крадій“,
Бо жам Бога одного,
Задля єдиного й працюєм,
А не для власного свого.

Смири-ж, о, Боже, рідних діток,
Любов в серцях їх пробуди
І згоди єтежкою святаю
На користь краю поведи!

Не промни і решти діток
В русько-українській сім'ї,
Пошли їм в серця дрімливі
Щедроті мудрий свої.

Нехай прокинеть ся Сивенький,
Та вже й не лізе у берліг,
В якому Мирний наш давненько
На зиму довгую заліг;

Нехай Лукія не губить сили,
Вкріпли енергію свою,
Щоб непомірним світлом „Зоря“
Світла в рідну сім'ю.

Щоб О. М-ей в життя все більше
Хороші матеріали брав,
Та пересипавши їх сміхом
Братів до праці направляв.

Щоб нашій А. Старицькій більше
Відваги в серце залігло,
Щоб „Перед бурею“ страшною
Не страшно „далі“ ждати було.

Старицькому-ж благословеня,
Що десь „Облогу“ розшукав
І до забутого початку
Кінця таки прилаштував.

А В. Чайченку на „хвасиди“
Ще ширші думки унуши,

Та повели про все і всюди:
Пиши-пиши! Пиши-пиши!

А Уманцю на матеріали
Сприяй швиденько набрести,
Щоб розпочатую словницю
До іжичі таки звести.

Сердешному натхни сонети
Блискучі, срібні та ясні,
Щоб в жовтні друк їх розпочати
І протягти аж до весни.

На „Науковий записки“
Пошли учених цілу січ,
Та не таких, щоб обіцяли,
А працювали день і ніч.

Хванько щоб другом заалишив ся
Своєму другови Франку
За ту рецензію, що в „Б. С.“,
Таку прихильну та матку!

Стареньким слугам України,
Ковальському та Нечую,
У кріпкій силі та здоров'ю
Ім ласку вишви свою.

Олені Пчілці довгі літа,
Та пам'ятать медок носить, —
Пчола, як се усім відомо,
І в їмку в уліку не спить.

А славного музику, Боже,
На гімні українській натхни,

ніхто не назве „роботою патріотів“, що на тих 150 листів не дістала філія а ні одної відповіді, ані одної! Чи „патріоти“ писати не вміють, чи їх доля селян не обходить, чи они думають, що то правительством має робити за „Просвіту“? Чи ту політика що винна?

Третій факт: Хвалили ся ми на господарськім вічу, що мовляв ось як славно розвиває ся наша „Просвіта“, має з 5000 членів! Се нас усіх тішить, що „Просвіта“ розвиває ся, але що она за 27 літ т. е. словами за двадцять сім літ існування має лише 5000 членів, то се зовсім не є славно, тільки се так соромно, що просто прикро й говорити о тім. Найменші народці, як Словінці, мають у своїх подібних товариствах сотки тисяч членів, а ми лише 5000 і то далеко не цілих! Може ту політика винна? Чи правительством має нам наганяти членів?

Що-ж з того виходить? Великі, правда, заслуги тих послів, що боронять прав народу і упоминають ся о належності; і ті люди, що тих послів боронять та підпирають, добре думають; але заслуги сего і того чоловіка, що піднесе повірене йому село, далеко не менші як посла; але поміч своя далеко певніша, як чужа; але коли ми з того, що маємо, не вміємо користати, то з яким чолом можемо упоминати ся о більше?

Спосіб устроювання віч господарських, такий, як на сім остатнім вічу, здає ся нам в деім невідповідний. За богато проповідничого тону в промовах; за богато лірики патріотичної, за богато непотрібного сягання в давню минувшину, за мало популярного викладу, промови де-котрі за довгі і скучні, а селяни нічого не обзивають ся. Слухають і мовчать, а тимчасом они повинні також говорити. Скоро томлять ся і виходять з віча. Чому мовчать? Чи їх ті, так близькі їм справи не обходять? Чи їх не розуміють?

Бо й досі в нас його бракує.
Про се згадай, напам'янь!

Політиків хитаві човни
На хвилях здобутків тримай
І не з порожніми човнами
На рідний берег повертай!

Синам померлим — вічна пам'ять.
Новорожденним — многа літ!
Хай розвивають ся на ниві
Не в будаки, а в маків цвіт.

Кацанофілам „два єть палтиной“
Нехай заплатять їх пани,
Щоб помилково не вважались
Користолобними вони.

Мені-ж, всещедрий, милосердний,
Дай сили встояти на ногах,
Коли подяками за вірші
Мене обвивають „в пух і прах“.

М. Школицько.

Адже на політичних вічах селяни говорять! Мабуть тому, що ми вже й селян навчили політикування, але розуміння найпотрібніших, щоденних его справ не навчили. Се н. пр. певна річ, яку знає кожний, хто бував на селі, що наші селяни уважають крамарство, торгівлю, чимсь понижаючим для себе, негідним селянина. Торгованє покладками і т. п. — се річ жида, а не християнина, хоч би той християнин не мав чого й в рот вложити. Щоби усунути се упередженє, треба би освідомити селян так само, як освідомлює ся їх під виглядом політичним.

Фактом єсть, що наші селяни-господарі, члени „Просвіти“ і „общества ім. Качковського“ або зовсім не читають господарських книжок, або дуже мало. А до того не знають способу, як то, що перечитають, виконати. Тут ще треба для них крім книжки чоловіка, щоби показав спосіб. Вдячна се робота, навчати іменно людей, щоби вміли користати з того, що їм уже ми самі подаємо; не менше вдячна се робота, як ізда на політичне віче, тільки — що правда не така голосна, не така поживна для нервів... Але хтось же і ту тиху, скучну роботу мусить доконче робити!

Користне вражінє на вічу робили переняті щирим бажанєм народного добра реферати проф. Прийм, д-ра Костя Левіцького і поясненя о. Негребецького, а також промови інших бесідників. Поясненє до предметів, призначених на премії, котрі стояли в залі, слухали селяни з більшою увагою, як про кредит і крамарницю. Премії, видимий знак невидимої благодати, дуже сподобали ся селянам, хоч ми підозріваемо не без підстави, що не всі будуть знати, що з тими предметами зробити. Про коловорот, виріб школи коломийської деревної, чули ми від селян приватно дуже скептичні заміти. З сапачем мусить хтось доконче на ґрунті пробу зробити. Млинок до чищення збіжжя мабуть буде більше знаний. Але господарські книжки „Просвіти“ ледви чи котрий прочитає так, щоби дістав охоту спробувати у себе, що „пани радять“.

Взагалі треба ще й дома по селах пояснити людям, що з тим „фантом“ робити, инакше кісна з того не буде. Се річ святих і учителів.

Проте все така роздача премій се дуже добрий спосіб розширювання гадок, боронених „Просвітою“ в книжках. Але коли-б можна сконтролювати, що селяни зроблять з тими кількадесятьма преміями, то се було би найбільше поучаюче і певно — характеристичне.

Що москвофілі не було видко зні на вічу ані на концерті, то не диво; що їх такі віча обходять? Але згадай їм про політичне віче разом з народовцями, то они аж облизують ся. До неґації, до протестів они перші всюди, але при роботі їх не видати. Та оно зрештою і добре, бо нема кому каянитися.

Курс висшої політики для галицько-руських народовських політиків і кандидатів до важного сего у галицьких Русинів становища, розпочав в останніх днях два звичайні професори, один покликаний із заграниччя „Варшавський Дієвник“, а другий такий доморослий „Галичанин“. Зголо-сило ся вже також і кількох приватних доцентів асілякої народности як н. пр. віденський Deutsches Volksblatt і краківський Głos Narodu. Що знайдуть богато охотних слухачів, о тім не можна сумнівати ся, бо показує ся, що навіть старі рускі воробці ловлять ся на полову, а молоді, розуміє ся, ідуть за старими. Наші народовці з табору „Діла“ все ще доси думали, що політика повинна вестися честним способом, а принципом її повинна бути правда; від якогось часу захитали ся они в тім переконанню, а з того їх настрою скористали згадані професори і зачинають їх учить, що політику треба вестися не лиш всім можливим огидженєм хоч би навіть й найбільших ще до недавня приятелів та людей заслужених в народній роботі, але і принципом її повинні бути підла інтриґа і сама чиста брехня.

До інтриґи не досить було вже місцевих газет, треба було аж заграничних. Не хочемо тут заносити ся в дальші здогади, хто і для чого післав до „Варш. Дієвн.“ лист в імени пос. Романчука і для чого „В. Д.“ уважав потрібним яраз занести поштом в надісланим листом, котрого автентичність не могла, бо може не хотіла, ба й не потребувала сконстатувати. Коли хтось хоче пошукати розвязки сїй інтриґи газетерської, то нехай прочитає, що написав оноґдашній „Галичанин“, а справа йому у великій часті роз'яснить ся. Московський орган подаючи в ділі тої інтриґи звістку про висланий пос. Романчуком же автентичний лист до „Варш. Дієвн.“, дивить ся словами: „Кто виновник цілої історії — не трудно предположити: із fecit, cui prodest. Конечно, личность виновника пока что прокрита мракою таинственности, но что апокриф родил ся в польско-новорусской коалиции, — в том ніт сомнінія“. — В тій брехні московського органу єсть однакж і правда — але не в его словах а в словах чужих, наведених по латині: той зробив, кому то в хосен. То й правда! Для москвофілів то в хосен, щоби заводити розлад між Русинами поганими і підлыми інтриґами, можна для того і предположити досім зміло, що они то зробили. Вирочім стара дружба їх з „Варш. Дієвником“ звістна загально.

Але в новині „Римські наоминки“ дан собі вже „Галичанин“ в ч. 245 воля! Немов хотів показати „Ділу“ і народовцям з его табору, як треба вестися політику. Бреша та знай міру — каже московська приповідка, а після „Галичанина“ анічати: Бреша та не знай міру! Він старає ся далого не лиш в як найбільшій-шій свідаті представити звичай в державі в Римі, але ще й вложити в уста кард. Рамполі слова ніби то сказані до пос. Барвіньського: Заступайте і бороніть хлібне свій нарід! — а в уста Митрополита Йосифа, коли ему наоминки сказали, що ідуть фотографувати ся, слова: Тільки не з Барвіньським!

А що-ж на то народовське „Діло“? — Слухає і мовчить; учить ся — політики на висшій курсі. Оно ще не має відваги вступати в сідло свого першочитателя, бо боїть ся, що ему би не удало ся і дало би ся аловити. За то повтаряє оно поки що несміливо, як студент, що не учив ся добре латині, науку приватного доцента віденського і каже, що президент міністрів гра. Бадені сказав до послів Вахванина і Барвіньського для того, що они не були підчас голосування над внесенєм пос. Штайнера в сали слова: „Wy dajcie, ja was wzruszkiem rozprze!“ Прогім же й як студентина заспокоює „Діло“ артиґом і подає: То не я, то мені підсказує D. Volksblatt. Бельский ученик! Ледви чи заслунає на патент в курсу висшої політики на генерального брехуна; буде в него дуба лиш побрехуна (Посли Барвіньський і Вахванин заслали до Volksblatt-у спростованє, що его вість — се проста злобна вигадка).

В приступі божевільства забив глухонігий Ігнатій Ямроз вночі 11-го с. м. в. Могилі під Браковом грубим кійом свою 8-літню сестру, хоч она на колінах просила его, щоби їй дарував жите; опісля тижко покалічив свою матір, другу сестру Софію і 17-літнього брата, котрий лише утечею через вікно уратував своє жите. Божевільного перевезено до Кракова.

Найбільшим торговельником на світі є безперечно фірма Армур і Сн. в Чикаго. В 1893 р. забила та фірма 1.750.000 безрог, 1.800.000 волів і 625.000 овець і продала товару за 102 мільони доларів. В фірмі мало заняті 11.000 людей, котрі побирали плату майже 6 мільонів доларів. В різних безрог перероблено около 5.000 безрог і тількиж волів. В зимі ще більше роботи. Армур опановує цілковито світову торгівлю свиньським мясом.

Шайка отруйників. Угорські часописи доносять, що в Год-Мезе Вашаргелі відкрито дуже численну шайку отруйників. Члени тої шайки брали в опіку особи, котрі в різних товариствах обезпечали ся на жите і відтак троїли їх а обезпеченими сумами ділили ся між собою. На чолі шайки стояла якась Єгерова, котра доставляла отруї своїм спільникам і за кожду отроєну особу брала крім своєї частки з обезпеченої суми ще 100 зр. По арештуванню признала ся, що в той спосіб позбавила жита шість осіб. При ревізії в її мешканню найдено 18 флашів з отруями. Крім неї арештовано п'ять членів шайки, котрі вже по часті признали ся до вини. Одна жінка в Будапешті була також спільничкою і признала ся. Надіють ся дальших арештовань, бо члени шайки було дуже багато. Тих злочинів допускала ся шайка головню на своїх близьких своїхах і тим дасть ся пояснити, що укривала ся перед оком поліції. Одна зі спільничок отруїла свою матір, иньша мужа і рідну сестру. Жертви отруйників вже відкопано і переведено лікарські оглядини та секцію. В Будапешті панує дуже велике роз'ярене на сю шайку.

НАУКА, ШТУКА І ЛІТЕРАТУРА.

—0—

З новим роком почне виходити в Петербурзілюстрований „Кобзар“ Тараса Шевченка окремими випусками в форматі 4°. Кождий випуск містити ме около три аркуші гарного друкованого тексту в українсько-руській і московській мовах і десять оригінальних рисунків академіка М. Микешина на сюжети творів Шевченка з додатком знімків з оригінальних рисунків Тараса Шевченка, складаючих коштувну колекцію, нігде досі ще недрукованих, належачих до М. Микешина. Ілюстрації до випусків виконують ся фототипією, на слоновім папері величиною 9×6 д. До першого випуску увійдуть 1) „Думи мої, думи“ з рисунком М. Микешина. 2) „Катерина“, поема і до неї девять оригінальних рисунків М. Микешина і 3) Власноручний рисунок Т. Шевченка — портрет его дівчини Люкері. Пренумерата на перший випуск до 13. січня 1896 р. виносять 1 карб. (без пересилки), відтак ціна буде підвищена на 1 карб. 50 коп. Головний склад видання, де й приймає ся пренумерата: Петербург, Друкарня, Літографія і фототипія И. І. Бабинова. Всіх випусків буде до двадцять.

К. Устиянович ладить тепер до друку вибір ліричних своїх поезій, котрих написав в різних часах немало і новий утвір драматичний „Сава Чалий“ написаний віршом. Рівночасно має намір виготовити кілька малюнків з нашої історії для репродукції на образи на стіни хат руских. Темою до тих малюнків мають послужити самі видатні хвилі з нашої історії часів давніших і новіших.

Як вже згадували ми давніше — в Харкові ладить ся до друку другий том збірки поезій нашого ветерана-писателя Якова Щоголева під заголовком „Ворскло“.

„Діло“ доводить ся, що на історію України в мові московській з призначенем для ширшого круга читачів, має бути розписана при „Кіевской Старині“ премія в сумі тисяч карбованців з речинцем дворічним. Преміювана історія Укра-

їни друковалась би в місячних додатках до „Кіевской Старини“.

Видавництво „Кіевской Старини“ постановило старати ся о дозвіл друкувати місячними додатками Словар українсько-московский, готовий уже від кількох літ — той сам, що предкладано его петербургській академії наук, щоби видала накладом фонду, зложеного в академії покійним істориком Миколою Костомаровом на видане українсько-московского Словаря. Фонд той досягає тепер уже до десяти тисяч карбованців, однак академія наук не хотіла видати Словаря, а причину для відмови найшла собі таку, що в Словарі містять ся також слова літературні, а не самі людські.

ТЕЛЕГРАМИ „БУКОВИНИ“.

—0—

Відень, 16. падолиста. Клуб Гогенварта не згодив ся 14 голосами против 7 на прошений пос. Діпавлім і тов. дозавіл, щоби они внесли в раді державній інтерпеляцію в справі законности розв'язання віденської ради громадської. Посли Діпавлі, Морсей, Ебенгох, Фухс, Гассер, Шорн і др. заявили опісля, що з сего зроблять для себе конклюдую, значить, они виступлять з клубу.

Загреб, 16. падолиста. В процесі за демонстрації засуджено 54 хорватских студентів на 3—4 неділі арешту.

Петербург, 16. падолиста. Цариця породила щасливо велико-княжну.

Ціни збіжжя і других продуктів.

Дня 15. падолиста 1895.

	Львів.	Чернівці.
Пшениця . . . від 7.— до 7.35	від 6.80 до 6.90	
Жито „ 6.— „ 6.45	„ 5.90 „ 6.—	
Ячмінь „ 5.25 „ 5.75	„ 5.50 „ 6.—	
Овес „ 5.— „ 5.30	„ 4.70 „ 4.80	
Ріпак „ 8.50 „ 8.80	„ 8.25 „ 8.50	
Горох „ 6.— „ 9.—	„ 5.25 „ 6.—	
Вика „ 5.80 „ 6.20	„ — „ —	
Льнянка „ — „ —	„ — „ —	
Віб „ — „ —	„ — „ —	
Бобик „ 5.— „ 5.25	„ 4.75 „ 5.—	
Конюшина черв. „ 45.— „ 48.—	„ — „ —	
Конюшина біла „ 45.— „ 55.—	„ 43.— „ 50.—	
Конюш. шведск. „ 35.— „ 40.—	„ — „ —	
Кмпи „ — „ —	„ — „ —	
Апшж „ — „ —	„ — „ —	
Кукуруза . . . „ 6.— „ 6.25	„ 5.60 „ 5.70	
Хміль 55.— до 70.— злр. за кильо у Львові, оковита за 10.000 літрів 14.25—14.75.		

Др. Ст. Квятковский,

б. оператор

на ц. к. хірург. клініці Білрота, Гуссенбавера, б. сунл. секундар радника двору Дітеля, б. асистент проф. Фінгера в ц. к. публичнім шпиталю у Відні

осів ся в Чернівцях яко спеціаліст

для хірургії, спеціально також для слабостий органів мочи (нирок, міхурів).

Ординує при ул. ратушеві ч. 16.

від 1—4 год. пополудни.

Для бідних безплатно від 8—9 год. зраня.

(4—6)

ВІИШОВ

МОЛИТВЕННИК

виданий „Просвітою“

в народній мові, великий, обіймаючий 640 сторін друку, найновіший зі всіх таких Молитвенників.

Молитвенник сей містить в собі: I.) Молитви щоденні ранні і вечірні. II.) З Богослуження церковного, іменно: а) з Вечерні, б) з Повечерниці малої, в) з Повечерниці великої, г) з Утрені, д) Літургія св. Іоана Золотоустого, е) Молитви з часі св. Літургії. III.) Тайни покаяння і пресв. Евхаристії. IV.) Молитви для різного віку, стану і в різних потребах. V.) Молитви в часі великого посту. VI.) Молитви на празники а) Господські, б) Богородичні, в) Святых. VII.) Молитви сполучені з відпустами, VIII.) Акафист до а) Ісуса Христа, б) Пресв. Богородиці в) св. Отця Николія. IX.) Молебен до пресв. Богородиці. X.) Тропарі, кондаки, богородичні і прокимени а) недільні, б) щоденні, в) на празники Господські, Богородичні і Святых, г) на деякі потреби. XI.) Коляди і вишні пісні церковні. XII.) Місяцослов цілого року.

Сей молитвенник дістати можна в канцелярії товариства „Просвіта“ і в книгарні Ставропігійській і перепл. заведеню Мих. Спожарского по таких цінах:

- 1) Молитвенник брошурований — зр. 70 кр.
- 2) оправлений на-пів в полотно з одвітними відтисками — „ 90 „
- 3) оправлений ціло в полотно з золоченими і відтисками 1 „ 10 „
- 4) оправлений як під 3) з додатком золочених берегів 1 „ 30 „
- 5) оправлений на-пів в шкіру з золоченими і відтисками 1 „ 10 „
- 6) оправлений ціло в шкіру з золоченими і відтисками 1 „ 60 „
- 7) оправлений як під 6) з додатком золотих берегів 1 „ 80 „

Замовляючи поодинокі Молитвенники звольте прислати на оплату почти 20 кр

Альбом заслужених Русинів.

Ціна 70 кр.

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить двічі в місяць по ціні на рік 4 зр., на пів року 2 зр., на чверть року 1 зр. У Львові, уліця Академічна, ч. 8.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

уліця Петровіча число 2,

має на складі:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодіжи, міщан і селян, редактовану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894, по 1 зр. 20 кр. за рочник, а всі 9 разів за 9 зр.

— З пересилкою поштовою 9 зр. 30 кр. —

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ разом з
ілюстр. додатком „Неділя“
вносить:
на цілий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно „ 85 „
для заграниці 15 рублів або
24 франків.

Поодинові числа по 6 кр.
в бюрі газет Л. Горовіца в
Чернівцях, ул. Головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу
і неділю.

Редакция і Адміністрация
„Буковини“ знаходиться в
Чернівцях (ул. Петровича
ч. 2), куда всі дописки адре-
сувати належить. — Бюро
редакції отворене щодня
від 8. рано до 8. вечером

3 тяжкої руки.

Наведемо на сам початок дві но-
винки опозиційних руских часописів:

„Найновіший“ курс рускої політики за-
значив новий свій „здобуток“ — і то на віть
по-над тую літанію „здобутків“, яку гостя чий
нині в Римі посол Вахнянин скомпонува в і
при гучних оплесках „Народної Часописи“.
„Буковини“, *Gazet-i Narodow-oj, Czas-u et*
tutti quanti виречитував в звістній своїй б ро-
шурі. — Як відомо, по смерті бл. п. О. ле-
ксандра Огоновського в січні 1891 року аж до
тепер — отже через чотири роки! — не до-
пущено нікого з Русинів до викладу австрі-
йського права цивільного в львівськй університеті,
хоч були правники-Русини, котрі на осно ві
своїх праць наукових о то старали ся. Аж ось
нараз — новий доцент, нікий пан Aleksander
Doliński, Поляк і латинник, чоловік, котрий
ніколи нічого по руски не писав, ба ледви на-
віть мову руску знає — оголошує сими днями
виклади з австрійського права цивільного в
двох мовах, а то один предмет в мові польській
а другий в — рускій! — Якими то йшло до-
рогами і яке то значінє має для рускої справи,
о тім поговоримо завтра; нині констатуємо
лиш сам факт, котрий глибоко огірчив Русинів
в університеті і по-за університетом. При-
такнули „новокуреники“ окликови „pod jednym

dachem“ — цікава річ, чи й тепер притакнуть,
дальшому окликови „pod jednym kapeluszem“?

Так писало *Діло* в 241 числі. Як ми то дорогами йшло се обняте рускої
катедри Поляком, *Діло* ще не сказало.
Тимчасом *Галичанин* в ч. 248 при іс-
инишу, для Русинів дуже „приємну“ до-
вину, приперчену кацапськими дотепами:

„Референтом для руских школь-
них дѣлъ въ министерствѣ просвѣщенія въ Відні
назначенъ — по нашимъ інформаціямъ, —
учитель львовской нѣмецкой гимназіи п. К. Я-
кобскій. Есть то особа, которая приобрѣ-
ла заслуги тѣмъ образомъ, что ставши учи-
телемъ нѣмецкой гимназіи, старалась всѣми
способами о томъ, чтобы изъ той же гим-
назіи вытолкнути всю молодежь русской народ-
ности, число которой на той же гимназіи и безъ того
не переступало въ послѣднихъ двадцати лѣ-
тахъ 100 чел., значить было о половину мень-
шимъ чѣмъ число поляковъ, а четыре или
шесть разъ меньшимъ отъ числа жидовъ. Какъ
невѣстно, мѣсто референта для рускихъ шко-
льных дѣлъ существуетъ при министерствѣ: про-
свѣщенія едва долше 10 лѣтъ и оно всегда
было занято учителями униатского вѣроисповѣ-
данія, признававшими ся къ польской народности
или по крайней мѣрѣ не выступавшими ни-
когда въ характерѣ рускихъ, хотя — быти
може — въ душѣ они чувствовали себе рус-

скими. Такими референтами были до сихъ
поръ: краев. школьный инспекторъ п. Янъ
Левицкій, директоръ львовской академической
гимназіи п. Харкевичъ и директоръ сяноцкой
гимназіи п. Баньковскій. Теперь мѣсто ихъ
займетъ самый рьянѣйшій польскій патріотъ
п. Квятковскій, якъ будтобы для дальшого до-
казательства, що рускій народъ въ Галичинѣ
такъ искренне примирился съ поляками, що
чисто-кровныи поляки могутъ заступити его
школьныи интересы даже въ министерствѣ. А
вѣдь же у насъ такъ много униатовъ-учителей
середнихъ школъ, которые идутъ рука объ ру-
ку съ Вахняникомъ и Барвинскимъ или еще
ихъ даже превышаютъ своимъ миролюбіемъ и
раболобіемъ... Зачѣмъ же не можно бы тѣхъ
вознаградити за ихъ усердную службу полити-
цѣ новѣйшого курса?“

Отсе такі дві новини принесли опо-
зиціоністи. Давнійше ми чували докори,
що, мовляв, всі новоеристи мають на
цілі тільки аванси і посади. Але попу-
лярний докір сей не встояв ся довго,
бо небавом прийшли до пересвідчення,
що не маючи своїхъ людей на важнихъ
становищахъ суспільнихъ, годі мати й біль-
ший вплив на хід рускихъ справ. Др.
Франко цілкомъ справедливо уважав себе
гіднимъ старати ся о катедру рускої мови
і літератури, хоч се також був би для
него аванс і посада. Опозиціоністи не

18)

ПЕРШІ ЗОРІ. ПОВІСТЬ.

Написав Теодот Галін.

(Дальше)

Х.

Коли любиш, не жартуй!...
Як не любиш, — розчаруй!
(Ст. Руданський.)

Минули два дні. В ідальні паньства Ма-
тушиньських панувала пізна пообідна тиша, ли-
шень подеколи переривана невірааним шеле-
стом, котрий араджував присутність мовчки за-
нятихъ людей. В комнаті находили ся мати і
дочка, дочка з канвою на колінахъ коло вікна,
а мати в часописию в рукахъ коло чотиригран-
ного подовговатого стола.

Добродійка Матушиньська нині „читала“.
І уважливий муж власне прислав їй цілу купу
Нашого Слова, що виходило у Львові і
уважало ся за дуже поважну часопись.

То-ж добродійка, вибравши догідну годи-
ну, узброїла ся в окуляри і поспішила покори-
стати ся уважливостію свого мужа. Яко до-
свідчена в свѣті женщина пані Матушиньська
приступала до грядучої приємности не прудко,
легкодушно, але з певними думками. Вона яс-
но здавала собі справу з того, здавало ся би,
такъ маловажного факту, що муж прислав їй
духову поживу. Вона цілкомъ по філософськи
відкрила в сѣмъ одинокімъ явищу систему,
спосібъ мислення протопопи, его погляд на неї,

его жону, і була з сего задоволена. Пані Мату-
шиньська, хоч би і не одушевляла ся Нашимъ
Словомъ — та не вяти его до рукъ, се було
для неї те саме, що для народу нехиснованє з
новихъ свободномисленнихъ установ.

Але воно завжди такъ буває, що людської
душѣ ніколи нічимъ не задоволиш. Лишень пані
добродійка ввляла до рукъ одно число часописи,
і радість її минула ся. На добродійку нараз
дихнула знайома їй почасти чорна, бездожна
нудьга з помежи дрібно задрукованихъ листківъ
Нашого Слова. Вона зачала читати вступ-
ну статію, під заголовкомъ „Наші кривди“. Пе-
речитала перше реченє, замогла друге, навіть
і третє, але поважк їй довело ся трохи задума-
ти ся над однимъ якось незрозумілимъ словомъ,
то стало ся таке, що загубила точку і не зна-
ла, де стала. З незадоволеннямъ еконстатувавши
такий аловіщій знак, добродійка обережно пе-
регорнула листокъ і трохи немов з тривогою
подивила ся на другу сторону з гори аж до
долу. Тут з приплесканими черенками, немов
зажурена, переповзла „допись“, там немов по-
спішний поїздъ мигнувъ „політичний переглядъ“,
і пані добродійка в довіремъ обернула ся до
„новинокъ“, що ряено розсипали ся на третій
стороні.

— А, тут уже певне буде щось цікавий-
шого — подумала читачка і, прудко оминувши
„особисті вѣсти“ та „іменованя“, стрітила пово-
ромъ товстий чорний рядокъ „Заїзники гово-
рять...“ — Ану, що вони говорять? — усьміх-
нула ся добродійка, направила окуляри, по-
гладдила чепчикъ і підняла часопись до свѣтла.

„Заїзники говорять, що звістний Перевертан-
ський лишень тому став радникомъ, що писем-
но зобов'язав ся вислугувати ся декотримъ мі-
родатнимъ особамъ. На се в отей докази...“ — Ох,
Господи!... вітхнула пані Матушиньська, не ба-
жаючи переконати ся о правдивості страшно-
го домислення. — Якъ вони нікого не шанують! —
подумала вона і вже майже без надії перегля-
дала часопись далі. Аж тут немов спасенна
стеблина тихо запросила її до себе мила по-
винка „Дуже цікаві вѣсти...“ — Ну, нарешті!
— вітхнула читачка. „Дуже цікаві вѣсти дохо-
дять до насъ в Києва. В однімъ з тутешніхъ архі-
вівъ знайдено нові документи, що кидаютъ де-
яке свѣтло на особу автора такъ званої Несто-
рової літописи...“ Добродійка з повною ревно-
щию згорнула часопись і розсѣяно подивила
ся знов на першу сторону. Повір їй машиналь-
но пробігъ по блискучому папері і цілкомъ ми-
мохитъ опинив ся під лінійкою, де красував ся
незавважаний нею фелетонъ „Матеріали до до-
слідівъ над походженнямъ слова „струк“, з увагою
особливо на язики литовскій і санскритскій.
Написав один в двохъ. Десяте продовженє.“ До-
бродійка вже давно не змагала ся з долею; її
позір сумовито посував ся по немилосерднихъ
буквахъ, точкахъ і протинкахъ. А ті букви, точки
і протинки зачали тягнути ся баченною ла-
вою, та такі тверді, мовчальні та сумовиті не-
мов ті діди, що бувало тягнуть ся шляхами до
Сучави... Добродійка побачила, якъ ті букви о-
живили ся, заворушили ся, і немов внемощілі,
зачали протягати ся, хитати ся а нарешті хи-
лити ся ніби на супочинокъ. Небавом стало ти-

мали би зовсім нічого против того, щоби референтом для руских шкільних справ в міністерстві просвіти або хоч би й самим руским міністром став посол Романчук, хоч се без сумніву був би також аванс і посада. Рівночасно опозиціоністи не можуть виказати багато таких фактів, що „барвінчуки“ позанимали важні становища суспільні; пальців одної руки було би за багато на вичислене тих авансів і посад. Тай тут ті аванси треба приписати не якійсь невидимій політичній ласці, але спосібності і праці кандидатів.

Докір про аванси і посади стратив уже свою силу; натомісць виринув инший: на посади, призначені з природи річи Русинам, правительство чи Поляки призначають Поляків, або Русинів таких, що тільки тої рускості у них, що походжене їх руске, а впрочім они Поляки наскрізь. Докір сей не лишений деякої підстави; а коли отсі дві наведені висше про пп. Долиньского і Квятковського правдиві, то докір сей має таки рацию. Але чому іменно наші опозиціоністи приписують таке підпіранє Поляків на рускі посади політиці Барвіньского, а не справдішним авторам, того ми ніяк не розуміємо. Перше старають ся як найбільше ослабити вплив нечисленних послів, котрим політика Романчука не подобає ся, а відтак допоминають ся, щоби ті послі мали вплив на обсади руских становищ; рівночасно-ж величає ся політику Романчука яко єдиноспасенну і зовсім не бере ся ему того за зле, що він не походить за справою, як належить ся. Веі ми то дуже добре знаємо, що діяльність посла не кінчить ся в самім парламенті; поставить інтерпеляцію і вже своє зробив! Ні, політика — се торг, а торг сей відбуває ся по всіх міністерствах і за кождою справою треба добре походити та наторгувати ся. Значить, нерівною мірою міряє ся у нас Романчука і Барвіньского; доходить навіть до того, що що Барвіньскому бере ся в вину, се Романчуковин вважає ся за заслугу.

Коли вісти про пп. Долиньского і Квятковського правдиві (а ми не маємо ще ніякої певности що-до того), то тут

очевидно не винна сяка або така політика наша, тільки та „тяжка рука“, котра справді коли нам що дає, то се не завжди виходить нам на добре, а бодай не має вигляду щирої зичливости. Знаєть єсть народне повіре про легку і тяжку руку; з легкої все йде на добро, а з тяжкої — не веде ся. Таку тяжку руку ми бачимо часом у Поляків. Уступки їх для нас (чи як там се хто назве), мають надто часто вигляд нещирий, незичливий, або й несправедливий. Немов видко у Поляків обаву, аби борони Боже котрий дійсний Русин не став урядником в 6. ранзі, бо Русини до таких становищ на їх думку не доросли. Виходять ще й нині з того фальшивого założenia, що Черкавські, Савчинські, Зиблицевічі і инші лише зроду Русини, то справді Русини, а не Поляки. Ми не маємо найменшої підстави квестіонувати честність таких „Русинів“, як Черкавський, але ми рішучо кажемо, що они були Поляками і по руски не думали ані не відчували.

Мало того, щоби на становищах, звідки має ся вплив на рускі справи, стояли люди чесні, вірцеві урядники-бюрократи; ми мусимо жадати, щоби на таких становищах находили ся люди і з серцем руским, своі, котрі коли не заплачуть, то хоч скривлять ся, котрі мають докази в руках, що спосібні урядувати в рускій мові, котрі интересують ся руским рухом і н. пр. на кафедрі університетській вміють у молодіж вщиплювати не лиш приписану науку, але й любов до свого. В тім взгляді Поляк не годен заступити Русина. Панів Долиньского і Квятковського не знаємо; на чім они опирають своє право, один учити по руски, другий заступати руске шкільництво, того також ми не чували; ми не кажемо, щоби ті панове не потрапили сповняти своїх обовязків супротив Русинів належито і справедливо; але проте все іменованя Поляків на становища такі, де сміло могли би стояти щирі Русини (а они найшлись би!), мусимо вважати дарунком тяжкої руки, маловаженем сил руских, котре справедливо може огірчувати Русинів.

Русини, а не Поляки, і то не під-

рядні урядники, тільки такі, що мають голос, повинні находити ся не лише в міністерстві осьвіти, але так само в міністерстві справ влутрішних, в президії міністрів і в міністерстві для Галичини, бо ніхто не годен про справи рускі, котрі стали ся важними справами в державі, давати такі вірні і головні зичливі інформації, як лише Русини. Та до сеї справи ми ще повернемо.

Тепер лиш звертаємо увагу і правительства і Поляків на се, що подібна обсада становищ, приналежних Русинам, як висше згадана, подає дсбре оруже в руки тим, у котрих ширене недовіря до правительства і Поляків належить до шпорту. А до самих опозиціоністів наших маємо просьбу, щоби направляли чужі хиби власною енергією і працею. Не потрафить Барвіньский чого зробити, то нехай зробить Романчук — то буде найліпша опозиція! А то справді на те сходять, що опозиціоністам вільно лише докоряти, але нічого не робити!

Допись з Відня.

(Рускі написи на судах. Руска депутация у цїсаря).

Відень, 15. падолиста 1895.

Ухвалу ради міністрів з мая сего року, щоби на всіх судах вехідної Галичини були уміщені рускі написи, виконало теперішнє міністерство окремим розпорядженєм до президента суду кравового у Львові. Тим і усунєно давню кривду і вдоволено справедливі домаганя послів руских ради державної. Не знаючи о тім розпорядженю, підніс пос. Романчук на однім з послідних засідань комісії бюджетової справу написей руских на судах на ново і одержав від референта (д-ра Пентака) відповідь, що домаганє єго вже безпредметове.

Дня 14. падолиста о годині 10 перед полуднем зволив цїсар прийняти депутацию руску під проводом Екц. митрополита Сильвестра. В депутации взяли участь: Преосв. єп. Пелеш, крилошане: Білецький, Туркевич, Бачинський, Фацієвич, Волошинський і Чехович, парох єв. Варвари у Відни Сембратович, послі Барвінький і Вахнянин та совітник двору Зубрицкий і начальник суду Юзичинський, Митрополит зложив подяку за 100.000 франків,

хо, вони задрімали, а в нині й пані добродійка. Вона прокинула ся однак, коли почула, що Наше Слово в неї випало з руки.

Добродійка Матушинська ще встигла вхопити часопис, котра помаленьку асувала ся по спідниці, і помахавши її зневажливо на стіл подумала: От, Богу дякувати, що я трохи задрімала! — По сім вона подивила ся в той бік, де сиділа дочка.

Ірина нагинала ся над рамцями з канвою і зграбно відчепиривши мивинний палець, гиводила на канві то золотисті то червоні увори, якихсь канарків чи що. Се був намірений подарунок для татка; в того шитя мав вийти гарний турецкий фес, ще й з кутасом.

— Отто татко будуть виглядати як який паша! Шкода лишень, що вони з файки не курять! — думала вона, дуже пильно і вручно орудуючи голкою. Дівоча ручка так лишень то зверхи мигне, то під рамцями пірне. — Ірина була так занята, що навіть не звертала уваги на улицу, хоч, що правда, не було й на кого задивляти ся. Улиця була, як звичайно, майже пуста. Людей Ірина може вже в чверть години тут не бачила, виявлявши товстолицого хлопця, що, лишень в камісельці, сидів в напро-ивнім вікні та вчив ся. Стілько вона бачила тудий. — Але хіба се люди? — думала, по-

глядаючи деколи не то цікаво не то насмішувато на школяра, що з очевидною натугою „бубнив“, бо одною рукою розпучливо микав чуприну а другою чомусь розмахував в повітря.

— І чому-ж татко не курять з файки? — вернулася вона до своїх попередних думок. — Ні! вони коньче мусять нюхати табаку! А як то погано! Я би не хотіла мати чоловіка, що табаку нюхає! — Отто нагадала! Чоловіка мати! — Ірина трохи зарумянила ся, усміхнула ся ніби гнівно і надувши губки глянула через улицу на нещасливого школяра. Се все діяло ся мимохіть. — І хто-ж би то міг бути моїм, тее... Ну, та хто? Адже відай отсей... Цилько! — Ох, Господи, єму ледви двадцять років минуло, а мені вже на сімнацятий пішло. А він дуже приємний, сей Циль! Я би з ним ціле жите оттак бавила ся! все щось вигадув! І дуже милий у него голос, який мягкий! У иншого такий тоненький голосок та крикливий, що як зачегинькає, то немов когутником запис, а инший знов як забасує, то голос задреньчить як розбитий горняць. А в Ціля ні: говорить, то аж немов л... такко скобоче. Тай очі у него гарні! Оде... да, що порядного вуса нема; таний кудень... й! А що то за муж був би з него без довгого та товстого

вуса? — Я би багато за те дала, коби Циль міг бути моїм братом. Ох, я була би справді щаслива! Або хоч би був далеким свояком! Ми могли би ціле жите любити одно одного!.. А так відай прийдець ся невабавом розлучити ся. Шкода! Що то за добра душа, той Циль! — Ірина аж васумувала, відорвала очі від роботи і задумано подивила ся наперед себе. Бог знає, чи я такого доброго ще найду! — Коби він не такий молодий! Сам оногди зажурих ся, питає: „коли-ж ми поберем ся!“ — коли? Ніколи, голубцю мій! — Ірина перервала свої думки. Вона власне майже доробила одного канарка і тепер подивила ся, як він виглядати ме трохи віддалеки. — Так, так, мій Цильку! Ти за молодий до таких річий! — Цікава я знати, чи він схоче бути у мене на весілю за дружбу?.. Ні, не схоче, а зрештою і я сама би того не хотіла. Але тужити буде він, і довго мене не забуде. Може навіть до смерти не забуде? — Справді, є то велике щастє бути любленою!

(Далше буде).

які монарх подарував на заснування окремого collegium ruthenum в Римі для образования руского клиру. Топчон до того вийшов від Папи. Досяг образувались питомці рускі у Римі в так званім collegium graecum разом з питомцями Греками, Арабами і др. Давнішими літами було лиш кілька, в останнім році 14 питомців руских. Щоби надолжити убиток семінарії віденської, рішив ся єп. Отець засновати окрему колегію для що найменше 40-60 питомців в окремім будинку і в окремою церквою, устроеною точно після обряду руского. Будинок і церква будуть міститись коло логіу Траяні. На адаптацію сего будинку дав отже монарх наш вгадану значну суму, даючи сим донос дбання про добро церкви рускої.

На річ митрополита відповів цісар: „Дякую вам за вирази вірности і преданности. Тішу ся, що дано мені нагоду на жадане єп. Отці зробити якийсь для Русинів, яко народу, на котрого вірність я все можу уповати. Надіюсь, що нова інституція вийде на користь народу руского і його церкви.“ Відтак цісар розмовляв з поодинокими членами депутації. Митрополитови пожелав до нового достоїнства, с. є. євентуального іменовані кардиналом коронним, т. є. кардиналом на жадане сего-ж цісари. Митрополит відповів: „достоїнство се маю надіятись лиш ласці Вашій, найдостоїнший Пане.“ Цісар звернувся до ласкано до Преосв. єп. Пелеша і питає його про побут в Римі депутації рускої. Єп. Пелеш розказав, що в депутації мало участь до 100 Русинів. „Так ви всі, панове, вертаєтесь тепер Риму?“ — спитав цісар. Так єсть! Відтак представив єп. єв. Зубрицький і начальники суду Юліанський, котрого спитав цісар, де він служить і адимував ся, що Русин займає становище начальника суду в містечку долишньої Австрії. Звернувшись до послів руских замітив цісар, що в парламенті тепер „горячі дні.“ Пос. Барвінський відповів, що ситуація мабуть скоро прояснить ся. „Маю надію“ — замітив цісар — „а тогді полагодило б бюджет державний, може ще перед Різдвом“ — додав нос. Вахнянин.

По аудієнції запросив Єп. митрополит члени депутації на євдана до себе і в час того-ж ще тоаст в честь монарха, котрий так щиро обіцяє ся добром народу руского. Вечером 14. надоліста відїхав митрополит до Львова.

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 16. надоліста 1895. р.

Іменованя. Почтовий радник в Лінцу Йосиф Пеш іменованій директором пошти в Чернівцях. — Податковий поборець Іван Воробкевич іменованій податковим надботорам при фінансовій дирекції в Чернівцях.

Відзначенє. Цісар надав директору канцелярії Бук. відділу красного Іванови Караленцови золотий хрест заслуги.

Концерт „Сокра“, що відбуде ся 20. с. м., мовляло ся величаво. Співучі сили руского театру, котрі мають виступити на сїм концерті, самі про себе повинні бачити багато публіки: не вгадуючи вже про інші точки концертної програми, котрі виконуватимуть самі найліпші сили. Довідуюсь ся, що багато Русинів з приємністю зберас ся на сїй концерт і на вечером „Сокра“ 21-го с. м.; отже сподіваємо ся, що від 20-літніх руских заснованя „Сокра“ випаде величаво.

Презенти одержали на парохію Дорошівці в Ассекс-індер Монастирській, гр. пр. парох в Чортківській Долині.

Посвяченє будинку гр. пр. гімназії в Сучаві відбуде ся для 19-го с. м.

Регуляція рік на Буковині. Буковинський комітет Іван Дунуєв просив в бюджетній комісії о прискоренє регуляції рік буковинських.

Товариство учителів і учительок в Чернівцях

вже відбуде завтра дня 19-го с. м. свої загальні збори. На пораду дням стоїть також обговоренє становища до краевого товариства учительського.

Інтерпеляція п. Романчука в раді державній дня 8 с. м. в справі знаних надужит при виборах, кінчила ся такими питаннями до правительства: „1. Що за причина і яка ціль сего поведеня ц. к. властей і органів правительственных? Чи може ц. к. правительство уважає кандидатів, поборовавших сами властями і органами, ворогами держави або публичного ладу, і то ворогами так небезпечними, що они мусять бути поборовавані всякими средствами? 2. Чи ж. к. правительство уважає згідним з конституційним устроєм і принципами справедливости — партийно поступати при борбі виборчій, та чи уважає допустимим — послугуватись для перенерти своїх кандидатів такими средствами, як наведені? 3. Чи ц. к. правительство задумує ті з своїх органів, котрі при переведенні сегорічних виборів до сойму галицького порушили законя, поклакати за се до одвічальности? 4. Що задумує п. к. правительство зробити, щоби на будуче захоронити свободу виборів в Галичині і оминуги при них всякі надужитя і незаконности?“ Що п. Романчук поставив інтерпеляцію, котра має на цілі захорону свободу виборів, се поступок похвальний; але що п. Романчук у першім питанні до правительства отворив сам єму фірму для виходу з немилого положеня, то нам дивно. Просимо лише перечитати уважно перше питання; з него виходить виразно, що коли правительство уважає декотрих кандидатів небезпечними ворогами держави або публичного ладу, то мусить їх поборовати. Хто-ж тепер має інформувати правительство, хто є небезпечний кандидат? План Романчук уважає себе отиндано безпечним, але відозріваємо, що і він уважає кандидатів таких, як Мончаловский, небезпечними для держави і публичного ладу; значить правительство повинно поборовати Мончаловских, лише аби Романчука ні. Нам видить ся що плахте не можна собі толкувати сего першого питання п. Романчука. А проте ставимо до него таку інтерпеляцію: 1. як він розуміє першу точку зі своєї інтерпеляції? 2. відтак як пояснить він суперечність між своїми потадами на віча з р. 1892, а теперішню своєю агітацією за вічами? 3. чи і яку участь мав він у постаню селетні про руских послів (про надумані слова гр. Баденіого) і чому ширить сі хоч б в своїх дописях з Відня? 4. які противні цілі має єго акція, чи скріпленє народиц, при помочи москво-ліз? На ту інтерпеляцію ми бажали-б собі дуже так ясної відповіди, як ясної бажав п. Романчук від правительства.

Довірочний збір Русинів відбув ся для 15. с. м. в Народнім Домі у Львові; з'їхало ся понад 600 Русинів. Ухвалили резолюції, котрими 1. за-протестували против способу переведеня сегорічних виборів в Галичині, котрі уважають несправедливими; 2. рішили вислати депутацію до цісари з просьбою о розважанє сойму і зарядженє нових виборів і 3. виконанє сего діла поручити комітетови. Против вислання депутації до цісари заважило ся кілька голосів (при зарядженю контра-проби), між ними адвокат зі Снізка др. Іскрицький з опортуністичних взглядів, а др. Франке з огляду на великі жертви а малі вигляди на успіх сїй акції, значить в тих мотанів, з котрими ми виступали против вислання депутації. Довідуюсь, що на тім з'їзді посол Окуневский жадав на місце скасованя цілих виборів — лише їх ревізію. Таке жаданє зовсім корейтне і мало би більше виглядів на успіх; а до того покликаний сойм, не депутація до цісари. А посол Романчук, як виходить з єго інтерпеляції в раді державній (о чім нашімо на вишнім місці), за-являє становище зовсім особисте; він згоден би ся на некорректність деяких виборів, але що єго самого не вибрали, то вже всі вибори не важні! Ціком не розуміємо сего чоловіка, хоч б в раді. Ухвали з'їзду мужів довіра називав „дело, гоголосом руского народу“. Мужів довіри було 600, а народу руского ту є більше як три міліони...

Волощенє шкіл. В селі Михальчу варіт руский; в більше-кисловій тамошній школі є лише одна дитина румунська, тай то матера захожї з

другого села. Надучитель п. Константинович, як знаємо, має вже неодноразово розпорядженє, що викладава мова в єго школі руска, отже того й держить ся. Недавно казав він дітям в школі, що би родичі посиправляли їм рускі букварі. На то декотрі мали сказати, що ньово не познає їм з таких книжок учиги ся, бо то рускі, а їм треба волоских. Отже п. Константинович складами зібрав грош на книжки і закупив їх для бідніших дітви. Як почув се панотець Воронка, воріт Русинів, хот з Русинів жав, — заболіло єго се. Схилив філію румунського жіночого товариства в Михальчу і казав, що треба постарати ся о румунські книжки, бо діти в школі не мають з чого учиги ся. Які дбали о руску дітвору! П. Константинович списав тих дітви, що не мають руских книжок і просив повітову раду шкільну тому лиху зарадити. П. інспектор мав на то відповісти п. К., що треба помалу до діла іти, а не так остро брати ся. Іменно, як розуміти сі слова? Чи п. Константинович має прїзв „нальї“ дивити ся на інтервенцію Волохів у руску школу? Ми певні, що власті шкільні полагодиць сь справу справедливо для Русинів, а о. Воронка нехай внесе ся у Волощину, коли за руский хліб так віддичує ся.

Чорний шабас. О кількох самубійствах за дня великих страт, понесених на біржі нещасливого дня 9-го с. м., доносять з Відня, Берліна і Фрайбергу. у Відні застрілив ся властитель кантору виміни Фердинанд Фрайнд. Єго страти виносять 500.000 зр.; у Берліні застрілив ся спекулянт Ліндеман, що стратив 12 міліонів марок, а у Фрайбергу застрілив ся з тої самої причини банкір Рідматер. Разом виносять страти банкерів в день чорного шабасу около 400 міліонів зр.

Малий б'ржевий „крах“ припис і львівським біржевникам страти разом в сумі около 4 міліонів. Один з львівських банкірів стратив 600.000 зр., один директор банку 100.000 зр., один адвокат, знавший з своєї підприємчivosti около 900.000 зр.

Судейські семінарії. В цілі доповненя образования молодих судій заміс президент висного краевого суду у Львові, др. Тхуржинський, при всіх судових трибуналах всхідної Галичини і Буковини судейські семінарії. В тих семінаріях мають обговорювати ся правничі питання відчитами і дискусією.

Померли о. Кипрія Шведицький, віцедекан перемишского деканату і парох в Поздичі, в 80-ім році житя і 53-ім священства; — Євстахія Кибидевич, жена гр. пр. пароха в Чорткові, в Чернівцях в 22-ім році житя; — Николай Фюрстінга, ц. к. податковий поборець, в Радимні в 43-ім році житя.

ТЕЛЕГРАМИ „БУКОВИНИ“.

— 0 —

Льондон, 18. надоліста. Амбасадор Курія відїжджав завтра до Царгорода.

Букарешт, 18. надоліста. Ліберально-національна партія відбула вчера виборчі збори, на котрих було до 10.000 людей. Всіх міністрів витано з ентузіазмом. Президент міністрів Стурдза пояснив в своїй промові ріжницю між лібералами а консерватистами і запевнив, що при виборах буде задержана цілювита свобода.

Баку, 18. надоліста. Гранична перска сторожа мала борбу з розбійниками, котрі хотіли переступити російську границю. В борбі взяло участь 300 мешканців перського села; 30 людей убито, або ранено, гранична сторожа митова не мала жадної страти.

Софія, 18. падолиста. Сюда прибула графиня Гартенав (вдова по болгарським князю Александрі), щоби в день смерті свого мужа помолити ся над його гробом. Князь зарядив заупокійне богослуження в мавзолею, при котрім був зі всіма міністрами.

Софія, 18. падолиста. Княгиня Марія Люїза породила вчера в полудне щасливо сина. В місті велика радість з тої причини. Новий князь одержав ім'я Киридо, князь на Преславі.

„ДНІСТЕР“

товариство взаємних обезпечень
у Львові,
улиця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесії ц. к. міністерства справ внутрішніх з дня 9. грудня 1891 р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, опертий на засаді взаємності своїх членів, обезпечує всяке майно движиме і недвижиме против шкідливих впливів під найприступнішими умовами і починає можливі найвищі премії.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошення о уділенні агенції в місцевостях, де нема агенції „Дністра“, приймають ся.

Сими днями вийде

ілюстрований буковинський православний

КАЛЕНДАР

на рік переступний

1896

Ціна 50 кр.

Зміст.

Календар історичний. — Календар астрономічний. — Календар церковний. — Святка рускі і римські, (червоно друковані), схід і захід сонця, відміни місяця, погода. — Календар жидівський. — Помпальний календар славних Русинів. — Дім цісарський.

II.

Наші гроші і важливі заграничні. — Міри і ваги (нові і старі). — Телеграфічні приписи. — Почтові приписи. — Приписи желізничні. — Скалі стемильові. — Належитість від винсів гіпотечних. — План їзди на залізницях.

III.

Для науки і забави.

Головості сьв. Івана Хрестителя. (З лірика Ю. Федьковича з новим портретом поета). — О. Єрофтей Федорович. (Жителісь з портретом). — Нова установа охованю худоби. (Популярна наука). — Як закладати крамниці? (Популярна наука). — Розмова Читальника з Іваном Байдушним. — Про катастер ґрунтовий. — Що людей еднає? (Повістка Д. М.) — Правда. (Повістка Є. Я.) — Дещо з господарства. — Стихи. — Сьмішне. — Ілюстрації.

IV.

Найдокладніший шемотизм буковинський.

V.

Оповідання.

Видає тов. „Руска Рада“ в Чернівцях.

В Дрібній бібліотеці, видаваній у Львові Костем Пацьковським, вийшли досі сі книжочки (разом чисел 13):

Байки Евґена Гребінки (10 кр.)

Маярі, оповідане Всеволода Гаршина (10 кр.)

Пролісок, поезії Павла Граба (20 кр.)

З чужого поля. Переклади Павла Граба (20 кр.)

Що то є господарність — Герінґа (переклад В. Герасимовича) 20 кр.

Поезії Осипа Маковей (20 кр.)

Оферма, оповідане его-ж (10 кр.)

Твори Івана Сурика, переклад з російського (10 кр.)

Українські писання Митра Оленьковича (10 кр.)

Писання Василя Кулика (10 кр.)

Чернеча республіка на Афоні — Василя Щурата (10 кр.)

Нарід в неволі (то що було друковане і в Неділі) — 10 кр.

Микола Палкин Льва Толстого, оповідане 10 кр.)

Останні романи Г. Сінкевича. Два відчиті М. Грушівського, читані в львівськ. „Клубі Русинів“. Видане Василя Лукича. Накладом ред. „Зорі“. 16°. 50 стор.

Твори Степана Руданського. Том I. Пісні Приказки. Прислів'я. Байки. Бібліографічний покажчик. Заголовки „Сьпівомовок“. Видане М. Комара. Коштом видавця. — У Львові 1895. 16° 192 стор. Ціна 40 кр. (в портретом автора).

Кобзар Тараса Шевченка. Вибір поезій для народу. Частина друга. — (Книжка тов. „Просвіта“ у Львові чч. 184—185) мал. 8° 136 стор. Ціна 20 кр.

Повістки і ескізи з українського життя — А. Кримського, появили ся у Львові з друку. 8° Стор. I—IV+1—322.

Василь Чайченко. Байки. — Накладом редакції „Зорі“ у Львові, мал. 8° 68 стор. — Ціна 30 кр.

ТОВАРИСТВО „ПРОСВІТА“

при зближаючих ся іспитах в школах народних подає до відомости Сьвіт. Рад Шкільних, Впов. сьвященників, катихитів, учителів і родичів, що книжки накладу товариства, призволені кр. Радою шкільною на премії для учеників, красно оправлені з позолоченими берегами, можна купити в канцелярії товариства при улиці Вірменській ч. 2 по слідуючій ціні:

Роскази про сили природи 20 кр. Оповідання о житю сьв. Бориса і Гліба 20 кр. Повістки для дітей 27 кр. Сестра 15 кр. Байки 22 кр. Історія Руси ч. I. 25 кр. Історія Руси ч. II. 23 кр. Лен і конопці 24 кр. Рогата худоба 45 кр. Про живопись і ліси 20 кр. Венякин Франклін 16 кр. На досьвітках 22 кр. Серед ледового моря 25 кр. Житє сьв. великомученика і лікаря Пантелеймона 20 кр. Дрібна птиця господарська, а великі гроші 20 кр. Відкрите Америки 22 кр. Звірята шкідливі і пожиточні 42 кр. Перекотиполе 18 кр. Кирил і Методий 22 кр. Молитвенник народний (в звичайній оправі) 20 кр.

в лухий оправі:

а) хребет полотняний і золочений хрест з переду 25 кр. б) ціла оправа полотняна, береги золочені і золочений хрест з переду 35 кр. — Молитвенник народний великий по ціні 90 кр., 1-10, 1-30, 1-60 і 1-80 кр.

Всякі замовлення висилають ся скоро і точно.

Відповідає за редакцію Осип Маковей

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить двічі в місяць по ціні на рік 4 зр., на пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.
У Львові, улица Академічна, ч. 8.

ВИИШОВ

МОЛИТВЕННИК

виданий „Просьвітою“

в народній мові, великий, обіймаючий 640 сторін друку, найновіший зі всіх таких Молитвенників.

Молитвенник сей містить в собі: I.) Молитви щоденні ранні і вечірні. II.) З Богослуження церковного, іменно: а) з Вечерні, б) з Повечерні малої, в) з Повечерні великої, г) з Утрені, д) Літурґія сьв. Іоана Золотоустого, е) Молитви з часі сьв. Літурґії. III.) Тайни покаання і пресьв. Евхаристії. IV.) Молитви для різного віку, стану і в різних потребах. V.) Молитви в часі великого посту. VI.) Молитви на празники а) Господські, б) Богородичні, в) Сьвятых. VII.) Молитви сполучені з відпустами, VIII.) Акафист до а) Ісуса Христа, б) Пресьв. Богородиці в) сьв. Отця Николая. IX.) Молебен до пресьв. Богородиці. X.) Тропарі, кондаки, богородичні і прокимени а) недільні, б) щоденні, в) на празники Господські, Богородичні і Сьвятых, г) на деякі потреби. XI.) Коляди і иньші пісні церковні. XII.) Місяцеслов цілого року.

Сей молитвенник дістати можна в канцелярії товариства „Просьвіта“ і в книгарні Ставропігійській і перепл. заведеню Мих. Спожарського по таких цінах:

- 1) Молитвенник брошурований — зр. 70 кр.
- 2) оправлений на-пів в полотно з одвітними відтисками — „ 90 „
- 3) оправлений ціло в полотно з золоченими і відтисками 1 „ 10 „
- 4) оправлений як під 3) з додатком золочених берегів 1 „ 30 „
- 5) оправлений на-пів в шкіру з золоченими і відтисками 1 „ 10 „
- 6) оправлений ціло в шкіру з золоченими і відтисками 1 „ 60 „
- 7) оправлений як під 6) з додатком золотих берегів 1 „ 80 „

Замовляючі поодинокі Молитвенники звольте прислати на оплату пошти 20 кр

Альбом заслужених Русинів.

Ціна 70 кр.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складі:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодіжи, міщан і селян, редактовану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894, по 1 зр. 20 кр. за рочник, а всі 9 разом за 9 зр.

— 3 пересилкою поштовою 9 зр. 30 кр. —

З друкарні Г. Чоппа.

ПЕРЕДПЛАТА

за „Буковину“ разок з
доплатою „Надія“
внесить:
за цілий рік 10 зр. — кр.
за чверть року 2 „ 50 „
місячно „ „ 85 „
за заграниччя 15 рублів або
24 франки.

Початковий чек за 6 кр.
з бері газет Л. Горюнова в
Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу
і неділю.

Реданція і Адміністрація
„Буковини“ знаходяться в
Чернівцях (ул. Петровська
ч. 2), куда всі дописи адре-
сувати наслідки. — Бюро
редакції отворене щодня
від 8. рано до 8. вечерю

3 ради державної.

(Справа Люеґера. — Важні справи до полагодже-
ня. — Тяжка ситуація).

Відень, 17. падлиста 1895.

— о —

Суботнішні засідання палати посоль-
скої було знов надзвичайно бурливе. Тов-
чок до бурі і скандалів дали послы Ді-
авлі і Патай своїми наглими внесеннями
в справі розвизання ради міста Відня.
Розвизане се, по їх гадці, було против-
законне, бо рада міста ще не уконста-
тувалась, коли вже її розвизано. Де-
крет розвизання був незручно уложений, бо
замотив до того подано суперечність меж
радою а волею цісарскою. На сей темат
говорили бесідники про і contra аж до
звуження, хоч властива причина цілої
акції лежала ясно перед очима. Бі мож-
на означити словами: правительство не
юче за ніяку ціну допустити антисемі-
тів до управи Відня і думає при нових
виборах побідити сторонників Люеґера.
Показалося при тім, що антисеміти по-
казали для себе 8 християнських соці-
алів з клубу Гогенварта, на котрих чо-
лі станув амбітний бар. Діавлі. Скан-
дали, то є дикі крики в галерії почалися
доперва при річи Люеґера, котрий без

пошади і не перебераючи в словах на-
кинув ся мокрим рядном на новий кабін-
ет і лібералів. Дістались тяжкі обиди
ґр. Баденіому і Гляйспахови, послам Зі-
сови і Коппови. Люеґер кинув собі фор-
мально з всіх, уважаючи і кабінет і лі-
бералів простими слугами жидівско-капі-
талістичної кліки. Коли Люеґер скінчив,
піднялись на галерії крики і виски, про-
довжаючи ся до 10 минут. Президент не-
рервав засідання і велів опорожнити дру-
гу галерію. Розходячі ся зрітелі кричали
своє приглушаюче: hoch Lueger, махали
хустинами і капелюхами. Ба і перша га-
лерія (хоч дуже поодинокі) взяла участь
в тій демонстрації, а тоді велів пре-
зидент (без потреби) і ту галерію опо-
рожнити.

Але менше з скандалами. О їх не
розходить ся і они не рішають діла. Суть
річи лежить в питанню, що буде дальше?
Чи буде могла палата посольська в та-
ких обставинах взятись до позитивної ро-
боти? Опозиція перейшла в фазу об-
струкції, практикованої за часів коаліції.
А тут в недалекій будучности треба бу-
де приступити до порішення так важних
справ, як: реформа виборча, угода з За-
литавщиною, справа чеська, ба і справа
антисемітська, що вкоренилась у суспіль-
ности віденьській дуже глибоко. Можна

сподіватись,* що робітники віденьські роз-
почнуть акцію, як лиш реформа виборча
стане на порядку деннім. Против угоди
з Угорщиною виступить багато елементів
в нинішній палаті посольській. Виступлять
імовірно: Молодочехи, антисеміти, ба, в
часті і аграристи з прочих клубів, не
виймаючи польского. А і справа чеська
висить над всім немов меч Дамокля. Че-
хи причаїлись на хвилю перед вибора-
ми соймовими, але по виборах виступлять
з більшою силою. Они не можуть зійти
нині з становища свого, т. е. жадане пов-
ної автономії для країв чеської корони.
Їх тероризує Омлядина. А чи можна
Чехам дати їх державне право? Вкінці
не віримо в то, щоб антисемітизм підляг
у Відні. Він обгортає чимраз ширші
круги. Духовенство, урядники, проми-
словці дрібні, робітники, властители ка-
м'яниць — все то напоєне духом антисе-
мітским, всі они бачать в Люеґері свого
Мойсея, що мав їх вивести з неволі жи-
дівської. Струї сї не годні спинити ні-
які средства нагальні. Відень німецький,
— се оклик дня — не дасть ся стеро-
ризувати польському президентови. Справа
антисемітська починає набирати кольориту
національного, а се діло дуже небезпечне.
Нове правительство має проте дуже тяжку
задачу до довершення, а тут показалося

ПЕРШІ ЗОРІ ПОВІСТЬ.

Нарисав Теодор Галін.

(Даліше)

— Мамцю! Один канарок уже гостю! —
обивала ся Ірина до матери. — Але й шови
уже вишшов.

— А ти не могла вийти, як ішла в школи?

— Якось забула, забалакала ся в Тос-
ю. — Відповіла дочка. Під школою розуміла
пані Матушинська двочий інститут, в котрім
Ірина довивчала своє знання під проводом
випробованих учитель.

— Але-ж бо ми сьогодні насміяли ся мам-
цю! — продовжала дівчина і справді зарего-
тала ся. — Що то було?

— Ну, що таке?

— Прийшов новий учитель історії! Що
ж за зміст мали!

— Ну, та говори вже! — Мамця спосте-
ржала, що дочка щось не дуже хоче відпові-
сти в бесіду.

— Прийшов новий учитель історії... але
то так сумішно було!... ну молоденький такий,
такий як отсей... Білосніжний... Що то за ку-
м'яне провадила ся цілу годину!... Ну, прийшов
ли в класу дуже проважно, уклавши ся нам з
класом раз, потім класовий пані, таї щось сю-
ди-туди і почервоїла. Став на катедрі, нийми
туточку, а все червоїла, аж став як бурак!
Бере він, щось дивить ся у класову книгу чи-
тає, опісля на класу, та такий став раденький,

що ну! Нарешті зачав щось балакати про зна-
чіння історії, сказав кілька речень і знов ли-
шень усміхаєть ся. Чуємо ми, класова пані
показує, ще, гадаємо, прочитає ему казані!
І оттак, аж збігла година...

— Тень-тень, аби минув день! Так? —
сказала мати ніби дуже байдужно. — Але що-ж
то було! Тут щось мусіло бути не так.

— А-яке — сповідала ся Ірина. — То
всему винна одна, що її звуть Зісі. Ох, яка-ж
то комедіянтка! Але й така красива, мамцю, йой!

— Ну, що-ж ви робили?

— Я властиво нічого не робила; я мала
тихо сидіти і заслонивши чоло рукою жалібно
дивити ся на него — сьміяла ся Ірина. — Так
нає учила Зісі, кождо щось инше; треба, ка-
же, его розжалобити...

— А та ваша Зісі тимчасом що робила?

— Я не бачила. Вона нам лишень сказа-
ла по годині, що прозесор, як вона лишень
сточе, оженить ся з нею.

— Гай-гай, дасть він вам!

— Е, що! Коби ви її коли увірив, що то
за дівчина та Зісі! Носить якісь ніби-хлопачі
черепки, тропая ногами як жовнір і каже:
„Дівчата, тепер такий час надходить, що чо-
ловіки стануть зійками, а жінки чоловіками.
то будем жити!“ — Над всіма верховодить.
Сиде на лавку та все оповідає. Сьогодні рано
сказала: „Тепер мусимо ми, дівчата, йти в са-
ти, бо хлопці чомусь не хотять женити ся. Ану,
котра вгадає, чому?“

— А диві, яка цікава! Але вона се не
але сказала, що мужчини не хотять женити ся!

— сказала мати. По хвили додала: — Ага, я
вже хотіла тебе онюди пресити. Ти, Ірино,
уважай, не дуже вдавай ся з тим Білосніжним,
особливо як де перед людьми. Бо на що? По-
першій то тобі може пошкодити, а по другім
хлопець ще може собі щось урвати, а з того
лишень неприємности бувають...

Ірина схлипла ся знов над рамцями і ні-
чого не відповіла. Вона трошки побідила. Їй
глибоко вразили материнські слова, особливо
те холодне, розумне, само собою понятне: „з
того неприємности бувають!...“ — Справді?
Більше нічого?

— Страх, як мати погано виразила ся,
як не полюдеки! І як мати мені вже довіряє!
Усе бачила, а мовчала, а напослед ні слова до-
вору, ні сварки, нічого — де там?... „Прощу...
не вдавай ся... особливо перед людьми...“ Ду-
же се погано сказано!

— Ні, на зміст матери не покину Ціля!
Я не така, як мама гадає. І на що мені его
покидати? Він мене любить, а его також буду
любити. — Але коли з тої любови нічого не
вийде? Може вона справді могла би пошкоди-
ти? Може мати добре зробила, що бодай сик-
так нагадала? — Ні, ні, справді, треба бути
обережною. Ціля нічим не є, нічого не має,
ні становища ні поваги ні роки! — Зрештою,
треба перестати ему робити надії. Я ему вла-
стиво жадних надій не подавала, мн ледви
кілька разів виділи ся. Він ще не може мати
жадних претенсій. Те, що я ему сказала „лю-
блю“, нічого не шкодить. Я его справді люблю,
і коли би він лишень заливив гадку про якусь

при останній Люгеріаді, що не всі члени кабінету зручні в своїх промовах. Нам видається навіть, що якась закулісова сила працює над тим, щоб при помочі скандалів дискредитувати правительство. Можна би вправді припустити, що г-р. Бадені в найгіршому случаю розв'яже парламент. Але чи новий парламент буде ліпший? В новім парламенті засядуть антисеміти, націоналі німецькі і християнські соціяли в більшій як до тепер числі. Лівиця ліберальна змаліє, а вона піддержує г-р. Баденіого нині без всякої резерви. Прочі сторонництва не змінять ся вправді, але і не змінять ситуації.

Перегляд політичний.

— 0 —

Сими днями мають відбутися вибори до чеського сойму. Молодочехи видали відозву до виборців, в котрій заявили, що все будуть встоювати за чеським державним правом, за розширенням круга діляння чеського сойму, котрий одиниці повинен представляти населення Чехів, так як угорський сойм представляє лише населення мадирське. Старочехи зрештою згодилися на уступку в виборах і тим самим щезли з арені політичного життя; тепер вони ані в раді державній ані в соймі чеськім не будуть мати своїх заступників. В своїй відозві вони заявили, що хочуть зважити одвічальність за ведення політики на Молодочехів, отже сі будуть або раціонально провадити політику і все їм удасть ся, а тоді Старочехи уступлять їм всюди, або знов молодоческа політика не принесе сподіваних плодів, тоді Старочехи виступлять на ново в політичній боротьбі. (У Русинів було би се неможливе). Все-ж таки виступлять мабуть Старочехи з місцевими кандидатурами, немов для контролю супротив Молодочехів. Дідичі чеської консервативної партії обіцяли уважати на справедливі вимоги Німців і заявили, що вдержуть при засаді цілковитої непорушності королівства Чехів і вправ конституційної автономії, котра має свій вираз в неподільній, цілій країні об'єднаним соймі. Між чеськими Німцями панує розлад, тому вони не мають великих надій на переведення виборів своїх кандидатів.

женивбу, а він його ще дуже любив. А так не гаразд буде.

— Отже і я йому скажу: „Цілю, ми ніколи не поберемо ся“ — і він піде, а я лишу ся сама. Він надується, буде на мене повсюди дивитися, а се мене буде дуже боляти.

— Але вищої ради нема. А як він щось може вчинити, то і з ним вірну цілковито. Най собі йде! Овва, що за леді! Най почекає, аби хоч трохи вус підіріє!... Зрештою, як собі хочеш!

— Мамцю, сьогодні в нас буде Білечний — сказала Ірина і усміхнулася.

— А ти відки се знаєш?

— Я йому колись казала, аби прийшов застрахувався. Вчора його не було, отже прийде сьогодні. — Дочка сказала се дуже самовільно. Мати видивилася на неї.

— Що? Ти його запросила? Гарно!... І отже так без мого відомості?

— Овва! хіба він мене укуєть чи що? Я хочу забавити ся! — відповіла Ірина уперто і надула губки.

— І ти на те скликаєш хлопців? А ти знаєш, що се значить?! — гримнула добродійка. — Я гадаю, що вона дівчина, а вона хлопців запрошує!... О, і на се не приставу! Ти мені в тій Білечній не будеш заходити ся — розумієш?!

— Чому ні, коли він мені сподобав ся! — відповіла Ірина.

(Далі по 632).

В заграничній політиці Австрії треба записати важний факт. Міністер заграничних справ г-р. Голуховський взяв ініціативу для мирного поладання розривів і неладу в Туреччині. Він іменом відіс ся до всіх європейських держав, що підписали на берлінському трактаті, щоб вони в справі вірменських поступали спільно і щоб ні одна держава не робила жадного кроку в тій справі без відомості і згоди других. До сего кроку спонукало г-р. Голуховського ігнорування Австрії зі сторони Туреччини. Она вислала лише Росії, Франції і Англії проект реформ вірменських, хоч на берлінському трактаті підписані ще Австро-Угорщина, Німеччина і Італія. Значить, треба було Туреччині припинити її обов'язки, і тому вислано на середземне море під команду контрадмірала Земана чотири австрійські кораблі, а з другої сторони знов напінати Росію, Францію і Англію, щоб не поступали самовільно. Сей крок г-р. Голуховського є дуже щасливий, бо хоч ще досі не наслідки відповідей на то предложене, то все таки являть охоту до ширшого співдіяння. Тим знов забирає Австрія в заграничній політиці безперечно своє давнє першорядне місце, котре їй головин в балканських справах належить ся. Надіймо ся, що сей важний крок г-р. Голуховського так само щиро, як був зроблений, буде прийнятий всіма інтересованими державами для забезпечення мира.

Новий французький кабінет Буржоа недавно потерпів невдачу, а тепер знов ему пошло ся. Ішло оногди о вибір віцепрезидента парламенту, на котрого опортуністи кандидували Поанкаре, а тому противили ся радикали і соціалісти, що тепер стали партією правительственною. Але вкінці вибрано Поанкаре, значить міністерству не пошло ся. Говорено загально, що дні нового кабінету почислені, бо не має сталої більшості, та минулої п'ятниці показало ся що іншого. Кабінет виступив перед палатою не яко радикальний, але уміркований, заявляючи, що на тепер противлять ся поєнню уставу о апархистах. А палата прийняла 347 голосами против 87 то зазначено до відомості і ухвалила кабінетови вотум довіри. Дуже прихильно відносять ся кабінет в справі страйку робітників в Карно і тим з'єднало собі їх прихильність. З того видно зручність Буржоа, котрий знає хвилину ситуацію використати в свою користь.

Ціла англійська суспільність, а з нею також цілий політичний світ очікували з цікавістю і несувокоюм бенкету в льондонському Гільд-галі, на котрім мав лорд Сельсбері в присутності магнатів промову. В ній він заявив гадку цілого кабінету. Найцікавішим був уступ о англійській політиці супротив Туреччини. Зістом промови була гадка: успокоєне для цілого світу, лише не для Туреччини. Сельсбері заявив, що Англія поступати не в вірменській справі спільно з іншими державами і не буде розвивати особної діяльності, що нема небезпечности для загального мира, як довго між народами цивілізованої Європи є єдність. Але в промові лорд Сельсбері цілком недвозначно заявив, що велика надіясть Європі вічний лемент о поміч зі сторони султана, що надіясть так само вічне загине султана, а тоді певно не завагає ся Європа Туреччину розібрати між себе. Тому залежить від султана, чи хоче, щоб Туреччина дальше існувала або ні. Ці слова мусіли викликати в Царгороді занепокоєне, тим більше, що всі перекохані о рішучості лорда Сельсберіого, котрий в своїй політиці визнає ся пересвідченем, що Туреччина не може існувати, коли опире ся на старих традицій ісламу і спротивлять ся вимагам новочасного правного стану.

Туреччина стала ся тепер предметом загального інтересу. Всі європейські держави незадоволені в становища султана супротив вірменських реформ. Ми вже на вільних місцях згадали про се, а тут додамо ще про ситуацію в самій Туреччині. Іменом султан змінив не лише міністерство, але також — а се найважливіше — великого везира. Коли недавно тому покликав Кіяміа пашу на великого везира, думали всі, котрі нового везира знали як прихильника реформ в дусі європейської цивілізації, що ось то не задовго вікни дідіє ся Європа мира, бо цей же енергічний Кіяміа паша відає ся не-

ревести заповіджені реформи в життя. Аж тут нараз новий зворот до старого неладу. Палатним інтригантам удало ся скинути Кіяміа пашу, а его самого вивезено на силу під надзором війською до Смирни. На его місце іменовано великим везиром рішучого прихильника т. зв. Старотурків, партії рішучо противної всяким реформам; так само нове міністерство зложено з сторонників старотурецької партії. Надто відзначив султан офіцерів-Турків, що служать у вірменській війську і були віддалені задля надужити, великими ордерами за їх „заслуги“, а того самого дня арештовано з незвідної причини понад 100 Вірменів в Царгороді. Коли тепер там такий вітер віє, то ледви чи можна сподівати ся, щоб Туреччина скотіла перевести заповіджені реформи, ну а тоді нехай спіймає слова лорда Сельсберіого...

Болгарське собрание зажадало від князя переступу ки. Бориса на православіє. Князь у своїй відповіді заявив, що то питання стрічає на великі труднощі, хоч він все готов, те сираведливе національне жаданє сповинити. До тих труднощів треба зачислити і зазначене князем, що тяжко ему яко вірному католикови, котрий вірить в стійність догматів католицької церкви, приходиться ся той переступ. Дальшою труднощіє мабуть его жена і сі родина, котрі ніколи не згодять ся на переступ ки. Бориса. Тому тагла ся мов червона нитка через цілу відповідь князя гадка: чекайте, дайте мені трохи часу, а я вже все зроблю. Тимчасом постановлено вислати другу депутацию до Петербурга з желянями для царя, котра породила велику княгиню... Собрание радить дальше, але не тішить ся миром, бо оногди прийшло при справдженні виборів до білкі між консерватистами а прихильниками Радославова.

О повстанні в Хінах доносять з Шангаю, що провідник повстанців поставив хінському правительству ультиматум, грозючи маршем на сам Пекинг, коли відповідь не буде прихильна. Повстанці розпоряджають 600.000 людьми і здобули вже багато місцевостей. Хінські війська суть адеморалізовані і не здібні до опору.

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 21. листопада 1895. р.

Іменования. Почтовими асистентами іменовані в Чернівцях Лайзер Ангелбіа, Мозес Лейнер, Василь Черський і Кароль Сьбастьянський, а Новоселівці Йосиф Крайнофівич, а Радівцях Гаврило Теліга, а Вижницях Леопольд Фаулабер.

Вечерок з танцями устроюють тов. „Руска Бесіда“, „Клюб Русинів“ і „Львівський Воїн“ дня 23-го с. м. в львівській тов. „Рускої Бесіди“ у Львові.

Виділ „Руского Касина“ в Дрогобичі скликає на день 23-го с. м. загальні збори, а дня 21-го с. м. устроює то саме товариство ветеранів з танцями.

Народне віче має відбутися дня 3-го грудня с. р. в Великих Мостисках. На ворядку дивеній стоїть справа основи охрону бібліотеки для селян в околі мостиським і справа еміграції до Бразилії.

Нова філія „Руского педагогічного товариства“ заважує ся в Тернополі. В сій цілі відбудуть ся дня 1-го грудня с. р. в коминах та-мошньої „Рускої Бесіди“ перші загальні збори.

Нова філія „Прощаїти“ заважує ся в Раві.

Один так, другий инакше. В „Православній Буковині“ друкують ся „Заяски сумашедшого“. Очевидно лише через помилку коректора з ті заяски божевільного не вложено потатки, котрі читасмо на вільних місцях, а то у перекладі редакції. Редакція „Прав. Буковини“ ніби то відповіла комусь і каже: „Як Вам так и здасться здоровому члену чужого поняття, що українська мова єсть точно так само для нашого государства як и для нашого русского на-“

рода опасною, або вона старається основати яке-то вавилонське или вавилонське царство на раз-разинах нашого государства, Австрія, и инших государств, и понятно, що україноманський саністок, фонетическая „Буковина“ так нашому государству як и нашому русскому народу громадный вред приносить, о чем на-двух будет много говорить в Державной Думі. На сію тему будем писати точніше и обстоятельніше, если нам Бог поможет частійше издавати нашу газету, о чем мы всіми силами стараемся.“ Отже цікаво передовсім то, що *Буковина* думає розвалювати Австрію (нинішні вороги говорять зовсім протилежно); відтак дуже нам приємно довідати ся, що хтось *Буковині* хоче зробити рекламу в раді державній, за що ми дуже вдячні, а кінці зановідаємо Православній Буковині і всім, кому то треба знати, що „на сію тему будемо писати точніше і ширше, если нам Бог поможет від нового року щодня издавати нашу газету, о що ми всіми силами стараємо ся“.

Великі повони навістили семи днями Росію, особливо столицю царства Петербург і завоєваний край. В Петербурзі виступила з берегів Невы і залила низше положені часті міста. Вночі на 14-го с. м. вода стала на деяких місцях аж по самі ліхтарі. Страти мають бути величезні. — В завоєванім краю знов виділа ріка Кура і знищила місто Гори, багато сіл та мейнцую на просторі кількох сот верств. Кажуть, що треба буде три місяці часу до відбудовани мейнцуй.

Сімчайцять літний розбійник. Перед судом присяжних в Градці села ся розправа против 17-літнього хлопця Антона Вайса, обжалованого в розбійниче убійство. Іменно в часі купели задушив Вайс свого товариша Петра Гофера на то, щоб забрати его гроші (3 ар.), капелюх і одіж. На основі одноголосного вердикту судії присяжних засуджено его на 15 літ тяжкої каторги.

Великанське свідство против скарбової сторожі розпочало ся у Відні. Більше як 200 стражників, між ними також ресцієнтів, обжаловувать в прийнявше дарунків від власників бронік. Показує ся, що вже від довгих літ звесило звичай, що сторожі скарбоні при нагоді реалізувати в бронях одержувати так щоденно переписку і певну скількість пеня.

Безрога з'їла дитину. Селянка В. Дась із ринкової Волі коло Тарнобжега виїхала онюди з коня і лишила в ній двоє дітей, в віці двох і чотирьох літ. В хаті була і безрога, котра кинула ся до немальних дитини і відкусала їй одну руку по лікоть, а у другій долоню. На кілька годин дитина померла.

Загадочна смерть. 15-літня дівчина Анеля Гундла з Ульмана виїхала для 1-го с. м. на гріб свого брата, щоба его візцем прикрасити. Серед шляху она померла без попередних найменших познач якої недуги; смерть наступила імовірно з надмірного душевного зворушення.

Убийник тестя. В селі Королівці коло Бродів мешкав Ісідор Кун разом з своїм тестем Геєнером. Сей пропивав все свій заробок, замість що давати на удержані. З тої причини прийшло на 5-го с. м. до великої сварки між ними, після котрої Кун кинув свого тестя Геєнера під колеса ваги разом з плеті. Також раненого відштовхнуто до брідського шинталю, а убийника арештовано.

Нещастний запис. Одна богата паня в Відні з Німеччини, умиравши на весну, записала в заповітку своїй служниці 100 тисяч марок. Дівчина, одержавши ті гроші перед кількома місяцями, почала вскорі зраджувати ознаки божественності. Узяла людей, дрожала на вид кожної людини, хто до неї наближав ся, а то божественність ся в послідних днях так дуже, що треба було її умістити в шинталю. Причиною божественності став запис богатої пані, бо дівчині надало ся, що її хотять убити і обрабувати.

Помер о. Іларій Пачоскый. гр. кат. перот

в Русичах, ходоцівського деканату, в 41-ім році життя, а в 11-ім священства.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Думки на часі.

Бувають недосвідні народи, так само як недосвідні люди — каже Брандес у своїй праці про натуралізм в Англії (ст. 160). Чи не мав він Русинів на думці?

Кажуть, що Поляк мудрий пошкоді. Про Русинів того не можна би сказати — замітив очайдух.

Лише невільники борються за одного чоловіка, а бороти ся треба би дійсно лишень за нарід — сказав гр. Peterborough (гл. Волтера працю про часи Людовика XIV). А у нас як часто борба політична єсть борбою о одного чоловіка!

Нічо так не лютить пристрастних умів, як холодний спокій; тому то спокійне розбирання руских хиб так не подобав ся Русинам, котрі все ще більше серцем розбирають політику, як розумом.

Прихильники п. Романчука вносять терпеливо тижні удари отвертих ворогів-московілів; коли-ж їм *Буковина* виткне дещо, хоч би й дуже лагідно і в найлуччім намірі, они не можуть того стерпіти. Така уже натура людська.

Єсть противники такі, в котрих веде ся суперечку і треба вести в капелюхом в руці, але єсть і такі, що і капелюх на голові — за велика для них честь. Наші декотрі політики не роблять таких ріжниць поміж противниками і замість держати капелюх в руці, плають в очі.

Діло називає прихильників партії Барвіньського нинчарами. Не могли би ми довідати ся, яку оно наву має для московілів?..

Правительство підпирало через 30 літ московілів і дало їм силу; коли-ж тепер оно хоче їм ту силу відібрати, самі народонці називають се марушенням свободи конституційних. А то, що правительство підпирало їх довгий час против руского народу, не було марушенням конституції? Чи той, хто заподіяв лихо, не повинен сам его направити?

Ми не живемо для сякої або такої політики, тільки для наших ідеалів!

Опозиція то средство до ціли, а не цілі сама! Чи богато Русинів памятає то добре?

Коли прекрасні композиції Масканіго стануть нигравати катаринки по підвірях домів, то і Маскані і его прихильники будуть затулювати уха. Таке діє ся і з нашими гаслами політичними. Не Маскані, а катаринкарі з'огиджують їх.

Зносини поміж опозиціоністами а опортуністами не тільки можливі, але й повинні бути; розуміє ся, се можливе не в нас, де посли ненавидять ся між собою лично ще в шкільних лавок.

Ненависть до правительства і Поляків не повинна у нас бути мірою руского патріотизму, лише любов до свого народу, підперта ділами; лише любов до свого повинна лунати Русинів разом; сама ненависть до противників — то за слабкий лучник.

Наша радість з того, що вже маємо, єсть без причини далеко менша, ніж смуток з того, чого не маємо — і тому ми такі знеохочені. Головною задачею політиків наших єсть: увести в тім нагляді рівновагу в умі рускі.

Коли би Русини на заводжане у себе ляду вужили лише четверту частину тих заходів, яких уживають на ввезджене і підтримуване неладу у себе, то не потребували би лякати ся ні неприхильних правительства ні Поляків.

Правдиві приятелі то так як занадто добрі жінки суть прикрі, бо они вважають своїм обовязком, говорити завжди правду, а правда єсть звичайно немила — писав славний оператор і славний мислитель Біальрот у своїх листах. Его слова, на наші політичні відносини взяті, звучили-б так: „Правдиві приятелі народу то так як занадто добрі жінки суть прикрі, бо они вважають своїм обовязком говорити завжди правду, а правда єсть звичайно немила. Таким приятелем народу єсть *Буковина*, а проте писати правду буде!“

ТЕЛЕГРАМИ „БУКОВИНИ“.

—o—

Відень, 20. падолиста. Урядова Wiener Zeitung оголошує, що цісар надав Слатін наші комтуровий хрест ордера Франц-Йосифа з звідом; дальше оголошує розпоряджене про нову організацію лісничо-технічної служби при політичних урядах.

Відень, 20. падолиста. Після поданих вістий в часописях замовлено на день 26-го с. м. для австрійської цісареві в Капготелю в Сан Мартен помешканя; в лютім с. р. мають ся до того ще кілька помешкань замовити, з чого заключають на приїзд цісара.

Рим, 20. падолиста. Кардинал Люцієн Бонапарте помер на удар серця.

Софія, 20. падолиста. Князь Фердинанд одержав з нагоди родження князи Кирила від султана і вишних суверенів поздоровляючі телеграми. Російський цар відповів благосклонно на поздоровляючу телеграму князи Фердинанда до родження великої княгині Ольги.

Льондон, 20. падолиста. Рімстемпех помер вночі.

Відень, 20. падолиста. Урядники канцелярії ради державної зішли ся сьогодні на нараду, щоба постановити зміна домашнього порядку для педонущени надмірного переповнення галерій і скандалів на них.

Відень, 20. падолиста. „Wiener Abendpost“ заявляє, що вість о устипленю гр. Кільмансега з місця віденьського намістника зовсім неправдива і що тим також відпадають всякі тенденційні комбінації.

Відень, 20. падолиста. Супротив вісти з Риму в Neue fr. Presse, мов би Росія в послідній годині заявила, що не може прийняти предложення Австро-Угорщини, констатує Fremdenblatt, що Росія кладе велику вагу на одностороннє поступоване всіх держав, згоджує ся в принципі на подвійне число стаційних пароходів в Царгороді і дійсно приготувала висилку другого російского воєнного пароходу. Росія признала, що висилка флоту зі сторони великих держав, котра в Царгороді зробила спасенний вплив, була на місці. Росія знаходить ся отже на тім самим становищі, що і инші держави, бо ніхто не наперав на закінчене вірменських розрухів так як Росія. В тім змислі уртакнув російський кабінет в львівський спосіб австро-угорським предложенням. Лише в одній точці, іменно що-до modus procedendi не годять ся Росія з предложеними. Австро-Угорщина тої гадки, що при хвилевім безвеченьстві амбасадори в Царгороді мали-б право до односторонних зариджень; Росія-ж думає, що не треба амбасадорам давати далекосяглих повномочій, а лише кабінети повинні одностороннє поступати.

ПРАВДА

ВІСНИК

політики, науки і письменства, виходить двічі в місяць по ціні на рік 4 зр., на пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.
У Львові, уліця Академічна, ч. 8.

„ДНІСТЕР“

товариство взаємних обезпечень у Львові,

уліця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесії ц. к. міністерства справ внутрішніх з дня 9. грудня 1891 р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, овертий на засаді взаємності своїх членів, обезпечує всяке майно движиме і недвижиме проти всіх огнених і від найпристосованіших усвідомлюючи і починаючи можливі найкращі прерії.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошення о уділенні агенції в місцевостях, де нема агенції „Дністра“, приймають ся.

Сими днями вийде

ілюстрований буковинський православний

КАЛЕНДАР

на рік переступний

1896

Ціна 50 кр.

Зм'ст.

Календар історичний. — Календар астрономічний. — Календар церковний. — Свята рускі і римські, (червоно друковані), схід і захід сонця, сімнадцять місяців, погода. — Календар жидівський. — Номинальний календар славних Русинів. — Дім цесарський.

II.

Намі гроші і важливіші заграничні. — Міри і ваги (нові і старі). — Телеграфічні приписи. — Почтові приписи. — Приписи жидівські. — Скажі стемпльові. — Наложитість від виписів гіпотечних. — Плани їзди на залізницях.

III.

Для науки і забави.

Головостіки сьв. Івана Хрестителя. (З зображення Ю. Федьковича з новим портретом поета). — О. Єрофтей Федорович. (Життєпис з портретом). — Нова установа охованю худоби. (Популярна наука). — Як закладати крамницю? (Популярна наука). Розмова Читальника з Іваном Байдукиним. — Про катастрофу ґрунтову. — Що людий єдиное? (Повістка Д. М.). — Правда. (Повістка В. Я.). — Дещо з господарства. — Стихи. — Сьмішне. — Ілюстрації.

IV.

Найдокладніший шематизм буковинський.

V.

Опосищення.

В Дрібній бібліотеці, видаваній у Львові Костем Павльковским, вийшли доси сі книжочки (разом чисел 13):

Байки Евґена Гребінки (10 кр.)

Маларі, оповідане Всеволода Гаршина (10 кр.)

Пролісок, поезії Павла Граба (20 кр.)

З чужого поля. Переклади Павла Граба (20 кр.)

Що то є господарність — Герінґа (переклад В. Герасимовича) 20 кр.

Поезії Осипа Маковей (20 кр.)

Оферма, оповідане его-ж (10 кр.)

Твори Івана Сурика, переклад з російського (10 кр.)

Українські писання Митра Оленьковича (10 кр.)

Писання Василя Кулика (10 кр.)

Чернеча республіка на Афоні — Василя Шурата (10 кр.)

Нарід в неволі (то що було друковане і в Неділі) — 10 кр.

Микола Палкин Льва Толстого, оповідане 10 кр.)

Останні романи Г. Сінкевича. Два відчати М. Грушевського, читані в львівській „Клубі Русинів“. Видане Василя Лукча. Накладом ред. „Зорі“. 16°. 50 стор.

Твори Степана Руданського. Том I. Пісні Приказки. Прислів'я. Байки. Бібліографічний покажчик. Заголовок „Сьвітомошок“. Видане М. Комаря. Коштом видавця. — У Львові 1895. 16° 192 стор. Ціна 40 кр. (в портретом автора).

Кобзар Тараса Шевченка. Вибір поезій для народу. Частина друга. — (Книжка тов. „Просьвіта“ у Львові ч. 184—185) мал. 8° 136 стор. Ціна 20 кр.

Повістки і ескізи з українського життя — А. Кримського, появили ся у Львові з друку. 8° Стор. I—IV+1—322.

Василь Чайченко. Байки. — Накладом редакції „Зорі“ у Львові, мал. 8° 68 стор. — Ціна 30 кр.

ТОВАРИСТВО „ПРОСЬВІТА“

при зближаючих ся іспитах в школах народних подає до відомости Сьвіта. Рад Шкільних, Виш. сьвященників, катехитів, учителів і родичів, що книжки накладу товариства, призначені кр. Радю шкільною на премії для учеників, краще оправалені з похваленими берегами, можна купити в канцелярії товариства при уліці Вірменській ч. 2 по слідуячій ціні:

Роскази про славу крестів 20 кр. Оповідані о життю сьв. Бориса і Гліба 20 кр. Повістки для дітей 27 кр. Сестра 15 кр. Байки 22 кр. Історія Русів ч. I 25 кр. Історія Русів ч. II 23 кр. Лем і мови 24 кр. Родина худоба 45 кр. Про живописи і мист 20 кр. Венки Франків 16 кр. На дасвітках 22 кр. Серед ледового моря 25 кр. Житє сьв. великомученика і мученика Пантелеймона 20 кр. Дрібна птиця господарська, з великі гроші 20 кр. Відкрите Америки 22 кр. Звірата шкідливі і пошкодочні 42 кр. Перешити 15 кр. Кират і Методий 22 кр. Молитвенні народні (з значайній опра- ж) 20 кр.

злучий оправі:

а) хрест золотий і золочений хрест з вереду 25 кр. б) ціла оправа золотих, береть золочені і золочений хрест з вереду 35 кр. — Молитвенні народні великі по ціні 90 кр., 1-10, 1-30, 1-60 і 1-80 кр.

Всякі замовлення висилають ся скоро і точно.

РІХТЕРА

„якірні коробки з камінчиками до будови“

ще в тепер не досягнені: суть вони най-любленішим подарунком різдвяним для дітей трилітніх. Вони дешевші, як кож- дий инший подарунок, бо тривають много літ і їх можна навіть по довсім часі доповнити і збільшити. Нефальшовані

якірні коробки з камінчиками до будови

суть одинокою забавкою, котра знайшла у всіх ирках односторонню похвалу і котру всі ті, котрі їх знають, з переконання дальше захваляють. Хто сего, в своїм роді одинокого способу забавного і інтересуючого ще не знає, той нехай як най- скорше замовить від підписаної фірми новий ілю- стрований цінник і там прочитає всі дуже ко- ристні писма і справозданя. — При закупленю прошу жадати ласкаво виразно: Ріхтера якірні коробки з камінчиками до будови і відкинуто кожну коробку без нашої фірми і марки „якір“ яко фальшиву. Нефальшовані якірні коробки з ка- мінчиками до будови можна набути за 35 кр., 70 кр., 80 кр. 5 зр. і вище у ВСІХ ВІДНІЙ- ШИХ СКЛАДАХ ЗАБАВОК.

НОВІСТЬ! Ріхтера забавки терпеливості: Яйце Колумба, громозд, хрестолом, загадка круга, головолом, Пітагорас і т. д. — В нових зошитах поміщені в задачі для подвійних забавок. Ціна 35 кр. від штуки. Лаше з правдивою маркою „якір“.

Ф. АД. РІХТЕР і КОМП.

перша австрійсько-угорська ц. к. упрямізована фабрика ко- робок з камінчиками до будови.

ВІДЕНЬ. I. Nibelungengasse Nr. 4.

Rudolfstadt, Alten, Rotterdam, London E. C., New-York

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях.

уліця Петровица число 2,

має на складі:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодіжи, жіщан і селян, редактовану

Омелієм Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894, по 1 кр. 20 кр. за речки, а всі 9 разок за 9 зр.

— З пересилкою поштовою 9 зр. 30 кр. —

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ разом з
доплатою „Неділя“
випускати:
за цілий рік 10 кр. — кр.
за чверть року 2 „ 50 „
хочко „ „ „ 85 „
для заграниччя 15 рублів або
24 франків.

Почесні числа по 6 кр.
з брої газет Л. Горюха в
Чернівцях, ул. Головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу
і неділю.

Редакція і Адміністрація
„Буковини“ виходить з
Чернівцях (ул. Петропільска
ч. 2), куда всі дописки адре-
сувати належить. — Бюро
редакції отворене щодня
від 8. рано до 8. вечором

Уряди — для публики, а не публика — для урядів!

Президія крайової дирекції скарбу у Львові видала таке дуже важне розпорядження для підвладних урядів: Задля жалоб тут подаваних, а відтак дуже часто потверджених слідством дисциплінарним, або реляціями крайових інспекторів, пересвідчила ся президія крайової дирекції скарбу, що суть при урядах податкових функціонарі, котрі не зважаючи на обов'язки, накладані на них приписами, інтересом служби і взглядами приличности, поступають зі сторонами платачими (контрибуентами), іменню зі стану селянського, в спосіб менше прихильний, часом навіть неприхильний, на кривду сторін, а що більше, що нетактовне поведєня зі сторонами викликувало вже нераз со-
базнь і цілком оправдане обурєня.

Рівнож дійшло тут до відомости, що функціонарі деяких урядів податкових не мають стільки терпеливості, щоби сторо-
лам уділяти потрібних пояснєнь і від-
правляють з річм тих, котрі хотять
платити податки або належнотости, если
зоро припізнєна, або если сторона не має
стільки готівки, скільки потреба на за-
плату цілої належнотости.

Реляції крайових інспекторів, а та-
кож кілька слідств дисциплінарних з по-
слідних часів виказали, що деякі урядни-
ки податкові промавляють до селян сло-
вом „ти“, часто бувають нечемні, ужи-
вають прізвищ, а також неприличних
проклонів, забуваючи на се, що таким
поведєнем не лиш кривдять сторони, але
також обиджують свою власну гідність і
повагу уряду.

Такого поведєня президія крайової
дирекції скарбу не може ніяким чином
похвалити. Адміністрації скарбовій му-
сить на тім много залежати, щоби пу-
блика, котра поносить тяжкі жертви для
скарбу державного, була завєгди пере-
свідчєна, що ті жертви єуть справедли-
ві, бо законами наказані. А знов публи-
ка має всяке право жадати, щоби від
неї відберано ті жертви з увзгляднєнем
що найменше єї почути власної гідно-
сти та щоби роблено їй всякі можливі
полекші.

Дякото поручає президія крайової
дирекції скарбу як найострійше, щоби
кожний урядник скарбовий а іменню кож-
ний функціонар урядів податкових посту-
нав зі сторонами поважно а при тім
привітливо і завєгди був готов їм по-
служити. Уряди єуть для публики, а не
публика для урядів. Кожду сторону тре-

ба терпєливо вирозуміти і уділити їй
бажаних пояснєнь; рішучо не вільно
збувати сторони нічим, если не має при
собі стільки грошей, щоби заплатити ці-
лу залежність, іно треба прийняти від неї
се, що в даній хвилі може зложити. В
такім случаю треба стороні пояснити, що
мимо частинної сплати акція екекуцій-
на мусить дальше вести ся, если взагалі
вже була заряджена, аж доки решта не
буде стягнєна, з виїмкою, если власть
компетєтна признаєть відповідним вздер-
жати екекуцію. Тут надає ся нагода
виконати дальший обовязок служби і
привітливості супротив сторони, с. е.
вказати їй, під якими услівями, в який
спосіб найменше коштовний може по-
старати ся о проволоку до заплати оста-
ючої залежнотости.

Президія крайової дирекції скарбу
строго збороняє функціонарям урядів по-
даткових виходити з льокалю урядового
так довго, доки всі контрибуєнти, котрі
явили ся, не будуть в спосіб відповідний
відправлені, іменню коли йде о особи,
що мешкають по-за осідком уряду. Осо-
би мешкаючі в місци осідку уряду, не
бувають, після досвідку, влізливі, скоро-
бачать, що чужосторонні численійше зій-
шли ся. Однак если бия така особа, що
мешкає в місци, домагала ся, щоби єї

ПЕРШІ ЗОРІ. ПОВІСТЬ.

Писав Теодот Галін.

(Далєе.)

— Сподобав ся? Такий, такий, най не ка-
жу! — То ти вже нинішнє не видиш? — Ну,
чи тут хто таке? — анімаля мати руки. —
Ти може вже з ним що укладала?...

— Укладала не укладала, а з ним бави-
ти ся буду. Ви мені сего не забороните! —
казала дівчина гнївно, вірнула ся з криєла, ли-
шючи рамці на божу волю. Рамці упали на
бідогу.

— Ти куди?! — крикнула добродійка
місно. — Тут маєш сидіти, аїснице! Чого
роботу кидаєш? Ані в місця мені! — Добро-
діяка вступила дівчині дорогу. Ірина нраз
голосно заридала, не так сїла як упала на ка-
мєну і закрила лице сартушком. Добродійка
підступила до неї. Її стало жалє дочки, вона
встала і почала лишєнь неспокоїно ходити по
комнаті, то до шкєви, то до комодки, тут склян-
ки поглядєла, там щіткою амонотїла, і все
тайсєла по кутниках.

В тім риннула кухонні двері і служниця
Параска всунула чорну блискучу голову в
комнату.

— Панчик прийшов! — сказала вона
спокійно, аж немов задихана.

— Що за панчик? — спитала добродійка
радо.

— А той чорнобривий — відповіла служ-

ниця і лукаво усміхнула ся, однак з задиво-
нанєм спостерегла, що панночка сидїла мовчки
на канапі, не рушала ся навіть, і лишєнь усе
дєсь дивила ся, відвернувши личко.

— Чорнобривий! У тебе кожний зараз
чорнобривий! Вона на брови дивить ся, непо-
трібниця одна!...

— Та той, що вже приходив — перебила
служниця образєно.

— Най їде до самі! — розказала добро-
діяка роздражнєним голосом. Голова дівчини
зникла.

— Ну, їди приймай єго! — сказала ма-
ти до дочки аневажливо. — Я не виїду, бо
бою ся за себе — додала добродійка і зачала
порати ся коло часосиєнь. Листки страшенно
зашелєстїли.

Ірина не рушала ся.

— Чуєш? Утри лице тай їди, бо я не
виїду — повторила мати переконуючим голо-
сом, вже лагіднійше.

Дівчина встала; мовчки підійшла до вер-
наля і побачила, що заплакана; очевита аж
меньші стали! Треба було вмити ся, пригладити
волосє і трохи напушити горячі лиця.

Аж за якийсь час Ірина повільними кро-
ками, неспєвно, увійшла в салю, де трохи не-
терпєливо, з суперечними думками, чекав Циль.
Обережно, з допитливим повором він стрітив
Ірину. Вона заплакана! Чому? — подумав він
і єму стало важко на душі.

— Вибачайте, що я знов навідає ся до
вас — сказав Циль, майже шепєнув, вклонив-
ши ся низько. — Однак я хотїв вам принєсти

одну маленьку новинку. — Він слабо усміх-
нув ся. Попередний довірливий тон дєсь щєв.
Циль не нагадав Ірині, що вона казала при-
ходити з книжками. А в неєго справді була в
руці книжка. Ірина завважила її.

— Се та новинка? — спитала вона по-
даючи єму кінчики пальців. За сїм минула
єго, обійшла стїл і стала на другім боці стола,
поклавши руку на ручку фотєли.

— Се я вам принїс щєсь до читаня, але
опріч того щє щєсь. — Циль виймив з книж-
ки коверту. — Се запрошенє на вечєрок.

— Академічного Товариства? — спита-
ла Ірина немов трохи урадована і обережно
приступила до стола, взяла запросини з непе-
вної руки Циль тай зачала читати.

— То отже вже за... за дєсятє дєнь? —
сказала Ірина і аж тепєр подивила ся Цилєви
просто в очі.

— За дєсятє дєнь — відповїв він маши-
нально, а в самого сєрдє зачала бити ся дуж-
че. — Ви сумні нині, Ірино! Я не в пору
прийшов. Позвольте же щє лишєнь ахилинку
побути з вами. — З сими словами він понав
книжку на стїл і не чекаючи на візванє, сїв.
Ірина також опустила ся недочутно на краю
фотєли.

— О, ні! — сказала вона по хвилі зму-
ченим голосом. Се „ні“ відносило ся до єго
сумнівїв. Циль повєселїв. Однак обєв амовки.
Він нишком подивив ся на Ірину. Вона дєсь
блєзкала повором межє вазонками, що стояли
на візні. Циль бачив перед собою її принадний
профіль, асноволєсї кучерики, тонкий носик,

справу того самого дня полагоджено, то се мусить наступити.

При тім звертає ся увагу урядів податкових, щоби контрибуентів відправляти в тім порядку, в яким згодошують ся до урядника ліквідуючого, взаглядно до каси.

Відтак поручає ся всім підчиненим органам, щоби заклинали промавляти до осіб дорослих словом „ти“, о скільки з ними не суть посвоячені або ближше знакомі: тим більше треба оминути всякі слова простакуваті або обидливі.

А если би тут і там лучило ся, що сторона острійшого темпераменту хотіла би викликати в уряді заколот і урядника або урядників провокувати і вивести з рівноваги, тоді треба найбільше бути осторожним, щоби не стратити потрібного спокою і словами поважними звернути увагу сторони на невластивість її поведєня, а евентуально також на заслідки. Аж коли би сторона доконче хотіла викликати скандал, треба зажадати інтервенції місцевої влади політичної або судової, або органів безпечности.

Всі підчинені функціонари мають обовязок, точно придержуватись нових заряджень, котрих виповнення президія крайової дирекції скарбу строго буде наглядати.

Таке розпорядженє придало би ся дуже і на Буковині.

По 20 літах істнованя

дня 20. і 21. листопада с. р., академічне товариство „Союз“ устроїло дводенне святю. Двадцять-п'яти роковини основаня сего товариства не надавали ся на обхід якого ювілею, але подали дуже добру нагоду до устроєня академії, концерту і забави.

„Академія“ та відбула ся в полудни 20. с. м. в прикрашеній цвѣтами салі „Народного Дому“ в присутності старших Русинів, гостей і членів Союзу. Складала ся она з привітноі промови голови „Союзу“ М. Желехівського, відчиту Ів. Костецкого про історію „Союзу“,

милі хоч трохи побідлі усточки, білу шийку — цілий той невимовно хороший образок, котрий називав ся Ірина, і в котрім дихала душа прихильна єму!

— Однак позвольте мені спитати, вас ні ні щось смутить, Ірино? А я може міг би допомогти! — сказав він м'яко, але немов докірливо.

— Ні, ні! — ухилила ся Ірина і ніби з цікавістю синула за книжкою, що її приніс Циль. То були вірші. Ірина зачала перегортати листки.

— Ви, zapewne, будете на нашім вечері — заважав Циль.

— Ледви! — хитала Ірина головою. — А в тім, то залежить від мамці.

— Справді? — заємив ся Циль. — То значить, що коли воно залежить від матери, то іде о те, аби донечка забавляла.

— Не все так! — сказала Ірина з притиском. — Де-коли ми роводимо ся в наших балаках — додала вона звільня, не відризаючи очий від книжки.

— А перший танець на вечері дозволити підтанцювати з вами?

— Не знати, чи ми будем.

— Але на той випадок, коли прибудете?

— Мені все одмо, а з ним я танцюю... Наві буде!

Циль зморщив брови. Що се таке? Що се за переміна?... У него майже відійшла охота далі балакати. — Хіба я їй чужий після всього?... Але ні! Се перехідні химери. Вона хоче нині оттак, а доброго дива,

промови д-ра Дутчака, привітних бесід відпочинків товариств „Ватра“, Arminia, Akademische Lesehalle і Ognisko, та гарного відчиту члена Союзу Т. Галіпа про се, чого може і повинна вимагати суспільність від руского студентського товариства.

Ся „академія“ зробила на вібраних поважне вражєня. На академію прийшло кілька привітних телеграм і писем.

Вечером того-ж дня в салі товариства музичного відбув ся концерт, уряджаний заходом Союзу, а силами руско-народного театру. З Коломиї, де тепер наш театр перебуває, приїхала добірна 16-ка співачків нашої сцени, зложена з таких сил, як пп. Лопатинська, Радкевичівна, Фіцнерівна і н., а з панів: Олеховий, Рубчак, Григорович і н. Концерт почав ся привітом М. Копка, мішаним хором з басовим сольом. Зараз арау зложив хор доказ, що хоч нечисленний, але має голоси прекрасні і в більшій часті добре вишколені. Жіночі соля пань Лопатинської, Фіцнерівни а особливо Радкевичівни з її невичайним, прекрасним альтовим голосом о широкій скалі дуже сподобали ся. Відтак завдяки нашим співачкам досить численно зібрана публіка черновецька і посторонна мала нагоду пізнати цілі „Вечерниці“ для музичне Ніщинського на мішани, жіночі і мужєскі хори, котрі прийнято загальним вдоволенням і оплесками. Рівно-ж гарно виконано „Завіщанє“, хорал Вербінського, дуєт „Запорожець за Дунаєм“ і пісню Лисенка: „Рене та стогне Дийр широкий“. Знаменито грав на скрипці п. Шліттер, а п. Гріжмаї був недорівняним супровідником на фортеп'яні. П. Лопатинський віддеклямував дуже гарно „Празник у Такої“ і „У тієї Катерини хата на помості“. Живописний, народний естрій співачків і декламатора доповнили те вражєня, яке концерт зробив на публіку, між котрою ми бачили між иньшими і президента краю графа Гоєса.

Від р. 1892, коли то славна 12-ка львівського „Бояна“ дала концерт в Чернівцях, тут руского концерту не було. З причини недостачі меткого дїрїжента годі зложити свій власний хор, хоч євнучі сили певно найшлись би; отже за остатний концерт черновецькі Русини мусить бути вдячні так артистам руского театру, як і Союзови, що устроєням концерту ванив ся. Виринула думка, котру загально радо прийнято, щоби руска трупа театральна з весною приїхала, дати з кільканайцять театральних вистав в Чернівцях. Руского театру ми також не видали тут уже з десять літ, а для розбудженя живийшого руху між Русинами

губи дуги. Дівчата так иноді мають до себе; хоч меду давай, не допоможе!

Циль знов вишком глинув на Ірину. Вона читала, губки кинали ся при читаню, брівки трохи морщили ся, личко руминило ся. — Яке воно миле! — подумав він. — Бог знає, що вона, сердешна, сьогодні погостила, бо чи мало тих житєвих колючок, що не дають безжурно прожити час межи сідоюм а заходом сонця! І тут ще й я мав би їй докорити?...

Циль зачав розгадувати, що нині в Іриноу могло було стати ся. Він малював в своїй умі ріжних ворогів, що ніби-то затроюють житє милої, і бажав стати її местником. Але цікавїтє непервність що-до тих миниж ворогів обернула ся в безконечний жал над безборонною, страдальною дівчиною! Любов до неї росла що-хвилини, з кождим ударом живчика. Циль уже був не лишень її невольником, але й її оборонцем, її охоронителем! Вся душа єго наповнилась одним звуком: Ірина!...

Циль нервово синув за Ірининим альбомом, що лежав на етолї посеред одвоєних книжок, вийняв оловець і щось зачав писати.

— Що ви там пишете? — спитала Ірина прудко. На її устах виступив стриманий усміх.

— Ще щось пишу вам на пам'ятку. Забираю місце другим людям — відповів Циль, не перериваючи писани.

— Хто знає, що ви там пишете. Уже досить! Ви пишете лишень для свого альбому от-сі стихи:

він би тут дуже придав ся. Ми сподїваємо ся, що Руска Бесіда у Львові і вярід театру возьмуть під розвагу питанє, чи не приїхати-б театрови до Чернівців!

Дня 21. с. м. в прекрасній салі на Стрільниці в Чернівцях урядив Союз веселу забаву з танцями при грі військової оркестри. Танцювало звиш 40 пар до самого рана.

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 22. листопада 1895. р.

Директором гр. пр. сучавської гімназії іменував цїсар — як нам телеграфічно доносять — гімназійного професора Стефана Ренту.

Черновецька рада громадська іменувала о. Євгенія Семаку, гр. пр. адміністратора у Вителівці, кіншанського поніту, катихитом при 6-кл. народній школі на ул. Семигородській в Чернівцях.

Посвяченє гр. пр. гімназії в Сучаві відбуло ся торжественно дня 19-го с. м., яко в день імення Є. В. Цїсареві. Голова будівничого комітету, правительственный радник Вільгельм Цомме довів та сердечними словами президента краю гр. Гоєса, в котрого руки передав новий гарний будинок, збудований коштом гр. пр. релігійного фонду. Президент гр. Гоєс у своїй відповіді висказав надїю, що нова гімназія буде справдішним місцем для науки молодіжи, а дирекція і всі професори будуть певно старати ся, щоби молодіж не лише приготовата до будучої кар'єри, але щоб та молодіж була релігійна, моральна і патріотична. В молодій мові називнув президент німецьку молодіж, щоби також навчила ся воєвської мови, бо „ти тільки рази чоловіком, кілька мов говорити“. Скінчивши ще о-снователя бук. гр. пр. релігійного фонду цїсаря Півсва II., наїс оклик в честь цїсаря і цїсареві, котрий всі присутні трикратно повторили. По огляданю нового будинку відбув ся в великій салі гімназії марш, а хор учеників відспівав кілька пісень, опісля наступила відчїта, промова і тоасти. Ціє торжественє мало ціху патріотичну.

Регуляція Прута. В державнім бюджеті за рік 1896 вставлено на регуляцію Прута на Буковині суму 20.000 зр. При дебаті залив президент міністрів, що правительство також в слідуючих роках на ту ціль буде видавати відво-відну суму.

На що мені женити ся?
На що мені братись?
Будуть з мене молодого
Ковали сьмїятись...

Ірина не без труда прочитавши се місце, перервала, покляла пальчик на точку і цікаво подивилась на Циль, що він на се сказав. Циль, однак, мовчав і лишень тонко усміхнувся. У него в умі блиснула гадка, дуже важна в ту хвилину! — Ірина задрісна тай годі! — подумав він; — не довіряє... Звідєля євнї! — закінчив він, торжествуючи, що знайшов причину її смутку.

— А отєю пісню я граю на фортеп'яні — обізнала ся Ірина трохи перепада і з книжкою в руці відійшла до інструменту.

— Хотите, аби я грала?

— Грайте! — відповів Циль коротко. Бго повір сїдив за нею, мрійливо, страстно. Ірина заважала свій повір; він дійшов до її серця; мимохіть звернула вона очі на вродливого товариша і вразила євої ніжні чувства. Однак, прудко спинавши, що сего мабуть не було треба, відвернула личко і надула губки. А Циль лишень нус крутив.

Ірина зачала грати, спочатку недбало; опісля, однак, оживилась і її гра.

— Маю я тут одиє краєвий кусєнь — сказала вона і зачала перебирати ноти. — Ану, побачимо як воно піде.

То були угорські ралєодії Лієта. То були ті чудовні звуки немирної слави, котрі людским серцем подарувало сумне племя столїтних воячників, вигнанців Індії, то були

Свято Міккевича буде дня 29-го с. м. об-
точити польське акад. товариство „Ognisko“ му-
зичально-декламаторським вечерком.

Презенти одержали на опорожнені парохії
Радів о. Савин Теодорович, на Дулиби о. Ксен.
Сосенко, а на Рожиска о. І. Залузак.

На загальних зборах акад. тов. „Січ“ у
Відні вибрано новий виділ в слідуєчий спосіб:
голова Кость Гукевич, студ. акад. лісничої, за-
ступник Йосиф Партицький, канд. праа, писар і
господар Іван Грабовельський, студ. акад. лісн.,
писар др. Ярослав Вурачницький, бібліотекар
Ераст Вурачницький, студ. акад. лісн.; заступни-
ками відділових вибрані: Модест Левицький, слух.
праа, і Мирон Кордуба, слух. сіл.

Загальні збори товариства „Львівський Бо-
га“ у Львові відбули ся дня 8-го с. м. В д-
кусі над справозданем відділу між вишніми від-
ділами. І. Копач, що „Бога“ виступає при уря-
дуванню концерту в пам'ять Тараса Шевченка
агресивно. Перше був комітет зложений з деле-
гатів всіх руських товариств, а цілий тиждень до-
хід шов на стенодію Шевченка, а тепер вини-
се „Бога“ в руки, не допускає нікого иншого,
а на стенодію це лише 40—50 зр., проти чо-
го накладала тов. „Ватра“ і „Сокира“ свій про-
тест, але в н досі нічого не поміг. Бесідник по-
ставив внесення, котре прийнято, щоб тов. „Львів-
ський Бога“ на будуче не виступало агресивно в
справі уряджування концерту у власнім заріді. До
нового відділу вибрано головою проф. Володими-
ра Шухевича, заступником д-ра Стефана Федака,
дріфентом о. Остапа Никанковського, далше п.
Е. Барвінську, Галю Огоновську, Ф. Колесу, С.
Панковського, І. Копача, а заступниками відділо-
вих Ю. Тобілевича і В. Рихвицького.

Брак кандидатів до стану сьвященничого по-
казав ся сего року іменно в Станіславській і
Перемській дієцезі, задля чого прийнято в одній
і в другій кількох укічених гімназистів без
існиту зрілості на богослов'я. Особливо ж в ста-
ніславській дієцезі проваляв ся той брак, так,
що вже в минулому році приймало без існиту
зрілості і не було ким замінити припадаючих
на станіславську дієцезію міськ в руській ко-
лежії в Римі. А в о тих, котрих прийнято на ста-
ніславську дієцезію, не всі були приналежні до
той дієцезії. Межи латинськими дієцезіями, то
іменно жалують ся в тарнівській дієцезії на брак
кандидатів до стану духовного, так, що в сім ро-
ці в дієцезіальній семінарії духовній тільки місце
не обсядано.

В справі еміграції селян відбув ся дня 14-

ті чарівничі циганські жади, від котрих лагід-
ють змії, і післі котрих людина душа, погор-
джана дрібничною дійсністю, хіба тупить
а небутом ірвання...

Ірина не переставала грати, аж поки вто-
милі пальчики не пригадали їй встановити
стру. Але вона ще довго просиділа перед ін-
струментом і довго ще промовчав на своїм
мелі Циль...

На дворі змеркло ся. Треба було засні-
тити Ірина підвела ся.

— Хороша гра? — спитала вона зруше-
но. Циль мовчав і лишень ледви занежно по-
казав головою. В его очі блищав ся якийсь
рідний огонь — то був догораючий відблиск
врання.

— Ти мене любиш? — спитала Ірина
голосом, в котрім ледно ватремтіла жалість.
Дівчина стояла; у неї в руках були ноти;
вона їх намірала покласти на місце.

— Люблю! — відповів Циль майже по-
шепки і все дивив ся завмираючим позором
на ноти. Ірина пригладила кучері, що спадали
на щок і нішла далі покласти рапсодії на
місце.

Циль прудко встан, страстно поцілував
дівчину в руку і пішов. Ірина встала ся сама
і довго ще боролася з собою.

(Далше буде)

го с. м. у Львові довірочний збір, на котрім мав
др. Олеськів відчит о своїй подорожі по Аме-
риці. Всі присутні признали, що годі безчинним
привилляти ся громаді еміграції, продажи май-
на за безцін жидам, використуванню селян підчас
подорожі безсовістними спекулянтами і вандро-
ванню їх в сторону, де не знаходять занятя. Ви-
брано для того осібний комітет, котрий має за-
няти ся посередництвом при продажі недвижимого
майна, улекшати продаж землі не жидам а дру-
гим селянам, вказати селянам яко ціл емігра-
цій краї, де могли б найти ліпшу долю, і обез-
печити їм полекші в подорожі. Зрештою в тій
справі появлять ся небагом відповідна книжка
д-ра Олеськова, в котрій будуть містити ся до-
бри і відповідні ради для емігруючих селян.

Виділ філії тов. „Прссьвіти“ в Тернополи
укоштував ся, вибравши на голову о. Евстахія
Цурковського, гр. кат. пароха з Настасова, за-
ступником о. Володимира Громницького, сов. кон.
і гр. кат. пароха в Тернополи, секретарем о. А.
Глодзинського, професора господарства в семі-
нарії учительській, бібліотекарем о. Я. Вацька,
катохита при женьській школі відділовий, а каси-
ером д-ра Станіслава Дроздовського, концієнта
адвокатського.

Нещасливий випадок на залізниці. Залізнич-
ним потягом їхав дня 20-го с. м. до Чернівців
Євгеній Сочеван. На стації Залуче виш-
сів, а коли потяг рушав, хотів вискочити
на машину, щоб не остати ся. В тім дістав ся
якось під колеса і за хвилину его машина цілком
роздавила на смерть. При нещаснім найдено
карти на імя Євгеній Сочеван. Догадують ся,
що то его імя. Судова комісія сконстатувала
смерть і удаля ся до чернівецького магістрату о
явивдене его родини. Бже стверджено, що то
48-літній Євгеній Сочеван, син судового ад-
юнкта.

В справі еміграції до Бразилії виїхав си-
ми днями львівський академик Лев Турбацький до
Італії. З листів, писаних до него з Італії, ви-
ходить, що ніхто не повинен тепер рушати ся в
Галичину до Бразилії без карти корабельної. Но-
ві емігранти, котрі ще не вписані у агента Сіль-
віє Нодаріо або недавно вписали ся, зможуть
виїхати до Бразилії аж десь з весною. Нодарі
має записаних до тисяч родин уже давніше,
котрі від кількох місяців чекають в Італії на
від'їзд, отже передовсім мусять їх виправити.

Приватна доцентура. Міністер просьвіти
потвердив ухвалу професорів права львівського
університету що-до доущення д-ра Александра
Долінського яко приватного доцента австрійсько-
го права приватного. Потверджене се оголошує
Gazeta lwowska з 20 листопада. Після значай-
ного пораджу що лиш тепер може др. Долін-
ський (на місця пок. Олесь. Огоновського) оголо-
сити виклади. Тамчасом се вже мусіло стати ся
скорше, коли Діло каже, що на руський виклад
д-ра Долінського не записав ся ані один Русин.
Ся часонись додає тут від себе таку замітку:
„Руська молодіж дала-тим пізнати, що она по-
важно глядить на справу руських викладів, —
она не хоче знати про ніякі експерименти з ру-
ськими катедрами... Руські катедри — для Руса-
нів! А коли хто з ворогів наших каже, що мов
то між Русинами нема людей на катедри універ-
ситетські, то ми ему у відповідь скажемо: Нехай
нам нині даний буде наш університет, ми всі
катедри на всіх відділах обсядимо своїми людьми,
а певно наш університет не буде гірший від
польського... І розділ львівського університету на
руський і польський — нині Русини мусять поста-
вити в свою програму!“

Кепська метода неприймає діяльних лю-
дей в члени наших просьвітних товариств —
давала нам завжди перед сьвітом сьвідомство
великої зацованости і нетерпимости. То-
му кілька літ не прийнято в члени „Прссьвіти“
д-ра Франка і кількох молодих, талановитих і
характерних людей; сего місяця не прийнято знов
вельми спосібного і вже тепер заслуженого спо-
лми працями Вачеслава Будавновського в члени
„Прссьвіти“. Ми розуміли би, як би тих людей,
з переконання радикалія, не хотіли прийняти в я-
кесь політичне товариство неадекватне, але
що їх не приймають у Прссьвіту, котра потре-

бує тільки робітників, то се вже обяв поганний,
не лицючий людям, котрі вірять в свою силу і
непохибність своїх пересвідчень. З тої причини
справедливо жалують ся „Радикал“ на зацованість
тих, що не прийняли п. Будавновського в члени
„Прссьвіти“. Львівські товариства потребують до-
конче імпорту людей сьвіжих, молодих, метких,
охочих до праці, а тимчасом молодих знеохочує
ся. То метода лиха і шкідлива.

Локальна залізниця Львів-Клепарів-Янів.
Дня 18-го с. м. відбула ся комісія технічно-по-
ліційна на локальній залізниці Львів-Клепарів-
Янів, котра узнала, що будова тої залізниці і пе-
реведена цілком добре. Замість звичайних тор-
жеств при отвореню залізниці дня 21-го с. м.
зложила дирекція Гіпотечного Банку 300 зр. в
користь бідних міста Львова, а 100 зр. для бід-
них міста Янова. Стацію янівську посьвятити дня
16-го с. м. місцеві сьвященники обох обрядів.

Кривавий драмат родинний відіграв ся дня
11-го с. м. в Дублянках під Самбором. Тамош-
ний селянин Андрій Завадський довідав ся, що
его жінка, з котрою вже від довшого часу жив
в незгоді, відвела одну свою корову з обій-
стя чоловічиного до своєї матери. То так розлю-
тило Завадського, що вхопивши внострену косу,
побіг до теці, аби відобрати корову і при тій
нагоді зімстити ся на жінці. Прибігши під хату
застав засунені двері і то збільшило его гнів.
Він виважив двері і вбіг до хати та замахнув
ся косою на жінку. Жінка, притулившись до себе
двоє малих дітей, присіла в куті хати, щоб о-
хоронити ся від смертельного удару. Однак За-
вадський ще більше розлючений тою перепорою,
попав в таку скаженість, що одним ударом роз-
тяв голову своїй дволітній дитині, а відтак тяж-
ко покалічив тещу. В часі тої різні з'явив ся в
хаті брат Завадського і кинув ся на убійника,
щоби ему вирвати з рук косу. Зачала ся бійка,
в котрій брат так незручно потягнув до себе ко-
су, що здер Завадському майже пів шкіри з водо-
сем з голови. Убийника арештовано.

Весільний застав. В Законанім впровадже-
ний такий звичай: кождий жених складає у сьвя-
щенника 5 зр., яко „застав“. Що значить то за-
став? То єсть застав за приличне заховане ве-
сільних перед сьюзом. Коли всі прийдуть до
церкви тверезі, без сьміхів і галасу по дорозі,
то п'ятка вертає до кишені молодого (жениха).
В протинім разі вже єї більше не побачиш, бо
ліде на відмалюване і потреби церкви.

Нещасливий випадок. В Ясеневі пішов 15-
літній паробок Симен Костишин в товаристві
Стефана Паулишина копати глину. Паулишин о-
став ся перед змою. Коли Костишин порушив
лише зверх глину рикалем, осунула ся ціла
маса і впаала ему на груди. На крик Паулишина
надбіг з ліса Кость Шеремета і взяв ся разом
з Паулишином ратувати нещасливого, але вже
було за пізно, бо Паулишин вже не жив.

Нещастє на морю. Італійський паровець
„Сольферіно“ зіз 1200 емігрантів до Бразилії.
Коло Гібральтар наїхав на скелю і розбив ся,
причім поггло двадцять осіб, решту уратовано.

Електричну фабрику фальшивих грошей ви-
крито в Міхельбах в Долінній Австрії. Та фа-
брика ухотила в очі сьвіта за млин, а тамча-
сом вироблювано в ній гульдени, корони і два-
цятки сотяків. Управителем фабрики був елек-
тротехнік Лісмаер, що мав під собою кількох
робітників. Фальшиві гроші пускав в обіг столяр
Ендрігер. Всіх сьміянників узянено, а фабрику,
мижхолом сказавши, знаменито уряджену, зам-
кнено.

ТЕЛЕГРАМИ „БУКОВИНИ“.

—о—

Відень, 22. надоліста. На вчорашніх на-
двєнцях приймав цісар також і гр. Гогенварта.
— Цісарєва приймає вчєра в особній аудієн-
ції амбасадорів Росії і Іспанії з жєнами; окрім
того президента міністрів і гр. Бадєного, амбасадора
Нисєтіого і секційного шефа Сєчєна. — Цісарє-
ва від'їжджє дня 25-го с. м. до Бат Мартєн.

Загреб, 22. падолиста. Архикнягиня Блянка, жена архикнязя Леопольда Сальватора, породила сина. Матір і дитина здорові.

Відень 22. падолиста. Англійський амбасадаргороді Куріє відвідав в переїзді Гр. Голуховського і від'їхав вночі до Царгорода.

Любляна, 22. падолиста. Вибори до сойму з сільської курії вже покінчені. Всі вибрані посли належать до консервативної словінської партії.

Будапешт, 22. падолиста. (З посольської палати.) В відповіді на інтерпеляцію Гельфгога в справі ситуації на Балкані підпис президент міністрів Банфі одностайне становище всіх держав за їх потішачий успіх, іменню що Туреччина уоружила значну частку своїх військ для приєднання порядку. Далше вказав президент міністрів Банфі на одностайність держав в справі удержання мира і status quo на Востокі. а в сій підй задумують они вислати кораблі на середземне море, до чого прилучить ся також Австро-Угорщина. Сей крок безперечно прислужить ся заспокоєню думок. Міністер надіє ся, що Туреччині вдасть ся привернути порядок, в чім єї будуть всі держави піддержувати. Палата прийняла відповідь до відомости.

Будапешт, 22. падолиста. Після виказу міських нас було в часі від 1-го липня до 30-го вересня с. р. доходу 124,423,955 зр. (проти 127,405,814 зр. в тій самій часі минулого року), розходу 123,423,910 зр. (проти 129,599,250 зр. в тій самій періоді м. р.)

Будапешт, 22. падолиста. В комітаті Естрем-Сарос був великий огонь. 204 домів, 500 загорів і багато худоби згоріло. Також люди пали жертвою огню. Шкоди величезні.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО
„РУСКА БЕСІДА“
в Чернівцях,
улиця Петровича число 2,
нама на складі:
„Ілюстровану бібліотеку“
для молодіжи, міщан і селян, редаговану
Омеляном Поповичем
року 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893,
1894, по 1 зр. 20 кр. за роки, а всі 9 разом
за 9 зр.
— 3 пересилкою поштовою 9 зр. 30 кр. —

Др. Ст. Квятковський,
б. оператор
на п. к. хірург. вплив Більрота, Гуссенбавера,
б. сул. секундар радника двору Дітели, б. ас-
сент пров. Фінгера в п. к. публичнім шпиталю
у Відні
осів ся в Чернівцях яко спеціаліст
для хірургії, спеціально також для слабостей
органів мочи (мирок, міхурів).
Ординує при ул. ратушеві ч. 16.
від 1—4 год. поволудні.
Для бідних безплатно від 8—9 год. зраня.
(5—6.)

Видає тов. „Руска Рада“ в Чернівцях.

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить
двічі в місяць по ціні на рік 4 зр., на пів
року 2 зр., на чверть року 1 зр.
У Львові, улица Академічна, ч. 8.

„ДНІСТЕР“

товариство взаємних обезпечень
у Львові,
улиця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесії ц.
к. міністерства справ внутрішніх
в дня 9. грудня 1891 р. ч. 22751,
розпочало свою діяльність дня 15.
н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, опертий на засаді взаємности своїх членів, обезпечує всяке майно движиме і недвижиме проти шкідливого впливу найприступливіших усильних і почислює кожну можливу вигоду.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошення о ухваленні агенції в місцевостях, де нема агенції „Дністра“, приймають ся.

Сими днями вийде

ілюстрований буковинський православний

КАЛЕНДАР

на рік переступний

1896

Ціна 50 кр.

— (3 пересилкою 55 кр.) —

Зміст.

Календар історичний. — Календар астрономічний. — Календар церковний. — Святая рускі і римські, (червоно друковані), схід і захід сонця, відміни місяця, погода. — Календар жидівський. — Помінальний календар славних Русинів. — Дія царський.

II.

Наші гроші і важливі заграничні. — Міри і ваги (нові і старі). — Телеграфічні прямиці. — Почтові прямиці. — Прямиці залізничні. — Скали стемпльові. — Належність від винців гіпотечних. — План їзди на залізницях.

III.

Для науки і забави.

Головості сьв. Івана Хрестителя. (З лірикою Ю. Федьковича з новим портретом поета). — О. Єрофтей Федорович. (Життєпис з портретом). — Нова установа охованю худоби. (Популярна наука). — Як закладати крамницю? (Популярна наука). — Розмова Читальника з Іваном Вайдуком. — Про катастрофу рунтов. — Що людий єднає? (По вістка Д. М.). — Правда. (Новістка С. Я.) — Дещо з господарства. — Стихи. — Сьмішне. — Ілюстрації.

IV.

Найдокладніший шематизм буковинський.

V.

Оповідання.

Відповідає за редакцію Осип Маковей

З друкарні Г. Чопи

В Дрібній бібліотеці, видаваній у Львові Костем Паньковским, вийшли досі книжочки разом чисел 13):

Байки Євгена Гребінки (10 кр.)
Маларі, оповідане Всеволода Гаршина (10 кр.)
Пролісок, поезії Павла Граба (20 кр.)
З чужого поля. Переклади Павла Граба (20 кр.)

Що то є господарність — Герінга (переклад В. Герасимовича) 20 кр.

Поезії Осипа Маковей (20 кр.)
Офорта, оповідане его-ж (10 кр.)
Твори Івана Сурика, переклад з російського (10 кр.)
Українські писання Митра Оленьковича (10 кр.)
Писання Василя Кулика (10 кр.)
Черноча республіка на Афоні — Василя Шурата (10 кр.)

Нарід в неволі (то що було друковане і в Неділі) — 10 кр.

Микола Палкин Льва Толстого, оповідане 10 кр.)

Останні романи Г. Сіковича. Два відтиски М. Грушевського, читані в львівському „Клубі Русинів“. Видане Василя Лукича. Накладом ред. „Зорі“. 16°. 50 стор.

Твори Степана Руданського. Том I. Пісні. Приказки. Прислів'я. Байки. Бібліографічний покажчик. Заголовки „Сьвітломовок“. Видане М. Комара. Коштом видавця. — У Львові 1895. 16° 192 стор. Ціна 40 кр. (в портретом автора).

Кобзар Тараса Шевченка. Вибір поезій ли народу. Частина друга. — (Книжка тов. „Просвіта“ у Львові чч. 184—185) мал. 8° 136 стор. Ціна 20 кр.

Повістки і ескізи з українського життя — А. Крамського, повилити ся у Львові з друку. 8° 321—IV+1—322.

Василь Чайченко. Байки. — Накладом редакції „Зорі“ у Львові, мал. 8° 68 стор. — Ціна 30 кр.

ТОВАРИСТВО „ПРОСВІТА“

при зближачих ся іспитах в школах народних подає до відомости Сьвітла Рад Шкільних, Внов. сьвідчення, катихитів, учителів і родичів, що книжки накладу товариства, приволоені кр. Радою шкільною на премії для учеників, красно опрацьовані з позолоченими берегами, можна купити в канцелярії товариства при улиці Вірменській ч. 2 по слідуєчій ціні:

Роскати про сьв. Івана 20 кр. Оповіданя о життє сьв. Бориса і Гліба 20 кр. Поезії для дітей 27 кр. Сестра 15 кр. Байки 22 кр. Історія Русів ч. I. 25 кр. Історія Русів ч. II. 28 кр. Лекції з історії 24 кр. Речина худоби 45 кр. Про живих і мертвих 20 кр. Великий Франк 16 кр. На доріжках 22 кр. Серед ледового моря 25 кр. Життє сьв. великомученика і лікаря Пантелеймона 20 кр. Дрібні твори господарства, а також гроші 20 кр. Відкриття Америки 22 кр. Вайрата шкідливі і пошкодочні 42 кр. Перекладом 16 кр. Карик і Методій 22 кр. Молитвенні народні (з значайніми образами) 20 кр.

є лучній опраці:

а) хрест великий і золотий хрест з переду 25 кр. б) кіля опраці велика, береги золоті і золотий хрест з переду 35 кр. — Молитвенні народні великі по ціні 90 кр., 1-10, 1-30, 1-60 і 1-80 кр.

Всякі замовлення висилають ся скоро і точно.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ разом з
ілюстр. додатком „Неділя“
включає:
на цілий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно „ 15 „ 85 „
для заграниччя 15 рублів або
24 франків.

Поодинокі числа по 6 кр.
з білор. газет „Горніца“ в
Чернівцях, ул. Гоголя ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу
і неділю.

Редакція і Адміністрація
„Буковини“ знаходиться в
Чернівцях (ул. Петрівська
ч. 2), куда всі листи адресо-
увати наслідки. — Бюро
редакції отворене щодня
від 8. рано до 8. вечером

Положене в Туреччині.

З телеграфічних донесень царгородських, котрі в останній часі стали ще більш обемисті як з початку місяця, щезли повторювані все заперення, що положене в Туреччині дуже поважне. Зі всіх офіційних і півофіційних телеграм або також з донесень безсторонних людей добачає ся певність, що справу навороту на добру дорогу і що небезпеченство, яке грозило європейському миру, тепер вже устало. Причини, які усмирили зворушені уми, суть ріжнородні.

Передовсім треба-б тут спізнати дипломатичну акцію Гр. Голуховського. Граф Голуховський довгий час придивлявся спокійно перебігові справ на Золотім Розі. На переді при переговорах в вірменській справі і що-до методи, котрою через введення відповідних реформ зменшило-б ся її небезпеченство, стояли до-ся Росія, Англія і Франція; Австро-Угорщина, Німеччина і Італія займали другорядне місце і лише їх амбасадори в Царгороді діставали від часу до часу наказ, піддержувати унімієння і ради, котрі давали Англія, Росія і Франція султанові в так виразний спосіб. Аж тепер в останній хвилі, коли ситуація грозила статись безвихідною, бо в міро-

дайнних царгородських кругах все ще не хотіли або й не могли вірити в велику вагу положення, тому що там не брали неприємної дипломатичної інтервенції держав так дуже серйозно, надіючись, що колізія інтересів спараліжує, як доси, таку акцію — аж в сій хвилі виступив Граф Голуховський з своєї резерви і зробив знані пропозиції що-до спільного поступовання всіх великих держав супротив Туреччини. Успіх сего кроку дав ся вже в слідуєщих днях відчуті. Міродайні мужі державні і дорадники султана пересвідчили ся, що сего разу не допущала спекуляція на незгідність Європи, і взяли ся з більшим натиском до переведення розпочатих акцій для успокоєння умів. У всіх політичних кругах, не лише турецьких, бачуть в поновнім порозумінні всіх держав, щоби помогти Туреччині в переведенні розпочатих реформ і тим її удержати, дальшу безпеку, що вірменське питання не заколотить серйозно європейського мира.

Дальша причина для заспокоєння, в загальне переконане, що треба султанові лишити відповідного часу, щоби міг розширені розрухи придушити і аж по успокоєнню взятись до переведення вже рішених і затверджених реформ. В сій ваглі цікава і успокоюча є вість, що султан

вислав англійському премієрові Лордові Сельсберієму телеграму, в котрій завіряє його своїм словом чести, що хоче перевести заповіджені реформи. Хоч се средство дуже незвичайне і англійський премієр зі зрозумілих причин не додає до них жадних коментарів, то все-ж так треба велику вагу класти на те, що султан прирікає особисто всіми силами старати ся о переведення заповіджених реформ.

Правда, поки се приречене буде сповнене, поки реформи принесуть сподівані наслідки і певна надія на поліпшене ситуації буде мати свою безпечну, незмінну підставу, мине що не один день, а між тим можуть ще зложитись ріжні важні перепони. Гарними словами не зможуть турецькі військові команди за-спокійти ворохобників, котрі вже на богатих місцях Малої Азії, Вірменії і Сирії вхопили за оружжя. Там, де лише на одиним місці повстав несупокій, може саме з'явлене війська повернути лад і не потрібно навіть проливу крови; але там, де Вірмені отверто повстають і вже від кількох тижнів борються з своїми могамеданськими сусідами і слабими турецькими залогами, там нема й бесіди о повернення супкою без великих борб, без великого проливу крови. Вірмені бу-

16)

ПЕРШІ ЗОРІ

ПОВІСТЬ.

Написав Теодор Галін.

(Даліше.)

XI.

Гуляв, гуляв розвивавсь,
Гуляв, гуляв, бачи режі, —
Іх вибор ледіні жила!
Кружжя дивач як нах лажі... —
Не піду, братчики, я з вами! —
Ю. Федоренко.

Настав вечір веселого дня, очікуваного багатством. В великій салі одної з міських готелиниць горіла, аж палала велика сила свічок, відлискуючи ся в старанно встанованій підлозі та в великих зеркалах, що відбили ся по замальованих стінах.

Се тут мав зараз розпочати ся вечір Академічного Товариства. Члени комітету, півнаші во баринетних відзнаках, і їх приятелі вже надходили ся то на салі то по бічних комнатах, коло бюфетів то-що. З поділі від часу до часу давало ся чути нехвальодійне, але зногочислене стронне інструментів, тут замовкала скрипка, там натерпала флота, загартував бас і знов тихо.

Межи стоючими на салі находив ся Самсонюк, голова всьому, а коло него Білецький, Гірченко та Грінка. Сей вечір се була їх зустріч, але заразом і їх клієнт. Товариші відбували нараду і зоронили про успіх сегоднішнього „лідарства“.

Найбільше надії виявляв Грінка. З видним задоволенням роздирав ся він по вишках салі, трохи в трудом повертаючи штуку причесану голову в стоячим твердим як дошка копірчику.

— Не бійте ся, гостий буде, аж місяця не стане! — сказав він для успокоєння гурту, намагаючи білу, трохи пухку рукавичку. Грінці добре було успокоювати других. Він власне дождав ся, що його любя попаданочка приїхала, та так радів, що ніяк не міг допустити чорних гадок, наприклад про можливий надобір.

— То біда, що старі зачинають отигати ся — поносиював Самсонюк свої сумніви, обертаючи ся до Гірченка.

— А-якже, розбила ся у нас братерська чарка! — додав Білецький у задумі.

— Бачу! — заважлив Гірченко невесело і похитав головою. — Дбайте же, любі, аби ви дійшли до одиодушности, дбайте! — сказав Волоник остерігаючим голосом.

— О, старі ніби не отигнуть ся! — потішав Грінка, маючи на думці власне родину своїх любків.

В тім дав ся чути зі входу легкий скрип дверей і в передпокої вступили ажесь люди з великим гамором. Самсонюк, а за ним дехто з товаришів поспішили туди.

— Многая літа! — розлиг ся чийсь голос їм на зустріч, і перед членами комітету вклонив ся трохи не до землі перший гість, пан Мамайчук, що привів з собою спору ватагу гімназистів.

— А що, вже гості? — спитав він, по-

тер руки, підкрутив вує, підтагнув білу краватку, погладив свій трохи за широкий фрак, і після всього усміхнувся надзвичайно значливо.

— Ё! Одна половина салі вже повна молодих паннів...

— А друга половина? Певно застережена для старих кавалерів! — відповів Мамайчук понитливо тай обкрутив ся на каблучках. Він забіг межи своїх товаришів, ашибнув Демчука в Пилипчуком, аж сі нехотачи поцілували ся, скочив до свого плаща і з шапирокою в зубах вернув ся до Самсонюка.

— Слухайте, вашеці, ви мені мусите дати комітетову відзнаку! — сказав він до сего. — Мені коньче треба!

— Але ви гімназист, а се вам може бути халеса! — смійав ся Самсонюк.

— Говоріть що хочете, а мені коньче треба. Тут буде одна панночка, котрій і представив ся яко академик, і маю її сегодні о-свідчити ся! — шептав Мамайчук, блаженно кліпаючи очима.

— Ну, про мене! — Мамайчук дістав відзнаку і зараз вернув ся межи гімназистів, гордо випинаючи груди.

Мало-по-малу походили ся гості, і вечір, бодай для ока, невтаємниченого в фінансову сторону діла, міг видати ся цілком удачним.

На салі аж сніпило очі те море гарної, веселої, щасливої молодіжи, що рола ся тут очікуючи початку танців. Над сценою сговав якийсь неясний гамір. Сильні ладоні розливали ся в повітря. Синьо забарвлений блиск несчи-

дуть, позаяк они суть в чисельній меншості, вкінці примушені до капітуляції, але по яких жертвах, по яких воєнних средствах! При міжнародній організації їх пропаганди буде ціла справа в західній Європі, особливо в Англії відгомонам відбивати ся в десятеро. Дуже легко зможе тут суспільність наново бути зворушена і зажадати щось несправедливого, бо неможливого. При осудженню випадків, котрі відіграли ся від кількох місяців в Туреччині, можна дуже легко пересліпити діяльність революційних вірменських комітетів, їх наміри і остаточну ціль. Цілею не суть реформи, котрі б признали Вірменам відповідне становище при боці Турків, але те, щоби турецьке панування у вірменських сторонах зробити що найменше, неможливим. Про се, що опісля мусіло-б наступити, не думають революційні агітатори, котрих головні проводирі перейшли анархістичну школу. Коли між ними взагалі знаходять ся розумні і далековидючі політики, то мабуть они думають, що повисше розумоване є річею панів в азіатській відділі міністерства заграничних справ в Петербурзі.

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 23. листопада 1895. р.

Іменования. Приватний доцент др. Володслав Піліт іменованій надзвичайним професором національної економіки правничих наук і адміністрації права при політехніці у Львові. — Старший геометр евіденційний Маріян Глячинський іменованій евіденційним інспектором.

Відзначенє. Ад'юнкт дирекції помічних урядів судових у Львові, Рудольф Нікальський, одержав при нагоді переходу в стан сталого суспільного титулу і характер директора помічних урядів.

Послом до ради державної при доповнюючій виборі з більшої посільства перемиського повіту вибрано дня 21-го с. м. Якімонта Дем бовско-

го 35 голосами на 36 голосуючих, на місце Якім. Адама Сипіги, котрий не прийав мандату.

Зміну статута міста Львова ухвалено на засіданні ради міської дня 21-го с. м. при поіменнім голосуванні 44 голосами против 35. Русини, радні міста, голосували за зміною статута. Після зміненого статута, рада міста на будуче буде вибрана не на три роки, іно на шість літ. Що три роки уступає половина (50 радних) через вилючоване, а на місце уступаючих будуть переведені доповнюючі вибори. Дальша зміна така, що рада буде вибирати зпоміж себе президента, першого і другого віцепрезидента (доси лиш був один віцепрезидент) та делегатів, котрих число означає сама рада. Президент і перший віцепрезидент суть вибрані на шість літ, другий віцепрезидент і делегати на три роки. Президент і перший віцепрезидент урядують постійно за винагородою, яку ухвалить рада. Если через 15 літ урядували безперервно, то рада може визначити їм емеритуру. Дальші зміни відносять ся до права накладання додатків до податків на потреби міста, іменно щоби міліції було раді міській без позволення виїзду краевого накладати додатки аж до висоти 30 проц. податків безпосередних або до 50 проц. податку консумційного. — Ухвалена зміна статутів мусить бути ще ухвалена сеймом і одержати ще санкцію цісарську.

Товариство бок. лікарів відбуде дня 28-го с. м. своє пленарне засідання з наступним порядком денним: 1.) Перечитанє протоколу з попереднього засідання; 2.) повідомленє о біжучих справах; 3.) дальша нарада і рішенє про проект порядку лікарського стану; 4.) вісьмий візесени.

Роздертий псами. Дня 15-го с. м. в селі Пелювизна під Варшавою наїшли люди, ідучи рано в поле до роботи, коло залізничного шляху труна мужчини, котрого ціле тіло крім ніг а чоботях, було покрито ранами. Небачки лежав майже нагий, кусники его одягу лежали шорочкувані довкола него. Давьдухом іси, що зади недбалості тамошних мешканців бігають вночі самонас, навали на нещастного і там его зажерли. Кусні одягу, сліди на насичі залізничним, стратівана земля і поломлена ліска, свідчили о страшній борбі, яку заін маладений з розлюченими псами. Тіла спершу ніхто не міг розпізнати, тим більше, що ціла шкіра з голови була адерта, а в однім місці була прокушена діра, так що аж мозок виставив, ліве ухо і кусник лива були відерті. Слідство виказало, що небіжчиком був 50-літній кравець Ясницький, котрий спізнавши ся на поїзд, вертав пішки до дому.

Звірські родичі. До львівської поліції преведено онотичну честну пару, іменно зарібника Василя Іваніша і Настю Барануцак, обоє караних вже судово за мучене своєї дитини. Однак та кара не поправила їх, бо, як доказано, знуцають ся они дальше в нелюдський спосіб над своєю 11-літньою дочкою Катериною, побиває її і покалічили, так, що ціле тіло дитини немов одна рана, а навіть отець хотів її передачера вночі повісити на ремени. Дитину відобрано тим нелюдом і віддано тимчасом до комісаріату, а честну пару засаджено до арешту поліційного, звідки мають її вихати судови.

Добродушний уряд поліційний. Місто Петропавловск в російській азіатській губернії Акмолинськ має поліційний уряд, що відзначає ся справді зворушуючою простодушністю. „Закаспійское Обозрение“ повідомляє від того уряду поліційного незвичайних властивостей знайдених річ, між котрими знаходимо між иншими: Карти до гри, два кишенькові ножики і дерев'яну печатку для підроблювання грошей! Уряд визнає властивість тих річ, щоби з'явили ся в уряді і доказали своє право до тих річ...

Относєє Наполеона І. Сими днями має вийти пятай том пам'ятників генерала бар. Тібольт; отже Едгаро надрукував недавно тому один уривок з того тому. Він містить сенсацийну вість, що відносять ся до Наполеона І. і его надворного антикара Каде-Гасі курта, з котрим Тібольт жав у приязні. Гасікур був природним сином Людовика XV. То в високо учений чоловік лишив ся через великі матеріальні страсти в своїм нещасливим сузружестві лише з малими средствами, а будучи ученим хемиком, заложив антику під вірною Каде, і она стала надворною антикою Наполеона І. Цісар знав о походженю Гасікурта і завжди оказував ему великі уваги, мав его при собі в битві під Ваграм, котру Гасікур описав в особнім творі, за що дістав ся в гонорару легію. По повороті Наполеона з Ельба обрав Гасікур наново службу коло него і скартало его докази безграничної вірності. В перших днях 1815 р. визвано Гасікурта до кабінету Наполеона; сей приказав ему завітати неохотну отрую в найменшій скількості, щоби її можна завжди мати при собі. Цісар захвав, що на випадок нещастя не хоче більше жити. Гасікур благав его о занеханє такого наміру, але цісар слухав его ласкаво і відмовив сему бажаню. Кілька днів пізніше передав Гасікур маленьку еліптичну отрую Наполеонові. Нараз вночі з 21-го на 22-го червня приклакло надворного антикара до еліпейської палати. Наполеон лишив отрую і кортив ся в страшних

сленних сьвітлєх придавав тому всему чарівний вигляд.

— Що за гарний вид! — думав Гірченко, пробігаючи оком ту громаду молоді краєси, що филиувала ся і минала попри него. Гірченко стоив на вишнєм, що вело навкруг самі і де находили ся стінні столики та каналки до відпочинку. Звідси можна було безпечно придивляти ся веселій голосній громаді.

Тут попри Гірченка минув Грінка з панночкою, котра мабуть від незвичайного блиску жмурила очи і при тім весело усміхала ся. — Отець певно з любов'ю! — подумав Волинник добродушно, але зараз звернув увагу на чорнобриву молоденьку красуню, що йшла з гордовитим паничем, у котрого в піднесеній аж понад плече руці виділяла ся шпирочена бура панка. Панич говорив голосно, по німецьки, а панночка поглядом навперед себе і лишень врідка обережно кидала повором на перехожих або стоячих пантків.

Аж тут причвала кушка паннів та панничів, та так прудко, що одна панна спотикнула ся і трохи не упала на Гірченка. Вся громадка насміяла ся.

— От видите, що ви говорили неправду, бо трохи не упали! — реготав ся один з панничів, що біг заду.

— Ні, ні і ще раз ні! — розсучливо бовроніла ся панна; — я віддавати ся не хочу, по подружжю то щось поганого!

— Ох, а се ви відки знаєте? — запитав паннич. Однак відповіди Гірченко не дочув за загальним гамором. Громадка паннів та пани-

чів зробила місце новому невеличкому товариству. Се надходила надзвичайно гарна, росла дівчина, біленька з темними очима. Коло неї з одного боку йшов жвавий офіцер, а з другого боку Білецький. Гірченко привино уклонив ся Білецькому, але сей того не заважив і проминув, не підводячи ехтенної до-доу голови. Гірченко не міг розібрати, хто з них і що говорив. Він лишень бачив, як хороша панна легенько вдаряла вилком по руці і немов змученим повором великих вогких очей дивилась в неозначенім напрямі. — Гарну дівчину найшов собі Цяль! — думав Гірченко трохи не з завистію. Минула і ся трійця.

Коло Гірченка стало двоє молодих людей і почали в собі відчувати перегляд перехожих. Розуміють ся, що се їм подавало немало матеріалу до цікавих уваг. Вони розбалакали ся спершу пошелки, описали голосніше, дочутно і для Гірченка.

— Чуєш ти, Фуке, ану подиви ся, як тобі сподобала ся ота кругленька смарагда?

— Нівроку, дай Боже витримати! Чотирма волами з місця не рушимо...

— Іди-ж бо, та се моя будуча молода!

— Там? Витаю! Ну залевне, як задля такого Макогона, то вона навіть дуже краса. Але чому з нею не ходиш?

— Хочу придивити ся з боку, як вона справуєть ся в товаристві. Вже тримаю ся арештою і твоєї ради. Може у неї вже хто є, то я тогді теж... відіду! А на що ти чепаєш?

— Роздобарю, в котрій бік кинути ся

— Може би ти кинує ся до Матушинської. Там так і так уже є дна...

— Ого, вже є й третій! Обскачили як пси діда! Вона вже єла та лишень бровами моргає.

— Ще собі голови порозбивають!

— Про мене... Але подиви ся лишень на ту красуню, що он-де йде. Чи то на ній станика нема чи що се за чудасія?

— Агій на тебе! Се вона так декольтована!

— Вайло...

— Та не кричи, бо тебе ще напудить ся отта панна он-де, що веде муку на продаж...

— Справді! Ха-ха-ха! Аж хмари літають! Не витримай, іду горілки випити.

— Чекай Фуке, бо в мені містно. Ходім!

В тім роєв'є ся перший, могутний акорд! Сама немов на знак чарівника заворушила ся. Ніби одне чуветво пронало всіх; всі ті молоді серця покорили ся гармонійному покликанию до радости, до танцю.

Гірченко випростував ся. — Що то буде?

— подумав він, тут прислухуючи ся до сумовитої думки, а тут поглядаючи на сальо, де все товариство розпало ся в велике колесо веселих пар, межі котрих зачинали свою роботу проводирі танців.

— До молодийки, товаришу! — кликнув хтось голосно, не дуже грабно стиснув Гірченко руку і побіг далі. То був Самсоник.

— Не вийю! — заинав ся Гірченко вслід

указ: коли Гасікур прийшов, сказав він собі дати собі антидотум, чи протиядіаюче трійло, і справді болі перестали. Але три роки опісля виставив Гасікур своєму приятелю свою обаву, до то отроєне може мати дальші наслідки. А до смерті Наполеона мав Гасікур, коли дізнав ся, що Наполеон помер на жолудкову слабість, сміяти до свого вірного приятеля: Я знав, що стріли не цілком усунена. Але на те не було рази.

Клопоти міліонера. Ціла французька праса переслідує міліонера Макса Лебоді, котрий змушений повинити військову службу, але на котрого навіть вигляд і він тратить більше часу на перерогах, як в касарні. Тяжко, щоб низші офіцери не мали особливих поглядів для воєнка, що не найліпші півгара, запрошує на добрі обіди і має позачас офіцерам наполеондорн. Праса жаде рівновірності для кожного воєнка і тільки шепче про того Лебоді, що треба над ним жаліти. Він доси не відзначив ся нічим, як хибати, що викидає гроші до вікна. Будь що будь, бачили про Лебоді до дійшли до такої перероди, що бідачико розписав ся до газет зазначити ім, що лише військова карність не позваляє йому кожного з них відшукати і визнати на поодинок; але коли він скине мундур військовий в себе, то уміє ся о відрізанні заподіяних смуту. Та хіба мусів би що дня стріляти ся з іншим через цілий міюнь.

Найбогатшими жінщинами на світі суть: сензора Кузіно, міс Геріє Грайв, баронова Бірде-Бут, пані де Варіоні, міс Марі Гарет і російська мистелька дібр Валеска. І так пр. сензора Еріно є найбогатшою вдовою в полудневій Америці, бо має 40 міліонів фунтів стерлінгів маєток. Окрім розляглих земських дібр є она властивою золотом, ковалень срібла, міді і вугля. Сні ковалень вугля приносять їй місячного доходу 17.000 фунтів шт., ковалень срібла і міді 20.000 ф. шт. Міс Геріє Грайв є знов найбогатшою жінщиною в північній Америці. Пані де Варіоні є женою іспанського графа. Она родила ся в Гватемалі. Її першим мужем був сензор де Варіоні, губернатор Гватемали, котрий з нею оженив ся, як мала 15 літ і була ще в закладі; дібра прихисли настільки закладу до візном на женитьбу, вступив її в тюрьму. Той губернатор дібрав, поки его описав розстрілено, собі 5 міліонів ф. шт., котрі дістала по его смерті его жена. Міс Марі Гарет, донька бушого президента амеріканці Пальтімор-Огіс (в північній Америці), має 2 міліони ф. шт. і нема торгівлі з дуже корисних підприємств. Пані Валеска та само богата. Особливої уваги варта та обста-

Аж тут „ак зашумить молодийка, ватаг агукле!...“ Закрутили ся пари, вили ся дівчата як риби у морі, пішли хлопці скоком-бодом, насприсядки — аж хата задуділа!...

Дивить ся Гірченко і радуєть ся в нім козацька душа. — Отто, Гуцули, тнуть, аж жарі летять! — подумав від тай аж почервонів.

Втихомирили ся пари, аби віддихнути на тихлину, поставали козесом. Виступав Самсонюк з своєю парною, чорнобривою, одіяною, як в подільському одитненому красунею і пішов з нею у двох перед цілим товариством.

— Покажи ся, козаче! — ніби кождий поварить. І Самсонюк не завагавав товаришів, а погуляв собі на славу. Заслужили вони з дитиною гучних оплесків, що ними їх обсидали молоді й старі, заслужили, хлопець козацьким гонаком, а дівчина дрібною дрібущкою!

Пара уступила ся, виходять другі і так до кінця. Довго ще не вмовкали музичи; довго ще шуміла молодийка, аж потім лили ся не боги, аж погуляли до сточу молодята.

Прозвучали посідні звуки шумки; танець перестав.

Гірченко зі скислою головою вийшов з салі. — Гей, дай тобі Боже здоров'я, Самсонюк, за твій танець! — кликнув він, побачивши друга серед натовпу молодіж, що тиснула ся до спасенного бюкету. Самсонюк утирав торчі лиця тай лишень усміхнувся ся.

— От тільки нашого, що ще своїх танців не забули!

(Даліше буде).

вина, що всі сі пані завідують своїм маєтком самі.

Найбільше на північ висунена газета виходить між Ескімосами в Гренландії. Її редагує, складає і друкує якийсь Мелер, а він сам її навіть розносить. Свою поодинокую устрону друкарню має в Готтаб, і відси виїздить два рази на місяць в снігових черевиках в край, щоб пропагувати між своїми крайнами цивілізацію. Зпочатку були в газеті, названій „Матерія до читання“, лише прості рисунки, котрі будили цікавість і зворушували фантазію; опісля друковано букви, склади і слова, а вкінці цілі речення, котрі складають ся разом на короткі новинки. Мелер в такий спосіб навчив своїх краян читати. Тому они ему дуже вдячні, уважають его своїм апостолом, а особливо люблять его тому, що він змінив своє місце перебування. Літературне товариство в Данії вясало Мелерови добру ручну прасу, щоб він міг свою друкарню поліпшити.

Померла у Львові Марцеля Дольницька, вдова по гр. кат. пароху з Малкович, в 78-ім році життя.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

— 0 —

Нова земля.

Доктор К. Кейльган, адаючи справу в одному з чисел „Prometheus“ про сучасні новини дня, се-б то про експедицію данського вченого Ф. Хансена на північний полюс, спинають ся на тих звичах, які спостерегають ся біля полюсу (бігуна) та стоять в безпосередній залежності від географічного та астрономічного становища одного з найцікавіших місць землі. Багато дежких а сих звичах, цілком не звичайних мешканцям наших ширин, звичайна річ, відомі більшості читачів (хоча-б в першого учебника космографії). Кожному, наприклад відомо, що на бігуні землі цілого пів року тягнеть ся невідмінна ніч, а противі якої, се-б то ввідряд 80 днів, панує на землі непроглядна темрява, що освітлюють ся північним сянням, але починають ся і кінчають ся 50 днівною напів темрявою, чи смерканнем. Зате-ж через другий піврік стоить невідмінний день, то-б то в противі сказаного часу зовсім не заходить сонце, а обводять на небі круги, паралельні круговищу, чи обрію.

Так отже багато дежких уваг доктора Кейльгана о стільки цікавих та несподіваних, що ми не можемо не поділитись ними з читачами. На приклад др. Кейльган гадав собі, що коли Ф. Хансену пощастить добратись до північного полюсу та винайти там землю, зручну для людської оселости, то пришлому мешканцю полюса доведеть ся на віки поминути свої звичайні поняття про частини світа і залишити годинник як річ непридатну і цілком зайву.

Коли-б оселець полюсу забавив вбудовати собі як раз на полюсі будинок і задля свого визначити, де саме у нього північ, схід, південь і захід, так вишукування рішуче такої задачі привело б его до надзвичайної труднощі, бо з кожного боку він бачив би тільки південь. (В сьому легенько запевнить ся кождий, аби звернувшись до глобусу). По нашому поняттю і розумінню сонце опідні все буває на стороні південній, а на полюсі в день — завжди південь. Такий рішуче значно розхитув вже наші ходячі поняття про час, але-ж читач опинить ся ще в більше труднім положенню... коли довідаєть ся, що на полюсі астрономічного часу нема. І се далеко не парадокс, бо кожда точка земного шару є в залежності від ріжниць довжини, чи протягу від головного меридіану і має свій власний час. Так наприклад коли в Києві, скажемо, півдня, так обивателі Чикаго ще дуже далеко від сього обіднього часу, а хронить собі на всі заставки, бо годинник їх показує всього лишень сім хвилин після четвертої години ранку; саме тоді-ж такі у місті Томску всі ученики, виключаючи хіба тих, що в карцері, вже встигли повернутись до дому, скласти свої книжки і пообідати, бо маємо там третю годину і 38 хв. надвечір. У

місті-ж Миколаєві, що на Амурі, де годинник показує вже 21 хвилю після 7-ої вечіра, сумляві обивателі чого доброго сіли вже до зеленого столика і взяли ся за „вінта“, аби якось агаяти час та оддобити нудне житє своє в тому глухому закутку.

Так отже уявимо собі, що обивателі киевський та Янке з Чикаго та гімназист з Томска і зануджений Миколаєвець беруть у кишені по хронометру, вірно поставленому, відповідно місцевості, тай прямують до північного полюса, кождий по стежці свого меридіану; хронометри вандрівців наших показували-б цілком вірний час в противі цілої подорожі. Добравшись до полюсу кождий з наших вандрівників мав би при собі цілком вірний годинник і кождий годинник, щоб він не показував, показав було-б цілком вірно, бо кажемо вдруге, на полюсі нема астрономічного часу. Але-ж укомнаті, осередок якої ехидить ся в полюсом, кождий з чотирьох кутків лежить на меридіані, що відхиляють ся від меридіану еуміжного ріжка, на чверть кола (90 степенів) і значить дає ріжницю на цілих 6 годин астрономічного часу. Інакше кажучи, коли в одному з кутків південь, то в одному з сусідніх буде 6. година вечера, в супроти-лежному кутку північ і т. д.

Але-ж не один тільки житець квартири, що вбудована на полюсі, почував би себе збитим в пантелику. Земля, як се відомо, повертаєть ся округ своєї осі в заходу на схід і кожда точка земного шару що доби обертаєть ся повним кругом, округляючи на екваторі найбільший круг, у ширинах же, що безпосередно прилягають до полюсу — найменший. Так, наприклад, кожда точка землі, відхилена від полюсу на 20 верстов, по стежці меридіану, пробігає в годину просторінь тільки в 5 верстов, і кождий туриста, що прямує внодовж паралельного кругу і проходить всього 5 верстов в годину, має спроможу зробити кругосвітню вандрівку всього лишень в протаві одної доби. Уявимо собі, що вандрівець нам буде виповнити імпровізовану свою *partie de plaisir* зі скоростю повороту землі, але в напрямі супроти-лежному її руху, се-б то поїде (по 5 верстов в годину) не в заходу на схід, а зі сходу на захід; він від'їжджати-ме навад як раз стільки, скільки рух землі нести-ме его в перед, а від сього маємо, що видимий рух сонця для нього не буде істнувати, а здаватись меть-ся, що сонце буде на тому самому місці увесь час его подорожі. Але жрії наші протягнемо ще далі. Коли у вандрівника нашого кінє добрий, так він легію може проєскапати зі сходу на захід, їдучи не по 5, а по 10 верстов в годину і сонце тоді обійде а а для нього в протаві одної доби повний круг на обрію, але не зі сходу на захід, а з заходу на схід.

„Се є запада грядет к нам цар природи“ — написав колись один російський поет, а другий, Пушкін додав, як се відомо:

И удивленные народы

Не знают что начать:

Ложиться спать, или вставать?

Остра Пушкінова ісенітниця вандрівнику нашому стала-б сущим фактом! він справді не знав би, що почати? Бо увесь день его пішов би шиворот-на-виворот: за півднем почавсь би ранок, за ранком ніч, за понеділком не вівторок, а неділя і т. д. А коли-б ще по сказаному паралельному кругу проведена була величниця, так адміністрація дороги опинилась би в такому непорозумінню, що тільки-б рунами розвела, бо як би тут прийшло ся контролювати приїзд та виїзд потягів? Одно тільки можна було-б сказати запевно, що старенькі панночки конче-б заповняли-б той швидкий потяг, який ходив би в напрямку супроти-лежному повертанню землі, а чого? Здаєть ся досить ясно!

Отже на сьому і кинемо ми чудернацький закуток землі, де рік складаєть ся тільки з єдиного дня та з єдиної ночі, де нема ні частин світа, ні часу, ні необхідних дат. Побажавмо тільки, що-б сьміливий вандрівник щасливо добрав ся до сподіваної нової землі та понідав про неї усьому освіченому мірові.

М. III—ко.

ТЕЛЕГРАМИ „БУКОВИНИ“

—0—

Вілень, 23. падолиста. Султан дозволив, щоб ще один корабель кожної великої держави перепливав Дарданелі як другий стаційний корабель.

Відень, 23. падолиста. Бюджетова комісія полагодила титули „міністерство внутрішніх справ“, „міністерство краю оборони“ і „віроісповіданя“. При титулі „міністерство краю оборони“ сказав міністер ґр. Вельзерстаймб: Побите воєнків противить ся не лише людскости, але також військовому становищу. Найвища власть кладе на то вагу, щоб таке побите карати. В справі нового карного закону для війська перешкадає одна велика трудність, іменно що три правительства мають брати уділ в нарадах. Міністер сам старає ся, щоб реформа пенсій для вдовинь і сиріт по воєнках наступила як найскорше. Конечне уживане військової мови не можна лучити в якусь звязь з національним питанням. Против чеської мови нема жадного ворогованя. При титулі „віроісповіданя“ заявив міністер шкільництва Гавч, що приготавляючи роботи для управлїння конґруи вже покінчені. Він має узасаднену надію, що зможе вже в слїдуючїм році внести закон про остаточне управлїнене конґруи.

Прага, 23. падолиста. При вчерашних виборах до сойму з міст вибрано 37 Молодочехів, 9 німецьких націоналів, 13 німецьких лібералів і 1 Старочеха. (При виборах з сільської куриї вибрано 44 Молодочехів, 1 Старочеха і 2 з партії селянської).

В *Дрібній бібліотеці*, видаваній у Львові Костем Паньковским, вийшли доси сі книжочки разом чисел 13):

Байки Евґена Гребінки (10 кр.)
Малярї, оповіданє Всеволода Гаршина (10 кр.)
Пролїсок, поезії Павла Граба (20 кр.)
З чужого поля. Переклади Павла Граба (20 кр.)

Що то є господарність — Герінґа (переклад В. Герасимовича) 20 кр.

Поезії Осипа Маковця (20 кр.)

Оферма, оповіданє его-ж (10 кр.)

Твори Івана Сурика, переклад з російського (10 кр.)

Українські писання Митра Оленьковича (10 кр.)

Писання Василя Кулика (10 кр.)

Чернеча республіка на Афонї — Василя Щурата (10 кр.)

Нарід в неволї (то що було друковане і в *Неділі*) — 10 кр.

Микола Палкин Льва Толстого, оповіданє 10 кр.)

Останні романи Г. Сінкевича. Два відчити М. Грушівського, читані в львівськїм „Клубі Русинів“. Виданє Василя Лукича. Накладом ред. „Зорї“. 16°. 50 стор.

Твори Степана Руданського. Том I. Пісні. Приказки. Прислів'я. Байки. Бібліографічний показчик. Заголовки „Сьпівомовок“. Виданє М. Комара. Коштом видавця. — У Львові 1895. 16° 192 стор. Ціна 40 кр. (в портретом автора).

Кобзар Тараса Шевченка. Вибір поезій для народу. Частина друга. — (Книжка тов. „Просвіта“ у Львові чч. 184—185) мал. 8° 136 стор. Ціна 20 кр.

Повістки і ескізи з українського життя — А. Кримського, появили ся у Львові з друку. 8° Стр. I—IV+1—322.

РІХТЕРА

„якірні коробки з камінчиками до будови“

Ще й тепер не досягнені: суть вони найлюбленішим подарунком різдвяним для дітей трилітніх. Вони дешевші, як кождий иньший подарунок, бо тривають багато літ і їх можна навіть по довшїм часі доповнити і збільшити. Нефальшовані

якірні коробки з камінчиками до будови

суть одинокою забавкою, котра знайшла у всіх краях одногласну похвалу і котру всі ті, котрі їх знають, з переконання дальше захваляють. Хто сего, в своїм роді одинокого способу забавного і интересуючого ще не знає, той нехай як найскорше замовить від підписаної фірми новий ілюстрований цїнник і там прочитає всі дуже корисні писма і справозданя. — При закупленю прошу жадати ласкаво виразно: **Ріхтера якірні коробки з камінчиками до будови** і відкинути кожду коробку без нашої фірми і марки „якір“ яко фальшиву. Нефальшовані якірні коробки з камінчиками до будови можна набути за 35 кр., 70 кр., 80 кр. 5 зр. і вище у ВСІХ ВИДНІЙШИХ СКЛАДАХ ЗАБАВОК.

НОВІСТЬ! Ріхтера забавки терпеливості: **Яйце Колумба, громозвїд, хрестолом, загадка круга, головолом, Пітаґорас і т. д.** — В нових зошитах поміщені й задачі для подвійних забавок. Ціна 35 кр. від штуки. Лише з правдивою маркою „якір“.

Ф. АД. РІХТЕР і КОМП.

перша австрійсько-угорська ц. к. упривілейована фабрика коробок з камінчиками до будови.

ВІДЕНЬ. I. Nibelungengasse Nr. 4.

Rudolstadt, Alten, Rotterdam, London E. C., New-York.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО
„РУСКА БЕСІДА“
 в Чернівцях,
 улица Петровица число 2,
 має на складі:
„Ілюстровану бібліотеку“
 для молодїжи, міщан і селян, редактовану
 Омеляном Поповичем
 року 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893,
 1894, по 1 зр. 20 кр. за рочник, а всі 9 разом
 за 9 зр.
 — З пересилкою поштовою 9 зр. 30 кр. —

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень
 у Львові,
 улица Валова ч. 11,

засноване на підставі концесії ц. к. міністерства справ внутрішніх з дня 9. грудня 1891 р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, опертий на засаді взаїмности своїх членів, обезпечає всяке майно движиме і недвижиме против шкідливого впливу огня під найприступнішими умовами і починає можливі найнижчі премії.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошеня о уділені агенції в місцевостях, де нема агентів „Дністра“, приймають ся.

Сими днями вийде

ілюстрований буковинський православний

КАЛЕНДАР

на рік переступний

1896

Ціна 50 кр.

— (З пересилкою 55 кр.) —

Зміст.

Календар історичний. — Календар астрономічний. — Календар церковний. — Свята рускі і римські, (червоно друковані), схід і захід сонця, відміни місяця, погода. — Календар жидівський. — Поминальний календар славних Русинів. — Дім цїсарський.

II.

Наші гроші і важніші заграничні. — Міри і ваги (нові і старі). — Телеґрафічні приписи. — Почтові приписи. — Приписи желїзничі. — Скалі стемпльові. — Належитість від внесків гіпотечних. — Цяна їзди на желїзницях.

III.

Для науки і забави.

Головосїки сьв. Івана Хрестителя. (З лірика Ю. Федьковича з новим портретом поета). — О. Єрофтей Федорович. (Житєпис з портретом). — Нова устава охованю худоби. (Популярна наука). — Як закладати крамницї? (Популярна наука). Розмова Читальника з Іваном Байдужним. — Про катастроф рунтов. — Що людий єднає? (Повістка Д. М.) — Правда. (Повістка С. Я.) — Дещо з господарства. — Стихи. — Сьмішне. — Ілюстрації.

IV.

Найдокладніший шематизм буковинський.

V.

Оповідання.

ПРАВДА

ВІСТНИК

полїтики, науки і письменства, виходить двічі в місяць по ціні на рік 4 зр., на пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.
 У Львові, улица Академічна, ч. 8.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ разом з
ілюстр. додатком „Медіан“
включає:
за цілий рік 10 зр. — кр.
за чверть року 2 „ 50 „
місячно „ „ 85 „
для заграниччя 15 рублів або
24 франків.

Подписки числа по 6 зр.
з бюр. газет Л. Горюха і
Чернівцях, ул. головна ч. 17.

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу
і неділю.

Редакция і Адміністрация
„Буковини“ знаходяться в
Чернівцях (ул. Пестревича
ч. 2), куда всі дописки адре-
сувати наслідки. — Бюро
редакції отворює щодня
від 8. рано до 8. вечорок

БУКОВИНА

ЗАМІТКИ.

—0—

До посла Романчука, голови „На-
родної Ради“, ставимо такі дві інтерпе-
ляції:

1. Длячого п. Романчук в справі
последнього всенародного віча заскочив
Народну Раду своїми кроками, зробле-
ними цілком на власну руку? (П. Ро-
манчук попросту заявив, що вже поро-
зумів ся з ин. Королем і Олесницьким,
щоби скликати віче, — а Народна Рада,
рада не рада, щоби спасати опінію про
свого проводира, мусіла се его заявлене
прийняти до відомости). Чи се так має
выглядати консолідація в найблизшій
таборі народонців?

2. В *Батьківщині* пишуть п. Роман-
чук гадку, що руский клуб у Відні не
хотів піднести в парламенті справи га-
лицьких виборів, а тимчасом сам п. Ро-
манчук зі своєю знаною інтерпеляцією
в справі виборів зовсім до руско-
го клубу не вдавався о підни-
си Чому?

3. Вкінці п. Романчука і его обо-
ронців питаємо, чи то лежить в інтересі
опозиційної політики, щоби про руский
клуб за его знаний опозиційний
крек (не входимо в его партість) шири-

ти і піддержувати викрутами сплетню
про „дурнів“? Чи се приписати лише
безголовности опозиціоністів, котрі не зна-
ють що хвалити, а за що ганити?

Майже двох цілих місяців було по-
трібно, щоби „Народна Рада“ у Львові
прийшла до пересвідчення, що „органі-
зация“ повинна була бути першим га-
слом по невдалих виборах. Не можна
сказати, щоби багато членів „Народної
Ради“ не відчуло зараз по виборах по-
треби організації, до чого (хочемо в се
вірити) бажали ужити льокальних віч;
все-ж таки гасло „протест“ забрало нам
два місяці часу та ще — не дай Боже!
— без ніякого хісна. Тепер львівська
„Народна Рада“ видала відозву з дня
18. с. м., в котрій каже, що „виною на-
шого лиха, по-при дечім иньшій, єсть о-
собливо наше роз'єднанє і недостаток
організації, за чим слідує і недостаток
органічної праці. Длятого святим обо-
в'язком кожного честного і щирого Руси-
на єсть причинити ся після сил своїх до
консолідації і організації Русинів. Пе-
реведєня сего тяжкого але й конечного
діла взяла на себе „Народна Рада“ у
Львові. Она і найбільше надає ся до то-
го, бо має відповідний до такої ціли ста-

тут, упранияючий єї до підпираня інте-
ресів і змагань руского народу у всіх
політичних, культурних, суспільних і е-
кономічних відносинах, має деталічну
програму, прихильно прийняту загально
Русинів, має наконєць повагу в краю і
потрібні сили (?). Отже ми і хотіли би
перевести організацію таку, котра би
мала на цілі не тільки акцію політичну,
н. пр. переводженє всяких виборів, гро-
мадських, повітових, краєвих і державних,
але також акцію культурну і еконо-
мічну.“

„Народна Рада“ у Львові звиває
всіх Русинів вступати в члени єї, „не-
хай концентрує всі народні сили до спіль-
ної праці“.

Всякий, хоч би і дрібний початок
до організації нашого народу ми вита-
ємо і витати мєм радо. Притім кажемо
виразно, не завиваючи правди в бавовну,
що коли клуб руских послів у Відні і
евентуальний руский клуб в соїмі не
приложить рук до того, щоби мати за
собою сильно зорганізованих людей, то
будуть вічно зависимі від найдрібніших
обставин, будуть безсилні і без поваги.
Так ми кажемо про своїх людей, дарма,
що гір о правду слухати, дарма що мо-

ПЕРШІ ЗОРІ.

ПОВІСТЬ.

Написав Теодор Галін.

(Даліше.)

Відки не вийи ся і Грінка.

— А як гуляв? — спитав він тревожно.

— Славно, хлопче!

— Невже? Та я до чортової матери трош-
ки сів собі серед самої салі! Чи ви не бачили?

— Ні!

— Оттой проклятий дванадцятий крок за-
в'яз мене! — гвалтував Грінка тай почав роз-
повідати, що він властиво не винен, що упав.

— Що тепер робити мєть ся? — спитав
Гірченко.

— Що? Далі гуляти!... Тепер підуть
французські танці. От уже починають! — Грінка
зобіг назад до салі.

— Ну, я мнї досить бачив! — сказав
Гірченко і з сими словами перебрав ся аж у
третю комнату, сів коло вільного стола, на по-
тупі, тай вже не вертав ся жемі гуляючих.

Невзабаром до него пристає Самсонюк, ко-
трого також нічо не вабило на салю. Несподі-
вано в'їзав ся і богослов Опалка, поцілував
своє товаришам тай присів, сідляючи за стіл,
се з товаришами тай присів, сідляючи за стіл,
що не встане, аж не вагорить геть амно-туту!

— До стонайцять чортів! — гримнув він
кулаком в стіл.

— Що таме? — спитав Гірченко спів-
чутливо.

— О, той Фуке, той Фуке!... кельнер, пи-
ва давай!... Фуке мене збавив. А-якже, відбив
у мене дичину, оттой рудий ворог!

— Викладай пасьянса, може ти ще приво-
рожиш! — заважав Самсонюк, а задоволенем
пускаючи колаєця тютюнового диму.

— Добре тобі шартувати, але для мене
се багато значить! — сказав Опалка в переко-
нанєм, утираючи край від чвертки пива.

В комнату в'їзав Грінка.

— На макш! — викликує він, видивля-
ючи ся на Самсонюка. — Я залим в'їзав по
всїх усюдах, а він тут сидить! Ходи чоловіче,
бо там біда стала ся.

— Біда? З бідами ти обертай ся до Бі-
лецького. Я на него адав дальший клопіт а сям
вечером.

— До Білецького! Хіба в Білецьким можна
сегодні говорити? Дотепер цілий вечір каме-
нів коло тої своєї... тес... а тепер ходить в бю-
сеті та лишень за черевом тримаєть ся. Захо-
рував чи що...

— Що-ж там таке стало ся? — спитав
Самсонюк уже поважнійше. Він був байдуж-
ний до цілої забави, бо на ній бракувало кіль-
ка члєнних родин, а також в касі показав ся
недобір.

— Та той нещасливий Тухольський від-
києсь випинув тай ходить собі по салі в куцїм
сурдутику та вихихє перістєх сподиятах! Та
то чистий скандал! Деякі гості хотять навіть
забирати ся!...

Товариство зареготало ся.

— Ану, запроси Тухольського сюди! —
сказав нарешті Самсонюк. Грінка пішов, і не-
бавом в'їзав ся Тухольський, справді такий, як
его описував Грінка. Тухольський звільна при-
ступив до стола, подав по черзі товаришам ру-
ку, направив окуляри, заклапав руки у кишені і
став. Всі почувли коміам его становища, ли-
шень Опалка морщив брови і дивив ся у свою
склянку.

Самсонюк подивив ся на Тухольського а
боку тай усміхнув ся.

— Ти знаєш, що мені сказав один това-
риш, як тебе побачив?

— Ні!

— Сказав: біда стала ся!

— Се він справді добре сказав. Бо череа
мене танцююча пара упала. Я якось похвизнув
ся на тій вашій карколомній підлозі і — біда
стала ся! — Тухольський присунув крісло тай
приєїв до стола.

— Але, скажи, чоловіче, чому ти не ки-
нув на себе якусь відповіднийшу одежину? Хоч
би де позичив!

— Чому? Ні! Ти скажи мені, чому я би
мав її зичити? Адже череа те наш нинішній
недобір певно не повеселів би.

— Ти все ще такий чудак?

— Е, ти мене розумій, а не плети дур-
ницї! Я кажу, що як би ми збули ся тих ла-
стєвичих хвостів а натомієць попроесли дичат,
аби вони покриточували на станиках, там, де
ще коньче потрібно, хоч би якої організини, то
й недобору не було би. Приходило би більше

Гайський мови. Видавець, голова північно-американської місії, пресов. Микола в обруситель. Цікаво, якого духу надасть він своїй газеті на американській вільній землі.

Міністерства хліборобства і державного скарбу ухвалили зробити висліди на Катеринославщині, чи нема там жид мінеральної соди, котрої можна би уживати на поле замість гною.

В Варшаві знов дозволено катедру церковної історії.

Комітет міністерства народної освіти через харківського губернатора оповіщає, що твори Квітки-Основ'яненки (5. том) він ухвалив для бібліотек середніх і нижчих шкіл міністерства освіти, а 6. том лише „допускає“ уживати. Щось надзвичайне! Українську книжку ухвалив міністер для шкільних бібліотек! Мабуть не один член комітету адивував ся неконсеквентності своїх товаришів...

Мало не всі російські газети писали, що від Петербурга до Києва піде нова залізниця. На превеликий жаль ся чутка показала ся очевидно вигадкою.

В Харківщині лютують дієтерит, шкарлатина і тиф. Найліпшим ліком против дієтериту тепер визнають ся противдієтеритна сироватка.

Новий місіонерський журнал видавати меть ся в Києві від нового року під назвою: „Місіонерське обозріння“. Ціль його бороти ся з націоналістами та місниками. Цікаво, якої слави і наслідків він здобуде!

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 25. листопада 1895. р.

З бук. красового правительства. Конденсатив практикант Крижановский іменованій конквентом. — Перевесено комісари Мойсевича з Сучави до Чернівців, конц. практиканта Катенія Тарновського з Чернівців до Сучави; комісари Томащука з Сучави до Чернівців; конц. практикантів др. Роберта Корна з Сторожинців до Чернівців, а Роберта Прокоповича з Чернівців до Сторожинців.

Президент буковинського красового суду Веселі поїхав на чотирьох леді до Німеччини, щоб враз з президентом васного красового суду у Львові Тхуржандом студіювати устрій суду німцях, бо новий австрійський цивільний процес в багатьох намірах відновляє також німцях.

Відзначено. Цісар надав судовому радникові у Львові Іванові Нидашови з нагоди его переходу в стан сталого супочанку титул і характер старшого судового радника.

Руско-народний театр переїжджає з дня 26-го с. м. з Коломиї до Львова і розіграє там два 30-го с. м. серію представлень в салі „Клубу поштового“.

Товариство учителів і учительок в Чернівцях відбуло дня 19-го с. м. своє повне засідане під проводом голови тов. ректора Дерера. Учитель Дубинський порушив гадку, чи не добре було би з нагоди торжества 50-літнього ювілея назвати нашого цісара засновати „притулок для учителів“; в сій справі рішено, щоб виїхав товариства ревно загляв ся тим проектом і предложив загальним збором свої висновки. Що до відношення тов. до красового товариства учительського, то сконстатовано, що „товариство учителів і учительок в Чернівцях“ не є властиво філією красового учительського тов. вже тому, що о тім нема згадки в статутах. Лише тих членів „товариства учителів і учительок“, котрі платять місячно 25 кр., уважає ся також членами красового тов. учительського, але не товариство саме. Коли приїде час заплатити ті вкляки, то тоді

треба буде над справою застановитись. Відчитом п. Мілера про „обговорюване казок в народній школі, головню в елементарній класі“ закінчено засідане.

Руска мова мала після ухвали міської ради в Коломиї бути заведена в першій класі міської народної школи на Надвірнянським передмістю вже з початком сего шкільного року. Тимчасом галицька рада шкільна краєва знесла ту ухвалу під закидом, що мовто шкільні влади ще не мали спосібности (?) пересвідчити ся, чи виклад рускої мови справді там потрібний чи ні. В наслідок сего відмовленого рішення замкнено руску класу, а діти розділено до польських паралелок. Нам дивно, що галицька рада шкільна краєва уважає рішення коломиїської ради міської нем родатним. В коломиїській раді міській засідає польська більшість а та мабуть довго і глибоко думала над тим, чи запровадити рускі паралелки чи ні. А коли вже рішила ся за отворенем руских паралелок, то мусіла пручини бути досить важні, так що они могли вистарчити також для ради шкільної краєвої... Може би заступники Русинів в галицькій раді шк. кр. зняли ся тою справою і відвернули ту тяжку руку...

Обхід пам'яті Міцкевича. устроений польським акад. товариством „Ognisko“, відбуде ся задля наступних перешкод аж дня 6-го грудня с. р.

Конвенцію про регуляцію Прута на Буковині оголосила урядова Wiener Zeitung з дня 23-го с. м.

Військо а соціалісти. Військова власть в Чернівцях заборонила войкам заходити до вісьмох кавирень і цигирень міських, бо, як стоїть в мотивах того закау, туди заходять соціалістичні агітатори.

Поклад вугля на Буковині? З Серету доносить, що в селі Гропана поміж тамошній селяни при копаню керини на поклад вугли і навіть кілька кошів вугля надобув на верх. Але опісля зачала ся слота, керинця зачала ся і доси ніхто не взяв ся наново копати.

Новий двірський поїзд для нашого цісара складає ся в 9 возів, а ціле їх устроєне, хоч величезне, єсть дуже практичне і визначає ся простотою. В першій возі поміщено машину вигворюючу електричність до освітлюваня цілого поїзду. Другий воз, поділений на кілька переділів, єсть свильнею цісарської служби. Дальше ідуть переділи для прибічних стрільців, для прибічного слуги цісари і цісарка тоалета. До неї притикає спальня самого цісари. В куті того відділу стоїть неабияк велике ліжко зі столиком і електричною лампою. Всі меблі і стіни тої комнати покриті зеленим суком, вікна в ній подвійні а різні пралади хворять сячого перед продувом. О годніш піз до девятої а найпізніше о девятій вечером цісар удає ся на спочинок. До спальні притикає комната, де цісар працює, вибита також зеленим суком. Стоїть в ній артистично викінчене бюро, годинник, софа і фотелі. За тим кабінетом ідуть разом відділи призначені для цісарської дружини. Попри ті переділи тягнє ся як в звичайних вагонах коридор, куди цісар переходить з свого кабінету до комнати призначеної на курєне. Стіни єї вложєні шкірою. Найсарнійше представляє ся їдальня. Довгий вузький стіл, застелений зеленим суком, тягнє ся вздовж цілого вагона. Тяжкі крісла покриті сьм брунявою шкірою. Той вагон єсть найбільший, а его стелю красять образи. За їдальнею цісарською їде їдальня осіб недолучених до цісарського стола, відтак цукорня, кухня, а вкінці відділи для служби. Ціла довжина поїзду виносить 117 метрів. Цісар уживав вже того поїзду в часі тогорічних маневрів.

Агента поліції Розенравха в Коломиї арештовано під закидом уїду в крадіжки і нахуляти урядової влади. Справа має ся так: Переїжджаючи з Вишніви жидови вкрадено 600 зр. В Коломиї доїс той жид о крадіжки Розенравхоні. По кількох днях визнав Розенравх того жиди до Коломиї, а опісля з ним поїхав до Станіславова. Там Розенравх заявив, що вираді злочин віднайшов, але сей не хоче зійти ся з вишнівським жидом і лише передає триста і кіль-

кадесять зр., що лишили ся з украджених 600 зр. Розенравх передав ту решту, але зажадав від жиди присяги, що о сій справі навіть згадає і не буде дальше доходити решти страти. Але жид не лодержав слова і домагав ся решти грошей або названя злочин. Вкінці доїс він про все прокураторії, котра казала увязнити Розенравха, бо він о цілм випадку не доїс своїм влади.

Електричний трамвай а водопроводи. З уваги на те, що в Чернівцях вже впроваджено вжите водопроводи, а сліуючого року буде заведений електричний трамвай, буде не від річи спіймнути о важнім відкриттю з найновішого часу. Електрика в силі 500 вольт, що перебігає по дроті понад улицю, а опісля за помічю друка на даху вагону має перейти до моторів порушюючих колеса, має після теорії вернути по сполучених з собою шинах до центральної стації. Але в практиці показує ся, що 30—40 проц. електрики заходить до землі. Особливо підчас слоти можна се явище сконстатувати. Очевидно шукає електрика доброго провідника і тому входить в металі найскорше, значить, електрика переходить на рури водопроводів і впливає на них так шкідливо, що до кількох літ рури розсипують ся, коли їх дітканє ся лопата. В Америці веде ся в таких сравах кілька процесів. Кілько часу треба, щоб електрика знищила рури, сего докладно означити не можна, але один рік вистарчає, щоб шкода була очевидною.

Каналізація в Коломиї. Дня 16 с. м. віді була ся в Коломиї анкета в справі каналізації, котру задумує місто запровадити. В тій анкеті взяв участь також представителі фірми Пітель і Бравзевтер, котра перевела каналізацію в Чернівцях. Вислано до Чернівців одного радного і міського будівничого, котрі мали пересвідчити ся, як переведено каналізацію. Не знаємо, яку інформацію одержали ті два панове, але ми радимо коломиїській раді громадській бути осторожною, бо вже досить Чернівці понеклись на тих підприємствах!

Помер о. Іван Левіцкій, совітник львівської митрополічної консисторії гр. кат. парох в Гостові, бувший посол до галицького сойму красового, в 75-ім році житя, а 49-ім святицтва.

ТЕЛЕГРАМИ „БУКОВИНИ“.

Відень, 25. листопада. Цісарева відїхала до Кап Мартен.

Будапешт, 25. листопада. Цісар зізволів на предложенє міністра шкільництва, щоб допустити жєнщини до науки на тутейших університетах.

Париж, 25. листопада. Бувший міністер заграничних справ Бартельмі помер.

Атени, 25. листопада. На Креті панують поважні розрухи, вимірені против Турків.

Ціни збіжя і других продуктів.

Дня 23. листопада 1895.

	Львів.	Чернівці.
Пшениця . . . від	7.— до 7.35	від 7.30 до 7.40
Жито	6.40 „ 6.75	„ 6.30 „ 6.40
Ячмінь	5.35 „ 6.10	„ 5.50 „ 6.—
Овес	5.40 „ 5.65	„ 4.80 „ 5.—
Ріпак	8.25 „ 8.75	„ 8.75 „ 8.90
Горих	5.50 „ 7.50	„ 7.50 „ 7.75
Вика	5.50 „ 6.20	„ — „ —
Льнянка	— „ —	„ — „ —
Біб	— „ —	„ — „ —
Бобик	4.60 „ 5.—	„ 4.90 „ 5.—
Конюшина черв.	30.— „ 40.—	„ — „ —
Конюшина біла	40.— „ 60.—	„ 43.— „ 50.—
Конюш. шведск.	30.— „ 38.—	„ — „ —
Кман	— „ —	„ — „ —
Аниж	— „ —	„ — „ —
Кукурруза . . .	5.80 „ 6.40	„ 5.40 „ 5.50
Хміль 40.— до 60.—	зр. за кільо у Львові,	оконяж за 10,000 літрів 14.25—14.75.

В Дрібній бібліотеці, видаваній у Львові Костем Павловським, вийшли досі сі книжочки разом чисел 13):

Байки Евґена Гребінки (10 кр.)

Маярі, оповідане Всеволода Гаршина (10 кр.)

Пролісок, поезії Павла Граба (20 кр.)

З чужого поля. Переклади Павла Граба (20 кр.)

Що то є господарність — Герінґа (переклад В. Герасимовича) 20 кр.

Поезії Осипа Маковей (20 кр.)

Оферма, оповідане его-ж (10 кр.)

Твори Івана Сурика, переклад з російського (10 кр.)

Українські писання Митра Оленьковича (10 кр.)

Писання Василя Кулика (10 кр.)

Чернеча республіка на Афоні — Василя Шурата (10 кр.)

Нарід в неволі (то що було друковане і в Неділі) — 10 кр.

Микола Палкин Льва Толстого, оповідане

Останні романи Г. Сінкевича. Два відчиті М. Грушевського, читані в львівському „Клубі Русинів“. Видане Василя Лукича. Накладом ред. „Зорі“. 16°. 50 стор.

Твори Степана Руданського. Том I. Пісні. Приказки. Прислів'я. Байки. Бібліографічний покажчик. Заголовки „Сьвітомонок“. Видане М. Комара. Коштом видавця. — У Львові 1895. 16° 192 стор. Ціна 40 кр. (в портретом автора).

Кобзар Тараса Шевченка. Вибір поезій ли парсду. Частина друга. — (Книжка тов. Про сьвіта“ Львові ч. 184—185) мал. 8° 136 стор. Ціна 20 кр.

Повістки і ескізи з українського життя — А. Кримського, появили ся у Львові з друку. 8° Стор. I— IV+I—322.

Василь Чайченко. Байки. — Накладом редакції „Зорі“ у Львові, мал. 8° 68 стор. — Ціна 30 кр.

ТОВАРИСТВО „ПРОСВІТА“

при зближаючи ся ієнітах в школах народних подає до відомости Сьвіта. Рад Шкільних, Виов. сьвященників, катихетів, учителів і родичів, що книжки накладу товариства, приволоні кр. Радою шкільною на премії для учеників, красна оправлені з позолоченими берсками, можна купити в канцелярії товариства при улиці Вірменській ч. 2 по сльдууючій ціні:

Роскази про сьмі пророки 20 кр. Оповіданя о житю сьв. Варвара і Габба 20 кр. Повістки для дітей 27 кр. Сестра 15 кр. Байки 22 кр. Історія Русин ч. I 25 кр. Історія Русин ч. II 23 кр. Лев і левихи 24 кр. Рогата худоба 45 кр. Про живоглоти і лиса 20 кр. Великий Франклин 16 кр. На до-світках 22 кр. Серед ледового моря 25 кр. Житє сьв. великомученика і мькря Пантелеймона 20 кр. Дрібна шити господарка, а великі гроші 20 кр. Відкриття Америки 22 кр. Заїрота мьдлі і поже-точи 42 кр. Перекладом 18 кр. Бирок і Методий 22 кр. Молитвенник народний (в зичайній опра-ві) 20 кр.

є лужий оправі:

а) хрест золотий і позолочений хрест з переду 25 кр. б) ціла оправа золотая, берска золотий і позолочений хрест з переду 35 кр. — Молитвенник народний великий по ціні 90 кр., 1-10, 1-30, 1-60 і 1-80 кр.

Всякі замовлення висилають ся скоро і точно.

Видає тов. „Руска Рада“ в Чернівцях.

Котвиця

Liniment. Capsici comp.

з антики Ріхтера в Празі, загально признаний знаменитий усмирю-ючий лік на втиранє: по ціні 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всіх апіках. Просимо жадати сей загально улюблений домашній лік просто під назвою

Ріхтера Liniment з котвицею і приймає з остерожністю лише фла-жки зі знаменем охоронним „Котвиця“, бо лише ті правдиві.

Апика Ріхтера під водотик львом у Празі.

ВІШОВ

МОЛИТВЕННИК

виданий „Просвітою“

в народній мові, великий, обіймаючий 640 сторін друку, найновіший зі всіх таких Молитвенників.

Молитвенник сей містить в собі: I.) Молитви щоденні ранні і вечерні. II.) З Бо-гослуженя церковного, іменно: а) з Вечерні, б) з Повечерній малої, в) з Повечерній великої, г) з Утрені, д) Літурґія сьв. Іоана Золотоустого, е) Молитва з часі сьв. Літур-ґії. III.) Тайни покаання і пресьв. Евхаристії. IV.) Молитви для різного віку, стану і в різ-них потребах. V.) Молитви в часі великого посту. VI.) Молитви на празники а) Господ-ські, б) Богородичні, в) Сьвятых. VII.) Молит-ви сполучені з підлустами, VIII.) Акафіст до а) Ісуса Христа, б) Пресьв. Богородиці в) сьв. Отця Николая. IX.) Молебєн до пресьв. Богородиці. X.) Тропарі, кондаки, богоро-дичні і прокимени а) величїні, б) щоденні, в) на празники Господські, Богородичні і Сьвятых, г) на деякі потреби. XI.) Колади і інші пісні церковні. XII.) Місяцослов цілого року.

Сей молитвенник дістати можна в кан-целярії товариства „Просвіта“ і в книгарні Ставропигійській і перепп. заведеню Мих. Споярського по таких цінах:

- 1) Молитвенник брошурований — зр. 70 кр.
- 2) оправлений на-пів в золоту і одвітними відтисками — „ 90 „
- 3) оправлений ціло в золоту з золотими і відтисками 1 „ 10 „
- 4) оправлений як під 3) з до-датком золотих береґів 1 „ 20 „
- 5) оправлений на-пів в шкіру з золотими і відтисками 1 „ 10 „
- 6) оправлений ціло в шкіру з золотими і відтисками 1 „ 60 „
- 7) оправлений як під 6) з до-датком золотих береґів 1 „ 80 „

Замовляючи поодинокі Молитвенники зовольте прислати на оплату почти 20 кр

Альбум заслужених Русинів.

Ціна 70 кр.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровица число 2,

має на складі:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодіжи, міщан і селян, редактовану Омеліном Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894, по 1 зр. 20 кр. на речках, а всі 9 разом за 9 зр.

— 3 вересилкою поштовою 9 зр. 30 кр. —

Відповідає за редакцію Осип Маковей

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень у Львові,

улиця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесії ц. к. міністерства справ внутрішніх з дня 9. грудня 1891 р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, опертий на засаді взаїмности своїх чле-нів, обезпечєє всяко майно динжже і недвижже про-тив шкід огнених під найприступнішим усяким і почислєє можливо найнижчі премії.

Всякі шкоди ліквідують ся і ви-плачують ся сейчас по пожарі.

Зголошення о ухлєні агєнції в місцевостях, до яких агєнція „Дністер“, приймають ся.

Сими днями вийде

Ілюстрований буковинський православний

КАЛЕНДАР

на рік переступний

1896

Ціна 50 кр.

— (3 вересилкою 55 кр.) —

Зміст.

Календар історичний. — Календар астро-номічний. — Календар церковний. — Сьвята ру-ські і римські, (червоно друковані), сьхід і захі-сонця, сьхідні місяці, погода. — Календар жи-дівський. — Поминальний календар сьвятых Ру-синів. — Дім цїсарський.

II.

Наші гроші і важливіші заграничні. — Мі-ри і ваги (нові і старі). — Телеґрафічні припи-си. — Почтові приписи. — Приписи желїзничі — Складі стемильові. — Налєжитість від конси-ґіотечних. — Плани Ізди на желїзницях.

III.

Для науки і забави.

Головосїки сьв. Іоана Хрести-теля. (З лірика Ю. Федьковича з новим пор-третом поета). — О. Еростей Федоро-вич. (Житєпись з портретом). — Нова уста-ва охованю худоби. (Популярна наука). — Як закладати крамниці? (Популярна наука). Розмова Читальника з Іва-ном Байдушим. — Про катастер рунтової. — Що людий єднає? (По-вістка Д. М.) — Правда. (Повістка Е. Я.) — Дещо з господарства. — Стиги. — Сьмішне. — Ілюстрації.

IV.

Найдокладніший шематизм буковинський.

V.

Оповідання.

ПРАВДА

ВІСТНИК

полїтики, науки і письменства, виходить двічі в місяць по ціні на рік 4 зр., на рік року 2 зр., на чєть ро ку 1 зр. У Львові, улиця Академична, ч. 8.

З друкарні Г. Чопи.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ разом з
ілюстр. додатком „Медіан“
вносить:
на цілий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно „ 85 „
для заграниці 15 рублів або
24 франків.
Поодинокі числа по 6 кр.
в бюрі газет Л. Горовіца в
Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу
і неділю.

Редакція і Адміністрація
„Буковини“ знаходиться в
Чернівцях (ул. Петровська
ч. 2), куда всі донки адре-
сувати належить. — Бюро
редакції отворене щодня
від 8. рано до 8. вечерю

Перегляд політичний.

— 0 —

В Австрії звертають головну увагу на вибори до чеського сейму. Ми вже згадували о тім, що в теперішній кампанії не вольє участі староческа партія і лише поодинокі сторонники виступають яко місцеві кандидати. Отже вже наперед знали всі, що в чеських політиках вийдуть головню молодоческі кандидати. За те очікували всі завзятої борби в німецьких повітах, бо сям разом виступали німецькі націоналісти і яко воганізована партія, а надто воганізована ся і християнсько-соціална партія до виборчої кампанії. При виборах в сільській курії вибрано 44 Молодочехів, 1 Старочеха і 2 з партії людовой. При виборах в міст вибрано 37 Молодочехів, 1 Старочеха, 13 лібералів і 6 німецьких націоналів. При виборах в торговельних палат вийшли послами 7 Молодочехів, 1 Старочех, 6 німецьких лібералів і 1 німецький націонал, а в більшої поємости вибрано 16 консервативних кандидатів фідейкомісового комітету і 54 з не-фідейкомісових кандидатів. Як видно з числа, вийшли в сих виборів побідносно Молодочехи, а найбільше страти треба записати по стороні німецьких лібералів. Та в Молодочехи мали не одну тяжку борбу; але найцікавішим явищем є безперечно вибір Кароля Іро, прихильника антидинастичної німецької фракції Шенерера в Хебі і упадом догослітного посла Руса в Комотів. В новім сеймі Чехів буде засідати около 90 Молодочехів, бо в деяких повітах прийде ще до тіснійшого вибору; окрім Молодочехів будуть Старочехи в дуже малім числі, німецькі

ліберали, німецькі націоналісти, фідейкомісова і не-фідейкомісова чеська шпихта, один омлядиніст, 2 заступники селянської людовой партії — як видно, склад досить ріжнородний. — В Країні відбули ся дня 21-го с. м. вибори до сейму в сільських округів і вийшли без виімкі всі 16 кандидати клерикального (консервативного) словінського стороництва. При виборах в міст вибрано 7 радикальних Словінців і 1 німецького ліберала. Цілий крайський сейм складає ся з 37 послів; коли дочислать ся до вибраних 16 Словінців-консерватистів ще одного посла вірільного, то бракує тому стороництву до абсолютної більшости всего лише 2 голоси.

Новий німецький парламент має вже небавом зійти ся на нову сесию. Про програму праці доносять з півурядового жерела, що передовсім прийде під парад державний бюджет. Між проектами законів, котрі мають бути предложені парламентові, будуть: закон про маринарку і проєкт закону про торговельні палати. Дальше наводять: новелі про відшкодованє для невинно засуджених і про поновленє введенє протесту протів зміру кар, проєкти законів про поборюванє нечесної конкуренції і про реформу біржи. Ті проєкти законів не заповідають виправді бурливих дебат, але за те богато праці, котра вийде на хосен народу, що в парламентарних скандалів торічних певно не винне жадного хісна.

Італійський сенат і парламент сими днями розпочали наново свою працю, котру застановили в кінцем липня. Внутрішнє політичне положенє не змінило ся зовсім, з виімкою хіба більшого напруженя стосунків між

національною державою а папою в нагоди торжеств у вересни. Дякуючи конституційному устроєви Італії можуть послати навіть підчас Феррій ставляти інтерпеляції до правительства, тому то в Італії нагромаджує ся як в жадній державі величезне число інтерпеляцій, головню зі сторони опозиції. Сего разу число інтерпеляцій не є надто велике і всі они відносять ся до трех головних точок: передовім встановленє виімкових устав, котрі ухвалено пла-стиво протів анархістів, а котрі правительство описля употребило також протів агітаторів-соціалістів. Але великого крику ті інтерпеляції не зроблять, тим більше, щота виімкова устава тратить вже в кінцем сего року свою силу. Більше галаєу наробить друга справа: відношенє правительства до церкви, до папи, а в сполученю з тим також подорож короля Португалії Дон Карлоса. Та вже тепер можна знати, що італійський президент міністрів Крієпі збуде ті інтерпеляції, як доси, заявленєм, що придержує ся існуючих законів. — Третя справа була-б колоніальна політика в Африці. Протівники закидують, що італійське військо поєсувало ся за далеко наперед, а знов деякі фантасти жадають, щоби військо машерувало ще дальше. Тим дано правительству нагоду, одну партію збити закидами другої; іменно оно скаже одній, що військо мусіло так далеко машерувати, щоб знищити силу Менеліка, а другій партії заявить, що не могло дальше машерувати, бо державні финанєи та й не коньче спокійне політичне положенє того не допускали. Ще надіють ся закиди Кавальотіого протів моральности Крієпіого; наново будуть мабуть піднесені закиди в справі ордеру для Корнелія Герца і збанкротованя Banca Romana

18)

ПЕРШІ ЗОРІ.

ПОВІСТЬ.

Написав Теодот Галія.

(Конець.)

ХІ.

Питаетесь, пані,
Чого я журю ся,
З веселі гати
До дому влету ся?
Не мені до паря
Очепята хари
І не до любови
Мені черні брови.
В. Кулик.

Слідуючого дня коло одинадцяті години перед полуднем Циль Білецький і Кирило Самосюк все ще находили ся при купі, на Цилевій кватирі.

Соняшні промінї косо впадали крізь вікна і яскраво освітлювали балеві, чорні, сильно кімнаті стріи, в котрих все ще находили ся молодці.

Циль лежав боком на ліжку, підперши правицею розчухрану голову. Бго лице стало на третину менше, очі глибоко запади, їм мов не давали виступити товсті з-на пальців синці під ними. Навируг рота виділила ся нізеньковатай палими. Се був вираз перебутої натути — ніхлі бурі Циль байдужно дивив ся наперед себе.

По комнаті похажав то постоюював его також видимо струджений друг.

Якийсь час товариші мовчали. Кирило довгими кроками ходив по комнаті, заклавши руки назад, і ступаючи, оглядав кінчики черевників. По лицю видно було, що він, наговоривши ся доволі, збирал плоти своїх слів. Певне задоволенє грало накрут уст.

— Отже ми рішили — зачав він знов, не підводячи очей — що се все, що ми тепер пережили, належить вже до історії. І з усього випадку лишаєт ся нам одно, на будуче тимити научку.

— Ти її любиш, кажеш. Придустім отже, що ти в неї влюблював ся. Вона се бачила і то їй сподобало ся. Ти певно й сам їй сподобав ся. Ти може був перший мужина, в котрим вона стрітила ся ближше, і тому, цілком природно, звернула деяку пайку своїх любовних бажань на тебе. Ти за те зволів собі уро-їти, що вона всю себе готова віддати тобі! Тимчасом вона тобі віддавала лишень хвилині вітхання чи там подльунки. Се був твій перший блуд, корінь лиха. Вона не мала на думці жертвувати собою аж так далеко, аби згодити ся на те, чекати на тебе, заким ти зможеш одружити ся, одним словом, заким ти станеш готовим чоловіком, мужчиною! Розумієш ти, що вона тебе навіть не могла любити, коли мусіла собі в-одно уявляти, що з тебе має колись виклювати ся чоловік для неї? Розумієш ти, що ти доти, вивши річ формально (а жєнщини формалісти!) — мусів для неї адавати ся лямкою, а котрою можна грати ся, але котра живої людини не заступить!? Що то загалі за брехливий вираз: чекати? Се або брех-

на перед „світлом“ або взаїмне ошуканьство! — Отже тут є той другий блуд, котрого ти, розумієш ся, не бачив. Ти не бачив, що той стосуюнок, в який ти хотів вступити, попросту був би став для тебе понижаючий, а для неї сьмішний, для обоїх же нас утяжливий. Третій блуд був той, що ти не бачив, або не хотів бачити, що твоя мила зовсім не стратила адорових глудів так як ти, лишень попри прихильність до тебе мала свої адорові гадки, або бодай адрове жіноче чутя (інстинкт). Але ти сего адрового чутя навіть і не питав ся, бо ти не ставив любови в залежність від чутя, але малював собі яко душевну чесноту. Однак, се не та любов! Тому то ти, коли вчєра її мати представила тобі несподіваного жєнєху Ірини, того доктора Скалєковича, крикнув: „Як вона мене зрадила!“ — Вона тебе не зрадила, вона собі вибрала чоловіка — тай годі! Коби ти вже був сам свій пан, вона би тебе не покинула задля того їй мало знамогого доктора, се є певно, а так — вибачай! Се були блуди, в котрі ти, на жаль, попав. Від дальших блудів ми якось устерегли ся — і будемо стерегти ся.

— Що в она через дві години рішила ся дати єму свою особу, се не диво: подиви ся лишень на ту боротьбу о чоловіка, яку веде нинішнє залєжнє жінцтво!.. Що він так прудко рішив ся, се також не дивинця: подиви ся лишень на ту погоню за багатим посагом, яка відбуваєт ся перед нашими очима! Ти би свою заможнєньку панну десять раз утратив, заким би дочекав ся слабу! —

Дивна сила розуму! Вона перемогла, по-

Та вже в минульшій сесії правительствена більшість відперла рішучо ті закиди і тим сильніше стала по стороні Кріспіного, чим більше виступав Кавальоті против него. Без сумніву і сего разу буде так, що Кавальоті своїм виступленням лише ще більше скріпить і так уже сильне становище Кріспіного.

Французьке міністерство Буржоа держить ся по мимо того, що опозиція заповідає йому лише кільматизмне існування. Правда, оно хилить ся то на право, то на ліво, то до уміркованих республіканців, то до соціалістів, але неімовірно скріпило его становище уявлення Артона, званого а панамського процесу. Той Артон вже передав англійським судам сине 104 французьких депутатів, котрі мали в справі панамській дістати хабарі. Він перебував в Англії і говорять, що о тім знали попередні французькі міністерства, але не мали відваги его уявити. Аж Буржоа на те відважив ся і тим одбув собі немалу популярність. Надто запевнив Буржоа, що постарав ся вже о те, щоби Англія видала Артона французьким судам. Соціалісти боять ся тепер виступити остро против нового кабінету, щоби опісля їм не закидувано, що повалили его а бояни перед відкриттям Артона. Дальше збільшило міністерство свою популярність довершенням закону о податку спадковим. Новий закон ухвалено великою більшістю, а міністер фінансів заявив, що цілю закону є, витягнути багатів до участі в тиграх держави. В кабінеті знаходять ся два незаховні міністри, міністер війни Каванік і міністер маринарки Локроа. Каванік хоче зреформувати козацьку армію без числухана фавихих людей, а Локроа найшов великого противника в команданті маринарки Жерви. Хоч військові сфери надіють ся зі справедливості Каваніка багато поліпшень, та все ж таки не можуть ему простити такого малопажених фавихих людей. — Між Францією а Росією настали якісь кивси: La Marine Française скаргить ся, що Росія зборонила французькому амбасадорови в Петербурзі оглянути роботи на кораблі „Nordstern“, хоч Франція допомогла Росії при зладженню малокалібрових стрільб, обьявила тайну бездимного пороку і дала позичку в сумі п'ятьох мільярдів. На те підпіймає St. Petersburg Ztg., що Росія признає прихильність і признає Франції, але Франція перша подала руку до тої признаки на випадок загрози європейського мира. А коли Франція думає, що Росія за тих п'ять мільярдів запродала ся, то але думає, бо Росія не дасть ся вести демократичній республіці, котра від року до року піддає ся чим

раз більше розростаючому ся соціалізови і котрою кермує самоволя і химера парискої гололи...

В теперішній порі стало для кожного Болгарина гаслом: дивись на право (на схід) і держи стрільбу bei Fuss! Але се не перешкаджає поодиноким партіям а собою порогувати, на кілька годинних засіданнях собраний виправляти скандали і т. п. В опозиції мають найбільший вплив Радославов і Каравелов. Радославов заявив у своїм органі „Narodni Prava“, що як довго § 38 тірновської устави не є змінений, не може о переході ки. Бориса на православ'я бути бесіди. Тому поставив прихильник Радославова Вачев в собранию внесення, щоби на слідуєчій засіданню вела ся дебата над зміною того параграфу, але собрание відкинуло те внесення. Тимчасом доносить Германія, головний орган католицьких Німців, що князь Фердинанд просив папу о пораду в тій справі; на се мав папа відповісти, що згаджує ся на перехід ки. Бориса на греко-католицьке віросповідання. Сю вість треба, як взагалі кожду в сій справі вість, прийняти до відомости а всякою резервою.

Цікаву вість принесла Kölnische Ztg. а Петербурга. Після неї мав губернатор єв. Синоду Побідоносцев написати до міністра внутрішніх справ письмо, в котрім заявляв, що краді на границях в потішаючий спосіб зливають ся в одну цілість а серцем і корінням Росії. Православна церква розвиває ся на загальне задоволення. Отже в тім напрямі не потрібно вже жадних надзвичайних засередств адміністраційних, диятого повинно міністерство внутрішніх справ на будуче залишити всякі такого рода засередства. Köln. Ztg. додає, що в петербургських політичних сферах приписують тому зайвленню Побідоносцева велике значіння і догадують ся, що оно не вийшло а власної ініціативи Побідоносцева, а просто на вправний розказ царя і після его сказівки. — Велик. ки. Константин хоче уступити зі становища председателя ради державної. З Петербурга доносить в сій справі, що цар на те не хоче пристати і готов лише дати ки. Константин дошу відпустку для поратования адороння та іменувати ему заступником Побідоносцева. В такому случаю прийшов би на місце Побідоносцева київський генерал-губернатор Ігнатієв.

На більшу увагу асладують вибори до громадських рад в Бельгії. Їх вагу підносять вже хоч би та обставина, що при сих виборах перший раз ужито практично нову ординацію

виборчу, оперту на дуже широкій і ліберальній ассаді, а випроважуючу аравом а житє такі поправи загального голосовання, о котрих доси говорено лише у виводах теоретиків. Іменно в громадську виборчу ординацію випроваджено т. зв. плураметичну систему а також систему пропорціональної репрезентації, значить ті, що платять дуже великі податки, одержують цілу родину або призначають ся більшою оєвітю дано, більший вплив на громадські справи за допомогою права кількоразового голосовання при виборах. Успіх був надсподіваний добрий. Головний контингент попередньої громадської ради становили ліберали; тепер же перейшли найбільше соціалісти і католицькі консерватисти, а лише в деяких громадах перемогли ліберали. Але біда в тім, що соціалісти домагають ся внесення особистого майна і повалення монархії, а на се не можуть ніяк агодити ся консерватисти і в тій цілі вийдуть а лібералами в компроміс, котрі вісниці будуть аа своєю головною цілю мати спільне поборювання соціалістів. — Бельгійський парламент розпочав свою працю. Щоби сего року не повторили ся скандали а минулого року, змінено регулямін подібно як у нас, а президент палати був амушений припинити поєлам, щоби заховали в своїм поступованні і в бесідах чести...

Мала Португалія перебула тепер також нові вибори на підставі зміненого королівським патентом виборчого права, після котрого лише 120 поєлам має ся вибирати, а не як доси 180. При виборах перейшло 90 правительству прихильних кандидатів, а 30 консерватистів-опозиційних. В виборах не мали участі республіканці і соціалісти, бо таке гасло видали комітети тих партій.

Туреччина ачинає мало-по-малу утихомирювати ся. Командант четвертого корпусу навіть видав циркуляр, що а виїзком одної часті Вірменії всі інші візати вже успокоєні. Зрештою й тепер надходить ріжні неохоті а собою вісти про вірменські розрухи; одио а лише, що Вірменії все ще не аспокоєні ся, що борба веде ся далше а деяких місцевостях, де діють ся страшні річи. Доносять, що цілі села палать і убивають людей. З другої сторони треба признати, що султан вий ся цілком серйозно до утихомирювання ворохобників і не спиняє європейських держав в їх намірах, щоби забезпечити житє і майно християн в Туреччині. В тій цілі мають всі держави асладати ще по одному кораблю на Босфор, але то лише а засередство для більшого обезпечення християн, котрого уживуть лише в найгіршій небезпеченості.

бідила рішучо. По семигодинній розмові а Самономом Циль думав і підчував так, як ему се доводив Кирило.

У Циль немов камінь а грудий спав. Він анав, що має аа се дякувати Кирилови. А Кирило анав, що випратував Циль а тяжкого лиха, що аиліти его прудко і тривко.

Однак, Циль не дякував, а Кирило не жадав подяки. Се була та иньша любов, на котру натякнув Кирило.

Циль нарешті встав, підійшов до стола і ачав крутити навіроєчку, і крутив й дуже довго. Сонний промінь грали по его синих, аакотейних, безкровних пальцях. Він аилував на ті аєні струмки світла, в котрім весело і любобойли ся блискучі порошинки.

— Я живу! Я адоров! — подумав Циль. Радість обгорнула его, радієтна любов до житя! В ній єрце немов аилило ся бурливим приливом горячої крові. алови триснули а очий, він аридан і аилував ся обіймати свого друга, котрий і собі аровив сльозинку...

Небагом після того хтось в двері аилував і в комнату аилав ся асасамперед цирий Опалка, а аа ним Грінка, Гірченко, Мамайчук, а на аамім кінци Тухольський.

— Сходи ся роде, а ти, аладико, алагодіи нас немитих! — аилував Опалка не адоймаючи а голови насуненого на аакер, а одного боку трохи аломаного циліндра.

— Як ааньство спали? — аилував він, алуаючи оглядаючи алевні стрій на Самсонюкові і Білецьким. — Так, то порядні люди аилить ся, що ідуть дозів, а тимчасом ідуть до

пані аилики в гости?.. Але де-ж ви стрепіли? Ми акріа, були, і у ауйка Базиля і навіть під „золотим анемом“, і акріа аа вами аилали!.. — аалакан Опалка, тимчасом коли другі ачели кумпанії, надутомлені, невиспані, нікали по комнати, асараючи ся дебуть ариаєтити ся.

— Як там аакіячив ся аечір? — аилував Самсонюк.

Прихожі оповіли, що але аразніє зробив на многих ариааах а Цилем. Про него одні акавали, що він аанедужав, а другі, що амер.

— Отже ти будеш довго жити! — аорозив Опалка, — і а би дуже хотів нині аа твоє адоров'я аилити, брате! То аил тобі додасть!

Утома у всіх була велика. Товариші рішили відєвіжити душі підбодрюючим труксом і аилали ся до ауйка Базиля. Тут Гірченко тай Опалка ще децю доповіли про аонєць аечера, Мамайчук уділив амеодопованіям товаришам відомість про те, як він асравді ачєра асвідчив ся, а Тухольський на те все аончав і лишеень аинорозняв акланку аа акланкою аилушого аина тай аа аончим разом аогукувал: Най живе аилієть! — Він нарешті ариаирив ся а Опалкою, аазнав себе аовітим ичим і астав а них навіть на-ти, коли Опалка ариаєт, що ааворитетів аєчявно не ариаєт, а навіть асараєть ся а ними не мати атичності.

За те Грінка втратив свою неселість.

— Як то аа аєвітї все аиланєть ся! Ще ачєра асвідч між нас оттакий аакотаний арілєк — Циль. Нині у Циль дуринда аже аиланєть

вилєтїла а голові, і от аилєть на ааміу Грінку! — аказав аороз аинюк, Самсонюк.

— Знаю а про Циль! — аказав Грінка. — Я аачив, як его аила нинію аоділа ся а аинимь другим. Вони навіть в одній брїчці аіахали а аечєра доміа.

Циль алегтє адригнув ся. Самсонюк се ааважив.

— То в нас єрце аилєть? — обєрнув ся нараз Тухольський до Циль. — То аже ви би аили під свою аілку ті аиліки, що ми ариаєли. Й би не потребував їх аилад ааскати.

— Згода! До місяця всі розпродані тай гроші нам аилємо! — аилував Грінка.

— Дуже добре! Аилку аоньаємо а собою! — додав Самсонюк.

— Куди? — аилував Циль.

— В гудульські гори! Ми аантра адемо! на село! — асміаив ся Кирило. — На аилєже аонтра.

Циль аончки аокорав ся.

— Ви адемо аантра? Ну то ажемо аопро-аати ся на довгий, довгий аас. Я аааю аонантра аертати ся! — аказав Гірченко аумний.

— Аилад на Волинь?

— А-аилє!

— То а аже немов аачу, як іа нашого аубого Гірченка аовєтєт аіахурний Гірченко! — аказав Грінка.

Гірченко аончав і лишеень рішучо аохитан аоловою.

Тухольський тимчасом аіаав ся до аіаду.

Тимчасом амбасадори всіх держав вийшли ся і сконстатували, що в справі поступованя супротив акції султана суть цілком в порозуміню і вступати муть однодушно. Сій обставині треба також приписати, що султан ваяв ся вкінці до серйозного успокоюваня аворушених умів. Є надія, що при дальшій енергічній поступованню в тім напрямі дасть ся лихо направити. На під річ буде подати вість, яку Politische Correspondenz одержала в Царгороду. Після неї анають в Царгороді о існуванню тайного розширеного товариства, котре має на цілі введення конститудії в Туреччині, забезпечення майна і особистої волі кожного горожанина без виїмки і поступ на всіх полях, але при тім задержанні теперішньої династії. Якими средствами то товариство орудує, як оно організоване і як розширене, сего не можна дізнати ся, але певне є, що оно не ділає в порозуміню з вірменським комітетом, бо хоч гадка про реформи є їм спільна, так різнити їх погляд і цілі, тож годі їм спільно поступати.

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 27, листопада 1895. р.

Іменованс. Надзвичайний професор на чернівцях університеті д-р. Герцберг-Фріцель іменованій звичайним професором загальної історії на тім же університеті.

З бук. красного правительств. Франц Ціртнер іменованій провізоричним повітовим комісарем. — Комісареві Мойсевичеві поірено уразу граничного політичного комісаряту в Новоселиці.

Презенти одержали в львівській архієпархії на Гвідічів о. Йосиф Мартиневський, гр. кат парох у Млиніслах, на Башах о. Євгеній Лопатинський з Баворова, на Берліні о. Юліан Мандачевський з Вілнєв.

З бук. ради шкільної красвої. На засіданні з дня 22-го с. м. рішено розширити 1-кл. школу в Василеві на 2-кл., а 1-кл. школу в Василівцях на 3-кл.; призначити учит. Іваном Берташом в Сучаві вершній витягальний догляд; перенесено уч. Олександра Турушанца в Малишцях в стан сталою судочнику; встановлено помічник справ.

— Коби не втратити поїзду до Львова — заговорив він. — А то добре, що є на кого жінки лишити!

— Що се, справдешний рохід? — спитав Самеонюх і потер чоло. — Ну, то коли прощати ся, то попрощаймо ся во них доброї справи і в гадюку про те, що кожному найкраще. Многан літа!

Склянки в-остатнє чокнули ся. Товариші попрощали ся, розійшли ся...

В три неділі опісля Цим в Кирилосі все ще находили ся „на сьвіжій повітрі“ і так розійшла ся, що аж вертати ся не хотіло ся.

Власне приніс поштар листи і часописи для родини Білецького. Один лист був вистосований до Цим.

— Чухи, Кириле, що Грінка пише? Прикинь, як він каже і випадковий чоловіком десь до якогось західного міста.

— Отто не маю що писати, а таку дурницю! То ж тобі вже щось цікавішого скажу.

— У Кирила в руці була часопись. — Наше Слово вже закінчило статтю „розвідки над словом струк“. Може би ми вібрали ся з думом та ушкварили остру критику! Що на те сказав би „Один з двох“?

— Сказав би, що ми дуже велику вагу кладемо на струки.

— А малу на аміст. Се правда! — сказав Самеонюх.

О Стефан Юрик має стаття ад'юнктом відділу богословського на львівському університеті. Митрополітний ординар у Львові згодив ся на те і уділив ему *veniam legendi*.

Здорову качку пустив хтось у світ про іменоване нового митрополита буковинської гр. пр. архієпископії. Редакція ліберальних Bukowiner Nachrichten одержала в понеділок телеграму з відписом провідирі лібералів д-ра Ротта з Відня, що урядова Wiener Ztg. з вітійка принесе іменоване архимандрита Репти митрополитом, а д-ра Цуркана генеральним вікарієм. Ну і редакція, котра звичайно ліпше поінформована про африканські справи, як про краєві буковинські, хоч правда не підмедкі, та редакція повірила тій неімовірній поголосці і написала навіть скоро у вступній статті славословіє для архимандрита Репти. В вівторок лікували Волохи і постарали ся скоро о великі демонстрації для о. Репти. Та поінформованим про краєві справи людям вже з самого початку здавала ся така комбінація лише „качкою“, а вже пополудни у вівторок розійшла ся по місті вість, що телеграма до Bukowiner Nachrichten була підроблена, значить, ціла вість фальшива. За безстатним обманцем шукає віденська поліція і їй мабуть удасть ся его вигнати. Ми сильно віримо в то, що та телеграма вийшла з кругів, котрим така комбінація дуже по душі, а котрі, не маючи надії на її здійснене, хотіли, як вже доси нераз, теперішньому завідателю бук. архієпископії огригати ще одну хвилю его життя. Ми про сей случай напишемо в сліду ючим числі обширніше, а тепер скажемо лише, що нам мерзкими здають ся ті круги, котрі такими підлыми средствами воюють.

Анкета для реформи закона о убезпеченю від нещасних случай зійшла ся у Відні на нараду. Представителі робітників заявили, що не возьмуть участи в дальших нарадах, если не буде покликано до анкети більше число робітників. При кінці засідання заявлено, що гр. Бадеві прихилив ся до постулату робітників і поклав телеграфічно ще чотирох робітників.

Божевільний монах. В 131 ч. Буковини ми доносили про поголоски о смерті божевільного монаха Сгойна в монастирі Драгомирі. Допис про сю голюсню справу появляв ся вперше в Neue fr. Presse, опісля передрукували єї з радостя Галичинини і Буковинські Відомости. З тої дописи виходило, що теперішній завістель бук. гр. пр. архієпископії о. архимандрит Аркадій Чуперкович провінав смерть того монаха, бо відняв о. архимандритови Чунтулякови, настоятелю монастиря в Сучаві, папір над згаданим монахом в Драгомирі. Буковинські Відомости в кождім числі писали про сю справу і з їх писання виходило все, що о. архимандрит Чуперкович казав всему. В Bukowiner Nachrichten з вітійка надруковане спростованне зі сторони гр. пр. митрополітної консисторії, з котрого виходило, що якою злобною брехнею понали агадані газети. Річ мала ся пішла актів консисторських так: Стоян во окінченю богословських студій не хотів стати священиком, а став суплентом при черновецькій учительській семінарії, але не діставши сподіваної ставленні подав ся в 1878 р. о приняті в монастир в Драгомирі. Та небагом сконстатували лікарі у него малю великості, так що его не можна було ужити до жадного чину. Божевільство збільшало ся і перші бук. лікарі сконстатували у него ще надто малю переслідуваня, але що він не був небезпечним, то полизшено его в монастир. Перед 8 роками оречено, що він невилічнимий і тому монастир старав ся для него о відоміліне убранє харч. а щоразова іспієкція не находила жадних похибок в обходженю з божевільним монахом. В жовтні 1893 р. доніс настоятель монастиря Якота, що поведене божевільного звертає вже загальну увагу на себе, отже консисторія наказала нильніше его доглядати. Коли настоятель монастиря Якота помер дня 11-го жовтня 1894 р., перебрав ліком після порядку вікарій монастиря Машук управу монастиря, але померший митрополит Морар-Андрієвич передав папір над монастирем архимандритови Чунтулякови, бо побоював ся, що Машук не зможе управляти як слід мона-

стирем. Дня 24-го мая 1894 р. доніс архимандрит Чунтуляк, що стан Сгойна погіршив ся значно, отже треба би его вистати до закладу для божевільних в Германштаті. Консисторія рішила дня 29-го мая 1894 р. не прийняти то внесене, бо в чужій державі не приймають невилічлимих божевільних, за те наказала консисторія управі монастиря печально заняти ся Сгойном, ему доставляти іцновдий харч, убранє і потрібну лікарську опіку. Дня 9-го пересія 1895 р. відновив архимандрит Чунтуляк своє внесене, отже консисторія вислала о. архимандрита Калінескула; з его справозданя виходило, що божевільному недостає фахової опіки тому звернула ся консисторія до черновецького шпиталю, щоби сей прийняв его. Але на те одержала консисторія дня 11-го жовтня с. р. відмовну відповідь, бо шпиталь не приймає невилічлимих божевільних. Дня 19-го жовтня с. р. Сгойна помер. Як з сего видно, старала ся консисторія о поліпшенє быту божевільного по своїх силах, а що ему нічого не помагало, сему не винна ані консисторія ані єї управитель. Консисторія констатувє, що згадані слетні мають причину безперечно в злобі і нечистих намірах. — Тільки каже спростованне зі сторони консисторії, а ми ще додамо, що єї слетні пустили в світ певно лише ті, в котрих інтереси лежать, представити теперішнього завістеля архієпископії о. архимандрита Чуперковича в злім сьвітлі. Як се круги можуть бвити, не тяжко здогадати ся. Гадко стає, коли зважать ся, що то кандидати на митрополітний престіл ханають ся таких средств для поборюваня симпатичного кандидата.

З Станіславова пишуть нам: Дня 24. листопада відбули ся в „Станіславській Рускій Бесіді“ в новім гарно урядженім локалі (при ул. Собіського) вечерини, котрі удались дуже добре. Гостий місцевих і замісцевих, навіть з подальших сторін, зібралось понад 70 осіб. Про сї вечерини наймисне в наших часописах ані не писано, ані там менше їх не „пригадувано“, бо комітет бажав пересвідчатись, кільки людей оберє ся без агітації, заповідань і того класичного, типового станіславського: „Пригадуємо, що...“ котрі то рекліли при звичайних вечеринках по просту що найменше сьмішні. Вечерини складались з двох частин: музикально-вокальної і — танців. В першій частині чули ми три повні мелодії і краси хори (Лисенка „Ой пуцу я кониченка“, Никанківського „Гуляла“ і Копка „До Руси!“) виконані складно октетом з членів „Бесіди“ під управою о. Абрисовського, — далі сопранове сольо п-ни Проскурницької, котра гарненько відспівала твори Артемовського („Ангелі ночі“) і Лисенка („Ой місяцю, місяченьку“), відтак деклямацію п-ни Будзиновської, що з чувством виголосила патріотичний „Псалом“ В. Малака — і чудову гру проф. Шенбаха, котрий чарував нас „Квітучими Україною“ Єдіткою. Усім виступаючим дякували зібрані гучними й щирими оплесками. Опісля наступили танці при смичковій музиці, котрі йшли весело, свобідно і з верією під проводом професора Кумановського і Малака. До кінця сталося 16 пар. По год. 2 1/2 по півночі почали гості розходитись на спочинок, дякуючи при тім виділові й комітетови за гарно уладжені вечерини і просячи, щоби в часі посту урядав як найскорше літературно-музичні сходини в своїх комнатах.

Цілковите затьміє сонця, послядне в тім століттю, припаде на день 9. серпня 1896 р. Затьміє буде видно також в Європі, а віде також дорогою: розічне ся на Атлантійськ. океані, перейде півсеред Норвегії, Росії, Сибіра і Япона, а скінчить ся на Тихім океані. Одно англійське парохідне товариство наміряє вислати один з найбільших своїх кораблів до Вадзи на півночі Норвегії, щоби там робити досліди над тим затьмієм.

З задрости. У Львові знайдено дня 25-го с. м. в мешканю п. Богдановича удушену дівчину, що лежала на помості коло ліжка, а на гаку від лямпи висів трун мужчини. Сконстатовано, що дівчину Ану Кляшуту удушив Йосиф Пастушинський з задрости, а опісля сам повісив ся. На столі лежав лист Пастушинського, в котрім просить, аби їх разом поховати.

ТЕЛЕГРАМИ „БУКОВИНИ“

—0—

Петергург, 27. надоліста. Вчора відбули ся в Царськ Селі христини великої княгині Ольги, при котрих були обидва хрестні батьки матір царя і великий князь Володимир та члени імператорської родини.

Лондон, 27. надоліста. Після донесення бюро Райтера з Атен, заявила Італія, що прилучилася до спільної акції держав у східнім питанні, а буде лише в мирній політиці брати участи.

Лондон, 27. надоліста. Daily Telegraph доносить з Одеси, що генерального команданта кавказкої армії Шереметєва покликано нагло до Петербурга, що в Тифлісі сполучують загальною з грозичим становищем Курдів в Анатолії.

Царгород, 27. надоліста. Завтра відбуде ся отворене залізничного шляху Афіюм-Карогісар в Анатолії.

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень
у Львові,
улиця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесії ц. к. міністерства справ внутрішніх з дня 9. грудня 1891 р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, опертий на засаді взаїмності своїх членів, обезпечує всім майже дрібне і недрібне проти шкідливих впливів під найвигіднішими умовами і почислює кожну найважливішу прерію.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошення о ухваленні акцій в місцевостях, де нема агентів „Дністера“, приймають ся.

Сими днями вийде

ілюстрований буковинський православний

КАЛЕНДАР

на рік переступний

1896

Ціна 50 кр.

(з пересилкою 55 кр.)

Зміст.

Календар історичний. — Календар астрономічний. — Календар церковний. — Сьвіта русь і римські, (червоно друковані), схід і захід сонця, відміни місяця, погода. — Календар жидівський. — Поминальний календар славних Русинів. — Дім імператорський.

II.

Наші гроші і важливіші заграничні. — Міри і ваги (нові і старі). — Телеграфічні привіси. — Почтові привіси. — Привіси залізничні. — Скали степільові. — Належитість від привісів гіпотечних. — План їзди на залізницях.

III.

Для науки і забави.

Головосіки сьв. Івана Хрестителя. (З ліриків Ю. Федьковича з новим портретом поета). — О. Єрофтей Федорович. (Життєпис з портретом). — Нова установа охованю худоби. (Повулярна наука). — Як закладати крамниці? (Повулярна наука). — Розмова Читайлика з Іваном Байдунином. — Про катастер рунтовий. — Що людий єдиє? (Повістка Д. М.). — Правда. (Повістка С. Я.). — Дещо з господарства. — Стихи. — Сьмішне. — Ілюстрації.

IV.

Найдокладніший шематизм буковинський.

V.

Оповідання.

В Дрібній бібліотеці, видаваній у Львові Костем Паськовским, вийшли доси сі книжочки разом чисел 13):

Байки Євгена Гребінки (10 кр.)

Малюрі, оповідане Всеволода Гаршина (10 кр.)

Пролісок, поезії Павла Граба (20 кр.)

З чужого поля. Переклади Павла Граба. (20 кр.)

Що то є господарність — Герінга (переклад В. Герасимовича) 20 кр.

Поезії Осипа Маковоя (20 кр.)

Офема, оповідане его-ж (10 кр.)

Твори Івана Сурика, переклад з російського (10 кр.)

Українські писання Митра Оленьковича (10 кр.)

Писання Василя Кулика (10 кр.)

Чернеча республіка на Афоні — Василя Щурата (10 кр.)

Нарід в неволі (то що було друковане в Неділі) — 10 кр.

Микола Палкин Льва Толстого, оповідане

Останні романи Г. Сінкевича. Два відчиті М. Грушевського, читані в львівськ. „Клубі Русинів“. Видане Василя Лукича. Накладом ред. „Зорі“. 16°. 50 стор.

Твори Степана Руданського. Том I. Пісні. Приказки. Прислів'я. Байки. Бібліографічний покажчик. Заголовок „Сьвітломовок“. Видане М. Кошаря. Коштом видавця. — У Львові 1895. 16°. 192 стор. Ціна 40 кр. (в портретом автора).

Кобзар Тараса Шевченка. Вибір поезій на роду. Частина друга. — (Книжка тов. „Зорі“). Львів чч. 184—185 мал. 8° 136 стор. Ціна 20 кр.

Повістки і ескізи з українського життя — А. Кремського, появили ся у Львові з друку. 8° Стор. I—IV+1—322.

Василь Чайченко. Байки. — Накладом редакції „Зорі“ у Львові, мал. 8° 68 стор. — Ціна 30 кр.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО „РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

яке на складі:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодіжи, міщан і селян, редаговану Омелином Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894, по 1 кр. 20 кр. за роки, а всі 9 разок за 9 кр.

— З пересилкою поштовою 9 кр. 30 кр. —

Котвиця

Liniment. Capsici comp.

з антики Ріхтера в Празі, загально признаний знаменитий усмирюючий лік на втирані: по ціні 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всіх аптеках. Просимо жадати сей загально улюблений домашній лік просто під назвою

Ріхтера Liniment з котвицею і прикладати з осторожністю лише флажки зі зливним значком опорознені „Котвиця“, бо лише ті справді.

Аптека Ріхтера
під водостем львів у Празі.

РІХТЕРА

„якірні коробки з камінчиками до будови“

Ще в тепер не досягнені: суть вони найлюбленішим подарунком різдвяним для дітей трілітних. Вони дешевші, як кожний инший подарунок, бо тривають много літ і їх можна навіть по довшій часі доповнити і збільшити. Нефальшовані

якірні коробки з камінчиками до будови

суть одиноким забавкою, котра знайшла у всіх краях односторонню похвалу і котру всі ті, котрі їх знають, з переконанням дальше захваляють. Хто сего, в своїм роді одиноким способом забавного і інтересуючого ще не знає, той нехай як найскорше замовить від підписаної фірми новий ілюстрований цінник і там прочитає всі дуже користні письма і справозданя. — При закупленю прошу жадати ласкаво виразно: Ріхтера якірні коробки з камінчиками до будови і відкинути кожну коробку без нашої фірми і марки „якір“ яко фальшиву. Нефальшовані якірні коробки з камінчиками до будови можна набути за 35 кр. 70 кр., 80 кр. 5 зр. і вище у ВСІХ ВИДНІЙШИХ СКЛАДАХ ЗАБАВОК.

НОВІСТЬ! Ріхтера забавки терпеливості: Яйце Колумба, громозд, хрестом, загадка круга, головолом, Пітагорас і т. д. — В нових зошитках поміщені в надачі для подвійних забавок. Ціна 35 кр. від штуки. Лише з правдивою маркою „якір“.

Ф. Ад. Ріхтер і Комп.

перша австрійско-угорська і к. укріплена фабрика коробок з камінчиками до будови.

ВІДЕНЬ. I. Nibelungengasse Nr. 4.

Hudolstadt, Alten, Rotterdam, London E. C., New-York.

ПЕРЕДПЛАТА

за „Буковину“ разом з
ілюстр. додатком „Неділя“
вносять:
за цілий рік 10 кр. — кр.
за чверть року 2 „ 50 „
місячно „ 85 „
для заграниччя 15 рублів або
24 франків.

Подільські числа по 6 кр.
в бюрі газет Л. Горюха в
Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу
і неділю.

Редакция і Адміністрация
„Буковини“ виходить ся в
Чернівцях (ул. Петровска
ч. 2), куда всі дописи адре-
сувати належить. — Бюро
редакції отворене щодня
від 8. рано до 8. вечером

Оружя Волохів.

Відколи бувший митрополит Морар-Андрієвич помер, звернула ся пильна увага всіх греко-православних людей, так Русинів як Волохів на питанні, кого предложити правительству цїсареві на наслідника митрополита. Ми вже з весною писали, що надіємо ся від теперішнього президента краю, що предложити такого чоловіка на митрополиту, котрий не ішов би дорогами бл. п. Мораря-Андрієвича.

Тут мимоволі мусимо нашим читачам пригадати всі ті пакости, всі ті несправедливості, всі ті гонення православних Русинів, яких ми зазнали за часів Мораря-Андрієвича: нехай припнімо лише ті скарги, що списані були в „Буковині“, а відтак зібрані в пам'ятній книжці пок. Дашкевича, а вкінці незлічними, а на превеликий жаль безхосенні скарги наші в сеймі зі сторони вступників руского народу. На все те не зважає бл. п. митрополит Андрієвич, бо почував себе загорілим Волохом, головним апостолом румунізації. Коли-ж він помер, ми не пригадували всіх тих кривд Русинів, ми пошанували в пок. Андрієвичу великого волоського патріота, і лише висказали надію, що ось то може тепер

настануть для буковинських Русинів дїшні часи, часи справедливості. То наскрізь тактовне поступоване Русинів знайшло справедливе признание навіть зі сторони Волохів.

Провізоричним завідателем буковинської архидієцезії став о. архимандрит Аркадій Чуперкович. Буковинські православні Русини не причисляють его до своїх, бо о. Чуперкович є Волохом. Але за часів митрополита Мораря-Андрієвича був о. Чуперкович генеральним вікарієм і ми мусимо признати, що тоді ми від него не зазнали жадної кривди. Тому ми цілком спокійно придивлялися до початковому діланню завідателя архидієцезії. Та небагом по смерті митрополита Мораря-Андрієвича почали зголошувати ся кандидатури на опорожнений митрополитський престіл. Кандидатів було надто багато, зачавши від завідателя о. архимандрита Чуперковича, яко найстаршого архимандрита, аж до наймолодшого, славнозвісного румунізатора о. архимандрита Чунтуляка. Ба, скоро розійшла ся по місті вість, що о. Чунтуляк поробив відповідні кроки, щоби усталити свою кандидатуру, та не знати чому, вскорі опісля говорено, що звиняв ся у кравового президента ґр. Гоєса, що „підносять“ і его кандидатуру, хоч він

в своїй смирності того не бажає, бо переконаний, що яко наймолодший з кандидатів не має претенсій і т. п. Не знаємо, кільки то правди в тих поголосках, досить, що кандидатуру о. архимандрита Чунтуляка перестали „підносити“, а о-стали ся всього три серйозні кандидатури: архимандритів Чуперковича, Филиповича і Репти.

Буковинські православні Русини не мали поки-що причини вступати ся рішучо за одним або другим кандидатом, а тимчасом розпочала ся дїяльність нового завідателя бук. архидієцезії. Не довго прийшло ся нам ждати: зпочатком мая с. р. видав о. Чуперкович до деяких прав. священників циркуляр, в котрім остерігав їх перед московським агіентом Григорієм Купчанком. Русинів сей крок з початку здивував, бо не припускали, що-б консисторія, що недавно перед тим мала зносини з тим самим Купчанком, тепер его вирікала ся, коли надто така московська агітація дуже на руку румунізаторам. Нам через те стало ясно, що о. архимандрит Чуперкович не хоче далше стерпіти, щоби прав. духовенство ішло невластивими та небезпечними дорогами. Але Волохи бачили в тім щось цілком инше: загрожене дальшого вигідного румунізаторства за помо-

З ЖИТЯ.

— 0 —

Викад для селян про крамниці.

(Після сценаріфікованих записок).

Після дневного порядку голова збору у-дїляє голос справовданцями від крамниць, котрий починає:

Дорогі мому серцю менші брати! Коли Бог сотворив Адама і Еву в своєдімояній, то дав їм усі продукти, яких они потребували; они мали кавар і устриці, перець, цибулю і яйі і цинамон і бібкі, отже крамниці не потребували... (Замільне зітхання). Але капіталістична продукція захопила небагом усі жерела доходу і економічний побит селян погіршив ся; винило таке, що пані солю і вінці годували, а селяни не мали чим і свої стра-ли посолити, через що іменно повстали всі ті скупітські яви, о котрих говорять ся в біблї. Уже цар Соломон казав: „Коли би я не був царем, то хотів би бути крамарем“ (Голос: Не дармо Соломон! Як би не був царем... ги...), а наш премудрий князь Мономах, що мав за жінку сьвіту Ольгу, писав у своїх мудрих поученнях синови: „Сину мій дорогий! Мав би ти колись бути редактором на Руси, то волиш бути крамарем“. (Голос: Та що редактор? От сиде та пише або корбу від машини крутить!). З того бачите, дорогі брати селяне, що крамарство вже давно високо

у нас цїнило. І не диво, бо борба о життя втворює ривалізацію, в котрій беруть участь різні елементи і індивіду, котрих моральна вартість сягає нерівно вище ніж переїсного гуманного чоловіка, через що та борба спроваджує руїну селян і дає домінуюче становище капіталістам, тим пиякам людкості, що єуть кров мов вампіри на американських преріях, котрі єуть знані як найбільші пияки людкості (Голос селянина: Файно говорить!).

Хотів би я вам, дорогі мому серцю брати, пояснити докладно значіння крамниць, бо економічний добробит то ґрунт, а все решта дурниця. (Голос: Так веть! Ґрунт насамперед!) Щоби се осягнути, то потрібно би роз'яснити вам значіння крамниць після цих точок: 1. Крамниці а всесвітня історія. 2. Крамниці а історія Руси. 3. Крамниці а австрійська Русь. 4. Крамниці а мудрий Мошко. 5. Крамниці а дурний Іван. 6. Вилив крамниць на побожність і моральність народу і т. д. (Голос: Ой-ой-ой! та аж тільки?) Не дивуйтеся, панове брати, що „аж тільки“, бо що ви знаєте? Ви не досіли до того, щоби розуміти слова інтелігентного чоловіка, підносили крамниці до історії цілого сьвіта і Руси та підносили сьвіта і Руси до крамниць. Правда, що ви до того не досіли? (Голос: Та де нам до того? Звичайно! ми не пани!). Ну, але щоби не забирати вам дорогого часу, то я о тім напишу окрему книжечку для „Прочесїти“, а вам тепер скажу коротко одио: Давнійше дух купецкий і крамарский жив у душах руских; наші купці їздили до Греції,

їздили до Швеції, а видали їх і у Франції. Славіли були купці, ходили в соборах, а пили мід і вино. Чому-ж ви тепер не купці, не крамаруйте, так як ваші батьки? Чому ви соромите ся торгувати покладками, телітами і т. п. (Голос селян: Або ми жиди?! Торгуй ти сам покладками, коли в тебе жидівська голова! Ми люди! не подоба нам!) Чому-ж вам не подоба займатися крамарством та торговлею? (Голос: То жидівська річ, не християнська! Також щось!... Так нас паплюжить!).

Отже бачите, що культура і цивілізація не осїнула ще вас своїм сявом сьвітлим, а величавя ідея самопомочи не запала в вашу душу і не піднесла ще ві у сфери вишого розуміння життя. (Голос: Славно!)... О темні люди! і у вас то „славно“? Власть тьми зловила вас у свою сітку, а вампір темноти виссав у вас весь розум. (Голос: Опір?! Пек тобі!).

(Голова збору виває бесідника, щоби держав ся річи і говорив про крамниці).

Al right! Якже мені вас жаль, панове брати! Ви наша надія і підпора! Корабель наш народний пливе по бурливим морю; страшні фінї бють об него, вивертають его, заносять на мілину; а ви стоїте безпомічні на березі та придивляєте ся. На кораблі везе ся саме добро для вас, а ви не можете з него користати. Як би то добре було, як би ви на духових водних вельоципедах могли приїхати до корабля, витягти его з мілини і причалити до берега! У тьмі погібаете, голодні та босі, діти ваші мруть, брат помагає на брата, син на батька... (Селяни плачуть). Схаменіть ся, будте

чію деяких „руських“ священників; в наслідок сего страху вдарили тоді вже органи бук. олігархів на о. архимандрита Чуперковича, хоч мусіли й они мати пересвідчення, що той циркуляр був не лише в інтересі поваги прав. священства, але також в інтересі австрійської держави. Але що тут обходить румунізаторів все інше, коли румунізація загрожена! Отже й виступили Волохи проти о. Чуперковича за его льояльний поступок!

Небавом опісля видав завідалець бук. архидієцезії циркуляр до прав. священства, в котрім остерігає перед політичними агітаціями, що не лицюють священникам. В тім добачали зловісні румунізатори і їх слуги порушене прав політичних священників! І тут знов кинули ся всі они на льояльного завідалця архидієцезії, котрий їм ставав западто серйозним кандидатом на митрополитий престіл. Коли хто ті закиди румунізаторів і їх слуг против о. архимандрита Чуперковича порівняє з нашими закидами против пок. митрополита Мораря-Андрієвича, той мусить признати, що ми домагали ся лише справедливости для Русинів, лише направи кривд, а румунізатори жадають лише піддержування безсовісного румунізаторства; коли-ж Волохи називали наші жалоби чистими напастями, то як же назвати їх накидування ся на о. архимандрита Чуперковича? Нам казали Волохи, що хочемо старенького слабого митрополиту вбити, а чому-ж они не зважають на поважну старість о. архимандрита Чуперковича і накидують ся в варварський спосіб на него, щоби лише зробити йому пакість? Як же се поступоване назвати?

Нараз виринає новий закид против о. Чуперковича: Волохи закинули ему, що він провинив смерть божественного монаха Стояна в Драгомирі. Як та справа дійсно має ся, ми о сїм писали посліднього разу докладно; показало ся,

що вини по стороні о. Чуперковича і консисторії нема ні крихти. Спитаймось тепер, чи не знав сего дописуватель до Neue fr. Presse? чи не знали сего „Буковинський Відомості“ і Gazeta Bucovinei та Bukowinaer Post? І хто був той дописуватель? Хто знав так докладно все, що діяло ся в монастири, над котрим мав нагляд славний румунізатор о. архимандрит Чунтуляк, бувший кандидат на митрополитий престіл? Хто знав, що той сам о. Чунтуляк писав в тій справі до консисторії? Мимоволі насуває ся на язик імя того дописувателя, та не знаючи того певно, ми его не називаємо. Але от що нам упадає в очи: Чому власне румунізаторські газети і їх слуги розмазували ту справу як найширше і все вказували на о. архимандрита Чуперковича яко на винownika? А як назвати таке поступоване? Чи годить ся християнину невинно обвиняти другого, коли той другий надто управитель прав. церкви? Та ми, православні Русини, зазнали такого мерзкого поступовання на нас самих, ми пересвідчили ся пераз, як розуміють румунізатори справедливість і гуманність; ми мали нагоду переконатися о їх фальшивстві і самолюбстві без границь.

А тепер найновіші факти. З порушення бук. краевого правительствa винуватим завідалець архидієцезії помешкання в митрополитий резиденції всім тим, котрим оно правно не належало ся, а то тому, бо резиденція має служити лише консисторії і єї підчиненим, а не приватним особам і не повинна, як за часів бл. п. митрополита Мораря-Андрієвича, бути огнищем для румунізації.

Між ними була також друкарня і волоске акад. товариство „Junimea“. Ми віримо, що „Junimea“ тяжко було попрощати ся з вигідним помешканням, але ми так само пересвідчені, що члени „Junimea“, котра надто має за дорадників бук. олігархів, повинні зрозуміти тактов-

не і цілком оправдане заряджене архимандрита Чуперковича. Але натомиць члени „Junimea“ обидили о. Чуперковича в нечувано зухвалий спосіб. В Gazeta Bucovinei читаємо в 138 ч. злорадний фейлетон, де описує ся з певним задоволенням ту сцену. Предсідатель „Junimea“ заявив, що „актуальний провідник дієцезії не заслуговує нашої подяки, бо не показав ні дрібки схильности підтримувати культурні інтереси учащої ся молодіж“. А перед брамою виголосив той сам предсідатель „Junimea“ стих, в котрім жалувє резиденції з єї „смутиним і голим троним“, бо она „перемінила ся в кіоск муринів, де сидить Муфті старечий. Слава єї минула ся і она впадає в непамять.“ Отже так далеко поступили румунізатори в своїй загорілості, що навіть акад. молодіж уживають за своє орудє, що навіть ті молодики відважують ся зневажати управителя своєї питомої церкви! Возьмім до того описаний нами вже випадок сфабрикованої телеграми до Bukowinaer Nachrichten про іменованого архимандрита Репти митрополитом і спенсіонованого архимандрита Чуперковича, то одержимо цілу значучу вказку поступків румунізаторських. Ми не подаємо цілого змісту зловного фейлетону в Gazeta Bucovinei, бо не можемо перемогти в собі підразу до такої мерзкості.

Ми в приbliżенню подали оружя, якими Волохи хочуть адобути для свого кандидата митрополитий престіл, а захитати поважане для теперішнього завідалця архидієцезії. Борбу о то впливовє місце ми розуміємо, розуміємо старання Волохів, щоби мати свого чоловіка, але ніяк не можемо згодити ся на такі гідє средства як клєвета, злоба і протакуватість і втягненє молодіж в політичну борбу! Ніяк не можемо згодити ся на таке оружя і віримо в то, що чей не всі Волохи похваляють своїх нападників загорілців.

люди, бо лихо вам буде! Sube qui-que fortuna faber! (Голос селянина: Таки так!). Кождий мусить дбати про себе, инакше пропає!

Кажуть про нас, дорогі мому серцю брати, що ви невдячні, неретельні; пити гроші янаєте а віддати і не мислите (Голос: Таке так!) — ні, мої брати, не тому не віддаєте ви гроший, щоби не хотіли, тільки тому, що не маєте! А чому не маєте? Бо жида забирають. А чому жида ваші гроші забирають? (Голос: Бо на то жида!) Чомуж ви жидам більше вірите, як нам, вашим старшим братам? (Павла. Селяни мовчать). Чи для того, що жида в нас шкіру деруть? Цілі села постоїли на біді через лихву і піянство, славні господарі стали жебраками, а приїде ся їм порадишити ся що робити, — ідуть до жида, свого ката. Чому-ж ви не слухаете тих рад, не читаете тих книжок, що ми вам подаємо? (Голос: Ви наї, нам не пара! Жийте з нами, то послухаємо, а так що? От!..)

(Голова збору звертає в друге увагу бесідника, щоби говорив про крамниці).

А се-ж до чого я говорю, як не до крамниць? Іде о виносє в людей ідеалу самопомочи! Помагайте собі, брати, самі; тоді й ми вам поможемо! (Голос: Не велика штука!) Штука є, бо що значин би темний нарід без нас, без інтелігенції? Бул би як кисле молоко без сметани... Ми ваші учителя, ми вам хочемо добра!

Але коли вже мушу говорити про самі крамниці, то треба зачинати. Ціль крамниць

велика! Не в тім єї пага, що подає консументам сіль та перець, але в тім, що може і повинна подавати селянам і кавир і устриці і сарделькове мазло, аби й селяни знали, який в тім смак, бо те адобутки культури, а котрим й ви повинні познакомити ся. Що ви їсте? Борщ, хамулу, чер, горюх, біб, фасолю, голошкву, кавусту, кашу, кислицю, кулешу, квас, лемішку, мамалигу, начинку, полівку, саламату, стиранку, смук, сумішку, жур — самі страхи неестетичні, шкідливі, замуляютьчі жолудок. (Голос: Ади! як знає!). Що ви пете? Просту сивуху, а що то таке коняк, то ви певно не знаєте! (Голос: Знаємо! коняк, то малий кін, так щось як лошак). Отже бачите, що не знаєте. Коняк — то така смачна горінка з вина, дуже адорова! Єї повинні ви пити, а не сивуху!

Отже на мою думку ідеальна сільська крамниця повинна мати у себе для людей коняк, вино, кавир, сардинки, шпроти, заливани оселедці в олії, не такі прості, як ви їсте, що від них на мило дух іде, дальше перець, цитрини, помаранчі, помадки, czekoladki, — бодай для дітей треба пераз купити — а крім того ще сіль, цукор, перець, всі ті звичайні домашні приправи.

(Голова звертає тихцем увагу бесідника на те, що має говорити про крамниці на селі, а не в столиці. Тимчасом кождий селянин прикладає вказуючий палець до чола і мислить. Бесідник сперечає ся з головою і каже до него:)

Я вже знаю! ви мені не кажіть і не пе-

ребивайте мене! (До селян): Селяни! дорогі мої брати! Чи ви не хотіли би пити коняк істи кавир? (Богато голосів: „Линше дайте! Чому ні?“) — Бесідник звертає ся до голови і каже тризомфуючо: А бачите?! (До селян дальше): Благородні нашої впливають убагородиючо на чоловіка; ніколи не пошкодить так добра мадейра, як сивуха з вином і трютюном. (Голос: Таки так!). Отже щоби довго не розводити ся, бо я о тім напишу окрему книжечку для „Просьвіти“, дуже поучаючу — скажу коротко: Крамниця повинна впливати убагородиючо, а не деморалюючо на селян, повинна їм відкривати новий світ незнаний, повинна зближати їх до цивілізованих людей, познакомлювати їх з адобутками культури і цивілізації!

(Голос: А догось там буде?)

О, люди, темна, непросвічена масо, замуляча в єгипетській тьмі кромішній, не то без електричного світла в р-алекторах, але й без каганця! І ви ще не знаєте, що догось то документ некультурности, який ви носите в своїй чоботях і заминаєте паморони всім тих, що хотіли-б до вас приступити. (Бесідник каже водуг). Коли не помиляю ся, — ні! я тільки певний, що й тут ви прийшли з дітьми на чоботях, тут до столиці краю, де кождий на вас дивить ся як на Сингалевів.

(Селяни сміються ся. Бесідник змішаний. Павла. Один старий селянин піднімає ся по малу, каже ся на всі сторони, его тигить сидати, але він боронить ся: „Я тільки одне слово... Прошу ласки вашої, несі панове тай

Про дівочу лубенську гімназію.

Ми добре знаємо, що трошки співалися в своїм листі, але-ж усе таки пишемо його; коли він не допоможе минулому, то може стати у пригоді хоч будучині. У свій час писано було про те, про що маємо говорити зараз, аж до чотирьох російських часописів, але звідусіль нам відповіли, що про гімназіальне „начальство“ і взагалі про учителів цензура дозволяє друкувати лише панегірики й нічого іншого. Отже коли не пощастило нам у Росії, то звертаємось за кордон, може хоч тут пощастить. У цьому своєму листі ми маємо переказати лише декілька фактів з життя лубенської дівочої гімназії за минулий 1894/5 академічний рік, через які шановним читачам можливо буде хоч почасти уявити собі відношення гімназіального „начальства“ і деяких учителів цієї гімназії до своїх учениць, а аналізувати і саме становище тих учениць у агаданій гімназії. А там уже самі читачі нехай розміркують, о скільки в тих відносинах є нормального й бажаного, а о скільки аномального й лихого.

Ось які-то факти: 27-го травня цього року учениці сьомої класи склали іспит з географії. Добродійка С-ка, одна з кращих учениць, коли її викликали відповідати, попросила президента іспитної комісії, п. директора лубенської хлопчачої гімназії, дозволити їй ужити другого іспитного білета. Такі самі прохання інших учениць тієї-ж класи п. директор задовольняв не раз, отже С-ій чомусь заборонили це й намагався, щоб вона неодмінно відповідала по першому. Таке нерівне поведіння д. д. екзаменаторів з ученицями, до речі сказати, не раз кидалося в очі останнім і на попередніх іспитах. Звичайно, д-ка С-ка volens volens мусила нарешті відповідати по тому білету, який узяла. Скінчивши іспит, вона підходить підтак до однієї з подружок тай промовляє до неї шепотом: „вот не везет, свинство.“ Тоді д-ій Лесевич, учитель історії цієї гімназії, що був вєтенітом на іспиті, підводить її в свого місця і, звертаючись до усієї комісії, каже: „я нахожу поведіння С-ой ненормальним“, а потім, звертаючись до директора, додає: „она поведіла собі прохання по нашому адресу таке словцо, которое я не рїшаюся повторить“. Трохи згодом він сказав п. директору,

ви чесні гавди; все то фальш і красно, що нам той пан каже, та от може би він нам сказав: звідки гроші вийти на ті витребеньки?“ В самі настав великий крик, оклики „славно“, шіпани до бесідника, щоб сказав, звідки гроші вийти. Бесідник нетерпеливості сів і питає:

А хіба ви грошей не маєте! (Голоси: Та звідки?! Ну, в таким випадку, без устриць можете обійти ся, бо й в їх сам не люблю, але на коняка то таки нас стати? (Голоси: І того неха чим годувати! Наші неха!) Що-ж я вам пораду? (Бесідник мислить хвилину): Чекайте! маю пречудну ідею! Та ні я вам ніякої не скажу, а напишу все в книжечці „Просьвіти“. А поки-що, дорогі моєму серцю брати, не забувайте моїх слів, що я перше сказав: Слухайте ви інтелігентні, не дивіть ся на те, що ми в сурдутах, бо під тими сурдутами бє для вас щире серце, бажаюче вам добра і гаразд. Чи не правду я кажу? (Бесідниця: Сланту правду!) Коли ми так спільними силами волюємо ся до роботи, видвигнемо наш корабель народний в мілнини, розвустимо вітрила і цілою силою пари причалимо до зеленого берега рідної нашої земленьки України-Руси! Діа...

(Бесідник сходить з естради. Оклики: славно! мнуга літа! Голова збору обтирає спідні-ле чоло.)...

що С-ка ніби-то вилаяла його, директора „о-сломи или сволочю“. Коли-ж запитали ту ученицю, до якої д-ка С-ка зверталась, то остання сказала, що С-ка справді шепнула їй; „вот не везет, свинство!“ а далі нічого іншого вона від неї не чула. Д-ка надирателька, що була тоді у класі й сиділа до С-кої ближче, ніж д. Лесевич, теж нічого такого не чула, про що він кавав. Не чула також і решта учителів, що були на іспиті. І ось на підставі цього педагогічна рада лубенської дівочої гімназії постановляє виключити ученицю С-ку до скінчення іспитів з „четверкою по поведінню“. А треба мати на увазі, що взагалі виключених „с четверкою по поведінню“ не згожуеть ся приймати до себе жадна гімназія. Невжеж, питаємо, учениці повинні відповідати за те, що той чи інший учитель арозумів їх слова не так як треба, а так як йому самому того захочеть ся?

Другий факт. 8-го червня того-ж року і у тій самій класі на іспиті з фізики предсідателю іспитної комісії в. Чемолосов своїм глауванням, причіпками і взагалі образливим поведінням довів ученицю д. С-ко до того, що вона, скінчивши іспит, зомліла і ледви дійшла до лавки. Не встигла вона ще й сісти, як до неї підбігла надирателька д-ка Потеряхіна, і не вважаючи, що вона змінила ся в обличчі, зомліла й хитала ся, почала її виганяти з класу (розумійте буквально!) кричучи: „и Вам еще не стыдно оставаться в классе после такого ответа? Уходите сейчас уходите!“ Може д-ка Потеряхіна і добила-б її свого, коли-б не трапилося (цілком натурально) такого: Учениця С-ко, бїда, хитаючись, піднялася в лавки, щоб вийти з класу, як того хотїла д. Потеряхіна, але не зробила й ступни під лавки, як у неї пішла в горла кров, вона зовсім зомліла й упала до долу, ударившись головою об лавку. Коли-ж це усе скоїло ся, д. Чемолосов, що стояв ступня за два від зомлілої С-ко, і не поворохив ся, щоб їй допомогти, а заклавши руки назад, крикнув д-ці Потеряхіній: „позовните сторожа, чтобы ее убрала!“ Факт каже сам за себе. Вважаємо лише потрібним додати, що д-ка С-ко слабувала на легкі (бронхит), але-ж до цього часу у неї жадного разу не аїяняла ся в горла кров.

Поки що ми навели більш видатні випадки в житті лубенської дівочої гімназії. Що-ж до більш дрібних випадків такого поведіння учителів з ученицями, то вони вже зробили ся у лубенській дівочій гімназії річю зовсім звичайною і майже щоденною. Наведемо деякі приклади. Учитель російської мови, д. Благорау-мов дозволів собі якось сказати учениці 7-ої кл. К-ій при усіх її подружках, що вона „звита сть улицы“, а другій Л-ко (те-ж сьомої кл.) він же сказав, що вона „безголовая и Богомъ о-бызвенная“. Далі: надирателька, підма вже нам д-ка Потеряхіна, відповідаючи одній учениці вигукнула: „да мнѣ плевать на ваше мнѣніе“ і тут-же плюнула, та ще так, що трохи не влучила у саму ученицю. І оце все робило ся з ними, що через тижень, або півтора мали вже стати громадянками!

Тут, у шановних читачів мимоволі може виникнути таке питання: до чого-ж усе це доводить? Відповімо фактом-же: У тому-ж 1894/5 академічному році повинно було скінчити сїм клас 15 душ (13 учениць і 2 екстерністки), але справді скінчило лише 8, се-б то як раз половина (53 проц.) При тому дві учениці (одна з них лічилася цілий рік другою ученицею) сами покинули іспити, кажучи, що при такому стані річів вони не можуть їх складати.

Ось які факти мали ми переказати. А вони-ж не перші. та, мабуть, на превеликий жаль і не останні! І усе оце робить ся т. а. „смейнимъ образомъ“. Ми не певні навіть, чи постанов педагогічної ради про виключення д-ки С-ой відома сьм п. кураторови київського шкільного округу? На останці не можемо не висловити свого здивування, як ще й досі на такі факти не звернула своїх найменшої уваги лубенська міська рада (дума), яка дає кошти на дівочу гімназію і складаєть ся переважно з тих батьків, чий дочка вчать ся у агаданій гімназії.

Лубенець.

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 29. листопада 1895. р.

Загальні збори товариства „Просьвіта“ порішив головний відділ скликати на день 31. січня 1896 р. Рано о 8-ій годині відправлять ся бого-служене поминальне за упокій голови товариства д-ра Ом. Огоновського і померлих членів товариства. О 10-тій годині рано розпочнуть ся збори в салі „Народного Дому“ з звичайним порядком денним.

Нові філії „Просьвіти“ заснують ся в Борщеві і в Бережанах.

Повітові суди отворено в Огині і Підволочисках в Галичині.

Приклад, гідний наслідування. Наше нам одиє селення таке: Для 24. листопада у Рогізнї на Буковині женив ся Олекса Юрчук, член місцевої читальні Рускої Бесіди. На своє весіле запросив він членів із сусідніх читалень. Молодець той, як перше парубочий дуже чесно і заходив до читальні, та жав згідно з усіма, так і тепер на весілю дав приклад, як можна чесно і дуже гарно справити весіле. На весілю его не було горілки ні жадних горючих напоїв. Гості бавили ся дуже гарно, читали газети, книжки, аж мило було слухати. При столі як сидїли то дуже тішилась всіх та твереза забава. Притім промовляв ч. гавда Дмитро Гришук о народній просьвіті і як то красно виглядає, коли ми візьмемо один другого при забаві по тверезому. А що ми прийшли до такого розуму, за то маємо дякувати передовсім нашим патріотам з Рускої Бесіди, що за нарід дбають і видають газети і книжки, бо книжка іสติ не просить, а розум дає. Правда, неодні можемо нас увихають ся і кажуть, що они просьвітители народа, але як видать, що селянин читає, то дуже щось головами крутїть; видно, що їм не рехт. Але ми не дивим ся на то, лиш разом собі немагаймо: нам лиш через просьвіту можна буде дійти до слави і гаразд.

На ті слова ч. Гришука обізлав ся Семен Карстюк і захопив на складку на Народний Дім в Чернівцях, на що гості пристали всі як один і зложили всі сїм зр. На то дали: Дмитро Гришук 50 кр., Семен Карстюк 50, Іваш Івашук 30, Іван Медвідь 10, Василь Гавриленць 50, Ілуща Милинка 30, Василь Милинка 20, Іван Бурди-нюк 30, Григ. Жулинський 50, Стефан Щербанович 50, Николай Глинка 20, Митро Милинка 20, Іван Синицький 10, Іван Магас 10, Іван Магас Георгій 20, Михайло Левонтик 10, Іван Карлюк 10, Думитраш Гавриленць 10, Кость Заманюк 20, Іван Братковенский 10, Николай Кости-нюк 10, Митро Глинка 20, Василь Юрчук 10, Дмитро Арич 10, Петро Юрчук 10, Стефан Козар 20, Николай Сливка 10, Тодор Гавриленць 10, Семен Гришук 5, Георгій Пleshка 10, Георгій Сливенюк 10, Тодор Юрчук 10, Домна Милинка 20, Домна Гавриленць 20, Василіна Гришук 15, Олекса Юрчук (сам молодий) і зр.

(Від редакції: Як би наші селяни знали, як то нас усіх тішить така складка чесних гостей Олекси Юрчука, як то ладно свідчить о них, то би всі так робили. Коли би так кождий наш селянин на цілий рік дав лише 10 кр., але всі щоб дали, то ми могли би біднішим людям і читальням книжки і газети за дармо давати. Що значить 10 кр.? Не великий грїш, але коли би так 50.000 буковинських Русинів зложило по 10 кр., то було би 5000 зр. мастау, а за ті гроші можна видати 50000 книжок помж на-рід за подармо, аби тільки люди читали. Слава Олексі Юрчукови тай его чесним гостям, що такий гарний приклад дали усім руским селам).

Найвисшу санкцію одержав рішений був. соймем закон, котрим місто Чернівці має право відібрати при новій рогаці на екскамерзаний державній дорогі мито.

Заходом „молодшого брацтва“ при ставі-славівській церкві відбув ся минулої недїлі під протекторатом о. Митрата Філієвича локально-танцюючий вечерок для тутешньої міської молодєжї.

Ветерок виївав під кожним виглядом знаменито. Серед загального одушевлення протягнулась забава до білого дня. Особливо зацікавлені збудили стародавні міщанські жіночі убори зперед 50-ти років. Правда, вдяка належить ся о. митратови Фацієвичеві за буджене руского духа між тутешнім міщанством. *Участник.*

Жертва своєї темноти. Темні селяни удають ся аж надто часто в своїх слабостях до знахарів, і шукають у них замість у лікарів поради. Так зробив також один господар в Завадові, стрийського повіту. Знахар порадив хороми пити вивар з якогось коріння, запевняючи, що се може. Легковірний господар випив приготовлений вивар і небавком помер.

О замордованню корейської королеви, про котре ми свого часу згадали, подають денники страшні подробиці. Після них повишено королеву за волосся і страшно мучено. Її зв'язали руки і ноги, обляли оливою і палили на подірку палади. Огонь так довго піддержували, аж поки тіло не розсипало ся цілком на попел. Окрім королеви убито 15 двірських дам і 30 слуг. В тій революції двірський стратило жите також багато мужики і жінки з перших родин краю.

Самоволя війта. В селі Димці, серетського повіту, живе війт Петро Куманюк «незгоді з селянином Юліаном Орецьким. Щоби відстати ся, взяв Куманюк з собою інших 13 селян і пішов на поле Орецького, де працювало 5 робітників. На наказ війта арештовано невинних робітників і замкнено в трупарні поза селом, бо громадського арешту нема в Димці. В трупарні перебували невинні робітники два дні в голоді і холоді, і аж на інтервенцію діда їх випущено. Проти самовольного війта і его помічників розпочато судове доходжене.

Жертви „краху“ у Львові. Дня 25-го с. м. наставивши фірма „Гольдштерн і Левенгерц“ виплату зложених у неї грошей. Та фірма вела торгівлю збіжжям і оковитою, але принамала також вкладки ощадності, і платила від них 5 проц. Фірма потерпіла вже давніше великі страти в торгівлі збіжжям в Росії, а добив її бржевий крах. Пасива мають виносити сотки тисячів. Банк гіпотечний, кредитовий і красивий заявили виради готовність підняти акцію ратуновою, але не знати, чи буде можна довести крах до ладу.

Дешеві телеграми. Головний заряд почт телеграфів у Росії задумав установити особливий рід дешевих телеграм, призначених головно для виїмки гратуляцій в урочисті свята пр. новий рік, різдвяні свята, великодні свята і т. п. В таких дешвах подає би висилаючи станом лише адрес відбираючого і їм надаючи телеграми.

Померли о. Ант. Кузьмичай, гр. кат. парох в Бортинках, львівської архієпархії, в 65-ім році життя, а 41-ім священства; — о. Іван Йорський, гр. кат. парох в Сторожках великих, єпископського деканату, в 75-ім році життя, а 47-ім священства; — в Паряжів ставний писарь Александр Діма в 71-ім році життя.

ТЕЛЕГРАМИ „БУКОВИНИ“

з дня 29. надоліста 1895.

Відень. Цісар вернув вчера з Ліхтеней.

Відень. Міністер торговаї приймав депутацію похатників, котра іменем всіх австрійських похатників дакувала міністрови за те, що він на першій засіданню субкомітету парламенту супротив інших пересвідчень боронив потребу похатної торговаї. Депутація просила міністра, щоби він при нараді над новим проектом закона постарав ся о улекшення деяких постанов, котрі можна би самовільно толкувати і унотребляти. Міністер прийняв депутацію ласкаво і обіцяв можливе уваглене просьби.

Відень. На станції полудневої залізничі Штайнбрук спіткнули ся тягаровий потяг з особовим; обидві машини і 8 вагонів ушкоджених, один кондуктор і шість подорожних легко ушкоджених.

Відень. Бюджетова комісія покінчила наради над етатом шкільництва. В слідуєчих чотирох роках буде оснований 120 нових посад професорів середніх шкіл; більші жаданя в гуманістичних предметах спонувають зміну наукового плану в реальних школах. В справі удержання краєвих шкіл пороблено вже відповідні приготування. Науку гімнастики буде міністер підпирати і зробити її обовязковою. Піднесено зміну наукового плану в виділових школах візьме міністер під розвагу; коли популярні виклади на віденським університеті покажуть ся хосеними, то правительство зажадає їх введення також на інших університетах. Резолюції Барайтера на знесенє писної гімназії в Цілей і пос. Менгера на переложенє тої гімназії до иньшого місця відкинено.

Елішав, 29. надоліста. Граф Едвард Тафе умер нині о чверть на 11. год. перед полуднем.

Рим. На засіданню палати відпер Крієні закиди против внутрішньої політики, оправдав розв'язанє радикальних і соціалістичних товариств і торічну виїмкову уставу. Крієні констатує, що безпечність збільшає ся, оправдує свою політику супротив пали, заявляє, що вислана на схід італійська флота не буде нікому служити. Він надіє ся на підставі цілковитого порозуміння всіх держав удержання мира і заявляє, що на випадок коли-б на жаль устав мир, то Італія знати ме свої інтереси оборонити. — Міністер заграничних справ Блані обговорює положенє в Еритреї і становище Італії в східнім питанню; міністер підіє безперервну працю Італії для наступної вже одностайности держав в східнім питанню, остерігав Туреччину перед підложуванням реформ і шкідливим параліжованєм мирних інтенцій держав. — Обидві бесіди прийнято одлєтками. Крієніому складаю гратуляції. По рендіці закінчено дебату.

Льондон Times доносить з Одеси, що в полудневій Росії паробили бурі величезної шкоди; багато пристаней заледяла вода; 80 людей погинуло. Шкода виносить над 40 мільонів рублів.

Царгород, 29. надоліста. Вчера і сьогодні відбували ся в палаті султана наради в справі допущення других стаційних кораблів; в нарадах взяв участь бувший великий везір Саїд паша. Сей удав ся опієся на наказ султана wraz з міністрами заграничних справ Тевфік паша до всіх амбасадорів і запевнив їх, що тут положенє цілком спокійне, перенедено всі потрібні средства остожно-сти; вкінці просив, щоби амбасадори зрекли ся свого жаданя. Амбасадори, котрі на підставі дійсного положення відбули нараду, не дали жадної рішучої відповіди.

Царгород, 29. надоліста. В наслідок видання грошей на військові цілі повстав проект для заради фінансовим трудностям видавати паперові гроші.

В Дрібній бібліотеці, видаваній у Львові Костем Паськовским, вишли доси сі книжочки разом чисел 13):

Байки Евгена Гребінки (10 кр.)
Маларі, оповіданє Всеволода Гаршина (10 кр.)
Пролісок, поезії Павла Граба (20 кр.)
З чужого поля. Переклади Павла Граба (20 кр.)
Що то є господарність — Герінга (переклад В. Герасимовича) 20 кр.
Поезії Осипа Маковей (20 кр.)
Офорта, оповіданє его-ж (10 кр.)
Твори Івана Сурика, переклад з російського (10 кр.)
Українські писання Митра Оленьковича (10 кр.)
Писання Василя Кулика (10 кр.)

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО
„РУСКА БЕСІДА“
в Чернівцях,
улиця Петровица число 2,
нає на складі:
„Ілюстровану бібліотеку“
для молодіжи, міщан і селян, редактовану
Омельником Поповичем
року 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893,
1894, по 1 зр. 20 кр. за роки, а всі 9 разом
за 9 зр.
— З пересилкою поштовою 9 зр. 30 кр. —

Котвиця
Liniment. Capsiei comp.
з антики Ріхтера в Празі,
загально признаний знаменитий усмирю-
ючий аїл на втиранє: по ціні 40 кр., 70
кр. і 1 зр.; можна купити у всіх аптеках.
Просимо жадати сей загально улюблений
домашній аїл просто від назвою
Ріхтера Liniment з котвицею
і прикласти з остожною увагою фла-
ки зі знамені котвиці „Котвиця“,
бо лише ті справжні.
Антика Ріхтера
відомий також у Празі.

„ДНІСТЕР“
товариство взаїмних обезпечень
у Львові,
улиця Валова ч. II,
засноване на підставі концесії д.
к. міністерства справ внутрішніх
з дня 9. грудня 1891 р. ч. 22751,
розпочало свою діяльність дня 15.
н. ст. вересня 1892 р.
„Дністер“, опертий на засади взаїмности своїх чле-
нів, обезпечує кожному члену життя і здоров'я про-
ти всіх огнених від катастроф і інших ушкоджень
і пошкоджень кожному члену грошів.
Всі які шкоди ліквідують ся і ви-
платують ся сейчас по пожарі.
Згадане «улюблене товариство» з відомостями, де не-
вже «Дністер», прикладають ся.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ разом з
ілюстр. додатком „Неділя“
випливає:
на цілий рік 10 ар. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
хочако „ „ „ 85 „
для заграниччя 15 рублів або
24 франки.

Посилки числа по 6 ар.
з бюрї газет Л. Горювца в
Чернівцях, ул. Головна ч. 17.

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу
і неділю.

Реданція і Адміністрація
„Буковини“ знаходиться в
Чернівцях (ул. Петропільна
ч. 2), куда всі дописи адре-
сувати належить. — Бюро
редакції отворене щодня з
вїд 8. рано до 8. вечерю

БУКОВИНА

Думки на ніст.

—а—

Офіцери без війська.

Слава Богу, що наші галицькі офіцери політичні, програвши битву виборчу, по двох місяцях прийшли на думку, що такі в мізерним „ландштурмом“ нічого не відіють, що потрібно їм доброг, вивченого, охочого лінійного війська. А то вже здавалося, що на Дон-Кіхотів подали ся. Надули при помочи своїх часописей всю суспільність, що буцїм то при остатних галицьких виборах стало ся щось печуване та невидане! А тимчасом що стало ся? Вибори випали ліпше, як перед 12 літами, а стало ся по вє лиш то, що правительство виступило рішучо против москвофілів і двох злучених з москвофілами інтригантів-народовців. Звідси такий страшний демест! Ми певні, що як би були стали послами Романчук і Олєсницький, а всі інші кандидати перенали, то не було би такого страшного плачу та протестів. Перед 6 перед 12 літами було гірше для дійсних Русинів, але тоді так страшно на тревогу у давони не були. Але... о тім вже пераз ми писали.

Отже тепер, поки депутация повезе протест до царя і привезе ландтам задоволення, офіцери і генерали наші думають, що такі, хоч винен і злий та немилосерний неприятель, але в наш руский ландштурм без маніхерів, тільки з кочергами, також не без вина. Що а такий військом почивати? Треба нових здорових рекрутів, треба з ними почати екзцирувати, на маневри їх водити, добре їх одягти, нагодувати, та узброїти — а тоді іти на війну.

Гарно! того й треба!

Ми і перед виборами і по виборах безнастанно на різні способи вказували, що без доброго війська, без цільного оружя, без мудрої тактики битв ніхто не виграє. Коли-ж тепер і нині то говорять, нас то тішить, бо чей уже раз зверне ся увагу і пильність Русинів на більше користну роботу. Що з протесту вийде, то вилами по воді писано: але що з організації певно вийде, коли тільки всі переведемо, то знаємо наперед: вийде сила, з котрою всі мусять чинити ся.

Високоповажаний читатель

У кожної газети великий чоловік. До неї газети промовляють і сподіваються ся, що він всего послухає. Бо як би не слу-

хав, то нема по що писати таї видавати газету. Говорить ся на приклад про організацію, поясняє ся раз і другий і десятий, що то таке, як до того брати ся, а ідеальний читатель бере то на розум таї зараз до роботи! Що може, то робить для народу, але не дармує. Чи багато таких ідеальних читателів мають наші рускі газети? Як на сто найде ся десять, то дуже добре. А прочі гарненько собі читають або й не читають політичних статей; а коли читають, то не довго над тим застанаються ся, а коли й застанаються ся, то пересвідчені, що то не до них инше ся і не їх просить ся; а коли й то визнають, то находять зараз багато причин, чому іменно они не можуть нічого зробити, хоч би раді...

Високоповажаний читатель — то велика сила. Він читає на то, аби знав, а потребує знати на то, аби робив; а мусить робити на то, щоби і сам і другі мали силу. Коли таких робучих читателів єсть багато, — вже єсть організація готова!

Читатель газети повинен все брати до себе і не думати собі, що то не про него писано, тільки про других. Нехай перше він сам зробить то, чого від него жадає народний обовязок, а на те не дивити ся ся, що другі нічого не роблять. Хто сам нічого не зробив, не має права довікати другому, що нічого не робить.

Отже в насі повинен кожний читатель знати собі до серця, розтростити свою совість, обчислити все те, що зробив для других, і потім з довадною програмою роботи зустрічати новий рік.

Нам потрібно!

Чого нам потрібно?

Потрібно, щоби ми мали справді рускі родини, ся основу цілого устрою і ладу суспільного, основу народного життя, родини такі вірцеві, щоби ми з гордостю могли чужим вказати: Отсе так виглядає руска родина!

Нам потрібно виховувати діти і забезпечувати їх будучність, щоби з них не виховували ся ренегати, або люди байдужні до народного діла, лише щирі Русини.

Нам потрібно іти в поміч церкві ширенем етики християнської.

Нам потрібно піддержувати життя товарнєке і публичне.

Нам потрібно зайняти ся ширенем освіти в як найширші круги.

Нам потрібно заводити зміни в життю селян (в будові домів, їх внутрішнім урядженю, в способі живлення, учити опрятности, харности, плекания тіла) і т. п.

Нам потрібно дбати о зміну шкідливих звичаїв у народу, які водять ся при різних нагодах, узглядняючи притім стан економічний, гігієну, публичну моральність і фактичну потребу.

Нам потрібно звернути увагу на пошу народну і з неї зробити зверхню прикмету народну.

Нам потрібно дбати про різництво, промисел і торгівлю.

Нам потрібно освідомлювати людей з цілями і способами політики.

Те все нам то в більшій то в меньшій мірі потрібно, як не зараз то пізнійше, але потрібно єсть! Те все кожний читатель газети, кожний Русин повинен мати завжди перед очима і в тім напрямі робити! Перевести ті потреби в діло — значить організувати ся. Народна органічна робота повинна бути нашим ідеалом.

Особисті зносини.

Печатане слово робить багато, але далеко не все. Оно немов не обовязує читателя. Їго мусять допомогти і доповнити усне порозумінє, особисті зносини чи з більшими чи з меньшими кругами, або й з поодинокими особами. Політики, що промовляють до своїх людей газетами та брошурами, партії собі не утворюють. Хоч би особисті зносини мали бути лише найсвобіднійшою вибіркою гадок, не кінчили ся ніякими ухвалами, они лучать.

Тих особистих зносин потрібно при всім; наука посидана людям за зеленного столика при помочи почт приймає ся дуже помалу. Особистий приклад впливає найбільше; він притягає людей.

Наші послы о то дбали мало або й зовсім не дбали і тому їх „війско“ таке некарне і непослушне. Коли наші святики зносять ся з селянами лише в потребах церковних, їх вплив на селян зовсім малий; потрібно зносини з селянами у всіх селянських потребах. Так само мусять чинити кожний, хто хоче більше зробити, ніж робить печатане або писане письмо. Треба уживати такого способу, котрий вкладає моральний обовязок на чоловіка, а не такого, що лишає зовсім свободну руку.

Коли би н. пр. статут товариства Просвіти в Галичині або Рускої Бесіди на Буковині до к а д н о використати

в кождім селі завести і удержувати то, на що ті статuti повзвають, то ми вже мали би велику силу. Але тут мусить кождий особисто працювати, особисто знати людей і з ними зносити ся, инакше все остане ся мертвою, безхосенною буквою на папері.

Що ДЬЛО радить?

В чч. 254 і 257 Дѣла читаємо та кож „гадки на тему нашої організації“. Гадки ці такі: „Суспільність, потра до поліційної опіки per fas et nefas виконуваної привикла, освоєє ся по маду а нею так сильно, що боїть ся і кроком ступити о власній силі. Такою суспільністю єсть руска.—Ми нарід слабій, але чим? не нечисленністю, не убогостію, тільки тим, що, привикши до поліційної опіки, стратили ми самостійність лише, суду і діла, тим що стратили почуте і потреби свободи, а через те і потребу власної гідності — і без жалю, без опору і без сорому даємо вести ся на постановлену нам загладу. У нас чи не можуть, чи не хочуть, чи не мають відваги приступити до рішучого зорганізованя опозиції против опіки деспотизму, щоби змагання оди ниць до позитивної праці для здобутя справедливости були не безуспішними поривами, зужитковувачими марно їх сили, але борбою, в котрій є не лиш комендант, але й військо охоче до борби, послухне і вправлене.

Кождий нарід має таке правитель ство, на яке заслуговує. Дуже зле стоїть сторонництво, котре доперва в хвилі борби бере ся до роботи. Дні виборів то дні самої рішучої битви, але перемога мусить бути підготовлена. Зле стоїть сторонництво, котре доперва в хвилі борби розсмотрює терен; се мусить стати ся скорше. Треба послугувати ся і маневрами. Місцем ексцезирки в подітиці є товариства. Тому сейчас до роботи! закладаймо товариства! Не товариства є назви лише! Их треба підготувати і підтримувати огнистою ревністю. Головний оклик: здобутя справедливости для нас! Спосіб організації мусить бути для кож дої місцевости ріжний після обставин. Треба закладати товариства політичні, просвітні, економічні і бібліотеки парохіальні. Для організації дуже надає ся таке товариство, як у вишній Австрії Katholischer Volksverein. Важна річ уже тепер збиранє виборчого фонду не на підкупство, але на друки, брошури, циркуляри, плякати, збори, на висилку бесідників у віддалені округи і т. п. Збиранє тако го фонду мусить бути приватне. До політики, як до війни, потрібно грошей, грошей і ще раз грошей! Ліберальних послів поборювати! Ворогів народу контролювати! Підпирати чесних кандидатів з другого народу, умовившись з ними, коли своїх вибрати годі.

Крайній час розпочати організацію, аби нові вибори не застали нікого неприготованим. Тепер в зямі пора для товариського життя, пора до посіву для найближчих виборів, а посівом нехай буде: справедливість для всіх! мораль в публичнім житті!“

Так радить Дѣло. Нехай уже буде єго правда, що всьому винна поліційна

опіка і деспотизм, хоч навіть радикали думають про се троха инакше. Добре, що сказано, що кождий нарід має таке правитель ство, на яке заслуговує, та що потрібно вправленого войска. Та вже коли ми беремо приклад з войска, то може би прийняли від него і тактику. В войсковій тактиці каже ся, що не все можна йти приступом (штурмом); лучше нераз захо дити ворога і амайки. Не конче про ливати кров, можна нераз ворога зловити в сак як рибу. А найбільша засада войска: шануйте, щадіть людей, не ви ставляйте їх яко Капоненfutter на кулі, бо кождий вояк потрібний!

Що можна зробити під поліційною опікою?

Для характеристики, як думають радика ли про народовців і москвофілів, варто собі перечитати і запам'ятати добре, що пише радикальний Громадський голос з 13. листопада. Зга дує про вибори посла Новаковського і каже: Радикали перемоги не наділи ся, але вірили єво ім людям, що сорому радикальній партії не зроблять. Іони вибрали радикала Новаковського. „Тогди то всі, що завидують нам (радикалам) тої перемоги, а особливо найбільші нероби серед Русинів, т. є. народовці (Гр. голос має на думці опозиціоністів) стали нам докорити тим, що вибір Новаковського не є властиво жадною перемогою, що і єго, так само як і всіх послів з партії Бариньського, вибрав не хто инший, як намістник Бадені. Він — казали нам народовці — не любить князя Савігу і тому казав старості, щоби послом став Новаковський. При виборах до Відня покаже ся — казали нам — що ви не можете членити на перемиских вибор ців, що єли паньским кандидатом буде Саві га, не дістанете більше як 20 голосів.“ Тим часом мимо надужить др. Франко дістал 70 признаних комісиско голосів, а уневажнено, двоє виборців арештовано — разом 77 голосів, т. є. о 4 більше, як дістал князь Савіга при виборах до сейму. „Чи і тих 77 голосів нагнав Бадені Франкови, панове народовці і москвофі ли? — питає ся Громадський Голос. — Ні, се заслуга радикальної партії, котра потрапила освідомити і зорганізувати хлопів того повіта. Як би ви, панове, не були такими туманами і неробами, якими ви є, то і ви би до чогось дійшли. Але ви до роботи не квапите ся, бо до того треба і розум мати і дещо таки пере терпіти. Ви би хотіли, щоби ми працювали, а ви лиш закричите „консолідація“ і печені го лубці самі вже влетять в ваш широко отворе ний, голодний рот. О ні, панове, на песте се слово „консолідація“ ми не зложимо ся, ми не зложимо ся на той солодкий медивник, бо він покусив би нас жолудок, ми би так сварши вили, як і ви. Вирочім ми не на те тратимо час і здоров'є, не на те руйнуємо себе мате ріально і витираємо кримінали, щоби трунів до життя приводити.“

Радикально написано, але по правді. Без церемонно осуджує Гром. Голос наших наро довецьких опозиціоністів, котрі всі свої невдачі кладуть на карб деспотизму, а своє неробство, котре і ми їм закладали, оправдували і оправ дують доси поліційною опікою і всілякими иншими гарними словами. Для оправданя своєї думки, що ось то мовляв: у нас таки про сто годі що зробити, хоч би й хотів, аменьша ли опозиціоністи значінє вибору п. Новаков ского ріжними видумками, бо й якже призна вати ся до неробства? Коли ми те саме відно сил у статях по виборах, може дещо не ві рив такому спостереженню; нехай же тепер слу тає, що самі радикали кажуть. Поліційна опі ка то ще далеко не все оправдає. Під тяжкою мадярською опікою Словинці, Хорвати і Румуни в Угорщині таки розвивають ся, а угорські Ру сини вже коняють. А там справді поліційна опіка не аби-яка!

Як радикали собі радять.

Четвертий з'їзд радикальної партії — як читаємо в Радикалі з 20. листопада — відбув ся в першу неділю сеймової сесії. З'їзд має

полагодити дуже важну справу нової реоргані зації партії, справу програми реформ, яких має партія домагати ся і програму акції для членів партії. Радикал дивав ся також на потре бу організації радикальної партії і утвореня ексекутивного комітету у Львові, котрий рішав би в нагалих справах. Члени партії були би обов'язані піддати ся розпорядженням виконую чого комітету, за котрі той же відповідав би в першій інстанції перед мужами довіри, а в другій перед з'їздом. Що до зміни радикальної програми, то радикали більше-менше годять ся на виникненє з програми точки, що кождий ра дикал має бути раціоналіст в справах віри бо — справедливо сказано — єли радикали за держать у програмі точку про віру, то не мо жуть і мріти о тім, щоби їх партія в 19. або й в 20. століттю стала рішучим чинником в політиці. Так само думають виникнути з програ ми ємніший обов'язок для радикалів бути ре алістами в ситуації. Для зміни програми Радикал подає такий спосіб: „Всі наші постулати по винні бути в програмі так уложєні, що рефор ма, котра буде основою і умовом переведєня грубшої реформи, повинна стоїти перед тою послідною. В яким порядку до нашої думки буде трансформувати ся суспільність, в яким порядку повинні слідувати за собою точки про грами. Окрім програми партійної, котра має бути програмою для цілої класи хлопської, му сить з'їзд уложити програму для діяльних членів партії, що мають робити і по що, а під так програму для хлопів, для радикалів зпо за класи хлопської, винци що мають робити ра дикальні послы в сеймі кравівім, а євентуально і в парламенті.“

Так думають організувати ся радикали.

Письмо з Відня.

(Руска гімназія в Чернівцях. Ситуация полі тична. Рускі написи на дірчях).

Відень, 28. листопада 1895.

Найважнійше домаганє руских Буковинців осущеє. На засіданю комісії бюджетової дня 28-го листопада с. р. за явив міністер просвіти, бар. Гавч, що з роком шкільним 1896/7 буде в Чернівцях заснована друга гімназія німецька з рускими класами па ралельними.

При тій нагоді най буде мені вільно звер нути увагу читателя „Буковини“, що засада за все те належить ся передовсім послам руским сейму буковиньського, котрі вже 1892 ро ці а й пізнійше при всяких нагодах відносили дуже енергічно справу заснованя гімназії ру скої в Чернівцях як в сеймі буковиньськй так і в клубі послів руских ради державної. Спра вою сєю заклали ся відтак всякою ревністю послы Бариньський і Вахнянин; Вахнянин по ставив навіть при послідній розправі бюджет оїй в раді державній резолюцію (10 липня 1895 р.), котрою зазиваво правительство до відкриття згаданої інституції з слідуєчим ро ком шкільним.

Руска Буковина буде отже небалом в можности, посилати молодіж свою до рускої інституції, а тим самим буде їй дана можливість, плекати духа руского в грядущих поколіннях.

Про хід розправ в комісії бюджетовій скажу лиш те, що за заснованєм другої гімна зії в Чернівцях промовив перший посол Лу нув. Але він домагав ся, щоби при гімназії німецькій рішучасно заведено і паралельні класи з викладовим язиком румунським. На те відповів міністер Гавч, що він на разі рішє ся завести лиш рускі паралельні класи а під так доперва з числа ерєксєнції учеників в році слідуєчим буде мїг осудити, чи заходить потреба відкрити і румунських клас паралель них? Додам до того, що день перед засіданєм комісії бюджетової рускі послы Вахнянин і Бариньський потреби руского народу на Буковині обговорили з иншим правительством і що міністер бар. Гавч згодин ся на задовіс руских послів що до паралельних клас руских

В бюджетовій комісії піддержали сю справу, ще пос. Романчук і пос. Рutowский. Оба однакові могли лиш подякувати міністри за дане приречення, а посол Рutowский указав при тім на недостаток руского духовенства для сіл руских і наслідне тамже румунських священників. Черев засноване рускої гімназії зарадиє си тому недостаткові в короткій дорозі бодай на літ кілька, наколи лиш буковинські Русини зрозуміють вагу гімназії рускої і чиненню її заповинять.

На сім засіданню прийшло також до малої контрверсії межі пос. Лунулом а Рutowским. Лунула заперечив іменно, мон-то на Буковині не всі священники в руских селах знають язык руский. На те відповів пос. Рutowский покликувавшись на інтерпеляцію руских послів внесену в сойм буковинський (5 лютого 1894), що на Буковині в 134 парохіях чисто руских, а 16 переважно руских нема більше як 77 священників знаючих язык руский, а тим самим спосібних до релігійних функцій по селах руских, іменно до відправи рускої, проповідання, катихизації і сповіді.

Ситуація в парламенті представляє ся нині такою:

Лівниця німецька піддержує вимоги правительств майже безумовно, і надії, що правительство вважатиме її на її піддержку, є на разі і при сідуючих виборах до ради державної против антисемітів, християнсько-соціального сторонництва і німецьких націоналістів. Польське „Кола“ піддержує правительство рівно-ж безумовно, бо в кабінеті засідають земляки його: гр. Бадені і Білінський. Але можна зазначити, що поодинокі посли з „Кола“ держать ся в малій резерві. Клуб гр. Гогенварта, котрий до нового правительства відіє ся симпатично, розпадає ся нині на очі. З клубу сего, що числив 55 послів, виступили нині посли: Діналі, Добльгамер, Ебенгох, Фухе, Гассер, Обердорфер, Найтлер, Пліс, Раммер, Рап, Рогль, Шори, Венгер, і Цегетмайер, разом 14. Виступивши зорганізовались в окремий клуб і поанекали для себе ще трох дрібних послів: Турингера, Цалінгера і Келера. Они надіють ся, що ще 5 послів опустить гр. Гогенварта, так, що клуб Гогенварта змалів би до числа 37 послів. Новий клуб, що називав себе (під провідом Діналі) соціально-християнським клубом, стоїть в опозиції до правительства. В опозиції стоїть також: Антисеміти (11 послів), німецькі націоналісти (17 послів), Молодо-Чехи (40 послів), неавієнські Хорват-Словінці (5 послів), хорватско-словінський клуб Клайча (10 послів) і деякі дрібні. На разі проте розпоряджає опозиція понад 100 голосами против 250, з котрих 106 припадає на саму лівницю німецьку. Розбиття клубу Гогенварта може мати важкі наслідки. Досяг посередничий між лівницею а „колом“, удержував рід рівноваги в парламенті. Змаллий він дав перевагу лівниці німецькій над „Колом“, в котрім, як вистісно, налідав 56 послів. Політики попадають через то в більшу залежність від лівниці. Щоб сему запобігти, старає ся правительство повискати для себе Чехів взагалі. Чи удасть ся проба, годі передсказати. Чехи кажуть правительству що они ждуть. Можна вправді припускати, що межі правительством а Молодо-Чехами ведуть ся якісь переговори, але з другої сторони се річ певна, що Чехи задля примирення поставили правительству дуже тверді умови. Побідивши Німців при виборах до сойму і скріпивши дома рішучо позицію свою, они дійсно можуть ждати, доки правительство не згодиться на їх право чекати або доки не дасть їм принайменше язык урядовий в Чехії і на Мораві. Але чи тогді не відіє лівниця на опозиційне становище? Отже чи туди, чи сюди поверне правительство своєю акцією, неоди представляють ся дуже великі труднощі і невпевнености.

Можу вам також подати до відомости, що міністер торговлі, бар. Гланц, прирік послам Барнінському і Вахнянінові уважливости в найближчій будучности справедливе дома-

гане народу руского, щоби на всіх шляхах величичих у всхідній Галичині були уміщені написи рускі іменно по двірцях.

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 30. падолиста 1895. р.

Є. Е. митрополит Сильвестер Сембратович кардиналом. Ще на весні була мова о тім, що митрополит Сембратович має стати кардиналом. Московський Галичанин зазначував тоді зовсім виразно своє невдоволення з подібного наміру папи, а навіть Ромачукова *Батьківщина* обчислює, що нас може коштувати се іменоване митроп. Сембратовича кардиналом... Тепер се іменоване єсть уже фактом; телеграма з Риму з дня 29. падолиста с. р. принесла радісну вість, що папський консистор іменує Є. Е. митрополита Сембратовича кардиналом. Достоїнство се має передати митрополитови Є. В. Цісар у Відні. Коли митроп. Сильвестер вже яко кардинал поверне з Відня, привітає его між иньшими окремий комітет, який самі днями заснував ся з Русинів львівських, сьвітських і духовних, зібраних у ректора духовної львівської рускої семінарії на запрошення прелата о. Андрея Білецького. Комітет уконституований ся вибравши головою о. Білецького, а заступником голови члена виділу краевого дра Даміана Савчака. На першій засіданню ухвалено, що Є. Е. митрополита яко кардинала мають повітати крм. Білецький в імені капітули і клира, др. Савчак в імені сьвітських Русинів і старійшина Ставропільського інститута проф. др. Ісидор Шараневич.

† Граф Едвард Тафе. Вчора донесли телеграми о смерті гр. Тафого в Елішав. Так отже помер один з найзнатніших австрійських мужів державних. Граф Тафе мав ледво кілька місяців понад 62 роки, отже не дійшов до надто глибокої старости. Він родив ся 24-го лютого 1833 р. в Празі яко потомок старої, з Ірландії заходої графської родини, стан у своїм дитинстві товаришем нашого цісари і учив ся разом з архикмізем. По окінченні правничих студій вступив гр. Тафе в державну службу, де скоро поступав з одної ранги до другої, виступ. В 1861 р. став совітником намісництва в Празі, 1863 президентом Зальцбург. 1867 міністром внутрішніх справ, з кінцем того ж року віцепрезидентом австрійського міністерства, від жовтня 1867 до січня 1870 президентом міністерів, від квітня 1870 до лютого 1871 знов міністром внутрішніх справ, в маю 1871 намісником Тиролю. На сім посаді оставав він через вісім років. В 1879 р. покликав его чини на президента міністрів і на тім місці оставав аж до осені 1893 р. значить через 14 літ. Его діяльність яко президента міністрів паматають ще всі. Знає, що клерикально-федералістичні змагання мали в нм сальну і реву підпору; знає й се, що за его часів дещо зроблено для славянського елементу в Австрії, чого ему Німці не можуть простити. На всякий спосіб належав Тафе до найзнатніших мужів державних в Австрії і навіть его вороги не могли ему відмовити надзвичайних спосібностей до правління так многонародної держави як Австрія. Він дав австрійській внутрішній політиці новий напрям, котрого его наслідники мусять придержувати ся, коли хочуть потреби народів Австрії заспокоїти. На вістку про смерть Тафого, цісар вівслав его жені таку телеграму: „Хоч я був уже приготований на крайність, все-ж таки сумна вістка про смерть вашого мужа тяжко мене діткнула. Через ту смерть не лише ви маєте велику страту, але в покійнім трачу і я випробованого приятеля, вітчина свого найвірнішого сына а держава чоловіка, котрого імя злучене тісно з найновішою історією єї, готового на всяку жертву свого слугу. Нехай Бог потімать Вас і покривать!“ І сестрі покійника, графині Амелії зложив цісар дуже сердечну кондольційну телеграму. Цісарева поручила начальній двірській дамї графині Гоєс висказати родній Тафого в імені цісареві щире співчуте. (П. телеграми!)

В справі відношення фінансових урядників до публіки видав сими днями міністер фінансів др. Білінський до всіх краєвих фінансових дирекцій розпоряджене, в котрім називає як найбільше порозуміння між фінансовими властями а публікою своїм ідеалом. Урядники повинні познакомити ся докладно з значінем, дражливостію і податковою силою податників і все бути чемними супротив сторін, а в потребі задержати спокійну серйозність. Обязком урядників є вислухати всі жалоби податників і їм вияснити все, що могло би збудити недовіре населення до фінансових властей. Коли прийде до жалоб податників на якогось урядника, то повинен вищий урядник передовсім вислідити, чи нема між партією а оскарженням урядником якого вороговання. Вкінці бажає міністер, щоби при офіцій урядників в вірній мірі уважливувати, чи він придержує ся сих принципів і чи він старає ся в своїм уряді піддержувати фінансові інтереси держави.

Вже готовий багато ілюстрований бук. православний Календар на рік 1896. Ціна 50 кр. (з пересилкою 55 кр.) Замовлення адресувати до „Рускої Бесіди“ в Чернівцях, улица Петровича 2.

Американські Русини нарікають, що на них у старім краю просто забули; товариства навіть за гроші не співають ся висилати книжок, часописи не обмінюють ся за „Свободу“, ніхто ними не интересує ся і не помагає до розвою. Не диво, у нас позз краєвими границями Русинів не числить ся і коли що робить ся, то їх не має ся на думці. Хто зняв ся еміграцією? Молоді академики: Рожанський, Турбацький і и. Др. Олесків зняв ся нею на власну руку. „Народна Рада“ у Львові видала була давно відозву щоби збирати дати в справі еміграції — та й якось дотепер не чуємо нічого про дальшу акцію. Чи робив хто з опозиціоністів, що розпоряджають тільки людьми, які заходять в тії справи? Чи інформували ся в Америці хоч листами? займали ся виселенцями, помагаючи їм користоно продати ґрунт? чи опрацювали хто устави для підвигнення селян?... Чи ми взагалі знаємо певно, чи варто їхати селянам в Америку? Ба! не було часу довідувати ся, бо треба було ломити руки і падькати над тим, що викликані москвофілі з сойму! А відколи то вже у нас триває еміграція?

Смерть в часі вінчання. Забобоня, в які вірять багато людей, особливо селяни, дуже часто стають причиною всіляких нещастяних пригод. Подібне случило ся перед кількома днями в селі Храстній коло Пісека в Чехії. В тамошній церкві мало відбутися ся вінчання 19-літньої Анни Козли з єї судженням. Обое молоді стояли вже перед престолом, на котрім горіли свічки. Заки священник всім поблагословити молоду пару, згасла нагле одна свічка, — тога, що стояла перед молодого. З криком: „моя свічка згасла!“ упала Анна Козли змліла на руки молодого. Присутні кинулись єї чугити, але вже було запізно. Зі страху умерла на удар серцевий. — Отже що було причиною єї смерті? Забобонний чоловік скаже певне, що свічка, бо згасла, — а тимчасом то неправда. Коли-б дівчина не вірила в ту дурницю, що як свічка згасне, то стане ся нещасте, то була би не наполохала ся і не дістала би серцевого удару, а так убив єї забобонний страх.

Помер у Львові Антін Филиповський, професор гімназії ім. Фран-Йосифа.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЙ.

Веч. о. В. П. в Нест... Пристасмо і вислаємо далі.

ТЕЛЕГРАМИ „БУКОВИНИ“

з дня 18. (30.) падолиста 1895 р.

Відень. (З парламенту.) У відповідь на запитанье Гофман-Веленгоза про позаложжене палатного внесени пос. Штайншендера в справі ви-

дани службової прагматик і розпорядження для урядників зайняв ся презес комісії пос. Залеский за службовою прагматикою і просив правительство, щоби то розпоряджене і дальші розпорядження в тій справі предляжало в автентичний спосіб, що вже по части стало ся. По предложенню повного матеріалу буде засідане скликане. — На останнім до вірогідним засіданню відповів міністер судництва на інтерпелляцию пос. Троля в справі комісії виборчої відозви анти-сепітів, що поступоване судової прокуратури опере ся на судейським пересвідченню, що та виборча відозва противить ся § 65 lit. а кримінального права; отже поступоване прокуратури не можна назвати противзаконним. Міністер заявляє, що обмежує ся на те заявлене і в будучности не думає також по-за ті межі сягати, а в сім випадку тиж більше, що в наслідок протесту рішення прокуратури не в ще правосильним. — Пос. Фухе як презес комісії для слідства в справі біржової кризи з дня 14-го с. м. відповідає на поставлене на останнім засіданню д-ром Либенбергом запитане, що комісія, тому що міністер заборонив предляжати актів кримінальному суду, в біржовій палаті не найшла жадної провали і тим уважає свою роботу за скінчену. Пос. Яворский описує докладно цілий стан річ і констатує, що в „колі польським“ сліджено, чи хто з довірених засідань „польського кола“ доносить газетам і з того робить для себе зиск, але то сліджене дало цілком негативний результат; чистість „польського кола“ стоїть отже не-нарушима, а сей випадок буде незадавнім річю чести „польського кола“. Коли хто подасть фанти, то провини покарає ся з немилостивою строгістю; „коло польське“ числить ся лише з фактами. На пам'ятки і їх розповсюдження є лише одна відповідь: мовчання. (Живі оплески.) Президент заявляє на запитане пос. Яворского, що нема підстави до дальшої наради над тим предметом і він для того закликає комісію до предляжання остаточного справоздання. — Про нараду над проектом за помож для потерпілих від елементарних нещастів в сумі 400.000 зр., з котрих припадають 200.000 зр. для потерпілих при катастрофі в Бріск, заявляє заступник правительства старший радник гірництва Цехнер, що слідство веде ся з найбільшою строгістю і оно виказало, що під містом Бріск ніколи не було гірничого заведення; там, де мілкий пісок усунуло ся, також не було жадного гірничого заведення. Заряджені гірничою властью охоронні стовпи остали цілком ненарушені. Коли заступник правительства секційний шеф Браннгофер заявляє, що правительство з уваги на те, що в останніх двох роках від него зажадано вить разів за помож для потерпілих від елементарних нещастів разом в сумі 5.760.000 зр., не згодив ся на підвищене теперішних за помож, прийнято предложення без зміни в другім і третім читанню. — При кінці засідання відчитав президент палати Хьюмекский вість о смерті буйного президента міністрів гр. Едварда Тафого, котрий тішив ся великим поважанем цілої палати. Президент хоче взяти участь в похоронах, щоби тим заявити почути членів парламенту. Слідуюче засідане не відбуде ся задля похоронів в понеділок, але у вівторок.

зім касні. Цісар висказав бесідникови своє признание.

Відень. На похорони Тафого відуть до Елішава великі міністри гр. Бадені, Гавч, Білльський, мабуть також Вельзерсгаймб.

Будапешт. В парламенті заявив президент міністрів Банфі, що виправді право виборче потребує зміни, але він з уваги на угорську національну державу не може згодити ся на введення загального виборчого права. В протягу дебати покликав президент палати до порядку міністра внутрішніх справ Перчеля і пос. Андреаніцого; сей закінчує міністри, що він заперечує очевидні факти, а міністер назвав то твердження безстыдною інсинуацією. В парламентарних кругах говорять, що Андреаніцкий після Перчельому двох послів яко сьвідків, щоби зажадали від него поясненя.

Царгород. Англійський амбасадор Куріє був сьогодні у султана на аудієнції.

Одесса. При останніх бурях 500 людей по части втопили ся по части замерзли.

Др. Ст. Квятковский,

б. оператор

на п. к. хірург, каймі Більгота, Гуссенбавера, б. суул. секундар радника двору Дітеля, б. асистент проф. Фінгера в п. к. публичнім шпиталю у Відні

осів ся в Чернівцях яко спеціаліст

для хірургії, спеціально також для слабостів органів мочи (нирок, міхурів).

Ординув при ул. ратушевій ч. 16.

від 1—4 год. поновудня.

Для бідних безплатно від 8—9 год. зранку.

(5—6)

РІХТЕРА

„якірні коробки з камінчиками до будови“

це в тепер не досягнені: суть вони най-любленим подарунком різдвяним для дітей трилітніх. Вони дешевші, як кождий инший подарунок, бо тривають багато літ і їх можна навіть по довшим часі доповнити і збільшити. Нефальшовані

якірні коробки з камінчиками до будови

суть однією забавкою, котра знайшла у всіх краях одноголосну похвалу і котру всі ті, ко-зніають, з переконання дальше захваляють. Хто

сего, в своїм роді однією способу забавного і інтересного ще не знає, той нехай як най-скорше замовить від підписаної зрештою новий ілюстрований ціничек і там прочитає всі дуже корисні нисья і справоздання. — При заступленю прошу задати ласкаво вразно: Ріхтера якірні коробки з камінчиками до будови і відкинути кожну коробку без нашої етикетки і марси „якір“ яко фальшиву. Нефальшовані якірні коробки з камінчиками до будови можна навіть за 35 кр. 70 кр., 80 кр., 5 зр. і внаше у ВСІХ ВІДНІЙШИХ СКЛАДАХ ЗАБАВОК.

НОВІСТЬ! Ріхтера забавки терпеливості: Яйце Колумба, громозд, хрестолом, загадка круга, головолом, Пітагорас і т. д. — В нових зошитах поміщені й задачі для подвійних забавок. Ціна 35 кр. від штуки. Листе з правдивою маркою „якір“.

Ф. Ад. Ріхтер і Комп.

вироб. австрійсько-угорськ. п. к. утримлювана фабрикою коробок з камінчиками до будови.

ВІДЕНЬ. I. N. belangengasse Nr. 4.

Hamburg, Altona, Rotterdam, London E. C., New-York.

Відповідає за редакцію Осип М. новен

З друкарні Г. Чонна

Котвиця

Liniment. Capsici comp.

з антики Ріхтера в Празі, загально признаний знаменитий усмирю-ючий лік на втиранє: по ціні 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всіх аптеках. Просимо жадати сей загально улюблений домашній лік просто від назвою

Rixtera Liniment z kotvico

і прикласти з осторожністю лише фла-ми зі знамком значком охоронним „Котвиця“, бо лише ті правді.

Антика Ріхтера ліх золотим левом у Празі.

ТОВАРИСТВО „ПРОСВІТА“

кри зближених он іспитам в школах народних подає до відомости Сьвітла. Рад Шкільних, Вион. сьвітцеників, катихи-тів, учителів і родичів, що книжки на-кладу товариства, призволені кр. Радою мініальною на премії для учеників, крас-но оправлені з новолоченими березами, можна купити в канцелярії товариства при улиці Вірменській ч. 2 по слідуючій ціні:

Роскази про сини природи 20 кр. Оповіданя о мн-то сьв. Бориса і Гліба 20 кр. Повістки для дітей 27 кр. Сестра 15 кр. Байки 22 кр. Істория Русь ч. I 25 кр. Істория Русь ч. II 23 кр. Лен і ко-воли 24 кр. Рогата худоба 45 кр. Про земноводні і ліси 20 кр. Вовшак Фрааклім 16 кр. На до-світках 22 кр. Серед ледового моря 25 кр. Житє сьв. великокучечки і лікаря Пантелеймона 20 кр. Дрібна птиця господарства, а великі гроші 20 кр. Відкритє Америка 22 кр. Заїрета шкідли і поже-точні 42 кр. Перекотилося 18 кр. Кирик і Методий 22 кр. Молитвенник народний (з зичайній опра-ви) 20 кр.

влучній оправі:

а) хрест золотий і золочений хрест з переду 25 кр. б) збіра оправа золотий, берези золочені і золочений хрест з переду 35 кр. — Молитвенник народний золотий по ціні 90 кр., 1-10, 1-30, 1-60 і 1-80 зр.

Всякі замовлення висилають ся скоро і точно.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ разом з
ілюстр. додатком „Неділя“
вносять:
на цілий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно „ 85 „
для заграниці 15 рублів або
24 франків.

Поодинокі числа по 6 кр.
в бюрі газет Л. Горюнова в
Чернівцях, ул. Головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу
і неділю.

Редакция і Адміністрация
„Буковини“ знаходиться в
Чернівцях (ул. Петровича
ч. 2), куда всі дописи адре-
сувати належить. — Бюро
редакції отворене щодня
від 8. рано до 8. вечора

Его Еміненція кардинал Сильвестер Симбратович.

Про радістний факт іменованя Преосвя. Митрополита Сильвестра Сембратовича кардиналом католицької церкви ми вже доносили. Батько то — як читаємо в Души настири — по нани найвишше додостоїнство в католицькій церкві, а уділене того достоїнства нашому митрополитови набирає тим більшої ваги, що оно єсть звеличанем не лиш самої високодостоїнної особи Его Еміненції, кардинала Сильвестра, але заразом звеличанем престоло митрополитичого, звеличанем нашого обряду і честі для нашого народа. Батько се також нагорода за витривалість в правоті віри та в єдинстві з сьв. католицькою церквою. Піднесенє нашого Преосвя. митрополита до достоїнства кардинальського єсть також новим доказом ласки і любови Сьв. Отця для нас, доказом, що нас має за своїх правих синів і що наш обрид на рівні поважає з обрядом римским, бо се сказав сам сьв. Отець, що іменуючи митрополита нашого кардиналом, хоче дати доказ любови для народу руского. Се єсть, можна сказати, звеличанє цілої церкви східної, єдиної.

Для того парід руский і духовенство приймають сю відзнаку преосвя. митрополита свого з великою вдячністю і одушевленєм, яко задаток лучших надій. В історії рускої церкви єсть се третій случай піднесеня руского митрополита на степен кардинальський. Перший був Ісидор, митрополит всеї Руси, що брав участь в соборі флорентийськ (1438 р.), другий був Михайл Левіцький, митрополит галицький, котрий зістав кардиналом в 1856 р. — а третій теперішній преосвя. митрополит, Сильвестер Сембратович. Перший не був з роду Русин, і коли зістав кардиналом, не сидів уже на престолі митрополитичім, був бо за границями краю в Римі, — другий зістав кардиналом в глибокій старості, проте не міг користати зі свого достоїнства, і ніхто его не бачив в кардинальських одежах, бо був знемоцнілий, навіть не інстальював ся у Львові, лиш в Уневі, за для знемоцності, і по двох літах умер. Теперішній же митрополит, Его Еміненція Сильвестер, єсть в повній силі, тішить ся кріпким здоровєм, буде міг довго тішити ся своїм достоїнством і то своє достоїнство буде міг використати для добра нашого обряду. І парід руский буде міг в перший раз бачити свого Кардинала посеред себе.

„Се відзначене митрополита галицької Руси — читаємо в Дзвѣ — мусить очевидно додати блеску й церкві католицько-рускій — та й в тім дусі висказали ся недавно як Е. Сьв. папа так і Его Вел. цїсар — оба завірюючи, що добро і процвіт церкви руско-католицької як і народности рускої горячо лежать їм на серці.

Русь галицька може ті заяви прийняти лиш з глибокою вдячністю. Як народність руска, так і церковь руско-католицька остає нині серед не коньче відрадних відносин, серед нелегких противностей, з котрими мусить бороти ся. Дай то Боже, щоби доданє блеску нашій церкві через відзначене першого его архієрея причинило ся в як найбільшій мірі до її скріплення і хвали.

Очевидно велика в тім задача зде ново-іменованого кардинала та й велика одвічальність перед історією. І ми не хочемо сумніватись, що Е. Е. митрополит кардинал дальші літа свого віку посвятить тій цілі — старанно винищуючи все хвилево-суєтне, що могло би хоч і найменше ставати в дорозі довершеню тої великої задачі, до того потрібно як найкрасшої гармонії, поспільної любови і довіря серед цілої рускої суспільности“.

Її роман.

З маляркою — Роберта Таборі.

Вже скінчив ся третій акт на сцені і героїня вже туй-туй мала „унасти“. Але поки що годі було бути певним, чи катастрофа справді йстатиме. Драма була написана французьким автором і виставляла нерви на тяжку пробу. Кожний новий аворот драматичних нервів і штучно відвільнував заспані чуття.

Тому то більша частина публіки була рада тому, що настане павза на п'ятнадцять хвилин. Лише молода, чорнива дама там на крилі в куті на право дивилась безперестанно на велику занавіску і знати було по ній виразно, з якою законом цікавістю ждала она на продовження штучки. Грубий мужеський голос шепнув їй в ухо.

— Чи знаєте, ласкава пані, історію про Шаха Надіра?

Молода пані глянула остро на напастника, що підважив ся її питати ся. Він був високого, гнучкого росту, вже не юнець молодий, але мав дуже інтересні черти лица і з цілого свого поведєня виглядав на поважного чоловіка.

— Позвольте, моя ласкава пані — говорив він дальше — я був на тільки підважний, що оглядав вас докладно і, яко заняття несподівано, дійшов до такого висновку: Кого так незвичайно, занадто інтересують надумані

пригоди на сцені, той або зовсім театру не знає, або бажає сам пережити подібні пригоди, як ті, що на сцені діють ся...

— Велике слово сказали ви... а до котрих зачисляєте мене? — спитала усміхаючись молода пані, котру ся дивна розмова мимоході інтересувала.

— Розуміє ся, до тих, що бажають подібне пережити. Вся ваша істота, сьвідоме же не заіє quod ручить за те, що ви належите до нас, що вас не недостає при жадній прем'єрі, на жадній визнатійшій представленю, бо вам купіль для душі так само потрібна, як у звичайного чоловіка для тіла.

— І що з того виходить?

— Не велике діло, лише те, що ви безнастанно слідите за незваним, таємничим, зворушующим, що ви — одним словом — бажали би пережити сей роман, який житю кожної жєнщини належить ся, особливо коли она молода і гарна. Коли хочете, то я вам зараз подам такий роман.

Він сказав се так щиро і просто, его погляд і вагомощуванє поодиноких слів були такі свободні від всякої хитрости, що она не могла на него гнівати ся. Она лиш засміяла ся і відповіла:

— Ваш намір чесний, але на жаль мої обєтанини не поважають мене, згодити ся на ваш проект. Рає для того, що ролі героїни в роману відіграти не зможу...

— А по друге? — спитав незнакомий — так, як би не чув ніякої потреби, апазати на її оправданє.

— А по друге тому, що я за три рано їду до дому і сестра та шурин ждуть на мене по представленю перед театром. Отже бачите, що я навіть потрібного часу не маю, щоби занимати ся складанєм романів...

Она сама не розуміла, чому з незнакомим почала так дрозити ся, бо значайно заборонювала кождому мужчині всякий єміліїний приступ до себе. Може бути, що штучка зворушила її або може чула ся она зовсім безвечною супротив чоловіка, котрого перед п'яти хвилинами зовсім не знала, а по десяти дальших хвилинах так забуде, як би й ніколи в ній не бачила ся.

— Коли вам тільки часу не достає, ласкава пані, — говорив незнакомий не спиняючись дальше — то єю перешкодою можна оминати. Я вже вам агадав про історію Надіра. Ви знаєте мабуть сего добродія з книжки казок: „Тисяч і одна ніч“.

— Чи ви думаєте про того шаха, котрий над тим падишан, що живе такє коротке, і котрого дїрєкий чарівник понурив у воду, через що він мав щасливу нагоду пережити в одній хвилині події в єйох літ?

— Про того самого, моя пані.

— Але ж я не вірю у чарівників!

— Чи вільно мені вас вилічати з того недовіря? До сьлующого акту єсть ще як раз десять хвилин. Ви можете вигідно слідити за своїм криєлі, а не ужити ніяких хитрощів, а ви проте — коли хочете — в десяти хвилинах пережите найцікавійшу і найбільше зворушующу частину вашого роману.

Рівно-ж витають і польські часописи радістю факт іменування преосв. митрополита Сембратовича кардиналом.

І нас, буковинських Русинів, се високе відзначення руского митрополита вельми радує. Стоячи на становищі тим, що церков єсть першорядним чинником в розвою кожного народу, ми тішимо ся, що відзначене чоловіка такого, котрий своєю високу задачу церковну зрозумів і сповняє її на користь рідного народу. Знаючи з гіркого досвіду в Буковині, на яку неправу дорогу може звести церков сліпа національна загорілість, котра добро лише одної нації ставить вище понад душевні потреби всіх вірних церкви, в тім випадку і буковинських Русинів, ми високо цінимо Г. Ем. кардинала Сембратовича за те, що він у Галичині старає ся, аби руско-католицька церков служила вірно лише добру руского народу.

І ми, Буковинці, прилучаємо ся до тих щирих бажань, які з нагоди високого відзначення одержує Г. Е. кардинал С. Сембратович зі всіх сторін. Дай Боже ему довго в здоровлю прожити на добро і славу руско-католицької церкви і руского народу!

Руска гімназія в Чернівцях.

Факт, що при новій гімназії німецькій слідуєчого року шкільного має повстати і паралельна класа руска, котра — як сподіваємо ся — дасть початок до засновання цілої рускої гімназії в Чернівцях, незвичайно урадував всіх буковинських щирих Русинів. Всім тим, Галичанам, що під впливом москвофільської політики навчили ся маловажати

„паралельки“, ми, буковинські Русини, могли би розповісти, яка се важна річ мати хоч одну свою середню школу...

Ми не станемо надто одушевляти ся тим здобутком і на підставі его робити далекосяглі висновки, все-ж таки мусимо висказати всяке признание і нашим послам, що за сею справою кілька літ ходили, як і правительству за те, що так важну для нас справу полагодило корисно. Вже була крайня пора її поладити. Коли Волохи від 14 літ мають свою гімназію в Сучаві, Русини такої інституції ще доси не мали, хоч Русинів на Буковині значно більше від Волохів. Ми зовсім не розуміємо озлоблення Волохів з тої причини, що ось то і Русини буковинські будуть мати свою гімназію, бо не треба мати ні дрібки почуття справедливості, щоби радю її існування в Чернівцях, в самім осередку буковинської Руси, перечити. Ми мусимо — хоч би і як обережно річ брати — волоску неродивість Русинам брати лише на карб крайньої нетерпимості і загорілості національної. Руска гімназія виправді не pomoже дальшій румунізації Русинів, але-ж шкоди в стані посідання Волохів ніякої не принесе: она лиш pomoже витворити інтелігенцію руску, котрої ми тут так дуже потребуємо.

Дарма річ, голословно казати — як се п. Лунул зробив — що мимо німецьких шкіл та волоскої духовної семінарії є проте сьвященники рускі, котрі сповняють добре свої функції по руских селах; ми докладно знаємо, кілька стратили через переважаючу волоску силу, через румунізацію і через те, що не мали ні одного вишнього закладу наукового, де би виховували ся Русини, а не перевертні або люди до Русинів байдужі.

Руска гімназія не зарадить сему

нашому лихови — то правда; але споможе нас з часом так, що успіхи „марної паралельки“ можна буде брати на вагу золота. Буковинські Русини, ми певні, достарчать до рускої гімназії дівчор доволі, а річню черновецьких Русинів єсть тепер заложити бурсу, так щоби з новим роком шкільним можна взяти в опіку хоч з 20 хлопців. Товариство „Руска Школа“ вже займає ся сею справою; вигідне поміщення на бурсу найде ся в Народнім Домі, а буковинські Русини — тепер, коли вже існує руска гімназія певне — допоможуть також тов. „Рускій Школі“ заложити добру бурсу. Се обовязок буковинських Русинів.

Нехай собі Волохи плачуть ревними слізами, то нам по справедливості правительством полагодило одну справу, ми на ті плачі не маємо потреби звертати увагу; нашу увагу звернім тепер на те, щоби з новим шкільним роком ми мали свій притулок для бідної шкільної молодіжи, а до самої першої класи рускої гімназії приготувім завчасу хоч сотню школярів, щоби поздавали добре вступні іспити.

Ті-ж послі рускі, буковинські і галицькі, що за справою нашої гімназії походили, як і п. Рутковский за добру оборону нашої справи в комісії бюджетовій протия п. Лунула, можуть бути певні, що їм вся буковинська Русь вдячна.

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 2. грудня 1895. р.

Іменоване. Др. Фридрих Альбрехт Баран іменованій фінансовим кондеістом в Чернівцях.

Загальні збори товариства „Руска Весіла“ в Тернополі відбудуть ся дня 8-го с. м. о 2 і 8 год. по полудні.

Молода жінка весело засміяла ся.
— С. лажіть самі, мій пане, — відозвала ся она живо — чи ваша ворожба не єсть ще чимсь більше, як перехвалкою?

— Хочте, чи ні?

— Добре, я хочу!

Незнакомий нахилив ся троха наперед і нерухомо вдивив ся в очи молодой жінки.

— Я називаю ся Павло Таруссі — сказав він сильним голосом.

— Але-ж так називає ся мій чоловік! — відповіла пані адивовано. — Чи ви єму свояк?

— Зовсім не свояк, моя пані. — Я всьм правдивим Павлом Таруссі, сей другий украв мені мов ім'я.

— Що ви кажете?

— Справа має ся так, що наш муж під час свого побуту в Америці був у мене зайнятий в моім банку. Він підійшов мене і украв мені не лиш мій маєток, але й мої документи родинні. Его дійсне ім'я єсть Імре Керекеш; він виїхав до Америки тому, бо земля в Європі перекла його.

Молода жінка адивила ся в незнакомого з широко отвореними очима а її губи тремтіли.

— Правда, що ви лиш жартуете?

— На жаль, не жартую, а говорю саму щирю правду. Я можу докзати посвідченням консулярним, що єсьм правдивим Павлом Таруссі. Крім того маю окружних ню-йорексїю поліції, в котрім знає ся всі уряди на землі, щоби узвезли мастера Імре Керекеша закрадіж, деєрандацію і... двоженсьтво.

— Двоженсьтво?

— За двоженсьтво; бо наш чоловік уже в

Америці був женатий і то два рази. Прошу, отут маєте докази! Може зволите заглянути в ті папери?

Незнакомий виняв з кишені пачку стемпльованих документів.

— То по англійски — ледви вимовила она.

— Так єсть, бо в Америці урядовою мовою є англійська. Ви не розумієте по англійски? Але тільки чей зрозумієте, що в тім документі є мова про Павла Таруссі, а в сім иньш про Імре Керекеш? Так само чей перечитає слово „бігамія“, двоженсьтво. Що?

— Боже мій! Боже! що зі мною діє ся? — зітхала молода жінка в розпуці.

— Що мені Імре Керекеш украв мій маєток, се ще я би єму простив. Але що він мені украв і жінку, котра з ним пішла в світ... ніколи єму не прощу! Очевидно дала она єму ключі до кас.

— Підлий!

— А тепер я хочу пістити ся. Нині приїхав я до Будапешту і зараз пішов до поліції зі своїм ділом. Ваш чоловік може вже в тій хвилі арештований.

— Що за скандал! Чи перетерпите моя бідна мати, моя сестра такий удар!

— А ви самі? Чи ви про себе не думаете?

— Що-ж мені починати? Куди діти ся?

— Я міг би вам дати раду там, що за радима би катастрофі...

Молода жінка заломила благаючи руки і вогкими очима глянула на незнакомого.

— О, мій пане, коли ви хочете... Коли ви маєте серце...

— Я був би не від того, але під одним умовляєм.

— Все приймаю!

— Тільки не смішіть ся так, бо ще можете жалувати. Я возьму а поліції свою скаргу, если ви ще сеї ночі виїдете зі мною до Америки.

— Чи ви збожеволіли?

— Я тепер більше при розумі як иньшим часом. Я вже сказав, що мені на грошах не залежить, але слово честь, мужа, мушу боронити. Імре Керекеш украв мені жінку. Отже я заберу єму єго.

— Бійте ся Бога...

— Діло єсть ще з иньшого боку дуже корисне. Адже ви поправді не є жінкою Імре Керекеша, лише Павла Таруссі. Моя жінка! Ми законно побрали ся, ви живете під моім іменем. Я покину Новий Йорк і обоє з остатками наєтку — а він ще досить великий — переселимо ся на полудне. Америка велика і ніхто не буде сьмівати ся, що ви моя законна, слабна жінка.

— Се не може бути, чого ви жадаєте.

— Ну, то нехай стане ся, що муште бути.

— Майте серце!

— Не можу... хочете чи ні? Ідете зі мною чи остаете ся тут яко... любка мастера Керекеша?

Молода жінка кинула єя: — Пана, ви мене ображаете!

— Я лиш хочу єзраву постановити ясно. Подумайте, пані, що ви тим охорошите свої матер від зневаги, сорому та злої слави!

Молода пані похилила голову і задумалась.

Народне віче має відбутися дня 3-го с. м. в Мостах великих; на ній буде між иньшим також обговорена справа еміграції до Бразилії і справа ревізії катастру ґрунтового.

Нові уряди податкові в Галичині будуть основані в Делятині, Будзанові, Новім Селі і Жабю.

† **Граф Едвард Тафе.** Загальний спадок по ґр. Тафови виносить около три мільони зр. Універсальним спадкоємцем єсть его одинокий син ґр. Генрик Тафе, що учить ся тепер права в Градці. Що-до адміністрації дїбр пороблені делї застереженя, так що молодий граф дістане річної апажаки 30.000 зр., вдова 25.000, замужані доньки по 6000, ґр. Людвіка 10.000, сестра помершого ґр. Амалия 25.000 зр. річно. Всі політичні листи спалив ґр. Тафе перед слабостію, остали ся лише пам'ятники, що відносять ся до парламентарного життя і будуть видруковані.

Стан здоров'я вел. князя Юрія, наслідника російського трону, після донесень з Петербурга тепер вже є безнадійний. Сухоти постувають дуже скоро. Лікарі, котрих скликав цар, заявили, що настала нова комплікація в ставі хорого, обіймаюча також серце.

Варто подумати над тим! Між гадками на тему нашої організації читаємо в *Дѣлѣ* такий проєкт: „В найменшій навіть місцевості можна легко заложити бібліотеку парохіальну, заосматрену одвітним добром книжок. Такою бібліотекою можна в найпевніший спосіб вплинути на значне розбуджене поглядів, звернути увагу на потребу ухристіянення сусільного життя, розсвітлити голови і одушевити серця. Чого не можна порушувати в проповідях, се пехай буде доповнене лектурою. Через читане одвітних писем, трактуючих справи з становиска релігійно-сусільного, може неоднораз і ех політиціс зістати в пам'яті, чого не можна би вбити в голову мовою, чого не можна би сказати і в чотири очі. Іменно-ж бесіди послів христіянських, повні христіянського духа, будучи порівнане з бесідами, взглядно мовчанем послів з нашого краю, були би вельми пригожим материялем, наколи-б їх яко летучі письма розкинути межі нарід: они би збудили в народі смак до такої лектури, а порівнане випаде для справи христіянсько-сусільної дуже користне. Правда, у нас треба в сїм напрямі багато, дуже багато робити, але Hannibal ante portas! — діло треба обдумати і

ся. Понурий огонь блесків в її очах і она закушувала губи трохи не до крови. Нараз она зірвала ся, закинула хустку на себе і глухим голосом промовила:

— Дій ся воля Божа!

Вийшла у сїни. Там незнакомий станув, зглянув а хитрою усмішкою на свою товаришку і сказав: — Куртина зараз піднесе ся. Прошу вернім, подивити ся до кінця на шутку.

— Що? Адже ви казали...

— Я обіцяв вам, подати роман... Сподіваю ся, що був досить цікавий?

— Не розумію вас...

— Мій Боже, адже справа зовсім проста.

Нині читав я гадку таку: „Блискавиця ескара, але ще скоріший єсть перехід жінки від честоти до ґріха“. Я лише хотів пересвідчити ся, чи та гадка правдива.

— Як?

— Я стояв у сїнях, коли ви прийшли зі своїми. З вашої розмови дізнав ся я, що ви жінка Павла Таруссі, а що я маю поручаюче писмо до вашого мужа і знав, що ви по англійски не розумієте, то й видумав ту шутку.

Пані змїряла его ненавидними очима:

— Хто-ж ви поправді? — спитала гнівно.

— Я називаю ся Імре Керекеш, не єсьм ані дефрандантом, ані двох жінок не маю... Але вже двоянть. Спішіть ся, ласкава пані, бо спізните ся на четвертий акт.

Зневажливо обернула ся молода жінка плечима; а Керекеш глянув на ню і шепнув: — Гїй Богу! Маю велику охоту ще один роман аложити.

по змозі нашої коньче підняти. Видавництва повісток і описів можна би бодай на час завісити, їх місце повинні заступити видавництва поважного змісту, якого теперішня доба конечно від нас вимагає“.

Розпука. *Батьківщина* пише о знаній депутатії до Відня і мотивує її потребу так: „Виправді піднеслись були голоси, (на знанім вічу) що депутатії не пустять до цісаря, що така депутатія буде много коштувати, та що в конституційній державі не може цісар нічого вдїяти, — але нарід (!) відповідав на ті замітки словами: „Пробуймо ще того послїдного способу, не жалуймо коштів, всі складаймо ся на дорогу, а найлиш наші депутати зайдуть там далеко до цісаря! Не маємо вже до нікого довіря, і надїємо ся ще лиш на одного цісаря, — єму представмо все, що нас болять, покажїм, як нас покривджено, а чейже і для нас буде ще правда на сьвітї! Як би і сей послїдний ратунок не повів ся, та, то нам хіба остане дорога до Того, що високо над всіми царствує!“

Складка. На іменинах д-ра Михайла Коцюби в Станіславові зібрано 3 зр. 70 кр. на Народний Дім в Чернівцях, за що видїл сего товариства складає жертводателям щирю подяку.

„Крах“ у Львові. Гіпотечний банк перебрав ліквідацію фірми Гольдштерн і Лезенгерц і платить 30%. Активи фірми виносять: каса і ефекти 70.000 зр., припаси муки в Сокалі і Новій Греблі 220.000 зр.; недвижимої 230.000., довжинки 50.000 зр.; пасиви виносять: вкладки щадничі і чеківі 565.000 зр., страти 70.000 зр., диференція біржева 90.000 зр., зобовязання млинів 258.000, претенсії векселів 400.000 зр., разом 1,023.000 зр. Пасиви перевищають отже активи о 453.000. Дальші наслідки „краху“ показують ся ще й тепер. Віденська велика фірма „Шлезінґер і Сп.“, котра мала головню зносини з Галичиною, збанкротувала. Банкротство наступило в наслідок величезних страт на біржі.

В справах залізничних. Справедливо жалували ся Буковинці, що не мають досить скорого поїзду до Львова, бо прецінь то, що дося називають у нас на шляху Львів-Сучава поспішним поїздом, не було нічо иньшого як прискорений троха особистий поїзд. В бук. соймі ту справу піднесено на послїдній сесії. Як довідуємо ся, має тепер бути заведений справдішній поспішний поїзд, котрий би зі Львова до Сучави перелїхав за 6 годин. В тій цілі відбувають ся тепер проби що-до витривалости шляху. Проби удали ся, отже маємо надїю, що вскорі буде осущене наше оправдане жадане.

Страйк складачів друкарських в Будапешті більшає з кожним днем. Тепер страйкує вже понад 2.500 складачів, навіть складачі державної друкарні. Платня була незла, бо декуди доходила до 1400 зр. річно, отже видко, що той страйк є лиш робота соціялістів, котрі хочуть показати, яка сила містить ся в робітничих змовах. Час є дуже догідний, бо тепер друкарні мають з нагоди тисячїтної вистави дуже багато роботи. Деякі газети помагають собі так, що складають хлопці і навіть настоятелі друкарень, а складачів карають власти за недодержане умови і речивця виповіди роботи.

„Правда“, вістник політики, науки і письменства, буде з новим роком 1896 виходити раз на тиждень кожної п'ятниці в обемі одного аркуша.

Історія Франції в 1000 словах є вже написана і поміщена в Figaro. Цікаво, що на мадярську мову переложено ту історію в Nemzet-і тільки в 307 словах. Се є найліпшим доказом стислості виражених гадок мадярською мовою.

216 днів в сні. З Амстердаму доносять, що в голандській місцевості Стевенсверт лежить молода дівчина Марія Кретскенс вже від 216 днів в глибокій сні. Одні лікарі кажуть, що причиною того сну єсть гістерія, другі що сугґестія. Лице слячої виглядає здорово, а теплота тіла і біте серця цілком правильні. Родичі дівчини знаві яко честві люди і не доускають до слячої нікого крім лікарів, щоби не виставити себе на

закид, що хотять робити грошеві інтереси а недуги дочки.

Померли у Львові польський писатель Яків Гордон в 72-ім році життя; — о. Іван Матковський, ґр. кат. парох в Ясениї замковій, старосамбірського деканату, в 81-ім році життя а 51-ім сьвященства; — о. Атанасій Стахурский, ґр.-кат. парох в Пісочній, роздольського деканату, в 77-ім році життя а 50 сьвященства; — о. Лев Лонцкий, ґр. кат. парох в Девятниках бобрецкого повіту, в 68-ім році життя а 43-ім сьвященства.

Найлучший дарунок різдвяний для дїтий. Справді великанські успіхи привдбало собі в послїднім десятилітїю середство до забави і занятя дїтий, котре що-до своєї внїшньої форми виступає менше вибагливо, а однак має так великі прикмети перед всякою иньшою забавкою дитячою, що дійсно треба єму признати високу, стійну вартість. Маємо тут на гадці скринки будівляні з якором фірми Ф. Ад. Ріхтер і Сп. у Відні. В наших часах поступу на кожнім полі техніки се має дійсно велику вагу, коли вже в дитині будить ся змисл для форми і її краси, а що сего не можна досягнути в подібнo совершенний спосіб ніякою иньшою забавкою, доказує погляд на знамените заложене, котре починає ся від легкого, і поступенно поступає до тяжшого. Камінці самі суть як найлучше оброблені і уможливають дитині легке і певне їх ставлене. Неопіненна користь скринок лежить дальше в тім, що они не нищать ся, бо навіть згублені камінці можна кожної хвилі докупити, а скринки самі докупленем доповняючих скринок після плану побільшати.

ТЕЛЕГРАМИ „БУКОВИНИ“

з дня 2. грудня 1895 р.

—о—

Елішав. Безнастанно надходить незвичайно багато кондоленційних телеграм до родини пок. Тафого, між ними від багатьох членів цісарської родини, високих достойників церковних, амбасадора Сеґеніого праз з женою, корпораций. товариств, парламентарних тіл так пр. телеграма від голови сполученої німецької лївиці Кінбурґа, котра оповіщує рішене клубу про ширїй жалє клубу і висилку пос. ґр. Кінбурґа і Фіртельса на похорони. З околиці надходять великі товпи народу, щоби оглянути помершого ще раз.

Білгород. Адреса, котру передасть парламент королеви, висказує задоволене з добрих відносин до всіх держав, висказує надїю, що султан заобезпечить живчим в Туреччині Сербам вільність релігійну і наукову, дякує правительству за дотичні старання, дякує російському правительству за її прихильність в справі конверсії. Ліберали предложили адресу меншости.

Царгород. З покликаних 128 баталіонів тепер суть озброєні 110, решти не можна задля браку оружя уживати. Державний корабель, що вислано его з муніцією до Трапезунту, деє пропасти ся. На авдієнції англійського амбасадора Куріє у султана в п'ятницю обговорено також випадки в Ізмей. В справі питання що-до другого стачийного корабля всі амбасадори згідно обстають при своїм жаданю. В турецьких кругах того пересвідчени, що париска конвенція не дає виразного права державам вислати другий корабель; отже султан має право не згодити ся на то, але на згідне жадане всіх держав таки сповнить то бажане. Деяко відбувають ся наради міністрів.

В *Дрібній бібліотеці*, видаваній у Львові Костем Паньковським, вийшли досі сі книжочки равом чисел 13):

Байки Евґена Гребінки (10 кр.)
 Малярі, оповідане Всеволода Гаршина (10 кр.)
 Пролісок, поезії Павла Граба (20 кр.)
 З чужого поля. Переклади Павла Граба (20 кр.)
 Що то є господарність — Герінґа (переклад В. Герасимовича) 20 кр.
 Поезії Осипа Маковей (20 кр.)
 Офверма, оповідане еґо-ж (10 кр.)
 Твори Івана Сурика, переклад з російського (10 кр.)
 Українські писання Митра Оленьковича (10 кр.)
 Писання Василя Кулика (10 кр.)

Останні романи Г. Сінкевича. Два відчиті М. Грушевського, читані в львівським „Бюбї Русинів“. Видане Василя Лукича. Накладом ред. „Зорі“. 16°. 50 стор.

Твори Степана Руданського. Том I. Пісні. Приязки. Прислів'я. Байки. Бібліографічний показчик. Заголовки „Сьвітломовок“. Видане М. Комара. Коштом видавця. — У Львові 1895. 16° 192 стор. Ціна 40 кр. (в портретом автора).

Кобзар Тараса Шевченка. Вибір поезій для народу. Частина друга. — (Книжка тов. „Просьвіта“). Львові ч.ч. 184—185) мал. 8° 136 стор. Ціна 20 кр.

Повістки і ескізи з українського життя — А. Кримського, появили ся у Львові в друку. 8° Стор. I—IV+1—322.

Василь Чайченко. Байки. — Накладом редакції „Зорі“ у Львові, мал. 8° 68 стор. — Ціна 30 кр.

Чернеча республіка на Афоні — Василя Щурата (10 кр.)

Нарід в неволі (то що було друковане і в *Неділі*) — 10 кр.

Микола Палкин Льва Толстого, оповідане 10 кр.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО „РУСКА БЕСІДА“ в Чернівцях.

улиця Петровици число 2,
 має на складі:
 „Ілюстровану бібліотеку“

для молодіжки, міщан і селян, редаговану
 Омеляном Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893,
 1894, по 1 зр. 20 кр. на рік, а всі 9 років
 за 9 зр.

— З пересилкою поштовою 9 зр. 30 кр. —

Liniment. Capsici comp.

з антики Ріхтера в Празі,
 загальнопривинний знаменитий усмирю-
 ючий лік на втирані: по ціні 40 кр. 70
 кр. з 1 зр. можна купити у всіх аптеках.
 Просимо жадати сей загальноулюблений
 дома ший лік просто під назвою

Ріхтера Liniment з нотвицею
 і прикладати з осторожкою лише фла-
 ши зі змалюванням старика „Котичка“
 на змалюванні правого.

Аптека Ріхтера
 всіх родин Львів у Празі.

Вид-де тов. „Руска Рада“ в Чернівцях.

Вже готовий

ілюстрований буковинський православний

КАЛЕНДАР

на рік переступний

1896

Ціна 50.

(З пересилкою 55 кр.)

Зм'ст.

Календар історичний. — Календар астро-
 номічний. — Календар церковний. — Сьвита ру-
 ські і римські. (червоно друковані). схід і захід
 сонця, сідмимі місяця, погода. — Календар жи-
 дівський. — Поминальний календар славних Ру-
 синів. — Дім цесарський.

II.

Наші гроші і важливі заграничні. — Мі-
 ри і ваги (нові і старі). — Телеграфічні припи-
 си. — Почтові приписи. — Приписи желізничі.
 — Скалі стемпльові. — Належитість від ивнен
 гіпотечних. — Пляя їди на желізничих.

III.

Для науки і забави.

Головосіки сьв. Івана Хреста-
 теля. (З лірика Ю. Федьковича з новим пор-
 третом поета). — О. Вроетей Федоро-
 вич. (Життєпис з портретом). — Нова уста-
 ва охованю худоби. (Популярна наука).
 — Як закладати крамницю? (Популярна
 наука). Розмова Читальника з Іва-
 ном Байдушином. — Про катастер
 рунтовий. — Що людий єднає? (По-
 вістка Д. М.) — Правда. (Повістка В. Я.)
 Децо з господарства. — Ілюстрації.

IV.

Шематизм буковинський.

V.

Оповідання.

Замовлення приймає

„Руска Бесіда і Редакція Буковини“.

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить
 двічі в місяць по ціні на рік 4 зр., на пів
 року 2 зр., на чотир. року 1 зр.
 У Львові, улица Академічна, ч. 8.

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень
 у Львові.

улиця Валова ч. II,

засноване на підставі концесії ц.
 к. міністерства справ внутрішніх
 а дня 9. грудня 1891 р. ч. 22751,
 розпочало свою діяльність дня 15.
 н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, членик на засіді зважності своїх чле-
 нів, обезпечує всім членим дожити і віджити про-
 тив усіх осмиски від найвиступальніших усміхень
 і змиски змиски найвиступальніших усміхень.

Всякі шкоди ліквідують ся і ви-
 плачують ся сейчас по помярі.

Зголошення з усіх агенцій з мисливості, де нема
 агенції „Дністер“, приймають ся.

ВИИШОВ

МОЛИТВЕННИК

виданий „Просьвітою“

в народній мові, великий, обіймаючий 640
 сторін друку, найновіший зі всіх таких
 Молитвенників.

Молитвенник сей містить в собі: I.)
 Молитви щоденні ранні і вечірні. II.) З Бо-
 гослуження церковного, іменно: а) з Вечерні,
 б) з Повечерній малої, в) з Повечерній
 великої, г) з Утрени, д) Літурґії сьв. Іоана
 Золотоустого, е) Молитви а часі сьв. Літур-
 гії. III.) Тайни покаяня і пресьв. Евхаристії.
 IV.) Молитви для різного віку, стану і в рі-
 зних потребах. V.) Молитви а часі великого
 посту. VI.) Молитви на празники а) Господ-
 ські, б) Богородичні, в) Сьвятих. VII.) Молит-
 ви сполучені з підвугами. VIII.) Акафіст
 до а) Ісуса Христа, б) Пресьв. Богородиці
 в) сьв. Отця Николая. IX.) Молитви до пресьв.
 Богородиці. X.) Тропарі, кондаки, богоро-
 дичні і прокимени а) величній, б) щоденній
 в) на празники Господські, Богородичні і
 Сьвятих, г) на деякі потреби. XI.) Коледи
 і інші пісні церковні. XII.) Місяцеслов
 цілого року.

Сей молитвенник дістати можна в кан-
 целярії товариства „Просьвіта“ і в книгарні
 Ставропігійській і перепл. заведеню Мих.
 Споягарського по таких цінах:

- 1) Молитвенник брошурований — др. 70 кр.
- 2) опрацьований на шк. в золотію — „ 90 „
- 3) опрацьований ціло в золотію з
 золоченням і відтисками 1 „ 10 „
- 4) опрацьований як під 3) з до-
 датком золочених берегів 1 „ 30 „
- 5) опрацьований на шк. в шкіру
 з золоченням і відтисками 1 „ 10 „
- 6) опрацьований ціло в шкіру
 з золоченням і відтисками 1 „ 60 „
- 7) опрацьований як під 6) з до-
 датком золотих берегів 1 „ 80 „

Замовляючи поодинокі Молитвенники
 згодить пріспіяти на оплату пошти 20 „

Альбум заслужених Русинів.

Ціна 70 кр.

ТОВАРИСТВО „ПРОСЬВІТА“

при об'єднуючих ся іспитих в школах
 народних подає до відомості Сьвіта. Рад
 Шкільних, Вов. сьвященників, катихи-
 тів, учителів і родичів, що книжки на-
 кладу товариства, приволомі кр. Радою
 шкільною на премії для учеників, крім
 опрацьованих з золоченням берегів,
 можна купити в канцелярії товариства
 при улиці Вірменській ч. 2 по відпущеній
 ціні:

Росказ про сьв. архидіа. 20 кр. Оповідане з
 сьв. Береса і Гайда 20 кр. Повістка для дітей
 27 кр. Сестра 15 кр. Байки 20 кр. Історія Рус-
 ч. I. 25 кр. Історія Русч. II. 25 кр. Дія І
 мислі 24 кр. Різдво 24 кр. 45 кр. Про ілюстрації
 і змис 20 кр. Вовчий Франк 16 кр. На до-
 сьвітлі 20 кр. Сьв. Іоанн Золотоустого 25 кр. Кет-
 сьв. великомученик і архидіа Пастафиліа 20 кр.
 Діабола іспити грішників, з змислі гроші 20 кр.
 Відкриття Америки 27 кр. Завіста жидів і
 пошті 40 кр. Перекладені 20 кр. Кетіт і Метелі
 27 кр. Молитвенник кр. 20 кр. Молитвенник
 40 кр.

з лужній справі:

а) хрест з антикою і золочений хрест з перет
 20 кр. б) кіла опрацьовані берегі золочені
 золочений хрест з перет 25 кр. Молитвенник
 народний великий по ціні 90 кр., 1-10, 1-30, 1-60
 1-100 кр.

Всякі замовлення виславляють ся скоро
 і точно.

Відповідає за редакцію Осипа Маковей

З друкарні Г. Чонна

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ разом з
ілюстр. додатком „Неділя“
виносить:

на цілий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
хвістко „ 85 „
для заграниччя 15 рублів або
24 франків.

Поодинокі числа по 6 зр.
в бюрі газет Л. Горюнда в
Чернівцях, ул. Головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу
і неділю.

Редакция і Адміністрация
„Буковини“ знаходиться в
Чернівцях (ул. Петровича
ч. 2), куда всі дописи адре-
сувати належить. — Бюро
редакції отворене щодня
від 8. рано до 8. вечером

Земляки на kresach.

Хто не чував про славного садаґурского рабіна? Він мав раз премудро рішити спір поміж Іцком і Мошко. Прийшов Іцко до рабіна, розповідає, яку страшний кривду заподіяв ему Мошко, а рабін мислить і каже: Ти, Іцку, маєш „рехт“. — Відтак прийшов Мошко жалувати ся на Іцка, рабін слухає, слухає і каже: І ти, Мошко, маєш „рехт“. — Пішли собі Іцко і Мошко вдоволені домів, а рабінка виходить з другої комнати, в котрій підслухувала розмову свого чоловіка з Іцком і Мошко, і каже до рабіна: — Як же так можна? І Іцко має рехт і Мошко має рехт; адже котрийсь винен? І подумав рабін і каже: — Знаєш, жінко, і ти маєш „рехт“.

Отся анекдота приходить нам на думку, коли маємо писати про роботу польських земляків на kresach. Зложило ся так, що серед нас руского народу в Галичині і Буковині знаходять ся то більші то менші колонії польські. Коли ті колонії ще справді говорять по польски, а Поляки старають ся зберегти їх для польської народности, не можна їм не признати рації. Але коли Русин зверне увагу Поляків на те, що релігія а народність далеко не одно і те саме, що як є греко-кат. Поляки, так і римокат. Русини, що як добре робить греко-кат. священник на заході Галичині, коли своїм парафіянам, не розуміючим по руски, говорять проповідь по польски, так зовсім не провиняє ся супротив ідей польських садаґурский польський патріот о. Мих. Піотровський, коли своїм латинникам, не розуміючим польської мови, говорять проповідь по руски — коли таке Русин каже, то думаємо, всякий безсторонний чоловік мусить ему також признати „рехт“. — Коли-ж вірний син церкви, бажаючи лише найбільшого морального впливу церкви на суспільність, бажаючий лише спасеня душ людських, пригляне ся тому, до чого декотрі Поляки, Русини і Волохи хотять церкви уживати, і з обуренем крикне: „Ви варвари! То ви задля збільшеня чисельного сего або того народу сьмієте надуживати поваги церкви і уживати її до національних експериментів!“ — тоді нам таке обуренє також зрозуміле; і сей чоловік має „рехт“.

Приходить ся нерас сумнівати ся, чи ті, що боронять поваги церкви і школи, справді бажають як найбільшого впливу сих інституцій на освіту і ви-

хованє населеня, чи ні. Коли латинський або православний священник при помочи церкви думає зпольщити або зволощити своїх парохіян, тоді годі ему вірити, що він справді високо ставить задачу церкви. Коли польський або волоський інспектор шкільний назирає на учителів в руских школах, аби они звертали як найбільшу увагу на науку польского, взагално волоского языка, тоді всякий бачить, що тим інспекторам о то не йде, аби діти щось уміли, тільки аби мати більше Поляків, взагално Волохів. Они забувають, що вартість народу не лежить в численности, тільки в якості, що більше варта 6 мільонів Чехів ніж — скажім правду — 20 мільонів Русинів.

Завели ся у польській суспільности (о ній тепер мєм говорити) люди, котрі свій польський патріотизм хотять доказувати на рускій шкірі: Закладають костелики на kresach, підтримують школи польські між Русинами і т. п., не в тій цілі, щоби в тих костелах і школах латинників Русинів виховувати і учати по руски, тільки аби з тих костелів і шкіл поробити польські заборони, інституції польонізації. І виходить тут на яву велике фарисейство, покриванє плащиком добра душі і уморальненя народу. Коли лат. священник в зрученій громаді латинників закладає каплицю не на те, щоби в ній при помочи зрозумілої для громади рускої мови людей виховувати і учати, тільки на те, аби перевести в діло неоправдане твердження, що кождий латинник — Поляк, тоді ми сумніваємо ся, чи заходи его яко священника згідні з его високим післанництвом.

Отже маловажає дійсної цілі церкви проявило ся навіть тоді, коли папською енциклікою рішено, що латинник може причащати ся в потребі і в церкві; тоді навіть польська ерархія церковна старала ся надати знайшій енцикліці инше значінє. Тепер же, коли і Рим і цісар відзначили руско-католицьку церкву наданєм достоїнства кардинала Є. Е. митрополитови Сембратовичеві, коли гр. кат. обряд нічим не вважає ся низшим від латинського, коли самі Поляки підносять велику вагу берестейської унії і беруть участь в ювілею її, — тепер ми не повинні бачити ні з польської ні з рускої сторони заходів, щоби уживати церков до иньших, а не до церковних цілей. Бєть громада по народности руска, а по обряду латинська, отже лат. священник має руску мову шанувати і

її уживати яко средство для сповнення цілі церкви. Національности з релігією мішати не можна.

Такі думки навело нам письмо садаґурского лат. пароха о. Михайла Піотровського, отре подав Dziennik polski в ч. 334. Сам о. Піотровський констатує факт, що латинники в его парохії по польски не говорять і польської мови не розуміють. Він сам тому 11 літ через півтора року говорив проповіді по руски, бо инакше его не розуміли би. Але він сам признає ся, що і в школі і при катехизаціях учив дїтвору латинського обряду польської мови, так що „почутє приналежности до польської народности уже свитає поміж его парохіянами“. Щоби дальше польонізувати, він звернувся з просьбою о запомогу до львівського кружка пань польского товариства школи народної. Каже, що суть на Буковині „Сагари, де люд польський гине від снєки нетерпимости ворожих ему елементів і без покарму та напою, оживляючого его польське почутє“. До того ще, коли статистика обчисляє Поляків, на Буковині на 20.000, о. Піотровський начислив їх „звись 40.000“, котрим грозить заєпад на ганьбу сусідної провінції, Галичині...

Summa ius, summa iniuria! Від одушевлення патріотичного до несправедливости лише оден крок! Отсе накликуваня помочи вельможних Поляків з Галичині для ратованя ojezuznu на kresach, котрій ніяка небезпечність не грозить, котрій все їй приналежне дають, бо-ж Поляки тепер в Австрії панують, — сї фальшиві наріканя не мають на цілі лише зберегти то, що дійсно польське єсть, але й дальше польщенє.

Недавно черновецька Gazeta polska звертала увагу польского товариства для покупи земель, аби оно заселило Буковину польскими колоніями. Ту, мовляв, і землі доволі і Поляків нам потрібно. На що помагати Полякам на польській землі, коли они там і так не пропадуть, а отут би потрібно нам польских колоній. — Gazeta polska мабуть не знає, як небезпечно для польских колоній попасти ся у рускі села. Численні факти з Поділя свідчать о тім, що польські, менші колонії вже в другім, третім поколіню винародовлюють ся, асимілюють ся з Русинами, так як зрусчили ся парохіяне о. Піотровського. Ніхто-ж не заборонить стикати ся Мазурам з Русинами і вплив більшости на меншість не даєть ся так легко снити при помочи школи і церкви. Як у

Львові на 16.000 греко-католиків до Русинів признало ся лише 9.000, а 7.000 уже спольшило ся; так знов на селах, де елемент руский сильніший, навіть сотки Мазурів русчать ся, бо такий асиміляційний процес всюди відбуває ся. А щоби до того не допустити, треба ужити в двоє, в троє більше средств, ніж на дальший, природний розвій польських селян на польській землі. А ледви чи можна сказати, що Поляки вже так подбали о моральний і матеріальний бит своїх же Мазурів в західній Галичині, щоби могли розкидати свої сили на kresy.

Тимчасом звісна річ, що таке фальшиве толковане післанництва церкви, яке проявляє ся у Поляків, таке шовіністичне розумінне свого обов'язку патріотичного, — се найлучший спосіб до підтримування непорозуміння, спорів і незгоди поміж Русинами а Поляками, що знову найліпше сприяє природний розвій обох народів.

Наша думка така: Радію має і Русин і Поляк, коли свого боронять; але радію має і той, котрий каже: „est modus in rebus“; коли Поляк патріот, то ще з того зовсім не виходить, аби Русин мав на тім терпіти.

ПАНОВЕ

Квятковський і Долинський

Отже фактом єсть, що Поляк п. Квятковський став референтом руских справ шкільних в міністерстві просвіти, а Поляк п. Долинський дістав позволене викладати австрійське право цивільне в львівській університеті по руски, на місце пок. Ол. Огоновського. Значить ся, краєва рада шкільна у Львові і львівський університет не могли вийти на ті становища Русинів, тільки назвали Поляків. Дуже гірко отаке дізнати ся!

П. Квятковський, коли мав виступити тим референтом в міністерстві, уважав себе сам таким виступком рускої мови і літератури, що купив собі — як се певно знаємо — граматичку рускої мови для нормальних шкіл д-ра Коцовського і став учити ся аб ово рускої мови. Але що его бабка чи мати була Русинка, то вже вистарчало, аби его зробили референтом для руских справ шкільних... Тепер п. пр. коли на Буковині аложимо яку книжку для руских шкіл і пишемо її до потвердження до міністерства, п. Квятковський буде адавати справу з вартою сеї книжки, буде поправляти похибки в мові і т. п., яко висток рускої мови і референт для руских справ шкільних. Гарно!

А п. Долинський, котрого габілітація не важила, бо не оголосив ані одної розправи по руски, а люди чи а рапцію чи без рації — в то не виходимо — можуть кавати, що ему перший виклад хтось виробив по руски — сей п. Долинський має тепер право учити по руски.

Ні! на таке ми не годимо ся! Не було випадку, щоби Русини без кваліфікації дістали подібне становище у Поляків, отже ми і некваліфікованих референтів та професорів на рускі становища також признати не можемо, не сміємо!

Тим Русинам, котрих сей факт огіртає, признаємо радію, хоч не могли би ми їм признати рації, коли би з того виводили ся далекі, загальні висновки; а тих Поляків, котрі уважають подібні факти за нормальні, за сприяючи згідному пожиттю, остерегаємо, щоби подібних експериментів з нами не робили.

Ми знаємо, що потвердження людей на подібні становища залежить від інформацій в тім випадку університетських професорів і міністерства. Ми знаємо, що референтом руских справ

шкільних міг стати п. Квятковський лише на внесенне краєвої ради шкільної у Львові, в котрій засідає інспектор, байдужний „Русин“ п. Іван Левіцький і п. Олександр Барвіньський, котрого у Львові не було, коли полагалось ухвалити ся справу. Ми знаємо, що хоч би они оба були против п. Квятковського, то внесення на п. Квятковського може перейти. І се іменно, що Поляки не старають ся зрозуміти, чого не можна з Русинами робити, що они чи то з неспівомости чи з лорадности заступють нас людьми, неспосібними щиро боронити руских справ, — се болять, се огіртає, будить недовіру і ненависть. Чи ненависти бажають собі апостоли заповіту: *kochajmy się*?

Стоячи на становищі тім, що змаганем Русинів і Поляків повинно бути рівноуправління, що ідеалом нашим повинен бути не вічний спір, лише прихильні відносини, ми стигнули громи на себе за те, що виступали против пропаганди ненависти і розлуки; ми й тепер на підставі таких фактів не станемо ломити руки і громи сипати на всі правительства і Поляків, бо помилки можливі; — але проте зі всею рішучістю ждаємо від правительства і від Поляків, щоби сами не кидали головень у солому. Особливо польських проводирів мусимо остерегти, що коли они прийшли до пересвідчення, що ми їм чи тепер чи пізніше потрібні, то такою ласкою нас собі не зискають; а коли они думають, що ми їм не потрібні, то ми скажемо то, що кожний Русин єввідомо скаже: Ми потрібні Австрії, а Австрії — не Польща! Ми сподіваємо ся, що дадуть нам Русини професора на місце пок. Ол. Огоновського і Русини а референта в міністерстві просвіти.

Рада державна.

Вірату, яку поїде клуб гр. Гогенварта через виступлення 17 члеників, або так зв. групи Дінавілого, винягродять послані словіньско-хорватські, котрі під проводом Клайча на вчорашнім засіданні рішили в засаді вступити до клубу гр. Гогенварта, з котрого усеунулись в часі коаліції. Вступлення наступить однак аж з весною, коли рада державна в друге збере ся. Послані словіньско-хорватські, числом 23, думають витворити в клубі гр. Гогенварта окрему групу, котра заступала би солідарно інтереси всіх полудневих країв: Країни, Каринтії, полудневої Сирії, Гориції, Градисики і Далматії.

Рівночасно рішив комітет ексекутивний чеський стреміти до сполучення молодого-чеського клубу ради державної з посланми моравськими. Побіж того замітною єсть акція, піднята посланми чеського союзу. Посідаючи в новім союзі рішучу перевагу, завінали они послані німецьких союзу чеського до трансації, щоб уловити, хто з німецьких послан мав би уійти до поодиноких комісій і відіти краєвого в Чехії, і кому би поручити маршалство і заступництво маршала в чеськім союзі. Німці іменували би своїх членів зовсім незалежно.

Дві ті події єуть доказом, що з одної сторони сторонництва палати посольської старають ся ясніше експлікувати, уважаючи клуб гр. Гогенварта безумовно потрібним в раді державній; з другої сторони виявляють ся позначки дуга примирення в Чехії, де плеїнна боротьба в послідних літах значно розгоріла. Суть се права важкі і достойні наслідкованя у всіх краях о мішанім населенні. Чи в Галичині проявить ся також дух умірености на тім полі, годі надіятися в виду, що значна часть інтелігенції рускої засмакувала аж надто в овоєніцті, а і межі Поляками нечисленні ті личности, що думали би на серію о витворенні якогось *modus vivendi*. Рівнож і межі молодотетамі а правительством центральним ведуть ся переговори. Говорять тут досить голосно о тім, що правительство намірило признати якийсь чеському повну рівноправність в краях св. Ватислава. Се мало би бути задатком на дальші уступства в користь Чехії. За ту ціну

думало правительство приєднати Чехів для реформи виборчої і угоди в Угорщину.

Замітною єсть вкінці і щедрість, з якою виступив міністер просвіти в комісії бюджетній супротив жадань Славинь австрійських в загалі. Чехам дав він три нові середні школи, Далматинцям одну в Задарі і Русинам одну в Чернівцях. Притім не дозволив він на внесення новою основаної гімназії утраскістичної в Цілей, чого домадались німецькі націоналі і ліберали в комісії бюджетній устами послів Барайтера і Менгера. Бар. Гавч представив ся нім іншим чоловіком від того, яким був в Тафого іменно супротив Чехів.

На днях абирають ся всі аграристи палати посольської на спільну нараду в цілі обговорення інтересів хліборобства австрійського в виду аблікаційної ся угоди в Угорщину. В нарадах тих новіше участь і клуб руский.

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 4. грудня 1895. р.

По причині іменования Е. Емін. Впроесь. Митрополита Сильвестра Сембратовича кардиналом, виїхали в пятницю з Риму папські вислані: один прелат римський з біретом і офіцер гвардії граф Петромаркі а т. зв. *zuchett-on* („пюсько“) для Е. Е. митрополита Сильвестра. Прелат остаєсь у Відні, дожидаючи там приїзду ново-іменованого кардинала, а гр. Петромаркі приїхав дня 1-го с. м. до Львова. Приїзду его дожидали в палаті митрополитській представителі Русинів духовних і світських. — Ві второк з полудня послішним поїздом о 2-ій годіві виїхав Е. Е. митрополит в товаристві крилом. Бачинського і катехиза о. Євгенія Гузара яко секретаря і в супроводі гр. Петромаркі'ого до Відня. — В четвер прийме Е. Е. митрополита на аудієнції Е. В. Цар, а в суботу (7-ого грудня) в двірській канцлії вручить ново-іменованому кардиналові кардинальській канцлії. — Імовірно ві второк 10-ого грудня поверне Е. Е. кардинал-митрополит з Відня в супроводі обох висланіків римських і відбуде ся торжественний віт кардинала з двірця земліанії до митрополитської палати.

Іспит кваліфікаційний для народних шкіл аложили перед комісією в Чернівцях в надолісті с. р. учителя) з викладовою мовою рускою і німецькою: Брандль з Меїс, Дудка з Вашингіє, Мартиню із Шинківців, Мауер із Бергомету, Прелан із Шарівців, Шольц із Руского Банізова, Терленский із Чернівців і учитель Клімашевська із Чернівців; б) з рускою мовою викладаю: Цеганюк з Іванківців, Коча з Воложа, і Падуря з Кулівців. Одного кандидата реєровано з рускої мови викладової, а одного з рускої мови яко предмету наукового.

Іменования При фінансовій дирекції в Чернівцях іменований Йосеф Новак рахунковим омціалом, а Лазар Настасі рахунковим асистентом.

Презенту одержав на опорожнену парохію Свидник, старосамбірського деканату, о. Іван Сабарай, гр. кат. парох з Лежайска.

Філія руского педагогічного товариства в Тернополі відбула дня 1-го с. м. свій перший загальний збір і на нім вибрано до віділу головою о. Володиміра Гремича, виїздовиків п. Чайковську і Столєнчєву та о. Глодзінського і Левіцького, а на заступників віділових Рибчука і Целевича.

В справі черновецької панамі відбув ся оногод процес д-ра Вахтля против громадського радника Гербеля, котрий в раді громадській сказав, що він „має часті руки“. Перед судом явив радник Гербель, що він сими словами хотів лише що-до своєї особи запротестувати против поголовок о віділуванні між черновецькими громадськими радниками а д-ра Вахтля сим образом не хотів. На жадане д-ра Вахтля залив радник Гербель також свій жал, що ніякі его мови не маже зрозуміти і то в обиджачий для д-ра

се не зменшувало духоти, яка тут панувала. Хоч молодець наш сидів без сурдута а навіть поровістьбач і намівною, проте-ж на чолі його виднілись каплі поту. Та не зважаючи на це, випали він цілий свій вір у книжку а долонню підпер виски. Се мабуть голова стала більш важкою від тих нових думок, які у нього прилипали.

Молодець сей то під року поставлений учитель а властиво суцільний гімназичальний Любомир Новак. Завдяки своїй пильності, якої давав доказ і в свій хвили, адан уже перед кількома місяцями іспит учительський, а тепер готовив ся до докторату. Книжка, що займав его тепер так дуже, се не роман, як-би може читательки підозрівали, се Вунда „System der Philosophie“. Мабуть то побіч духоти й важкий стиль автора уложивсь на се, що Любоко вірнів мов руда миш!

Хоч не математик, він жите вельми систематичне, обчислюючи свій час все до мінути, як кавав „на спосіб англійський“. По-ванк думав у жовтні „позбутися“ докторату, отже лишалося лиш чотири місяці часу. Зчисленнями весь матеріал, що остан ся ему до перероблення, обрахував зовсім простим способом, що коли хоче поставити на своїм і свої наміри перевести в діло, мусить працювати десять годин щодня. То була причина, длячого жарке сонце, що на всіх наводило сонність і утому, не встигло его відорвати від книжки. Правда, й він чув утому страшенну, але боров ся в нею уперто, бо хотів показати силу своєї енергії.

У дверий почулось пукане. Заким „пан професор“ мав час накинути сурдут, всунулась рука а листом, а відтак викинулось і голова в урядовій шапці.

— Добродій Любомир Новак! — виголо-ени урядовим тоном листинос.

— Бєть, єсть ту — кликнув радістно Любоко та хвапив лист. Перш як все почав его в усіх боків цікаво оглядати.

„Гм!“ — думав він собі, придивляючись адресі — писемко жіноче, але мені не внакоме... Почтова печатка не виразно вибита... годі прочитати... хто се пише?“ І вже хотів, як во время оно Александер Македонський одним замахом цияорика ровтати сей узол, коли по-глянув на годинник. „За десять мінут пів до першої! — промовив про себе. — Мушу ще тих десять мінут читати Вунда, а опісля вже прочитаю лист“. Се кажучи, положив писемко під гарячий тагарок до притисканя паперу.

Хоч пан кандидат на доктора дав сям поступком новий доказ недантерий, а при тім сили волі, все-ж цікавість не далась так легко відпустити. Очи мимоволі бігли що хвилини до загадочного листу. Дармо торгав він в пересерді свої маленькі пусики, дармо підпирав обі щоки долонями. Вєі способи, яких уживав, щоб вібрати свою увагу на філософичнім пи-

таню, показались марними. Бісовий лист так і пхав ся в очі, тигнув їх до себе мов магнет желізо. Коли вибіло пів до першої, спостеріг Любоко в пересерді, що ледви вєвіи два рє-чення прочитати. На він в радістю, на він зі алостю кинув книжку на полицю, що висїла над столиком та а нервною нетерпачливою пер-дер коверту.

По-переду глянув на підпис. В тій хвилі брови его підсунулись у гору, на лиці відби-лось здивованє.

— Тітка Михайлина! — прошептали его у-ста — чого она від мене хоче? З нею я доси жадної перепіски не вів, тай вабув, коли ба-чип єї!...

З тим більшою цікавістю став читати:

„Дорогий Любоку!

Вже давно збирала я ся до Тебе писати та не могла вібрати ся. Аж нині, коли вже послідний час до сего, чиню се. Довідала ся я, що ти адан іспит професорський, отже мушу Тобі погратулювати. Видиш! тепер вже маєш гарне становище, час би проте тобі й про щось друге подумати, як про книжки. От тепер на Зелені сьвята маємо намір урядити велику майівку а музиками і танцями. Буде у нас одна чудова панночка, а при тім вельми посажна. Наниши лишень, котрого дня маємо тебе сподівати ся і котрим поїздом приїжджавш, бо ми висїлали би коні по Тебе до Тернополя. Приїдь хоч на тиждень, щоб ми мали час а Тобою наговорити ся і Тобою натіши-ти ся, бо то вже шмат часу, як ми а собою не бачили ся. Мисл посилає подорожєня для Тебе. Нетерпеливо очікуємо Твого при-яду... Цілую Тебе сердечно

Михайлина“.

Прочитавши все до кінця молодець при-вадумав ся.

„Тітка хоче мене висватати — сказав про себе, складаючи систематично лист в чет-тверо. — Добрі люди і спокою не дадуть чо-ловікови. Зараз і хочуть мені карк захвати у ярмо! Та тітка то собі цікава... Висватати!... Йй видить ся, що фільозофа так легко висва-тати як першого-ліпшого питомєгу!...“

Однак тітчин лист забив Любокови біль-шого клина, як можна було сподівати. Видко, що виканкав якісь придушені в серцю споми-ни, бо на чоло набігли хмари, а в грудий ми-мохити вирвало ся важке зітхненє. Уєї коло столика, спер голову на кулак та став розду-мувати. Тітка й не догадувала ся, що єї лист править рану, що ледви почала заклаєнява-ти ся. Молодий учитель побіг думкою в час, коли що-їно був по матурі. Вирвавши ся в мурів гімназичальних на вільний євіт, мов пта-ха а клітки, уявив собі, що він уже дорослий мужчина. Один а товаришів запросив его до себе на ваканції. Господи, що то а жите бу-ло! Жадна думка сумна не тяготїла на серці,

унав вараз перед образом нашкодники і бив чолом поклонив перед плащенцею, той Климашко, що мав лапку у Бога, бо тільки церков поставив на Сго хвалу? Казали, що то перетельна Мати Божа, а тепер бачуть, чини правда! Сама Мати Божа потвердила, що то єї образ, ікона євита і ретельна, бо обивила єя в такий самий постані у тіла младира, що єї так вимадував, як би єї бачив. А мусія бачити, скоро вараз помер, бо то не може бути, аби чоловік, що діявав такої ласки, ходив даліше — нещаєній землени; для него було вже готове місце в царстві небеснім. От, що народили! а що тепер буде?

Урлюпник Пилипко, що сидів на кобиліці і слухав в усміхом великої моральної переваги всіх тих заміток і нарікань, шипів в уст люльку в великим кутасом і сказав:

— Що буде? Ой які-ж ви дурні хлопці, які ви дурні! Таке буде, що Тершівляни будуть мати чудесний образ, а до них будуть горнути єя люди аж від Угорщини і в Мазурів, а що року будуть мати два великі віддусти, як на Кальварії Пацлавській! Отець Тарчанин знав, що робив, коли забирав образ з собою. Такий образ то велике багатство і для пона і для хлопця; люди до него плинуть і гріш плинє, як вода! Сорока знав, що робив, бо він єсть дик в в Тершові, а не в Бусовисках. От що буде, дурні люди! Фіга вам буде!

Слова Пилипка мов громом ударили в людей. Знали справу в містичних вистот на правдивий ґрунт, а зробили то силою доказу так арозумілого і так усіх переконуючого, що навіть ті, що ще скептично і байдужно захопували єя, почали запалювати єя і одушевляти єя. Паламар Макогін, котрий стояв доси, як покірний винувник, почув вараз, що властиво не єсть винувником, але чоловіком найбільше скридженим на євїті, жертвою чорної зради! Хто як хто, а він, в Бусовисках одинока духовна особа, тепер обкрадений, знищений, зрабований, обдертий з того всего, що єму могла дати сторожа над чудесним образом! Коли би тепер мав перед собою Сороку, того зрадника поганина, гадюгу, в якою-ж роскоші удушив би єго тими руками, котрі тепер стискали єя в безсильного гнилу!

— Коли так — крикнув в лютоєстю — коли так, то ми образу не дамо, то ми єго відберемо!

Пилипко засміяв єя згїрдно.

— Дати легко, відобрати трудно! Тершівляни не такі дурні, як ви; не віддадуть.

— Відобрати, відобрати! — закричала товпа одним голосом.

— Дали хлопці! На Тершів! Хто за сокиру, хто за кіл і далі на Тершів! — крикнув паламар.

— На Тершів! на Тершів! — почали кричати всі, господарі, баби і діти.

— Ратуйте! ратуйте! — заворушила о-

хриплим голосом Настя, вириваючи єя в рук Текаї.

— На Тершів! на Тершів!

Настя кинула єя наперед як божественна, а за нею рушила єя то-на, оружуючи єя по дорозі друкками, ціпками, сокирами. Один Пилипко остав єя; єго воєнний характер наказував єму нейтральність, але яко вірний син Бусовиск дав вибираючи єя стратегічну раду, що-би вдарити на тершівську паравію, котра була на кінці села, від піль староміських, бо тоді Тершівляни не будуть їх бачити, а таким настанє переполох в селі, вже буде по неїм.

До Тершова недалеко; бусовиска громада нашла єя небавом під приходєтвом. О. Тарчанина не було дома; виїхав був до о. декана до Стрільбич по то, аби в ним порадити єя в трудній справі Мадонни. Лише дик Сорока вихили єя знова будинків і в одній хвилі опинив єя в неволі.

— Де наша Мати Божа? Кажі вараз пєсїєї сину! — кричали хлопці, термосячи Сорокою, котрий дрожав від страху, як осиковий листок, показав на двері церковної закрєстїї, де парох умістив образ, хоронячи єго перед вандалізмом тих самих людей, що тепер готові були пролити за него свою кров і чужу, як би за найдорожшою здобичею.

— Давай ключі! — крикнули,

— Пустіть мене, то дам! — відповів Сорока, опамятавши єя.

Хлопці випустили Сороку від своїх зв'язаних рук, а зрадливий дик як олень скочив і счєз за садом приходєства. Кинули єя за ним, але Сорока втік стрілою і вже добігав до гостинця, кричучи о поміч. Наступила хвиля безрадности, але перебила єї Настя. Ціла в страшний лютоєсти в п'яними очима, в лицем як би божєвільним, на котре спадали безладно пасма сивого волосєя від зсуеного чєпця, вирвала одному з хлопців сокиру і почала рубати двері від закрєстїї. Енергїчний приклад потягнув иньших і в одній хвилі двері були виломані. Образ Матєри Божєї находив єя справді в закрєстїї; повитали єго радієтним криком.

Але в тїй рішучій хвилі на горбі, закриваючи староміський гостинець, блиснув багнет і появил єя шєлом жандарма. Утікаючи, стрів єго Сорока на гостинці, як вертав до міста в патрулі, і приходив в ним на оборону. Вид жандарма, все такий грізний і імпонуючий, тепер не зробив ніякого вражєня. Хлопці вібрали єя коло образу, а Настя піднесла в гору сокиру і вєснула єя наперед в лютоєстю голодної тигриці. Град каміня, в котре заосмотрило єя молоде бусовиске поколєнє, що брало участь в поході, посипав єя на жандарма і Сороку, а сєляни в образом рушили вперед. Жандарм хотів їм заступити дорогу, але Настя в тїй хвилі відручностєю Індїянки кинула в него сокирою, котра задзвонїла о шєлом і вєснула єя по тілі жандарма на землю.

Роздав ся гук вистрілу і тіло повалило ся на землю. То Настя впала, залучена кулею жандарма. На під крові, бусовиські селяни кинули ся наперед, а жандарм ледви в тяжкою бідою утік перед смертю, схоронивши ся на прихोдині. Тепер товпа без перешкоди стала вертати до Бусовишк. Настя вірвала ся також в закрованими грудьми, але в тій хвилі упала знову, і мусіли її вилати на руки. Дві жінки вили образ і піднесли его в гору, як хоруго, а Макогін заспівав нараз: „Пречистая Діво Мати!“

Великим хором заворушала товпа і в образом на переді, як триумфальна процесія, посувалася до Бусовишк. На гомін світу і над товпою, почали люди збігати ся в поля і в придорожних хат, прилучали ся до походу, котрий більшав як гірський потік і зріс небавом на нечислену громаду. Побожна пісня лунала тепер могутим хором і лила в далину повадник кінливи Дністра. Перед новою церквою в Бусовишках процесія станула, а коли Настю зложили на мураві, показало ся, що вже не жила.

З У Б.

Гумореска

МАРК - Т В Е Н А.

Мастера Пота болів страшно зуб, а коли вже не міг видержати, пішов підважно до славногo дентиета мастера Слюга, щоби ему вирвав віпсний зуб.

Той пан Слюг мав дуже вліку клієнтелю, отже ему годі було самому всі зуби рвати, і длятого він видумав мудру машину до виривання зубів, котру порушував особний автомат.

Геніяльна машина була сполучена з паровим мотором, котрий нею порушував, і складала ся з багатьох підойм, що підіймали кліщі, отворяли, посували наперед, замикали, в тій самій хвилі знов відтягали і підривали в гору, потім спружина їх відтучувала в долину.

Свій славний винахід постановив мастер Слюг спробувати на слідуєчій пацієнті, а на его нещасте не був ним ніхто иньший, як мастер Пот. Нічого не догадуючись, сів мастер Пот в крісло, отворив на завізане лікаря, що стояв віддахи, рот і в тій хвилі щось загуділо, зашуміло і задудніло в комнаті і — хап! мастер Пот відразу почув, як его щось вхопило за зуби, піднесло в крісла, підкинуло в повітря, гепнуло ним об стелю, опісля два, три рази об стіни, що кости лише в нім затріщали; потім его кинуло до землі, так що стратив цілком пам'ять, і знов підняло в гору, так що він головою заліз в образ батька Слюга, а ногами в велике зеркало, аж нараз залетів високо між паук, вірвав его і вкінці впав між острі інструменти, що лежали на столі. Тут лежав Пот без пам'яті, напів мертвий; его запакували і обережно віднесли домі, де він по трьох годинах збудив ся з свого заголом-

шення; тіло его боліло, в голові чув якийсь вадур, а біль зубів зміг ся ще більше, бо та некольна машина вирвала ему три адороні зуби, а віпсний зуб лишив ся.

По двох, трьох днях не міг мастер Пот витримати страшний біль і рішив ся сам вирвати той слабкий зуб. Він чув раз, що то можна найвигіднійше, найскорше і без всякого болю так зробити: на зуб закладає ся сильну нитку, до неї прив'язує ся кулю, наближає ся нею стрільбу і — грим! з кулею вилітає і зуб. Се здавало ся ему таке практичне, що він рішив ся то сейчас зробити.

Взяв отже нитку, обв'язав нею зуб і кулю, набив тою кулею стрільбу, приступив до вікна і — ні, не вистрілив; власно мастер Пот передумував, чи має то зробити чи ні, бо зуб в тій самій хвилі як від якогось чуда перестав боліти. Він чекав одну, дві, десять мінут, біль перестав.

— Ну, подумав він, тепер підвизаюмо нитку — але в сій хвилі — грим! стрільба вистрілила і з кулею вилетів разом і зуб з рота мастера Пота, з початковою скороєстю п'ятидесять миль на секунду; а мастер Пот з страшним криком і ревом повалив ся на поміст, мов би мав корчі, і лежав дригачи ногами так довго, поки місці Пот влетіла і привела свого мужа до життя. Мов надломаний усеб він знов при вікні.

Як без пам'яті дивив ся на світ — і що-ж побачив? Чотири хлопці несуть окропанене тіло якогось чоловіка на ношах.

— Що стало ся? — питає він з страхом.

— Йкийсь лайдачесько прострілив маєстера Дінґуса.

— Мастера Дінґуса? — Се було цікаве і мастер Пот, що піднявши свої сили на пречуд скоро, дуже хотів почути подробиці пригоди, насадив капелюх на голову і пішов до антикаря.

Саме коли він надійшов, відаяскав ранений пам'ять і вачав розповідати, що був на вблуді і вбивав іблока, аж нараз почув вистріл і повалився трафлений в коліно, на землю. Відки прийшов той вистріл, сего він не знав і не мав навіть гадки, хто міг бути той розбійник.

Зараз ваяв ся лікар обшукувати рану, і перше що він найшов, була — довга нитка, до котрої була прив'язана олов'яна куля великого калібру. Він потягнув легко за нитку, та почув велику підпору; хорий кричав несамопито, мов би его брали на рожен. Очевидно аміркував лікар з того, що в рані ще єсть якийсь предмет. Він ваявив, що такий випадок печувавший і невиданий в записках медицини і що він подасть академії наук про те справовданя.

Передовсім треба, розуміє ся, набій вирати. В тій цілі подав лікар хорому трохи бхлороформу і вручно перетяв рану.

Підчас операції дістав мастер Пот великий біль в жолудку, ему захотіло ся скоро побігти домі, але в тій скричав лікар несподівано: він витяг хорому з коліна — черешний зуб...

Случай ставав ся чимраз більше невив'ячений.

Зуба не можна було ніяк ужити за набій, бо инакше би его розторошило цілком; ликнути его також не міг мастер Дінґус, бо як би він дістав ся в коліно, та ще з ниткою і кулею, а окрім того рана вказувала на перестрілене.

— Сей випадок годі вивисити, сказав лікар, — тут не допоможуть жадні досвідди. Куля, зуб і нитка мусіли просто з неба впасти, і то. але що нам, мастер Пот, пам'ять? Та нам кров тече!

— Я... я... я... закрованелений?

— Так, з нашого рота тече кров.

— О, се нічого. Я недавно итратив зуб.

— Так? і хто его вам вив'яв?

— Я... я... о, я до всего признаю ся. Я сам его собі з рота вистрілив.

— Ви...стріляли?

— Так — і мастер Пот мусів все оповісти.

Бго оскаржено о намірене убійство, а мастер Дінґус, котрий о всім довідав ся, приєднав на чім євнїт стоїть, що як видужав, то тому Потови вистріляв з рота всі прочі зуби, а неї жинші хотіли безлічного убійника аличувати.

Але всему сему запобіг антикар; він випорожнив саяю і сказав, коли лишив ся сам на сам з мастером Потом, до него:

— Ви нуждений уриватель, розумієте?

— Розумію, мастер Маїни — бідкав ся Пот, але я справді не знав, що стрільба вистрілить, а ще менше, що Дінґус сидить на дереві.

— Ах, се дурниця, я навіть не о сїм говорю. Але коли вже стріляв ся, то треба застріляти. А так я маю клопоти і лише половину діст. Се грубність, мастер Пот, запам'ятайте собі се на будуче.

Мастер Пот був цілком аломаний і пересвідчений о своїй провині, так що Маїни зворушений приступив до него, вдарив по плечі і сказав:

— Ну, не беріть собі сего так дуже до серця! Ідїть домі і на другий раз зробіть лише!...

Виправа по золоте руно.

Написав

Мирон Кордуба.

Сестриці Мінусі

посвячує

— АВТОР. —

Die Welt vergeht; es ist nicht wunderbar,
Dass mit dem Glück selbst Liebe wandelbar.
(Shakespeare, Hamlet III 2).

1.

На улиці, в городі, в комнаті — пелюда духота страшна. Сонце, що стало саме у верхка неба, сипало немилосерно жаром на

землю. Розвалене сонячним промінням каменів мійського бруку та стіни високих каменів дихали якимсь огнем, подвоюючи гаряч повітря. Ні найлегший вітерець не заворушив листочками дерев, що під сонячною жарою аж охляли. Небо синьо-голубе, чисте мов уровень моря... Се-ж був початок червня. По чотиродневній слоті вже другий день такий душний.

При улиці Зелений, в комнаті сидів за столиком молодий чоловік та читав книжку. Вікна у горі та на долині були відчинені, але

час поговорити ся зі своїми... Треба написати до тітки, най в суботу вишле коні до районого поїзду; і й так возьму на суботу і вівторок „уралою“ — думав, заглядаючи у записник на поділ години.

Порішавши ся в сей спосіб, вступив, вертаючи домі, у трафіку і купив кореспондентку, щоби сейчас перенести намір в діло. Не скидаючи напелюха, написав все як слід та лишив на боці, щоби встало. Відтак роздягнув ся; жара напела на него сонність, то-ж і уложив ся на отомані, щоби заснути „на одне око“. В кілька хвилин вже хрюпів...

II.

Вже доходила пята година, коли наш герой впривав ся в обнять Морфея. Сонце кидало саме промінні у кімнату, зазираючи цікаво в середину. Жара стихала. Тини на городці, на який виходило вікно Новака, відновились вичаю.

— Ох! але-ж бо я вивав, вивав! — кликнув кандидат на доктора, витягаючись, аж кості затріщали. „Красно піде в моїм доктором, як стану таким лежнем! А ту вечером ще треба на „Бесіду“ скочити, та часописи прочитати!

Ту мусимо замітити, що Любко крім філозової вельми займав ся політикою, так, що для него було се немислима річ не читати бодай один день часописей. Ще тепер, відколи вибухла хінсько-япанська війна, він старав ся все бути точно о 6. годині в „Бесіді“, коли приношено вечірні часописи, щоби першим проковтнути всі новини. Симпатіями стояв по стороні Хіни і з нетерпеливістю виживав вісти, котра сторона побідить.

Швидко минула година. По чверть-годинним ході опинив ся Любко на „Бесіді“.

На столі лежало вже найновіше число „Діла“ що лиш принесене. В кімнаті не було ще нікого. За хвилину вже затопив ся наш герой у шпальтах, забуваючи про сьвіт Божий. Професор Чуб, що міжтим надійшов, мусів аж рухнути єго за плече, коли хотів з ним поговоритись.

— Що ти, Новак, так зачитав би? — поспитав з добродушною усмішкою.

— А се ти! — стрепенув ся мов з просоня наш герой. — Я зачитав ся, що й не чув, як ти прийшов.

— Що-ж там чувати нового? Що нині цікавого „Діло“? — поспитав прибувший, відймаючи рукавички.

— Ат нічо цікавого! Ті Хінці ще не рухають ся. Повинні вже давно дати Япанови доброго поцухра, а они громадять все лиш війська, пересувають ся в одного місця на друге, а до битви аві руш не спішать ся!

— Що ти з твоїми Хінцями! Не мав би чим журити ся та ними! От розкажи краще, як стоїть справа з реформою виборчою.

— Що мене обходить реформа! — сказав обиджений Новак. — Сварять ся, дискутують, ставлять проекти. Одна часопись захвалює сей, друга инший. Чоловікові самому годі зорієнтувати ся, котрий найменше для нас шкідливий. Тай по що голову собі ломити? Яку ухвалити, така буде. Про Хіну, то инша річ. Там то хіба одна часопись доповниє другу. Впрочім чи-ж се не цікава річ слідити перебіг війни в теперішності?

Чуб усміхнув ся в підтікою маловажени. — Хоч ти много відомостей набирав собі, то я яко старший приятель зроблю тобі одну увагу. (Чуб був уже від десяти літ учителем і мав титул професора). Ти не перетрапив ще всего як слід, не вийшов у школу життя. Не досвідчив ти ще, що серед теперішніх обставин значить сей чинник, що звуть єго „опінією загалу“. Добра се річ знати й чужі справи, але через се смотріти байдужно на те, що нас найближше дотикає, се вже гріх! Ближша сорочка тіла, чим кожух! Впрочім питання економічні та суспільні повинні нас далеко більше обходити, чим війни, бо ті останні суть просто аномалією серед теперішнього поступу. Така реформа виборча, реформа закона, підвищення або зниження оплат, се питання, котрих порішення вимагає врілого і всестороннього обдумання, бо наслідки їх суть важні для цілої суспільності. Кого такі питання не обходять, той показує, що не доріє до уровня образования теперішньої суспільності...

— Добре вже, добре, ти економісто та соціологу! Вже попав на свою улюблену тему! — перервав ті виводи Новак, недоволено, оглядаючись, чи ще кого нема на салі. — Я міг би тобі доказати, що прояви економічні суть наслідком подій політичних; але тепер не маю часу, бо знавши, мушу вчити ся до докторату.

Се сказавши, скоро розпрощав ся з товаришем. Швидкою ходою перейшов крізь улиці, потручуючи часто прохожих. Всі мешканці Львова повилазили із своїх кімнат мов таргани у темну ніч з нор. По душнім дніви кожний спішив до публичних огорідів, щоби віддохнути сьвіжим повітрям та розрухати покорчені члени тіла. Особливо численно спішила молодіж; панночки, щоби понинятись новими туалетами та більше або менше гарніми личками; панічі, щоб оглядати панночок та побалакати з товаришами. Давнійше й Любко спішив туди, але тепер згадка на докторат потягнула єго домі.

(Конєр буде).

НЕДІЛЯ

Літературний додаток „Буковини“.

БУСОВИСКА МАДОННА.

Н о в е л а

Володислава Лозинського.

VII.

(Конець.)

Тимчасом Настя прийшла у Спас на са-
му нещасну годину. Коли піддала п. Кришенелі
почту і збирала ся шукати за п. Жигмонтом і
графинею, сказали їй, що п. Жигмонта вчора
в полудне внесли на руках як неживого із
„Слимака“, що був білий, як папір і мав очі
замкнені, а з уст лила ему кров. Спершу ду-
мали, що вже не живе, але він таки по добрій
хвилі отворив очі і пробував говорити, та не
міг. Посилали вночі за лікарями на всі сто-
рони: до Старого міста, до Самбора, навіть до
Львова поїхав післанець. Пані графиня пла-
кала, як над власною дитиною і цілу ніч не
важмурила ока, сидючи коло хорого, а й тепер
ві там заснати не могла. Настя під вражінням сеї
ністи, котра так ві правила, як би хто тупим
обухом пдарив ві в голову, так що нічого не
чула від великого шуму в ушах і не бачила
нічого під „свічок“, що їй стали перед очі-
ма — побігла до мешкання пана Жигмонта.
Не знала, по що там іде і чи там вільно йти;
ішла несеєвідомо за рішучим приказом інстинк-
ту, котрий їй кавав, що мусить дістати ся
до хорого, як вірний вес до свого пана, і по-
ложити ся на порожі, коли его впустять, або
за дверми, коли его виженуть.

Однак ніхто не прогнав Насті; дістала ся
до передної кімнати, пустої, і станула тихо
в порожі, а котрого могла бачити, що дів ся
в другій кімнаті. Пан Жигмонт лежав як біла
фігура воскова, неповоротно і випростовано,
але мав очі отворені, ще більші і глибші та
більше блискучі, як звичайно. Графиня сиділа
проти нього, а мала повіки червоні від плачу
і бевсонності. Не відвертала очей від хорого
і говорила до него голосом мягким та тихим,
так як говорить ся до дитини; але п. Жиг-
монт не відповідав нічого, лише дивив ся пе-

ред себе тими горючими очима, що аж На-
стю страх нападав. Графиня силувала ся, що-
би виглядати спокійно а навіть весело, але
коли відвернула ся на хвилю, видко було, як
богато то ві коштує.

— Треба би скоро підняти ся, пане Жиг-
монте — сказала по довším мовчанню і поди-
вила ся на хорого в таким материнським у-
сміхом, як би хотіла, щоби той усміх війшов
на серце хорого і покріпив его потіхою —
треба доконче, щоби ми були здорові, бо буде-
мо мати гостей.

Жигмонт усміхнувся також, але сумно.

— Будемо мати гостей — повторила
графиня, дивлячись своїми ласкавими очима
на хорого — кузинка моя приїжджає нині ве-
чером...

— Валентина? — шепнув дуже тихо п.
Жигмонт і подивив ся на графиню довгим
поглядом, в котрім не було урадованя, але я-
кась велика, ревно вдячність. Усміх на его
устах став ся ще смутніший і почав помалу
зникати, як би погасав, аж цілком зник, по-
топаючи в понурій байдужности лица.

Тепер графиня встала і вийшла до другої
кімнати. Ледви переступила поріг, а слюви
пустили ся їй так ясно, що не бачила ані
Насті ані лікаря зі Львова, котрий в ту хви-
лю висідав в повоза. Лікар увійшов до хорого,
а Настя висунула ся тихо на двір і сїла на
землі під порогом дому. Сперла голову на ху-
дих чорних долонях і так сиділа. Бачила, як
лікар вийшов і з недоброю міною говорив
щось графині; а графиня все плакала; чула
потім турків брички і войк дзвінка і бачила о.
Дзюковського ві Старого Міста в білій комжи
та в органістою Висньовским; замітила кілька
равів шелест сукні пані графині і попеластої
панни, що входила і виходила в дому — аж
вкінці всі почали виходити помалу і сумно в
кімнати хорого — і стало тихо, дуже тихо.

Настя відгадала, що то смерть. Ветала тепер і пішла до середини. Пан Жигмонт уже не дивився блескучими очима...

Хтось трутив Настю і збудив її в оston-
піння, в яким дивилася на помершого, власти-
во нічого не відчуваючи і нічого не думаючи.
Була то стара Кинашиха в Бусовицях, така бі-
да, як она і така самотня, як она.

— Добре, що ви тут, Насте; не буду вже
кликати иньшої — скавала Кинашиха — бу-
демо пильнувати та молити ся вночі за по-
мершого. Пані графиня вам заплатить.

Органіста Висповський засвітив дві свіч-
ки у голови покійника і поставив хрест по-
між ними; попеласта панна принесла кін-
цьвітів і обкинула ними покійника. Так мало
остати ся аж до другого дня, доки органіста
не приїде в катафалком, смертним покрива-
лом і свічками. Настя і Кинашиха остали ся
самі. Кинашиха була дуже побожна і вміла
молити ся, як духовна особа. Ледви сіла, по-
чала шепотіти молитви, одну за другою, а
кожда була иньша. Настя не вміла молити
ся; дивилася на Кинашиху і мовчала, а ко-
ли почула виразно якесь слово, пошарпала его
в думці в великою побожностю.

Так пильнували цілу ніч аж до доевіт-
ку. Але коли небо починало червоніти ся від
ранішньої ворі, обі жінки зморив сон. Молитви
Кинашихи стихли, Настя сперла втомлено го-
лову на грудях. Якийсь легенький стук у ко-
мнаті збудив їх зі сну. Проснули ся і підняли
обі рівночасно очі, а зірвавши ся скоро на но-
ги, мов би скаменіли в дива і святаго пере-
ляку. Перед тілом Жигмонта щось параз за-
шуміло і висока, гнучка стать появилася в
світлі ранішньої ворі, котра облила її мов би
чудовим, рожевим сявом... То була Мати Бо-
жа в образі Насі! Обі жінки бачили її добре,
пізнали відразу лице Мадонни і впали на ко-
ліна, не сміючи піднести очей на явище в
небес.

Коли охолонули в першого вражіння і
пкінці глянули перед себе, явища вже не було,
лише перші промінні сонця, котрі загоріли ся
на небі, могутчою, мовби триюфальною стру-
єю наповнили цілу комнату і покрили золотим
блеском біле лице покійника; а цвіти, кинені
вчора на постелю, запахли сильним запахом.

Настя не могла довго опам'ятати ся; не
замітила навіть, що Кинашихи вже давно не
було. Як би піддаючи ся таємній силі, Кинаши-
ха враз по тім привиді побігла до Бусовиць,
щоби оповісти чудо і перша помолити ся пе-
ред образом Матері Божої. Настя привів до
цілковитої свідомості аж рух людей у ко-
мнаті, бо саме в той час приїхав органіста у-
ставляти катафалк. Сама пані графиня розпо-
ряджала похороном; потім разом в попеластю
панною клякнула і молила ся довго перед по-
кійником.

— Et Valentine? — спитала свою това-
ришку, встаючи від молитви.

— Madame Valentine est déjà partie —
відповіла панна Пішо.

У графині затремтіли уста, як би у ній
готовили ся вибухнути великий гнів. Але панна
Пішо вчила її за рами і тихо почала шепоті-
ти: Пані Валентина приїхала вчора вночі
вже по катастрофі і не хотіла будити пані
графині. Не знала нічого; нітка про смерть п.
Жигмонта зворушила її страшно. Не могла
ся навіть спати, цілу ніч сиділа одигнена. Ра-
но скоро світ пішла відвідати покійника і не
хотіла, щоби панна Пішо була з нею. Верну-
вши, кавала, що мусить зараз їхати, бо не ви-
держить ані хвилини на сім місці. Була дуже
зворушена і біда — cette pauvre Madame
Valentine! Поїхала до паньства Лановських до
Маньовиць. То недалеко; на похорон може
приїде.

Графиня вислухала нетерпеливо шепоту
панни Пішо.

— Ah, oui, je comprends! C'est la fête
de Madame Lanowska, on dansera, aujour-
d'hui à Maniowice! — кликнула в грімкий усміхом.

Коли Настя вернула до Бусовиць, ціле
село вже кипіло. Кинашиха оголосила нітку,
що стало ся чудо, Мати Божу явила ся при
небідяку маврі зі Львова, що бі так гарно
вмалював на образі. Кинашиху знали добре;
була дуже побожна, чесна і ніколи неправди
не скавала; оповіданню її люди повірили, дуже
здивували ся а що дуже зажурили ся тим
усім. Стало ся чудо, а они вже не мають чу-
десного образу, а они вигнали Матір Божу!
Слова Теклі повисли тепер над Бусовицями,
як чорна хмара в сіркою і огнем над Содомою
і Гоморою. Члени церковного комітету нали-
кали ся, іконохлясти бояли ся показати ся в
селі. Серед того залунав параз коло церкви
страшний крик, як би хто кликав о ратунок.
Все, що мало ноги, побігло до церкви. Побачи-
ли Настю, як, не найшовши вже свого обра-
зу, вибігла перед церквою, піднесла руки в го-
ру і в божественним виглядом в очах, кричала
в цілої сили і беззастанно: Ратуйте! ратуйте!

Зібрані перед церквою люди почали жи-
во розмовляти о чудесній появі Матері Бо-
жої, а тимчасом Теклі старала ся втихомири-
ти Настю, гласкаючи її без упину по лицю як
дитину. Пояснювано на різні способи приго-
ду, котра надавала незвичайне значіння цілій
справі образу. Показало ся, що кождий щось
перечував, щось бачив, щось собі думав, лише
що не кавав нікому. Хто мав очі, той зараз
бачив. Хиба-ж то без причини було, що до
образу почали так зараз приходити панове і
пані зі Спаса? Або-ж то так між людьми во-
дить ся, що престія Насі так в одній хвилі
пристроїв ся фіранками, стижками, цвітами,
що вже й золотити его не було потрібно? А
хиба то ніщо не значило, що старий Кинашко

питання „що далі буде?“ не існувало. Він жив теперішністю і живив її, скільки змоги! Дня на плані одна за другою в нескислою швидкістю. Любка в страхом раз отямився, що лише кілька днів остаєся йому вільного часу, що небаром мусить розирватися в домі то-варина та спішити виїхати на університет. Аж тепер спостеріг, що тут єсть щось такого, що його ланцюгом задержує. Се „щось“ була сестра його товариша, красавиця на цілу околицю, чорноока Оля. Ох! він любив її вже від першого знайомства, та сам перед собою еоромився не признати ся до того. А Оля?! Любка не міг її ніколи зрозуміти. Одиначка була, отже родичі трохи не боготворили її. Вихована вельми старанно, набрала ся з часом великої зарозумілості через се, що родичі з горі годили ся на кождий її поступок. Се зарозумілість прибрала у неї дивну ціху, і була навіть для неї під многими виглядами хосенною. Она повила до праці, щоб адекватно похвалу, до збірания найрізноморідніших відомостей, щоби підтак ними при нагоді похвалити. Велику вагу клала передовсім на себе, чи хто в соміе й faut, а при тім старала ся й сама бути такою. Вею силу клала на вплине бесідувана та поврание наголошуваня по французки. Знання сего языка і білість в розмові ним була мірилом інтелектуальної вартости чоловіка у неї.

Другою річю, на котру звертала увагу, був танець. Чоловік, що не умів танцювати „в шиком“, був у неї чимсь таким, на що споглядає ся в милосердем, як на куляного або слього. При тім всім уміла знаменито панувати над собою. Запевди темна і упереджуюча в розмові, була немилосердна в осуді особи по її підході, особливо коли та, беручи її чужність за добрий гріш, не старала ся скрити своїх хиб. При тім всім еерце її не було тверде, камінне, протинно може занадто м'ягоньке. Її безагранична гордість вимагала все якогось поклонника, а чим їх більше було, тим она чула ся більше вдоволеною. Навіть її серце також кождої хвили відчувало потребу заняти ся ким. Тільки чужество то годі було наважати любовію, бо милий її не міг довго бути один і той сам. Відповідно до сего, як на видпокруї її знайомості появилася ся якась нова більш інтересна личність, давний предмет любови йшов „на пенсію“ а новий вступав на его місце.

Любка, що ще в гімназії славив ся „філософом“, заімпонував панночці своїм читанням. Так як не було на разі „літнього літнього“, Оля вивчала ся ним. Вроджена несеміливість студента спонукала її до тим нагальнішого атакування. Коли не помогли легесенькі вітхання, стріляння очима, треба було брати ся за сильніше оружжя. Нераз піби не хотючи клала она руку свою на плече Любка, або й опералася

на него, а нераз жартом бавила ся его кучериним волоссям.

Одного разу, коли сей читав якусь книжку, Оля хотіла побачити, що він читає, і доторкнула ся волоссям его лиця. По кождім таким „атаку“ перебігала молодому студентови дрож через ціле тіло, а в серцю мляло ся, та чинило ся якось так любо, так мило! Она пізнала по сильнім румянцям і нервовій дрожині, що Любка вже побіджений.

Так тривало довгий час. Про любов ніколи не було між ними бесіди. І по що-ж? Очи їх говорили краще й докладніше, чим змогли-б зробити се уста. Та на горе, коли вакації йшли вже до кінця, Оля ставала ся вже не тою. Часто без причини минула Любкові не одно прикре слово. По однім пачерку немилосердно скритикувала его еносіб гуляти мавура, а навіть назвала его „невіграбою“. Правда, опісля ласкавостю старала ся нагородити себе, але студент пізнав, а радше відчув серцем, що то не було серце, а удане співчуття.

Проте-ж Любка любив її, любив пристративно, цілим молодецьким серцем, цілою любовію, на яку душа у першому разі спромагає ся. То-ж коли наблизив ся день від'їзду, рішив ся завити їй свій чужество, отворити груди перед нею.

Коли шукаємо нагоди, легко она найде ся. По обіді попросив її до саду на прохід. Розмова почала ся, як звичайно від погоди та цвітіння, та попроваджена аручно Любком звернулася на тему любови...

В дві години опісля встав Влодко (так звав ся брат Олі) Любка заплаканого в альтані, а перед ним лежала якась німецька брошура, обернена до гори ногами. Здивований поспитав о причину, та Любка зложив все на білу лубів. Веселий Влодко пошуткував доповіді в „бобів“, що плаче по причині болю зубів... Дні дві опісля виїхав ся Любка на університет у Львові.

Все те, мов живе, стало перед очима молодого учителя. Мов в просоня зірнув ся він і сплеснув руками.

— Господи! — кликнув він — уже півтора години сиджу бездіяльно. Час вже на обід, а то й не веію прочитати всего, що визначив собі на десь! — Подумавши таке одягнув ся в сурдуг, насунав на чоло капелюх, та поспішною ходою метнув ся до реставрації, де звичайно споживав полуденок. По дорозі і при обіді роздумував все ще над листом. Тепер инше питання заняло его голову. Іхати чи ні? „Е! що мені надить забавити ся троха. От і так вже голова йде від науки, вже часто й починає боліти. От і пам'ять вже стала туніша, а нераз над одним реченням „Вунда“ й десять хвиля приходять ся стратити! Поїду розірвати ся троха... Вовіму навіть у директора відпустку на два дні, то бодай буду мати

Вахтя спосіб. Після заявленя суд увільнив обжалованого радного Гербля.

В справах податкових. Щоби зарадити лиху, іменно що часом екекційні кошта при річній екекції надто високі супротив цілої залежності, видав міністер фінансів др. Білінський розпоряджене до скарбових дирекцій, щоби при річних екекційних залежностях сталих податків і інших дачок, не перевищуючих суми 20 зр., залишити зачислюване коштів за дотичні просьби екекційні; заравом для спиненя лишніх коштів має ся на будуче залишити таке поступоване, що ту саму залежність при нагоді приросту нових залежностей по кілька разів, забезпечувано в дингах ґрунтовних на тій самій реальности.

Цікавий процес закінчив ся сими днями в Коломиї. Обжаловано судового ад'юнта Остермана о піднях і надужите своєї власти. Але за браку доказів увільнено обжалованого і в наслідок того винищено зараз з в'язниці.

На загальних зборах товариства „Академічне Брацтво“ дня 17-го надоліста с. р. вибрано виділ на адмін. р. 1895/6: слух. мед. Олест Дзевонич голова, слух. прав. Юліан Дроздовський заступник голови, слух. мед. Олександра Гравовський бібліотекар, слух. прав. Ісидор Голубович касир, слух. прав. Михайло Ніськевич контролер, слух. фіз. Осип Присловський, слух. прав. Мирослав Здерковський, слух. прав. Іван Герасимович, слух. прав. Олександра Лукінович і слух. прав. Євген Чачковський надзлові.

Висша наука для жінок була оногод обговорена в бюджетовій комісії австрійської ради державної. Референт пос. Бер вказав на те, що в інших державах, пр. в Прусах є більше як 200 висших шкіл женських, коли тимчасом висша наука жінок в Австрії лежить в руках приватних осіб, а держава дає лише малі заохоти! Висхідок доводив, що економічні відносини в Австрії вимагають тепер дівчат до висшої науки і набору таких заводів, котрі би давали їм певні средства до життя; вкінці він бесідник резолюцію, котрою визнає ся правительством, щоби основано висші школи для дівчат і щоби дівчата, котрі здали іспит зрілості, були допущені до викладів на виділах медичнім і фізико-математичнім. Нарешті ждав бесідник, щоби дівчата, котрі скінчили медицину за границею, могли здати іспит в Австрії. Міністер Ганч побоює ся обниження тарібки в наслідок конкуренції і думає, що жіночки повинні собі випускати відрубні галузі праці. Що-до признання висших за границею придбаних наук в Австрії міністер порозуміє ся з міністром внутрішніх справ. Пос. Герольд не задоволений з відповіді міністра, вказує на Угорщину, де вже рішено допускати дівчат до наук на медичнім і фізико-математичнім факультетах і горячо промовляє за допущенням дівчат до університетських студій. Пос. Кайнд висі резолюцію, щоби дівчата, котрі аложили іспит зрілості, приймають як звичайних слухачів на медичні і фізико-математичні факультетах. Се внесенне перенало, а прийато резолюцію референта пос. Бера.

Відважний чоловік. Стрийський підполковник хантармері Йосиф Данилевич одержав срібний хрест заслуги за те, що в часі напіву Дністра встиг виратувати троє людей від нехвобної смерті. Вода затопила була вже значну часть села, а на одній хаті, на стрісі злигло ся трох селян, що не могли уратувати ся на час утечею. Данилевич, що мав ак-раз службу в тій громаді і побачив, що хіс ся, вийшов зараз човен і відважно поплив до затопленої хати. Донини аж під стріху, забрав сидітих на ній селян і повернув човном в напраті села. Однак струя води привада човен і занесла его два кілометри від села. Відважний чоловік боров ся доти з розбуханими фалами води, доти не прийняв щастливо до берега.

По американськи. Американська Газета The World повідомила своїх предлаватників, що газета видатиме в 600.000 примірників. Кілько то потрібно до видання тої величавої газети, нехай покажуть слідуєчі числа. Недільний наклад World-а забере 185¼ тон білого паперу, а коли-б газета розпростерта, то виносила-б она

3400 кілометрів. або коли-б їх зложено одну на другу, то вийшов би стовп висоти 5986 стіл. Число донесень виносили в перших шістьох місяцях сего року 488.004, а минушого року спотребовано 500.000 пудів друкарської фарби; 50 машин склали 92.000 коломи. В 1882 році виходила The World щоденно в 23.420 примірниках, в 1893 р. в 423.748, а тепер в 600.00 примірниках. І анонсів було сего року 929.723!

Століте літографії. Сего року минають власне сто літ, як Альоис Сенефельдер цілком slučajно став винахідником літографії. З заводу він був актором і писав драматичні штуки; але на них він не міг знайти накладника, тому писав їх сам на мідяних плитах і відбивав на папері. Одного разу, в 1795 р., віддавав своїй праці білизну і написав їй, спис на гладім камені, принесенім знад берегів Ізари. Занимаючи ся все пробами відбити і розповсюднени своїх праць, прийшов раз на помисл спробувати, що стане ся, коли обліє камінь квасом. Показало ся, що до певної глупини вигриз камінь в місцях, де не було нічого написаного, а писмо стало випуклим — і се винахід літографії. Помимо поліпшеня свого винаходу одержав Сенефельдер аж 1799 р. привілей від баварського курфюрста.

Як пес грав на фортеп'яні. Минулої неділі на армарку в Базилі в Швейцарії лучила ся така весела пригода. Змів всіх буд, в котрих показувано всілякі штуки найбільше людей приїхав і найбільше викликавав зачудоване театр вичучених псів. Особливо подобав ся там один пудель, що уфризований як правдивий любитель штуки, з довгим волосем на голові, сидів при фортеп'яні і вигравав найкращі і найштучніші музичні твори. Не одному з присутних не хотіло ся помістити в голові, як пудель може своїми лапами порушати клавирні фортеп'яна так як чоловік. Аж нараз несподівано розвизала ся загадка. Між присутними було двоє павів, що за богато вина заохотували; і тепер при грі фортеп'яна стали підтягати арню, спершу тихо, відтак чим раз голосніше, аж дійшли до правдивого риву. Колиж они ще до того почали вимахувати на всі сторони своїми палицями, напудив ся пудель, скочив з крісла і сховав ся за кулісами. Очевидно, що по утечі артиста-пса повинен був фортеп'яний перестати грати, тимчасом — о, чудо, фортеп'яний грав спокійно далі. Помимо, що директор театру тиснув з розумкою на якусь пружину, щоби перервати музику, не помогло нічого, бо фортеп'яний вигравав свій кусник до кінця і скінчив гучними акордами.

Знов жертва темноти. До донесеного нами оногод випадку долучуємо тепер ще один випадок страшної темноти між простим народом. Сим разом лучив ся той випадок у вітській губернії в Росії. В тій губернії був неврожай і розширювала ся страшно холера; люди пішли о порадку до одного старого селянина Димитрієва і сей казав, що треба для відвернення тих нещастя конче вчинити жертву з життя людського. Люди забавили оте тамтешнього сільського жebraка Мартинишина і підняли ему голову, взяли его кров, аварили серце і легкі та й з'їли. Тіло нещасливого найдено на другий день з відставою від тодішньої головою в багні під селом; виновників висліджено і умищено.

Поединки задля розпорядження. До Wiener Allg. Ztg. доносять, що посол до ради державної Козловський прочитав в крузі знайомих звістне розпоряджене віцепрезидента фінансової дирекції у Львові Коритовського і сказав про него якесь ображаюче слово. З тої причини прийшло дня 27-го м. м., до поединку на пістолети, в котрім нікого не ранено. В тій самій справі має бути ще один поєдинок між п. Коритовським а одним послом до галицького сойму.

ТЕЛЕГРАМИ „ВУКОВИНИ“

з дня 4. грудня 1895 р.

—о—

Відень. Цісар зарядив, щоби від тепер не лише президи ради державної і посла, що мають рангу тайних радників, і члени делегації

були допущені до цісарських обідів, але всі посли без ріжницї, яку врешті рангу мають.

Відень. В раді державній вела ся дебата над законом про гірничих інспекторів. По кількох бесідниках заявив міністер рільництва ґр. Ледебур, що правительству сей проект закону є справді симпатичний. Основує ся 25 нових місць, з котрих в 1896 р. 11 будуть обсажені. Але закон не вистарчить; щоби всім лихам зарадити. Для евентуальної реформи гірничого закону міністер скличе в своїй часі знавців і в нарадах возьмуть участь відпоручники торговельних палат. Правительству бажає введеня закону, щоби публична оінія заспокоїла ся, але лише такого закону, котрий би не підконав авторитету цісарських урядів. Гірничий інспектор мусить бути приятелем і дорадником робітників, заступником їх справедливих жадань, мусить в них шанувати гідність людську, але їх також навчати, щоби не бачили в підіриванні без всякої причини свого ворога і неприятеля; він мусить уміти їх довіре собі здобути, але також вгамувати їх часто підсичувану пороховню і вибухане звістних пристрастей. (Оплески). Дебату і засідане на тім закінчено. Слідуєче засідане в четвер.

Будапешт. (З парламенту.) В предложеному спеціальної дебати над бюджетом заявив супротив посла Уґрона, котрий міністерству війни закинув недокладну фортифікацію Буковини і Семигороду і критикував становище міністерства заграничних справ в східнім питанні, президент міністрів барон Банфі, що не уважає теперішню хвилю за догідну розвивати образ війни і то так, як він для нас найгірше міг би випасти. Також що-до заграничної політики бачив Уґрон дуже темні страшилиця. Президент міністрів може найбезпечніше заявити, що Уґрон минає ся, коли підкладає міністерству заграничних справ дуже небезпечні, злорадні паливи супротив Туреччини. Він пригадує своє найновіше заявлене, що лежить в інтересі Австро-Угорщини, і она стремить до того, щоби на Сході і в Туреччині був порядок і спокій і щоби забезпечено status quo; він забезпечує рішучо, що міністерство заграничних справ узгодило рівномірно австрійські і угорські інтереси.

Еденбург. У Ферто-Сент-Мікльоз прийшло до великих скандалів против жидівської народної кухні, де виломлено двері, вікна, та розбивано лавки. Взабурена товпа розбила вікна в кількох жидівських помешканнях, а в одно мешканє стрілено. Одну швилю замкнено.

Берлін. Мова, котрою державний канцлер отворив іменем цісря парламент, згадує озові війни, що ведено єї побідоносно перед чверть столітем, заповідає ряд проектів законів, між ними цивільне право, біржовий закон, підвищенє такс матрикулярних без зміни бюджету і констатує дальші мирні приязні стосунки до всіх держав та усілякі заходи враз з Росією і Францією, щоби запобігти дальшим заколотам з хінсько-япаської війни. Випробовані союзи і засади німецької політики будуть продовжені і держава все готова поступати в східній справі для удержання мира враз з державами, котрі до сего своїми інтересами перші покликали. Однодушність постанови всіх держав, щоби придержувано ся існуючих трактатів і піддержувано правительством султана при приверненню порядку, подають надію, що спільним змаганням слідувати ме успіх.

Царгород. Бувший губернатор на Крети, Костані Антопуло наша, іменований турецьким амбасадором в Лондоні.

З друкарні Г. Чопша

Поодинокі числа по 6 кр.
в бжорі газет Л. Горювіча в
Чернівцях, ул. Гоголя ч. 17.

ВІХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу
і неділю.

Редакція і Адміністрація „Буковини“ знаходиться в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куди всі дописи адресувати належить. — Бюро редакції отворене щодня від 8. рано до 8. вечером

БУКОВИНА

І знов оружя Волохів.

Ми не думали, що нам прийде ся так скоро вернути ся знову до того нам певно не милого предмету. Та нас до того просто визивають орґани буковинських румунізаторів. Bukowinaer Post і „Gazeta Bucovinei“ з четверга накинули ся на бук. руских народоців мокрим радном і кричуть, що тепер вже погибель Волохам. Ми перейдем спокійно зміст тих вступних статей і подамо безсторонні наші висновки з них.

Вук. Post каже, що она є партійним органом, органом консерватистів. Від сих дуже відрізняють ся ліберали, а вже найбільше рускі народовці! Сі тішуть ся тепер великою протекцією у центрального і краєвого правительства і хоч не мають між народом жадної симпатії (!), дістають все, чого їм забагнуть ся, навіть концесію на друкарню, хоч в „подібнім“ випадку правительство (Волохам) відмовило. Видко, каже Вук. Post, що руским народовцям захтіло ся отвертої борби з Волохами, але Волохи стоять навіть проти найсильнішого ворога готові з оружжєм в руках до борби.

Тільки Век. Пост. Вже сей коротенький зміст статі дає доволі причину, щоб пригадати румунізаторам приповідку

„бий та кричи, що тебе бють!“ Волохи „стоять готові до борби навіть з найсильнішим ворогом з оружжям в руках“ — чи не захотіло ся покровителеви Вук. Post ще одного поєдинку з найсильнішим ворогом?! І чому Волохи такі обурені? Ми вже від давня констатуємо, що в їх орґанах все а все повтаряють ся лише закиди против національних змагань Русинів-народовців. А питаємо, чи жадають Русини чого небудь, що їм не належить ся? Чи може домагаються они чогось, що кривдило би Волохів? Ми ані одного такого випадку не знаємо!

Коли вже Buk. Post так дуже розписала ся про національні змагання, то мусить кожного вразити, що зовсім промовчує про шовіністичних т. зв. Молодоволохів. Ми мали ще недавно тому нагоду навіть в Buk. Post дещо, хоч дуже невиразно, - про них читати, а тепер, де Buk. Post вичисляє взагалі неконсервативні партії в краю, якось на диво забула на тих загорілиців Молодоволохів! Хиба она також винесала ся в їх ряди? Так на що-ж говорить про консерватизм? А оне дуже цікаво і поучаючо було-б для всіх знати, як змагають ті Молодоволохи до своїх цілей. Buk. Post говорить, що народовці горляють та лають ся; ну, ми науки від бук. оліїтархів і їх органів

не потребуємо побирати, бо у відповідь потребуємо лише вказати, як Волохи обходять ся з о. архимандритом Чуперковичем! Чого-ж они від него можуть взагалі жадати, коли він доси Волохів яко своїх коннаціоналів — а він прецінь вже здавна признає ся до Волохів — ніколи ще не зрадив. Як після понять Волохів повинен виглядати завідатель архиепархії або митрополит, коли они з невинним чоловіком так обходять ся?! А чому оно так? Бо о. Чуперкович видав циркуляр против Купчанка, найліпшого приятеля бук. Волохів, бо о. Чуперкович примінив розпоряджене Гр. Кільмансеґа до православного духовенства! Отже після понять загорілих Волохів того не повинен голова церкви робити, він не повинен дбати про людяність духовенства! Такого митрополита бажають собі Волохи, котрий піддержував би їх шовіністичні, а навіть ексцентричні змагання! Ось що! Сего їм потреба! Але се після понять Бук. Post зовсім не загоріість, про се она навіть не згадує, за те гірко болять єї марна концесія на друкарню! І тут воює та Газета знов брехнею, бо каже, що „правительство в иньшій подібній випадку відмовило“. Отже після наших інформацій подав бар. Мустаца і Си. о концесії.

Щ А С Т Ё.

Трудно на то відповісти певно. Щастя розуміють люди різно, а кождий означає его во своєму. Одні бачуть его в добробиті, багатстві, почитанні, другі в родинним життю, інших в славі, а ще інші в можливості задоволювати свої забаги і вимоги... Однак ніхто не вважає себе щасливим навіть тоді, коли osiągnує свій ідеал. Суть навіть перемістити, котрі кажуть, що щастя нема на тім світі, новим фальшу і обману; що на тім падає плачу і сльозі годі бути щасливим.

А так... від часу до часу на шляху нашого життя зустрічаємо людей — щасливих...

Коли досягнене всіх своїх намірів будемо
уважати шастем, тоді мусимо сказати, що се

річ неможлива, бо в чоловіка така натура, що не може пристати на заспокоєння одного бажання. На місце заспокоєного бажання являються нові, щораз більші і трудніші до виконання, часами зовсім незалежні від волі чоловіка. Інакше має ся річ, коли щастя шукаємо не на світі, але в нас самих, в найглибших закутках свого духа. Лише того чоловіка можна вважати щасливим, котрий бачить вартість життя не в багатстві, в почестях, заспокоюю хвилююх бажань і страстей, але у внутрішнім вдоволеню, в гармонії свого духа. Хоч би ми мали як найбільше почестий, гроший, талант, то з причини, що всі земські добра не тривкі, не можемо уважати ся щасливими, бо на кождім кроці можемо ті всі добра втратити, а то нас лякає. Чоловік же, що має завжди чисту совість, що не вгання ся за маєтком або славою, котрий нікому нічого не завидує, а вдоволяє ся тим, що має, котрий з випроумітостю і зі спокоєм правдивого християнина вносить всі удари долі, — чоловік такий не може нічого лякати ся...

Отже щастя лежить в нас самих, але ми того не розуміємо, бо не хочемо зрозуміти.

Щоби бути правдиво щасливим, треба передовсім впречи ся свого я, і жити для інших. Лише любов, але не самолюбство нинішнього покоління, тільки любов до загалу, любов для всіх може нам дати спокій і внутрішнє задоволення. Тимчасом ми всі, з малими винятками, нічого не робимо, щоби дістати ту гармонію духа. Журимо ся лише безпастанно матеріальними інтересами, і робимо своє життя скуч-

ним, во всім неприпадним. Найменша образа нашої амбіції, найменше недоводжене в інтересах впливають на нас пригноблюючо, і усмію. Коли хтось не сповня нашого жадани, зараз, як вередливі діти, гніваємося і зневажаєм тих, котрі на нашу думку провинилися супротив нас. Леда дурниця гніває нас, обурює, позбавляює рівноваги — а чому? Бо не маємо в собі тої правди християнської покорі і любові, яку голові святий Христос. Все і всюди ми заняті лише собою, дбаємо лише о себе, чванимося нашими вчинками, жадємо від інших для себе поважання, а навіть посьвячення; самі-ж єсемо найкрайнішими самолюбами і для других не робимо нічого. Кождий з нас хоче бути паном, а ніхто не хоче бути слугою; кождий хоче приказувати, а ніхто не хоче слухати.

Коли подивити ся на теперішні суспільності, то мусимо відчувати якусь зневіру, якесь неозначене почуття милосердя, а разом і смутку. Всього бачимо у темноті, а промінці світла ні звідки не видно. Вкажемо лише на страшний контраст поміж величавою засадою любови ближнього, а мілітаризмом, що має боронити правди проливом крові. Самолюбство напало всіх — великих і малих, багатих і бідних. Але люди ще думають про щастя, що оно можливе — для самолюбів!

Коли хочемо вислати правдиве, а не хвалебне щастя, то ми не сьміємо малооажити собі голошену церквою насаду: любов ближнього; ми не повинні думати, що то так собі насада про сьвято, добра лише в устах сьвяще-

сню на отворення друкарні, котра мала-б служити на заробок, значить о концесію на промислове ведення друкарні! А Русини подали, як се редактори і покровителі Buk. Post і Gazet-и Високові певно знають, о концесію на цілком иньшій підставі! Так виглядає правда у Волохів: самі стараються зрумунышити все і вся, самі посягають своїми руками за національним добром Русинів, а коли Русини домагаються і в ряди-годи дібуться свого справедливого права, беся в дзвони на тревогу, жадаєся пролитя крови, стоїть ся готовим „з оружжєм в руках“...

А як поводить ся гарна посестра Gazeta Високові? У вступній статі з четверга визнає своїх волоських послів у Відні, щоби они при бюджетовій дебаті промовляли і голосували против рускої гімназії, а коли проте та позиція таки буде принята, то нехай голосують против бюджету; а коли й бюджет буде так прийнятий, то нехай перейдуть в опозицію, а Волохи з цілого краю нехай з'їдуться, щоби підперти своїх послів в їх старанню! І пощо-ж тільки крику, пощо-ж тільки галасу? Бо, слухайте люди, буковинські 268.000 Русини дістали при німецькій гімназії рускі паралельки, в котрих навіть дещо будуть учити по німецьки; бо буковинські Русини будуть могли своїх дітей посилати в руску гімназію, так само як Волохи вже від 14 літ посилають своїх дітей до волоскої гімназії в Сучаві! Як же-ж так можна, щоби від тепер рускі діти не волощились, щоб остали рідними Русинами!...

От так виглядає патріотизм Волохів, про котрий Buk. Post з зрозумілих їй причин мовчить мов заклита. Так е, Волохи не хочуть допустити, щоби рускі діти учили ся по руски. Хто сему не вірить, нехай прочитає в тім самім числі Gazet-и Високові другу статтю, де говорить ся про народну школу в рускім селі Іпотештах, тих самих Іпотештах, котрого рускі мешканці ще недавно на-

лежали навіть до унійтського віроісповідання! В тім селі хочуть Волохи запровадити волоську мову викладову в народній школі, хоч се було би крайною несправедливістю. Так, Волохи жадають винародовлення Русинів, а не допускають осушення їх справедливих жадань, стоять навіть готові до борби з оружжєм в руках... Чи не есть се то оружжє, про котре каже ся в сьвятім писемі, що хто ним воює, той сам від него гине?...

Новини з Росії.

—о—

Допись з Київщини.

Петербургові погано. Вітер з моря жене воду, котра високо піднесла ся і по деяких місцях міста затопила хати. З приводу такого нещастя „Новое Время“ піднімає питання про перенесення столиці Росії з півночі на південь, з Петербургу — в Київ. „Сучасним мешканцям Петербургу, які переберуть ся в Київ, каже „Нов. Вр.“, треба в Києві дати землі та дати право одержувати ссуду з 5 проц., щоби будувати хати. Через 20 років Київ — велетень! Які там будуть гарні бульвары, сади, вода! Там люди будуть живаніші, у них буде більш радостай, енергій, вони будуть добріші і розумніші!“

Дуже добре, додамо ми, але не доведи Господи!

Одночасно в Петербургом бідують і південні міста: Севастополь, Одесса і Кавказські городи. Перш за все на Чорному морі буря. Вночі з 11/23 — 12/24 падалисти в Севастополі була така велика буря, що навіть в гавані (пристані) зривало з якорів пароходи. Між иньшима якийсь англійський парохід прибілає до До-янового берегу, де він оставив ся довго. Помочи ему не подавали, бо не можна було підійти. — В друге — в Севастопольському казначействі — була ревізія. Найдено недостачі 28.748 карб. Касиєр поклав своїх 9.000 карб. і тепер недостача 19.748 карб. Як видно з газет, останній випадок (ревізії казначейства) більш жалючий на мешканців, ніж перший.

В Одесі теж буря і ревізія, тільки не казначействі, а так званих „аптекарієвских лавок.“ В сіх крамницях ревізія знайшла значне число баньок з ядом різної сили без надписів.

Взагалі-ж в них медикаменти погані, але крамарі одважують ся навіть готувати лікарства по рецептам лікарів. Цікаво, що в такім великім місті можуть ховати ся такі речі!

В Одесі-ж має засновати ся медичний факультет. Міністер фінансів сповіщає Одеситів, що на університет (медич. факультет) каса дає зарара 1.800.000 і що року по 194.000 карб. Опріч того університет-матиме ще з якихсь иньших жерел кошти, котрі в нисше наведеним 194.000 складати-муть суму в 250.000 карб.

В Закарпатті вода вийшла з річок і затопила багато міст. Земліниці закарпатські попсовано на протигу 120 верстов: Зовсім занесло 9 верстов і розвалило 7 мостів, з котрих 2 мали по 100 сажнів. Дорогу лагодить і відкривають не раніш, як через місяць — в перших днях грудня.

В Варшаві два чоловіки винаймали машину, щоби робити сигарети. В одну хвилину ся машина робить 60 штук.

В Росії, щоби збільшити число грошей, вводять ся золота валюта. Плату золотом дають приймати всі банки, касиєри великих театрів і др. каси, аніж одніслють ся гроші в державну касу. До 31. грудня один по-луімперіал коштувати-ме 7 карб. 40 коп., а на далі курс назначати-ме міністерство. Курс не може бути підвищений, або понижений раніш 6 місяців од терміну ствердження его.

На спомин про царя Олександра II. полтавське губернаторство вибрало 100.000 карб., за які гроші має купувати землю і перепродувати її малоземельним та безземельним господарям-селянам.

Міністерство внутрішніх справ та фінансів авеліло ввести в кождому торговельному місті общеску вагу, за користованя котрою збирати-меть ся плата.

Недужих холерою на Київщині до 15. падалисти було 36, прибуло 72, умерло 26, одужало 30, а — 52.

Прогрес освіти. В с. Гордієвці, Чернігівської губернії, недавно відбула ся в початковій школі надзвичайна парада. Учители — випасний унтер-оф. 20. піхотного галицького полку — постанови школярів свої школи в 25 рядів. Коли до школи прибув губернатор, який цікавив ся зобачити его школу, школярі під команду учителя проробили всю військову муштру, а аніж всього пройшли церемоніальним маршем перед губернатором, співавши пісню: „За речкою, братця за Дунаєм“... Газети не

ника в церкві, — ні, знаймо се, що лише та любов ближнього може нам дати спокій, вдоволення і щастє, за чим всі так игнаємо.

Чоловік, котрий справді любить иньших, котрого серце отворене для всіх, такий чоловік має найбільше вдоволення, незнане иньшим. Він висний понад хвилині неповоджені матеріальні і ніколи не вимагає багату. Коли має кусень хліба забезпечений, уважає ся багачем; коли бідний, то терпеливо і з достоїнством терпить своє убожество, не завидуючи другим. Такий чоловік не живе для себе, тільки для иньших. Кожда прислуга, зроблена ближньому, тішить его і радує як дитину.

Кождий чоловік, котрий справді любить людскість, есть певно чоловіком віруючим, а що найменше не відважує ся відбрати віру другим, коли їм в тим добре. Думає, що крім земского жити нема иньшого, каже чоловіки занадто тремтіти о утрату жити, доводить до розпучи або до безнадійної резигнації: а чоловік віруючий не боїть ся ні жити ні смерті. Щастє есть на сьвітї, але в чім лежить, снітайте тих, що люблять і — вірують...

То се така загальна рада, а спеціальна була би така: Дні дорожї веде до вдоволення: старанє і терпеливість. Родинне житє зі всіми своїми клопотами і радостями, журба о молодє підростаючє і старє загубаючє покоління вимагає великого стараня. Всімі нещастя чи в вини чоловіка чи без вини переслідують его від колиски до могили; хоч — що правда

— має він і часи утіхи, адороння, знаєє любови в родині, доходить до глибокої старости, слави, нагороди за свої труди. Але радости і смутки не дадуть ся знажити вагою; їх лише відчуває ся серцем, настроєм. Всі ми то знаємо, що, як до хвилі, один і той сам чоловік есть нерав вдоволенний з цілого свого жити, а иньшим разом чув ся дуже нещасливим. І той, що на житє дивить ся, історик, дневникар, поетик і н., не може також завжди однаково судити радости і смутки жити; одно лиш кождий скаже, що пожертвованє, пильність, порядність і уміркованє, розвага і тверда воля поправили багату людям долю. Се звичайно есть правдою. Але що випадки, в котрих старанє і пожертвованє, пильність і тверда воля не кінчили ся успіхом, випадують нам більше в очі, то ми про них більше говоримо. Тай в тих випадках треба би докладно розвідати, чи всі успіхи не суть наслідками дечого занедбаного. Переслідовані ібні долею люди не люблять перед сьвітом признавати ся до своїх хиб. А тимчасом сьвідомість власної вини утихомирює, годить нас з минушиною і для свого рода вдоволення, шиданє себе долі, тиху резигнацію, а за разом каже перемагати ся дальше до долею. До тої сьвідомости кождий повинен старати ся дійти.

Друга дорога до вдоволення (на будучє) то терпеливість. То велика річ, з яким настроєм ми відносимо ся до випадків жити. Настрій залежить від темпераменту: оптиміст і в

нещастю найде щастє, аломивши ліву руку, буде рад, що не аломив правої; флегматик і легкодух годять ся також з долею скоро — але поминувши темперамент, навіть поважний, до неспіймалу ськлонний меланхолік може собі долю улекшити, так сказати-б, штучним способом. Він може жерела недоволення поватикати, може сам себе переговорити, вмовити в себе.

Не всі нещастя, але дуже багату есть у-ровних. Що панна не може справити собі нової сукні, а молодець не має грошей на бал; що катаринка в подвірю перещить, що товариш оженив ся багату, що дурний москвофіл висьміває наші народні змагання — всі подібні „нещастя“ просто за дрібні, щоби ними себе мучити. Але є такі, що їх то мучить, і коли ти їм скажеш, що не варто, то стаєш також ворогом, аиним, без милосердя і співчуття. А хто-ж боронить чоловіки сказати собі в такім нійб нещастю: „Чуєш, Іване або Маріє, подумай, чи справді варто тим гризти ся? Чи то не є лиш нервовє роздратованє? Якийсь дурень подав тобі сю думку і ти сям гризеш ся!“ Коли би так собі кождий в потребі сказав, кільки би то нещастя, недоволення зменшило ся!

В наших часах і в приватнім і публичнім житю найчастійшою причиною недоволення есть нетерпеливість. І се нам не в лад, і то нам не в лад, і чому того ще нема, а другий инє має; і чому я такий нещасливий, а другий скаже...

звіщають, чи губернатор подякував учителеви за його працю, як не звіщають і проте, як високо в школі стоїть наука. З власного досвіду ми знаємо-ж, що де в школі військова муштра, там нема освіти і навпаки!..

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 6. грудня 1895. р.

Відзначенє. Директор польської гімназії в Перемишлі, Станіслав Пйонткевич, одержав титул радника правительственного.

Буковинський сойм має після вірогідних донесень зійти ся в першій тижні січня с. р.

В судових справах. Щоби сповнити справедливі бажання судовників, рішив вищий краєвий суд у Львові, що в судах, котрі ему підлягають, змінє ся 30 місць ад'юнктів на 30 місць секретарів. З тих припадає на Чернівці 4, на Сучаву 1, на Львів 9, Коломню і Самбір по 3, Перемишль, Станіславів, Бережани і Золочів по 2, Санок і Тернопіль по 1 місце.

Товариство правників в Сучаві завязало ся сими днями під проводом президента окружного суду бар. Шимоновича.

Наука гімнастики буде від слідуячого шкільного року обовязковою при черновецькій гімназії. Оногда наспіло іменно вже potwierdжене дотичного рішення ради шкільної краєвої з міністерства. Коли хто з яких причин хоче бути увільнений від науки гімнастики, то мусить предложити свідоцтво лікарське. Се рішенє вплине очевидно на тілесний розвиток учеників дуже користно, отже витаємо его радо, тим більше що власно Чернівці пішли з добрим прикладом наперед всім иншим містам буковинським а навіть галицьким.

Виказ жертв на фонд стипендійний ім. Ом. Поповича. 1. Вказана квота з днем 4. лют. лютого 1895. 20331 зр. — 2. Від 4. лат. лютого до 11. лат. листопада жертвували дальше: Альбота Д., Мартинюк Ю., Омельський Ген. і Пугулик Дарий по 50 кр. — Мандичевський Ів., Омельський Ін., Петрачик А., Турушанко А., Вайсман Герміна, Жуковский Евг., Зугаєвич А. і Ілюк Іл. по 1 зр. — Циганюк Ів., Циганюк Ст. і Войновський П. по 150 зр. — Анюк Ю., Бордьянчук Н., Григорийчук Ів., Ілюк Он., Ясна Ад. Продан Вал., Радомський В., Радик Вас. і Збичинський Анд. по 2 зр. — Малик Іл. узбираних

А то не велика штука взяти при тім наше невдоволенє на карб нетерпеливости.

Справа та далеко важніша, ніж як би кому здавало ся. Приватні, політичні і національні бої, перевага одних над другими, несповнені утопії суть жерелом справді поважних причин до невдоволення. Кілько то самоубійств, родинних драм, убійств і увязнень! — а їх первістною причиною що нераз було? Дурне урєвнє, вмовленє в себе, котре при добрій волі так легко прогнати з себе. І кілько то разів витолкованє людям сего урєвнєного нещастя, що кінчить ся нераз так сумно, доведло-б до правдивого вдоволення! Кілько разів оно потрібне, от хоч би у нашій нетерпеливій єуспільности?

Воля людям маловажити собі єю справу, але я кажу поважно: Треба не лиш від часу до часу, але все і основно, у всіх обставинах, приватно і публично учити і вправляти ся в терпеливости.

Все те знанє, але повторяти вічно і пригадувати бодай тим, що не мають досвіду, ніколи не шкодить; се навіть доконче потрібне!

о. Л.

209 зр. Гошовський Парт. 250 зр. — Падура Д. 305 зр., — Ярошівська Евг., Сиротюк М. Томоруг' Ем. і Томоруг' Іс. по 4 зр. — Відсотки від капіталу до 30/6 с. р. 641 зр. — чистий дохід з забави в Потгориліці 7 зр. — Узбираних Войновским 217 зр. — а Омельским Ін. 575 зр. — За різаний талір проданий 1460 зр. — Узбираних Никоровичем при різних нагодах 5290 зр. Сума всіх жертв з сьогоднішнім днем виносить 34443 зр. опрєцентованих по 6⁰/₀ на піврік.

Всім ви. Товаришам і Добродіям складає заряд Товариства за їх щирі жертви сердечну подяку і просить умильно о надсиланє так своїх, як і збираних дальших датків. — Просимо же підкладати і не засипати таку важну справу, бо відволіканє витворює ослабість і байдужність на нашу власну матеріяльну і моральнушкоду.

Від заряду учительського Товариства повітового в Кіцмани, дня 11. лат. листопада 1895

Никорович
голова.

Нова релігійна секта основує ся після донесеня „Нлас-а“ в моравскім Берні. Якійсь Іван Вілод скликає осібними запрошеннями на кожду неділю о 4-ій год і кожду середу о 1/2 8 год. вірних тої секти до домашніх релігійних відправ. На ті сходини являють ся більше жєнщин (около 50) як мужчин. Проповідник приходять, як кажуть, з Відня, носить чорний хитон і червоний єпитрахиль та називає себе апостолом. Его послідня проповідь мала за предмет матеріялізм, індиферентизм і соціялізм. Се є головним знаменем їх науки. При кінці сходин заряджують складку на покритє видатків.

З розпуки. Кровава пригода лучила ся дня 4-го с. м. у Львові в домі залізничного машиніста Гофмана. Его свояк Франц Білецький, 24-літний молодець застрелив 18-літну служницю Анелю Гемчуківну, свою суджену і себе. Причиною того страшного поступку, були перепони, які ставила родина его, аби не женив ся зі згаданюю служницею. Імовірно, що й Гемчуківна згодилась є умерти добровільно. Смерть наступила зараз.

Нєщасливий випадок на залізници. Манушюї суботи вечером вїхав поїзд їдучий з Черновця до Львова в Давидові коло стачії Сіхів на селянський вїз, на котрім сїдїв селянин з жінкою. Він погуб на місци, а его жінка страшно покалічена, утратить імовірно обі ноги. Коні вийшли ціло з тої страшної пригоди. Причиною нещастя було, що на кілька секунд, заки надїхав поїзд, піднесла ся рампа, загороджуюча дорогу, а коні рушили просто під локомотиву. Рампа-ж піднесла ся нагле для того, бо будник, котрий стягав корбою дріт, що рампу замикає, поховз ся і упав, а в тій самій хвили дріт витягнув ся і отворив рампу.

Звірска мати. Одна Росіянка в селі Сургів, любиньської губернії, хотїла позбутися своєї новонародженої дитини; в тій цілі запалила огонь в печі і виннула єї в огонь. По трєх днях вимєла попіл і казала его враз з недогорівшими кісточками викинути на сьміте. Але фїрман побачив кісточку і сховав їх. О пілім злочинї догадувала ся також служниця. Отже звірський злочин вийшов на верх і убійницю-матір арештовано сєйчас.

Вимордована родина. „Варш. дневник“ доносить: В маріямпольскім повіті, сувальської губернії, відкрито страшний злочин. В селі Войнатраки мешкав селянин Яків Лавкис з жінкою Катериною і 6-літним вихованцем Леонардом Розвадовским. Лавкис ухажив за чоловіка заможного і говорено, що має гроші. Хата Лавкиса лежить далеко від села, отже до него заходили рідко сусіди. Перед двома тижнями зайшов до него его внук Антін Лавкис, жовїр в резерві. Его очам представив ся страшний вид: на постелі лежали дуже покалічені трупи всіх трєх членів родини. Злочин наступив два або три дні перед тим. Злочинцї мабуть зайшли до хати, коли всі спали і в сні їх убивли.

Відважний хлопець. В місцевости Блярін-ген в Голандії лучила ся така пригода, в котрій 6-літний хлопець довершив геройского діла.

Селянин Лєгерт, чоловік і жінка, пішли в поле на роботу, полишивши дома трєх дітний. Найстарша з них 13-літня дівчина хотїла розпалити в печі і запалила хату. Наполохана вискочила вікном з своїм шєстилітнім братчиком. На подвір'ю пригадав собі малай хлопчина, що в хаті лишила ся в колісцї его молодша сестра, та що стане на певно жертвою пожару. Не надумуючи ся ні хвилі, вернув хлопець до хати повної диму, підбіг до колєски і витягнув руки, щоби виймати з неї дитину. Однак дармо салував ся; колєска була за висока, так, що малай не міг сестрички досягнути руками. Розумний хлопець взяв ся тоді на спосіб, розгойдав так дуже колєску, що она перевертнула ся і дитина випала на землю. Тоді з геройским напруженєм вхопив хлопчик наперед себе дитину і витягнув єї з хати. За кілька хвилі ціла хата зовсім згорїла.

Померли: о. Данило Таничєвич, ювілят, радник митрополитчої консисторії у Львові, б. гр.-кат. парох Миколаєва, холоївського деканату, в 78-ім році житя; — о. Іван Копистянський, почетний крилошанин, гр. кат. парох в Криници, мушинського деканату, в 48-ім році житя а 24-ім євященствє.

НАУКА, ШТУКА і ЛІТЕРАТУРА.

„Зоря“ ч. 22 містить картку зі щоденника „Пієнія“ Михайла Коцюбинського; продовженє „Нових поетичних творів Степана Руданського“; нарис „Вибори“ Михайла Петрушевича; стих Я. Марка „Хмара“; продовженє драми Нана Корпенка-Карого „Чабан“; стих Миколи Воронього „Коли-б я знав“; продовженє нарису з стародавнього побуту Волині і України Орєста Левіцького „Превєлєбний сват“ в перекладі Василя Лукича; конєць „Огляду поєти П. Г. Шевченка п. з. „Сон“ (з р. 1844)“ Івана Копача; продовженє статї А. Сумцова „Коломийки“ в перекладі Василя Лукича; конєць статї Василя Лукича „Трийцятлітні роковини смерти Пєтра Гулака-Артемєвского“; хронїка; бібліографія і посмертні оповїстє.

На віщо В ч. 20 „Зорі“ з'являється ане під скромним ініціалами О. Я. Л. отвідає під заголовком „На віщо?“ Оповіданє се звертає на себе увагу витрималюстю сюжету, вірною психологією діячів, знанєм народного житя на Україні і значним талантом автора. Такі рєчі варто було-б випускати і окремими брошурками як на Україні так і в Галичині, аби дати їм ще ширший духовий ужиток. В згаданому оповіданю обмальованє не частє, але, на превєдлий жаль, істнує з'являє в народному житю — поступатєсь инколи навіть моральною єроною, аби забезпечити себе з боку матеріяльного. Оповіданє розказанє від лиця молодшї, а тому формою своєю дуже нагадує улюблену форму Марка Вовчка.

М. III-ко.

ТЕЛЕГРАМИ „БУКОВИНИ“

з дня 6. грудня 1895 р.

—о—

Коломия. Послом до ради державної вибрано Трахтенберга.

Відень. Намістник Чєхів гр. Тун був сєгодня на авдїєнції у гр. Бадєніого; говорять, що гр. Тун не уступить, лише має змінити свою тактику супротив Молодочєхів.

Відень. Сими днями появить ся книжка, мієтєча політичний тєстамєнт гр. Тафого.

Др. Ст. Квятковський,

б. оператор

на п. к. хірург. клініці Більрота, Гуссенбавера, б. сул. секундар радника двору Дітеля, б. асистент проф. Фінгера в п. к. публичній шпиталю у Відні

осів ся в Чернівцях яко спеціаліст для хірургії, спеціально також для слабостий органів мочи (нирок, міхурів).

Ординув при ул. ратушевій ч. 16.

від 1—4 год. пополудня.

Для бідних безплатно від 8—9 год. зраня.

(6—6)

„ДНІСТЕР“

товариство взаємних обезпечень

у Львові,

улиця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесії п. к. міністерства справ внутрішніх в дня 9. грудня 1891 р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, овертий на засаді взаємності своїх членів, обезпечує всяке майно движиме і недвижиме проти шкідливих впливів від найнебезпечніших умов і почасти може майже повністю уникнути.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожежі.

Зголошеня о ухвалені агенції в місцевостях, де нема агенції „Дністра“, приймають ся.

В Дрібній бібліотечці, виданій у Львові Костем Паньковським, вийшли доси сі книжечки разом чисел 13):

Байки Евгена Гребінки (10 кр.)

Маларі, оповідане Всеволода Гаршина (10 кр.)

Пролісок, поезії Павла Граба (20 кр.)

З чужого поля. Переклади Павла Граба (20 кр.)

Що то є господарність — Герінга (переклад В. Герасимовича) 20 кр.

Поезії Осипа Маковей (20 кр.)

Оферма, оповідане его-ж (10 кр.)

Твори Івана Суріка, переклад з російського (10 кр.)

Українські писання Митра Олександровича (10 кр.)

Писання Василя Кулика (10 кр.)

Останні романи Г. Сінкевича. Два відчуття М. Грушевського, читані в львівському „Клубі Русинів“. Видане Василя Лукича. Накладом ред. „Зорі“. 16°. 50 стор.

Твори Степана Руданського. Том I. Пісні. Приказки. Прислів'я. Байки. Бібліографічний покажчик. Заголовки „Сьвітомошок“. Видане М. Комаря. Коштом видавця. — У Львові 1895. 16° 192 стор. Ціна 40 кр. (в портретом автора).

Кобзар Тараса Шевченка. Вибір поезій на народ. Частина друга. — (Книжка тов. „Просьвіта“ Львів ч.ч. 184—185) мал. 8° 136 стор. Ціна 20 кр.

Повістки і ескізи з українського життя — А. Кримського, появили ся у Львові з друку. 8° Стор. I—IV+1—322.

Василь Чайченко. Байки. — Накладом редакції „Зорі“ у Львові, мал. 8° 68 стор. — Ціна 30 кр.

Чернеча республіка на Афоні — Василь Щурата (10 кр.)

Нарід в неволі (то що було друковане і в Неділі) — 10 кр.

Микола Павлик Льва Толстого, оповідане 10 кр.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

але на складі:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодіжи, міщан і селян, редаговану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894, по 1 зр. 20 кр. за роки, а всі 9 разом за 9 зр.

— 3 пересилкою поштовою 9 зр. 30 кр. —

Вже готовий

ілюстрований буковинський православний

КАЛЕНДАР

на рік переступний

1896

Ціна 50.

— (3 пересилкою 55 кр.) —

3м'ст.

Календар історичний. — Календар астрономічний. — Календар церковний. — Свята рускі і римські, (червоно друковані), схід і захід сонця, сім'ї місяці, погода. — Календар жидівський. — Номинальний календар славних Русинів. — Дім цїсарський.

II.

Наші гроші і важливі зазначення. — Міри і ваги (нові і старі). — Телеграфічні приписи. — Почтові приписи. — Приписи залізничні. — Скалі стемильові. — Наложитість від анисів гіпотечних. — План їзди на залізницях.

III.

Для науки і забави.

Головоїски сьв. Івана Хрестителя. (З дїривка Ю. Федьковича з новим портретом поета). — О. Єрофей Федорович. (Життєпис з портретом). — Нова установа охованю худоби. (Популярна наука). — Як закладати крамниці? (Популярна наука). Розмова Читальника з Іваном Байдушим. — Про катастер ґрунтовий. — Що людей єдиє? (Повістка Д. М.). — Правда. (Повістка С. Я.). — Дещо з господарства — Ілюстрації.

IV.

Шематизм буковинський.

V.

Оповідання.

Замовлення приймає

„Руска Бесіда і Редакция Буковини“.

Котвиця

Liniment. Capsici comp.

з антики Ріхтера в Празі, загально признаний знаменитий усмирюючий лік на втиранє: по ціні 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всіх аптеках. Просимо жадати сей загально улюблений домашній лік просто від назвою

Ріхтера Liniment z kotvicoю

і прикупити з осторожністю лише флакон з етикеткою озеронами „Котвиця“, бо дуже зі правди.

Аптека Ріхтера під кошовицею в Празі.

ВИИШОВ

МОЛИТВЕННИК

виданий „Просьвітою“

в народній мові, великий, обіймаючий 640 сторін друку, найновіший зі всіх таких Молитвеників.

Молитвеник сей містить в собі: I.) Молитви щоденні ранні і вечірні. II.) З Богослуження церковного, іменно: а) з Вечерні, б) з Повечерній малої, в) з Повечерній великої, г) з Утрені, д) Літурґія сьв. Іоана Золотоустого, е) Молитви з часі сьв. Літурґії. III.) Тайни покання і пресвя. Евхаристії. IV.) Молитви для різного віку, стану і різних потреб. V.) Молитви в часі великого посту. VI.) Молитви на празники а) Господські, б) Богородичні, в) Святых. VII.) Молитви сполучені з підпустами, VIII.) Акафист до а) Ісуса Христа, б) Пресвя. Богородиці, в) сьв. Отця Николая. IX.) Молебні до пресвя. Богородиці. X.) Тропарі, кондаки, богородичні і прокимени а) невідьні, б) щоденні, в) на празники Господські, Богородичні і Святых, г) на деякі потреби. XI.) Коляди і вишні пісні церковні. XII.) Місяцеслов цілого року.

Сей молитвеник дістати можна в канцелярії товариства „Просьвіта“ і в книгарні Ставропігійській і перепис. заведеню Мих. Споярського по таких цінах:

- 1) Молитвеник брошурований — зр. 70 кр.
- 2) опрацьований на-пів в полотно з одвітними відтисками — „ 90 „
- 3) опрацьований ціло в полотно з золоченнями і відтисками 1 „ 10 „
- 4) опрацьований як під 3) з додатком золочених береґів 1 „ 30 „
- 5) опрацьований на-пів в шкіру з золоченнями і відтисками 1 „ 10 „
- 6) опрацьований ціло в шкіру з золоченнями і відтисками 1 „ 60 „
- 7) опрацьований як під 6) з додатком золотих береґів 1 „ 80 „

Замовляючи поодинокі Молитвеники зволять прислати на оплату пошти 30 кр.

Альбом заслужених Русинів.

Ціна 70 кр.

ТОВАРИСТВО „ПРОСЬВІТА“

при зближенні ся іспитах в школах народних подає до відомости Сьв. Рад. Шкільних, Виш. єванґелістич., катихетич., учителів і родичів, що книжки наклади товариства, призволені кр. Радою шкільною на премії для учеників, красно опрацьовані з золоченими береґами, можна купити в канцелярії товариства при улиці Вірменській ч. 2 по слідуєчій ціні:

Роскази про сили природи 20 кр. Оповіданя о життє сьв. Бориса і Гліба 20 кр. Повістки для дітей 27 кр. Сестра 15 кр. Байки 22 кр. Історія Русів ч. I. 25 кр. Історія Русів ч. II. 23 кр. Лекції і повчання 24 кр. Річка худоба 45 кр. Про жалюхоту і ліси 20 кр. Великий Франк 16 кр. На пошані 22 кр. Серед земного моря 25 кр. Життє сьв. великомученика і хітара Пантелеймона 20 кр. Дрібна книга господарська, а великі гроші 20 кр. Відкриття Америки 22 кр. Заїрота шкідливі і шкідливі 42 кр. Перекладом 16 кр. Кирас і Методі 22 кр. Молитвеник народний (в збіжній опраці) 20 кр.

злученій опраці:

а) хрест молитвенний і золочений хрест з перекр. 25 кр. б) ціла опраца молитвенна, береґи золочені і золочений хрест з перекр. 35 кр. — Молитвеник народний великий по ціні 90 кр., 1-10, 1-20, 1-60 і 1-80 кр.

Всякі замовлення виславляють ся скоро і точно.

такі не можна було припустити, щоби правительством поступало так суворий спосіб в соціалістами. Тим очевидно огірчені соціалісти до крайності і заповідають завзяту боротьбу. Надто вражають загально дуже прикро часті процеси о образу мавстату, чого перше не бувало. Коли збере ся все те разом, то дістає ся вельми неприємний образ внутрішнього положення в Німеччині, що відібе ся без сумніву також на парламенті.

Президент італійського міністерства Кріспі мав, як можна було сподівати ся, вже в самого початку парламентарної роботи гарячий день. На засіданню дня 28-го м. м. відповідав він на інтерпеляції в справі внутрішньої і заграничної політики та вибору радника трибуналу апеляційного Гвіо. Що-до останнього питання піднесла опозиція, що секретар бюро Кріспіого, "Пінелі", давав Гвіо 20.000 лірів, щоби сей лише відступив від своєї кандидатури. На се відповів Гвіо, що йому справді давали відступного, але зовсім не люди правительственні. Вкінці рішено на домагане Кріспіого передати сю справу особній комісії в дев'ятьох членів. В справі внутрішньої політики заявив Кріспі, що правительством мусять супротив републиканців і соціалістів поступати строго, бо ці послідні не ризикують ся в практиці нічим від анархістів. Супротив церкви правительством придержує ся гваранційної устави тепер так само, як перше, і не думає його становища полишати. Що-до заграничної політики, то правительством вичаляло свою фальту на вихід, а ся буде єдино італійські інтереси боронити і нікому вислугувати ся. — Против внутрішньої і заграничної політики Кріспіого виступив на однім із слідуєчих засідань бувший президент міністрів Рудіні і закинув Кріспіому, що його внутрішня політика є лише утиском волі, а політика против церкви просто без цілі. Супротив заграничної політики Кріспіого жадає, щоби Італія вставляла ся о задержанні теперішнього стану. Ся промова зробила загально велике вражіння, як се навіть правительственні органи признають.

У Франції звернули особливу увагу на слідство против адмірала Жерве, котрому закидають, що в його вини винили ся чотири кораблі, бо наїхали на міліну. Жерве належить до тих моряків, котрі остро протестують против вмішування цивільних осіб в справи маринарки і тому має великого суперника в теперішнім міністрі маринарки Локроа. — Французьке міністерство рішило ся на відважний крок: оно вірвало цікавито в соціалістами при нараді над справою Мадагаскару. Тепер мусять Буржоа старати ся о підпор-

радикалів і опортуністів, хоч такому союзови заповідають вже тепер скорий кінець. Оногда підпис бонапартист Кіно д'Ориан справу ревізій конституції, але Буржоа заявив, що він вправді тому не противний, але не вважає теперішній час за відповідний. Більшість палати одобрила его гадку. — В панамаській справі треба записати поступ: арештовано агента Артона, Суліру. Артона оскаржили суд о сфальшоване документів, обманство, крадіж і спроневерення. Перед судом заявив Артон, що він не почуває ся до вини. Оскаржене обіймає 1200 карток in folio.

Дня 27-го м. м. отворив сербський король скупштину тронову бесідою, в котрій сконстатував добрі відносини до всіх держав, отже також до Туреччини. Сим має Сербія також обовязок прилучити ся до акції удержання мира; далше оповіщує мова закінчене конверсії фінансової, проект устави що-до доповнення організації військової і проект зміни конституції. Зміст адреси скупштини знають наші читателі в телеграмі; вкотре в она паравравою тронову бесіду. Внутрішнє політичне положення в Сербії не дуже потішає. В скупштині не засідають посли, вибрані вільною волею народу, а іменовані королем. Очевидно не має правительством чого таких послів побоятись, а міжтим тішать ся радикали великою симпатією у народу. Король Мілан, а опісля Натали старали ся привести до порозуміння між королем а тим сильним сторонництвом, але король не міг вгодити ся на становище радикалів в справі конституції. На кожний спосіб сегодіншні відносини в Сербії суть неадорні і непевні; правительством не импонує нікому, навіть і власній більшості ні. Ся ситуація тим прикріша, що навколо Сербії панує неспокій.

Болгарське собрание відбуває вже спокійно свої засідання. Ухвалено вдові по Стоянові виплачувати пенсії 6000 фр., а вдові по Белчеві лише 3000 фр. (замість дотеперішніх 9000 фр.). Член собрания Такев поставив внесення, щоби всім Болгарам, котрі від року 1886 опустили вітчизну, уділено амністією, а бувшим болгарським офіцерам, що тепер служать в російським війську, щоби крім того вернено їх давню рангу.

В Росії вія мабуть якийсь вітер. Ми вже попереднього разу доносили о письмі Побідоносцева до міністра внутрішніх справ, а тепер долучимо до того мову тайного совітника і бувшого учителя вел. кн. Юрія Капустина. В тій мові виступив Капустин, котрий тішить ся ласкою на царським дворі, рішучо против того, щоби надір над народними ро-

сійськими школами віддано духовенству. Вся російська преса обговорює сю промову, но жадає не осмілює ся против неї виступити. Щоріч Капустина не повинна остати ся без впливу і наслідків, видно і в того, що вельми, котрі повиносили просьби о введення нових шкіл народних, уділено на те дозволу без перешкоди.

В Царгороді стоїть тепер на першій місці політичної дискусії допущення другого стаційного морабля кожної держави на Босфор. Султан не хоче на те віволити під винятком, що поява другого корабля під Царгородом могла би збурити могометанське населення. Але й амбасадори рішили ся не відступити від свого жадання, бо тим дали би великий вплив старотурецкій партії, котра опереє ся всім реформам. Надійшла навіть телеграма, що один англійський корабель хотів дістатися до Босфору, але Турки на него стріляли і він мусів вернути. Султан очевидно спекулює на те, що такі одностайність європейських держав спиткне ся на чімсь, але сего годі сподівати ся після дотеперішнього впливу згаданого предложения гр. Голуховського. Навіть російська преса, котра доси держала ся відсторонь, тепер домагає ся невідступлення від жадання, бо то було би — як пишуть "Биржеві Відомості" — початком проволікання справи в безконечність, та заповідженням протесту против вмішування держав у внутрішні відносини турецкої держави; а без натиску нема надії, щоби Туреччина що небути зробила.

Дрібні вісті.

Чернівці, дня 7. грудня 1895. р.

П. Володимир Михайльський, судовий ад'юкт, іменованій заступником прокуратора в Чернівцях.

Нова друкарня в Чернівцях. Уризова Стегновітцер Зіг. оголошує, що товариство "Руска Рада" одержало концесію на друкарню для видавання нашої газети "Буковини".

Іменованя. Міністер судівництва іменувал: судью повітового в Висшичків Кароля Любич-Могильницького радником суду кращого з оставленим в місця теперішньої служби. — Судні повітові: Алоїсій Брава на Старій Солі, Володимир Гузар в Хотоні золотім і Володимир Яковенко в Березові іменовані секретарями ради в суді окружнім в Коломії. — Суднями повітові:

ти до занять і привичок молодости. Ціцера в творі De senectute любить, "коли молодець має в собі щось із старця, а старець щось із молодця." Але Ціцера не був гігієніст і забував, що старець бажачий в собі мати щось з молодця, стає ся що найменше смішним.

Умірковане, рух і воздух чудесно довго удержують чоловіка в стані молодости. Цісар Вільгельм аж в 86-ім році життя чув утому по їзді верхом, Лорд Пальмерстон в 80. році життя вдивував усіх людей своєю доброю пам'яттю; деклямував н. пр. цілі уступи з "Георгіків". Гледетов, що родив ся в р. 1809, ще до недавня, а може й нині стинає дерева, а то все лиш ддятого, як сам каже: "що від дитинства кожний кусень м'яса обертає 20 разів в губі, заким ликнув."

Тому сто літ ніхто би був не повірив тому, що натиснувши електричний гузик у комнаті, дзвінок почне давати в кухні. А таки в се нині всі вірять, бо бачуть власними очима. Однак і нині учені не вивчили, що то за сила електричності: знаємо, звідки бере ся, що робить, але що она властиво є, не знаємо. Так то тепер не хочемо вірити, що можна пересилати думки без почти і без телеграфу; що оно є, не знаємо, але єсть!

Возьмім для порівняння два інструменти, котрі до себе подібні і повисьмо їх у воздуху

адалека від себе. Коли добудемо звук з одного, другий також відзиве ся тихо. Що-ж се за об'єкт? — Два рівні магнети також чують до себе "симпатію" навіть адалека. Руш одного, і другий рушить ся. Возьмім телефон. Говоримо на однім кінці дрота, а голос відзиває ся на другім. Звідки се береть ся? Наука не має на се відповіді, лише констатує факт.

Пересилати думку можна н. пр. так: Іван сидить в Чернівцях і думає собі, що добре зробив би Стефан у Львові, як би приїхав до Чернівців. Стефан же на електричну і приїжджає до Чернівців. Се — як каже англійський учений Lodge а Ливерпулю — зовсім можливе між людьми, котрих лучить симпатичне своєцтво. — Mal. Guthrie зробив такий досвід: дві особи, що стоять по обох сторонах муру, держать ся за руки крізь діру в мурі, заліплена так, що в дірі поміж рукою а муром місця нема. Вкладає в уста одної особи річ смачні і несмачні і переконав ся, що друга особа відчувала все, чи солодке, чи гірке. Так само можна подразнити нерви слуху, нюху і зору.

Проф. Lodge каже, що знає сам кілька досвідів з пересиланням думки на віддалені. Заохочує також людей робити досвіди, котрі — як каже — не суть ні трудні ні неприємні. Можна їх робити в дві, три особи без ніякої помочи. Досвіди поміж членами родини або поміж кривими удають ся краще, ніж поміж чужими; особам собі прихильним, скор-

ше йде ся така проба. Припустім, що отець з сином находять ся один в одній. Другий з сусідній комнаті. Отець дивить ся в більшим напруженням думки на образ на стіні і питає ся відтак сина, о чім думає перед хвилиною.

Товариство душевних розвідів в Лондоні має видати о тім книжку. Хочє доназати, що і на найдальші простори можна пересилати думки. О небезпечности. граватій любові особи, — каже проф. Lodge — о смерті дитини, брата, мужа можна давати знати без письма і телеграфу в декотрих обставинах, що усповоболюють прихильно до прийняття такої відомости. Сей об'єкт називають телепатією, т. є. симпатією на віддалені. Наука не знає доси нічого про телепатію; знає лише, що є об'єкти правдиві. Досвіди можна навіть повторити. Можна не рушати, не сказати слова, не глянути, лише думати про когось другого, а той другий се відчує. Залюблені знають, се добре.

Після вістей з Америки заносить ся на цікавий переверот в будівництві тих великанських парохідів, що удержують комунікацію через океан між Європою і Америкою, а своєю подорож відбувають в часі нецього тижня. Іменно якийсь інженер Річард Пунітон з Вілмемптон вітає новий корабель, що зможе перелізати море між Європою а Америкою за три дні. Щасливий винаходець дістав вже

ми іменовані ад'юнкти судів повітових: Іван Ярина з Лопатина для Старої Соли, Макс Фінкельштайн з Бережан для Березова, Йосиф Левицький з Коломиї для Заболотова, Фр. Маєр з Рави рускої для Потока золотого. — Субститути державних прокураторів іменовані ад'юнкти судів повітових: Денис Гайдер з Чорткова для Самбора і Йосиф Сваричевський зі Самбора там же. — Ад'юнктами судів повітових іменовані авскульптанті: Едв. Дзюбановський для Товстого, Ігн. Кавецкий для Збаража, Володим. Кульчицький для Лопатина, Лев Бережницький для Грималова і Володимир Русин для Радехова. — Перенесені ад'юнкти судів повітових: Ем. Голубовський з Радехова до Рави, Ів. Ангельчиковський зі Збаража до Чорткова, Жигм. Фінкельштайн з Товстого до Бучача і Ом. Билинкевич з Грималова до Галича. — Субститут прокуратора в Самборі Меч. Моравський іменований радником суду краевого в Коломиї.

З черновецької ради громадської. На засіданні дня 5 го с. м. устроїв бар. Мустаца, котрому очевидно дуже жаль, що міністер Гавч не приплеснув зараз на жадане Волохів, щоби в Чернівцях основано також волоскі паралельки, таку штуку. Він заявив, що міністерство рішило лише низшу гімназію оснувати а рада громадська прецінь дарувала місце на цілу гімназію. Отже він хоче поставити пильне внесення, що рада громадська жадє висшої гімназії, а не лише низшої. Коли всі згодили ся на пильність, поставив бар. Мустаца внесення, щоби в Чернівцях основано висшу гімназію з волоскими і рускими паралельками! Дарма, що радники підносили протест против сего підступу, бо о паралельках первістно навіть не говорено, внесене бар. Мустаца перейшло більшістю одного голосу. Хоч сему рішенню не можна ніяк признати якого небудь практичного наслідку, то годі не замітити, що Волохи старають ся за всяку ціну і всіми средствами досягнути цілі. Чи єсть в тім етика?...

Улєкшення в легалізації нотаріальній. По багатьох заходах удало ся перевести закон о улєкшеннях в легалізації, іменно в дрібних справах. Закон той має значінє лиш для селян і виданий в їх користь. Доси всякі грамоти приватні, на підставі котрих мало бути якесь право до книг ґрунтових вписане або з них вичеркнене, як н. пр. контракти купця і продажу, заміни, цесії, скрипти довжині, квіти екстабуляційні і пр. мусіли бути нотаріально (або судово) легалізовані, отже селянин мусів з найменшою грамотою удаватись до нотаря і за контрактом купця і продажу парцелі або часті парцелі вартості кількох або кільканадцятьох зр. мусів платити нераз і понад 10 зр., а вже дешевшого

патент на свій винахід в Канаді, Англії і Німеччині. Кораблі Пунітона змінять передовсім будову кадовба, а по его боках буде уміщених по пять пар шруб, а окрім того одна пара на переді корабля. Ся послїдна пара буде служити до ровбиваннї фїль води і зменшеннї єї опору. Прочі пари шруб, сягаючи крилами на пять стїп у воду, будуть гнати корабель. Поодинокі пари шруб будуть уложєні в віддалєню 100 стїп одна від другої, так, що кадовб корабля буде мати 600 стїп довжини. Після завіреннї винаходця, лежить користь его будови корабля не лише в тім, що корабель буде планети незначайно скоро, але також і в більшій безпечности в борбі з фїліями, навіть єсли море неспокойне. До того кожда шруба ділає сама для себе окремо, так, що коли зломить ся одна з них, то се не спиняє корабля і він при помочи прочих шруб пливе дальше. Величєвні машини поміщені в переді, середині і в мадовбі корабля, обертають шрубамі. Коли відкритє Пунітона показало ся дійстно таким, як заповідають американські часописи, то оно викликало би величєвні наслідки в відносинах торговельних євїта. В Гамбурґі будує ся вже корабель після вигадки Пунітона, а англійська адміралїція удала ся до винаходця з просьбою, щоби їй прислав ввєрєць євого корабля.

контракту не було як за 5 зр. Тепер та устава, уяла що-до грамот о предметі вартості до 50 зр., а у наших селян справи о предметі вартості низше 50 зр. становлять 99% всяких їх інтересів. Закон з дня 5-го червня 1890, ч. 109 В. з. д. впровадженний в Галичїні законом з дня 20-го вересня 1895 ч. 62 В. з. кр. приписує, що всякі грамоти висше вичислені, наколи їх предмет має вартість до 50 зр. (до тої суми не числить ся відсотків і належностей побічних), до своєї цілковитої вірогідности і придатности до висшу табулярного не потребуєть ані нотаріальної ані судової легалізації підпису, лише висгануть підписи виставляючого грамоту і двох вірогідних євїдків, котрі виставляючого грамоту лично знають. На підставі того закона можна вже такі грамоти зладити в селі, єсли писар громадський, або хто иньший маєть понятє бодай о засадничих квестіях правничих, а вже на-євно можна ті грамоти зладити у адвокатів за 1 або 2 зр.

Примірна громада. Громадська рада села Теляже, сокальського повіту, рпшла, що кождий член громади буде караний урядом громадським, єсли знайдуть его пияного в корчмі або лише при пиянстві. Дай Боже, щоби ся постанова мала бажаний успіх і стала добрим приміром для всіх иньших громад.

Про кошти державного ведєня метрик в Угорщині доносять: Підчас дебати над бюджетом заявив угорський міністер справ внутрішних, що він переступив первістно предміновані кошти ведєня метрик в квоті 800.000 зр., лиш о 64 000 зр., тож опозиція не має причини голосити, що церковно-політичні закони накладають нові великі тїгари податкові. Тепер же один знатїйший посол зачав збирати по краю дати, з котрих показує ся, що хоч держава яко така не стягає з населєня більше як 840.000 зр. на ведєне метрик, то знов окремо додатки комітатові і громадські на ту ціль вносять майже цотріїну квоту повнєшої суми. З того виходить, що населєне угорське мусить платити річно на державне ведєне метрик цілі чотирі мільони.

Страшна буря лютїла ся передвєчера вєчером і в нощі у Відні. Богато щиб віконних розбито, дахівки, написи скленоні позривні. Лучили ся також випадки покалічення; писателя Давида кинуло на землю, при чім фїра его переїхала і зломїла ему ногу.

Під лєдом. Пять селян-робітників з села Ульвівки, сокальського повіту, вертали дня 29-го м. м. з ліса, де рубали дрова, домів. Они мали перейти через Буг, але ріка вже трохи примерзла, так що ані поромом не можна було переїхати ані через лїд перейти. Отже селяни сіли в човен і розбиваючи веслами лїд хотїли дістатися на другий берег. В човні було ховско і один селянин переважив ся і перевернув ціле човно. Два селяни не дали ся піврати водою і ломали руками лїд так довго, поки не дістали ся на мїлке місце. З трєх потапаючих один змагав ся ще з водою і головою перебив лїд та став по шию у воді. Побачивши се, прибігли згадані два селяни єму в поміч і виратували его. Прочі два селяни пропали під лєдом і доси навіть не винайдєно їх труп в, бо Буг замерз цілком.

Зле бити — стидно. Процєс за убїйство відбув ся сими днями перед судом присяжних в Коломиї против Олексї Тонюка з Жаба і его вітця Павла. Акт обжалованнї так ту справу представляє: Олексї, молодий 19-літній паробок з Дзембронї (присїлок Жаба), вернув ся одного осїяного вєчера з полонини з худобою, котру цілє літо пас в горах. На другий день мало відбутися відданє худоби властителям, котрі повідомлені о тім наперед, численно зібрали ся в Дзембронї. О годині 10-тїй вєчером донєсла Олексї его чєлядь, що пропав один з повірєних его ошіці коний. Найближшим сусїдом вітця Олексї, Павла, був стрик Іван. Глядаючи коня, зайшов Олексї до него і дійстно найшов на его подвірїю згубу. Олексї взяв коня і пішов з ним на місце, де ночувала рєшта худоби. В половині дороги заскочив его стрик з двома дочками і зажадав звороту коня або заплати за шкоду, що кїнь зробив. З тої причини стинив ся спір і тим скінчив ся, що Олексї ударив стрика так сильно палицею в голову, що той упав без пам'яті.

з розчерпленою головою на землю і за дві години помер. Характеристичне мало бути поведєне вітця убїйника, Павла, котрий в часі спору мав відозвати ся до сина: „Бий, а добре, щоби тобі не було встиду“. По перевєдєній розправі засудив трибунал Олексї на три роки тяжкої вїзницї. Вітця его, Павла, зовсім унєвиннено.

Сумлінність. В Парижі є робітниця Юліан Хатєн, котрий вже від довшого часу не мав жадного занятя. Оногди він через 4 днї нічого не їв і дїятого рішив ся втопити ся в Секвані. По дорозі знайшов пакунок, в котрім було 150.000 франків. Сейчас пішов на поліцію і віддав цілий пакунок. Урядник побачив перед собою дуже нужденного чоловіка, отже запитав про его житя, а довідавши ся, що він вже через чотирі днї нічого не їв, подарував єму 10 франків. На другий день зголосив ся багатїй Американєць по гроші і похваливши нахїдника за его сумлінність, подарував єму 5000 франків. Вкінці він питає, чи нахїдник й тепер ще думає о самоубїйстві, а сєй відповів: ні тепер ожєну ся з бідною дївчиною і ми будємо щасливо з собою жити.

Фальшиві дєсятки появили ся Наролі, повіта єсєнієвського, де одна жінка дістала пять штук тих фальшивікатів від якихсь незвїстних купців за продані безроги; а в Кракові появили ся фальшиві корони.

Пивки. Дня 27-го с. м. відбула ся в Бережанах перед звичайним трибуналом карна розправа против Берка Тайхбергґа з Кунаєва, в бурштиньскім повіті, обжалованого, що за суму 265 зр., котру позичив селянинові Николаєви Костикові, взяв від него за пять літ титулом процентів збіжє вартості 232 зр. та кунив від него на основі різних мимих контрактів титулом дальших процентів за тих пять літ і титулом звороту капїталу, поле вартості 1500 зр. Тайхбергґа засудив суд на рік арєшту та на грошєву кару 500 зр., а заразом унєважнив єї правні умови заклєчені в тїй справі та судові вироки, які були на основі тих контрактів видані. — Перед кількома тижнями засудив той самий суд Хаю Фрїдбергґову і Хаскєли Штрайзанда за лїхву і обманьство: Хаю на чотирі, а Хаскєли на півчєтверта року вїзницї. Против того засуду внесли они жалобу неважности, а суд за кавцєю 1500 зр. вупустив їх на волю. Найвисший трибунал жалоби не увзгляднив і вирок в цілости потвєрдив. Однак обжаловані не ждали урядового повїдомлєня о вислїді розправи, а утікли до Америки відрїкаючи ся й кавцї. В тих процєсах лїхварських, так численних в оєстатних часах, замїтна не лиштє, що єсини Ізраїля представляють ся як пивки сєлянські, але й те, що сєляни в декотрих наших єторонах безгранично темні; бо так дати ся обдирати, як н. пр. сєй Костик, може лиш чоловік без найменшого понятя о євїті.

Помер у Львові Ом. Дерінґ, польський артист драматичний.

ТЕЛЕГРАМИ „БУКОВИНИ“

з дня 7. грудня 1895 р.

Відєнь. На вєчерашнім засіданні ради державної вєла ся дєбата над пильним внесенєм пос. Пернерсторєра в справі пильним виборчої. Гр. Вадєні заявив, що при генєральній бюджетовій дєбаті дасть головний нарис реєорми. Лєуєґєр напав на бувше коалїційне міністерство і лївицю, а вкінці сказав, що єсєкої опозиції нема чого бояти ся, бо єсєкий лєв став смирнїйшим. На то відповів остро пос. Кайцль. Бєсїдник приписує зажди Лєуєґєра особистим причинам і застерїгає для Молодєчєхів право, в кождїй справі рішати ся за або против нєї, а рішучо протєстує против ведєня Лєуєґєром. По відповіді Лєуєґєра і Пернерсторєра відкинєно пильність.

Букарєшт. Доси вибрано до сенату 105 лібералів а з консервативів. В двох євругах відбудуть ся ще тїснїйші вибори.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО
„РУСКА БЕСІДА“
 в Чернівцях.
 улица Петровица число 2,
 має на складі:
„Ілюстровану бібліотеку“
 для молодіжи, міщан і селян, редаговану
 Омеляном Поповичем
 року 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893,
 1894, по 1 ар. 20 кр. за роки, а всі 9 разом
 за 9 ар.
 — 3 пересилкою поштовою 9 ар. 30 кр. —

В Дрібній бібліотеці, видаваній у Львові
 Костем Павловським, вишли досі сі книжочки
 разом чисел 13):

Байки Евґена Гребінки (10 кр.)
 Малярі, оповідане Всеволода Гаршина (10 кр.)
 Пролісок, поезії Павла Граба (20 кр.)
 3 чужого поля. Переклади Павла Граба
 (20 кр.)

Що то є господарність — Герінґа (пере-
 клад В. Герасимовича) 20 кр.
 Поезії Осипа Маковця (20 кр.)
 Оферма, оповідане его-ж (10 кр.)
 Твори Івана Сурика, переклад з російського
 (10 кр.)

Українські писання Митра Оленьковича (10 кр.)
 Писання Василя Кузика (10 кр.)

Останні романи Г. Сінкевича. Два відчиті
 М. Грушевського, читані в львівському „Клубі Ру-
 синів“. Видане Василя Лукича. Накладом ред.
 „Зорі“. 16°. 50 стор.

Твори Степана Руданського. Том I. Пісні.
 Приказки. Прислів'я. Байки. Бібліографічний по-
 казчик. Заголовки „Сьніговомовок“. Видане М. Ко-
 марь. Коштом видавця. — У Львові 1895. 16°
 192 стор. Ціна 40 кр. (в портретом автора).

Кобзар Тараса Шевченка. Вибір поезій
 для народу. Частини друга. — (Книжка тов.
 Пресвітера) Львові ч.ч. 184—185) мал. 8° 136
 стор. Ціна 20 кр.

Повістки і ескізи з українського життя —
 А. Кримського, появили ся у Львові в друку. 8°
 Стор. I—IV+1—322.

Василь Чайченко. Байки. — Накладом ре-
 дакції „Зорі“ у Львові, мал. 8° 68 стор. — Ці-
 на 30 кр.

Чернеча республіка на Афоні — Василя
 Щурата (10 кр.)

Нарід в неволі (то що було друковане і в
 Неділі) — 10 кр.

Микола Паїкин Льва Толстого, оповідане
 10 кр.

„ДНІСТЕР“
 товариство взаємних обезпечень
 у Львові,
 улица Валова ч. 11,
 засноване на підставі концесії ц.
 к. міністерства справ внутрішніх
 з дня 9. грудня 1891 р. ч. 22751,
 розпочало свою діяльність дня 15.
 н. ст. вересня 1892 р.
 „Дністер“, опертий на засади взаємності своїх чле-
 нів, обезпечує всім майже довільно і надійливо про-
 тив нежданих огнених під найпреступнішими усякими
 і почислює можливо найнижчі премії.
 В сякі шкоди ліквідують ся і ви-
 плачують ся сейчас по пожежі.
 Зголошення ухвалені агентами в місцевостях, де нема
 агентів „Дністра“, приймають ся.

Видає тов. „Руска Рада“ в Чернівцях.

РІХТЕРА

„якірні коробки з камінчиками до будови“

Ще й тепер не досягнені: суть вони най-
 любленішим подарунком різдвяним для
 дитини трілітних. Вони дешевші, як кож-
 дий инший подарунок, бо тривають
 багато літ і їх можна навіть по довшій
 часі доповнити і збільшити. Нефальшовані

якірні коробки з камінчиками до будови

суть одинокою забавкою, котра знайшла у всіх
 краях одноголосну похвалу і котру всі ті, ко-
 знають, з переконанням дальше захваляють. Хто
 сего, в своїм роді одинокого способу забавного і інтересуючого ще не знає, той нехай як най-
 скорше замовить від підписаної фірми новий ілюстрований цінник і там прочитає всі дуже ко-
 ристні письма і справозданя. — При закупленню прошу жадати ласкаво виразно: Ріхтера якірні
 коробки з камінчиками до будови і відкинути кождо коробку без нашої фірми і марки „якір“
 яко фальшиву. Нефальшовані якірні коробки з камінчиками до будови можна набути за 35 кр.,
 70 кр., 80 кр. 5 ар. і вище у ВСІХ ВИДНІЙШИХ СКЛАДАХ ЗАБАВОК.

НОВІСТЬ! Ріхтера забавки терпеливості: Яйце Колумба, громозд. хрестолом, загадка
 круга, головолом, Пітагорас і т. д. — В нових зошитах поміщені й задачі для подвійних заба-
 вок. Ціна 35 кр. від штуки. Дешев прандивною маркою „якір“.

Ф. Ад. Ріхтер і Комп.
 перша австрійсько-угорська н. н. укривіювана фабрика коробок з камінчиками до будови.
 ВІДЕНЬ. I. Nibelungengasse Nr. 4.
 Rudolstadt, Alten, Rotterdam, London E. C., New-York.

Вже готовий
 ІЛЮСТРОВАННИЙ БУКОВИНСЬКИЙ ПРАВОСЛАВНИЙ
КАЛЕНДАР
 на рік переступний
 1896
 Ціна 50 кр.
 — (3 пересилкою 55 кр.) —

Зміст.
 Календар історичний. — Календар астро-
 номічний. — Календар церковний. — Сьвята ру-
 ські і римські, (червоно друковані), схід і захід
 сонця, відміни місяця, погода. — Календар жи-
 дівський. — Помінальний календар славних Ру-
 синів. — Дім цесарський.

II.
 Наші гроші і важливіші заграничні. — Мі-
 ри і ваги (нові і старі) — Телеграфічні припи-
 си. — Почтові приписи. — Приписи желіничі
 — Скалі стемпльові. — Належитість від власні
 гіпотечних. — Пили дядь на залізничних.

III.
 Для науки і забави.
 Головоломки сьв. Івана Хрести-
 теля. (З лірички Ю. Федьковича з новим пор-
 третом поета). — О. Єрофтей Федоро-
 вич. (Жителі з портретом) — Нова уста-
 ва охованя худоби. (Популярна наука).
 — Як зикладати крамничі? (Популярна
 наука). Розмова Читальниці з Іна-
 ном Байдукиєм. — Про катастер
 рунтовий. — Що людий єдина? (По-
 вістка Д. М.) — Правда. (Повістка В. Н.) д-
 Дещо з господарства. — Ілюстрації.

IV.
Шематизм буковинський.
 V.
 Оповідання.
 Замовлення приймає
 „Руска Бесіда і Редакція Буковини“.

ТОВАРИСТВО „ПРОСВІТА“

при зближаючих ся іспитах в школах
 народних подає до відомости Сьвітла Рад
 Шкільних, Впок. сьвященників, катихи-
 тів, учителів і родичів, що кинуть на-
 кладу товариства, призволені кр. Радою
 шкільною на премії для учеників, крас-
 но оправлені в позолочених березах,
 можна купити в канцелярії товариства
 при улиці Вірменській ч. 2 по слідуєчій
 ціні:

Роскази про сьв. пророка 20 кр. Оповідання в жи-
 тті сьв. Бориса і Гліба 20 кр. Повістки для дітей
 27 кр. Сестра 15 кр. Байки 22 кр. Історія Русь
 ч. I. 25 кр. Історія Русь ч. II. 25 кр. Лем і по-
 юшки 24 кр. Рогата худоба 45 кр. Про жовтої
 і сіри 20 кр. Венжия Франклін 16 кр. На до-
 сьвітках 22 кр. Серед ледового моря 25 кр. Жит-
 тє сьв. великомученика і мученика Пантелеймона 20 кр.
 Дрібна птиця господарська, а великі гроші 20 кр.
 Відкриття Америки 22 кр. Військо шкільне і ви-
 шкільне 42 кр. Перешити 18 кр. Карик і Методій
 22 кр. Молитвенник народний (в зичайній опра-
 ві) 20 кр.

а) хрест золотий і позолочений хрест в переді
 25 кр. б) ціла оправа позолочена, береза золочені і
 позолочений хрест в переді 35 кр. — Молитвенник
 народний великий по ціні 90 кр., 1-10, 1-30, 1-60
 і 1-80 кр.

Всякі замовлення висилають ся швидко
 і точно.

Котвиця
Liniment. Capsici comp.
 з антики Ріхтера в Празі,
 загально признаний знаменитий усмирю-
 ючий лік на втиранє по ціні 40 кр., 70
 кр. і 1 ар.; можна купити у всіх аптеках.
 Просимо жадати сей загально улюблений
 домашній лік просто під назвою
Ріхтера Liniment з котвицею
 і купувати в аптеках тільки фла-
 ми зі змалюванням котвиці „Котвиця“,
 бо лише ті правдиві.
 Аптека Ріхтера
 під золотим лівом у Празі.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ разом з
ілюстр. додатком „Неділя“
включає:
на цілий рік 10 кр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно „ „ 85 „
для заграниці 15 рублів або
24 франків.

Посилки чиста по 6 кр.
з боків газет Л. Горюха в
Чернівці, ул. Головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу
і неділю.

Редакция і Адміністрация
„Буковини“ знаходиться в
Чернівцях (ул. Петровіча
ч. 2), куда всі дописи адре-
сувати належить. — Бюро
редакції отворене щодня
від 8. рано до 8. вечора

Письмо з Відня.

— 0 —

(В. Е. кардинал Сембратович. — Гр. Туна. —
Комісія бюджетова. — Молодочехи вірвали
в антисемітизм.)

Відень, 6. грудня 1895.

Нині приймав цісар Гго Емільнію кардинала-митрополита Сильвестра в окремішній аудієнції, почім представились монархові і оба делегати папські. Завтра відбуде ся в костелі Августинів яко церкви двірській зі всею величавістю обряд доручення кардиналові бірету з рук цісарських. В торжестві возьме участь весь двір цісарський, тайні совітники і шамбляни, запрошені кардиналом послі рускі та пробуваючі у Відні Русини яко гості. Торжество відбуде ся точно о 11. годині перед полуднем.

Нині принесли дневники віденьські сенсацийну вість о наміренім уступленю Гр. Туна з посади намістника чеського. Вість ту потверджують і деякі личности з кругів парламентарних. Уступленя Гр. Туна видаєсь конечністю в виду навязаних переговорів межі правительством а Молодочехами. Уступленя се було би побіч знесеня виїмкового положеня Праги, увільнення засуджених омлядинств і звільнення Гр. Баденіого в річн програмній правительства: що він не хоче вининити справі чеській — дальшим уступством в користь Чехів, де, як звісно, послідні вибори випали в виключний хосен елементу славянського, з котрим правительство будь-що-будь числиться мусить. Услівям переговорів межі обома сторонами має бути признане Чехам урядовості їх мови, о тім пишуть вже прилюдно дневники віденьські, як N. fr. Presse, котра для оборони німецькості просить ся у правительства, щоб оно по можности меншість національну німецьку взяло в свою оборону і щоби або відновило угодові пунктації віденьські Гр. Тафого або предложило нові точки до угоди чесько-німецької. Німці видимо змякли в виду всего, що дієсь за кудісам в парламенті і в самій Чехії. Они не стають нині навіть в обороні Гр. Туна, кажучи, що він давленим Чехів лиш заострив антагонізм національний в Чехії і ободрив Чехів до завзятой борби против елементу німецького. Побіч того виринає вість, що котрийсь з архієпископів постійно замешкає в Празі. Імя кандидата на наслідника Гр. Туна ще не звісне.

Комісія бюджетова покінчила вже свої роботи, і, здаєсь, вже в слідуючій тижні приїде бюджет на дневний порядок засідань палати посольської. На разі, перед святами, відбулась би однаков лиш генеральна розправа, почім би ухвалено провізорію бюджетову.

На нинішнім засіданю заявив Гр. Бадені на предложене Пернерсторфером нагале внесенє в справі реформи виборчої, що правительство вискаже свої погляди на се діло за кілька днів в часі розправ бюджетових. З дискусії, котра на сей темат виїздалась, показалося, що Молодочехи зірвали рішучо з сторонництвом Люєгера. Пос. Райцль заявив іменно, що его сторонництво не може попірати змаганя антисемітів, де борба концесійна: расова стоїть на першій місці і де розходиться переважно личні амбіції. Анти-семіти тим самим з'ізольовані в парламенті, хотя в Відні мають они велику симпатію і хотя при виборах до ради міської сторонники — їх одержать знов більшість.

Важна справа.

На онеданійшій засіданю черновецької ради міської рішено одоголосно, що кожда дитина мусить в школі учитися одної правної мови. Нема причини сумнівати ся о тім, що рада шкільна краєва ватвердить то одноголосне рішенє. Отже виходить тепер важне питанє, котрої краєвої мови повинна неруска або неволоска дитина вчити ся для своєї користі? Хоч се питанє тепер ще не є актуальним, то все-ж таки вже тепер німецькі газети беруть єї під розвагу. Bukowiner Nachrichten, орган німецьких лібералів на Буковині, пише про се в неділішнім числі так:

„На питанє, котра мова придає ся для пожитку в краю найбільше, годі докладно відповісти і тому буде найсправедливішим, коли діти, що мешкають на півночі і заході краю, будуть учини ся рускої, а діти на полудні і полуднемі заході волоскої мови.

Богато докладніше можна відповісти на питанє, з чого більша користь. В тім вигляді треба рускій мові дати першєнство; а то в слідуючих причин: Кождому мабуть в звичнім вигляді знанє, що майже всі славянські мови викажують таку внутрішню звязь між собою, що одні славянські ідіом можна — винини строго фізіологічне становище — уважати ключем другого. Хто пр. розуміє польську мову, той легко може порозуміти ся в Русиню; хто говорить по руски, зможе розуміти також Москалі. Коли отже руске подає вже неограничені мовні користи, то впадає тут ще один момент на увагу, котрий нам адає ся навіть важнішим. Австрія є на дві третини

славянською державою, на сході лежить сильна і широка Росія, а Балкан, котрий також не лижить дуже далеко від нас, є також славянський. Виходить — держачись власно означеної мовної питоменности славянської лінгвістики — що нам (бук. Німцям ред.) знанє рускої мови подаєть неарівнано більшє користи, як знанє волоскої мови. Хоч й сей (волоский) ідіом належить до вельми важної мовної галузі, та все-ж таки він не є ключем для толкованя французького і італіянського яніка, а в другої сторони до того й не потрібний, бо прецінь в гімназіях вчать матерної мови всіх романських ідіомів, латини, а в реальній школі романської світової мови, французької. Коли додасть ся, що руска мова є тяжша, отже така мова, що єї через щоденне житє не можна навчити ся так як волосної, і коли до того зважить ся, що романське племя заступленє в Австрії лишє через тутешних Волохів, міжитим як славянський елемент — як загально звістно — через ширину, яку займає (три п'ятих цілої Європи), і також через чисельну силу Славян (більше як третина всіх Европейців) і що вкінці Москалі покинуті небавом перебрати ролю Англіїців, то в сих причин кождий рішить ся за наукою рускої мови.

Не дасть ся заперечити, що се мотивованє переважнє. Русинів в австро-угорській державі єсть все таки около 4 міліони, моли Волохів єсть лишє 208 тисяч.

ДРУКАРНЯ „БУКОВИНИ“

в Чернівцях.

Урядова газета черновецька оголосила, що товариство „Руска Рада“, котра має в своїх статутах застереженє право видаваня часописів і тепер видає „Буковину“, одержало концесію на друкарню. Та друкарня, як сказано в концесії, має друкувати лишє Буковину. Концесія та на тепер має для нас таке значінє, що ми будемо могли небавом видавати нашу газету правильно і чисто, чого доси мимо всяких старань ми осигнути не могли, з великою шкодою для цілого видавництва. Хто знає черновецькі підносили друкарні, де друкарня, котра має троха руского письма, не боїть ся ніякої конкуренції і за солєні гроші подає роботу, котру пера соромно в світ пускати, де складачі не зорганізовані і залежні від ласки і неласки властители друкарні, той не подивує ся, що ми просто були приневолені старати ся о концесію на друкарню, бо чей же ніхто не хоче марно викидати гроші і самохіть тратити на видавництві.

Ворожі нам часописи волоскі і москво-фільські, котрі покладали собі за задачу, спиняти кождий наш поступок, прийняли єю вістку великим галасом. Особливо чудно нам, що москвофіли, котрі навчили Русинів маловажати „паралельки“, так чогось налякали ся друкарні і вважвають єї разом з Волохами ніби також „добуток“. А на нашу думку о подібний „добуток“ повинен би кождий чоловік старати ся, котрий не хоче за спасибі жидам ка-

мениці ставити. Тому то ми з погордою дивимося на ті всі здогади і інвективи кацапів і Волохів і з тої причини, бо з них ніщо інше не пробиває ся, як лише охота нам шкодити, де лиш можна і як лиш можна.

То правда, що нашим ворогам солию в очі може бути наше солідарне поступоване і наші старання та пожертвоване. Привичаєні до „подаєній“ з заграниці або від пельможних панів, они не хочуть вірити, що Русини буковинські самі до кількох літ можуть сплатити і велику друкарню. Они того не хочуть бачити, що н. пр. буковинський православний календар треба було друквати аж у Львові, бо в Чернівцях годі; они лиш тіпають ся, коли нам з усіх сторін кидають колоди під ноги. Але даремний їх крик!

Гадку засновання рускої друкарні в Чернівцях піддержало з охотою кількадесят буковинських Русинів-народовців і прийняло ся обовязку причинити ся до силати відповідними датками. Ми певні, що й ті Буковинці, котрі доси не чували, що засновуємо свою друкарню, коли нам прихильні, приймуть ся істну раду і складками допоможуть нам до підприємства, котре в будучині може збудити у нас такий рух, до якого дала причину друкарня товариства імени Шевченка у Львові.

А наша газета Буковина обезпечить собі через те будучину і буде могла сповняти свою задачу ще з більшим успіхом, як доси. З новим роком, як уже ми звіщали, стане Буковина виходити по два рази на тиждень і сьвят, так як інші т. зв. щоденні часописи рускі, що в неділі і сьвита також не виходять ся. Думаємо, що прихильники нашої часописи, повітають сей наш намір радо і допоможуть нам так морально як і матеріально перевести его в діло на користь руского загалу.

В обороні преси.

Сотки конфіскації, зарядженні прокуратуриєю державною на підставі §. 300 а. к., як звістно дуже еластичного, бо можна під него підтягнути кожду конфіскацію, спонукали міністра справедливости гр. Гляйспеха видати всім старшим прокураторам розпорядження в справі конфіскації. Важніші уступні а сего розпорядження такі:

„Уформоване Австрії залежить також від правного становища преси. Се становище вимагає, щоби преса залежала лише від умов, приписаних в законі, і скоро ті умови суть, то щоби не мали впливу на конфіскації особисті погляди і хвилені обставини, хоч би у властей до того були й найшестійші мотиви. Становище се вимагає, щоби преса відповідала лише перед уставами і судом.

Се цінне право єсть підставою конституції, найсильнішим забором для політичних свобод, сторожем добрих обичаїв і справедливости, однак лише так довго, доки шанує одинокую границю, котру переступати не годить ся і не можна, т. зв. уставу.

Зі значіння преси, в котрій підбиває ся ціле жите державне і горожан, виходить, що властей державні, котрим повірено сторожу над пресою, мусить ділати в малім часі рішати провини тоді, коли рівночасно впливають на них важні зі сьвіта випадки і обставини.

Дякото помилки єуть можливі, череа що — мушу то сказати — помилки єуть багато, а походять они особливо з нетерпимости до умовної або неприхильної критики поодиноких розпоряджень або постанов правительства або его урядників. Доказом сего єсть залучене віставлене, котре показує, що половина конфіскації спирала ся на §. 300 а. к.

Завважимо, що та практика не єсть більше істнувати, бо противить ся обовязуючим законам і єсть наслідком їх пероруміння. Мушу наставити на се, щоби не конфісковано часописи зараз з причини кождого нежитого сло-

ва, кождої неприхильної або острійшої критики розпорядження хоч би високої властей або урядника і не вишукуювано зараз побуджованя до ненависти і погорди до властей державних або громадських, або поодиноких урядів з причини їх діяльности в кождій хоч би острій статі, що має на цілі усунення наміреної реформи або зміну закона. А мушу дмагати ся того тим більше, бо таке поступоване мутить у загалу почуття права, тай минає ся з цілю і не приносить хісна, бо в таким випадку критика мусить мовчати, а коли відізває ся, то ще в острійшій формі.

Се припіннене міністра певно придасть ся неодному прокураторови.

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 9. грудня 1895. р.

С. Е. кардинал Сембратович. В суботу о год. 11 рано відбуло ся у Відні інсталяція нового руского кардинала в львівській каплиці, а вечером о 6 годині в дворі цес. роск. був галавий обід, на котрий був запрошений і кардинал Сембратович. — Позатра мабуть має ся відбути візід С. Е. кардинала Сембратовича до церкви сьв. Юра у Львові після такої програми. 1. Приїзд кардинала з Відня з аббатами наиским Guard Nobile на дворці. 2) На дворці зберуть ся: рускі єпископи з представителями кап. тул, м. р. п. капітули in gremio, представителі і в. с. о. руских товариств і х. р. а. о. 3) При візіді поїзду на перон відістане хор алмазів на пероні: „Многая літа“. 4) По провіттаню присутними представителями властей на пероні, повітають С. Е. кардинала промови в салі: а) о. архипрєсв. тер. Білецький і імени капітули і духовенства; — б) проф. др. Ісидор Шаравенч і імени Ставропільського Інститута; — в) др. Данил Самчак і імени сьм. р. п. Русинів. 5) Візід кардинала з дворця до сьв. Юра. 6) Візід з дворця відбує ся при звуках дзвонів слідуєчим уланьма: Козаком, Сьв. Іо. Коперницьким, Сьв. Іо. Маршалковим, Мікевичем — до сьв. Юра. 7) Наперед поїдуть члени капітули, за ними преосв. Єпископ, а за ними С. Е. Ємменцій кардинал і інші достойні гості. 8) На площі сьв. Юра перед брамою аж до катедральної церкви утворять шпалір братства церковні з хоругвами і алмазів. 9) Его Ємменцій увійде до церкви і тут по відправленю короткого молебня уділать присутним благословення сьв. Тайною, а після сьвета підведе Его Ємменцій до палати, де з балкона уділать благословення в ризі. 10) В палаті наступить повітане Его Ємменцій С. Е. Єписк. ки. намісником і імени Високого правительства: — С. Е. Єписк. гр. маршалком правним і імени краю і п. Президентом міста на чолі ради міської в імени столиці краю.

Іменоване. Олічнений правник Альоєс Махшен іменованій концентоном практикантом при фінансовій дирекції в Чернівцях.

З бук. ради шкільної красової. На засіданню дня 4-го с. м. рішено розширити народні школи в Юлівцях і Вікні на 3-кл., в Гуморі-Монастирі на 2-кл.; призначено пятилітні додатки учителям Карелені Гайлерові і Пилипові Бреє в Ілїєштах перший, а Петрові Войновському в Юлівцях другий; іменовано надучителями Вктора Івасюка в Кліводній, Петра Колєспюка у Гуморі-монастирі і Йосифа Грабовського в Клівні; а учителем в Петрівцях Гарабета Гейну; рішено удати ся до міністерства о засноване нової гімназії в Сереті; якіяцї погоджено поменші сьрива.

Товмачем угорської мови при буковинських краєв. правительствах іменовано б. радника магістратського Івана К. Сієгера.

Міністерство залізниць в Австрії. Наряд над заснованем нового міністерства залізниць вже покінчені. Оно буде складати ся з чотирох секцій: перша секція буде обихати президію і особисті справи, друга державні залізничні, третя приватні залізничні і дотеперішні їх генераль-

ну інспекцію, четверта локальні залізничні. Крім того буде заведений особний відділ для полюсових і рахункових справ. Від другої секції будуть залежні три генеральні дирекції в Відні, Празі і Львові. Дирекції руху остануть ся як доси, лише круг їх ділаєнь буде обмежений. На чолі поодиноких генеральних дирекцій будуть стояти радники двору. Ся нова організація має настати вже з новим роком.

Єпископом in partibus infidelium має стати кс. Вебер, суфраган львівської лат. архидієцезії. Він родом з Фіртентала на Буковині, гімназію кінчив у Чернівцях, а теологію в Рамі. Висвячений о. Вебера на єпископа темницького (Темное в малій Азії) відбуде ся по Різді.

Еміграція до Бразилії. В справі виїзду паспорти особам, що мають намір виїздити до Бразилії, одержала Gazeta Lwowska такі автентичні інформації: Як виходить з пояснень, які уділала королівсько-італійська поліційна делегація на основі поручення префектури в Удіне п. к. граничному комісаріатови поліції в Понтефеллі, дозволяє італійське правительство вступу до краю лише тим емігрантам, котрі відносять слідуєчим вигодам: 1. Мають корабельну карту з Дженови до Америки; 2. мають достаточний фонд на дорогу з Понтефеллі до Дженови; 3. мають легітиманий документ важний до подорожі за границю держави; 4. прибудуть до станції граничної не вчасніше як п'ять днів перед відходом корабля, до котрого мають корабельну карту. Супротив того п. к. поліційні власті повітові одержали поручення, щоби особам, наміраючим виїхати до Бразилії, видавали паспорти лише тоді, коли они відповіли загальним приписам, виданим в тім відношенні в оповіщенню міністерства з дня 10. мая 1867. В. з. д. ч. 80, приписам закона о обовязку військової служби, оплати військової такси і т. ин., а крім того если: 1. Викажуть ся оригінальною картою корабельною, за котру не можна уявляти перекладів, автентичних агентам Недарім в Удіне і его підагентів; 2. на покриті коштів подорожі з краю до Дженови викажуть ся бодай квотою 50 зр. від особи; 3. відповідно до висказаного давніше застереження італійського правительства виїздити з околиці, в котрій не напус ніяка пошесті. Паспорт буде виданий не вчасніше як десять днів перед відходом корабля на котрого іма встановлена корабельна карта. Дата відходу корабля єсть все вписана на корабельній карті. Замічає ся також, що після повідомлення п. к. консулату в Дженові, не погрібують емігранти прибувати там вчасніше як день перед відходом корабля.

На народнім в'чу в Мостах великих, котре відбуло ся дня 30-го м. м., рішено на внесене д-ра Олішника вислати відпоручників до Бразилії, котрі мають оглянути тамошні колонії і придбати ся відносинам. Давше резервуали селянина Грабар з Буги о ґрунтові катастри, і др. Невестюк о потребі засновання нової бібліотеки в Мостах великих, щоби таким способом розширати просвіту серед населення.

Не лише в нас... Боротьба о правопис єфетичний в великоруськім письмі знайде ся в останнім часі щораз поважніше. Доси, як виможе, часті писателів російських відкинуто в письмі букву „ѣ“ — именно самі учені филологичні видать свій филологичний орган („Филологический Вѣстник“) без „ѣ“. Тепер же відноситься ся задале, щоби викинути з великоруського письма також букви „ѣ“ (je) і „і“. В тій справі читаємо в російських дзєвниках ось-що: Значне число учителів з Казані умістили в журналі „Недѣля“ писмо, щоби скасувати в письмі букви „ѣ“, „і“ і „ѣ“, бо се букви внаєсні і в новітнім письмі они єстьте („мусорна букви“). „Може бути — пишуть учителі в „Недѣлі“ — що ті букви були колись потрібні, але тепер они становлять „хлам і сор“ (хламте і єстьте), а єдина їх ніякі ролі утрудняти науку письма. Особливо нещастє з тей безпотрібною балластом в початкових школах. Там більшу половину часу призначеного на науку правопису марує ся на невчасне дітям до правильного уживаня букви „ѣ“, залучи їм неправильно вичитані на пам'яті всіх корінних слів на букву „ѣ“, а що в початковій школі призначено на науку правопису більше часу, ніж на

і всі інші предмети, то „народна просвіта“ спочиває головно в вивченні тої безпотрібної букви. Навіщо то марнує ся на це і часу! Та й коби з того яка користь була! А то в практиці за три зими науки в народній школі вивчити писати „правильно“ т. є. з збереженням інтересів буди „б“ — річ неможлива. Навіть найлучші ученики, скінчивши школу, по кількох літах уже забувають: не знають, де писати „б“ а де „е“ (бо одно а друге — је). Не ліпше-ж — пишуть учителя даліше — замість безцільної дресури уживають букви „б“ замість з учениками пораніми стилістичними і вивчити їх ясно викладати свої числи — а се р ч дійсно хосенна і конечно потрібна, бо зовсім справедливо всюди жалують ся на те, що скінчивши школу народну не можуть написати розумно листу. Та й крім знання азбуки — чимало то ще є річів, котрі конечно потрібно знати сільській молодіжці? Але розуміючи се учитель не може нічого віддати, бо як за іспиті ученик при диктанді напише на таблиці „белій“ замість „білий“ — вже зовсім не знає азбуки, вже й не гідний доброго сьвідчення. Так само вказують учителя безпотрібність букви „і“, „у“ і уживаних ще в великоруській писемі „о“ та „у“. Отже після так зрештованої правописи були би в російській писемі знаки: на наш звук „і“ буква „и“, на наш звук „у“ буква „у“, а на наш звук „е“ буква „е“ (на рідко уживане ниніше „е“ лишив би ся уживаний знак „э“). Що до такої правописи фонетичної в великоруській писемі з часом прийде, о тім годі сумніватися ся: для практичної просвіти народу треба буде традиційну пожертвувати. Вирочім вже й тепер в деяких словах фонетичне „е“ вписуємо „і“ (н. пр. нинісе ся „песок“ замість „пѣсок“) а букви „и“ на наш звук „і“ а „у“ на наше „у“ заведені в Росії урядово в писемі руско-українським.

Прикрі відносини. Черновецьке товариство країнців вислало до міністра фінансів петицію, в котрій скаржаться ся на те, що на нову еру у фінансовій дирекції. Іменно захожи з Чехів урядники замовляють свої мундури в Чехах, а тутешнім країнцям відобрали право доставляти фінансовій сторожі мундури. Сим очевидно кривдять ся черновецькі країнці, котрі через довгі літа все на загальне одолене робили мундури, отже мабуть їх петиція буде успішно полагатися.

Міністер перед судом. Будапештська прокуратура видала жіністрою внутрішніх справ Девідерону Перчелени і послом бар. Гаврилову Антреальському карне слідство о злочини союзнаку. Рівно ж має почати ся слідство против сендунатів.

Село Вишатиці, веремиского повіта навістала нова язва. Як звістно, дня 7. жовтня с. р. вибух там огонь і знищен майже ціле село, тепер же, як пишуть, прокинувся ся там сильний тиф в наслідок нужди, недостатку і переповнення мешканців. Погорілі не мають своїх хат, містять ся в комірці у других, так що хати переповнені до неможливості. Крім Вишатиці полав ся тиф і в Бикові.

Любителі жаб. Сьвіжі жаби мають величезний попит у Франції і Німеччині. Найбільше люблять, що займають ся доставкою того артикулу, мешкають в багнистих околицях містечка Оверслагі в Голландії, де відбувають ся величезні лави на жаби. Обчислено, що в самім Оверслагі лавлять денно 1,000 до 1,200 жаб. Ловить ся їх руками, або остро закінченими колами. Задні ноги обдирає ся відтак зі шкіри, обмиває ся їх і насує ся до кошів по дванадцять пар. В кошях сьвіж кусники леду, щоб охоронити м'ясо від насути. Денний вивіз виносить около 20,000 пар жабачих ніжок, котрі з пристави в Генті розходять ся по цілій сьвітї, однак найбільше до Парижа. Робітники що займають ся ловом жаб, доставлять за сто пар ніжок 20 до 25 голландських центів. В деяких околицях зазубляють в той спосіб 1-50 до 2 зр. денно.

Піаньство в Петербурзі процвітає як не когд ліпше. За один тиждень від 20. до 28. м. м. задержала поліція на улицах столиці Росії не менше як 793 піанів, котрі не могли о власних руках ходити.

Знесений засуд. Тернопільський суд присяжних засудив на кару смерті Марту Демянову і її любовника Кудя Галана, котрий, після акту обжаловани, убив мужа Марти, а підтак вкинув трупа до Дністра. Трибунал кассацийний у Відні в наслідок внесеної жалоби неважності зніс сей засуд і поручив розписати в тій справі нову розправу.

Кошта науки в народній школі. Інтересно є познакопити ся з статистичними обрахунками, кілько коштує в Австрії наука кожного хлопця в народній школі. В низній Австрії бідь коштує річно 20 зр., в Чехах 15, в Мораві 14, в Зальцбургу 14, у висшій Австрії 14, в Шлезку 14, в Сирії 12, в Каринтії 12, в Тиролю і Побережю по 11, в Крайні 8, в Дальмаві 7, а в Галліні і Буковині по 6 зр. на рік за одного ученика. В дольній Австрії є лише 6-2 процент аналіфаетів, в Галичині 74, а на Буковині 92 процент!

Охорона сьпіваючих птиць. Як доказують природознавці, з двайцятьох молодих сьпіваючих птиць гине сьпівайцять вже в тім самім році, в котрім вивели ся, а лише три а часом лиш два остає при житті і множить ся на другий рік. То несприродне на ок. відношене 17 гинучих на 20 виведених вискляєсть таке правдиве коли взяти на увагу причини смерті молодих птиць. З тих причин найважнішою єсть та, що багато хвижик звірять нищять гнізда птиць. Досліди зібрані ученим Распелем в невеличкім парку, виказали, що з 67 гнізд зрабували коти, вивірки, миши, сороки і аструби 41, одно гніздо мавзниця навіть їжак, а одно забрав цілкоміт аструб. Кіт, найгрізніший ворог птиць, з'їв висклята з п'ятнадцять гнізд, хоч в тм парку нищили коти без милосердя. Суть ще інші звірять, котрі ширять між сьпіваючими птицями великі спустошенія, а іменно ласці, вужі, і перед усім змії. Нераз приглядав ся природознавець Марлен, як змії виносили молоді птички одну по другій з гнізда, часом сполосив ласцю, котра скоронила ся перед ним в гущавину, а в місци, в котрім сполосив того шкідника, лежали молоді, або яйця на землі коло знищеного гнізда. З дослідів Марлена виходить, що зі 100 сьпіваючих птиць, як соловії, коси, жайворонки і т. п. гине 65 до 70. Очевидно, що гнізда на високих деревах нищать переважно сороки і хвижі птиці, а положені при землі вужі і ласці. Отже для охорони сьпіваючих птиць треба без пощади нищити коти, ласці, сороки і аструби. І зозули нищать деякі гнізда, кожда зозуля самичка складає кожного року в 4 до 5 гніздах свої яйця, в наслідок чого муться молоді птиці в тих гніздах погинути. Але зозуль єсть розмірно мало, а що она відлає немалі користи задля нищення гущини то їй треба задля того хоронити.

Чому місяць лютий має лише 28 днів? Причина того давнього явища сягає в часи реформи календаря Юлієм Цезарем. Бо перед ним називали ся місяці, що слідували на червень, quintilis, sextilis, september, october і т. д. Але Цезар хотів після своєї реформи мати шість місяців по 31 дні а шість по 30, разом 366 днів на цілий рік. Се було добре на рік нерестуний, але не на звичайний. А місяць лютий був якийсь неспасивець, бо его дні були по більший часті посягнені богам некла і т. п., отжерішено ему відобразити один день. Так мав лютий вже лише 29 днів в звичайнім році, а в нерестунім 30. Овізла став м сьвіт quintilis місяцем Юлієм, посягнений Юлієм Цезарем, а цїсар Августус також хотів мати свій місяць і ним став sextilis, котрий одержав імі август (серпень). Та Август винайшов, що его місяць має менше днів як місяць Юлія Цезара, а се після его гадки не повинно було бути. Отже він додав своему місяцеві один день, а за те акоротив лютому один. Відний місяць лютий в такий спосіб має в звичайнім році 28, а в нерестунім 29 днів.

Х'ньські жарти. В провінції Гуане устроють при великій сумі предивну комедію. Іменно вбравуть іса в різнородні платки, привязують его до стола і так его обносять через місто. При тім всі вірять, що ціле місто муться сьміяти ся в такого чудного походу, так що той загальний сьміх зверне на себе також увагу богів

і що она також засьміється. А в таім разі муться переломати ся від боги позвотять, щоб змії, меткаючи в облаках, зібравли воду і люнули на землю. Сего року ужили в Ганкав на середім Янтсенкяну сего способу; але при тім котіли Хінці покрити собі з мандаринів. Отже они вбрали вибраного іса в мундур мандарина, поклали ему на голову капелюх з червоним гудзиком, а поза уха повтыкали г лужки барініку замість навісних пер. Вкінці привязали псови до носа звістні кістичі окуляри мандаринів. Так похід рушав в місто і викликав всюди велику радість. Лише мандарини не були вдоволені і спонукали бригадіера, щоб розігнав товпу, а провондирів арештував. З арештованих трох убито, а десяткох побито кіями.

Помер в Чернівцях др. Вячеслав Кори, директор гр. пр. реальної школи.

Ріхтера скрипки з камінцями будівляними з якором. Если можна похвалити яку забавку, котра спонукує дитину до поважного мислення і рівночасно образує око і руку, то се безперечно скрипка з камінцями будівляними Ріхтера з якором, котрія треба признати се відзначене. Якорна скрипка будівляна з камінцями зі своїми різнородними формами єсть супроти давнійших скрипок будівляних з дерева сиранді новою забавкою і треба лише одного погляду на долучені до кожної скрипки лишні візори, щоб собі самому той суд витворити. Справді зачудовуюче, як великі і красні будівлі можна виконати при помочи пропорціонально до того малих скрипок. Для того всім родичам, котрі ще не рішили ся, що мають в тім році своїм дітям положити під Боже деревце, треба поручити камінні скрипки будівляні з якором на пайлучий і найпогіднійший дарунок. Щоб при закупу не одержати менше вартісної імітації, зволять інтересовані собі запам'ятати, що кожда правдива скрипка будівляна з камінцями єсть заосмотрена маркою фабричною „якор“.

ТЕЛЕГРАМИ „БУКОВИНИ“

з дня 9. грудня 1895 р.

Відень. Намістник Чехів Гр. Тун вернув вчера вечером до Праги.

Кольонія. З Вестфалії і країв над Реном доносять про бурі і виливи рік; в окрузі Мільгавзен наробила повінь великої шкоди.

Монахюм. Більша часть рік в Баварії вилила; в руху настала перерва.

Берлин. Сими днями наступить іменованє президента бар. Роке міністром внутрішніх справ.

Льондон. Бюро Райтера доносять з Царгороду: Околицю амбасади англійської стережуть; англійські военні кораблі стережуть в нощі турецькі лодки, бо побоюють ся утечі Соїда Паши на военний корабель. Англійський амбасадор Куріє запротестував рішучо против такого поступованя.

Букарешт. При сьогоднішніх виборах до парламенту вибрано 3 консерватистів і 72 лібералів.

Царгород. Коли Султан вчера опустив мошею Селямлік, прорвав ся якийсь мужчина в турецькій убраню через військову сторожу і з просьбою в руці дістав ся аж до повозу султана; его сейчас арештовано. Султан був тим випадком дуже наляканий і цілком зблід. Зміст просьби незнаний.

Ціни збіжжя і других продуктів.

Дня 27. листопада (9. грудня) 1895.

	Львів.	Чернівці.
Пшениця . . . від 7.— до 7.35	від 7.30 до 7.40	
Жито " 6.40 " 6.75	" 6.30 " 6.40	
Ячмінь " 5.35 " 6.10	" 5.50 " 6.—	
Овес " 5.40 " 5.65	" 4.80 " 5.—	
Ріпак " 8.25 " 8.75	" 8.75 " 8.90	
Горіх " 5.50 " 7.50	" 7.50 " 7.75	
Вика " 5.50 " 6.20	" — " —	
Льнянка " — " —	" — " —	
Біб " — " —	" — " —	
Бобик " 4.60 " 5.—	" 4.90 " 5.—	
Конюшина черв. " 30.— " 40.—	" — " —	
Конюшина біла " 40.— " 60.—	" 43.— " 50.—	
Конюш. шведск. " 30.— " 38.—	" — " —	
Кмин " — " —	" — " —	
Апж " — " —	" — " —	
Кукуруза " 5.80 " 6.40	" 5.40 " 5.50	
Хміль 40.— до 60.— збр. за кільк. у Львові		
окрови за 10.000 літрів 14.25—14.75.		

„ДНІСТЕР“

товариство взаємних обезпечень
у Львові,
улиця Валога ч. 11,

засноване на підставі концесії п.
к. міністерства справ внутрішніх
в дня 9. грудня 1891 р. ч. 22751,
розпочало свою діяльність дня 15.
н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, окертий на засади взаємності своїх чле-
нів, обезпечує всім майно движиме і недвижиме про-
тив шкідливих впливів від найнебезпечніших умов
і починає кожну найкращу премію.

Всякі шкоди ліквідують ся і ви-
плачують ся сейчас по пожарі.

Зголошення о ухваленні агенції в місцевостях, де нема
агенції „Дністра“, приймають ся.

В Дрібній бібліотечці, видаваній у Львові
Костем Пашковським, вийшли досі сі книжочки
разом чисел 13):

Байки Євгена Гребінки (10 кр.)
Маларі, оповідане Всеволода Гаршина (10 кр.)
Пролісок, поезії Павла Граба (20 кр.)
З чужого поля. Переклади Павла Граба
(20 кр.)

Що то є господарність — Герінга (пере-
клад В. Герасимовича) 20 кр.

Повзії Осипа Маковей (20 кр.)
Оферма, оповідане его-ж (10 кр.)

Твори Івана Сурика, переклад з російського
(10 кр.)

Українські писання Митра Оленьковича (10 кр.)
Писання Василя Кулика (10 кр.)

Останні романи Г. Сінкевича. Два відчити
М. Грушевського, читані в львівському „Клубі Ру-
синам“. Видане Василя Лукича. Накладом ред.
„Зорі“. 16°. 50 стор.

Твори Степана Руданського. Том I. Пісні.
Приказки. Прислів'я. Байки. Біблїографічний по-
казчик. Заголовки „Сьпівомовок“. Видане М. Ко-
марь. Коштом видавця. — У Львові 1895. 16°
192 стор. Ціна 40 кр. (в портретом автора).

Кобзар Тараса Шевченка. Вибір поезій
для народу. Частина друга. — (Книжка тов.
„Просвіти“. Львів ч.ч. 184—185) мал. 8° 136
стор. Ціна 20 кр.

Повістки і ескізи з українського життя —
А. Кримського, вийшли ся у Львові з друку. 8°
Стор. I—IV+1—322.

Василь Чайченко. Байки. — Накладом ре-
дакції „Зорі“ у Львові, мал. 8° 68 стор. — Ці-
на 30 кр.

Чернеча республіка на Афоні — Василя
Щурата (10 кр.)

Нарід в неволі (то що було друковане і в
Неділі) — 10 кр.

Микола Палкин Льва Толстого, оповідане
10 кр.

Видає тов. „Руска Рада“ в Чернівцях.

Котвиця

Liniment. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в Празі,
загально признаний знаменитий усмирю-
ючий лік на втиранє: по ціні 40 кр., 70
кр. і 1 зр.; можна купити у всіх аптиках.
Просимо жадати сей загально улюблений
домашній лік просто під назвою

Ріхтера Liniment з котвицею

і прижматися з остерожністю лише фла-
ки зі знамком охоронним „Котвицею“.
бо лише ті правдиві.

Аптика Ріхтера
під золотим лавом у Празі.

Вже готовий

ілюстрований буковинський православний

КАЛЕНДАР

на рік переступний

1896

Ціна 50 кр.

— (з пересилкою 55 кр.) —

Зміст.

Календар історичний. — Календар астро-
номічний. — Календар церковний. — Сьвята ру-
ські і римські, (червоно друковані), схід і захід
сонця, сідмий місяць, погода. — Календар жи-
дівський. — Помінальний календар славних Ру-
синів. — Дім цсарський.

II.

Наші гроші і важливі заграничні. — Мі-
ри і ваги (нові і старі). — Телеграфічні припи-
си. — Почтові приписи. — Приписи желізничні.
— Скажі стемізьов. — Належність від виписів
гіпотечних. — Плани іди на желізничних.

III.

Для науки і забави.

Головості сьв. Івана Хрести-
теля. (3 лірички Ю. Федьковича з новим пор-
третом поета). — О. Єрофей Федоро-
вич. (Життєпис з портретом). — Нова уста-
ва о хованю худоби. (Популярна наука).
— Як закладати крамничі? (Популярна
наука). Розмова Читайнича з Іва-
ном Байдушим. — Про катастер
рунтовий. — Що людей єднає? (По-
вістка Д. М.) — Правда. (Повістка С. Я.) х-
Дещо з господарства. — Ілюстрації.

IV.

Шематизм буковинський.

V.

Оновіщення.

Замовлення приймає

„Руска Бесіда і Редакція Буковини“.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях.

улиця Петровича число 2,

там на складі:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодіжні, жітчані селин, редактовану

Омелієм Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893,

1894, по 1 кр. 20 кр. за речки, а всі 9 речей

за 9 кр.

— З пересилкою поштовою 9 кр. 30 кр. —

ВИПШОВ

МОЛИТВЕННИК

виданий „Просвітою“

в народній мові, великий, обіймаючий 640
сторін друку, найновіший зі всіх таких
Молитвенників.

Молитвенник сей містить в собі: I.)
Молитви щоденні ранні і вечірні. II.) З Бо-
гослуження церковного, іменю: а) з Вечерні,
б) з Повечерні малої, в) з Повечерні
великої, г) з Утрені, д) Літургія сьв. Іоана
Золотоустого, е) Молитва з часі сьв. Літур-
гії. III.) Тайни покаання і пресьв. Евхаристії.
IV.) Молитви для різного віку, стану і різ-
них потреб. V.) Молитви в часі великого
посту. VI.) Молитви на празники а) Господ-
ські, б) Богородичні, в) Сьвятих. VII.) Молит-
ви сполучені з підвистами, VIII.) Акафіст
до а) Ісуса Христа, б) Пресьв. Богородиці
в) сьв. Отця Николая. IX.) Малебен до пресьв.
Богородиці. X.) Тропарі, кондаки, богоро-
дичні і прокимени а) неальні, б) щоденні
в) на празники Господські, Богородичні і
Сьвятих, г) на деякі потреби. XI.) Коліди
і інші пісні церковні. XII.) Місяцослов
цього року.

Сей молитвенник дістати можна в кан-
целярії товариства „Просвіта“ і в книгарні
Ставропігійській і перепп. заведеню Мих.
Слодарського по таких цінах:

- 1) Молитвенник брошурований — ар. 70 кр.
- 2) опрацьований на-пів в полотно з однімих відтисками — „ 90 „
- 3) опрацьований ціло в полотно з золоченими і відтисками 1 „ 10 „
- 4) опрацьований як під 3) з до-
датком золочених берегів 1 „ 30 „
- 5) опрацьований на-пів в шкіру з золоченими і відтисками 1 „ 10 „
- 6) опрацьований ціло в шкіру з золоченими і відтисками 1 „ 60 „
- 7) опрацьований як під 6) з до-
датком золотих берегів 1 „ 80 „

Замовляючи поодинокі Молитвенники
звольте прислати на оплату пошти 20 кр.

Альбом заслужених Русинів.

Ціна 70 кр.

ТОВАРИСТВО „ПРОСВІТА“

при зближаючих ся іспитах в школах
народних подає до відомости Сьвітла Рад
Шілляних, Вишв. сьвященників, катихи-
тів, учителів і родичів, що книжки на-
кладу товариства, призначені кр. Радою
шкільною на премії для учеників, крас-
но опрацьовані з золоченими берегами,
можна купити в канцелярії товариства
при улиці Вірменській ч. 2 по сльдуоючій
ціні:

Роскати про сльв. пророка 20 кр. Оповідані „жи-
тє сьв. Бориса і Гліба“ 20 кр. Повістка для дітей
27 кр. Сестра 15 кр. Байки 22 кр. Історія Руси
ч. I 25 кр. Історія Руси ч. II 22 кр. Дя і ко-
вонні 24 кр. Рогала худоби 45 кр. Про живих
і хльв 20 кр. Векники Франкія 16 кр. На до-
світках 22 кр. Серед людського моря 25 кр. Житє
сьв. великомученика і зімари Пантелеймона 20 кр.
Дрібна вітка господарська, а великі гроші 20 кр.
Відкритє Америки 22 кр. Забрата шкільні і поже-
точні 42 кр. Перемішляне 18 кр. Киркз і Методій
22 кр. Молитвенник народний (з величай опра-
к) 20 кр.

а лущий опраць:

а) пробет в золотий і золочений зрест з перекр.
25 кр. б) ціла оправа золотина, берети золочені і
золочений зрест з перекр. 35 кр. — Молитвенник
народний великий по ціні 90 кр., 1-10, 1-20, 1-30
і 1-40 кр.

Всякі замовлення висилують ся скоро
і точно.

Відповідає за редакцію Осип Маковей

З друкарні Г. Чонпа.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ разом з
ілюстр. додатком „Неділя“
вносять:
на цілий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно „ 85 „
для заграниччя 15 рублів або
24 франків.

Починаючи числа по 6 кр.
з бюрї газет Л. Горювца в
Чернівцях, ул. головна ч. 17.

ВИХОДИТЬ:

у вісторок, четвер, суботу
і неділю.

Редакция і Адміністрация
„Буковини“ находить ся в
Чернівцях (ул. Петровича
ч. 2), куда всі дописи адре-
сувати належить. — Бюро
редакції отворене щодня
від 8. рано до 8. вечером

БУКОВИНА

За кулісами.

„За кулісами“ парламенту і міністерств веде ся тиха політика, котрої ні сконструювати, ні на суд поставити, бо она не любить світла дня і щирости. Та хоч она тиха, все-ж дещо з того, що діє ся „за кулісами“ у Відні, можна почути навіть у Чернівцях. Не в формі поголоски, а яко пість певну від осіб поважних чули ми, що волоскі матадори представляють там, де треба, о. Чуперковича яко Русина. Яке би, здається, могло в тім лихо бути, що когось без причини представляють Русином? А так-лих в тім єсть!

Волохам іде о те, щоби і митрополитом і вікарієм мали своїх Волохів. А здавна був звичай такий, що коли митрополитом був Русин, то генер. вікарієм був Волох; відтак звичайно по митрополиті Волоху наступав митрополит Русин. Все ішло на переміну і usage сей захован ся до недавних часів. За пок. Мораря-Андрієвича вже сей порядок нарушено, бо і митрополитом і генеральним вікарієм були Волохи. Волохам — як се впрочім і не дивно — подобав ся такий новий „волоский“ звичай і они бажали би, щоб він на Буковині уже не переводив ся. Похвальний сей зі становища

волоского шовінізму намір старають ся они перевести зовсім непохвальним способом.

Зноміж ріжних кандидатів до мітри і генерального вікаріату удержали ся доси в опії публичній лише три поважні кандидатури: Русина о. Филиповича і Волохів о. Чуперковича і о. Репти. Як серед справді трудних обставин сю справу рішить правительство, кому дасть управу буковинської православної архидієцезії в руки, хто відтак стане вікарієм, трудно передвидіти, тим більше, що Волохи докладають всіх сил, аби правительство фальшиво поінформувати і осягнути своє. Русини сподівають ся, що ера волоскої тиранії, яка була за пок. митрополита Андрієвича, уже не верне ся, а Волохи раді би ту еру продовжити в безконечність.

Один зноміж тих трьох кандидатів на митрополита, о. Чуперкович Волохам певно не милий, не задля того, щоби він не був Волохом, тільки длятого, що від него не сподівають ся такої сильної підпори волоских інтересів, якої зазнавали від пок. Андрієвича. Але що кандидатура его занадто поважна, щоби її не треба брати в рахунок, то волоскі відпори у Відні старають ся представити его яко Русина в тій цілі, щоби

про око людске був ніби захований звичай, що по Волоху наступав митрополит Русин, і щоби генеральним вікарієм міг стати завзятий Волох, очевидно о. Репта, кандидат в будуччині а після горячого бажання Волохів уже й тепер на митрополита. Яку впрочім комбінацію мають Волохи, годі збагнути і се лиш очевидно, що Русина собі не бажать. Коли би так справді зложило ся, як Волохи собі обчислюють, то згаданий звичай пішов би в забуте, а крім того Русини знову не мали би ані свого митрополита, ані свого вікарія...

Тимчасом загально відомо, що о. Чуперкович не був і не єсть Русином і до Русинів ніколи не признавав ся. Рід его походить з Македонії, де мабуть Русини не виводились ніколи, звав ся давнійше Чуперка (слово „чуперка“ значить по волоски гриб, підпеньок) і до Буковини завадрував. Сам же о. Чуперкович ніколи не дав і познати, щоби можна его де будь представляти Русином. Підчас злучення Буковини з Австрією родина Чуперковичів уже находила ся в Буковині. Батько о. Аркадія Чуперковича Николай був протоєреєм в Кімполонзі. Брат его, Константин (називав себе Чуперческу) був адвокатом в Ясах; другий брат Георгій був протоєреєм в

На кримських виноградниках.

I.

ЖУРБА ОСМАН-БЕКІРА.

Широко похилом гори розгорнув ся зеленим і лілком осямтовим, лицем до моря на підвез, виноградник пані Д. Чималий на обшар той виноградник починаєть ся він біля самої дороги домішньої, що вить ся гадюкою між високими гірками Кастеля і Демерджи*) між широкою і доволі глибокою долиною. Виноградник тягаєть ся все в гору та в гору аж до горішньої дороги. На північнім краю, на самому шпилі виноградника стоїть панський будинок, навкруги його ганки да веранди, а перед ними кинариси, морська есеня, лавр і великі купці мірти, порожкидані наче в степу, або на пастині копити зеленого-презеленого лахучого сина. Вправоруч біля великого будинку примостив ся край дороги жалосенький будиночок; в одно вікно до його зазирає хмурий Чатирдач, в друге — гостро-шпильетий Кастель, а з третього боку в шклянні двері дивить ся красуня Демерджи. Трошка вище сего будиночка стоїть самотою на горбку розлогий бук; великий він старий, тим то й карий такий і дупленастий. А дител на те не знавася; примостившиєсь десь на гіллі в латинську густої шанки зеленої добле його своїм дядьком, немов цільмуче ажоротити ему віку.

Сказав би хто, що того бука науменне посажено на горбку, щоб він правив за вартового, стережучи навкруги виноградник од злодіїв; але-ж річ відома, що між Татарами злодіїв не було та й нині, коли вже симферопольська та катинська цивілізація почала простати свій культурний вплив і на татарські села, злодіїв поміж Татарами нема доки-що...

Одначе під тим старезним, диедавним буком сидить, російським значаєм, сторож євнородий Осман-Бекір Халі Баба; сидить він — і пані Д. певна, що він стереже її власний виноградник од злодіїв. А у самого Осман-Бекіра і на думці не було стерегти чуже добро; він був певен, що доглядає власну батьківщину, що з волі Аллаха на якийсь час перейшла до рук гвирів і от-от знов вернеть ся до його, споконвічного властителя.

Що-до крадіжки винограду, то й тут погляди Осман-Бекіра не однакові були з поглядами пані Д. На думку Осман-Бекіра винограду ніхто не красти-ме, бо й не можна його красти. Виноград зростає Аллахом про всіх правовірних, хто з них не має своєю. Коли хто з правовірних, ідучи пова виноград, що росте не на його, а на чужій землі, забавляє прогнати смагу і вирве грону винограду, так се не крадіж, се таке саме задовольнене людської потреби, як налити ся води, погріти ся на сонці, полежати на землі. І сонце і вода і земля і рослини не чий більш як Аллахові; кому він хоче, тому і роздає з своєї ласки орудувати землею; а розгніваєть ся, відбере і

віддасть кому іншому. Так стало ся і в винограднику, що тепер орудує пані Д. Виноградник той був колись в руках Османового батька, діда, прадіда...

І от тепер, сидючи під буком Осман Бекір і згадував собі про ті часи, коли батько його орудував тим самим виноградником, що нині доглядає він, Осман-Бекір...

Сидів Осман, звичаєм східних народів, на голій землі, підгортуючи ноги під себе. Він ніби дрімав; властиво він перебував в тому спокійному, блаженному становищі духа, якому сиріють усі околиці обставини прекрасної країни південної. Над головою Осман-Бекіра наше ніжнотю ясне, блакитне південне густе небо: воно таке чисте, маке, привітне, що скільки сягне навкруги око, ніже єдиної хмарочки нігде не помітиш... Старі, великі і ще нові палкого огню чорні Османові очі ніяково, через голови не геть високих темно-зелених кинарисів пильно дивлять ся на блакитно-зеленувате Чорне море. Осман слухає, як воно грає, бризкаючи по берегу срібними горочками. Кільки вже літ, а самого малку Осман-Бекір дивить ся на море, слухає його гоїні, часом лютий, грішний, гучний гоїні, а даєть ся йому, що він сьогодні вперше ароду побачив те море, вперше почув його гоїні!... І горять йому чорні очі, так горять, що адаєть ся температура Османової душі однакова з температурою гірського повітря і каміння, що по скелях напекло на день південне сонце. Здаєть ся, погляд Османових очей тоне десь

*) Назва кримських гір.

Кімполонзі; третій брат Леон був со-
вітником суду в Чернівцях, горячим па-
триотом волоським і основателем Societatea
pentru cultura și literatura; сестра Каса-
дра була видана за Волоха о. Ренея, па-
роха з Бурли. Вся та родина Аркадія
Чуперковича, звісна лише яко волоска,
вже не живе; остав ся лише о. Аркадій,
кстрого нараз Волохи представляють Ру-
сином. Які ласкаві для нас, коли йде о
волоский інтерес.

Очевидно і тут Волохи хотять ужи-
ти підступу, котрий — ми сподіваємося
— їм не удасть ся. Ми не кажемо ні-
чого нового, лише констатуємо згідно з
правдою, котру легко перевірити, що о.
Чуперкович не єсть Русиним.

3 дебати бюджетової.

— 0 —

В понеділок, дня 9-го с. м., розпочала ся
генеральна дебата над бюджетом на 1896 р.
Перший промавив Молодочех Странський
проти бюджету і скаржив ся на національний
гнет против чеського народу. Він сказав: коли
президент міністрів є вірний дорадник корони,
то при нагоді 50-літнього ювілею панованя ці-
саря не може єму зробити більшої вітхи, як
через праводержавно задоволений щасливий
чеський нарід. Консерватист Трайнісфельд
підніс потребу більше релігійного життя і за-
явив ся за бюджетом. Описав промавив против
бюджету антисеміт Шлезінгер і напав ду-
же остро на Угорщину, так що президент му-
сив єго до порядку покликати і підказати свій
жаль над таким поведенням. Німецький ліберал
Демель назвав позволеня бюджету держав-
ною konieczністю, котру лише при недовірі
до правительства можна би не позволюти. Але
ліберали не мають недовіри до правительства
отже будуть голосувати за бюджетом. Против
бюджету говорив даліше Словінець Грегор-
чич і скаржив ся на упереджене словінської
мови. Вкінці підніс Польк Мілевський, що
бюджет вже осмий раз закінчує ся надвишкою
і обговорив цілий ряд фінансових питань. На
тім закінчено дебат у понеділок.

На засіданю у півторок заявив Молодочех
Крамарж, що Молодочехи не жадають жад-
ної ласки для чеського народу, лише справедли-
вості і бажають справедливої угоди між Че-

хами і Німцями. Пос. Дінавалі обговорив
іменем католицької людської партії причини ви-
ступлення з клубу Гогенварта і заявив, що єго
партія не хоче ніколи супротив клубу Гоген-
варта стояти ворожо, а хоче лише остати ся ціл-
ком самостійною вгору і в долину. Президент мі-
ністрів гр. Бадені заявив, що правительство
кладе велику вагу на промови послів, бо прави-
тельство задля свого непарламентарного похо-
дження не хоче опустити жадної нагоди і кладе
на се натиск, що євдому ваги парламенту.

Президент міністрів підніс в відносносно скорі
залагодженя бюджету в бюджетовій комісії, а
описав підніс великі заслуги гр. Тафого, ко-
трий за жити не найшов собі рівного, віднач-
чав ся безмірною вірністю супротив корони і
посвятив себе своєму урядничому званю. В
справі відновлення угоди з Угорщиною заявив
президент міністрів, що при тім будуть на
першій пляні стояти економічні інтереси на-
шої держави, котрі правительство буде все ма-
ти на увазі, але з другої сторони оно не мо-
же зайняти відпорного або навіть ворожого
становища в сій справі надвичайної держав-
ної ваги (*Живі описки*). Найдалші крила з
сєго і того боку з'єднують ся, щобі потрібні
законними державними установами, а сям і ад-
кам правительство енергично опре ся. Що до
мнених переговорів між правительством а Мо-
лодочехами заявив гр. Бадені, що о таких мож-
на лише тоді говорити, коли для них є під-
става, але доси переговорів сєго або того ро-
да певно не було. Коли члени правительства
з молодоческими послами або з заступниками
інших партій ввійшли в переговори, то они
сям не лише сповнили свій обовязок, але ро-
били після програми правительства, котра має
на цілі згідне пожитє австрійских народів і
отворєня мирних відносин в королєстві Чехах.
Правительство надіє ся, що заступники че-
ського народу подадуть помічну руку для со-
творєня для держави і народів хосенного роз-
витку відносин в краю. (*Живі описки*). Бєсід-
ник заявив, що правительство буде старати
ся отвертими законними средствами о зближен-
є народів, спеціально в Чехах. Що до на-
хистника Чехів, гр. Туна, заявив президент мі-
ністрів, що намістник, котрого великі заслуги
єуть неоспорні, кожного часу поступав в
повнім порозуміню з правительством і так на
будуче поступати ме. За політику в Чехах
правительство перебирає повну одічальність.

В справі полудневого Тиролю правитель-
ство займає прихильне становище. Заступни-
кам той часті краю подасть ся можливість по-
новного вступлення в сойм, але лише під умі-
вам, що одноцілїсть краю буде задержана. Су-
против жадав полуднево словінського племені
правительство з'обовязанє, стрінути актуальні
національні і культурні потреби всіх народів
прихильно. Правительство застерігає собі пра-
во, паглядні средства розібрати і в границях
законами всім народам запоручених прав се-
дати, що на мирній підставі може бути здійс-
нене, а се не єсть концесія для провокації,
але справдішня зичливість на підставі розум-
них і можливих жадань. Жаданя правитель-
ства до адміністрації не єуть несприєдливі.

Бєсідник знає цілком добре, що всі ті ним по-
рушені питання належать передовім перед фо-
рум палати. Палата буде в першій пляні про-
се рішати, але правительство мусить від ури-
дів діставати інформації, щобі могло перед
палату виступити приготавлене. Тому мусить
правительство удержати своїх урядників і у-
ряди євизити, охочими до роботи, прихиль-
ними і отвертими для населєня, коротко ска-
завши поховними до ініціативи, а з другої
сторони удержувати їх відсторон від партій-
них бєрб і тих вишків, котрі перешкаджають
їх бєзсторонньому і успішному повнзманю обо-
вязків. Правительство ніяк не може ведєня по-
літики видати в своїх рук і мусить від кож-
дого урядника жадати, щобі відносини до
свого власного євизити і перебрання їх всту-
пленням в службу обовязків управління, щобі
все своє політичне старанє ставив на услужу
Цісаря і держави. Правительство мусить в
першій пляні опікувати ся урядниками, а уряд-
ники мусить в першій пляні заступати інтереси
правительства; бєсідник думає, що лежить в

інтересі правительства і населєня, не мутити
відносин між правительством а урядниками.
Президент міністрів заявив, що правительство
рішило внести закони в справі пенсий для
вдовиць і сиріт і для управління урядничих
пенсий, і надіє ся, що палата ухвалиє потрібні
фонди. Що до релігійних принципів прави-
тельства вказав президент міністрів на єго про-
грамові заявлєні. Вєі бєзсторонні мусять при-
знати, що діла міністерства все згаджають ся
з єго словом. Правительство не дасть ся, хоч
би й як шкідливою оповиданю з'єрнути в спра-
ведливої дороги. Правительство переєвдичєне,
що, католицька віра основою єя передовім на
придержуваню і вповненю наданих Богом і
церквою законів. — Що до реформи виборчої
за явив президент міністрів, що проект закону
вже від якогось часу готовий і друкує ся; він
міг би єго зараз внести, бо має до того най-
вищу санкцію, але тепер не можна би сям
ані в палаті ані комісії заняти ся, а прави-
тельство хоче той проект не лише внести, але
також перевести, отже оно тепер не згаджає
ся на єго внесенє і подасть єго на першій за-
сіданю нової сєсії в лютім. (*Живі описки*). Бєсід-
ничкові гратулюють.

Моравский Чех За чєк скаржив ся на
упередженє чєської нації в Мораві, а Волох
о. Цурган обговорював культурні і законні
бажаня Русинів і Волохів на Буковині. Вкінці
поламівував антисеміт Штайнер а лібераль-
ний бєсідником. На сям закінчено дебат; єл-
дуюче засіданє в сєреду.

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 11. грудня 1895. р.

Є. В. Цісар подарував погорільцям міста
Яворова 300 зр.

П. Омелян Попович врадїєний буковинський
радї шкільній красній помітний інспектор, іме-
нований — як нїхь телеграфують — прові-
сирним професором рускої мови при учительській
семинарії в Чернівцях.

Іменованє. Радник висшого красного суду
у Львові, Юлій Бернцки, іменований радником
двору при найвисшїм трибуналі судовім.

Перенесєня. Судові ад'юкти Франц Ше-
ліньський перенесєний з Камірки до Бурштїна, а
Фелікс Павара з Бурштїна до Камірки.

„Клуб Русинів“ у Львові устроєє в нає-
черє сєб. Николай дня 17-го с. м. вечєрній
для дітїй з забавами і драматичним образком
„Суд сєб. Николай“.

Руска депутация до цісаря, котра має пі-
сля ухвали львівського зїзду мужів доміра пред-
ложити цісарєви меморіал в справі над'їзду
при посіданях сєймових виборах виїжджєє за-
тра дня 12-го с. м. зі Львова. На чолі депута-
ції стоїть о. Озарєвич з Болехова; в склад
депутаций входить др. Олесницький з Стрїла, др.
Кароль з Жовкви, др. Повєдєць зі Львова,
кілька євєщенєв і 120 сєлєд.

З академичного житя в Кракові. Між поль-
скими акад-міками в Кракові єуть дві партії:
консерватисти та востунові. При посіданях ви-
борах до заряду товариства „Братньої помічї“
вобідали востунові, отже Narząd видрукував
статю, на-казуючу з сєй нагоди своє вітху. Кон-
серватисти скликали загально-академичне зібран-
є, котрє мало осудити востунованє востунові,
але задля великого кризу в сєлє не можна було
проводити наради і делегат сєвату розказав
зібранє.

З Станіславова пишуть нам: В пєльну 8.
грудня відбул ся в коннатах „Рускої Бєсідї“
вєституючі зібранє жиданьської читальні „Прєсє-
ти“, котра заснованє з ініціативи місцевої ві-
лї „Прєсєти“. В зібранє взяло участь нєль 30
людїй, котрі во гарних промовах гра Коцюба і
проф. Масляка вибрав нєльє на першій вєр-
бє зложили нєльє зєр. Читальня буде жидити

(Коментар будє)

Олександр Кониський.

„Рускій Бесіда“, котра дасть безплатно локаль і світло.

Наві відбулись похорони пенс. ад'юкта закрики тютюну Петра Заячківського. Вун се щирый патріот, — і не дивиниця, він бо син шок. Йосифа, колишнього пареха в Лопаниї а брат радника судового і посла товмачкого п. Тата і радника скарбового п. Атанаса, знісних і визначних пародовців. В публичнім життю покійний Петро не міг брати участі, бо від 20 ліг діткавний параліжом піг, не опускав хата. Помер в 61 році жити.

В суботу 14 н. ст. грудня уряджує „Руска Бесіда“ літературно-музичні вечерниці з відчитом дра Коцюби. Програма займаюча. По вечерниціх відбудуть ся домові забави. Вечерниці відбудуть ся в комнатах товариства (при ул. Собіського ч. 18). Початок о 8 год. Вступ 30 кр. від особи.

В неділю 15 н. ст. грудня о годині 3-ій по полудни відбудуть ся звичайні річні збори товариства „Руска Бесіда“. На порядку деннім: справоздання секретаря, господаря і каснера, відтак вибір нового відлау, а описля внесення і інтерпретаций членів.

† Радник шкільний др. Вячеслав Корн. Вчора відбули ся в Чернівцях величаві похорони директора гр. пр. реальної школи і шкільного радника д-ра Вячеслава Корна. Похоронено за-служеного для буковинського шкільництва чоловіка, котрий став організатором народних шкіл в Чернівцях і яко референт шкільних справ в київській раді поклав великі заслуги. Др. Вячеслав Корн родив ся в 1832 р. в Добери в Чехах, скінчив гімназію в Лютомірі, а університет в Празі. В 1855 р. став він учительським кандидатом при гімназії в Лютомірі, того самого року став дійсним професором при висшій реальній школі в Інсбруку; 1866 р. став він професором при гр. пр. реальній школі в Чернівцях, в серпні того-ж року провізоричним урядником школи, а 1867 р. директором. В д. 1872 р. був др. Корн членом міської ради, від 1872 — 1882 референтом шкільної секції в раді, а від 1882 р. головою тої комісії. В шкільництві поклав він великі заслуги і тому іменомано его почетом громадянства міста Чернівців. Знаком глибокого поважання для нашої школи було велике число учасників на вчорашніх похоронах.

Порівняйте з нами! До словінського просвітнього товариства т.я. Березгора в Целани се-го року проступило 6235 членів, так що товариство має тепер 72,097 членів. Коли наша „Просвіта“ і „Руска Бесіда“ в Чернівцях будуть мати по тільки членів? А вже нам ніхто не беронить вписувати ся в члени просвітних товариств!

В Товаристві взаїмних обезпечень „Дністер“ у Львові було в місяці надолісті с. р. (до отрученню подіс уважених) 2273 важних подіс на обезпечене вартости 1,491,005 зр. Разом до кінця надолісті с. р. було 30,551 важних подіс на обезпечене вартости 17,095,155 зр. а. н. (важко в попередній році було в тім самім чл. 21,018 подіс на обезпечену суму 12,005,987 зр. а. н.)

Шкід відбули в надолісті с. р. 17 випадків, разом з попереднім було до кінця надолісті 417 випадків шкід, з котрих 413 вже виплачено, а двох випадках відшкодовано на разі ще відержано (разом на суму 548 зр.), а 2 в ліквіданні. Сума всіх тих шкід разом з коштами ліквіданні вноситься 104,508 зр. 06 кр. а до отрученню зноситься 41,378 зр. 49 кр.; залишає на власний рахунок 63,129 зр. 57 кр.

Конкурс реєстрацій на посаду молодшого учителя в Глибці з рускою і німецькою викладачними мовами. Речивоць до 21-го с. м.

Базар на різдвяні свята. В промисловій музею в Чернівцях урядженій базар на різдвяні свята, щоб улаштувати родинам купити практичних дарунків, а разом уряджені малу виставку різних виробів. Буковинська школа в Сторожинцях призначила свої виробы, так що там базар значно збільшив ся. Хто обидва передати свої речы на базар, зможеть їх віддати до 28-го грудня.

13-го с. м. прислати. Визар буде отворений ма-буть вже 15-го грудня.

Крах віденської біржи вже закінчений. Дня 4-го грудня відбула ся ліквідація диференцій біржених з листопада, а хоч загальна квота, яку спекулянти віденської біржи мали вприняти, досягла десяти мільонів, то однак того дня вже не зголошено ніякого нового банкрутства і на чорній таблиці віденської біржи не винисано ніякої фірми. До виходу з критичної ситуації допомогено собі двоим способом: раз, що курси з днів краху підвищено, а друге там, що деякі фірми заявили готовість вприняти диференцій лишн зобовязань на віденській біржі, а відмовили заплатити страту з гри на берлінській біржі. Правда, що се друге средство неконче честне і захитає кредитом віденських біржеників, але оно уратує багато многих від банкрутства.

Бідний Айм посол ческий! Він не зиге, на якого „новояерста“ дійшов він в очах „Галичанина“. Давішше — каже ся газета — Айм при дебаті бюджетоній „давав тогь и направление дальнейшему веденію сошціаній со стороны оппозиціи, а его знаменити річи буквально росхвалывались не лише его земляками, но всіми угнетеними народами. Нынѣ г. Аймъ занялъ „вижидательное“ положеніе и выжидаетъ круницъ ись тр незы польского графа“. — Який той Айм не дотенний! Не поради ся „Галичанина“, що робити і — о нерозумі! — уважає оппозицію не цілком, тільки средством! А вже таким чином і він і всі Молодоцехи відразу стратили ласку у наших москвофілів! А наші-ж москвофіли лучше знають, яку би політику Молодоцехи несли! Погинути, бідак, від „круницъ“ польского графа.

Наші москвофіли люблять або терплять лише тих, що Австрію представляють варварскою державою і в горюху шують недовіре або й ненависть до неї. Кому такий настрій нашого населення потрібний, знає се добре Росія і її численні агенти в Австрії. А скавцілі народовці сьвівають собі також з тих нот, що їм подали і подають москвофіли.

Завзятий чоловік. Перед судом присяжних у Львові відбула ся в суботу карна розирава против Івана Гука, обжалованого о підлаз хати своєю в тиз в Вітківщині, дальше о такке побите своєї мачохи Каськи Гук і о напір спалення жинцем своєї жинки. Справа була така: Дня 3-го жовтня посмеречав ся Іван Гук при коняню барабозь з своєю жинкою Паранею і хонив за мотиву, щоб єї побити. Параня знаючи мужа яко чоловіка нашкога, котрий не раз вже єї побив, стала утікати до дому, де мачоха сховала єї до комори і замкнула двері на ключ. Іван побігши до хати, побив передонім мачохоу, відобрав від неї ключ від комори і хотів там дістати ся, щоб побити й жинку. Параняка причуваючи бід, відорла двері з середини так сильно, що Іван не міг їх отворити. По безуспішній пробі замкнув двері назад на ключ і піднявши хату, щоб жинцем спалити жинку. Але Параняка мала того дня щасте. В коморі була сокира і коли хата стояла ціла в огні, Параняка вирубала двері і так врятувала ся від певної смерті. Огонь знищив хату мітця Іванового і сусідню згорюху Петра Гука, обох бідних седин, котрі не можуть а дбу дувати ся. Обжалований боронив ся тим, що тогді був дуже роз'ярений і не зиге, що робив, а жини не хотів спалити, лише хотів єї — настрашати. — По перенеденій розираві узнали судні присяжних Івана Гука винним закінчених ему злочинів, а трибунал засудив его на 10 літ тижкої низини заостреної постом і темницею.

Нещастна пригода. Дня 28. надолісті с. р. случила ся в Слободі рунгурскій в козальн Церквиській пригода, в наслідок котрої утратив життя Михайло Вацків з Зарча. Вацків був ієнитоюванням вояком і доглядав в козальн втілі та мачохи. Отже о скільки виявляло слідство, дня 28 м. м. ієнитою в причини недостатної сьвітлоти (води в кітлі, Вацків щоб збільшити сьвітлоти в кітлі, підложив під него вогонь, а рівночасно пустив в рух помпу забуваючи отворити вентиля, що веде до кітла. В наслідок того пукла помпа, а єї відорвані кусні поцілившись Вацків в голову убиває его на місці. Нещастний полягав вдову дівчину.

Неправдива вістка. Недавно тому доніс N. W. Tagblatt, а за ним і ми, що між віденьскою фінансовою сторожею відкрито велике переступство іменно довголітне приймає подарунків і що в наслідок того виточено 140 членам сторожі слідство. Депунцизмом був жид, котрого видалено зі сторожі. Вишукувано старі акта, роблено найдокладніші дохождєня і слідства, але вкінці застановлено слідство, бо виказало ся, що депунциция не мала жадної підстави.

Жабяча кольонія. Деякі околиці острова Ісландії, особливо близько великих озер родять в л'ті тільки комарів і мух, що мешка ці мусять при роботі в полі одягати на голови маски, а на руки рукавиці, щоб охоронити ся від поколея наскомих. На Ісландії нема ніяких вузів ні жаб, котрі ниячили би мухи і комарі і длітого мнущого літа зловля копенгагський лікар др. Елерс 40 жаб коло Копенгаги, а его товариш один німецький лікар, 100 штук від Берліном, та з тим скарбом вибрали ся до Ісландії. В дорозі поздыхали данські жаби зараз по першій дні подорожі, але німецькі доїхали здорово аж на місце призначення. Недалеко Рейкьявну, головного міста Ісландії, вкинено всі ті жаби до великої болотної калужі і від того дня могли Ісландці що день одушевляти ся незнаним їм доси рахотанєм жаб. На рейкьявнських мочарах гніздять ся множество качок і як оповідали люди, що опускали жаби до тих мочарів, приглядали ся ті птиці з великою цікавістю незнаним собі доси чотироножним бологим товаришам.

Про Французку академію. Знає всім, що найбільшою відзнакою для французьких учених є осягнене одного з сорок фотелів. Чому їх є саме лише сорок? Річ мала ся так: Першим початком тої академії були зібрання учених у Валєнтіна Конкарта; на представлене кардинала Р. шеліє позволив король Людовик XIII. в 1795 р. на засноване нової інституції, членами котрої стали згадані учасники зібрань в салонах Конкарта. Їх було 40 — число цілком случайне, а описли обовязуюче. З початку сиділи в звичайних лавках; але академія кардинала д'Естре проси о вигідніше врісто бо він був уломний і хоруватий. Справа прийшла аж до короля Людовика XIV. Щоб не викликати заздрости між подіючими членами, казан король зробити 40 фотелів, о заняті котрих телер старають ся французські учені.

Людність Берліна вносить після спису з дня 2-го с. м. 1,674,115 осіб, а то 797,186 мужчин і 876,926 жєнщин. При посліднім списі в 1890 р. мач Берлін 1,578,794 мешканців, отже в послідних п'ятиох роках прибуло майже 100,000 мешканців.

ВООДУ ОД МІТІННІМБІН С МІДОООН ІНДІА...

ТЕЛЕГРАМИ „БУКОВИНИ“
з дня 11. грудня 1895 р.

Будапешт. Палата послів перервала засідання до 9-го січня с. р.

Царгород. Міністер заграничних справ повідомив амбасадорів, що султан підписав вже зізволєне на висланє другого стаційного корабля зі сторони вождої держави.

Відень. Урядова Wiener Zeitung оголошує іменованє профєсора при державній промисловій школі в Чернівцях Ромє-торфєра директором тої школи.

ВІДЕНЬ І МІДІННІМБІН С МІДОООН ІНДІА...

Ціни збіжжя і других продуктів.

Дня 29. падолиста (11. грудня) 1895.

	Львів.	Чернівці.
Пшениця . . . від 7.— до 7.35	від 7.30 до 7.40	
Жито " 6.40 " 6.75	" 6.30 " 6.40	
Ячмінь " 5.35 " 6.10	" 5.50 " 6.—	
Овес " 5.40 " 5.65	" 4.80 " 5.—	
Ріпак " 8.25 " 8.75	" 8.75 " 8.90	
Горох " 5.50 " 7.50	" 7.50 " 7.75	
Вика " 5.50 " 6.20	" — " —	
Льнянка " — " —	" — " —	
Біб " — " —	" — " —	
Вобик " 4.60 " 5.—	" 4.90 " 5.—	
Конюшина черв. " 30.— " 40.—	" — " —	
Конюшина біла " 40.— " 60.—	" 43.— " 50.—	
Конюш. шведск. " 30.— " 38.—	" — " —	
Кмин " — " —	" — " —	
Апш " — " —	" — " —	
Кукуруза " 5.80 " 6.40	" 5.10 " 5.50	
Хміль 40.— до 60.— згр. за кильо у Львові		
оковита за 10.000 літрів	14.25—14.75.	

В Дрібній бібліотеці, видаваній у Львові Костем Паськовским, вийшли досі сі книжочки разом чисел 13):

Байки Евгена Гребінки (10 кр.)

Маярі, оповідане Всеволода Гаршина (10 кр.)

Пролісок, поезії Павла Граба (20 кр.)

З чужого поля. Переклади Павла Граба (20 кр.)

Що то є господарність — Герінга (переклад В. Герасимовича) 20 кр.

Поезії Осипа Маковей (20 кр.)

Оферма, оповідане его-ж (10 кр.)

Твори Івана Сурика, переклад з російського (10 кр.)

Українські писання Митра Оленьковича (10 кр.)

Писання Василя Кулика (10 кр.)

Останні рмани Г. Сінкевича. Два відчити М. Грушівського, читані в львівському „Клубі Русинів“. Видав Василя Лукича. Накладом ред. „Зорі“. 16°. 50 стор.

Твори Степана Руданьського. Том I. Пісні. Приказки. Прислів'я. Байки. Бібліографічний покажчик. Заголовки „Сльвівомовок“. Видав М. Комарь. Коштом видавця. — У Львові 1895. 16° 192 стор. Ціна 40 кр. (в портретом автора).

Кобзар Тараса Шевченка. Вибір поезій ли народу. Частина друга. — (Книжка тов. Просвіта). Львові чч. 184—185) мал. 8° 136 стор. Ціна 20 кр.

Повістки і ескізи з українського життя — А. Кримського, появили ся у Львові з друку. 8° Стор. I— IV+1—322.

Василь Чайченко. Байки. — Накладом редакції „Зорі“ у Львові, мал. 8° 68 стор. — Ціна 30 кр.

Чернеча республіка на Афоні — Василя Щурата (10 кр.)

Нарід в неволі (то що було друковане і в Неділі) — 10 кр.

Микола Палкин Льва Толстого, оповідане 10 кр.

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменництва, виходить двічі в місяць по ціні на рік 4 зр., на пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.

У Львові, улица Академична, ч. 8.

„ДНІСТЕР“

товариство взаємних обезпечень у Львові,

улиця Валова ч. II,

засноване на підставі концесії ц. к. міністерства справ внутрішніх з дня 9. грудня 1891 р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, опертий на засади взаємності своїх членів, обезпечас кожному майже динику і вединику против шкідливого впливу найприметніших уславних і почислює кожну найкращу премію.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошення о уділенні агенції в місцевостях, де нема агенції „Дністра“, приймають ся.

РІХТЕРА

„якірні коробки з камінчиками до будови“

Ще й тепер не досягнені: суть вони найлюбленішим подарунком різдвяним для дітей трилітніх. Вони дешеві, як кожний вищий подарунок, бо тривають много літ і їх можна навіть по дошнім часі доповнити і збільшити. Нефальшовані

якірні коробки з камінчиками до будови

суть однією забавкою, котра знайшла у всіх краях одноголосну похвалу і котру всі ті, що знають, переконання дальше захваляють. Хто

сего, в своїм роді однією спосіб забавного і інтересуючого ще не знає, той нехай як найскорше замовить від відданої фірми новий ілюстрований цінник і там прочитає всі дуже користні письма і справозданя. — При закупленні прошу жадати зласкаво виразно: Ріхтера якірні коробки з камінчиками до будови і відкинути кождо коробку без нашої фірми і марки „якір“ яко фальшиву. Нефальшовані якірні коробки з камінчиками до будови можна набути за 35 кр. 70 кр. 80 кр. 5 зр. і висте у ВСІХ ВІДНІЙШИХ СКЛАДАХ ЗАБАВОК.

НОВІСТЬ! Ріхтера забавки термезливості: Яйце Колумба, громозвід, хрестолом, загадка круга, головолом, Пітагорас і т. д. — В нових зошитах поміщені й задаті для подвійних забавок. Ціна 35 кр. від шукан. Лише з правдивою маркою „якір“.

Ф. Ад. Ріхтер і Комп.

перша австрійсько-угорська і н. українська фабрика коробок і камінчиків до будови.

ВІДЕНЬ. I. Nibelungengasse Nr. 4.

Hudolstadt, Alten, Rotterdam, London E. C., New-York.

Видав тов. „Руска Рада“ в Чернівцях.

Відповідає за редакцію Осип Маковей

З друкарні Г. Чопи

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровнича число 2,

має на складі:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодіжи, міщан і селян, редаговану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894, по 1 зр. 20 кр. за рочник, а всі 9 разок за 9 зр.

— 3 пересилкою поштовою 9 зр. 30 кр. —

Вже готовий

ілюстрований буковинський православний

КАЛЕНДАР

на рік нереступний

1896

Ціна 50 кр.

— (3 пересилкою 55 кр.) —

Зм'ст.

Календар історичний. — Календар астрономічний. — Календар церковний. — Святя рускі і римські, (червоно друковані), схід і захід сонця, сідмий місяця, погода. — Календар жалієвський. — Поминальний календар славних Русинів. — Дім цсарський.

II.

Наші гроші і важніші заграничні. — Міри і ваги (нові і старі). — Телеграфічні приписи. — Почтові приписи. — Приписи желізничні. — Скалі стемальові. — Наложити відписи гинотечних. — Пали іди на желізничних.

III.

Для науки і забави.

Головоєскі сьв. Івана Хрестителя. (3 лірики: Ю. Федьковича з новим портретом поета). — О. Єрофтей Федорович. (Життєпис з портретом). — Нова установа охованю худоби. (Популярна наука). — Як закладати крамницю? (Популярна наука). Розмова Читайника з Іваном Байдушиком. — Про катастрофу рунтов. — Що людий еднє? (Повістка Д. М.) — Правда. (Повістка В. Я.) — Дещо з господарства — Ілюстрації.

IV.

Шемитизм буковинський.

V.

Оповідання.

Замовлення приймає

„Руска Бесіда і Редакция Буковини“.

Котвиця

Liniment. Capsiei comp.

з антики Ріхтера в Празі, загально признаний знаменитий усмирюючий лік на втиранє: по ціні 40 кр. 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всіх аптеках. Просимо жадати сей загально улюблений домашній лік просто від назвою

Ріхтера Liniment з котвицею і прикласти з осторожністю лише флажки зі знаменитих оформлених „Котвиц“, бо лише ті правдиві.

Антика Ріхтера

від волості знає у Празі.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ разом з
ілюстр. додатком „Неділя“
вносить:
на цілий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно „ „ 85 „
для заграниччя 15 рублів або
24 франків.

Посилання чиста по 6 зр.
в бюрі газет Л. Горюхіна в
Чернівцях, ул. головна ч. 17.

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу
і неділю.

Редакция і Адміністрация
„Буковина“ находится ся в
Чернівцях (ул. Петропавла
ч. 2), куда всі дописи адре-
сувати належить. — Бюро
редакцій отворене щодня
від 8. рано до 8. вечером

БУКОВИНА

Письмо кс. Михайла Пйотровского з Садагури.

Наша стаття в 148-ім числі *Буковини*, писана предметово, напсувала трохи кро-
ви буковинським Полякам. А без най-
меншої підстави! Провідна думка в ній
була така: „Бли громада по народности
руська, а не обряду латинська, то ла-
тинський священник має руску мову на-
писувати і її уживати яко средство для
сповнення ціли церкви. Національности з
релігією мішати не можна“. Не нове се
питанє і его вже давно рішали так, як
ми у згаданій статі. А проте *Gazeta Pol-
ska* не вважала потрібним відповісти нам
в тій справі предметово, тільки по-
дала відповідь, повну безпідставних ін-
синуацій і напастей, котра через те нас
зовсім не переконала, що більше, здиву-
вала нас, бо причини до такої відповіді
ми не дали і на напасти такі не заслу-
жили.

Тепер кс. Пйотровский з Садагури
прислав нам письмо в справі згаданої
статі і просить на підставі § 19. уставу
прасової о спростованє її. Кс. Пйотров-
ський вибачить нам, коли скажемо, що
той § зовсім не спонукав би нас помі-
стити его „спростованє“; коли-ж его по-
міщаємо, то з иньшої причини, а іменно

тому, що хочемо зовсім безпристрастно
приглянути ся справі.

Кс. Пйотровский пише (по руски
латинськими буквами) в листі до редак-
ції нашої: „На сам перед дивно мені,
що ваш писатель з такою злостію на прав-
ду не політичною ударив на мене і прози-
ває мене „фарисеем і недобрим священни-
ком і нещирим римо-католиком, заходи его
яко священника не згідні з его посланниц-
твом... маловажає дійсною цілю церкви
проявив навіть тоді, коли напскою енци-
клікою рішено і т. д.“ — а то все для
того, що в моїх латинських костелах і
в школі — я, латинський парох, моїх
латинських парохіян не виховую і не
учу по руски, аби з них зробити ла-
тинських Русинів.

(Посилаємо кс. Пйотровському 148 ч. *Бу-
ковини* для уважного перечитання, щоб брав до
себе лише то, що ми справді про него, а не за-
гально про декотрих лат. священників писали).

„Правдиво напастие(?) желе! Ціла
історія церковна знає латинників роз-
личних западних народів, а в восточних
Чехів і Поляків, але до сего часу не
записала ще нігде латинників в Ру-
синів, бо руский нарід має свій руский
обряд і в католицькій церкві зве ся з
уряду: гр. кат. обряд“.

(Кс. Пйотровск в дуже помилує ся, коли
каже, що нема латинників Русинів. В Галичині

конскрипції з 1890 р. — nota bene ведена пі-
сля фальшивої польської системи, що кождий ри-
мо-католик есть Поляк — начислила таки 40 497
Русинів більше, як греко-католиків (2,831.946
Русинів, а 2,790.449 греко-католиків). До нас жи-
ди не признають ся, отже ті 40.497 Русинів —
ніхто иньший, лише латинники. А їх ми, як
варід, не сміємо відрікати ся! Відтак счита-
ли-б ми о. Пйотровского: коли не можливі
рим-кат. Русини, то чому можливі гр. кат. По-
ляки? Адже таких Зибікевичів, Черкавських, Сав-
чицьких, Ш. Костецких — і самі Поляки не
вважають Русинами! А „історія“ гр. кат. По-
ляків також не знає!)

„І жадна енцикліла напска — пише
дальше о. Пйотровский — не рішила Ру-
синів полячити — латинізувати ані теж
Поляків-латинників русчити (то вже я,
яко латинський священник, лише знаю,
як ваш писатель). Латинський парох має
отже право пастирства тільки своїх ла-
тинників різних западних народів
враз з Поляками, если котрі з них в
его парохії знаходять ся. Католиків Ру-
синів мусить відсилати до руских па-
стирів і латинізувати — ще раз кажу —
не вільно! Після народу отже йде обряд
латинський і руский. Аби пізнати, до
якого народу і обряду парохіяннин який
належить, слухав і питає парох не
его принадежної мови, але его пацерів
і молитвів. Пацери бо суть серцем жи-
тя народного кожного чоловіка. Так

На кримських виноградниках.

1.

ЖУРБА ОСМАН-БЕКІРА.

(Конець.)

Давно те минуло. Осман-Бекір добре не
пам'ятає і не тямить заповіть, як воно так ста-
ло ся, що по смерті тата їх батьківщина, по-
томий їх виноградник перейшов в руки
гиврів. Осман пам'ятає тільки, як набігли на
виноградники „собаки-гиври“, щось читали, щось
говорили... а що саме і про що, Осман не ска-
же, бо читали гиври і кричали чужою мовою,
йому не зрозумілою.

Другого дня стара неня його мусіла по-
кинути рідну садибу і з ним, в одиничком, пе-
ребрати ся в сусіди. Така журба за рідною
садибою огорнула сиротину Альму. Що дня
неня Османова ходила подивити ся на бать-
ківщину: приїде було, перейде відомий вино-
градник, вірне листок виноградник, утрє ім
на старих очах сльози, постойть біля дверей
своїх сади і підє собі почувати в чужу... Так
вона ходила, доки не пішла в могилу...

Що дня Осман-Бекір питає було неньу:
чому земля наша стала не нашою? — і чув
він що дня ту саму відповідь:

— Сину мій любий! Зоре моя зена! на-
те була воля Аллаха і його пророка великого;
же нам змагати ся проти їх волі... Аллах по-

пустив, а Шайтан поміг гиврам забрати і зне-
полити нашу батьківщину.

Осман слухав наче й спокійно, але скре-
готів зубами, дивлячись, як старі невинні руки
краєм „чадри“ витирали вогкі очи. А невинні
тихо промовляли.

— Благословенна нехай будє во іки во-
ля великого Аллаха: ми чимєв прогнівили його
і він покарав нас. Будемо молити ся, бла-
гати його, щоб амілосердив ся, вернув нам
свою ласку і виноградник. Аллах справедлив-
ний! Він помилює нас... Будемо ждати того
слухного часу...

І вони ждали...
Минув рік чи два. Час той не приходив,
а журба звалила а ніг стару Татарку... Аллах
не амілосердив ся. Молитва і сльози не убла-
гали його милосерного.

Осман-Бекір осиротів!
Провівши матір на гробовище, він завер-
нув до пані Д. і прохав взяти його за садон-
ника. За платню він не єдиав ся; він бажав
тільки одного: що дня сидіти під предківським
буком; що дня з батьківщини дивити ся на гори,
на море, доглядати батьківський виноградник
і спокійно ждати тієї бажаної години, коли Ал-
лах перемінить гнів на ласку, візвечить гиврів
і верне йому батьківський виноградник.

Осман-Бекір ждав і ждав, ждав і споді-
вав ся.

Велика була у Бекіра віра в ласку, мо-
гутність і справедливість великого Аллаха. Ос-
ман-Бекір був певен, що небагом приїде той

час, коли Аллах вижене з цілого Криму тем-
ну силу „невірних“; Крим знов поверне до сво-
їх прирозднених господарів, до „правовірних“.
Тоді і він, Осман-Бекір, стане паном батьків-
ського виноградника. А до того часу, щоб ру-
ка гивра не погавила виноградника, Осман сам
його доглядати-ме...

Літа минали, Осман працював на невір-
ного гивра, а справедливий і всемогутний Ал-
лах не слухав його щирих молитов, його бла-
гань; не творив чуда... Вже Османова борода
почала сивіти, а Аллахови байдуже його жур-
ба, його скорботи, його аліди, його неволя...
Аллах те бачить та мовчить. Мовчить і Осман-
Бекір та з надією на ласку Аллаха доглядає
чуже добро і наймитом працює на гивра, що
зрабував, зневолює його батьківщину...

Густою журбою охмарила ся Османова
твар під таких споминок і в голові у його в
роду вперше мигнула думка про Аллахову си-
лу: чи він справді всемогутний? чи справді
він справедливий?...

— Гей! ти, невіро! — гукнув за буком
голове прикажчика пані Д. — Куди ти дивити
ся? чи не позирнали тобі очи, що ти не ба-
чиш, як алоді ровносять панське добро?

Осман повагом повернув голову на го-
лове і спитав:

— Які алоді?

— Осман! не бачиш? під носом у тебе
крадуть. Он іди до пані, вона кличе тебе!

— До пані?... пані алоді?...

— Дурень ти! Не пані алоді, а до па-

як чоловік живе, поки в ній серце бє, так і народність тота в чоловіці живє, котрого народу мовою він свої пацери говорить. Єсли отже-ж лат. парох чує пацер у свого парохіянина німецький, польський або руский, то знає зараз, що він належить до народу німецького, польського або руского; тут н. пр. Німців і Поляків затримати, а Русинів до руского пароха відслати; а єсли би затримав Русина при своїй науці, тогди, хотяй би сам був Поляком, не має права ані потреби польщити Німця ані Русина, тільки старавсь ся учити і толкувати правди віри в єго народнім т. є. молитвеннім язичі, мусить також яко добрий пастир старати ся, аби мову своїх пацерів яко свою народну що раз ліпше знав і умів для ліпшого розуміння науки своєї релігії. Така задача єсть кожного вірного пароха і жадна иньша".

На се наше слово таке: Поляки лучать народність з релігією. Не входимо в те, під чім впливом, але в Галичині виробила ся гадка, що як латинник заперчає ся в гр. кат. церкві, то вже стає через те Русиним. З тої причини противили ся польські єпископи знаному загальному розпорядженню з Риму, де сказано було, що латинник може причащати ся в церкві. З тої причини лат. єпископи видали тайну інструкцію своєму духовенству, в котрій єму радили не допускати того, на що Рим дозволив. Знає се і о. Піотровський, знають се всі Русини з Дуни і Стари і інших часописів, отже годі тут говорити инакше. Польска єпархія духовна не хотіла в тій випадку згодити ся з Римом.

Щоби після мови молитов пізнавати парохів, хто они, — такої теорії ще певно ніхто не чув. Адже після неї ми повинні бути Старо-Болгарами, а всі римо-католики, тому що у них богослуженє латинське, повинні бути Римлянами. Адже Поляк через те, що по польськи молить ся, ще латинських богослужень не розуміє, а повинен би їх розуміти! Чим же єсть кожде богослуженє, як не молитвою? — Одним словом засада та не витримає і найлегшої критики.

Дальше пише о. Піотровський, що він тої засади держав ся і в церкві і в

школі; після мови молитов пізнавав народність людей. Єго парохіяни молили ся по-польськи, „отже я зараз пізнав, що єсть Поляками“, але що они очевидно крім польських молитов (тай то ще як виговорюваних!) польської мови не вміли — се обяв дуже звичайний — то кс. Піотровський учив їх і польської мови в костелі і в школах. „І то ся у вашого писателя називає фарисейством, недобрим сьвященником і нещирим римо-католиком“? Єсли мої парохіяни мовлять припадково з сусідами Русинами по руски і зрусчили свою мову, а могли би припадково сусідувати з Румунами і Німцями і могли би свою мову зрумунізувати або знімчати, то прото не стали ся ще Русинами, ані Румунами ані Німцями, бо серце їх польської народности т. є. їх польські пацери живють в них. А поки тото серце живе, поти і народність їх в них і они для народа польського, яко Поляки живють і Поляками єсть. *Res alienata clamat dominum suum.* І кождий латинський парох, котрий тут прийде пастирувати, єсли не хоче бути Юдою, і кождий уцтивий чоловік, єсли не хоче уцтивість свою посоромити санкціонованєм розбійства, повинен старати ся і помагати, аби *res alienata* вернула до правного посідателя свого. Латинський Русин — то колесо квадратове".

(Може се й не так, о. Піотровський! Возьмім приклад: Жиди молять ся по єврейськи, а кільки то жидів Польки самі зачисляють до Поляків. Чому-ж то? *Res alienata clamat dominum suum*. А що-до ревіндиковаия пропащих для національности родів, то ми би також згодили ся. Нехай повернуть ся до нас колишні Русини: Савиці, Савгушки, Діашицькі, Потонські і вся та спольщена наша шляхта зі своїми впливами і маєтками. Коли *res alienata clamat dominum suum*, чому ж Поляки не намагались ту шляхту, аби вернула до правного посідателя?.. Та в тій бо й біда, що в таких справах важне також передавченє, і коли Поляк зрусчив ся, то Поляком

до него иїяке право. А може би наші брати-сусіди означили речивень, коли в національнім язгладі наступає передавченє, до якого часу можна ревіндиковать чи Русинів чи Поляків?... Коли лат. Русин колесо квадратове, то і грек. кат. Поляк також колесо квадратове; то наші сьвященники в Ярославщині і Перемишлянці повинні собі затаїти...

А на конєнь скажемо, що після засади о. Піотровського він сам повинен бути Русиним, бо єго батько був євм. *Wiedza przędzi, jak kto siedzi* — тай небезпечно польонизацію боронити такими слабкими аргументами.

Дебата бюджетова.

На засіданю днї 11-го с. м. продовжила ся генеральна дебата над бюджетом. (Ми подаємо зміст промов поодиноких бесідників в скороченом після донесень віденьських газет і наших телеграм, а цікавіші бесіди подаємо опісля докладнїйше. Ред.) Першим бесідником був пос. Набергоф, котрий наизуочи до єлів президента міністрів звернув ся до правительства о сповненє бажань Слонївців і Хорватів. Бесідник звернув увагу правительства на несправне поступованє супротив Слонївців в Триєсті і околиці і вїне резолюцію, в котрій жадає утвореня нового староства в околиці Триєсту. Слїдуючим опозиційним бесідником був руский пос. Романчук, котрий скаржив ся на гнетє Русинів в Галичині. Мир між народами галицькими і згода між Русинами і Поляками є так само нетривожю і обманивою, як побудовані одного днї села Потемкина. Знаємо ж ієсьмох народів Австрії єсть упривілейованими лише Німці, Поляки і в часті Італїяці. З того, що Німцям зади їх чисельности, культури і значіння німецької мови треба признати певне першєнство (*Заверчення у Молодочіє*), не слїдує, щоби иньші народности уноєджуєвати. Відколи в Галичині рївноуправлені мови польська і німецька, щєла нехїть до посїдної. Найгірше стоїть Русини. Бесідник жалував ся, що Русинів поминяють при аванєі в урядх та що руске шкільництво занедбанє. Розповів ієсторію угоди з 1890 р. і дїячого перейшов до опозиції. Недодержанє приречень зі сторони правительства спонукало бесідника перейти в опозицію. Висказав ся і признанєм о змєнєних правительствах що-до поліщєня плати урядників і полєкший правєсних. Єсли би то можна було о правительство Бадєного забути, що шефом єго Бадєні, то можна би бути вдовоєним а змєнєнь правительства. Але що Бадєні єсть шефом, то правительство мусить мати знамена авторитету і безплагдностї, тож і довіри до него не можна мати. Дїятого всі стороництва, для котрих правом єсть воли і добро народу, повинні голосувати против бюджету, щоби висказати своє недошїрє. Ліберал Фуріє підїє наслуги лївиці, заявивши, що ліберали прихильні для промислу і робітничого лїтаня. Бесідник обговорюєвав справу угоди з Угорщиною, і заявив, що лївиця не хотїла би бачити змєни дуалїстичної системи на фєдералїстичну. Вїзиди бесідник заявивши, що Німці все готові до мирного пожитя з Чєхами і готові подати руку до згоди. — Молодочєк Пацак заявив в своїй бесїді, що усунєня несправєдливих відносин на Моравї є головним умовєнь сповнєнь в Чєхах. Заявивши, що Молодочєк виступав в чєскім соїмі з цілим рядом вєнесєнь в тїм напрямі, а відноєшенє Німців до них будє сканьковою, чого можна від них сподївати ся. Великою перешкодою до порозуміня Чєхів з Німцями назвав бесідник намієтника Туна, котрий своїм брутальним поступованєм з опозицію унеможливив спокійне трактованє справ. Тун не робить собі нічого з тепєрішнього правительства, бо уважає єго лише за тимчасовє. Замїєць говорити о справєдливості, нехай правительство само зробить хоч один справєдливий крок. — Іменєм руского клубу промовив пос. Вахнянин і обговорив передовєім єкспонїчєне положєнє галицького населєня, котрє прє до громадної єміграції, що змагає ся в кождий днєм. Конєчє треба усїмєні ієснованя

нїй привели влодїя, що крав виноград. . . Іди, панї тебе кличє.

— Крав? . . . нї! не крав! — байдуже промовив Осман-Бєкїр і повагом доплєтанє ся до будинку.

Панї Д. сидїла на ганку; перед нею стояло хлопцє-мєскальчє лїт 16, а попільчє в тїм сивобородий корєнастий кучєр панї Д.; він влєпанє те хлопцє тоді саме, як воно вірвало гроєу винограду.

Панї Д. почала гавьбїти Османа за недогляд.

— Увєсь виноград влодїї обїрвуть.

— Не обїрвуть — єлєгматично промовив Бєкїр.

— А се що? — докоряла панї, вказуючи на „влодїя“ і на гроєу, що держав вже в руцї.

— Нічого — відповів Осман.

— Виноград?

— Виноград.

— А се влодїй?

— Не влодїй.

— Я його до вємєського. Кличє! веди його до вємєського — гуєнула панї на кучєра.

— Панї! — озвав ся Осман-Бєкїр — не веди, не треба, пуєти його.

— Як то „пуєти“? влодїя пуєтити? він же крав!

— Не крав! пуєти, панї; не веди до вємєського; там його рїнками. . . Панї, грїх тобі будє. . . возьми є його цєню.

— У мєнє нічим заплатити! — озвав ся влодїй.

— Я влєчу! — промовив Осман.

— Не хочу я грошїй; нехай його приєрєстать!

— Панї, грїх будє! — говорять татарини — виноград не твій.

Панї аж відєкочила з свого мїєця.

— Як не мій? а чїй же?

— Бєкїрї, да мій. . .

— Гєть! — гуєнула панї на Османа і додала до кучєра: — веди до вємєського!

— Панї! грїх будє. . . Панї, прости йому! — благаєв Осман.

Кучєр повів „влодїя“ в влоєсть до вємєського начальника.

Осман рушив слїдом за ним. Твар його ще бїльшє охмарїла ся густою журбєю. . .

— Гїєври! — бурмотїв він сам собі, єкрегочучи зубами. Нарєштї плюєув і сїв на камєні над кручєю, вєставивши очі в далєкий обрїй.

Бїльшє години сидїв Осман-Бєкїр над кручєю.

— Амаа! — єкрикнув він нарєштї — нєма у тебе правди! . . . — і тихою ходою пішов до свого бука.

Нїмо посїдїв він є годину, нїмо, нотїлив ся на вємєю і вїтхув в останнє. . . Він помер на батькїнщинї.

Алушта (в Крїму) 1895.

О. Конїський.

Пєхмєкї друкарскї: В вєсєрєднїх фєйєстої на 1 сторєкї в 1. вїзидї, 9. стрїчка вїзиди має бути Чєхїрдає а другїй вїзидї, стрїчка 10 вїзиди має бути: вєсєрєднїх фєйєстої. На другїй сторєкї: в вїзидї 1., стрїчка 12: вїзиди дїл: стрїчка 3. вїзиди дїл: вїзиди дїл: стрїчка 6. вїзиди дїл: вїзиди дїл: стрїчка 4: Хамї Бєкїр. Вєсєрєднїх фєйєстої, стрїчка 4: Хамї Бєкїр.

ди різниці у лексикі. Переходячи на політичне поле, витас бесідник радо, що правительством хоче супротив національних меншостей поступати прихильно. Народи вже досить мають національних сварів і у всіх рівнозв'язних краях бажають введення подія vivendi. Бесідник заявив іменем руского клубу, що буде голосувати за переходом до спеціальної дебати, підчас котрої поставити деякі актуальні питання до правительства і піднесе заклаєння про деякі недорічності і несправедливості в найновішого часу. Бесідник пересвідчений, що правительство справедливо залагодить ті скарги. (По одержанню стенографічного протоколу ми подамо бесіду в цілій основі. Ред.) — Яко последний бесідник того засідання промовляв моравський старочех ке. Вебер в гумористичний спосіб против бюджету. Жалувався, що не ватверджено вибір Люегера, висказував перевагу Німців на Мораві і висміював гасло Баденіого: „справедливість“, описав скарги, що вимушани над войками ще дальше лущають ся. На тім перервано дебату.

Перебіг сідуючого засідання в дня 12-го с. м. був після одержаних нами телеграм такий: Перший забрав слово міністер фінансів др. Біланієскій і заявив супротив піднесеної нагаости справи пенсій урядників і їх вдовиць, що правительство зовсім агаджає ся на гадку парламенту і рішило ся підвищити платню урядників, як сего вимагають потреби поодиноких урядничих категорій; правительство внесе для одержання фондів проект. Се заряджене не має нічого спільного з політичними і агітаторськими вглядами або з виборами; наймішним доказом сего є, що правительство не внесло того проекту перед виборами. Становище урядників треба так розуміти, що они не сьуть слугами правительства, се навіть не було сказано, але що урядники мають заступати інтереси держави і правительства, між котрими нема різниці. Супротив твердження, що підвищення платні урядників не сьміє за далеко сягати, бо через то потрібно би підвищити податки, отже гнесті ще більше упадаюче різництво і індустрію, заявив міністер, що австрійська індустрія в последние десятих літ значно піднесла ся. За півтора року більших підприємств прибуло 478. Індустрія процвітає і тимкою кількох галузій, котрі терплять від конкуренції, а різництво що правда дуже лижко стоїть. Задачаю палати і правительства є відомогти різництво великими способами, але очевидно не може помочи, коли має до з елементарними випадками, як н. пр. Американською конкуренцією. Поможє реторика податкова, котра має осигнути соціально-політичну ціль, а не підвищення державних доходів. Надвизки будуть розділені між державу і край; в сям стоїть и звизни звизнене головної суми ґрунтового податку, щоб осягнути один мільон ар. для відвернення тигра. Міністер запропонує проект закону в справі розширення опусу податкового при елементарних випадках, на внесенє кожного він шне має найвишню самкцію; законів предложене закону про податок біржовий після ухвал дотичної анкети, і заявив, що в справі податку відбрижків аберас ся матеріали. Міністер фінансів підніє потребу підвищення податку провінаційного яко податкового жерела, котре можна ще використати, заявив ся за задержанем теперішньої системи податку від пива і заявив, що правительство наміряє цілковиту реторку правничих належитостей. Міністер боронив підвищення тарифів на державних залізницях, законів на сідуючий рік проект пошлчки для залізничних інвестицій і заявив, що стигнене касових готівок до інвестицій формально неможливе. Правительство наміряє в однім з сідуючих бюджетів внести плани про дальшу господарку з казовими готівками. Бесідник заявив, що він прихильно стоїть на становищі, щоб домовий податок передати краям, що евентуально стане можливим, коли доходний податок підвищити ся. Нам ще дуже далеко до того, щоб платити готівкою. Сю справу треба помалу, обережно і епіально з угореким правительством полагати. Що-до банкового питання підніє міністер, що при новім порядку в австро-угорськ

на банк. Обговорюючи угоду з Угорщиною, відпер міністер неарозумілі напасти на сусідню державу. Він кавав, що правительство мусить інтереси австрійського різництва заступати, але не треба забувати, що Австрія і Угорщина сьуть рівноправними факторами. Супротив пос. Романчука заявив міністер, що цілий кабінет стоїть вгідно за гр. Баденім. Правительство надіє ся, що палата і населене привичайють ся систематично, мати довіре до політики правительства супротив народностей, котра операє ся на справедливості. Правительство зробить все, що відповідає справедливим інтересам держави і історичним індивідуальностям. (Живі оплески). — По міністрі фінансів промавив за бюджетом Менгер, Чіані і Русе, против: Хорват Біяніні, німецький націонал Барайтер і християнський соціал Шайхер. — Пос. Менгер скавав в справі угоди з Угорщиною, що теперішня квота не відповідає дійсним відносинам і вискавав ся против жадання другої і третьої мови в Чехах, через що виключено би Німців від становлен урядників і застеріг ся против звизи між соймами Чехів, Моравій і Шлеску. — Пос. Русе скавав у відповідь пос. Пацакови, що також німецька лівниця бажає національного мира на реальній підставі. Задовольнячий стан може в Чехах наступити лише в порозуміню з обидвома великими партіями в соймі. Що-до становлення лівниці заявив бесідник: Ліберали застерегли собі повну свободу. Они будуть супротив угорської угоди з тою самою свободою і тою самою отвертостью виступати, як супротив всіх важних правительственных предложений і виборчої реформи, як они взагалі неї кроки правительства свободі і отверто критикували. — Пос. Чіані і біава правительства щасті до успокоючої акції в полудневім Тиролю і заявив, що італійські послы Тиролю не бажають ніяк розривати краю. — Пос. Біяніні скаржив ся на гнетене Хорватів. — Пос. Барайтер заявив, що національний поділ в Чехах зможе наступити введенем національних курій вческім соймі. Пос. Шайхер жадав соціальної реформи.

Сідуюче засідане заповіжено на пятницю.

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 13. грудня 1895. р.

В'їзд Е. Е. кардинала Сембратовича у Львів. У четвер дня 13-го с. м. приїхав новоіменований кардинал, галицький митрополит Сильвестер Сембратович до Львова. На двірці повитан кардинала іменем міста Львова президент міста Мохнацький, іменем сьвященства о. крил. Білецький, а в імені Становищі др. Шаравевич; від сьвятських Русинів промовив посол др. Даміан Савчак і підніс, що Русини радісно вистають закт, що вірний сьм народу, котрий стану на основі національній і перший проголосив слово Боже в народній мові, є нині вияснений до значіння першорядного в дальній судбі народу. Визини висказав бесідник надію, що кардинал Сембратович і дальше іти-ме вибраною дорогою. На те відповів Е. Е. кардинал: Слова нашого правіту гадують мене. Я відячний ще більше і за се, що з уст наших виїшли слова, з котрих видно, що спізнались ціль мого відзначення. Ви подякували пані і псареві, і тое відзначене віднесли до народу а передовсім до церкви. Я під проводом таким, в яім стоїть наш високопосол, не відмовлю мого труду. Мимо відзначення не залишу пійти в ваші ради, сьвідомий того, що служите для добра свого народу. Прийміть подяку і утірне, що буду молити Господа Бога о витривалість і благословенство для нашого труду. По тих словах поцізував ся Е. Емненція з др. Савчаком. На горі сьм. Юра повитали кардинала ремісники, цехи і пропесі. По улицях міста вятала згромадженя публіка кардинала о-кликами.

П. Омелян Попович остає ся помімо свого іменованя професором рускої мови при учитель-

ській семінарії, і на дальше на своїм становищу в раді шкільній краєвій, яко інспектор для руских шкіл народних на Буковині.

Іменоване. Суловий авскултант Василь Малиркевич іменований судовим ад'юнктом.

Відзначане. Начальник залізничних варстатів в Стрию, інспектор Маевський, одержав хрест кавалерський ордеру Франц Йосифа.

Перенесеня. Повітових комісарів Вячеслава Сельковського перенесено з Гусятина до Добромиля, Володислава Габінського з Турки до Долини, а др. Богуслава Амбровевича з Підгайців до Гусятина; концепістів намісництва перенесено: Станіслава Тебінку з Долини до Перемашля, Зенона Гласевського з Старого міста до Підгайців; практикантів перенесено: Бровіслава Висневського з Скалата до Старого міста і Михайла Верховського з Тадачева до Турки.

Вечір гімнастичний. Польське товариство гімнастичне „Сокол“ в Чернівцях уряджує в педілю 15. с. м. в салі читальні польської гімнастичний вечір, злучений з продукциями музично-деклямаційними. Програма така: Хор мішаний: Sokolom w cześć i Ojczyznę, Венявського: Kuja-wiak на скрипці і фортепьян, Кани Polskie kłowy на скрипці -- відиграє п. Аберле. Деклямація п. Домбровської. Гра на цитрі п. Келера: miatrz Sokolów i Z waszych stron (на дві цитрі пп. Келера і Бравна). Солю сьвів п-н Вайман. Хор мішаний: Za Ojczyznę (Шуберта). Другу часть програми становлять різні наприви гімнастичні. По продукциях вечірній. Початок о год. 7 вечером. Білети по 50 кр. Крісло, по 30 кр. місце стояче, продає склеп п. Г. Девинського.

Загальні збори філії тов. „Просьвіта“ в Самборі відбудуть ся дня 23-го с. м. о 11-й год. перед полуднем в комнатах „Рускої Бесіди“.

Виділ руского касина в Стрию устроює в день сьм. Николая забаву для дітей.

Нове руске товариство в Коломиї. Коломийські Русини вже давно відчували потребу руского сьпівачкого товариства. Отже громадка о-хочих Русинів і Русинок взяли ся за діло і їх заходом завязано вже „Коломийський Боян“.

Перші загальні збори того-ж товариства відбудуть ся дня 15-го с. м. в льокалі тов. „Родина“ о год. 4-й пополудни.

„Руска Бесіда“ в Перемишлях відбуде свої загальні збори дня 16-го с. м. о 12-й год. в полудне.

Загальні збори руского „Союза“ у Львові відбудуть ся 15-го с. м.

Загальні збори „Народної Ради“ у Львові відбудуть ся д. 26-го с. м. в великій салі „Народного Дому“ о год. 2-й зполудня.

В справах почтових. Задля більшого руху підчас різдвяних сьвят дирекція пошти робить публіку сям уважною, щоб 1.) на пакуках прилялявало подвійну адресу, щоб, коли одна адреса зипсе ся, заступила сі друга; 2.) при посилах товарів, що підлягають консумційному податку, подивати на адресі сьількисть того товару задля скорой експедиції.

Нова читальня „Рускої Бесіди“ буде отворена дня 21-го с. м. у Ванжівцях н. Ч.

Помер о. Іларій Попович, сьвітник консисторський і гр. кат. парох в Стрию, в 68-ім році жатя, а 43-ім сьвященства.

ТЕЛЕГРАМИ „БУКОВИНИ“

з дня 13. грудня 1895. р.

Відень. Судя прибула депутація 140 Русинів, щоб пісарени представити надужитя при соймових виборах. Антисеміти взяли їх під свою опіку і заведуть їх вечером на збори антисемітів.

Париж. Парламент ухвалив бюджет на війско і маринарку.

Цюрих. Президентом швайцарської республіки вибрано на 1896 р. президента Женеві, Лашенета.

Рим. Парламент прийняв великою більшостію до відомости завязане міністра війни в справі побити італійських війск в Аеріці.

Ціни збіжя і других продуктів.

Дня (1.) 13. грудня 1895.

	Львів.	Чернівці.
Пшениця . . . від 7.— до 7.35	від 7.30 до 7.40	
Жито " 6.40 " 6.75	" 6.30 " 6.40	
Ячмінь " 5.35 " 6.10	" 5.50 " 6.—	
Овес " 5.40 " 5.65	" 4.80 " 5.—	
Ріпак " 8.25 " 8.75	" 8.75 " 8.90	
Горох " 5.50 " 7.50	" 7.50 " 7.75	
Вика " 5.50 " 6.20	" — " —	
Льнянка " — " —	" — " —	
Біб " — " —	" — " —	
Бобик " 4.60 " 5.—	" 4.90 " 5.—	
Конюшина черв. " 30.— " 40.—	" — " —	
Конюшина біла " 40.— " 60.—	" 43.— " 50.—	
Конюш. шведск. " 30.— " 38.—	" — " —	
Кмин " — " —	" — " —	
Аниж " — " —	" — " —	
Кукуруза . . . " 5.80 " 6.40	" 5.40 " 5.50	
Хміль 40.— до 60.— збр. за кіло у Львові		
оковита за 10.000 літрів 14.25—14.75.		

В Дрібній бібліотеці, видаваній у Львові Костем Паньковським, вийшли доси сі книжочки разом чисел 13):

Байки Євгена Гребінки (10 кр.)
Маярі, оповідане Всеволода Гаршина (10 кр.)
Пролісок, поезії Павла Граба (20 кр.)
З чужого поля. Переклади Павла Граба (20 кр.)
Що то є господарність — Герінга (переклад В. Герасимовича) 20 кр.
Поезії Осипа Маковей (20 кр.)
Оферма, оповідане его-ж (10 кр.)
Твори Івана Сурика, переклад з російського (10 кр.)

Українські писання Митра Оленковича (10 кр.)
Писання Василя Кулика (10 кр.)

Останні романи Г. Сінкевича. Два відчиті М. Грушевського, читані в львівському „Клубі Русинів“. Видане Василя Лукича. Накладом ред. „Зорі“. 16°. 50 стор.

Твори Степана Руданського. Том I. Пісні. Приказки. Прислів'я. Байки. Бібліографічний покажчик. Заголовки „Сьвітомонок“. Видане М. Комара. Коштом видавця. — У Львові 1895. 16° 192 стор. Ціна 40 кр. (в портретом автора).

Кобзар Тараса Шевченка. Вибір поезій з народу. Частина друга. — (Книжка тов. „Просвіта“ Львові чч. 184—185) мал. 8° 136 стор. Ціна 20 кр.

Повістки і ескізи з українського життя — А. Кримського, появилі ся у Львові в друку. 8° Стор. I— IV+1—322.

Василь Чайченко. Байки. — Накладом редакції „Зорі“ у Львові, мал. 8° 68 стор. — Ціна 30 кр.

Чернеча республіка на Афоні — Василя Щурата (10 кр.)

Нарід в неволі (то що було друковане і в „Наділі“) — 10 кр.

Микола Палкин Ляла Толстого, оповідане 10 кр.

„ДНІСТЕР“

товариство взаємних обезпечень
у Львові,

улиця Валова ч. II,

засноване на підставі концесії ц. к. міністерства справ внутрішніх в днз 9. грудня 1891 р. ч. 22751, розпочало свою діяльність днз 15. ц. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, звернувши на засади взаємності своїх членів, обезпечує кожному члену життя і здоров'я проти всіх огнених і водних небезпечностей, а також і пожежних збитків.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожежі.

Зголошення о ухваленні акцій і місцевостях, де нема агентів „Дністера“, приймають ся.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровица число 2,

нає на складі:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодіжи, міщан і селян, редаговану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894, по 1 зр. 20 кр. за роки, а всі 9 разом за 9 зр.

— 3 пересилкою поштовою 9 зр. 30 кр. —

Вже готовий

ілюстрований буковинський православний

КАЛЕНДАР

на рік переступний

1896

Ціна 50 кр.

— (3 пересилкою 55 кр.) —

Зміст.

Календар історичний. — Календар астрономічний. — Календар церковний. — Святя рускі і римські, (червоно друковані), схід і захід сонця, сімні місяця, погода. — Календар жидівський. — Помінальний календар славних Русинів. — Дім царський.

II.

Наші гроші і важливі заграничні. — Міра і вага (нові і старі). — Телеграфічні прямики. — Почтові прямики. — Прямики залізничні. — Скалі стемальові. — Налекитість від висисів гіпотечних. — План їзди на залізницях.

III.

Для науки і забави.

Головості сьв. Івана Хрестителя. (З лірички Ю. Федьковича з новим портретом поета). — О. Єрофей Федорович. (Життєпис з портретом). — Нова устава о хованю худоби. (Популярна наука). — Як закладати крамничі? (Популярна наука). Розмова Читальника з Іваном Байдуком. — Про катастрофу рунтов. — Що людей єдина? (Поістка Д. М.). — Правда. (Поістка С. Я.). — Дещо з господарства — Ілюстрації.

IV.

Шеманизм буковинський.

V.

Оповідання.

Замовлення приймає

„Руска Бесіда і Редакция Буковини“.

Котвица

Liniment. Capsici comp.

а антики Ріхтера в Празі, загально признаний знаменитий усмирюючий лік на втиранє по цілі 40 кр. 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всіх аптеках. Просимо запитати сей загально улюблений домашній лік просто від назвою

Richtera Linimentz kotenicoю і прикупити з осторожністю, даючи флакон зі знаменитим оточенням „Котвица“, бо лише ті справді.

Антика Ріхтера

від аптеки львів у Празі.

ВИНШОВ

МОЛИТВЕННИК

виданий „Просьвітою“

в народній мові, великий, обіймаючий 640 сторін друку, найновіший зі всіх таних Молитвенників.

Молитвенник сей містить в собі: I.) Молитви щоденні ранні і вечірні. II.) З Богослуженя церковного, іменно: а) з Вечерні, б) з Повечерній малої, в) з Повечерній великої, г) з Утрени, д) Літургії сьв. Іоана Золотоустого, е) Молитви з часі сьв. Літургії. III.) Тайни покаяння і пресьв. Евхаристії. IV.) Молитви для різного віку, стану і в різних потребах. V.) Молитви в часі великого посту. VI.) Молитви на празники а) Господські, б) Богородичні, в) Святя. VII.) Молитви сполучені з відпустами, VIII.) Акафист до а) Ісуса Христа, б) Пресьв. Богородичі в) сьв. Отця Николая. IX.) Молебні до пресьв. Богородичі. X.) Тронарі, кондаки, богородичні і прокимени а) недільні, б) щоденні, в) на празники Господські, Богородичні і Святя, г) на деякі потреби. XI.) Коляди і інші пісні церковні. XII.) Місяцеслов цілого року.

Сей молитвенник дістати можна в канцелярії товариства „Просьвіта“ і в книгарні Ставропігійській і перепл. заведенню Мих. Спонарського по таких цінах:

- 1) Молитвенник брошурований — зр. 70 кр.
- 2) оправлений на-пів в полотно з однімих відтисками — „ 90 „
- 3) оправлений ціло в полотно з золотеними і відтисками 1 „ 10 „
- 4) оправлений як від 3) з додатком золотених берегів 1 „ 30 „
- 5) оправлений на-пів в шкіру з золотеними і відтисками 1 „ 10 „
- 6) оправлений ціло в шкіру з золотеними і відтисками 1 „ 60 „
- 7) оправлений як від 6) з додатком золотих берегів 1 „ 80 „

Замовляючи поодинокі Молитвенники зволати прислати на оплату пошти 20 кр.

Альбум заслужених Русинів.

Ціна 70 кр.

ТОВАРИСТВО „ПРОСЬВІТА“

при зближаючих ся іспитах в школах народних подає до відомости Сьвітла. Рад Шкільних, Виш. сьвідченників, катихетів, учителів і родичів, що книжки наклади товариства, призначені кр. Радою шкільною на премії для учеників, красно оправлені з золотеними берегами, можна купити в канцелярії товариства при улиці Вірменській ч. 2 по слідуячій ціні:

Роскати про скля крижана 20 кр. Оповіданя о життє сьв. Бориса і Гліби 20 кр. Поістка для дітей 25 кр. Сестра 15 кр. Байки 22 кр. Історія Руса ч. I. 25 кр. Історія Руса ч. II. 23 кр. Лєт і коменні 24 кр. Рєгата худоби 45 кр. Про живих і мертвих 20 кр. Веліччя Франціза 16 кр. На хресті 22 кр. Серед великого моря 25 кр. Життє сьв. великомученика і дікаря Пантелеймона 20 кр. Дрібна історія господарська, а великі гроші 20 кр. Відкриття Америки 22 кр. Найрета шкільні і поштові 42 кр. Переміщення 18 кр. Карак і Методий 22 кр. Молитвенник народний (в окладній оправі) 20 кр.

влучний оправі:

а) хрест в золотій і срібній оправі з перемі 25 кр. б) кіло оправ в золотій, березі золотій і срібній хрест з перемі 25 кр. — Молитвенник народний золотий по цілі 90 кр., 1-10, 1-30, 1-60 і 1-80 кр.

Всякі замовлення висилають ся скоро і точно.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ разом з
ілюстр. додатком „Неділя“
виноситься:
на цілий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно „ 85 „
для заграниці 15 рублів або
24 франки.

Посилкові числа по 6 кр.
в бюрі газет Л. Геровица в
Чернівцях, ул. Голубина ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу
і неділю.

Редакция і Адміністрация
„Буковини“ находить ся в
Чернівцях (ул. Петровица
ч. 2), куда всі дописи адре-
сувати належить. — Бюро
редакції отворене щодня
від 8. рано до 8. вечером

Промова посла Цуркана

в радї державній при нараді бюджетовій
дня 10. грудня 1895 р.

Після стенографічного справоздання подаємо отсе довгу промову п. Цуркана то дословно (важнійші уступи), то в докладнім і вірнім скороченню, помішаючи притім свої замітки.

Буковина — сказав посол Цуркан — то Австрія в мініатурі: має у себе трохи не всі народи і племена, які в Австрії находять ся: Волохів і Русинів, Німців, Поляків, Чехів, Словаків, Вірмен, Липован (Москалів), Мадирів, жидів, а в остатніх часах ще й завандрувавших Циганів, Мазурів, Українців (очиняючи на думку п. Цуркана Мазури не Поляки, а Українці не Русини) і т. п. Хто пам'ятає часи давнійші лперед 50 або 60 літ, той знає, що всі ті буковинські народи жили тоді в найліпшій згоді і мирі. Автохтони Румуни і Русини приймали чужинців гостинно і вчили ся від них, особливо господарства і промислу, та бажали і бажують жити з ними і тепер в згоді.

(Цілком добре сказав п. Цуркан, тільки шкода, що не вказав, хто посіяв незгоду. Незгода настала через те, що президент Австрії віддав в руки Румунів церков і сойм, через сумної пам'яті преа. Кравса, через пок. митрополита Мораря-Андрієвича, одним словом через румунську загорілість і ненасатність).

Але відколи дотеперішні правительства — говорив п. Цуркан далше — стали після принципу divide et impera брати в оборону Русинів против Волохів, Поляків против Німців, Українців против буковинських Русинів (?), перших ставити више і против других юдити, — настала по обох сторонах ревнивість, зависть, розгоріла ся борба і зовсім пропало мирне пожитє, котре може правительство досягнути лише строгою справедливостю.

Отже позвольте мені, панове, сказати, якої справедливості, сеї основи держави, уживали і уживають в Буковині против ріжних тамошніх народів, особливо против автохтонного населеня краю на всіх полях адміністрації.

Німецька просьвіта.

Найвищою задачею правительства єсть піднесення осьвіти і гаразду народу. А нарід може легко і успішно просьві-

чувати ся лише в рідній мові, через що й засновують ся в цілій державі: ріжні школи з викладовими мовами народними. У нас на Буковині, де найбільше Русинів і Волохів, здавалось би, що найбільше повинно бути руских і волоских закладів виховуючих. Тимчасом дивним дивом у нас має ся річ зовсім инакше. Для малочисленних Німців кромі німецьких народних шкіл існують на Буковині три німецькі гімназії, німецька реальна школа, німецька промислово-торгівельна школа, німецька господарська середня школа, німецька семинарія учительська і німецький університет. А Волохи і Русини кромі народних своїх шкіл і однієї школи виробів з дерева (з волоским і німецьким язиком) мають лише паралельні румунські класи при сучавській гімназії, і то удержувані з релігійного фонду; а впрочім не мають ні одної середньої або промислової школи, а навіть учительської семинарії свої! змиме просьбі і Русинів і Волохів. А то-ж найбільша неконсеквенція і недорічність, в німецькій педагогії виховувати волоских і руских учителів!

Питаю ся, що сказали би Поляки, Чехи і п., коли би їм дано німецькі педагогії для виховування чеських або польських учителів, або що Німці сказали би, як би їм дано румунські педагогії для німецьких народних шкіл? Отже не диво, що при такій недорічній організації просьвіти не може поступати успішно. Дивно, що міністерство просьвіти зносить, а навіть підтирає такий стан.

Сучавська гімназія.

Ще більше буде видко несправедливе поступованє правительства з буков. Волохами, коли вам скажу, що замкнено приступ волоскій молодіжи до православної сучавської гімназії. Ся гімназія заложена з правосл. рел. фонду, була спершу призначена лиш для самих православних, але задля недостачі молодіжи приймаю снєршу і неправославних. Відтак, коли число молодіжи зросло, замість не приймати неправославних до сеї конфесійної гімназії, правительство отворило при ній паралельні румунські класи. Молодіжи прибувало щораз більше, так що треба було вибудовати новий будинок.

Сего року до 1. волоскої паралельної класи прийнято 93 учеників. Годі було помістити їх в одній класі. Дирекція гімназії просила краєву раду шкільну о раду. Аз 12-го вересня приїхав інспектор

краєвий Тумлірж до Сучави і казав 13 православних, уже прийнятих студентів першої класи вичеркнути із школи. Отже тим волоским дітям відібрано можливість учити ся в матерній мові, але Німці — мають аж три свої гімназії! З того бачите, як оправдані були просьби Волохів о заснованє нової румунської гімназії в Чернівцях і як по мачошиному обходять ся з автохтонами.

Тут посол Цуркан розповів ширше історію виключеня тих 13 учеників з сучавської гімназії, буцім для того, що не в час зложили іспити і не були відповідно приготовлені. На отворенє другого відділу 1. класи було би найшло ся місце в новім будинку гімназії, але до того не допущено. І учителі були би найшли ся. І може-ж у нас бути мова о справедливості?!

Шкільні інспектори.

Мало того, мої панове! Ви здивуетесь, коли почуете, як у нас на Буковині дбає ся о народну просьвіту. Думаю, що в цілім цивілізованім сьвіті нема краєвих інспекторів шкільних, котрі не вміли би краєвих мов! Лише у нас, де є три краєві мови, таке буває. Спроваджують з Відня або з иньших німецьких сторін Німця на інспектора, котрий уміє лиш німецьку мову, хоч на Буковині є свої люди, що вміють всі три краєві мови і могли би подібне становище зайняти, п. пр. радник шкільний Існескул і Клявзер, директор сучавської гімназії Рєшта і п. Хоч за ними послаи вставляли ся в міністерстві просьвіти, се не помогло. Отже й маємо ми краєвого інспектора, котрий не знає ні волоскої ні рускої мови, через що не може совістно сповняти свого уряду. Але що ему не достає в освітаню, то докладає ароганцією і нарушуванєм закона. Сего року при іспитах кваліфікаційних одну кандидатку не апробовано з волоскої мови. Тимчасом інспектор Тумлірж разом з иньшими членами комісії, не знаючими волоскої мови, кандидатку апробував. Се піднесла одна місцева часопись. Тоді інсп. Тумлірж вивів дисциплінарне слідство против цілої комісії іспитуючої о нарушенє тайни урядової — і се слідство на нічм скінчило ся, бо сам інспектор був винен.

Ви спитаєте, панове, як же зарадженно тому лиху, що краєвий інспектор не вміє краєвих мов? Зарадженно тому легко, хоч з коштами для державного скарбу. Додано єму до помочи двох інспек-

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 14. грудня 1895. р.

Міністерство просвіти затвердило рескриптом з 8/12 1895. Ч. 8.614/1894 „Виймки з народної літератури українсько-руської XIX. в. Ол. Барвіньського, Ч. I. 2 видане 1893 р. ц. 1 зр. 50 кр. до ужитку в середніх школах на Буковині, в котрих учать рускої мови. Затверджене для семинарій учительських небавом вступити.

Пос. Барвіньський був між иньшими дня 9. с. м. на обіді цісарським. Підчас церквя розмовляв Цісар довгий час. Передовсім згадав про кардинала, на що п. Барвіньський замітив, що се відзначене для рускої церкви мають Ру- ськи завдичити милости С. Величества. Цісар відповів, що пала радо пристап на предложене його, щоби додати рускій церкві більшого блеску. Витак розинтунав ся Цісар про подорож до Яну. На останку згадав про соймову сесию. П. Барвіньський замітив, що сойм буде мусів тепер певнично зробити щось для поправн долі селянства, котре вельми зубожіло і тому громадно переходить з краю. Цісар виразив здивованє, що знає до Бразилії емігрують, де климат забійчий для наших людей. На се відповів п. Барвіньський, що товариство сн. Рафаїла зробило похибку, справлявши еміграцію в сю сторону, і аж піз- ніше бачило, що се було похибка. Цісар замі- тив, що й агенти мусать причинати ся до того. П. Барвіньський відповів, що неперечно й агенти водять в блуд наших селян темних і викупову- ють за безцін добро їх, однак богато сирене лю і нужда економічна нашого селянства, котре се німе собі дати радч і грядить спасєня за морем.

Невдяка п. Цуркана. Наші читателі довідатимуться з нашого устугу сего числа, що по-сом Цуркан в раді державний напад на Русинів-вародовців. Їмуповинен був відповісти виступник буковинських Русинів в парламенті, др. Волян. Та ба, їмупотер і взагалі ніколи не приходило на думку боронити рускі справи. Так отже мусів пос. Цурканови відповідати галицький Русин, пос. Вахнянин. Відправа була знаменита, бо операла ся на урядово сповістатованих датах. Пос. Вахнянин відперстро інсинуації о. Цуркана, кидані на поодвоких Русинів і на особу нашого поета Федьковича. Такої відправи не надіав ся очинидно пос. Цуркан і, попросивши о голос, накинув ся на пос. Вахнянина — як нам телеграфують — в нечепний спосіб, так що президент палати покликан пос. Цуркана два рази до сорядку, а коли й се не мало впливу на бєсідника, відобраз їмупголос. Пос. Цуркан відкинунув ся до парламенту, але парламент одобрив крок президента. І так о. Цурканови не адало ся добути собі слави у Волохів.

Питанє. По повороті рускої депутації в Риму допитали ся в „Галичанин“ неправдиві всти о тім, будьто би о. Йосиф Сембраторич хотів фотографувати ся з п. Барнінським разом, а нард. Рампола мав сказати п. Барнінському, аби краще виступав свій нард. . . . Такі „чужности“ зі сторони двох достойників віддали ся нам всім підозрілі і ми дивували ся, відки „Галичанин“ має такі інформації, хто так складно вміє легенди складати. Ми в досі не маємо певности що-до автора і тому осмілюємо ся єшитати кривошанина львівського Бачинського, чи не міг би він нам сказати, хто се писав?...

ЖНОЧИЙ КРУЖОК в Коломиї устроїв в середу
дня 18-го с. м. в салі Баси щадничої збірану
ще дітий зі сьвітаня і діточого оперою „Кола
Мрія“.

Ще про черновецьку панаму. Наші читачі і прагалиють собі привесити наші вісті, що чер-
новецькому радистові громадському д-рові Бах-
леву какадують, мов би він дов'ся ...
д-р Бахтев боронився, що він в цій справі
нічого неспівний, і поклався на арешти на ...
ігра Реліж, хотів знає, хто борджував ...

куплювати всіх радних. В сій справі доносить Gazeta Polska з довірочного засідання черво-
вещкої міської ради: Бурмістр відчитав лист ін-
жинера підприємства каналізаційного Редля в
котрім стоїть, що інженер не пригадає собі іме-
ни того пана, котрий ему радив підкупити рад-
них міських, даліше, що др. Вахтель має в сій
справі цілком чисті руки і не потребує зовсім
да інжинера Редля покликувати ся. Описля об-
говорювано поступоване дра Вахтля дуже непри-
вально, що в місті цілком отверто голосить. Др.
Вахтель не був на засіданню, отже сю справу
зможе роз'яснити аж на слідуєчій засіданню.

Про віденські вибори громадські доносять W. A. Zt., що вибори уже на день 15-го с. м. будуть розписані. В таборі лібералів приготують ся вже також до виборів і надіють ся, що вибори впадутъ сим разом користнійше для них.

На смерть. Перед судом присяжних в Чернівцях відбула ся розправа против 27-літнього Стефана Ткачука з Петрівців о убійство своєї тещі. Суд засудив обжалованого на кару смерти через повішенє. Заступник обжалованого зголосив протест неважності.

Підроблені банкноти. З Тривесту доносять, що в Удіне узявизла поліція три особи, а то агенти Людіка Мусіга і Івана Бертолетті та господаря Дьялкетто за запущкане в обіг підроблених 50-гульденових австрійських банкнотів.

Згорів в підложеннім огню одиночий 24-літній син начальника громади Збоїська під Львовом. За півніем, котрий підложив огонь під столом, в котрій спав син начальника, пошукує жандармери.

Смертельність в Австрії в 1894 році. Після спалаху видного недуга санітарним відділом австрійського міністерства справи внутрішніх умерло в цілій австрійській державі в 1894 році 715. 188 осіб, т. є. о 25.177 осіб більше як в 1893 році. Взагалі рік 1894 визначався значною смертельністю, бо від двадцятьох літ лише три роки перевищили его щодо смертельності, а то: рік 1873-ий, в котрім померло 802. 273 осіб, рік 1890-ий з 719.289 помершими і рік 1892-ий, в котрім було 721.260 випадків смерті. До збільшення смертельності в 1894-ім році причинила ся передовсім холера в Галичині і Буковині, на яку померло о 7950 осіб більше як в році 1893 і кір, що пожер о 6.732 жертви більше, як в попереднім році. Збільшилась також смертельність на дватерію, а натомість о много менше випадків смерті було на тиф і на віспи. На віспи умерло в згаданім році в цілій Австрії 2.506 осіб, а з того в самій Галичині 2.045. В чотирьох провінціях австрійських не було ні одного випадку віспи.

Борба против президента Франції Фора.
Кілька париських газет оголосило одного часу статі під заголовком: „Таємна родина Фелікса Фора.“ Статі ті називали велику сенсацію, бо они мали на цілі спровокувати Фора до димісії. Та показало ся, що Фор властиво поступив собі свого часу як честивий чоловік. Справа йшла ся так: В 1841 р. оженив ся адвокат Бейо з панною Ліно. По сімох місяцях протайнивав він її масток, а сам втік. Пані Бейо дала ся від него судово розлучити; два місяці по его утілі породила она дівчинку, котру старанно виховувала. Та дівчинка стала ся онця женою Фора, котрий зачинив що его наречена не відповідає за провини барона. Ворожі газети кажуть, що президент рену-блюн не повинен мати за жену доньку злочинця. Однак сенат і парламент вислазали президента своє поважане і про или не звертали уваги на такі клевети.

Ювілей вилок. Сего року минує 900 літ від хвилі, в котрій почали ся вилки уживати по Європі. В осін 995 р. — як пишуть старі невенетські хроніки — відбули ся у Венеції заручини сина дожа. Петра Осеоля, з візантійською княгинею Аргілею, сестрою східно-ромського цесаря. Підчас коли у Венеції до тої хвилі брали їструви просто пальцями, ужинали княгиня Аргіля при обіді весільним двораменим вилок і золотої ложки. Для Венеції ложка не була новою.

але вилок зовсім не знаво. Від тоді зачали дами
наслідувати княгню, і хоч уживане вилок при-
ходило їм трудно, той звичай вкорінив ся з ча-
сом у виспім венецкім товаристві. Як звичайно
при новости, не бракло і тоді противників но-
вого звичаю, котрі уважали его сьмішним і шкід-
ливим. Минуло кілька століть, поки вилок роз-
повсюдили ся у Венеції і по інших італійсь-
ких містах. Аж в епої ренесансу, около 1360
р. стало уживане вилок звичаєм у Флоренції
і інших містах. У Франції находимо першу
згадку о вилках в 1379 р., в списі королівської
кухні. Модою стало оно у Франції аж 1550 р.
До Англії привіз вилок з Венеції подорожний
Борджате в 1608 р. Загальне уживане вилок на-
ступило аж при кінці 17-го віку.

ТЕЛЕГРАМИ „БУКОВИНИ“

з дня 14. грудня 1895 р.

Відень. Буковський сойм скликаний на день 10-го січня 1896.

Відень. (З ради державної) Вчора продовжено генеральну дебату над бюджетом і закінчено її. Пос. гр. Вурмгранд подав перегляд повстання і упадку коаліційного міністерства і підніє, що поза парламентарне, міністерство має в Австрії повне право ієтнованя, бо населене Австрії радо бачить над собою урядників. Бесідник якаує на те, що підчас коаліційного міністерства маловажне питанє в шкільництві довело до упадку парламентарного міністерства. З того може теперішнє міністерство, котре не є парламентарне, висувати, як сильно буде сполучена лівця обороняти австрійських Німців. Генеральний бесідник „против“ пос. Кайцль заявив в справі угоди з Угорщиною, нехай правительство заявить Угорщині, що ціле населене Домитавщини чуже є дотеперішною угодою гнетением і вивискуваням. Партия бесідника бажає відновленя чеського державного права не на перекур і для гнетєня Німців в Чехах, а противно при помочи Німців. Іде о розвиток, котрий лише помалу може наступити. Бесідник підніє конєчність управлєня язикового питаня. Генеральний бесідник „за“ пос. Бер уважає заведєне пятої курії в загальним правом голосованя за одинокую дорогу до теперішнього рішєня справи виборчої реформи. Що-до угоди з Угорщиною партиа бесідника не бажає, щоби розірвано звязь між обома половинами держави, а противно, щоби она зміцнила єя для добра держави і обох половин держави. Що-до чеської угоди, то жадає, постанєні молодоческими бесідниками, такі, що на них лише з тяжкою бідою можна би згодити єя. Рішенє чеського питаня є условно конєчне. Від рішєня президента міністрів великих питань буде залежати становище сполучєної лівці до правительства. — По сій бесіді наступили спростованя, почім генеральний реферєнт пос. Щєпановскій підніє, що підприємства в Австрії борять єя не лише з річевими і технічними трудностями, але також з опікунчою системою. Єя опіка спиняє розвиток індустрии і піддержує капіталам, бо подає ієтнующим вже підприємствам рід монополію. Опієля рішенє перейти до спеціальної дебати.

Лондон. Парламент открыт на день
11-го лютого с. р.

Царгород. Английский і итальянский другий
стаціонний корабель. вже вчора прибули; со-
годні зраня після французский, а вечером ав-
стрийский.

Ціни збіжжя і других продуктів.

Дня (2.) 14. грудня 1895.

	Львів.	Чернівці.
Пшениця . . . від 7.— до 7.35	від 7.30 до 7.40	
Жито " 6.40 " 6.75	" 6.30 " 6.40	
Ячмінь " 5.35 " 6.10	" 5.50 " 6.—	
Овес " 5.40 " 5.65	" 4.80 " 5.—	
Ріпак " 8.25 " 8.75	" 8.75 " 8.90	
Горох " 5.50 " 7.50	" 7.50 " 7.75	
Вика " 5.50 " 6.20	" — " —	
Льнянка " — " —	" — " —	
Віб " — " —	" — " —	
Бобик " 4.60 " 5.—	" 4.90 " 5.—	
Конюшина черв. " 30.— " 40.—	" — " —	
Конюшина біла " 40.— " 60.—	" 43.— " 50.—	
Конюш. шведск. " 30.— " 38.—	" — " —	
Квиби " — " —	" — " —	
Аниж " — " —	" — " —	
Кукуруза . . . " 5.80 " 6.40	" 5.40 " 5.50	
Хміль 40.— до 60.— злр. за кильо у Львові	оковита за 10.000 літрів 14.25—14.75.	

В Дрібній бібліотеці, видаваній у Львові Костем Паньковским, вийшли досі сі книжочки равом чисел 13):

Байки Євгена Гребінки (10 кр.)
Маларі, оповідане Всеволода Гаршина (10 кр.)
Пролісок, поезії Павла Граба (20 кр.)
З чужого поля. Переклади Павла Граба (20 кр.)

Що то є господарність — Герінга (переклад В. Герасимовича) 20 кр.

Поезії Осипа Маковей (20 кр.)
Оферма, оповідане его-ж (10 кр.)

Твори Івана Сурика, переклад з російського (10 кр.)

Українські писання Митра Оленьковича (10 кр.)
Писання Василя Кулика (10 кр.)

Останні романи Г. Сінковича. Два відчиті М. Грушівського, читані в львівському „Клубі Русинів“. Видане Василя Лукича. Накладом ред. „Зорі“. 16°. 50 стор.

Твори Степана Руданського. Том I. Пісні. Приказки. Прислів'я. Байки. Бібліографічний показчик. Заголовки „Світломовок“. Видане М. Комара. Коштом видавця. — У Львові 1895. 16° 192 стор. Ціна 40 кр. (в портретом автора).

Кобзар Тараса Шевченка. Вибір поезій для народу. Частина друга. — (Книжка тов. Просвіти). Львові чч. 184—185) мал. 8° 136 стор. Ціна 20 кр.

Повістки і ескізи з українського життя — А. Кримського, появили ся у Львові з друку. 8° Стор. I— IV+I—322.

Василь Чайченко. Байки. — Накладом редакції „Зорі“ у Львові, мал. 8° 68 стор. — Ціна 30 кр.

Чернеча республіка на Афоні — Василя Щурата (10 кр.)

Нарід в неволі (то що було друковане і в Неділі) — 10 кр.

Микола Палкин Льва Толстого, оповідане 10 кр.

„ДНІСТЕР“

товариство взаємних обезпечень у Львові,

улиця Валова ч. II,

засноване на підставі концесії ц. к. міністерства справ внутрішніх з дня 9. грудня 1891 р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, опертий на засади взаємності своїх членів, обезпечує кожне членство і надбавки проти яких оговані під найкращими умовами і починаючи з кожної найкращої премії.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошення о членстві агента і місцевості, до яких агенти „Дністра“, призначають ся.

РІХТЕРА

„якірні коробки з камінчиками до будови“

Ще в тепер не досягнені: суть вони найлюбленішим подарунком різдвяним для дитини трилітньої. Вони дешевші, як кождий иньшій подарунок, бо тривають много літ і їх можна навіть по довсім часі доповнити і збільшити. Нефальшовані

якірні коробки з камінчиками до будови

суть одинокою забавкою, котра знайшла у всіх краях одноголосну похвалу і котру всі ті, кознають, з переконання дальше захваляють. Хто

сего, в своїм роді одинокого способу забавного і інтересуючого ще не знає, той нехай як найскорше замовить від підписаної фірми новий ілюстрований цінник і там прочитає усі дуже користні письма і справозданя. — При закупленню прошу жадати ласкаво виразно: Ріхтера якірні коробки з камінчиками до будови і відкинути кожду коробку без нашої фірми і марки „якір“ яко фальшиву. Нефальшовані якірні коробки з камінчиками до будови можна набутти за 35 кр., 70 кр., 80 кр. 5 зр. і вище у ВСІХ ВИДНІЙШИХ СКЛАДАХ ЗАБАВОК.

НОВІСТЬ! Ріхтера забавки терпеливості: Яйце Колумба, громозвід, хрестолом, загадка круга, головолом, Пітагорас і т. д. — В нових зошитах поміщені й задачі для подвійних забавок. Ціна 35 кр. від штуки. Лише з правдивою маркою „якір“.

Ф. А. Д. Ріхтер і Комп.

перша австрійсько-угорська ц. к. упринціпована фабрика коробок з камінчиками до будови.

ВІДЕНЬ. I. Nibelungengasse Nr. 4.

Rudolstadt, Altem, Rotterdam, London E. C., New-York.

Вже вийшов

ілюстрований буковинський православний

КАЛЕНДАР

на рік переступний

1896

Ціна 50 кр.

(З пересилкою 55 кр.)

Зміст.

Календар історичний. — Календар астрономічний. — Календар церковний. — Святі рускі і римські, (червоно друковані), схід і захід сонця, сідмий місяць, погода. — Календар жидівський. — Помінальний календар славних Русинів. — Дія цісарський.

II.

Наші гроші і важливі заграничні. — Міри і ваги (нові і старі) — Телеграфічні привіси. — Почтові привіси. — Привіси жидівські. — Скалі стемльові. — Належитість від напів г.потечних. — План іди на зеліницях.

III.

Для науки і забави.

Головостіки сьв. Івана Хрестителя. (З лірички Ю. Федьковича з новим портретом поета). — О. Єрофтей Федорович. (Жителісь з портретом) — Нова устава о хованню худоби. (Популярна наука). — Як закладати крамницю? (Популярна наука). Розмова Читальниці з Іналом Байзужини. — Про катастрофу рунтою. — Що людий єднає? (Повістка Д. М.) — Правда. (Повістка В. Я.) Дещо з сьосподарства — Ілюстрації

IV.

Шематизм буковинський.

V.

Оповідання.

Замовлення приймає

„Руска Бесіда і Редакція Буковини“

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях.

улиця Петровица число 2,

має на складі:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодіжи, міщан і селян, редактовану Омелином Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894, по 1 зр. 20 кр. за роки, а всі 9 разок за 9 зр.

— З пересилкою поштовою 9 зр. 30 кр. —

Котвиця

Liniment. Capsici comp.

з антики Ріхтера в Празі, загально признаний знаменитий усмирюючий лік на втирані: по ціні 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всіх антиках. Просимо жадати сего загально улюблений домашній лік просто від назвою

Ріхтера Liniment з котвицею

і прикласти з осторожністю до шкіри фаліки зі знаменним котвицею „Котвиця“, бо лише ті правдиві.

Антика Ріхтера

від позначки знамен у Празі.

ПРАВДА

ВІСТНИК

політичн, науки і письменничтв, виходить двічі в місяць по ціні на рік 4 зр., на рік року 2 зр., на чверть року 1 зр.

У Львові, улиця Академічна, ч. 8.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ разом з
ілюстр. додатком „Неділю“
випливає:
за цілий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно „ 85 „
для заграниці 15 рублів або
24 франків.
Поодинокі числа по 6 кр.
в бюрі газет Л. Горювца в
Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу
і неділю.

Редакция і Адміністрация
„Буковини“ знаходиться в
Чернівцях (ул. Петровича
ч. 2), куда всі дописи адре-
сувати належить. — Бюро
редакції отворене щодня
від 8. рано до 8. вечером

Схаменіть, ся люди!

Дня 20-го січня 1883 писав москов-
фільський денникар Орест Авдиківський зі
Львова до другого московфіла (подаємо
лише уривок в перекладі): „З „Нового
Пролома“ ч. 1. Ти бачиш, о що нам іде; нам
іде о консолідацію партії, котра має на-
ціональне об'єднання всіх русских на цілі.
Пропусти тебе о сотрудицтво. Що-до мо-
ви, то ми поки-що пишемо своєрідним
галицьким жаргоном, чому? не потрібно ка-
зати. Русини у Львові заняті те-
пер організацією своєї пар-
тії; чи їм се удасть ся, зале-
жить від нас всіх, від мене,
від тебе і н.

Переклад сего уривку з письма Ор.
Авдиківського дослівний; а оригінал бу-
де в свій час оголошений.

В цвітні 1892 року Григорій Кун-
чанко розіслав по Росії автографовану
відозву (з дати: Відень 24. цвітня 1892
р.), в котрій ззивав усіх прихильників
об'єднання, щоби підняли і по-
магали засновувати в Австрії
товариства, котрі мають на
цілі против ділати руским
(народним) товариствам і ши-
рити тенденції, прихильні
Росії.

Оригінал автографований, одержаний
нами з Петербурга посередно від одного
члена славянського благотворительного ко-
митету, оголосимо небагом. Сам Кунчан-
ко не сьміє вго автентичність перепи-
сати; а коли се зробить, то скаже лож! Гово-
римо се наперед.

Поки-що є два документи вистар-
чають нам для доказу, що московфіли
сьвідомо, безлично і з усею силою стара-
ються не допустити до того, щоби на-
родовці зорганізували ся. І їм се уда-
ся. Ми мусимо се отверто признати їм,
хоч заразом знаємо, що сей наш нумер
„Буковини“ московфіли предложать, ко-
му треба, яко залучник, доказуючий їх
успішну роботу, з просьбою о дальшу
поміч.

В тій роботі несвідомо помагають
їм пп. Романчук і Олесницький разом з
цілим своїм штабом опозиціоністів. Ми
кажемо рішучо, що вся їх акція пови-
борча разом з московфілами піде в хо-
сен лише московфілам і скрінить їх; са-
мих же опозиціоністів народо-
вських ослабить до самої основи. В цілій повибор-
чій акції опозиціоністів ішли все горою
московфіли, они передовсім бажали віча.
они передовсім бажали депутації до ці-
саря, они зводили безнастанний крик
рознуки, они збирали гроші на видане

брошури про надужитя виборчі, они за-
няли ся зложенем депутації, они ви-
правляли її з радостію промовами у
Відень, они тепер пишуть про сей „по-
двиг“ найбільше, бо они мають на
цілі, аби народовці ослабили
не зорганізували ся, так як сю-
діль мають при кожній своїй роботі на
увазі.

Коли би депутацію були висилали
самі народовці, ми не мали би нічого
закинути; коли-ж нею зняли ся голов-
но московфіли, то ми заявляємо, що та
депутация не сьміє промавляти в іме-
ни руского народу! Коли-ж она нині я-
вить ся перед лицем монарха і буде го-
ворити в імени Русинів, то сим надужит-
я довіря цілого народу! А що гірше, сей
„подвиг“ ані трохи не злучить і не скон-
солідує народовців.

Засліплені перепавші кандидати на-
родовці спомогли своєю акцією мо-
сковфілів, а своїй партії не придбали ні-
чого!

Будем же тепер бачити, чи по сій
невдачі ще люди не схаменуть ся!

В справі сєї депутації пишуть нам
з Відня: „Дня 13-го грудня вечером
прибула сюда руска депутація з про-

1) Російські цигани.

Етнографічний очерк Н. Г. Штібера.

—о—

Горювці історичні відомості про циганів вклялі.

Близько п'ятьох літ тому назад, в р. 1417
появився в Німеччині, на берегах ріки Лаби,
новий несподівано, нестра товпа людей, що
покривала своє тіло нужденними лахманами.
На чолі тей товпи йшли в дорогах, чедурних
костюмах провідники, котрі прозивали себе
царями і графами Малого Египта. За товпою
котились теляти, в котрих сидли жінки і
діти. Тими привільцями були цигани, о ко-
трих до того часу ні один нарід західної Евро-
пи не мав понятя. Они воказували город-
ским властям охоронну грамоту, одержану від
би то від цесаря Жигмонта, в котрій наказу-
вано всім підданым сьвятої римської держави
давати приют тим нещасним скитальцям.

Крім сего розказували они про себе вся-
кі легенди: одні напевнявали, що они приишли
з Малого Египта, звідки їх прогнали за гріхи
предків, котрі не хотли прийняти Христа і
Марію з дитиною Ісусом, утікаючи перед лю-
тостями Ірода, а що їх Бог осудив на вічне
скитальство; другі твердили, що пана і євн-
сконі вложили на їх предків семилітне скиталь-
ство задля того, що они віднали від правдивої
християнської віри.

В протягу наведеного вчеше року звиді-
ли они Люнебург, Гамбург і Любек. Слідую-

чого року появили ся они в Швайцарії під
проводом одного цигана, котрого прозивали
египетським князем Михайлом. Там розложив-
шись великим табором коло самого Цюриха
ширили дальше ті самі легенди про причини
свого скитальства.

За сьм продерлавсь товпа циганів до Іта-
лії під проводом якогось начальника, котрого
прозивали палестинським королем Андрієм. Звід-
ти завернувшись до Парижа, а потім перейшла
в Баварію.

По році 1438. починають цигани гуетими
масами находити в Німеччину, Францію, Іта-
лію, Іспанію, а в початок XVI. віку появи-
ють ся в Польщі, Англії і Швеції.

Як стверджує історія, всі народи азіатські
вдирали ся в Европу з цілями воєвничими,
заборчними. Одні цигани приишли до Європи
без всякої мисли завойовати кого будь, або
підчинити під себе; при тім однаков: не мали
і они охоти піддавати ся кому будь, тратити
свою особисту свободу, а вживати ся з чужим
народом. Своім нужденним, нещасним видом,
будили они в серцях Европійців співчутя. Жи-
тели приймали їх межн себе, князі володичі
надавали їм особні грамоти; а молдавський
князь Александер Добрий надав їм право „ко-
ристуватись водою і водою для житя і до-
бувати без перешкоди огонь для пикювання
желяза“.

Не довго однаковж тривали ті дружні
відносини з циганами жителів Європи. Пока-
залось скоро, що та зайшла племя живе об-
манством, злодіством, грабежю. Жители від-

вернулись від тих „каючих ся грішників“, а
звернулись в жалобах до властей. Тоді нача-
лись переслідування циганів, наперед в Німеч-
чині (1497 р.) потім в Іспанії, Франції, Англії,
Молдавії, Волощині, Польщі і Угорщині. Пра-
вительства почали ханатись острим, навіть лю-
тим способом проти них. Заказано пускати їх в
границі держав. Тих, що не слухали розпоря-
джень властей, січено до крові, голено їм бо-
роди, волосся, виривано ніздрі і в таким виді
прогонювано поза границі держав; котрі за-
вжались а вигнати повернути, тих палено пу-
блично без помилування. Бувало, що много ци-
ган, гонених звідусюди, не находилих нігде
спокую, вимучених голодом, являло ся добро-
вільно перед властями і просили, щоби їх
спазити.

На циганів перестали дивити ся, як на
людей. В некоторых сторонах Європи особи,
приналежні до упримілеюваних людей, полю-
вали по проету на циганів для забави: устро-
ювали на них облави, тровили собаками, по-
стрілювали і убивали. В Угорщині жилось ци-
ганами якийсь час відносно свободійше і
легше, ніж в других державах західної Евро-
пи. Там принимали їх в військову службу, а в
1559 р. поручив їм угорський полководець Пе-
реш оборону одної кріпости, що називалась
Нодь-Іда. При тім зайшов слідуєчий, не безін-
тересний епізод: Цигани боролися поручену
їм кріпость незначайно хоробро так, що по-
рог почав уступати. В ту саму хвилю один
циган, чи то в пориві радости, чи то з легко-
душности, крикнув до ворога з кріпостної сті-

тестом против последних выборов до галицкого сойму. Число депутатов подают на 220 людей. На чолі депутації стоять побіч о. Озаркевича, Телішевського, Олесницького і др. не лиш Рожанковський і Король, але і Павенцький з Марковом. Вечером явились до 40 депутатів на антисемітських зборах в Гернальсі. Люеґер і Шайхер прирекли (!), що займуться рускою справою, як лиш самі побідять (?). Коли се стане ся, годі наперед сказати. Але пос. Романчук має до них більше довіря, як до всякого правительства і палати посольської. Люеґер жадав знов, щоб Русини піддержували його справу, наколи они побідять. Депутацию руску прийме цісар. Правительство не противить ся, чтобы депутаты (в малім числі) представили монархови ті кривди, яких дізнали при соймових виборах. Депутати являть ся мабуть дня 16-го с. м. перед цісарем, котрий — як нам сказано, — о цілій справі має точні інформації“.

Нині одержали ми таку телеграму з Відня в справі депутації: „Президент міністрів прийняв вчора кількох відпоручників рускої депутації незвичайно прихильно і заявив їм, що по перегляді просьби і прошамятного письма, котре депутація хоче цісареві вручити, цісар сьогодні прийме шість членів депутації. Президент міністрів радив вислати яко депутацію двох священників, двох селян і двох з інтелігенції“.

Положене в парламенті.

(Дописъ „Буковина“).

Відень, 14. грудня 1895.

Вчера, по п'яти днів, покінчено загальну розправу бюджетову. Представителі всяких на-

ни: „Коби то в нас був порох, ни не так легко тогди уступили би!“ По так сердечній заклині ворог підступив знов під кріпость і здобув її.

Коли я початку жилось угорським циганам легше і вільніше, ніж в других європейських державах, то в часом носинались на їх голови і в Угорщині страшний кар. Людейка злоба проти циган дійшла там до безглуздяности. В 1782 р. було приказано після розпориження угорських властей убити 45 осіб обох полов, підозрілих о людодство. Почалося жорстоке слідство. Циганів питали, де они поділи убитих людей. З болю і муки страшною крикнув один циган: ми в'їли їх. Сего виклику досить було, щоб всіх 45 обвинених засуджено на смерть і засуд сповнено. Незадовго показалося, що всі ніби убиті циганами, були живі і зовсім здорові — а нещастні цигани стались жертвою людської безглуздяности.

Забобони, які панували серед західно-європейських народів в середніх віках, не зістали без впливу на долю циганів.

У Іспанії обвиняли чиганів о чародійство, уважали їх слугами диявола, приписували їм зношення з підземними, бісами, алыми духами. Запали їх і кидали в підземні в'язниці, мучили їх там в страшний спосіб можливими і неможливими способами, винайденими через побожних інквізиторів, а потім палили їх дуже урочисто, посеред численно зібраної публіки.

В Молдавії, де колись циганам дозволено „користуватись повітрям і водою для пити і добувати огонь для кованя желіва“, обернено їх в початком XVII віку в цілковитих рабів. Циганів призначували там до найтяжчих робіт, виводили їх на публичні торгівці і про-

ціональних та політичних стороництв. а навіть фракцій, взяла в ній участь. Кожному речникови було свободію, представити — палаті, ваглядно правительству, потреби народу чи стороництва собою заступленого. І дійсно, всі речники розправляли широко так о тім, яке становище їх партії будуть займати до теперішнього правительства на будуче, як і о потребах і криндах народу свого. Розправи ті ввіетні вам з справоздань дневникарских. Я і ддятого не наводжу їх, а рад би лиш подати вам загальний образ того положення політичного в парламенті, яке витворилось за тих два місяці, від часу, коли нове правительство проголосило свою програму, кажучи виразно, що оно змагає до уложення мирних відносин межи народами австрійскими на основі признаних їм основними законами державними рівних прав і на основі справедливостя.

Вижидаюче становище, яке заняли поодинокі більші сторониництва парламентарні супротив програми правительства, змінилось — можна сказати загально — на „прихильно-вижидаюче“. Лівниц ліберальна набрала переконання, що правительство не буде піддержувати вмагань сторонництва антисемітського та що не думає відіонити системи політичної пок. р. Такого, котрий — як звісно — через повинн 10 літ обходив ся без сеї лівниці. Она рада би вправді бачити, щоби правительство не дуже то симпатизувало з консерватистами та щоби ще різче висувало супротив Люгеріанин, але якіниці вдоволились тим, що правительство не видасть Німцям чесько-моравских на поталу Чехам, т. є. що не признає Чехам їх державного права.

Молодочехи спустилися в дачнійшій опозиції зовсім рішучо. О обструкції нема й бєсїди. Але они держать ся, поки-що, в резерві доки не буде їм дача певність, що правительство хоче перевести повну рівноправність елементу чєского з нїмецьким і доки їм в першій лінії не дасть язика урядового чєского. Речники чєского народу станули в теперішній хвили на більше реальній підставі. От знають добре, що чєского державного права тепер не одержать, то і вступили на поле більше утилітарної політики. Они возьмуть для народу свого все то, що під нинішню хвилю дасть ся вважити, не зрікаючись при тім головних точок своєї народно-політичної програми. Замітний при сїм сєй прояв, що молодочєські посли виконили службу антисємітам, а їм не дуже то оду-

давали за гроші, як товар, а молодим і красивим циганкам казали розбиратись до нага і так пускали їх в продаж по найвищих цінах.

Через три віки уживано проти циганів в західній Європі жорстоких способів і видавано в самій річі нечоловічі закони.

Так, 1727 р. після наказу цесаря Карла VI. всі дорослі цигани, що кочували по Моравії, мусіли піддаватись смертній карі через повішення. Майже рівночасно видав король пруський Вільгельм I. указ, в котрім було сказано: „Цигани, вступивши в границі пруської держави, без ріжнці пола, старші від 18-тиків, повинні бути карані смертю на шибениці, хоч і були перед тим покарані різками і напівтовчаннями“. За указом Людовика XII. видав французький парламент приказ, „губити всіх циганів огнем і мечем“.

Понад три віки продовжувались страшний переслідування циганів без всякого критичного розбору. Аж в другій половині XVIII. віку розпочато попередні доті закони, що відносились до циганів, усувати, а на їх місце ставити інші, більше гуманні. Західно-європейські володарі, піддавшись впливові ідей гуманістичності в XVIII. віку, почали виданіи указів щодо побуту циганів, проникнуті духом тих ідей.

В 1761 р. Марія Тереза наказала визво-
нити слідуюче: народи імя „циганів“ усунути
з уживани, а вступити его словом „ново-угри“;
наказати циганам вести почовичче життя; виби-
ти, заборонити супружества межн циганами,
відібрати у них діти і віддати на вихован-
ня юдейцям.

В 1783 г. издан указ Йосифа II. де при-

шевлялись опозиційною річчю пос. Романчука, свого колишнього друга. Гр. Тун єсть ще тим каменем преткнення, о котрого усунене Молодочехи домагають ся. Але найважливішою обставиною в цілій справі єсть се, що Молодочехи проявили охоту, примиритись з ческими Німцями поєредством нових справедливих пунктацій. Се важний прояв в новій ситуації.

Ключ руский не змінив становища, на я-
кім станув 24. жовтня в річї пос. Барнінсько-
го. Русини ждуть позитивних діл із сторони
правительства на полі ровною культурно на-
ціонального і господарського і після тих діл
уложать своє становище до теперішнього пра-
вительства. Що правительство свідоме своїх
обовязків супроти Русинів, о тім свідчать
найновіші факти. Звістно бо, що правитель-
ство рішилось з новим роком шкільним від-
крити рускі паралельні класи при другій гім-
назії в Чернівцях; що на судових будинках у
західній Галичині уміщено вже всюди написи
рускі, та що і міністер торгівлі прирік пере-
нести подібну рівноправність языка руского на
земляницях і почтах галицьких. На разі розхо-
дилось би ще о то, щоби законни рускому
придбати ширші права в житю публичнім на
Руси, а о се ведуть ся як-раз переговори.
Другим важним ділом послів руских буде, щоб
як найскорше висекати для селянства значні
полегши в податках ґрунтовім і домовім, які
належитостях правних. Вел ті справи підніс
пос. Вахнянин в своїй річї бюджетовій і, як
звістно, відповідь п. міністра фінансів була та-
ка, що він готов і дати опуск в згаданих по-
датках посредством реформи податкової; що
годить ся на обниження контингенту податку
ґрунтового і що готов упростувати (зменшати)
належитости правні іменно від спадщини
селянських і від продажних чи закупних парцель
ґрунтових селянських.

Пос. Романчук веде даліше політику опозиційну. Він стоїть незалежно від каюбу руского і, розуміє ся, сам відповість за успіхи своєї політики. Каюб руский не обмежує в нічї його діяльності, а тим менше сприяє його в опозиційних змаганнях.

казувано: видавати чотирилітні цигани в села під падаір духовенства, заборони и циганам говорити межн собою рідним язиком, а коли би они не слухали карати їх палками.

Поодинокі голоси в користь людського обходження з циганами роздались були вже в епоху, під час самого розгону переселюваних циганів. Так в 1616 р. видав був угорський палатин граф Дьєрдь Турдо охоронну грамоту циганам, де говорив: „кожде сотворіть на землі має свій сховок; лиш одні, нещасні цигани, принуджені вносити труди і змудо, бо не знають, де свою голову схилити.“

Цигани, що прийшли в західну Європу, не уміли назвати сторони, в котрій жили їх предки. Многі з них уважали себе потомками єгипетських фараонів і при тім розказували следующу легенду: Підчас виходу жидів з Єгипта, Фараон пірвавши з собою одну з улюблених жінок, на імя „Циганку“, існотдуючу тайно жидівську віру, погнав ся за жидами воіскоом; але коли вступив на дно Червоного моря, пірвали его злиді за страшний гніт над жидами. За кару перевернуто его Бог в нашірибу, а нічоломника, в котрім то виді має каратись аж до страшного суду. Циганку знов виплинула вода на берег, де она породила сина. Від того то сина і жини его молдаваниз походять цигани.”)

Англичани і Угри повірили в походження циганів з Єгипта, тому назвали їх, одні Єгиптянами (Gip-si), другі — фараоновим народом (Pharao perhe). Назви ті збережались до нині в Англії і Угорщині.

Чернівці, дня 16. грудня 1895. р.

Іменования. Повітовий секретар Іван Гаври-
севич іменований директором помісних урядів
при буковинському правительстві. — Приватний
доцент університету у Львові др. Густ. Піотров-
ський іменований ад'юнктом школи педеринарії.

Відзначена. Старший учитель при народній
школі в Коломиї Кульницький одержав золотий
хрест заслуги.

**Загальні збори фільм „Просвіти“ в Стані-
славові** відбули ся дня 1-го с. м. З справозна-
вцями д'знаємо ся, що фільм в справі засно-
ва „Народного Дому“ в Станіславові прийшов
до пересвідчення, що то дасть ся перевести най-
краще акціями. Ваді зносил з особами, що сто-
ять ближче до міщан і ремісників, щоб осно-
вати в Станіславові читальню для міщан і ре-
місників. Аби оживити існуючу в Станіславові
читальню і перемістити її на читальню „Про-
світи“, аложив ся комітет відчайдушний, що має
пучаючи відіти, на котрі згромаджує ся вели-
ка сила селян. Ваді ршив ся також закладати
сільські каси позичкові на підставі окремих ста-
тутів. Загального доходу мала фільм від 1894 р.
102.37 зр., розходів 100.90 зр., лишає ся в касі
1.47 зр. До нового виділу вийшли: о. Барш,
в. Гурик, проф. Кукоруда, др. Коцюба, о. Озар-
кевич, селянин Яків Ткачук і о. Шенарович, а
яко заступники відіючих ин. Гузар Лев, Моско-
вич і Петрик. Описи держав др. Коцюба дуже
документальні устний вклад про молочництво в ма-
лім галіцтві. Прислано сідуючі внесени: о. Ше-
наровича, щоб скласти в-че господарське до
Станіславова; д-ра Коцюби, щоб устояти з се-
лянами експертизу до села Каминної для наочного
півнана там хованої раси худоби; о. Баченсько-
го, щоб склакувати збори з відчитаними по селах
і містечках.

Черновицькі торговельники дуже зворушені
бо фабрика олію, паровий млин і пекарня Ріхар-
да Вальтера застановила виплату. Насилья вино-
ять понад 200.000 зр. Вірителі дали фабрика-
тові оден місяць часу для уявильнення своїх
обовязків.

Незаичайні перегони. На залізничім шляху
Резен-Мезеріц в Німеччині винил сяучайно з ва-

гону потягу оди подорожний. Люді, що сиділи
з ним разом у вагоні, перестрашили ся і хотіли
вже задержати потяг, коли той подорожний на-
раз схопив ся з землі і побіг за потягом. Дігнав
его і скочив на сходи вагону і дістав ся щасли-
во назід до свого місця, де его почитно оплес-
ками. Тим подорожним був князь Сольм-Горсмар,
поручник уланів гвардії. Та се не конче добре
свідчить о скорості деяких потягів в Німеччині.

Двоженство. Перед судом в Кракові роз-
почала ся дня 11-го с. м. розправа проти різ-
ника Аександра Зайдля, обжалованого о дво-
женство. Се той самий раник, котрий стріляв
з револьвера до суди і відбуває за то кару 10-
літньої в'язниці. Зайдль походить з Лодзі, в Ко-
ролівстві Польськім, де оженив ся в 1880 році з
17-літньою Агнішкою Кибель. Протративши цілий
масток жчки, покинув її з двоїма дітьми, жив
в Варшаві, Вільні, Петербурзі, а відтак осів в
Кракові. Тут оженив ся з вдовою по різниці
Шіаковскою, а одержавши 10.000 зр. вина за
нею отворив sklep з мисом. Між тим дізнала ся
его перша жінка о місця его побуту і внесла
проти него жалобу до прокуратури, котра за-
рядила процес. Трибунал узнав Зайдля винним,
однако з причини, що его вже за намірене убий-
ство засуджено на найвищу кару 10 літньої
в'язниці і що діятого після закону не можна его
засуджувати на дальшу додаткову в'язницю —
то заострено его кару в той спосіб що засудже-
но его на одні міст що місяця через п'ять літ
і на темницю кожного 24 лютого, яко в рокови-
ни его другого вичання. Зайдль прийняв вирок.

**О много меньше безхосенного драгтя купо-
вано би на Різдва для дітей,** если бы лише ро-
дичі хотіли найти час і перечитали занимающий,
богато ілюстрований цїнник славних Ріхтерівских
серинок будівляних з камінцями. Випечатані там
листи прадув них родичів і поважаних учених
стверджають одностолсно, що нема більше відпо-
вної і тривалішої заботки, як скриньки буди-
вляні з камінцями з якором; оди поважаний
швейцарский педагог каже дослїпно: „они засту-
пають цїлий склад збавок“ і кичать словами:
„До каждой хаты з ними, де мешкають щасливи
родичі!“ Думаємо, що винятити ся написати
картку кореспонденційну, щоб одержати від фір-
ми „Ф. Ад. Ріхтер і Си. у Відні I. Nibelungen-
gasse 4“ оплатно найновіший ілюстрований цїн-
ник. Покази нове видане містять в собі також
широкий опис нових дуже хосених доновень,

зачиненности, а освобождено їх доперва в пер-
шій половині нашого столїтя: в Волощині в
1836 р. (господаром Олександром Гіка, на ко-
трого честь освобождені цигани в вдячності
аложили особну пісню), а в Молдаві в 1844 р.
за Михайла Стурдзи. Найменьше циганів поди-
буєть тепер в Німеччині, Франції і Італії.

Кождий нарід, посеред котрого живуть
цигани, охрестив їх особною назвою. Німці зо-
вуть їх Zigeuner; Італійці — Zingari; Іспанці
— Gitanos (що значить: віроломні; Англійці —
Gipsy; Мадири — Czigdny і Pharao perhek;
Шведи — Tatare; Дунці — Tattarn (татар);
Нідерландці — He dens (вогана). В Франції
прозвали циганів Bohemiens тому, що уважа-
ли їх за гуситів, котрі з Чехії прийшли до
Франції.

У нас анов простий нарід називає кож-
дого циганом, хто використовує его в який
будь спосіб, а то авідти, що у нас як впадуть
цигани в село, то не скорше виберуть ся з
него, аж напам'ятає ся легковірних людей.

Самі цигани не називають себе жадним
з вище приведених імен. Загальна назва, я-
кою іменують себе всі європейські цигани, єсть
Roma, що значить також: муж, муштина, чо-
ловік. Цигани, що живуть в Старім Сьвітї, на-
зивають ся Sinte або Sinde, правдоподібно від
імени ріки Інд.

(Дальше буде).

то повинні також ті, котр мають вже скриньку
будівляну з камінцями, як найкорше написати
картку кореспонденційну о прислане цїнника.

Убійство. У Львові знайдено в забудованю
Савроції в прачкарні труна служанці, пові-
шеного на гаку. Ота жила в незгоді з своїм чо-
ловіком, і перед смертю була між ними велика
сварка. Сиді на труні вліують на те, що єї
передовсім убито а отією повішено. Підозрі по-
го о убійство чоловіка уявлено.

За великі вимоги. Покійний професор відень-
ского університету др. Гіргль був раз при іспиті,
як проф. Лянґнер читав одного слухателя меди-
цини. Проф. Лянґнер подав студентови якусь ма-
леньку кісточку і сказав: „Тут маєте кісточку;
не оглядайте єї лише, обсьуньте єї пальцями і
скажіть, чи кістка належала до правої чи до лі-
вої сторони тіла та чи походить з мужчини чи
з жєнщини?“ Відолашний студент почервонів з
заклопотаня та кинув благальний погляд на про-
фесора Гіргля. Той сидів спершу спокійно, але
відтак зірвав ся з крісла і крикнув до студента:
„Як відповісте на питання мого н. товариша, то
скажете мені відтак, як називав ся той чоловік,
з котрого тота кість походить, в котрім місті
він мешкав і при котрій улиці?“ То питання у-
ратувало студента, що не переляв при іспиті,
але професор Лянґнер від того дня не читав ні-
коли в присугности свого товариша д-ра Гіргля.

НАУКА, ШТУКА і ЛІТЕРАТУРА

— 9 —

НОВІ КНИЖКИ.

* **Грішники.** Роман-хроніка О. Я. Конись-
кого, вийшла у Львові окремою відбиткою з
єсгоричної Зорі. Сторін 192, вісімки. Ціна 50
кр. Житє українського патріота Пригари і его
заходи около добробиту селян становлять зміст
сеї нової повісти невтомимого письменника.
Виведено там кілька типів адедаційних Укра-
їнців, понад котрими вчинками своїми і харак-
тером вистає Пригара, ідеальний тип україн-
ского громадянина-труженика. О. Я. Конись-
кий зображує українську інтелігенцію дуже
невеселими красками — а его роман має на
цїлі звернути увагу сеї інтелігенції в бік ре-
альної роботи для народу. Фабула роману не-
звичайно інтересна і роман писаний в розма-
хом, вправною рукою старого письменника.
Лектура для всіх і мила і поучаюча.

* **Повістки і ескізи з українського життя.**
Написан А. Кримський. Друкувала ся в Коло-
миї і Львові під доглядом М. Павлика. Ціна
60 кр. Сторін 332, 8-ки. Ся збірка складає ся
з 9 повісток: Батьківське право. Історія одиєї
подорожи. Та хто-ж справді тут винен?! Пер-
ші дебюти одного радикала. Сирота Захарко.
Виривки з мемуарів одного старого гріхоподи.
В народ! Р-учоютих а nationis. Не порозумі-
ють ся. — Автор пленіає читачів у вступі, що
всі ті повістки і ескізи — щира правда; себе
не вважає белетристом, а коли таки видає свої
писани, то в намови людей. Ми ще до сеї
книжки повернемо.

* **В день съятої волі.** (Споминки баби
Оришки Придних). Написан О. Я. Кониський.
Чернівці 1895. Накладом редакції „Буковини“.
Сторін 42, 16-ки. Ціна 10 кр., з пересилкою
12 кр. Бєть се передрук з фєйлетонів нашої га-
зети. Кониський — майстер в писаню образків
з народного життя. Се оповіданє одно з най-
красших.

* **Оповіданє молодого, талановитого бу-
ковинського письменника, Теодота Галіна, п.
заг. Перші зорі,** друковане недавно в фєйлето-
нах „Буковини“, вийшло окремою відбиткою.
Сторін 112, вісімки. Ціна 30 кр., з пересилкою
32 кр. Купити можна в редакції „Буковини“.
Бєть се інтересний образец в жити черновец-
кої молодіжи рускої, причім бачимо також і
частину жити буковинської інтелігенції. Опові-
данє визначає ся зручним обробленєм теми і
прекрасним стилем.

Більшість учених, що займались історич-
ними досліджами про циганів, уважала ітчи-
вою циганів — Індію. Перший такий здогад
висказав при кінці минушого віку Гральман,
котрий завірював, що цигани походить від од-
ної і то найнижчої касты індійської. Пізніші
дослідники, що вивчували циганську мову,
знайшли в тій мові многа санскритських, індо-
ставських і малабарських слів; в порівнянн же
жичай і життя циганів, розкритих по різних
сторонах, замітили велику подібність в харак-
тері і житю циганів до тих особистостей, які-
ми визначавсь індійська каста судрів. Посеред
тих наукових дослідів заслугу особливо на-
увагу праця професора Потта, п. а. De Zige-
ner in Europa und Asien. Інший учений, др.
Коперницький порівнював циганські черепи з
індуєйськими і на основі добытих даних дійшов
до слідуючих виводів: 1) малий обєм і мала
кмістимість черепів; 2) схожість черепів в чо-
лїсках; 3) одиаконе положенє потиличного
швиру. Відрубно від др. Коперницького при-
йшов до тогож результату антрополог Топінар.

На походження циганів з Індії, судячи з
їх гинка, жити і антропологічного типу, вказав
також ананій російський дослідник циган-
ского племені, М. І. Кунавік.

В наші часи російські цигани, як жиди,
хайже по цїлій землі. Их можна подибати в
всіх європейських державах, в Азії, Єгипті,
Америкі, а навіть в Австралії. Всюди ведуть они
бродяче життя; осілі цигани становлять рідкі
займи в посеред того народа. Улюбленими їх
заняттями єуть: ковальство, коночальство, тор-
гова кіньми, ворожба, музика.

Більша часть циганів живе в Угорщині. Во-
лоскі цигани находились довгий час в тижий

* Олюнька. Оповідання з життя ходоцької шляхти. Написав д-р Андрій Чайковський. Львів 1895 кр. Накладом редакції „Діла“. Сторін 269, 8-ки. Це те саме оповідання, що його прислав був д-р Чайковський на конкурс „Зорі“. Д-р Франко писав про це оповідання в Зорі 1895 ч. 11 так: „За найліпший з надісланих творів призначено повість „Олюнька“. Її обсяг оповідання, взяте з життя нашої ходоцької шляхти самбірекого повіту. Зміст його — сумна історія дівчини-сироти, дідички гарного селянського маєтку, котра проте під опікою шляхетських традицій, фамільних і інших впливів, пропадає марно після життя повного горя і занедбання. Хоча тема повісті не нова, то все таки суспільна сфера, в котрій відбувається дія повісті, змалювана уперше в нашій белетристиці так докладно і всесторонньо. Автор знає добре те життя і для людей, про котрих пише, не таїть ані їх добрих ані лихих боків, і коли де можна би йому закинути певну присторонність, то хіба в малюванні живої-шляхтянок, котрі у нього виходять за енергійними та без совісти. З головною дією повісті виступають більше або менше тісно поодинокі епізоди, з котрих деякі, як н. пр. шляхетська комісія над конокрадом, заволеєм на горячій учинку, як повині і ровали Дністра і т. п. змалювані справді по майстерски.

— 0 —

* Завязався у Львові комітет зпоміж членів „Руского товариства педагогічного“ для видавання книжок для молодіжної різної змісту. В дотичній відомості повідомляє агаданний комітет, що має на меті достарчати бібліотекам шкільним матеріал пригідний для наших школярів, бо досі такого матеріалу було дуже мало і то не конче доброго. План обійматиме: 1) давні і нові твори нашої літератури вже вичерпані або у нас досі ще цілком не видані; 2) переклади цінних творів з літератур чужих; 3) діла, понакопюючи з сучасним станом різних галузей наук; 4) оригінальні оповідання різного змісту і форми для молодіжні. Маючи на увазі достарчування матеріалу бібліотекам шкільним видавати-ме комітет лиш такі книжки; що будуть мати запевнену апробату Ради шкільної крайової. Сими днями предложено вже до апробати вибір Шевченкових творів з поясненнями для молодіжні і „Чорну Раду“ Куліша. Відтак має на думці видати твори А. Могильницького, збірник казок народних, хрестоматию поетичних оповідань книжних (з старорускої літератури) переповідаєних народною мовою, хрестоматию пісень історичних, вибір життєписів, хрестоматию з літописів, дияриів, історичних збірок і т. п. Комітет просить земляків предлагати йому свої запитання і замітки як що до виданих вже досі творів для молодіжні, так і таких, що комітет задумує видавати або що їх видання було-б пожадане. У всіх справах просить ся відноситись на адресу Е. Хархевича, директора рускої гімназії у Львові.

Зоря ч. 23.

ТЕЛЕГРАМИ „БУКОВИНИ“

з дня 16. грудня 1895 р.

Відень. Цесар приймав сьогодні шістьох відпоручників рускої депутації і відповів на промову речника, що скаже розв'язати скарги, але що сам бачить в масовій депутації, котра звертає на себе загальну увагу, непотрібну демонстрацію. Цесар виправдав депутацію словами: Adieu, meine Herren! (Бувайте здорові, панове!) В промові виступивши закликав до перевірки надужити при виборах, розв'язати галицького союзу і розписати нових виборів. Депутація від'їжджає вечором. Депутація хотіла демонстративно піти перед цесарем.

Видає тов. „Руска Рада“ в Чернівцях.

палату, але поліція заборонила єю демонстрацію. Авдієнція тривала три хвилини. Вчора була депутація на соціалістичних передвиборчих зборах.

Др. АНТІН СВЕРЖХО

бувший приватний асистент проф. Борискевича,

б. практичний лікар на клініках проф. Борискевича і Габермана в Градці, Швайгера, Глюка, Якобсона і Швабаха в Берліні.

спеціаліст для слабостий очей і ух

осів

в Чернівцях, ул. ратушева ч. 13

і ординує від 10—12 і від 2—3 год.

для бідних безплатно.

Що то є господарність — Герінга (переклад В. Герасимовича) 20 кр.

Поезії Осипа Маковей (20 кр.)

Оферма, оповідання його-ж (10 кр.)

Твори Івана Сурика, переклад з російського (10 кр.)

Українські писання Митри Оленковича (10 кр.)

Писання Василя Кулика (10 кр.)

Останні романи Г. Сінкевича. Два відчиті М. Грушевського, читані в львівському „Клубі Русинів“. Видане Василя Кулика. Накладом ред. „Зорі“. 16°. 50 стор.

Твори Степана Руданського. Том I. Пісні. Приказки. Прислів'я. Бійки. Вибірковія похвали. Заголовки „Сьвітових“. Видане М. Коляра. Коштом видавця. — У Львові 1895. 16°. 192 стор. Ціна 40 кр. (з портретом автора).

Кобзар Тараса Шевченка. Вибір поезій для народу. Частина друга. — (Книжка тов. „Просвіта“). Львів ч. 184—185 мал. 8°. 136 стор. Ціна 20 кр.

Повістки і ескізи з українського життя — А. Крамського, появилася у Львові з друку. 8°. Стор. I—IV + I—322.

Василь Чайченко. Байки. — Накладом редакції „Зорі“ у Львові. мал. 8°. 68 стор. — Ціна 30 кр.

Чернеча республіка на Афоні — Василь Шурата (10 кр.)

Нарід в неволі (то що було друковане і в Неділі) — 10 кр.

Микола Палин Льва Толстого, оповідання 10 кр.

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень у Львові,

улиця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесії ц. к. міністерства справ внутрішніх з дня 9. грудня 1891 р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, звертає на заваді заважності своїх членів, обезпечая зовсім хайло хазяїм і позбавляючи їх від огоршок під найкращими умовами і починяючи зовсім хайло хазяїм.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожежі.

Зголошення о ухваленні акцій з місцевостат, де нема акцій „Дністра“, приймають ся.

Відповідає за редакцію Осип Маковей

Вже вийшов

ілюстрований буковинський православний

КАЛЕНДАР

на рік переступний

1896

Ціна 50 кр.

— (з пересилкою 55 кр.) —

Зм'ст.

Календар історичний. — Календар астрономічний. — Календар церковний. — Свята рускі і римські, (червоно друковані), схід і захід сонця, сідмий місяць, погода. — Календар жидівський. — Помінальний календар славних Русинів. — Дім цесарський.

II.

Наші гроші і важливі заграничні. — Міри і ваги (нові і старі). — Телеграфічні тарифи. — Почтомі привиси. — Привиси залізничні. — Скалі стемпльові. — Належність від привисів гіпотечних. — Плани їзди на залізницях.

III.

Для науки і забави.

Головості сьв. Івана Хрестителя. (З лірички Ю. Федьковича з новим портретом поета). — О. Єрофтей Федорович. (Життєпис з портретом). — Нова установа охованю худоби. (Популярна наука). — Як закладати крамниці? (Популярна наука). Розмова Читайника з Іваном Байдуком. — Про катастрофу рунтов. — Що людей еднає? (Повістка Д. М.) — Правда. (Повістка В. Я.) — Дещо з господарства — Ілюстрації.

IV.

Шематизм буковинський.

V.

Оповідання.

Замовлення приймає

„Руска Бесіда і Редакція Буковини“.

ПРАВДА

ВІСТНИК

політика, науки і письменництва, виходить двічі в місяць по ціні на рік 4 зр., на пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.

У Львові, улица Академічна, ч. 8.

Котвиця

Liniment. Capsici comp.

з антики Ріхтера в Празі, загально признаний знаменитий усмирюючий аїк на втирані: по ціні 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всіх аптеках. Просимо жалати сей загально улюблений домашній аїк просто під назвою

Ріхтера Liniment з котвицею і прикладати з осторожністю лише флаконі з ланкою значкою опорожни „Котвиця“.

Антика Ріхтера під зображеніем котвиці у Празі.

З друкарні Г. Чопи.

Але-ж в Галичині є і інші часописи. Їх то є, але-ж як їх добути? Виписувати під бандеролею не можна, іншим способом занадто дорого, а найголовніше небезпечно, чи, кажучи по правді, просто страшно, бо всім уже більш-менш добре відомо, як карає за це уряд. Дивлячись на ці причини з іншої точки, так ніби аж сьмішно, що люде хочуть про щось довідатись, але спиняють ся перед якимись там, не Бог знає якими великими коштами та осоружним ляком за власну шкуру. Сьміятись з цього найлегше і сміють ся, нігде гріха тайти, але-ж... сьміятись сьміють ся, поприкати поприкають, а на ділі ні з місця! З боку грошей ще сьак-так, а що-до сьміливості, то перший же сьміюн не винише на своє ім'я заборонею часописі, виставляючи, звичайно, не боязливості, овеї ні, а просто на просто неможливості, у яку постановило його то часове перебування в місті, то домашні обставини і т. д. Одно слово все сказане вгорі — є суцця правда, і коли хто став би змагатись супроти цього, то тільки злукавив би тай годі.

Так от, як бачите, довідатись про галицькі справи та партії хотілось би, але довідатись з часописів не можна. Думка одначе, дякувати Богу, на цьому не спиняється і не заспокоюється — довідатись все-ж таки хочеть ся! Ідуть балачки, суперечки, докори за легкодухість, нарікання на тяжкі обставини, прокляття цім обставинам, словесне лицарство боротись з таким лихоліттям і все такі вишукування засобів познайомитись з цікавими річами.

Приходить декілька часу. Нарешті хтось один добув таки змогу користуватись часописом радикалів. Починають читати, починають вишукувати, кого що цікавить і бачать під кінець, що дошукались тільки до такого: єдина путня партія в Галичині — радикали... Гм, радикали, а що-ж таке роблять народовці, чого во-

ни непутні? Добувають часопись народівську. Читають, читають, але знову вичитують те-ж саме, тільки з другого боку: єдина путня партія — це народівці... Що за лиха година! Хто-ж тут правий, а хто винуватий? Починають студіювати часописі ще уважійше, але-ж нічого з цього не виходить, бо і з одного боку багато є справедливих і несправедливих прикладів і з другого теж саме. Чого-ж вони воюють, чому непогують ся на рідній ниві, за що гризуть ся немилосердно?

При інших умовах питаннів цих не було-б овеї, але при сучасних — питання ці і сьогодні питання. Бо потрібних часописів більш ніж обмаль, а того — хтось перечитав одно, а хтось друге, де чого не читав ні той, ні другий і не має випадку перечитати. Як же після цього з'ясувати, хто справді правий, а хто винуватий і де та справжня, певна правда?

Починають вишукувати таких людей, які могли-б докладно знати всі оці справи. Доля сприяє: люде такі знаходять ся в старішому поколінню.

„Так і так“, — розказують старим — „дайте пораду“. Але що-ж? — Один каже, що він і сам не знає докладно, другий відповідає і сьак і так, поки не зведе на те, що він, правду кажучи, не дуже цікавить ся Галичиною, бо вірує тільки в ту діяльність, яка можлива дома, се-б то без жадних зносин з Галичиною. Нарешті знаходять ся люде, що знають такі більш-менш усе докладно і молодших задовольняють охоче. Тут би, здасть ся, й кінець усім ваганям та непорозумінням. Але де там кінець, навпаки, — саме з цього моменту і починають ся страшні непорозуміння! — До сьвідчена людина справді обмалювала галицькі справи досить добре, але-ж разом з тим зробила те саме, що й уривочні відомості з часописів, бо людина ця думками своїми цілком належить до партії

радикальної, себ то народівської і залежно від цього освітила все в такому світлі, в якому їй потрібно.

(Колись буде.)

Чи се народівські традиції і принципи? З „Правди“.

Доводило ся нам пераа в органі незалежних народівців стрічати ся з докорами, що ми не стоїмо при давних народівських традиціях, що ми понехали народівські принципи, котрі ніби то тепер виключно заступає сей опозиційний орган і його головний інспіратор п. Романчук. Не личить нам промовляти самим про себе, поважк вістник наш доступний кожному і всякий міг собі виробити погляд, на скільки ми вірні давним народівським традиціям і принципам. Доволі замітити, що рабінники і прихильники нашого вістника перейшли стару народівську школу громадську, поки ще на полі народівської роботи опинили ся інші редактори опозиційного органу і сам п. Романчук, отже нам зовсім алишню аж під них учити ся та інформувати ся про народівські традиції і принципи. Ми се дуже добре відiamo, що народівці все твердо стояли при своїм національним прапорі і пильно дбали про чистоту нашого народного ідеалу, стояли все в обороні свободи і змагали до як найширшого культурного розвитку всего українсько-руського народу. При всім тім народівці мали се глибоке переконання, що справа, яку вони заступають, є свята і чиста, але що до чистої справи і рук чистих потреба, щоб її не споганити і не скалати.

Важко того народівці виступали все і всюди сьміло і рішучо проти всякого ренегатства, з якого боку воно-б не виходило і підмовляли справедливо національним ренегатам права вмішувати ся в наші справи, видати себе заступниками і речниками українсько-руського народу і його справ. А поважк з українсько-руської євсильності чимало людей перекидало ся на московський, польський, польоцький, мадярський ба й на німецький бік, шукаючи там для себе красивих вигадів, тому Русини-народівці при всякій нагоді рішучо і виразно зазначували свою національну окремішність і вказували її яко одну можливу основу до роботи народної, до праці для політичного, національного і культурного розвитку українсько-руського народу. Русини-народівці виходили все з того погляду, що рами

года, не ходить гребінь ніколи, або лиш дуже рідко.

Цигани убирають ся в різне сорочате плаття і скидають его лиш тоді, коли дістануть від кого небудь готове инше, бо самі жити не уміють. Зауважено, що цигани да деко більше нехари від мужчин; дівчата знов чистіші від замужних женщин. Проте-ж молоді женьщини єуть дуже кокетливі: в ухах мають они завжди великі, блискучі серіжки, на пальцях богато перетейв а не дорогими різнобарвними камінцями, а на шиях скляні і инші коралі.

Циганки носять на сорочках а невеликими павухами юбки, на котрі закидають на плечох пестрі шали, а на голови вкладають часто чипки. Бесарбські циганки носять місто юбок довгі шерстяні „катринки“, що спадають понад коліна.

Власної релігії російські цигани не мають: они ісповідують релігію того народа, посеред котрого живуть. Так: всі цигани, що живуть в північній Росії, отже й петербурські, в середніх губерніях, на Україні і в Бесарабії, ісповідують віру православну; польські цигани — католики; кримські — магометани; а закарпатські одна часть ісповідує віру вірменсько-григоріанську, друга — жузулманську.

З тої причини поветала між Українцями навіть особна приповідка, будьто би циган, коли его хто сниться, якої він віри, відповідав: якої, ланцю, хочете.

Цигани визнають свою віру більше вишнію: внутрішня її сторона мало їх обходить,

тому їх поняти релігійні єуть дуже поверхонні і лямткі. У православних циганів можна нераз побачити в хаті образи: та они їх не кладуть задиля переконання, але тому, що й другі православні тримають образи в своїх хатах. Так само наслідують они лишень своїх євсідів при сповнюванню різних церковних обрядів. Бродячі цигани не перестерігають жадних постів, не сповідають ся, не причащають ся; до церкви заходить також дуже рідко.

От що писав в причини упадку побожності поміж бесарабськими циганами благочинний четвертого округу, акерманського уряду: „Стан побожності в селах Каїрі і Фараоніаці, котрих жителі — євсі цигани, зовсім не дозволяющий. Привикши підчас своїх вандрівок не заглядати до церкви, они і тепер рідко в ній бувають і дітий своїх відтигають від виховання в правилах святої віри і побожності. Зрештою мають они в своїх хатах ікони, перед котрими в великі празники запалюють свічки і лампки. Місцелі святищенники мусять самі удаватись доних для сповнювання християнських обовязків безплатно, доки они не наберуть основних понятий о вірі і побожності.“

III.

Заняття російських циганів: торговля кіньми, ковалство, ковальство; білені посудин і инші ремесла. Знахарство, ворожба і непрошайництво.

Головним заняттям циганів, так почових,

*) Заняття в північній діяльності. Казанський євсильний відомості. 1872 г. ч. 4.

як і євсіх, єсть від неспамитних часів торговля кіньми. Через довгу практику виправились цигани так в бізнанню коний, що знають всі средства, якими закривають ся браки у коний, аніні їм єуть всі їх скали і вади.

До того рода заняття причуєсь циган вже з молодости; молодий циганчук знає про всі ярмарки, на котрі а початку, ходить з батьком або з старшим братом, а иншийше й сам. Більша часть циганів зрештою не провадить правильної торговлі кіньми, але займаєсь баршиництвом; купленого коня продає циган в тій же хвилі комусь иншому з анском, або проміняє на другого, коли видить, що через таку заміну буде анск мати.

Цигани провадить формально школу, в котрій виправляють ся з як найбільшим майстерством укривати хиби і вади коний. Валу, хляпу, змекотілу конину обертає циган в різного, горячого коня при помічн шила, котрим коле коня від хвостом і около ух. Із худой, слабой шкани робить ситого, адорового коня, а то тим способом, що напоює її через якийсь час відваром з певної трави і надуває в ню задним проходом через рурку воздухом. Стара шкала виглядає в руках цигана як молодий лощак; на те він вишкребав її, підстриже гриву і хвіст, підпилить зуби і вишкатиє в них розжареним жалізом лампки. Декотрі цигани воступають ще дальше в своїх штуках через обманство: коли кінь датовичний або короставий, то циган в першій раз заткає ему надрі волосінню, а другим замаскує коросту і прикри-

Кочові цигани ведуть промисел також ко-

національні доволі широкі для європейських поступових думок, для повного культурного розвитку нашого народу в найширшому розумінні сего слова. В тих рамах мала обертати ся політично-національна, научна, просвітна і економічна робота для народу.

Коли в перший раз зовсім рішучо і врівно частина т. зв. „старої партії“ відомим маніфестом в „Слові“ з 1866 р. заявила свої об'єднательні змагання московіфільські, вступив табір народівців на поле політичне і тоді заснована „Правда“ все рішучо виступала проти цих об'єднательних змагань. Примирительна акція ведена в 1879 р. на Поділля (диві документи надруковані в „Батьківщині“ 1879 р.), перше всенародне віче, засноване „Дѣла“ — і т. ин. змагави тодішніх народівців мали все свою основу в національній окремішності, а прямували лише до того, щоби неадеморалізовану об'єднательними мріями частину т. зв. „старої партії“ приєднати до реальної роботи для народу. Маємо в своїх руках інтересні документи тогочасної акції політичної і не залишимо їх перегором подати до прилюдної відомості.

Коли-ж процес Ольги Грабар, Наумовича, Добрянського, Площанського, Маркова et comp. виявив в цілій наготі об'єднательні змагання наших московіфіль, тоді пок. Володимир Барвінський в „Дѣла“ викавав зовсім врівно, що се не староруська партія а кілька московіфіль, з котрою ніякий щирий Русин не може мати нічого спільного, а его листи приватні з того часу, напечатані в нашій вістнику, ще виразніше доповідають, якою дорогою нам треба було з того часу йти. На жаль однак із смертю пок. Вол. Барвінського не стало ані в редакції „Дѣла“, ані в політичній роботі (дарма, що засновано 1885 р. „Народну Раду“) рішучого, виразного і ясного проводу. На видівню політичну висунув ся з школи Богдана Дідицького п. Романчук, котрий почав наслідувати компромісову політику пок. В. Барвінського, ведену з иньшим розумінням і з иньшою метою і стоячи все під впливом свого первоучителя т. зв. „хитрого малоросса“, війшов зовсім на „політичну блуканину“, як се називав пок. В. Барвінський. Вправді вважали тоді народівці пок. Степана Качала своїм народним проводирем, але позаяк він не сидів в осередку політичного життя, а до того тяжко нездужав, отже в дійсності стояв при кермі політичній п. Романчук, хоча властивим керівником був Богдан Дідицький. В спільнім комітеті виборчим 1888 р. мали народівці доволі нагоди пересвідчитись ся, куди ведуть їх кача-

ни, а ще більше виявило ся се в соймі. Суспільність наша у великій часті затратила свідомість народівських принципів і одушевляла ся „солідарністю“ руського клубу, слала писма гратуляційні і телеграми (напір терпеливий!) клубови за оборону Мурунів і т. п. наломників, тому клубови, що (як опісля виявило ся) не мав ніякої програми, позаяк п. Романчук яко голова мусів зробити уступку московіфільам і „лишити на боці національні питання (як Др. Кулачковський після московіфільської крутанини радив лишити етнографічні справи — науці), основа національна (сей виразний і ясний принцип народівський, збережений традицією) мало-помалу затемнювала ся, а таким способом анайшов ся нібито „спільний ґрунт“ для оборони національних прав руського народу, котрі інакше розумів п. Романчук, а знов інакше Др. Антоневич et comp. Се було отже явне і виразне понеханє народівських традицій і принципів, се було підмаганє московіфільства, хоч лише посереднє, того московіфільства, проти котрого на всіх точках національного життя бороли ся народівці 60-их і 70-их років. Не дивно, що суспільність у великій часті затратила ясеніи погляд на наше національне питання, бо-ж головний тоді орган народівський „Дѣло“ також чимало затемнювало і замазувало цілу сю справу.

А все-ж таки серед табору народівців не перевелись ще були люди з давньої школи громадської, котрі бачили сю пропасть, у яку нас тягнуть московіфи т. зв. „солідарністю“ руськими п. Романчука і се було приводом до політичного звороту, в котрий під напором громадської опінії завернув і п. Романчук, опинивши ся случайно на чолі цілої акції. Веім пам'ятна хвиля 25. падомета 1890 р. і її ціла історія доволі відома, хоч не вповні ще прояснена.

(Коноць буде.)

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 20. грудня 1895. р.

Іменованя. Почтовий асистент в Сучаві Фердинанд Цетель іменованій офіціантом. — При фінансовій дирекції в Чернівцях іменовано податковими поборцями Константина Вравбека і Кароля Маликевича, податковими контролерами Віктора Богачека, Гугона Нуберта і Фридриха Лужанського, офіціантами Альойза Пайнтайля,

Всі вичислені занятя і ремесла належать вилучно до мужчин. Жінчини, котрі властиво не мають осібних робіт, займають ся знахорством, ворожбою і попрошайництвом.

Циганки ворожать із лівій руки. Предметом до ворожби суть случаї з щоденного життя: чи удасть ся намірене діло, чи найде ся загублена річ; одним віщують щастя, талан, довговічність, почеси, власть, багатство, другим напасть, біду і горе.

Самі циганки, а бодай більшість їх, не вірять ні в знахорство, ні в ворожбу, а займають ся ними лиш для виманюваня грошей. Знахорство циганок — то звичайне шарлатанство. Циганка обов'язуючись відогнати напасть, зашептує звичайно її, дав різні корінці, щоби „присушити“ чоловіка. Трапляєсь при тім часто, що така ворожка радить жоні, щоби сильніше до неї привязати невірного мужа, вибрати найліпше своє платє, або золоту річ яку і вночі сховати на всказанім місці. Сховані річі скоро пропадають, ворожка щезає, а ворожбю показуєсь обманством.

Попрошайництво — то занятя спільне для всіх циганок, тільки у одних виражаєсь оно більше делікатно, у других же доходить до безетидности. Декотрі циганки, щоби розжалобити більше людей, вкладають свої діти в осібні мішки і носять їх на плечох, через що видаються часто більшу милостивію.

(Дальше буде.)

Євгенія Мельцера і Константина Антоновича, а податковими ад'юнтами Стефана Папа, Валеріяна Марциняка, Романа Гудницького і Вінченца Лібенвайна.

Черновецька рада міська вибрала на місце помершого радника д-ра Корна делегатом до ради шкільної крайової радного д-ра Фердинанда Цігльєра, університетського професора, а до міської ради шкільної д-ра Макса Гольденберга. — До секції вибрано Русинів: До правничої секції Володимира Ясеницького; поліційної д-ра Володимира Залозецкого; до шкільної секції Володимира Ясеницького.

Підвишенє плати народним учителям в Галичині. Галицький виділ крайовий рішив в порозумінні з гал. крайовою шкільною радою предложити соймови слідуєчий проект підвишеня платні народним учителям: В малих містах і містечках діставали народні учителі в місячні посади кожного повіта по 500 зр., а друга половина по 450 зр. Після нового проекту буде 20 проц. діставати по 600 зр., 35 проц. по 500 зр., 40 проц. по 450 зр. В сільських громадах діставали доси 15 проц. кожного повіта по 400 зр., 20 проц. по 350 зр. і 65 проц. по 300 зр. Після нового проекту будуть діставати 25 проц. по 400 зр.; 75 проц. по 350 зр. Новий закон має ввійти в житє з днем 1-го вересня 1896 р. на 35.000 зр. а в слідуєчих роках по 104.540 зр., через що треба буд підвишати додатки до податків о 1 кр.

Язикове питання в черновецькій міській раді. Ми недавно доносили, що міська рада черновецька прийняла поставленє в підступній спосіб внесенє бар. Мустаці, щоби від міністерства зажадати основаня цілої гімназії з волоськими і руськими паралелками, а також прийняла внесенє радного д-ра Вахтля, що кожда дитина мусить в школі вчити ся одної крайової мови. На засіданню міської ради дня 17-го с. м. постави. радний др. Кізлер пильне внесенє, щоби задля неясности сути тих внесенє їх зреасумовано і передано для провіреня правничій і шкільній секції: внесенє прийнято.

Дальше узглядненє нашої мови на залізницях. Довідемося з жерела зовсім певного, що перед двома тижнями, директор станіславської дирекції залізниць Л. Вербицький, порозумівшись з генеральною дирекцією залізниць державних у Відні, видав приказ, щоби на усіх шляхах залізниць підлягаючих станіславській дирекції заведено невідмінно до нового 1896 року усі написи на двірцях, шляхах, оповістках і т. п. в трех мовах, то єсть руській, польській і німецькій, а взглядно докомплюетовано написи в руській мові, де таких написий нема, і то під строгою одвічальністю.

До нашої новинки п. з. Невдача п. Цуркана (було видруковано через похибку: невдяка), зладженої після перших телеграфічних інформацій, які прийшли зараз по невдачі п. Цуркана в парламенті, прислав сей о. посол нам спростованє, котре ми з чистою совістю могли би підкв'утти, бо цей же п. Цуркан повинен знати § 19 закона правогого, в котрих каже ся, що спростованє має писати ся тими самими буквами (значить, до Буковини правописною фонетичною) і тою самою мовою. Але ми подаємо спростованє о. Цуркана не для того, щоби оно мало справді що простувати (викінци на тім, чи президент палати накликав п. Цуркана до порядку, чи ні, вам дуже не залежить), але для показу, як о. Цуркан знає руску мову. Отже до згаданої новинки він пише: „Не єсть то правда, що „посол Цуркан в раді державній напав на русинів-народівців“; не єсть правда, що „п. Цуркан накинув ся на п. Вахнянина в нечемний спосіб, так що президент палати покликав п. Цуркана два рази до порядку, а коли се не мало впливу на бесідника, відобрав ему голос.“ Правда ж єсть, як видно явно із протокола стенографічного, що пос. Цуркан спростовавши (исправляюще) обширно неосновані и неправдиві донесенія п. Вахнянина о незнакомстві ему состоянию школьных обстоятельствъ въ Инотемтахъ, былъ онъ повторно грешен пр шенный от Президента палаты, щоби не такъ обширно розкладав ся въ своей мовѣ, котру получилъ только для спростованя (исправленя) фактичного вѣщи (рѣ-

новідством. Діти піль і лівій так вправились в тім ділі, з такою зручністю і скорістю передають крадені коні з рук до рук, з одного місця на друге, що спіймати себе на крадіжці майже ніколи не дадуть, а через те проступство зістає безкарним.

В тісній звязи з торгівлею кіньми зістають два ремесла: коновальство і ковальство, котрі в руках циганів представляють ся дуже показно. При першім не обходить ся очевидно без спорої дови шарлатанства і обманства. Циганські коновали уміють лічити коні не лише від острів і хронічних слабостей, но і знають, після свідочтва ветеринара Павловського, осібну тайну укривати дихавицю у коний. Тайна та лежить в тім, що коня слабого на дихавицю годують виключно одною солом'яною січкою, дуже дрібно різаною, пілляною сильним окропом і примашеною якою будь муккою. Води не дають тогди коням зовсім.)

Крім коновальства і ковальства — труднять ся ще російські цигани біленем посудин а в полудневій Росії робять сита, решета, ножі, лопати, дерев'яні тарілки, чаші і ложки, від котрих прозивають їх місцеві жителі інгурами, від молдавського слова інгур, що значить, ложка.

Давнішнє кочові цигани, особливо-ж полуднево-російські, мали ще одно занятя: они водили медведів по селах. Відтого в Кримі місцеві жителі і до сих пор називають їх: аюджі, т. є. поводар медведів.

*) Архивъ ветеринарныхъ наукъ. 1880. р. II. 3 ст. 76.

чи); а понеже бесѣдникъ Цурканъ отгѣтилъ ему на тоє, що ѓнъ тѣлько фактично исправляетъ изреченѣ ѓт Вахнянина неправды, и продолжалъ далѣ свою мову, неуважаючи на прозбу Президента, то сей одобривъ ему голосъ, а не покликалъ его не разъ до порядку. Отже якъ Вахнянинъ говоривъ неправду, такъ и „Буковина“ писала неправду. *Д-р Іоанъ Цурканъ*.

Якъ дійсно мала ся річ, ми подали після стенографічнихъ протоколівъ в 156-ім числі „Буковини“. Хто говоривъ неправду, чи н. Цурканъ чи н. Вахнянинъ, читателі вже знають. Ми лиш тут ще додамо, що отсе письмо д-ра Цуркана повне різнихъ похибокъ що-до мови і правописси (се навіть не етимологічна правописся), свідчить якъ найліпше о потребі рускихъ шкілъ народнихъ (також в Імротештахъ) і рускої гімназії. Соромно, коли навіть інтелігенція не вміє рускої мови.

Померъ Йосифъ Дуничъ, управитель школи в Пустомытахъ під Львовомъ.

ТЕЛЕГРАМИ „БУКОВИНИ“

з дня 20. грудня 1895 р.

Відень. Вчора постановивъ пое. Романчукъ в радѣ державній інтерпеляцію, в котрій назвавъ інформації віденьськихъ часописівъ про руску депутацію, іменно що кошта депутації покрито в російского жерела, поганою клеветою; кошта покрити по части участники, а по части складки з цілого краю. Найбільша часть депутації складала ся з противниківъ системи в Росії против малоросийской або рускої нації. Інтерпеланти питають президента міністрівъ про жерело тихъ інформацій. Жадають направи рускому народови заподіної кривди.

Відень. Палата полагодила бюджетъ міністерства внутрішніхъ справъ і приняла вѣй бюджетовою комісією предложені революції. Міністеръ судівництва вѣй проєктъ закону в справі внутрішнього урядження і регуляцію для судівъ і проєктъ закону в справі зміни 61 артикулу торговельного закону; обидва проєкти передано постійній правничій комісії.

Відень. Вчора відбули ся під проводомъ бароновоі Сутнеръ загальні збори австрійского товариства приятелівъ мира; ухвалено одноголосно протестъ противъ того, щобъ конфліктъ міжъ Англією а американськими Сполученими Державами рішено инакше якъ черезъ мировий суд. Протестъ перешле ся центральному відділові в Берлі в Швайцарії для розпочати відповідної акції зі сторони вѣхъ европейскихъ і американськихъ товариствъ мировихъ.

Букарешт. Тронова промова при отвореню сесії парламентарної підносить приятельскі відносини до вѣхъ держав. Румунія стоїть посередъ східнихъ минадківъ яко підпора порядку, сили і поєстуну. Тронова промова заповідає проєкти законівъ в справі реформи організації судівъ і будови пристани в Констанца. (Кинизиястичні опадскі.)

Відень. Господарека комісія ради державної приняла правительственный проєктъ що-до охорони передъ обманствами в скількоєсти і якості товарівъ і рішила на слѣдуючій засѣданю радити надъ революцією, після котрої має ся або передати приватному підприємству будову каналу міжъ ріками Дунаємъ і Одрою або затягнути велику позичку для будови каналівъ міжъ Дунаємъ-Моравою-Одрою; Дунаємъ-Моравою-Лабою (на Оломун); Дунаємъ-Моравою-Одрою-Вислою і Дунаємъ-Молдавою-Лабою. Міністеръ торговлі заявивъ, що принципіально згоднає ся з тимъ внесеномъ. — Комісія для прагматички службової приняла на внесеня референта Шаршміда одноголосно революції, котримъ принято за явленя президента міністрівъ в тій справі до відомости і наиває ся правительствомъ окрімъ закону дисциплінарного предложити такожъ якъ найскорше проєктъ закону в справі упрямління іншихъ правнихъ відносин урядників і слуг. Підчасъ дебати заявивъ президентъ міністрівъ, що наради надъ проєктомъ в справі доходжень дисциплінарнихъ вже розпочато правительствомъ. Бесѣдникъ не противить ся розширеню тей роботи такожъ на іншихъ поляхъ, але до сего потрібні переговори міжъ поодиновими міністер-

ствами; вінъ повторяє, що знаний Beamteneglass уважає не на місці і гіднимъ пожалуваня. Не вільно лише урядові розпорядження з поминенемъ урядової тайни піддавати неприхильній критиці. Право петиціонувати остає ся для державнихъ урядниківъ непорушенимъ; розуміє ся, що они можутьъ законно безъ протизаконної агітації голосувати устно і письменно безъ шкідливихъ наслідківъ. Але виповнене політичного права виборчого не ємьє обмежати конєчнє для урядовани безстороннє становище урядниківъ. Пасивнє право виборче в урядникамъ забезпечено основними законами державними. При кандидатскихъ мовахъ мусять урядники по-радитись у свого почуті такту і совѣсти.

ВИДАНЯ ВАСИЛЯ ЛУКИКА.

I. ЛІТЕРАТУРНІ ЗБІРНИКИ:

1. Ватра. — В Стрию, 1887 р. 215 стор. в 8°. Ціна 1 злр.
2. Квітка. — У Львові, 1890 р. 128 стор. в 8°. Ціна 30 кр.
3. Рідний зільник. — У Львові 1891 р. 136 стор. в 8°. Ціна 30 кр.
4. Левада. — У Львові, 1892 р. 103 стор. в 8°. Ціна 25 кр.
5. Рідна стріха. — У Львові, 1894 р. 120 стор. в 8°. Ціна 25 кр.

II. ЗБОРОВІ ТВОРИ:

6. Твори Василя Чайченка. — (Оповідання) — У Львові, 1892 р. 207 стор. в мал. 8°. Ціна 80 кр.
7. Твори Василя Чайченка. Том II. (Соняшній промінь). — У Львові, 1892 р. 174 стор. мал. 8°. Ціна 60 кр.
8. Твори Василя Чайченка. Том III. (На розпутьї) — У Львові, 1893 р. 210 стор. мал. 8°. Ціна 80 кр.
9. Твори Карпенка-Карого. (Мартинъ Боруля. Сто тисячъ. Безталанна. Що було, те мохомъ поросло. Чабан). — У Львові, 1895 р. (кінчать ся друкувати).

III. ПОВІСТІ, РОМАНИ, ХРОНІКИ І ОПОВІДАННЯ.

10. Навіжена, пов. Нечуя-Левицкого. — У Львові 1891 р. 84 стор. мал. 8°. Ціна 20 кр.
11. Поміжъ ворогами, пов. Нечуя-Левицкого. — У Львові, 1893 р. 180 стор. мал. 8°. Ціна 40 кр.
12. За громаду, хрон. К. Т. Подоленца — У Львові, 1892 р. 94 стор. мал. 8°. Ціна 20 кр.
13. Художникъ, пов. Т. Шевченка перекладъ Ол. Кониського. — У Львові, 1894 р. 101 стор. мал. 8°. Ціна 80 кр.
14. Міжъ народ, пов. М. Школиценка. — У Львові, 1894 р. 92 стор. мал. 8°. Ціна 20 кр.
15. Хо, казка Михайла Коцюбинського — У Львові, 1894 р. 34 стор. 8°.
16. Облога Буши, пов. Мих. Старицкого. — У Львові, 1894 р. (кінчать ся друкувати).
17. Грѣшники, романъ хроніка Олек. Кониського. — У Львові, 1895 р. 192 стор. мал. 8°. Ціна 50 кр.
18. Пани й люди, повість Володимира Лесенка. — У Львові, 1893 р. 168 стор. мал. 8°. Ціна 80 кр.

IV. ДРАМИ.

19. АIMERІВНА, в 5 діяхъ Панаса Мирного — У Львові, 1892 р. 67 стор. мал. 8°. Ціна 20 кр.
20. ТИТАРІВНА, в 5 діяхъ Марка Кропивницького. — У Львові, 1892 р. 63 стор. мал. 8°. Ціна 20 кр.
21. В темряві, в 5 діяхъ Мих. Старицкого — У Львові, 1893 р. 91 стор. мал. 8°. Ціна 20 кр.

В Дрібній бібліотечі, видаваній у Львові Костемъ Пашковскимъ, вийшли доси сі книжочки разомъ чиселъ 13):

- Байки Евѣна Гребінки (10 кр.)
 Малярі, оповіданє Всеволода Гаршина (10 кр.)
 Пролісок, поезії Павла Граба (20 кр.)
 З чужого поля. Переклади Павла Граба (20 кр.)
 Що то є господарність — Герінга (перекладъ В. Герасимовича) 20 кр.
 Поезії Осипа Маковей (20 кр.)
 Оверма, оповіданє его-ж (10 кр.)
 Твори Івана Суріка, перекладъ з російского (10 кр.)

Др. АНТІН СВЕРЖХО

бутий приватний асистент проф. Борисікевича.

б. практичний лікар на клінікахъ проф. Борисікевича і Габермана в Градці, Швайгґера, Глюка, Якобсона і Швабаха в Берліні.

спеціаліст для слабостий очий і ух

в Чернівцях, ул. ратушева ч. 13
 і ординарє відъ 10—12 і відъ 2—3 год.

для біднихъ безплатно.

Вже вийшов

ілюстрований буковинський православний

КАЛЕНДАР

на рікъ переступний

1896

Ціна 50 кр.

— (з пересилкою 55 кр.) —

Зміст.

Календаръ історичний. — Календаръ астрономічний. — Календаръ церковний. — Святя рускі і римскі. (червоно друковані), схід і захід сонця, сідмий місяць, погода. — Календаръ жидівський. — Помінальний календаръ славнихъ Русинів. — Дімъ цѣсарский.

II.

Наші гроші і важливіші заграничні. — Міри і ваги (нові і старі). — Телеграфічні приписи. — Почтові ярисси. — Приписи желѣзничі. — Скалі стемильові. — Налєжність відъ кнісєв гінотечнихъ. — Шляхъ їзди на залѣзничяхъ.

III.

Для науки і забави.

Головосіки сьв. Івана Хрестителя. (З ліриька Ю. Федьковича з воєнн портретомъ поета). — О. Ерѣтей Федорович. (Житєньє з портретомъ). — Нова установка охованю худоби. (Популярна наука). — Якъ закладати крамничі? (Популярна наука). Розмова Читальника з Іваномъ Байдужиимъ. — Про катастрофъ рунтовъ. — Що людий єднає? (Повістка Д. М.) — Правда. (Повістка В. Я.) — Дещо з господарства. — Ілюстрації.

IV.

Шематизмъ буковинський.

V.

Оповідання.

Замовленя приймає

„Руска Бєсѣда і Редакция Буковини“.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ разом з
ілюстр. додатком „Неділя“
виносить:
на цілий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно „ „ 85 „
для заграниці 15 рублів або
24 франків.

Поодинокі числа по 6 кр.
з бюр. газет Л. Геровица в
Чернівцях, ул. Головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу
і неділю.

Редакция і Адміністрация
„Буковини“ знаходиться в
Чернівцях (ул. Петровича
ч. 2), куда всі дописи адре-
сувати належить. — Бюро
редакції отворене щодня
від 8. рано до 8. вечером

Відгук Галичини на Україні.

(Допись з України.)

(Конець.)

Правда, зацікавлені на деякий час задовольняють ся, розворушують енергію, діяльність і заявляють більш-менш рішуче, що вони народовці, або радикали. Але-ж це тягнеть ся тільки до того часу, поки доля, чи який випадок не зведе цілх людей до купи. А раз спіткались вони, ну, — тут і пішла! Тут уже ми бачимо не українців-патріотів, а два ворожих табори, бо один табір увірував уже в святотці народівців, а другий у святотці радикалів — являється незгода і боротьба на язиках закинцїла. Поверхах, як звичайно, противники тримають ся ґрунту нестрального і горяча суперечка вертять ся тільки на стороні теоритично-ідейній, але що далі переходять потроху на авторитетів, чи репрезентантів партій і вже слідком за цим на особистий ґрунт. А раз уже зітхали на цю стежку, то вже і говорити нічого, що з учорашніх приятелів раптом перекинулись у заперкх ворогів, з рішучою думкою, не поступатись ворогові нігде і ні в чому. Тут уже починається справжнє болото. Прихильники тєї і другої партії стежать після сього тільки за всім тим у свого ворога, до чого завято можна причепитись і дати собі полю.

Поділ такий існує поміж українцями вже декілько останніх років, і цілком безґрунтовна ворожнеча встигла вже за цей час пустити досить глибокі корінці, так, що коли-б і ґрунтовні партії галицькі порозумілись поміж себе, так мабуть і тоді безґрунтовні партії наші навряд чи помирились би.

Оцей то поділ без ґрунту і в тепер сумним виразником галицького відгуку на Українцях, які, замість того, що-б працювати хоч поволі буть тепер марно якими свої, марно вигострюють сини, ведуть непотрібну війну і аби не явиразні-ше визначатись одні від других утворюють навіть такі програми, яких не тільки неможливо виконувати, а навіть зовсім не приготавлені ще до такої діяльності ні з боку освіти, ні з боку суспільного становища і тих обставин, які вимагають на сам перед починати діло зовсім з иншого кінця. Але-ж горячливість та надане намагання, хоч би там що, аби такі відрізнили себе від народівців або радикалів, примушують українську моло-

діж забувати навіть послїдувателність і самоосвіту, без чого, звичайно, цілком неможлива жадна діяльність в такому напрямку, який ставляють вони собі в основу, прямуючи до невиясненої для самих себе мети. А що мета ця справді для багатьох не ясна, так маємо на це такі комедійні факти: сьогодні, наприклад, один табір переконує людину в своїх теоритичних думках і людина ця з повною згодою пристає до їх; але-ж завтра спіткалась ця людина з членом противної партії, поговорила з ним і зраз же кидає перший табір і переходить до другого, але завтра знов вертається до першого. І факти ці не поодинокі, чим і доказується скільки, справді, поміж молодіжю існує неясности, непевности, туману, нерозуміння і непорозуміння. Якою стежкою насував ся увесь оцей туман на нашу молодіж, здається сказано ясно, приходить ся, тільки пошумувати, що отуманенний цей відгук розвинув ся у таку ворожнечу поміж молодіжю. Але ще сумніше, що незгода галицьких партій утворила первісно цю ворожнечу і дала Україні не безсторонних, а односторонніх заступників, від яких переважно залежало з самого початку затвердити ці небажані партійности.

Коли-б ще ворожнеча ця стояла на ґрунті реальному, практичному, то звісно було-б тоді і не дивно і не сумно, а то-ж уся вона стоїть на ґрунті теоритичному, без жадної реальної діяльности. На чому-ж саме молодіж не погожується, що підтримує сварку і які панують непорозуміння?

Придивляючись та прислухаючись до молодіжки, можна без помилки вказати, як на найголовнішу причину непримирної сварки — на суперечки про національність.

Мушу отже зпочатку зауважити, що молодіж наша, коли не вся, то сьміливо 99% поглядами своїми не належить цілком ні до партії радикальної, ні до партії народівської, а займає становище екорій сполучених цих двох партій, бо від усього серця радуть ся всім добрим вчинкам обох партій і також одностайне ганять погані вчинки як тєї, так і другої партії. Коли-ж прийшлося би все таке найменувати нашу молодіж якимсь партійним найменням, то найрізнішим назвиськом молодіжки нашої було-б радикали-націоналісти. Духом та-ким проияті всі, і всі розуміють його і чують в собі дуже добре, але-ж поне-

редний поділ на партії схожі на народівську і радикальну або вірніше на партії невірні названі такими йменами, часова оборона цих партій партійниками — закріпила за собою ці назвиська, надавши їм якесь таке окреме значіння, якого ніколи не було і нема поміж українського молодіжю, з боку релігійних та політичних поглядів, а тимчасом на цьому то і вертять ся ворожнеча. Же-народівці кричать, наприклад, що радикали відкидають національність, а того погодитись з ними не можна, бо вони цим самим не дбають про свій нарід, а роблять ся інтернаціоналами та космополітами, які нам ові не бажані, бо на Україні і так багато національних ренегатів. Же-радикали відповідають на це, що народівці ще більше небажані, бо вони феодалі, клерикали і сервілісти. Коли же-народівці вимагають доказів на це, то же-радикали вишукують їх у часописях галицьких народівців і хоч ясно бачать, що приклади такі цілком не стосують ся до же-народівців українських, але все-ж такі доказують, що вони всі такі, коли забороняють народівців галицьких, виправдуючи де-які їх учинки. Же-народівці відповідають такими-ж прикладами з часописів галицьких радикалів і доказують своє.

Певна річ, що частиною праві і ті і другі, але-ж тільки частиною, та ще й невеличкою. Зирнути-ж безсторонно на те, що до народівців галицьких, а тим паче до усіх молодих українських ові не підходять такі епітети, як феодалі, клерикали і сервілісти, — зирнути безсторонно не можуть; так само, як не можуть спокійно позирнути і на те, що обвинувачені радикали в інтернаціоналізмі та космополітизмі, працюють так само, як і народівці на мові українській, а не на якійсь иншій. Одно слово спокійні, безсторонні погляди на факти, та порозуміння поміж себе, могли-б легко відхилити на бік ворожнечу, але зіхавши вже на ґрунт особистий зробити цього не можуть ні самі молоді ні тим паче хтось з боку. Але можна-б сказати, що коли „ворони“ фактично не відрізняють ся у своїх поглядах, а гризуть ся тільки дякуючи туману, то шкоди з цього не може бути, так би здавалось, але-ж на ділі не так. Шкода тут є, і шкода велика, бо змагання повиробляло енергійних ворогів, які стають на чолі свого табору і всіми силами розвивають ворожнечу, доходячи цим шляхом аж навіть до

абсурду. Бо не порозумівшись поміж себе, не з'ясувавши собі безсторонно напрямків партій, їх діяльності, суспільного становища, не звернувши навіть уваги на своє власне суспільне становище, в ини, одна половина цієї молодіжи, аби тільки дужше відрізнитись від другої половини, наважилась навіть зрештеш усього українського і заявила, що визнає тепер тільки науковий соціалізм і приступає до практичної діяльності в цьому напрямку. Науковий соціалізм річ дуже хороша і змагатись супроти такого напрямку, звичайно, не буде ніхто, але не в цій річ, а річ бачите, в тому, що заявляють себе діячами на цьому ґрунті люде, які тільки що усунулись з гімназійного ослону і не перерісши ще навіть потрібної белетристики, а не то що науки про соціалізм, раптом роблять ся практичними діячами на цьому ґрунті. Коли-б це не було так сумно, то було-б смішно, але-ж тут опріч суму нема нічого. От в оцьому то і криється головним чином та шкода, про яку згадували ми висше, бо признати їх практичними діячами на ґрунті наукового соціалізму не може ніхто, а тим-часом суперечки ідуть своїм шляхом і забирають у молодіжи не тільки час працювати над науковим соціалізмом, а навіть над лекціями свого фаху і в наслідок цього маємо таку діяльність, що люде лишають ся по два роки на одному курсі і все таки товкмачать своє.

Такий то відгук зробила Галичина на Україні! Дай Боже, щоб відгук цей швидко переродив ся з туманної та непевної думки у думку ясну і показав українській молодіжи на шлях широкої самоосвіти і хоч невеличкої але певної праці на користь краю, замість змагання та високого літання у думках, яке тільки літанням і може залишитись, та ще й літанням цілком безкорисним як для громади, так ще більше для їх самих.

М. Шко.

Чи се народівські традиції і принципи?

(З „Правди“.)

(Київ).

Пишучи про ці події, ми вказали на труднощі, які в починах нової доби будуть мусіти народівці поборювати, ми вказували, що багато праці і доброї організації нам потреба, щоб логіка цієї нової доби приніс нам дійсний прирідбання. Однак „Діло“ не стямало ся в своїм захваті і стало сльївати похвальні гимни в честь творця „нової ери“ п. Романчука. „Загал“ Русинів, що слав ще недавно адреси і телеграми голові руського соймового клубу п. Романчуку за інтервенції в справі Муринів і т. п. і за „солідарність“ з кацалами, писав адреси п. Романчуку, за те, що наче Мойсей вивів народівців з кацалської неволі, а редактори „Діла“ були велими раді, що довгий час мали чим залюбовити стовиці свого органу. На зборах „Народної Ради“ гриміло від оплесків для п. Романчука, а з зборів занесено его домія на руках серед триумфального походу. Однак „загал“ а мабуть і п. Романчук думав, що так як дешевим і легким способом, не попрацювавши на „нову еру“, стан популярним, що так без праці і трудів наче з мішани посипають ся всі „комісесі“. Тимчасом справа йшла

такою дорогою, як ми предсказували, роботи позитивної і організації як не було перше, так і тепер, дарма, що п. Романчук на всяких зборах говорив про потребу організації, а його голова „Народної Ради“ міг і повинен був її перевести, хоча і „Діло“ чимало до сего накликувало. Люде, що думали не євангельски не оравши і не сіявши — жати, почали непомітно ся, хоч „Діло“ писало широкі статті і доказувало, що лише така політика добра і спасенна, а „загал“ вірив. Однак між иншими оден чоловік не міг спати, що п. Романчук полишив давню спілку кацалську і що народівці не хотіли бути покришкою всяких кацалських „еділоків“, опікунчий дух п. Романчука Богдан Андрієвич Дидицький. Довірочні переговори, які називав Богдан Андрієвич з своїм пупільом і з редактором „Діла“ поналу переконували обидвох, що „загал“ нетерпелив ся, що тратить довіру і т. д. і т. д. і „хитрий малорос“ зумів з питомою „ему“ удачею перед очима п. Романчука вивести страшний для него мару непопулярності. Забув традиції народівські (правда недавно винчені) і принципи і п. Романчук і п. Белей і склалась небагом нова велика якість (котра після заперення п. Телішевського мала вонім виникти кацалів, або перевести їх в табор народівський) — акція консолідації всіх Русинів і між ними побіч пп. Романчука, Белей і пп. зчайшались яко мужі довіри др. Кулачковський, Антоневич і т. п. і — навіть Марков! Своєю дорогою з сїї консолідації нічого не вийшло, поналу головні аранжери її вели тимчасом у себе повітову політику на власну руку (не оглядаймо ся на Львів!) і довело до повного розстрою, а друге позак кацали розуміли консолідацію так, щоб народівці стали орудіями їх поганих „еділоків“ об'єднательних. „Діло“ втрутіло небагом до відвороту (а се „ему“ часто луцать ся), стало впевнити, що все-ж таки при рішній тактиці єсть „ґрунт спільний“ між Романчуком а Барієвським, що з кацалами нема ніякої для народівців спілки і т. д. Здавало ся, що акція виборча сегорішня вилічить „загал“ народівців, адалось, що й „Діло“ вже ступило на певну ногу і впевнило ся, що москво-філи неюди, а найбільш п. Романчукові наносили шкоди і перепон. І дійсно утворив ся „незалежний комітет“, до котрого не приступив навіть приятель д-ра Олесьницького і невідступний помічник его повітової політики консолідаційної о. Давидяк, а консолідував ся з давнім приятелем Марковом у „цілої незалежності“ комітет“. Однак спільне нещастя зближає люде, всих до себе. Такого нещастя зазнав п. Романчук, зазнав і о. Давидяк і деякі инші нерешачи при виборах, а сїм спільним нещастем покористував ся велими влучно „хитрий малорос“. Склало ся хоч не „всенародне“ але „довірочне“ віче, про котре ми вказували свій погляд в останньому випуску нашого вістника. Після того вже, як наша стаття вже була напечатана, вийшли на яву деякі характеристичні обставини, котрі стануть певним доказом, як п. Романчук і „Діло“ заступають і зберігають народівські традиції і принципи. Випробовану систему москво-фільську, вести політику деспотичну, зумів „хитрий малорос“ велими влучно приложити до нововиборчої ситуації і скривив ся в цьому апаратом москво-фільської агенції, натхнув п. Романчука до скликання „всенародного віча“. Відомо, яку в сїй справі видала москво-філка „Русская Рада“, котрої душею Богдан Андрієвич і зазнав п. Романчука на засіданню „Народної Ради“, що він вже порозумів ся в сїй справі з др-ом Королен і т. п. стануть певними доказами, що народівці а навіть радикали в виді „Народної Ради“ були вклучені сїм довершеним фактом, що „всенародне віче“ спільно з москво-філами має бути скликане, і тому миче опозиції („Народна Рада“ не видала відомки на всенародне віче) мужімі раді не раді піддати ся волі п. Романчука, натхненій Богданом Андрієвичем, бо, мовля, „як не хочете, то я сїм з комітетом скличу се віче“. І склало ся так, що на вічу побіч п. Романчука, Нагірного, Белей, Телішевського, др-а Олесьницького, др-а Окуневського, др-а Франка і т. п., були головними особами др. Іскрицький, що в шістьдесятих роках прилюдно на ра-

туші львівським виводив об'єднательну теорію Русинів а Поляками, бо, мовля, цісли Нестора предки наші Поляки се не що инше як Поляки а від процесу Ольги Грабар (в котрім був оборонцем) став об'єднательним москво-фільським — дальше відомі мужі довіри Марков, др. Дидицький, о. Давидяк і т. п. Тут раджені між иншими над заснованням спільного товариства для оборони національних прав руського народу. Подумайте: Марков, др. Дидицький, ренегати і негатори руської національності а оборона прав національних руського народу! Що-завело до купи таке гарне мішане товариство який „спільний ґрунт“ міг найти ся, що раз нем об рами не ооронили ся стати побіч себе пп. Романчук, Белей, др. Олесьницький, Телішевський, др. Окуневський, і т. п. побіч Маркова, др-а Дидицького і т. п.? Чи справді почуття обов'язку до оборони національних прав Русинів? Ні! політика деспотичної пропаганди так влучно москво-фільською агенцією львівською а її повітовими експозитурами зумів потягнути на той „спільний ґрунт“ також тих, що повинні-б добре тямити, ся така спілька відповідає народівським традиціям і принципам, чи се згідне з честю народною подавати москво-фільським агентам, що своїми поганими руками катують баглатинину матір Україну-Русь, а тут надівають маску оборонців національних прав руського народу. Отже ми ставимо інтервенцію до сїх народівців і радикалів, що аранжували довірочне віче і нарадиували ся спільно з Марковим і Дидицьким, як можуть погодити сїй крок з народною честю і чи вказують се хороним для українсько-руського питання і згідним з давніми традиціями і принципами польноудиними.

А на останку також кілька слів до руської молодіжи академічної. Не будемо тут тепер розбирати сего питання, чи се добре або недобре, коли молодіж академічна кидаєт ся у вир політичного життя, але на разі числимо ся з фактами, що свого часу молодіж львівська академічна (і як не помилуємось і краківська) слала похвальні телеграми п. Романчуку, коли він став творцем „нової ери“ (віденська молодіж демонструвала протів того). Відомо нам також, що і тепер після приїзду п. Романчука в раді державній над програмою міністерства гр. Баденього і після інтервенції его про галицькі вибори соймової руської молодіж академічна в телеграмат втіла п. Романчука яко борця за свободу. Коли отже руська молодіж так одушевляєт ся боротьбою за свободу, а того ми велими раді, то позволимо собі поставити до неї інтервенцію, чи вважас вона спільну нараду Русинів-народівців і радикалів з историчними ренегатами достойним народної честі, згідним із імганнями до свободного розвитку культурного всего українсько-руського народу і чи не вважас потрібним також що-до сїї ситуації заняти відповідне становище і висловити прилюдно свій погляд і суд?

Ми ждемо на відповідь одних і других, инакше висуємо прилюдно з сего дальш консеквенції і освідимо се поступоване властивим „ему“ змітлом.

Від видавництва „Буковини“.

Через те, що вкладаємо власну друкарню, мусимо неї вважати в дотеперішній друкарні врізняти. Крім того саме вкладаємо друкарні і розширення часопису нашої на щоденну сполучені з великими видатками. А тут ще багато и-ших читателям (особливо в Галичині) винні нам передплату. Хто через довгий час читав газету і не відсилав ей, сїй після ар-ва а уважас ся абонентом і приймає на себе обов'язок платити. Через те, що москво-фільські часописи у нас адала давен розходять ся по Русь за подарок, або й вонім безплатно, руська суспільність прерикла маловажати сїй обов'язок супротив видавництва. А таке поступованє приносить немірну шкоду всім народним видавництвам, а котрих жалко.

В тебе стіни малювані,
Сріблом, ялотом цвітковані.

А ти, пане господарю,
В тебе в кліти як у царя,
Куда станеш — усе скрини,
Куда глянеш — кармазини.
А від мирен, від хрустали
Всі ся гриди повгинали.

А ти, пане господарю,
В тебе в скринях як у царя,
Усі в срібло ковани,
В них червонні не брані,
В них жемчуги не кивані,
В них коралі не вбрані.

А ти, пане господарю,
В ти подвірє як у царя,
Куда станеш — кошарочка,
Куда глянеш — отарочка,
Куда станеш — все стодоля,
Куда глянеш — божя воля.

А ти, пане господарю,
В тебе стайні як у царя,
В тебе коні все турецькі,
В тебе воли загорецькі,
В тебе коні в сріблі давоня,
В тебе воли від короля.

А ти, пане господарю,
В тебе лани як у царя,
В тебе лани як вагаї,
На них жита як дунаї,
На них жита як жир ситі,
А пшениця як столиця.

А ти, пане господарю,
В тебе жона як у царя,
Бо де ходить, жемчуг сходить,
А де ступить, село купить,

Вогонь кладе — ялот хрест найде,
По воду йде — вина несе.

А ти, пане господарю,
В тебе чада як у царя,
В тебе сини як королі,
Чи до вірої, чи до волі,
А як старший збераеть ся,
Бендер-місто здрігаєть ся.

А ти, пане господарю,
В тебе дочки як у царя,
Сидя собі у світлиці,
Та делють як віриці,
Сьпіваночок сьпіваючи,
З павин-пюрців вінки вючи.

А ти, пане господарю,
В тебе челядь як у царя,
На них шуби собольові,
А сорочки рантухові,
А чобітки сріблом куті,
Всі в бервінку та у руті.

А ти, пане господарю,
Щасть ти, Боже, на всю цару,
Куда глянеш — всі ся клоня,
В церков ідеш — давони дзвоня.
З церкви ідеш — в гусли грають,
Три королі пострічають.

Господарю як королю,
Щасть ти, Боже, а усім домом,
І в челядков богатою,
І в худібков рогатою,
І в Господом святим Богом,
На здоровя, на літ много!

О, дай Боже!

Добрий вечер на сьвятий вечер!

Добрий вечер на сьвятий вечер
Всім посполу в сего столу!

Сидить Христос на престолі,
Всі ангелі доокола.

А П'єр чиета столи стелить,
Просить сина до вечері:

О, час, сину, до вечері
З усім сьвітом, в усім миром!

О, час, о, час, моя мати,
По господні благодати!

Усі, сину, сему раді,
Лиш грішники пишуть в аді!...

На-ж ти, мати, з пекла ключи,
Та випусти грішні душі!

Лиш три душі, моя мати,
Во вік з пекла не пускати:

Першу душу не пускати,
Що зневажить отця, мати!

Другу-ж душу в род і роди,
Що ближняго в кару вводить!

Третю-ж душу во вік віки,
Що збиткуєсь над каліков!

Добрий вечер на сьвятий вечер

Добрий вечер на сьвятий вечер
Всім посполу в сего столу! —

О Маланко, Маланочко,
Пусти в стрільці на годиночку!
На годину, ба й на другу,
Гнати тура в темного дуга!

Ти Місяцю, брате рідний,
Не йди від мене, як негідний!
Поганий цар під водою
З залізною бороною.

О, Маланко, ти сестрице,
Не йди по воду до подиці!
Мавш меди, мавш вина...
Я си верну скоро днина!

5.

А Маланка не слухала,
Золоті кінви ваяла,
Та й пішла вона без етежечки
На дністрові бережечки.

Наша Маланка дністрован
Дністровую воду брала,
На камени ноги мила,
Тонкий рантух замочила.

Повій, вітре буйнесенький,
Висуши рантух тонесенький!
Повій вітре з Красно-Іля,
Висуши рантух як біль білий!

А ще й вітер не повіяв,
Маланочку в воду звів...
А під водов цар поганий,
Сім рік жде вже на Малану.

6.

О, Маланко, Маланочко,
Посажу тебе в теремочку,
Кидрові кросна ткати,
Сріблом, золотом вишивати!

О, ти царю, ти поганий,
Не будуть твої кросна ткані,
Не будуть твої шити шиті,
Не будуть твої кидри вкриті!

О, Маланко, Маланочко,
Посажу тебе у садочку,
Будеш пасти качку, качку
На зеленім мачку-мачку!

О ти, царю, ти поганий,
Не будуть твої кросна ткані,
Не будуть твої шити шиті,
Не будуть твої качки ситі!

7.

О, Маланко, тинець-тинець,
Посажу тебе в челядинець,
Челядинець замінити,
Срібні блюда помивати.

О, ти царю, ти поганий,
Не будуть твої кросна ткані,
Не будуть твої качки ситі,
Не будуть твої блюда миті.

О, Маланко-веселице,
Посажу тебе у світлиці:
Павині вінці вити,
Ще й позлітков золотити.

О, ти царю, стрію-Змню,
Павині вінці я пошлю.
Ще й подуну поволотов,
Але стрільцям на охоту.

8.

А учера із вечера
Рушили стрільці ба й на тура;
Тура гнали, та не вбили,
Ще й Змий-царя роздрочили.

Ти місяцю, ти Королю
Не гони тури по діброві,
Бо в мене тури дорогі,
По чотири золоті.

О, ти царю, ти поганий,
Тепер ся бити з собов станем,
Ні за тури, ні за дрючку,
А за сестру Маланочку.

Ти місяцю, ти Королю,
Не гони тури по діброві,
Бо в мене тури ярі, ярі,
А Маланочка моя пара!

9.

А учера із вечера
Бив ся Король з Змием-царем
На залізнім току, току,
Та ні в жарті та ні в дрюку.

Ти Місяцю, ти недруже,
Держи ся тепер дуже, дуже,
Бо у тебе шолом златний,
А у мене меч булатний.

А учера із вечера
Бив ся Король з Змием-царем;
Король махнув — не поброїв,
Змий-цар махнув — перекроїв.

Ти Місяцю-перекрою,
Не гони тури по діброві,
Бо в мене тури дорогі,
По чотири золоті.

10.

А учера із вечера
Наша Маланка шовком шила
Шовком шила, сріблом ткала,
До бадечка в дари слала.

Бадько-ж дари не приймає,
Маланки ся відрікає:
В мене Маланка царска дочка,
Не Змиєва челядочка

А учера із вечера
Наша Маланка шовком шила,
Шовком шила, сріблом ткала,
До ненечки в дари слала.

Ненька-ж дари не приймає,
Маланки ся відрікає:
У мене дочка не шваля-ткаля,
А в Василем зарученая.

11.

А учера із вечера
Наша Маланка шовком шила,
Шовком шила, сріблом ткала,
До братчика в дари слала.

Ти Місяцю-брате, брате,
Не дай ти мені пропадати,
Не дай ти мені шовком шити,
Золоті блюда в Змиї мити!

О ти сестро, ти небого,
Не слухала-сь слова мого:
Твої-ж дари не приймаю,
На віки ти ся відрікаю.

О, горечко-ж мов, горе!...
Злетить лебеді, в мори, в мори,
Тай порадьте, лебедочки,
Бідну-ж мою головочку!...

12.

А учера у сім часі
Наша Маланка вмивала ся,
Аж пливе лебідь долів водою,
Бму косиця за головою.

О, Маланко, Маланочко,
Відгадай мені загадочку;
Котре віле всі люде знають,
В неділю рано засівають?

О лебедю, лебедочку,
Не трудна твоя загадочка;
Котре ж бо віле в світі гоже,
Як мая рожі? - О, милий Боже!...

О, Маланко, Маланочко,
Не вгадала загадочку;
Одно лиш віле весь мир знає,
Васильчиком навиває.

13.

А учера із вечера
Наша Маланка шовком шила,
Шовком шила, сріблом ткала,
До Василя в дари слала.

О, Чильчику, Васильчику,
Посію тебе в городчику,
Буду тебе шанувати,
Тричі на день поливати.

А в чиричку кіля бити,
Бервінчиком городити,
В неділю рано проминати,
За русу косу затикати.

Ще й притулю до сердечка —
Али ратує ми, Василечку,
Бо лихий цар під водою
З великою бородою.

14.

Лежить Василь долів личком
В городчику під вілечком,
Лежить, лежить та й думає,
Що робити телер має?

О, ви стрільці ловці, ловці,
Порадьте-ж мої ви головиці:
Чи в лихим ся царем брати,
Чи йти в поле, та орати?

О Чильчику-Васильчику,
Чотири мечі на клинчику,
Та ще й шолом волочений,
Васильчиками уквітчений.

О, Чильчику Ладо, Ладо,
Якої-ж тобі ради, ради?
У тебе рада полученая:
Маланочка зарученая!

15.

А учера у сім часі
Наша Маланка купала ся,
Аж пливе лебідь долів водою,
Бму косиця за головою.

Відки, відки, лебедочку?
Від Василя, Маланочко!
Що за Василь, лебедочку?
А царський син, Маланочко!

Що він діє, лебедочку?
Оре, сів, Маланочко! —
А чим, а чим, лебедочку?
Мечем, мечем, Маланочко!

Та лиш самий, лебедочку?
Ба в стрільцями, Маланочко!
А в якими, лебедочку?
А в царськими, Маланочко!

16.

А учера у сім часі
Наш Васильчик воли пасе,
Аж пливе лебідь долів водою,
Бму косиця за головою.

Відки, відки, лебедочку?
Від Маланки, Василечку!
Що пна дія, лебедочку?
Жемчуг сія, Василечку!

За ким, за ким, лебедочку?
За Василем, Василечку!
А за котрим, лебедочку?
Тобов самим, Василечку!

Чи по воли, лебедочку?
Ба я неволи, Василечку!
Каван йи Змий качки паста,
Ще й желивий кузіл паста.

17.

А учера із вечера
Пасла Маланка ба й качура,
Та й пасучи загубила,
Шукаючи заблудила.

Заблудила в чисте поле,
Аж там Василь сія, оре,
Аж там Василь оре, плужить,
За Маланкою вельми тужить.

О, Чильчику Васильчику,
Посію тебе в городчику,
Буду тебе шанувати,
Тричи на день поливати.

А в чибричку кім бити,
Бервінчиком городити,
В неділю рано промикати,
За русу косу затицати.

18.

А учера із вечера
Зберав Василь стрільців сила,
Та ні на гир, ні на лови,
Ні на тури у діброву.

О, ви стрільці молоді,
Чи маю на нас я надію? —
Бо в Змий царем трудна сирана..
Щоб не пропала моя слава.

О Чильчику Ладо, Ладо,
Якої-ж тобі слави треба? —
У тебе слави получення:
Малюпочка заручення.

То-ж беріть, хлопці, луки в руки,
Та й підемо на прилуку,
На прилуку прилученую
За Маланку зарученую.

19.

А учера із вечера
Бив ся Василь в Змий-царем.
Що Змий махнув — рука явила,
Василева-ж перетяла.

О, ти Змий, ти поганий,
Не будуть твої кроєна ткани,
Не будуть твої блюда миті,
Не будуть твої качки ситі!

Ти Василь, ти лукавий,
Повбави-сь ми мої слави!
Ні, Маланки, та ні долі,
Та ні діка, та ні волі!

О Ти царю, о, ти Змий,
У твоїх тирбіх руки мий,
А твоїм костем стріли перий,
А своїм славою землю стелю!

20.

А учера у сім часі
Наша Маланка чесала ся,
Чесала ся, винічала ся,
Васильчика сводила ся.

О, Чильчику, Васильчику,
Посію тебе в городчику,
Буду тебе шанувати,
Тричи на день поливати.

А в чибричку кім бити,
Бервінчиком городити,
В неділю рано промикати,
За русу косу затицати.

А раненько ще й в неділю
З Васильчиком в церкву піду
Під навісний вінець, вінець,
На золотий на перетінець.

21.

А ти, пане господарю,
Пусти в сьвітлиці нашу нару,
Бо в нас Маланка не викраджена,
Понід сонце проваджена.

А в тебе двори як етолиці —
Пусти Маланку у сьвітлиці,
Бо пна була в Змий, в Змий,
Всю роботу переймала.

Бо в нас Маланка не викраджена,
Понід місяць проваджена,
Як поміє, помілює,
То й сам цар ся задивує.

Бо в нас Маланка не викраджена,
По під варю проваджена,
По під варю проваджена,
З Васильчиком заручена.

А ти, пане господарю,
В тебе в дворі як у царя,
В тебе сталі все кедрові,
А помости маймуrowі,

О, дай Боже!

І ніжки ми боля, і мороз стинає!...
Хиба-ж повертаю у шівчарку стаю!...

А шівчарка стає веселанна наші стала,
Веселанна нам стала, бо Христа нам дала.

А около Христа кінє а воликом та став,
Кінє а воликом та став, ще й просили Христа:

О, дай Боже!

А зелене щинце всім людям на закін!
А яру пшеницу у церкви на престів!

А буїні хлібове на усі мирове!
А усіму миру щастя та здоровя!

Пляшованець до Маланки.

Наша Маланка задієстрована:
Линь скрипа рина — она гулила.

Наша Маланка як та зауляла:
Линь скрипа рина — она вже пчула.

Наша Маланка всім людям мила:
Та ще би краща — коби не мала.

Кварта горівки на сніданечко,
А друга кварта до подушечки.

Ї-ж подружечки так як і она:
Брови як в гуски, рот як в ворони.

А братчик Місяць парень за себе:
Загубив торбу, летючи а неба.

З неба летючи, як чміль гудючи,
На полюванє а котами йдучи.

А наш Васильчик попередовець:
Украє в сніпної пів-сороковець.

О Христе наш, Христе, уроди нам щинце!
Уроди нам щинце, ще й зелене щинце!

Ще й зелене щинце, ще й яру пшеницу!
Ще й яру пшеницу, ще й весну паншеницу!

А зелене щинце воликам рогатим!
Волики-ж рогаті все гадаєм богатим!

А ворон же коні під ледні годні,
Під ледні годні, рицарі подобні!

Сліпа-ж уадріла — заперещала:
Коби був просив, була бих дала!

А наші стрільці заваїті много:
Заяць а капусті — а нім у погні!

А наші орці годні молодці:
Орали мішко — вродив ся дітько!

А наш Змиєко добрий дідеко:
В усіх питає, чи корчма блиско?

А Баба-Яга летить як циба,
Кочує веслом оперед себе:

О, дїду, дїду, що ти гадаєш?
Сидиш у корчмі — штанів не маєш?

О, тихо, бабо, та не торкоти!
Маєш міх клоча — штани ми шлеті!

Та я тут вараз-такі шлету ти,
Що не понесеш, пустий ти труте!

А дома, стрію, головку змию...
Та гайда на піч, дурний ти Змию!

НЕДІЛЯ

Літературний додаток „Буковини“.

Наша Маланка дністровая.

З поспертиниз паперів

ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА.

—о—

Наші праотці, доки ще поробили їх християнами, то пірували у одного лиш Бога, у сьвятого Прабога вседержителя, творця неба і землі. А мав він, кадали, чотири сини і п'ять доньку, матір нашу Землю, котру также Ладов сьвятотвора звали. А ті чотири сини були: перший Ад, другий Яр, третій Рай, а четвертий Мир, межі котрих отець царство своє поділив, і то так: Найстарший син Ад або Гад дістав преспод, потемок, студін і зиму, за що его також Змием, Пеклом, Чортом, Бісом, Дивом і Злим звали і всі его бояли ся, за що він дуже і на вітці і на братів і на сестру свою ворогував і їм, де лиш міг, усеяку пакість творив, за що его отець предвічний відрік ся і прокляв, і лиш ті решта три за синів своїх уважав.

А ті решта добрі три брати були собі як оден і орудували сьвітлим сонечком, для чого їх і Білобогами явали. Найстарший, Хорош або Яр, в котрого опісля зробили Юрія, орудував весінним сонечком; середущий, Рай, Рій, Грім, Перун, Кушало, Воєн, в котрого опісля зробили Івана, орудував літнім сонечком; а наймолодший, Лад або Мир, в котрого опісля зробили Дмитра, орудував осіннім сонечком, найслабшим в усіх, для чого его також Безсилчиком явали, в котрого Безсилчика опісля Васильчика зробили. А саме сонечко звали Війтом або Сьвітотвором і образували его яко рицаря-богатира у золотім шоломі на голові, сім мечів при боці в осмі у праві руці, об'їжджаючого землю білими як сніг кінями.

А Земля-Лада, приповідали, мала двоє дітей: одного сина і одну доньку. Син звав ся

Король, Радогій, або Князь Місяць, а донька Весна або Маяна, в котрої опісля зробили Малану або Маланку, а то для того, що була усею сьвіту мила і его цвітими і зеленим листом-маєм уквітчала. Але-ж бо і се було лихому вуйкови Змиєви заздрісно, і для того завзяв ся він на нашу Маланку, аби ю у своє царство під землю дістати.

Як се ему вдало ся, як лежкомунний змінник-Місяць свою сестру лишив, як родичі нерозсудну дівчину забули, і як нарешті старший брат Безсилчик (Чилчик) свою заручену і наречену сестру в Змиевої чи то зимової неволі слободив і в невітак подружив ся — се все опісля отся наша маланочна коляда, матбути найкраща, котра нам по наших праотцях лишилася. Бо у вісім день по празнику Коляді сьвяткували наші праотці і празник Маланки, то єсть в зимової чи то змиевої неволі визволеної весні. А сьвяткували той красний і веселий празник так:

Котра найкраща і найчестіща дівчина перебрала ся за Маланку, оден парубок за Василя, другий за Короля, а третій за Дуду-Змий в білов та довгов бородов. Маланка мала вірницю (візду) на чолі, була прибранна у самі цвіти і мала в собов три подружечки в рожевими деревцями, котрі подібно, як она сама, були прибрані. Василь був перебранний за ратая (оратяря), в чепігами або в серпом у руках; а Король в новим місяцем на чолі, а яко мисливець в сагайдаком і луком. Решта ледів була то за плугатарів то за мисливців перебрана; плугатарі водили в собов вола або барана, мисливці оленя або сокола, а Змий-дід

нарешті, убраний в буйволошу шкіру і оперезаний гадюками, водив з собою тура або цана, мав велику косу у руці і три гробарі з ристалями за поплічників.

Так ходила Маланка від хати до хати. Дружина співала маланочної коляди, а сама Маланка похажала по сьвітлиці і поралась яко домаха, але робила кождо роботу встріть, а то на пам'ятку, що була у Змія невільницею, де мусіла кождо просту службу роботу робити, до котрої не мала охоти, звичайно яко бранка і невільниця.

Але не вело ся се так, як тепер ведеть ся, що приберуть якого там небудь свиштуна-абиточника за Маланку і водять ся з нею цині хата від хати, аби господареві абитки робити і у його домі таку нехар виводити. що бридко на-

вись і слухати, не то ще дивити ся на таке!...

Бо кождий честний нарід чить і шанує первовічки свої звичаї і обичаї. Німці, на примір, уберають на сьвятій-вечер ялинове деревце, пускають на русальні сьвита вінки по воді і так далі. Але се ведеть ся у них торжественно і звичайно, не так як у нас, де без бридких абитків нічо обійти ся не може, і то таких, що порядні господарі і Коляди і Маланки і Зельмана і Рос-ігор більше боять ся, як якої напасти.

Для того-ж, рускі ви ледіні: шануйте і не цурайтесь давних наших звичаїв! Але шануйте їх так, як се у других честних народів ведеть ся: а буде вам слава, людям честь, по праотцях же наших хороша пам'ять!

О, дай Боже!

М А Л А Н К А.

1.

Тий Місяцю, ти Королію,
Красна Маланка є з тобою;
І з тобою і з собою —
Ясна зоря над головою.

Ти Місяцю-Яре-Яре,
Красна Маланка з тобою в парі;
Бо ваша пара паровита,
У васильки оповита.

Ти Місяцю-срібноруже,
Тобі є раді сніпки в стові,
Снопи в стові, воли в воші,
Веселі гості у дорозі.

Ти Місяцю-царю, царю,
Красна Маланка з тобою в парі,
Бо ваша пара того годна,
Маланочка сестра одна.

2.

А ти, Маланко-Маланочко,
Цар-Сонечка сьвітлая дочко,
Ще й цариці, ще й землиці,
Смолисаня у вірниці.

А ти, Маланко дністровая,
У тебе личко з коровая,
У тебе ручки як з лелі,
У тебе міжки як білі білі.

А ти Маланко-веселичко,
У тебе місяць тай на личку,

А на чолі ясна зоря,
Ще й скупана в синім морі.

А ти Маланко-Ладо, Ладо,
У короля тобі раді,
А у царя в гусли грають,
Мисливців ся надівають.

3.

А учора із вечера
В срібні труби затрубили,
Затрубили ба й на лови
На мисливців а в діброву.

О, сестричко Маланочко,
Пусти в стрільці на годиночку
На годину, ба й на другу,
Бити тура з темного луга!

Ти Місяцю-брате, брате,
Не лишай мене саму в хаті!
Бо наша хата без коровая,
А моя слава волотая!

О, сестричко Маланочко,
Пусти в стрільці на годиночку!
На годину, на чотири,
В срібні труби затрубили!

4.

Ти Місяцю срібнорогий,
Не йди від мене молодий!
За ворота вітер віє,
З чола мені зорю віє!

Ясна вора з неба впала,
Ще й росичков божих стала.
А з росички веселичков,
З веселички-ж ще й киричков.
В ні Пречиста Христа кунала,
У ледю вносивала.
У васильки положила,
На бервінку постелила.
У вірници колесала,
У Єгипет утікала.
Ще й у лісі спочивала,
З леду огню викресала,
З сніжку сьвічку усука,
У місяці почувала.
Сего жиди дізнали ся,
До місяці читали ся:
Ти місяцю, ти королю,
Продай, продай Христа Бога!
О, не продам, проклятуці!
Ще й на всіх нас пархи пуцу!

Добрий вечер на сьвятий вечер!

Пречиста Христа породила,
У васильки положила.
У вірници колесала,
У Єгипет утікала.
Утікала чистим полем,
Аж там ратай сів, оре,
Аж там ратай оре, сів,
На Господа ся надів.
Помагай-Бог, оратарю!
Сій пшеничку на всю царю!
Сій, засівай во имя бже —
Завтра будуть сніпки в стові!
Сій засівай во имя мов —
Завтра збереш полон в трові!

А жиди ся довідали,
За Пречистов и погінь гнали.
Аж виді вни женців жнучи,
Сніпки в кіпки складаючи;
Чувш, хаме гречкосію!
Чи не видів пак Марію?
Ба видів втікаючи,
Сю пшеничку сіючи!
Тогди жиди вейкали ся,
Пейса рнучи, вертали ся.

Йордан воду розливає!...

Йордан воду розливає,
Всім постолу и сего столу!...
Там по ріці, по Йордані
Ходя ченці в корогвам.
Ходя, ходя, Христа ждучи,
„Во Йордані“ співваючи.
А Пречиста Христа вала,
З ним на Йордан поспішала.
О, чинчики-богослови,
Схрестіть, схрестіть сина мого!...
Они-ж его не хрестили,
На престолі положили.
Та й стали-ж вни ба й думати,
Яке ему имя дати?
Яке дати, таке дати,
Хиба-ж Петром го назвати!
А Пречиста не любила,
Від престола відступила.
Они-ж Христа охрестияв,
На ймя Ісусе положили.
А Пречиста полюбила,
До престола приступила.

О, дай Боже!

Та на добрий вечер ти, тисовий етоле!
Ти, тисовий етоле! ти, честний суборе!

О, та пише, пише та сам Кесар в Риму,
Покликує нарід до Єрусалиму;
До Єрусалиму, всі душі лічити,
Всі душі лічити, царску дань садити.
І пречиста Діва в Єрусалим пішла,
В Єрусалим пішла, до Ветлаєв дійшла.

О, та стала-ж она хатами ходити,
Хатами ходити, на ніч ся просити.
А невірні жиди нічлігу не дали,
Ще й пречисту Діву за місто прігнали.
Та прігнали-ж вни ю аж у чисте поле...
О, Боже-ж мій, Боже! тож ніжки ми боля!...

хоч би оно вступало і найпопулярнішу політику, не може похвалити ся великою помічю суспільности. Протинно вей стоить матеріально але, так *Діло*, як *Буковина*, як і *Радикал*. А що як що, а таке маловажене своїх видавництва не смідять о ніякій партії добре. Таке „каліковане“ для доброго успіху сеї чи тої тактики політичної, повинно уже раз уступити.

Хоч ролю „Буковини“ на Русі протинні нам часописи старають ся бевнастанно представляти у фальшивім світлі, ми певні, що бевсторонні читателі наші вже вспіли за сей рік пізнати, що ми по совісті і чести боронимо руских інтересів. Хто задасть собі хвилинку труда і відповість собі, чим властиво заслужила собі „Буковина“ на ті преривні напасти від своїх і несвоїх, той певно розумної відповіді не найде; протинно признаєть нам, що серед того хаосу, де прапор національний єввідомо чи несввідомо, каліють різні люди, ми берегли его підважно і чесно. По кількадесяти літах агітації екацаніла наша суспільність, переналась логікою ворогів своїх і тепер наосли іде в пропасть. Розуміє ся, викоринювати ту логіку, річ не лиш трудна, але й така, що викликує протести. Аби когось пререконати, а особливо чоловіка, що звив ся з даними думками — річ страшно трудна; а протє тільки фальшивих поглядів засіли москвофіли! Коли-ж ми справинні народовці, то заходи видвинити такого, як наше, мусимо підпирати, щоб прапор наш був справді народним!

Наріканєм, ваганєм і фразами не освигнемо нічого. Кождий Русин мусить рішити ся, в котрий бік іти. Напримі має до вибору. Але рішити ся раз повинен і повинен відтак між иньшим вибрані видвинити підпирати.

Щоби читателі наші могли вибирати поміж щоденними часописами, розширюємо „Буковину“ на щоденну часопись під нового року. А в таким випадку сподіваємо ся фактичної помочи прихильних нам Русинів.

Тепер же під конєць року для поладження сегорічних рахунків і дальшого успішного ведення видавництва, просимо валягаючих а передилатою читателів прислати нам вадеглости. Лекше кождому прислати нам кілька гр., ніж нам доплачувати тисячі, котрих не маємо.

Просимо наших слів не забувати.

Видавництво „БУКОВИНИ“.

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 21. грудня 1895. р.

У нинішнім додатку до „Буковини“ (Неділя ч. 33) друкуємо незнаму і надруковану нігде досе поему Юрія Федьковича в. а. „Наша Маланка дістравая“. Поважачи основний осуд єї знатокам, не можемо не вказати тут лише на ту обставину, що ся поема і друга єї подібна в. а. „Ти Місяцю, ти Королію“, котру надрукуємо в слідуючій додатку, повні демонічного чару, містичної краси давних, забутих переказів. Думасмо, що сами двома поемами зробимо малу несподіванку нашим читателям, особливо тепер під Різдво і Маланку.

Важне розпорядженє видав президент краю гр. Гоєс до підзладних урядників політичних, заважачи їх, щоб вчили ся мон краєних (рускої або волоскої), котрого знання в писмї і слові від тепер жадати буде при всьих а при авансах буде оно міралом більшої здібности. Щоби се розпорядженє перепровадити, будуть від нового року 1896 отворені при черновецькім правительстві курси науки мови рускої і волоскої. Щира адія належить ся в. президентова за се розпорядженє, що лежить в інтересі народу і раду.

Катехит-румунізатор. При черновецьких школах народних уділяють науку прав. релігії самі Волохи, помима того, що більшість дітей руска. Одним із тих катехитів є й о. Пашкан, за котрого стаб лізавсьє вбавлять ся румунізатори і не без вратини. Ого бо сей панотчик, як і всі

прочі вживають релігію яко средство румунізації руских дітей. Молитви рускої не чуять у него діти, а все молять ся на голос лиш діти волоскі, а рускі слухають доти, доки не забудуть молитву руску, а не переймуть волоску. Руских катехизмів нема, а церковно-славянських не го діти, але й о. Пашкан не розуміє. Обяснити по руски не годен, бо калічить по руски на сьміх дітей на стілько, на скілько навчив ся від своєї попаді та від тещі. Щоби заставити дітей руских не лиш молитись, але й читати по волоски, роздаровує образочки з волоским текстом: молитвами, описами і т. д. Руских образків, каже о. П., нема, хоч вони є такі самі і в тім самим видавництві, що й волоскі. Подаємо отсі факти до відомости ц. к. властей, що невагом рішити мають над обсажденєм місця прав. катехита в черновецьких школах народних.

На сьвята. Єсть у різних культурних народів звичай, купувати на Різдво для старших і молодших дарунки. Русини, особливо інтелігентні, не завсідга такі бідні, щоби чи то для дітей своїх чи старших не справляли також дарунків. Але притім, о скілько знаємо, дуже мало вважають на те, щоби на дарунки уживати книжки. Тимчасом то річ певна, що добра книжка — один з найкрасших і найпожиточніших дарунків для всіх. У нас уже єсть в тім вибирати, виравді не так як у Німців або Поляків, та все-ж різні книжки є. Коли їх розкупимо, то появлять ся добірші. Отже ми звертаємо увагу наших вл. читателів, щоби наслідували сей гарний звичай других народів. Неодина не може собі представити сьвята без доброго вина і иньших дорогих напоїв та непотрібних видатків; як же би то спомогло ся літературу і ширило ся знанє єї, коли би ві сьвятотичних видатків урвано дещо і призначено на книжки. Н. пр. прекрасний і пожиточний дарунок був би, як би батьки для своїх доньок заперечували на цілий рік „Зоря“ або купили твори Шевченка, повісти нові, для дітей видані тов. педагогічного у Львові і т. п. Зовсім не розуміємо, чому у нас не приймають ся такі гарні звичаї.

Нові скарги. *Gazeta Bucovinei*, орган буковинських румунізаторів, в найновішій часі наводить в кождім числі нові скарги на „упослідженє“ Волохів краєвим правительством. В тім румунізатори бачуть те упослідженє, ми в послідних числах мали нагоду говорити. Яко новий доказ печальности краєвого правительства о всіх Волохів, нехай послужить вісь, яку принесла одна черновецька німецька газета, іменю що краєвий президент предложив міністерству заснованє кількох стипендій по 600 зр. річно з релігійного фонду для синів гр. пр. сьвятенців, щоби они могли на західних університетах більше виобразувати ся. Такими фактами, чей не упосліджує ся Волохів.

Велика мрака. мабуть зовсім не менша від славних лондонських мрак, покриває місто Чернівці від кількох днів. Ожеледь убрала галузь дерев в прекрасну блискучу одєжу, але ся поєвня ариносить більше шкоди як хісна. Галузя дерев від неї ломить ся, а по уликах небезпечно ходити, бо легко упасти. Ожеледь паробила також великої шкоди урядови телеграфічному, бо драти порвали ся від татару лєду і помотали ся. Через те до якогось часу годі буде „дротом“ розмаляти. Дирекція почт звертає на се увагу публіки.

Значиний огонь знищив вільварок в Замостю; згоріло різне збіжє і будинки, вартости 10,000 зр.. Причини пожару незнана.

Фальшивини грошій. Дня 19. с. м. хотіла якась пані у Відні змінити фальшиву ноту десяти гульдену і в тій цілі вийшла до склепу на Ліндштрассе. Тут пізнали зараз обманьство і хотіли єї арештувати. Она вбїгла на улику, де син ждан на нє. Поліція обоє їх узявила, але коли їх привели до комітати інспекційної, обоє упали на землю отруївши ся. Матір померла, а сина відратовано. Він не признає ся до нічого. Були то довголітні міжнародні фальшивини грошій, котрі мали правдливу фабрику до того.

Добрий стрілець! Карна розправа відбула ся сами да я ми перед трибуналом окружного суду в ґриполіти протин писаря Ілька Козака,

котрий дня 14. ливня с. р. в Будивках, вїбравши ся з товаришем Іваном Заланьским на ворони, застрілив случайно Заланьского, не уміючи остророжно поводити ся зі стрільбою, набиною шротом. Заланьский поцілений в плечі погіб на місці. Ілька Козака засудив трибунал на 6 тижнів острого арешту.

Звірський хлопець. В Бродях жили два шевські хлопці 14-літний Мишук і 10-літний Дудзець від давна з собою в незгоді і часто приходило між ними до бійки. В кінці минувшої суботи, в часі суперечки між ними, коли Мишук кинув на Дудзеца каменем до острення ножів, скочив той же розлючений на Мишука, вхопив его за горло і почав его шевским ножем різати як курку. Домашня челядь лєдвевидерла Мишука з рук звірського десяти-літнього хлопця. Мишука лєдвє відратовано, бо рана на шїй доходить аж до кости, жили попережнані, а крім того і череп ушкоджений. Житю Мишука все ще грозить небезпечність. Малого Дудзеца віддано судови.

В справі скритоубійства, довершеного оногоди в будинку Ставропії у Львові, доносять, що муж убитой Василь Голод признав ся до вини і видав надто свого спільника льокал Стефана Мовчка. Они напали дня 13-го с. м. вечером на свою нещасливу жертву, задушили єї а опісля повішили. Скритоубійствів відставлено карному судови.

Мід має в загалі дуже добрий вплив на жолудок і тому славний о. Княин наказує по обіді їсти кілька ляжок меду. Сего придержують ся в новішій часі мешканці Варшави і тепер можна навіть в реставрациях бачити збаночка з медом. Через сей звичай зачинають пасічники в околиці Варшави робити добрі інтереси.

Забобон. Дня 17-го грудня відбула ся перед краківським судом карним розправа протин 11 селян з Ольшаниці, обжалованих о то, що знущали ся над трупою самоубийнича Томи Гіби. Тома Гіба повісив ся дня 30-го червня в своїй stodolі. Жінка его Маріянина попросила тоді одного з обжалованих Йосифа Ратай, щоби пішов ратувати єї чоловіка. Ратай прийшов до stodoli, відрізав ремінь, на котрім Гіба висїв, снутив трупа поволи на землю і ударив его кілька разів лівою рукою в лице. Тоді вийшов до stodoli другий обжалований Ян Чуба і так само ударив покійнича кілька разів в лице, гадаючи, що в той спосіб приверне его до життя. Коли на другий день мали ховати самоубийнича, вкопав Йосиф для під порогом stodoli і взнявши з другим селянином трупа попід пахи, перетягнули его оба тим долом повід поріг, та положили відтак до домовини лицем на долину. На місці, де мали похоронити самоубийнича, відзивали ся голоси, щоби Гібу поховати без домовини, бо инакше упаде на село нещастє, і так стало ся; трупа добуто з домовини і вивчено до гробу, знов лицем до землі а домовину кинено по верх тіла. — Суд засудив шістьох обжалованих на кару арешту від 5 до 6 днів, а пиятьох умішнєв. Засуджено-ж обжалованих за то, що они зневажали помершого, а хоч те робили з забобону, то їх се не може оправдати, бо яко зрілі люди повинні знати, що такий забобон то грїх, протинний чувством людским і релігійним.

На тачці довкола сьвіта. На площу сьв. Марка у Венеції прибула недавно тому особлива нара подорожних, наєвство Гале з Парижа. Особливність лежить в тім, що пані Гале їхала в тачці і думає подорож навколо сьвіта так перебути. Дня 6-го жовтня с. р. вирушили з Парижа, задержавши ся в більших містах кілька день, щоби дати публічний відчит о своїй подорожї і з зароблєних з того грошій покрити кошт дальшої подорожї. Тачка, на котрій подруги везуть себе на перемину, має подушку і скринки та парасоль, котрим можна хоронити ся від дощу. Цілий той поїзд важить 60 кїльо. Пан Гале числить 25 літ, є зручним і сильним мужчиною, котрий звертає на себе увагу своїм привабливим виглядом; він носить убранє цивілістів так, як і его маленька подруга. З Венеції рушають на Удіне і Триєст до Білгороду і Царгороду і заєвняють, що за два роки обїдуть цілий сьвіт в тачці, по чім оголошуть споминки а тої оригінальної подорожї друком.

ВИДАНЯ ВАСИЛЯ ЛУКИЧА.

I. ЛІТЕРАТУРНІ ЗБІРНИКИ:

1. Ватра. — В Сгірю, 1887 р. 215 стор. в 8°. Ціна 1 злр.
2. Квітка. — У Львові, 1890 р. 128 стор. в 8°. Ціна 30 кр.
3. Рідний зільник. — У Львові 1891 р. 136 стор. в 8°. Ціна 30 кр.
4. Левада. — У Львові, 1892 р. 103 стор. в 8°. Ціна 5 кр.
5. Рідна стріха. — У Львові, 1894 р. 120 стор. в 8°. Ціна 25 кр.

II. ЗБОРОВІ ТВОРИ:

6. Твори Василя Чайченка. — (Оповідання) — У Львові, 1892 р. 207 стор. в мал. 8°. Ціна 80 кр.
7. Твори Василя Чайченка. Том II. (Соняшний промінь). — У Львові, 1892 р. 174 стор. мал. 8°. Ціна 60 кр.
8. Твори Василя Чайченка. Том III. (На розпутьї) — У Львові, 1892 р. 210 стор. мал. 8°. Ціна 80 кр.
9. Твори Карпенка Карого. (Мартин Боруля. Сто тисяч. Беталава. Що було, те мохом порошло. Чабан). — У Львові, 1895 р. (кінчать ся друкувати).

III. ПОВІСТІ, РОМАНИ, ХРОНІКИ І ОПОВІДАННЯ.

10. Навіжена, пов. Нечуя-Левицького. — У Львові, 1891 р. 84 стор. мал. 8°. Ціна 20 кр.
11. Поміж ворігами, пов. Нечуя Левицького. — У Львові, 1893 р. 160 стор. мал. 8°. Ціна 40 кр.
12. За громиду, хрон. К. Т. Подоленка. — У Львові, 1892 р. 94 стор. мал. 8°. Ціна 20 кр.
13. Художник, пов. Т. Шевченка переклад Ол. Ковиського. — У Львові, 1894 р. 101 стор. мал. 8°.
14. Між народ, пов. М. Школицького. — У Львові, 1894 р. 92 стор. мал. 8°. Ціна 20 кр.
15. Хо, казка Михайла Коцюбинського — У Львові, 1894 р. 34 стор. 8°.
16. Облога Буши, пов. Мих. Старицького. — У Львові, 1894 р. (кінчать ся друкувати).
17. Грешники, роман хроніка Олек. Ковиського. — У Львові, 1895 р. 192 стор. мал. 8°. Ціна 50 кр.
18. Пани й люди, повість Володимира Левицького. — У Львові, 1893 р. 168 стор. мал. 8°. Ціна 80 кр.

IV. ДРАМИ

19. Імеріно, в 5 діях Павла Мирного — У Львові, 1892 р. 67 стор. мал. 8°. Ціна 20 кр.
20. Титерова, в 5 діях Марка Кропивницького. — У Львові, 1892 р. 63 стор. мал. 8°. Ціна 20 кр.
21. В темряві, в 5 діях Мих. Старицького — У Львові, 1893 р. 91 стор. мал. 8°. Ціна 20 кр.

V. ПІДРУЧНИКИ І ТВОРИ ЛІТЕРАТУРНО-НАУКОВІ.

22. Руский правопис домовий. Том I. (Закон цивільний). — У Львові 1885 р. XVI і 432 стор. вел. 8°. Ціна 2 злр. 50 кр.
23. Угорська Русь, сі розв'яз і тепер ший стан. — У Львові, 1887 р. 50 стор. вел. 8°. Ціна 15 кр.
24. Юрий Коссован, проба критичного розбору автобіог. его помістий і життєписи пая. Олек. Колесса. — У Львові, 1893 р. 99 стор. мал. 8°. Ціна 30 кр.
25. Статні функції Г. Синюкча для відчитів М. Гуржівського — У Львові 1895 р. 50 стор. 16°. Всі нові твори можна набути в Книгарні Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, ул. академічна ч. 8 і в Книгарні Ставропільській.

РІХТЕРА

„якірні коробки з камінчиками до будови“

Ще й тепер не досягнені: суть вони найлюбезнішим подарунком різдвяним для дітей трилітніх. Вони дешевші, як кожний инший подарунок, бо тривають багато літ і їх можна навіть по довсім часі доповнити і збільшити. Нефальшовані

якірні коробки з камінчиками до будови

суть однією забавкою, котра знайшла у всіх краях одноголосну похвалу і котру всі ті, ко- знають, з переконанням дальше захваляють. Хто

сего, в своїм роді одиноким способом забавного і інтересного ще не знає, той нехай як най скорше замовить під підписаної фірми новий ілюстрований цінник і стає прочитас всі дуже корисні писемця і справозданія. — При заукупленні прошу жадати ласкаво пиразно: Ріхтера якірні коробки з камінчиками до будови і відкинути кожну коробку без нашої фірми і марки „якір“ яко фальшиву. Нефальшовані якірні коробки з камінчиками до будови можна набути за 35 кр., 70 кр., 80 кр. 5 зр. і висте у ВСІХ ВИДІЙШИХ СКЛАДАХ ЗАБАВОК.

НОВІСТЬ! Ріхтера забавки терпеливості: Яйце Колумба, громозд, хрестолом, загадка круга, головолом, Пітагорас і т. д. — В нових зошитах поміщені й записки для подвійних забавок. Ціна 35 кр. від шукки. Лише з правдивою маркою „якір“.

Ф. Ад. Ріхтер і Комп.

перша австрійсько-угорська і н. упривілейована фабрика коробок з камінчиками до будови.

ВІДЕНЬ. I. Nibelungengasse Nr. 4.

Rudolstadt, Alten, Rotterdam, London E. C. New-York.

Вже вийшов

Ілюстрований буковинський православний

КАЛЕНДАР

на рік переступний

1896

Ціна 50 кр.

(З пересилкою 55 кр.)

3м ст.

Календар історичний. — Календар астрономічний. — Календар церковний. — Свята рускі і рускі, (червоно друковані), схи і захід сонця, лідини місяця, погода. — Календар жидівський. — Помінальний календар славян Руських. — Дім дісарський.

II.

Наші гроші і важливі заграничні. — Міри і ваги (нові і старі). — Телеграфічні принципи. — Почтові принципи. — Принципи жидівські. — Сказі стемильові. — Накази від князів гіпотечних. — План іля на жидівських.

III.

Для науки і забави.

Головосіка сьв. Івана Хрестителя. (З лірикою Ю. Федьковича з новим портретом поета). — О. Євфетей Федорович. (Жителі з портретом). — Нова установа охованню худоби. (Популярна наука). — Як закладати крамницю? (Популярна наука). — Розмова Читайського з Іваном Байдушким. — Про катастеруний. — Що людей єдиное? (Повістка Д. М.). — Правила. (Повістка В. Я.). — Дещо з господарства. — Ілюстрації.

IV.

Шематизм буковинський.

V.

Оповідання.

Замовлення приймає

„Руска Бесіда і Редакція Буковини“.

Др. АНТІН СВЕРЖХО

буковинський приватний асистент проф. Борисікевича,

б. практичний лікар на клініках проф. Борисікевича і Габермана в Градці, Швайгера, Глюка, Якобсона і Швабаха в Берліні.

спеціаліст для слабостий очей і ух

в Чернівцях, ул. ратушева ч. 13

і відвідує від 10—12 і від 2—8 год.

для бідних безплатно.

Котвиця

Liniment. Capsici comp.

з антики Ріхтера в Празі, загально признаний знаменитий усмирюючий лік на втирані: по ціні 40 кр., 70 кр. і 1 зл.; можна купити у всіх аптеках. Просимо жадати сей загально улюблений домашній лік просто від назвою

Ріхтера Liniment з котвицею і прикупити з осторожністю лише флажки зі зображенням котвиці „Котвиця“.

Антика Ріхтера під золотим ланком у Празі.

РУСЬКІ ТОВАРИСТВА в ЧЕРНІВЦЯХ

потребують

СЛУЖАЩОГО,

котрий хоче

читати і писати по руски.

Подання вносити до тов. „Народний Дім“ в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ разом з
ілюстр. додатком „Неділя“
виносять:
за цілий рік 10 кр. — кр.
за чверть року 2 „ 50 „
місячно „ 85 „
для заграниччя 15 рублів або
24 франків.

Посильні числа по 6 кр.
з бюрі газет Л. Горюха в
Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу
і неділю.

Редакція і Адміністрація
„Буковини“ знаходиться в
Чернівцях (ул. Петровича
ч. 2), куда всі дописи адре-
сувати належить. — Бюро
редакції отворене щодня
від 8. рано до 8. вечером

„Принципіальна“ політика на кацапській розчині.

I.

Не треба бути великим політиком, а вистарчити до сего вже сам здоровий хлопський розум, щоби пізнати ясний, як сонце факт, що „принципіальна“ політика п. Романчука не принесла своему авторови великої слави, не піднесла поваги його політичних товаришів і не причинила ся до сконсолідованя наших народних сил, до розбудження народного почуття, до зміцнення нашого патріотизму, а тим самим до зміцнення нашої народної справи. Протинно ся найновіша політика п. Романчука впровадила в наш національний організм цілковитий розстрій, витворила тут — можна сказати — цілковите зденервоуванє, і справдила знакомі прояви денервоуваня як: пристрасну ненависть, безграничну нетерпимість, цілковитий недостаток спокійної розваги, недовірчивість в найлучші наміри своїх щирих людей, а натім і невичайну легковірність для солодких підсметів зловних, пропорних ворогів.

Розумів ся, що таке на вскрізь зденервоуване життя мусіло конечно при-
тнати наші народні ідеали, мусіло прида-

вити патріотичний запал, а тим самим і спинити сю, для народного розвитку пре-
важну, спільну реальну патріотичну працю.

Ми вже давніше на сїм місци ка-
зали, що коли хто бере ся за якусь і
найдрібнішу діло, то мусить мати до
сего відповідне знанє і відповідні сред-
ства. Тим більшого засобу фахового зна-
ня, глибокої розваги, моральних і мате-
риальних средств вимагає переважне для
людської суспільності діло, яким є без-
перечно організація національ-
но-політичної сили якого небудь
народу і провід в сій вельми тяжкій
праці. Тут невистарчать дипломи на про-
фесорів, докторів, адвокатів, архитектів,
не вистарчить слава писателя і поета,
невистарчить декрет на найлучшу наро-
дну Провідник національно-політичного
життя якого небудь народу мусить з пов-
ним зрозумінєм річи і з гордим запа-
лом для справи перебути з найбільшою
плітністю політичну школу, мусить ви-
робити передовсім власний характер, пі-
знати докладно пануючий напрям свого
часу, обчислити совістно всі сили, якими
зможє розпоряджати, а з другого боку
мусить пізнати докладно всі перешкоди,
які будуть стояти вго ділу в дорозі, і
розважно застановити ся над способом,
яким після даних обставин можна най-

лучше ноборювати сї перешкоди. До та-
кої досконалости не доріс п. Романчук.
Не було у него ніколи ясного погляду
на які небудь справи; не було у него
сего ширшого світогляду, який повинен
мати кожний визначний політик. П. Ро-
манчук не числив ся ніколи з своїми си-
лами; він не умів, а для того і не старав
ся пізнати своїх людей. П. Романчук не
мав навіть ніколи і доси не має ясного
поняття про нашу національну справу, та
не міг, яко такий провідник руско-на-
родної партії, мати і ясної національно-
політичної програми. Під напором ав-
стрійського правительства проголосив
вправді п. Романчук в галицїм соїмі на-
ціональну програму галицьких Русинів, але
вже по кількох місяцях, переполошений
криком і лайками кацапів і радикалів,
уляг сему тероризмови, сам скаляв і по-
доптав народний прапор, бо, яко провід-
ник народовців, не соромив ся, по за-
плечима своїх людей, навязати політич-
ний союз з проворними кацапами, най-
більшими ворогами нашої національної
справи, з тими людьми, котрі що йно,
можна сказати, перед хвилею кидала ся
бісом на свого теперішнього союзника і
то власне лиш за приголошенє національ-
ної програми.

Так отже найновіша „принципіаль-

Російські цигани.

Етнографічний очерк Н. Г. Штібера.

— 0 —

(Далше).

IV.

Особливості циганської музики. Пісні російських
циганів. Хори московських циганів. Танець.

Музика і спів становлять у циганів особ-
ний рід занять; а треба знати, що цигани за-
вжди визначували ся музикальними способ-
ностями.

Дуже цікавий висказ Ліншта о особливості
циганської музики: „Цигани так само не
признають догматів, законів, правил і дисци-
пліни в музиці, як і у всім иньшій. Для них
єсть гарне, що лиш їм подобає ся. Они не у-
ступають перед жадною сьмілостію в музиці,
коли тільки она відповідає їх сьмілим інстинк-
там... Они визнавали свою музику... Музика єсть
притягач слухача особливо свободою і богат-
ством, множеством і гнучкістю ритмів, потрих-
ів інде не можна найти. Они суть різномодні
аж до безконечности і приймають множество
відтінків і виражень. Они характеристичні: пов-
ні огню, принади, колитаня, поезії і фанта-
стичних примх; они то палять, як любовні
освідчення, то томять, як спокій дикого коня,
то граціозні і ніжні, як гуляки пташок при яс-
ній сонці“.

Кому приходилося чути коли небудь гру-

циганів, особливо-ж угорських, котрі уходятъ
за найбільше спосібних до музики між пле-
нем циганським, той годить ся цілковито з на-
веденим висказом Ліншта. Та дика музика за-
сїбна в мелодії, богата в контрасти: тихі,
ніжні, спокійні; умираючі звуки биєстро міняють
ся в звуками грізкими, веселими, повними при-
страсти, огню і народної живости.

Цигани обдаровані від природи прекра-
сним, музикальним слухом: они сьпівають і гра-
ють на найрізномодніших інструментах з слу-
ху, не знаючи ні одної ноти.

Посеред циганів, що живуть в Росії, тіль-
ко кримські та закавказькі цигани мають потяг
до інструментальної музики і займають ся нею,
як ремеслом. Они грають на скрипці, цимбалах
і даулі (решеті, барабані), від чого їх прозива-
ють кримські татари — дауджі. Посеред біль-
шости російських циганів, особливо північних
і центральних губерній, має право горожан-
ства спів, на що приміром можуть бути так
звані хори московських циганів.

Пісні російських циганів можна поділи-
ти після характеру їх і змісту на сьлідуючі
категорії:

1) Пісні, зложені самими циганами на
рідній мові. Пісні ті не містять в собі ніяких
глибоких і величних думок (їм увага зверне-
на на ритм) і в переводі виглядають на без-
завязаний збір слів; але для цигана ті пісні дуже
близькі, бо в них відбиваєсь, як в зеркалі, вну-
трішній світ його співалеміняників. В піснях тих
осьпівають ся звичайно різні хвилі кочового
життя циганів. Текст пісень грає взагалі у ци-

ганів другорядну ролю — головне-ж місце за-
ймає мелодія.

2) Пісні змішані, котрі в тексті обіймають
слова циганські помішані з російськими.

3) Пісні російські, котрі цигани оберта-
ють на свій спосіб, часто навіть зі зміною мо-
тива самої пісні.

Супроводом при сьпіві буває у циганів
семиструнна гітара, котра розширилась в Ро-
сії в початком нашого віку. Семиструнну гіта-
ру ввів перший знаний гітарист Андрій Осма-
нович Сіхра, що вмер 1851 року. В західній Євро-
пі звана лишень шестиструнна гітара, на ко-
трій грають також цигани, що живуть поза гра-
ницями Росії. Найчастіше уживають семі-
струнної гітари до супроводу при сьпіві цига-
ни в агаданих вже хорах московських; кочові
же цигани обходять ся або цілком без супро-
воду, або місто гітари уживають, після Голод-
нікова, балабайки і гармоні.

Про повстанє хорів московських циганів
в Росії суть такі історичні свідчення: за цар-
ствования Катерини II. видав приказ грає А.
Г. Орлов-Чесменський, аложити в циганів о-
сїбний хор. Хор той складав ся з кріпосних
людей, що пізніше стали увільнені. Першим
управителем того хору, котрий сьміло може
уважатись першовзором всіх хорів циганських
в Росії, був циган Іван Трофімов Соколов. В
тім хорі виступила знаменита співачка, цига-
нка Стеша, або Степа, як її тогди звали, котра
була нерівняна в виконанню романса „Уж
какъ палъ на снве море“. Зі всіх сторін Ро-
сії з'їздились любители сьпіву, щоб її раз по-

на" політика п. Романчука зродилась і розвила ся на кацапській розчині. Між першими мужами довіря сеї нової „принципальної“ політики подибуємо таких московських агентів, як Марков і др. — На всіх зборах і вічах політичних товариств п. Романчука нуртує від тепер на ширші розміри проворна кацапська інтрига, і виступає кацапська тактика, а то: завзята і безоглядна боротьба против Поляків — і безоглядна опозиція против правительств. А сей бундючний оклик до безоглядної опозиції против австрійського правительств підносить п. Романчук власне в сю пору, коли австрійське правительство під напором корони старає ся всіми силами придушити забійчий кацапський вплив на розвій руско-народного життя, а з другої сторони впливає на могучих польських шовіністів і старає ся переломити опір, який польські шовіністи все ставляли і ставлять будуть против правительствених заряджень в користь живішого розвою руско-народної справи.

Не зважав п. Романчук на те, що якщо провідник Русинів-народовців повинен був добачити, а то на сей факт, що на тепер безперечно лише в австрійській державі можливий розвій руско-народного життя, що на тім полі, особливо в останніх часах, бачимо взаглядно величавий поступ, о чім свідчить наглядно поважне число руско-народних просвітних товариств економічних і фінансових інституцій і взагалі більший просвітний розвій нашого народу. Не зважав п. Романчук далше і на се, що якщо політичний провідник народу також повинен був знати, а іменно, що так, як в приватнім житті кожний поодинокий чоловік тільки власними силами може здобути собі відповідне становиско в горожанській суспільності, так само має ся річ і з ці-

лими народами. Годі поимати рівноправність так, що мов то празительство мало би задачу, провадити поодинокі народи на припоні і — стало би саме все для кожного народу створити. Противно, кожний нарід мусить самий, в границях державою і суспільністю поставлених услівях, піднести свою культуру, а тільки після розміру культурного розвою може піднести ся політичний вплив і політична сила поодиноких народів.

Не зважав п. Романчук на: кінець і на се, що якщо провідник Русинів-народовців в першій лінії повинен був знати, а іменно на те, що етнографічно-літературні „убіжденія“ наших домородних кацапів і їх надія на північне сонце, як не менше політичний напрям заражених западним інтернаціональним індефентизмом наших радикалів, що здиморалізували в початках майже цілу нашу молодіж, завдали нашому народному розвитку, а тим самим нашій народній справі найтяжший удар — але поимом того наважав п. Романчук з тими людьми політичний союз, котрий зробив его становишко, якщо провідника і посла руского народу, неможливим і з повним правом викликав справедливу опозицію австрійського правительств против его вибору і вибору его політичних товаришів. Сей переважно личний інтерес був причиною послідної вандрівки невдоволених до Відня.

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 23. грудня 1895. р.

Дві нові читальні. Отвореня читальні „Рускої Бесіди“ у Вашківцях над Черем. відбуло ся в суботу, дня 21-го с. м. о пів до 2-ої години пополудні. Сала заповнилася тамошнім

міщанством і селянами і — що доси рідко бувало — жінщинами. Яко делегати головної видлу „Рускої Бесіди“ явив ся пос. Пігуляк і правник Кравчук. Коли делегати прийшли в супроводі місцевої інтелігенції до салі, відсидівав хор пісню „Мир вам брати“. Збори отворив о. Омелян Боярський промовою, в котрій присутним розповів в коротці повстання гадки заложени читальні „Рускої Бесіди“. О. після заборав слово пос. Пігуляк і в довгий, гарний а популярний бесіді виклав присутним цілу читальні вагали. Бесідник розвинув образ життя народу за часів панщинних і перейшов докладно розвиток народного життя, стремління до освіти, котра на жаль ще й тепер у нас в пеленках. Дальше порівняв бесідник школу з читальнею, показав на гарнім примірі на ріжницю між тими інституціями, а котрих школа повинна бути лише початком для народної освіти, а читальня місцем до дальшого придбання освіти і практичної науки для життєвої боротьби. Очидно є люди, котрим багато залежить на тім, щоби нарід не горнув ся до ч. талень, а пропадав в темноті. Бесідник розповів, який хосен в читальні; лежить він у читаню книжок та в'ноучаючих нарадах, закладаню позичкових кас і шпихлірів та крамниць. Виказавши на теперішнє нужденне життя селян і міщан та на причини тої нужди, завішав бесідник присутних до праці для як найбільшого розширення освіти між народом, бо лиш таким способом зможе нарід спасти ся від грозячої ему погібелі.

Учасники зборів слухали з увагою бесіди пос. Пігуляка, нерериваючи єї частим похакуванням. Наступив вибір видлу, до котрого увійшли яко голова о. Омелян Боярський, заступник голови др. Лев Петровський, секретар Басеній Недільський, касир Дмитро Павлюк, бібліотекар Олександр Дутка, а яко заступники видлових Петро Тимкович і Давид Шлат. Ще раз заборав голос о. Боярський і подакувавши за довіру, обіцяв старати ся по своїх силах в добро читальні; але до сего — казав — потрібно передовсім живої участі і ширшої та невтожимої праці читальників самих, а тоді певно настане добро, нарід набере сили, не вмере... Хор засидівав вправно „Ще не вмерла Україна“, а присутні з одушевленням прилучили ся до співу. На кінець промовив ще раз пос. Пігуляк, наважав читальників, щоби дорожили своєю рідною мовою, пильно утащали

слухати. По смерті Івана Соколова управління хором циганів через сорок літ его кривний, Іван Осипов Соколов, котрий перший надав циганським пісням знані закони музики. Він перевів кілька російських пісень — як „Слушайши мой сердечный друг“ — а уложив ним пісню: „Улане, улане“ і „Хожу я по улиці“ стали незвичайно популярні не лиш за життя, але і по смерті Іва Соколова. В хорі Іва Соколова знаменувалась своїм прекрасним голосом і незвичайною красою циганка Тана. Знаменита співачка Каталани, почувши голос тої циганки, попала в такий запал, що вняла з плечий своїх дорогий шаль, котрий подарував її був пана і обнявши циганку, упростила її, щоби прийняла той знак подиву, сказавши при тім, що той шаль одержала яко перша співачка, но що тепер віддає той дар его святости, кому він після права належить ся.*) Іва Соколов умер в глибокій старості, віставивши по собі пам'ять талантавого управителя, що умів одушевляти і хор і публику. Він виховав за життя цілу школу учеників, між ко рими перше місце зайняв циган Іван Васіля, приятель драматурга Островського і критика Аполлона Грігоріяна, знаменитий музик і співач, володівший прегарним барітоном, і композитор многих романсів, як приміром: „Дружбы и женое воленіе“, „Тебя-ль забыть“, „Я циганка — біть книжницею“ і др.

Давнійше тішились циганські хори в Росії великим поводженням. У графа Орлова-Чесменського співали цигани на всіх ширах і правниках. Князь Тавриди і Зубов слухали з вели-

кою радістю співу циганського. З початком нашого віку були в моді парадні обіди по ліпших етоличних рестаураціях, при котрих обовязково мусіли бути хори циганські. Слухати циганів приїждили і поміщики і живі гуарські рйтмай-три і кунедці синки і запиваючі ся старі кунці. Слухачі замовляли дорогі сидани, напували циганів вином, нагороджували їх щедро грішми, а смуглим, чорнооким циганкам привозили цінні подарунки за пісні і за огнисті погляди. Часто трафлялось, що така циганка підбивала серце якого небудь богатого поміщика, що прислухувався співови, і пізнійше виходила за него за муж. Над співом циганів уносились не лиш прості, смертні люди, але і ті, що досягнули безсмертну славу на полі літератури і музики. Так, приміром, циганка Тана доводила своїми піснями Пушкина до плачу; у ніг тої-ж циганки лежав поет Янков.**) Про безсмертного творця „угорських ралсодий“ і великого пніста Анша оповідає А. Мартинюв в своїх споминах слідує: Коли в 1843 р. приїхав Лішт до Москви, щоби там дати кілька концертів, устроєно на его честь обід в німецькій клубі, де співали цигани, хор Соколова. Лішт попав в неописану радість. По обіді зодвоїв з себе всі ордери, вложив їх в кишеню і цілий віддає ся циганам. За кілька днів по тім обіді назначено концерт Лішта в Великій театрі. Початок оголошено на 8. годину вечером. Сала заповнилася по береги — очікують всі великого пніста. Приїшла 8. година, Лішт не показуєсь. Публика занепокоєна. По кількох минутах входить Лішт скоро на сцену, сідая за фортепiano і переграючи мотив

циганської пісні „Ты не поверишь“, котрої в програмі не було, почав імпровізувати вариції. Публика, розжівсь, попала в ентузіазм через таку несподіванку. В антракті шизенилось, що Лішт перед концертом зайхав був до циганів і там їх співом так розентузімував ся, що забув про свій концерт.***)

До сего часу задержались хори циганські лишень в Петербурзі і Москві, тоть спів циганський і доси не утратив свого чару. В тім оригінальним співі много пориваючого, чарівного. То чуєсь тиха, співуча мелодія з гникими переливами, то наглі, дикі пориви дратують нерви слухача своєю неспівністю.

Цигани адобули собі вісність в Росії не лишень своїм співом, але і своїми народними танцями. Цигани, особливо циганки, танцюють з особною, властивою тому народою живостію. У циганки порушаєсь підчас танцю кожда жилка, до чого причиняєсь передовсім природна гнучкість і податливість членів. При танцю дають ся чути від часу голосні виклики. Перший організатор циганських хорів в Росії Іван Соколов вказав ся також яко знаменитий гуляка. Після оповідань сучасних ему мав він гуляти так, що стоячи на місці і обертаючи в руді шанку, порушував плечами і притуповав в такт ногою.

(Далше буде).

*) Пісенька англійського класікера. Бібліотека для читців. 1837.

**) Ерадикусское общество. 1882 г. Н. 60.

***) М. И. П. Цыганские стараня. Новое Время. 1896 г. Н. 3544.

до читальні, других навчали та дбали о гарний розвиток читальні. На внесення бесідника засьпівав хор в честь цісари „многая літа“. Тим скінчила ся офіційна часть зборів. Ще якийсь час побули вібрані в сали, радували ся небувалым євнтом, тішили ся своїми щирими дорадниками і в охоту євпівали їм ще раз і ще раз „многая літа“. Вкінці пізнім вечером читальники розійшли ся, раді, що сповнилось їх бажанє, що у Вашківцях мають тепер свою читальню. Читальня числить вже тепер 48 членів, а є надія, що скоро збільшить ся число читальників, номимо ворожих агітацій та клевет.

В тов. „Рускої Бесіди“ в Тернополі відбули ся два 28-го листопада відчит о. Петра Вішньовського на темат „Як наслідала Тернопільщина в старині“, а дня 11-го с. м. відчит пров. Проф. Рибчуса про „Твори Шевченка в російській мові“. Тернопільські Русини явили ся на тих відчитках численно і брали живу участь в дискусії. Там запроваджено також дуже гарний звичай в російській громаді. Замість частих вечеряниць і балів відбувають ся частіші сходина, в котрих входить більший косен, при чім з другої сторони не заведуть ся також забави, бо в час, коли церков не заважає гуляти, кінчать ся ті сходина танцями. Подібні сходина відбувають ся і у нас в Чернівцях що неділі в Народнім Домі.

Третім приятелем нашим єсть ємісарій Марков, господин Крушинський, син уніатено-го євщеника в Селиск коло Яворова і сам покищо уніат, котрий у своїх „Буковинських Відомостях“ виступає яко ревний православний, так як би між самими православними не було добрих оборонців своєї церкви. Не розуміємо, як можуть православні на таке приста-ти. Ми стоїмо на тім становищі, що признаємо факт: єсть в Австрії церква католицка, євщатка і єсть православна і обі мають спов-нити свою задачу супротив свого народу. Ні-чого більше не жадаємо, як лиш того, щоб церква була церк-вою, а не орудем до виниро-дження. Тим то і радує нас кождий факт більшого впливу церкви; тим то і раді ми ємо відзначенню Б. Е. митрополита Сембра-тинського, як раді будемо, коли на православним

Таке становище не може помістити ся в голові редактора „Бук. Вѣоомостей“ і він по уличному лая на „Буковину“. Ну! воля ему зарабляти собі на хлѣб як хоче; все-ж можна би від него яко уніта сподівати ся більшої терпимости для уніятської церкви.

Побільшене судових сил на Буковині на-
ступить на підставі цісарського рішення з дня 22-
го листопада, а то буде більше о одного совіт-
ника в Чернівцях, 3 ад'юктів в Чернівцях, од-
ного ад'юкта при уряді ґрунтових книг в Сучаві,
5 канцелястів і 6 слуг в Чернівцях; дальше о
11 ад'юктів, 5 ад'юктів при уряді ґрунтових
книг, 4 канцелястів і 13 слуг для окружного су-
ду в Чернівцях.

Многоженство. В Берлінні засудив суд якогось Йонаса Йолеса, жидівського контора, на 9 місяців в'язниці за многоженство. Йолес змінив жінки як рукавички. Опустивши першу свою жінку десь в Росії, побрався з другою, але й в тою не довго жив. За кілька місяців утрикрила ся она ему, і він забрався до Німеччини. Там осів у Свінемінде під прибраним іменем Гінкаса Вебера і оженив ся з третьою з ряду жінок. Відтам забрався до Королівця, змінивши свою третю жінку в Свінемінде. В Королівці зробив знайомість з донькою багатого купця Йозетти і подружився з нею. Але ледви минули медові місяці, забрав Йолес своєї четвертій 700 марок і пішов в дальшу погоню за жінками. Сям разом перебрала ему поліція, котра о всім довідала ся. Йолес походить з Угорщини, відки втік з війська в 1885 р.

3 любови став убійником. Оногда донесли ми о убійстві молодого паробка Михайла Черкеса на червоваємкім передмістю Рош під горою Цедином. В убитого найшли гроші, отже наспукали з того, що то було убійство не для рабунку. Підозр не зпернуло ся на буншого любовника нареченої Черкеса, паробка Михайла Марка, котрий нераз грозив, німстити ся на Черкесі за зраду яго нареченої Домники Черкес. Тому арештовано Марка. Та вскорі показало ся, що Домника Черкес мала зносини не лише з Марком та убитим Черкесом, але також з Михайлом Стефанюком. Всім она обіцявала, що стане їх жінкою, коли лише вистають у війську. Паробки чули ся щасливими з своєї гарної любови, але якщиро она заручила ся з убитим Черкесом, сином заможного газди. Та не довго тішила ся своїм багатим нареченим, бо коли він вертав від неї до дому, злюбав ся з Стефанюком. Сей в неділю забавив ся в коршмі, підпив собі і злюбавши свого суперника, рішав ся німститися на

Про галицьких Українців-лів завжди спір: Кієвлянинъ, Кієвское Слово і Варшавскій Дневникъ. Кієвское Слово радувало ся успіхами братів Галичан, що мають свої часописи політичні і наукові, поступово здобувають собі катедри на університеті і т. п. „Повторяємо — каже — що чим більше досягнуть Галичани здобутків, тим міцвійше стояти-ме наша народна справа в Галичині і тим більше виграв наші загально-російська справа в крестнях політики славянської і європейської“. — На то Кієвлянинъ відповів, що нема чого радувати ся, бо всякий поступ галицьких українофілів, то шкода для російської справи. Нема, каже, чого радувати ся з витворювання в Галичині українофільської „самостійної культури національної“, бо те на руку Полякам. — На таке слово згодив ся, розумів ся, Варш. Дневникъ; каже, що нема нігде 20 мільонів Українців. На то Кієвское Слово відповіло, що заціплене братам Галичанам російської культури річ просто не можлива. Старани, щоби зацепенити російськість викликали хоробливий об'яв у формі „роєдучливої літератури“ и якісь „завироднілім изиді“. Не годить ся газета на таке калічене російської мови; язык *Правди* не будить у неї відризи. — Цікавий сей спір о нашу шкіру і думки Кієвского Слова також замітний об'яв.

Померли. В Чернівцях Антонія Тавора, мати важницького старости і черновецького адвоката, в 73-ім році життя; у Вертес на Угорщині Стефан Ірні, винахідник сірників, в 93 ім році життя.

ТЕЛЕГРАМИ „БУКОВИНИ“

Відень. Архикнязь Кароль Людвик приймав на вчорашній аудієнції між иньшими також міністра заграничних справ г-р. Голуховского.

Неаполь. Сьогодні відходить лодь для пакетів Вінченца Фльоріо з кількома батальйонами Масуасів.

Новий Йорк. World попросила Гледстона телеграфічно о його погляд в справі Венецуелі. Гледстон відповів, що не бажає мішати ся в сю справу, для котрої потрібно лише здорового людського розуму: більше путнього не має що сказати.

I. ЛІТЕРАТУРНІ ЗБІРНИКИ:

1. Ватра. — В Стрию, 1887 р. 215 стор. в 8°. Ціна 1 злр.
2. Квітка. — У Львові, 1890 р. 128 стор. в 8°. Ціна 30 кр.
3. Рідний зільник. — У Львові 1891 р. 136 стор. в 8°. Ціна 30 кр.
4. Левада. — У Львові, 1892 р. 103 стор. в 8°. Ціна 5 кр.
5. Рідна стріха. — У Львові, 1894 р. 120 стор. в 8°. Ціна 25 кр.

II. ЗБОРОВІ ТВОРИ:

6. Твори Василя Чайченка. — (Оповідання) — У Львові, 1892 р. 207 стор. в мал. 8°. Ціна 80 кр.
7. Твори Василя Чайченка. Том II. (Соняшний промінь). — У Львові, 1892 р. 174 стор. мал. 8°. Ціна 60 кр.
8. Твори Василя Чайченка. Том III. (На розпутьї) — У Львові, 1892 р. 210 стор. мал. 8°. Ціна 80 кр.
9. Твори Карпенка-Карого. (Мартин Боруля. Сто тисяч. Безталяни. Що було, те мохом поросло. Чабан). — У Львові, 1895 р. (випустити друкувати).

III. ПОВІСТІ, РОМАНИ, ХРОНІКИ І ОПОВІДАННЯ.

10. Навіжена, пов. Нечуд-Левіцького. — У Львові, 1891 р. 84 стор. мал. 8°. Ціна 20 кр.
11. Поміж воргами, пов. Нечуд-Левіцького. — У Львові, 1893 р. 180 стор. мал. 8°. Ціна 40 кр.
12. За громаду, хрон. К. Т. Подоленка. — У Львові, 1892 р. 94 стор. мал. 8°. Ціна 20 кр.
13. Художник, пов. Т. Шевченка переклад Ол. Кисельського. — У Львові, 1894 р. 101 стор. мал. 8°.
14. Між народ, пов. М. Школиченка. — У Львові, 1894 р. 92 стор. мал. 8°. Ціна 20 кр.
15. Хо, казка Михайла Коцюбинського — У Львові, 1894 р. 34 стор. 8°.
16. Облога Буши, пов. Мих. Старцякого. — У Львові, 1894 р. (випустити друкувати).
17. Грішники, роман хроніка Олек. Ковальського. — У Львові, 1895 р. 192 стор. мал. 8°. Ціна 50 кр.
18. Паки й люди, повість Володимира Левенка. — У Львові, 1893 р. 168 стор. мал. 8°. Ціна 80 кр.

IV. ДРАМИ.

19. Лимер'єна, в 5 діях Панааса Марного — У Львові, 1892 р. 67 стор. мал. 8°. Ціна 20 кр.
20. Титер'єна, в 5 діях Марка Кровиницького. — У Львові, 1892 р. 63 стор. мал. 8°. Ціна 20 кр.
21. В темряві, в 5 діях Мих. Старцякого — У Львові, 1893 р. 91 стор. мал. 8°. Ціна 20 кр.

V. ПІДРУЧНИКИ І ТВОРИ ЛІТЕРАТУРНО-НАУКОВІ.

22. Руский преостер дсмосей. Том I. (Закон цівільний). — У Львові, 1885 р. XVI і 432 стор. вел. 8°. Ціна 2 злр. 50 кр.
23. Угорська Русь, сі роки й і теперішній стан. — у Львові, 1887 р. 30 стор. вел. 8°. Ціна 15 кр.
24. Юрий Коссован, проба критичного розбору автобіогр. его новітній і життєвись нан. Олек. Колесса. — У Львові, 1893 р. 98 стор. мал. 8°. Ціна 30 кр.
25. Сестатні ессейи Г. Сіккельска Два відчити М Грушівського — У Львові 1895 р. 50 стор. 16°. Всі новітні твори можна набути в Книгарні Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, ул. Маджарська ч. 8 і в Книгарні Станіславський.

РІХТЕРА

„якірні коробки з камінчиками до будови“

Ще й тепер не досягнені: суть вони найлюбленішим подарунком різдвяним для дітей трилітніх. Вони дешеві, як кожний вищий подарунок, бо тривають багато літ і їх можна навіть по довшим часі доповнити і збільшити. Нефальшовані

якірні коробки з камінчиками до будови

суть одинокою забавкою, котра знайшла у всіх краях одноголосну похвалу і котру всі ті, ко-звають, з'являються далі захваляють. Хто

сего, в своїм роді одинокого способу забавного і цікавого ще не знає, той нехай як най-скорше замовить від підписаної фірми новий ілюстрований цінник і там прочитає всі дуже корисні писма і справозданя. — При закупленю прошу жадати ласкаво виразно: Ріхтера якірні коробки з камінчиками до будови і відкинути кождо коробку без нашої фірми і марки „якір“ яко фальшиву. Нефальшовані якірні коробки з камінчиками до будови можна набути за 35 кр., 70 кр., 80 кр. 5 зр. і вище у ВСІХ ВИДНІЙШИХ СКЛАДАХ ЗАБАВОК.

НОВІСТЬ! Ріхтера забавки терпеливості: Яйце Колумба, громозд'я, хрестолом, загадка круга, головолом, Пітагорас і т. д. — В нових зошитах поміщені й задачі для подвійних забавок. Ціна 35 кр. від штуки. Лише з правдивою маркою „якір“.

Ф. А. Д. Ріхтер і Комп.

перша австрійсько-угорська ц. к. упривілейована фабрика коробок з камінчиками до будови.

ВІДЕНЬ. I. Nibelungengasse Nr. 4.

Rudolstadt, Alten, Rotterdam, London E. C., New-York.

Вже вийшов

ілюстрований буковинський привітальний

КАЛЕНДАР

на рік переступний

1896

Ціна 50 кр.

(з пересилкою 55 кр.)

3м ст.

Календар історичний. — Календар астрономічний. — Календар державний. — Свята рускі і римські, (червоно друковані), схід і захід сонця, сімнадцять місяців, погода. — Календар жидівський. — Помінальний календар славних Русинів. — Дім пісарський.

II.

Наші гроші і важливі заграничні. — Міра і вага (нові і старі). — Телеграфічні привіси. — Почтові привіси. — Привіси залізничні. — Скали степильові. — Налезити-сть від мисливців. — План Ізид на залізницях.

III.

Для науки і забави.

Головості сьм. Івана Хрестителя. (З лірики Ю. Федьковича з новим портретом поета). — О. Єрофтей Федорович. (Життєпис з портретом). — Нова установа охованю худоби. (Популярна наука). — Як закладати крамницю? (Популярна наука). Розмова Читальника з Іваном Байдукиним. — Про катастер рунтов. — Що людей еднає? (Повістка Д. М.). — Правда. (Повістка Ф. Я.) д-Дещо з господарства. — Ілюстрації.

IV.

Шематизм буковинський.

V.

Оповідання.

Замовлення приймає

„Руска Бесіда і Редакція Буковини“.

Др. АНТІН СВЕРЖХО

бухальний приватний асистент проф. Борисівського.

б. практичний лікар на клініках проф. Борисівського і Габермана в Градці, Швайг'єра, Глюка, Якобсона і Швабаха в Берліні.

спеціаліст для слабостий очей і ух

осіб

в Чернівцях, ул. ратушева ч. 13

і ординує від 10—12 і від 2—3 год.

для бідних безплатно.

Котвиця

Liniment. Capsici comp.

з антики Ріхтера в Празі, загально признаний знаменитий усмирюючий лік на втирані: по ціні 40 кр., 70 кр. і 1 злр.; можна купити у всіх аптеках. Просимо жадати сей загально улюблений домашній лік просто від назвою

Ріхтера Liniment з котвицею

і прикласти з осторожністю лише флак-ли зі знаменитим острозним „Котвицею“, бо лише ці правдиві.

Аптека Ріхтера

від котвиць знає у Празі.

РУСЬКІ ТОВАРИСТВА В ЧЕРНІВЦЯХ

потребують

СЛУЖАЩОГО,

котрий вмів

читати і писати по руски.

Подання вносити до тов. „Народний Дім“ в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ разом з
ілюстр. додатком „Неділя“
включає:
за цілий рік 10 кр. — кр.
за чверть року 2 „ 50 „
кількістю „ 85 „
для заграниччя 15 рублів або
24 франків.
Посилкові числа по 6 кр.
з бюр. газет Л. Горовіца в
Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу
і неділю.

Редакция і Адміністрация
„Буковини“ знаходиться в
Чернівцях (ул. Петровича
ч. 2), куда вої дописи адре-
сувати належить. — Бюро
редакції отворене щодня
від 8. рано до 8. вечером

„Принципіальна“ політика на кацапській розчині.

II.

Найсумніший для нашої національної справи добуток із сеї „принципіальної політики“ становить безперечно поспішна вандрівка політичних товаришів п. Романчука до Відня під проводом цілої фаланги найславніших московських агентів. Та-ж прецінь п. Романчук і його орґан „Дѣло“ не схотять перечити, що адвокат Добрянский, Процик, Павенцкий, Марков, Мончаловский і Щавинский належать до найрухливіших діячів московської політики в Галичині; а власне всі ті кацапські матадори не тільки взяли участь в сеї політичній вандрівці, але відгравали в Відні, можна сказати, першу роль. Славнозвістний ще з давнішої демонстрації против митрополита Сильвестра Сембратовича лицейський Щавинский підписав разом з п. Романчуком офіційне запрошення, котре подаємо тут в німецькій ориґіналі:

P. T. Wir beehren uns Sie hiemit zu einer Versammlung nach § 2. des Vereinsgesetzes für den 14. December l. J. 8 Uhr Abends einzuladen, die zu Ehren der hier weilenden Deputation galiz. Ruthenen im Saale

des Hotel Union IX. Nussdorferstrasse 23 stattfinden wird.

Wien 13. December 1895.

Julian Romanczuk.

Dr. Eugen Ozarkewicz.

Wladimir Szezawinskyj.

На сім зібраню говорив Мончаловский річ про „адін русский“ народ, і ніхто з присутніх політичних товаришів п. Романчука, ні сам п. Романчук, яко провідник опозиційних народовців, що то ніби так горячо борять ся про добро і славу нашого народу, не підніс против сеї цілковитої неґації нашої нації ні одного слова рішучого протесту. Се доказує цілком наглядно, що сим народовцям на нехтованю і зневажаню народного прапора нічого не залежить? Тут можемо сміло запитати ся „Дѣла“: хто спровад народний прапор, чи „Буковина“, чи „Дѣло“?

Віденське чисто кацапське академічне товариство „Буковина“, заопікувало ся путниками, а і тамтешні Румуни, що у нас на Буковині так пристрасно побоюють кожний і найслабший прояв нашого національного розвою і дучать ся з кацапами, гостили між сими політичними вандрівниками.

І чи-ж се не доказує як найяснійше, що на чолі сеї політичної вандрівки

стояли кацапи і відіграли там першу роль, наколи п. Романчук і його політичні товариші, як Олесьницький і др., заняли другорядне місце, і відіграли підрядну роль: der geführten Führer?

Врешті ціла історія сеї політичної вандрівки доказує цілком наглядно, що кацапи було ініціаторами і душею сеї політичної демонстрації.

Дармо силує ся „Дѣло“ переконати світ, що сю депутацію вислав нарід. Так! так! вислав сю депутацію нарід, але кожний чесний чоловік, що добре знає наші політичні обставини і не воює блудом, мусить признати, що сей нарід вперед ad hoc добре підбехтали кацапські агенти і їх помічники опозиціоністи-народовці.

Та-ж прецінь в се незбитим фактом, що „Галичанин“, орґан галицьких кацапів, перший підніс гадку, щоби спорядити меморандум і вислати депутацію до Відня.

Тільки сам „Галичанин“ завіззав до складки на покриті коштів тої політичної демонстрації. Виправді випала після виказів „Галичанина“ ся складка дуже скупо, але се не мало нічо до річи; „господа“: Марков і Мончаловский, мають на такі важкі політичні агітації достаточний диспозиційний фонд. За свої

Російські цигани.

Етнографічний очерк Н. Г. Штібера.

—o—

(Далше).

V.

(Про циганський язык моголі. Язык російських циганів).

Циганський язык не становить сам для себе жадного віддільного, самостійного языка. Він єсть мішаниною многих нарічій північно-західної частини передної Індії. Після гадки професора Мікльшича циганський язык вістає в тісній спорідненості з наріччями Кашмір і Дардистана на північній заході Індії. Кунавін думає, що циганський язык має много спільного з ново-індуськими наріччями.

Після того, як цигани покинули свою батьківщину Індію і перейшли в європейські держави через „великі ворота народів“, первісна їх мова, підпадаючи поступенно під вплив языків місцевих жителів, розпалася в часом на кілька віддільних нарічій і жаргонів. Вічно бродяче життя циганів, не маюче жадних громадських ідеалів і політичних задач, не вимагало для вираження їх матеріальних і духовних потреб більшого числа їх. В наслідок такого вандрівного життя, полученного з постійними журбами про кусок насущного хліба, привикли цигани глядіти на ціле своє окруженє в реальної і практичної точки. Тому в мові їх мало слів

для означення відорваних і етичних понять, причім пераз кожде з тих понять, не згідних межі собою, означаєсь одним і тимже словом, або по просту запозичаєсь з иньшої мови.

Всі цигани, як вже вище сказано, єуть дуже спосібні для вичученя иньших, чужих языків. В Іспанії підчас переслідуваня циганів приписувало ту спосібність чарам і помічи чортів. В наслідок того первісна мова циганська почала поступенно утрачувати часть своїх слів, а заміняти їх словами других мов і тепер каються ся она до кимерта. З первісної старо-циганської мови доховалося до тепер дуже ограничене число слів; всі иньші слова взяті з иньших мов. При тім до коренів запозичених слів додають ся часто окінчення мови циганської; в наслідок того запозичені слова представляють ся в вінеутім виді і вводять в блуд як чужосторонці, так і самих циганів. Перші, коли не ознайомлені добре з циганською мовою, думають, що они чувають чисто циганську мову, другі уважають ті слова за свої власні.

У мові європейських циганів подібуює ся много слів грецьких, румунських, мадирських, турецьких, перських і вірменських.

Говорачи про мову європейських циганів, належить мати на увазі, що цигани, живучі в певній державі, не говорять одним загальним языком, але що посеред них істнує множество різних нарічій; так приміром австрійські цигани після мови розпадають ся на циганів угорських, моравських і галицьких,

мова циганів, живучих в Росії, розпадаєсь також на кілька осібних нарічій; після тих нарічій можна російських циганів поділити на північно-російських (між тими петербурзьких і московських), полуднево-російських, польських, закавказьких і инь.

Хоч посеред європейських циганів істнує множество говорів і нарічій, цигани одної держави розуміють проте цілковито або почасти говор циганів другої держави. Так Борроу, підчас своєї подорожи по Росії в трицятих роках нашого столітя, порозумівав ся з московськими циганами говором англійських циганів і они розуміли его.) Надто російські цигани розуміють також наріччя угорських і румунських циганів.

У циганів нема жадної літератури на рідній мові єврейської. Всі їх легенди, пісні, пословиці, поговірки переходять з уст до уст. Шкіл, де цигани могли би правильно учитись своїй мові, також нема, тому й не знають они тої мови так, як належало би.

В мові російських циганів, головню в говорі циганів живучих в північній і центральній частини європейської Росії, подібують ся рівно-ж дуже часто слова запозичені з языків: грецького, румунського, німецького, польського і, зовсім природно, російського. Так на примір:

*) Язык англійського хосюїнґа. Библиотека для чтения. 1897. г. т. XX.

гроші не привикли єї „господа“ відбувати політичні подорожі до Відня і везти тамтуди своїх одномишленників.

На кожний спосіб доказують всі ті обставини цілком наглядно, що кацапи найбільше форсували сю справу, і що їм найбільше на тім залежало, щоби ся політична демонстрація напевно відбула ся.

А коли кацапам так дуже залежало на сій політичній демонстрації, то-ж з сего слідує цілком ясно, що тут не ходило о добро і славу руского народу, о розвій, або зміцнене нашої національної сили, бо-ж прецінь ні п. Романчук, ні єго орґан „Дѣло“, не поважать ся заперечити, що кацапи, не то, що ніколи не дбали і тепер не дбають про зміцнене нашої національної сили, але противно, все і всюда старали ся спинити наш національний розвій. На се вказує ясно цілковита неґадія нашої нації із сторони кацапів і ворожі їх зації против рускої мови, против наших просвітних і фінансових інституцій, против нашого руского народного інституту і т. д.

І ті-ж люди, що так ворожо все і всюди відносять ся до найживішийших справ руского народу, мали би просити корону о опіку і оборону тих самих справ? Чи-ж се не значить дурити світ? Чи-ж се не значить пускати блахмани людям в здорові очі?

Та-ж прецінь вже всі світлі люди, що старали ся пізнати наші політично-національні відносини, переконали ся достаточо, що політично-національне гасло наших кацапів є: „обєдєненіє“, се-б то „російський рай“. З відти походить кацапська неґадія нашої нації; звідти походять ворожі змагання кацапів против наших народних просвітних і економічних інституцій; з відти походить їх ворогованє против австрійського правительства і їх безперестанний

оклик до завзятої ненависти против Поляків.

Не гадаємо ми тим брати Поляків в оборону; противно, ми вже не раз се казали, і тепер можемо на підставі історії сконстантувати сю історичну правду, що Поляки в своїй вузкоглядности богато проґрїшили і тепер ще грїшать против Руси. Польська вузкоглядність спинила і спиняє культурний розвій руского народу; польська вузкоглядність створила московского велита і підперала та ще і тепер підперає кацапську ганґрію в рускім політичнім орґанізмі; польська вузкоглядність помагає ще тепер посередно московському велитови держати Русь і другі славянські народи в кайданах духової неволі!

Але-ж з другого боку не можна сказати, що теперішні відносини між Русинами а Поляками в Галичині мали би бути гірші, як давнїйше; не можна і сего сказати, що австрійське правительство відносить ся тепер до нашого культурного розвою більше неприхильно, як давнїйше; не можна і сего сказати, що наша національна справа не виказує ніякого поступу.

Се може сказати лише чоловік-неук, чоловік, що має очі, а не видить, або чоловік злобний.

Та коли наші теперішні політично-національні відносини не погіршили ся, а противно, як се наочно виказує щоденний зріст просвітних, економічних народних інституцій і взагалі, народної просвіти, значно поліпшили ся, для чого-ж власне тепер мала би була настати коначна потреба до політичної демонстрації против австрійського правительства і корони. Та-ж прецінь були часи, де Русини мали ще менше своїх послів в галицькій сеймі, як тепер, а нікому не впазло і на гадку, їхати до Відня і жадати розвязання сейму.

Поляки як звичайно скривдили нас при послїдних виборах, се свїята прав-

да, але що австрійське правительство витиснуло із галицького сейму найшкідливіший для нашого національного орґанізму кацапський елемент, і єго теперішних союзників, чей-же тим не повинні зражати ся свідомої доброї справи правдиві патріоти-народовці. Се могло бути не всмак кацапам і тим вузкоглядним народовцям, що звязали ся з кацапами, і власне се доказує як на долоні, що лиш кацапи могли видумати послїдню віденську вандрівку.

А що ся політична демонстрація не була лише зверненєм против австрійського правительства, але і против корони, о тім свідчить наглядно сей факт, що ся депутація зробила першу візиту Любеґєрови, і аж потому удаля ся до монарха.

Та пізнав ся Найяснїйший Монарх на фарбованих лисах і дав їм таку відправу, якої ще до тепер ніхто не почув із сего найвисшого місця.

Чей-же тотя вповні заслужена відправа осьвідомить заблуканих народовців і відверне їх від блудної дороги, куда їх повели проворні кацапи.

Бесїда посла Вахнянина

висловлена в Палаті послів на засїданню дня 11. грудня.

Висока Палато! Наш клуб має вже нагоду висказати ся о поставленій новим Правительством програмі і займти супротив неї становище.

Дякую уважаю, що спадєє з мене задача вертати до записанє виголошеного дня 24. жовтня.

Вамічу лише коротко, що наше тодїшнє записанє стремїло до того: Зі сторони Правительства треба викидати дїл, з котрих ми могли би набрати пересвідченє, що управа держави цілком свїдомоє своєї обіжувачої задачі на полі економічнім і народно-культурнім супротив нашого краю, а спеціально супротив руского народу, та що она старає ся випов-

По циганьски	По грецьки:
дром (дорога)	δρομος
кокало (кість)	κόκαλον
патава (підкова)	πέταλον

По румуньски:	По німецьки:
рот (колено)	roata
бравінто (горівка)	brantwein
фєлд, фєлїдто, (поле, пільний)	feld
штуба (кімната)	stube
штувда (година)	stunde
фєнштір (вікно)	fenster

По польски:	
дембицо (дуб)	dąb
трівіка (черевик)	trzewik
скемпо (скупий)	skąpy
лазїна (лазань)	łaźnia

Російські слова подібують ся або зовсім не змінені, або приладжені до циганського виговору; приміром: велано (зелений), горестир (сї гора), гуліскїрана (гуляю), терніскїрана (терплю), думіскїрана (думаю) і инь.

В говорі російських циганів ріжні поняття виражають ся часто одним і тим самим словом, що вказує, очевидно, на убожество языка; наприклад: лїг (бумага і писмо), кхєлава (бавляю ся і танцюю), чїнава (ріжу і пишу), атааси (завтра і вчєра), рат (вечєр, нєч і кров).

От кілька осібних фраз на говорі північно-російських циганів:

Со туке мандир тебе? — Чого тобі від мене треба?
Гарав лове дре кієни. — Словай гроші в кишеню.

Бут лї берї туке? — Кілько тобі лїт?
Тєрдьов карїк ту дїзас? — Чекай, куди ти їдеш?

Ме джава упрє адрє штуба. — Я їду на гору, до їмнати.

Прє уліца шїмало єи. — На улици холодно.

Занхурдє яг. — Загаси огонь.

Бага мангє гіли ме тут шунава. — Заслївай менї пієню, я послухаю тебе.

Кай ту рат кердїи? — Де ти почував?

На дарав джукїєстїр їов на дандїрла. — Не бїй ся єобаки, она не укуєнтї.

Ме родава тут на латава нїкай. — Шукаю тебе і нїгдє не нахожджу.

Бєшєнтє манса тє хас. — Сїдайте перекусити зі мною.

Урї не єїгє дїр. — Убїрай ся скорше.

Урїва не тє дїзас. — Я убїраюсь, щоби піти.

Сїр ту дїзєла? — Як тобі живєть ся?

Сїр прїавєла. — Як вдасть ся.

Чїв мангє гудло. — Налїй менї чаю.

Со ту пашло сам саро дїзєс? — Чого ту лежїш цілий дєнь?

А тепер для порівнянє нарічїй північно-російських з південно-російськими кілька слів з обох тих нарічїй:

Нарічє півн.-рос. циганів:	Нарічє півн.-рос. циг. (бєсарєбєських)
дєрєво, дрєва	кашт
мєсо	мєс
сїль	лон
нїж	чурї
вода	панї
дїчїна, дєчїз, чай, чайорї	шєй, шєорї
дєнь	дїзєс
Бог	Дєвєл
хорєшїй	лєчє
чорнїй	кєлє
чєю	шунєва
їду	дїзєв
вїдїжу	дїкїлава
люблю, хочу	камєва, камєн
ріжу	чїнава
єїю	пєсєловєв
єгєдїнє	вєдєдїзєс

(Далєє бєзєдє)

жити її справедливо, совістно і без нещирости.

Однако супротив того, що всі політичні і національні партії тої високої Палати в своїх виводах обговорювали ближше згадану програму Правительства, як також в уваги на то, що ми хотіли би, щоби наше становище супротив Правительства було виразно означене, то нехай мені буде вільно зайняти на хвилину ласкаву увагу високої Палати і піднести в моїй короткій промові то, що — як до того почуваємося — маємо особливе право піднести і чим повинна би дати ся центральному Правительству нагода з одної сторони пізнати ближше економічне положення Галичини, а з другої сторони освоїти ся з гадкою, що, коли має ся задовольнити руский нарід в його оправданні культурних змагань хоч в часті, то теперішня управа держави мусить уважати за свій обов'язок надолужити то, що давніше дуже занедбано.

Що до економічного положення в Галичині, то оно стало в останніх роках вельми приkre. Об'єктивно сказавши і не пересаджуючи справи галицькі, господарі різні не зближають ся до кризи економічної, але противно сидять вже в ній, знайшли ся вже посеред небезпечної руїни господарства сільського. (Голоси: Так вельми!) Велика потреба нуждая ся занадто сильно, як щоби можна на то зважати, а малий господар в значній часті підупав таки вже зовсім. То дуже немілі, але на жалі правдиві факти, котрі самі за себе говорять.

Не хочу повтарити ся і надуклювати занадто терпеливості високої Палати. Але нехай мені вільно буде звернути увагу вис. Палати на то, що в в останніх двох роках підчас дебат бюджетових видів ся спонуканим висказати. Віденсько нає, панове, до предметових і об'єктивних виводів нас. гр. Дідушицького, котрий при дебаті над підвищенням фонду меліоративного зазначив положення різництво в Галичині яко вельми приkre і сумне. Віденсько нає до загально змістного факту, на котрий годі не зважати, що галицькі селяни вже тисячами покидають батьківську землю і на ту обставину, що цілий хоч би й як драстичні средства не могли знизити горячки еміграційної.

Галичина доходить до малого виключення, а при тім замітна й та обставина, що горячка еміграційна бере ся не лиш різного пролетаріату, але що як раз найбільш господарі з Поділля, що суть в найгіршому положенні, продають своє майно за безцінь, щоби виїхати в цілком громадами на далеку чужину. Коли сирити тих людей, що їх спонукує до такого не безвечного кроку, то они відповідають жалюми:

Грунт усеуває ся нам під ногами, донти ростуть, безпосередні і посередні податки, податки краєві, повітові і громадські, престації конкурентивної, та всілякі залежності занадто великі, як щоби ми їх могли роздобути. (Голоси: Зовсім справедливо!) Коли вже маємо гинути з голоду в ріднім краю, то для нас і найтяжша робота невідмінна на плантажах в Бразилії вельми ще дієтним спасенням.

А тепер позвольте нехай нам після власноручного письма одного селянина розказу, як живе, а радше, як бідує галицький селянин. Один селянин з бродячого повіта пише ось що:

Селянське господарство в наших сторонах складає ся з пів до чотирох моргів ґрунту, нужденної хати критої соломом і некритої оборою. Приходить весна. Селянин, що случайно має пів своїх двох моргів ґрунту, бере ся до роботи. З ризикалем їде до огорода і засіває там дві літри лону, чотири літри сімени конопляного, два велишні цибулі і садить кіш бараболю. Але треба би ще посадити трохи гороху і бобу до борщу, трохи кукурузи і трохи капуста для домашнього ужитку. Думає, як би того всего придбати, але часто остає ся лиш при самім думанні. Але треба брати ся до весняного засіву — та нема потрібного візка. Ну, візка, можна ще роздобути у доброго жида. Але хто обробить йому поле, коли у него нема ані плуга ані худоби до роботи? Іде бідачником до сусіда просити о то. Заналатити не може, бо не має дрібних. Не має ані шельога на своїм господарстві. Сходить ціле село та надармо. Кожний робить передовсім на своїм. Так минув цілий три неділі, аж ему якийсь

сусід за „Бо'дапрости“, виоре морг' пісної землі.

Родина того пролетарія числить случайно вісім душ. Найстарший син служить у войску, два молодші на двох віддалених фільварках за місячну платню 4 зр. 50 кр. (Голоси: Слухайте! Слухайте!) Батько мусить сам їх страчувати. Посилані їм страви повабляе его дома двох робочих сил. Мати мусить сидіти коло малої дитини. Не завжди може заробити, бо мусить пильнувати привічка. А може заробити 15 крайдарів на день. За то купить соли, одної приправи до щоденної страви з бараболю або кукурузяної лемішки. Хліба не печуть, бо нема житної муки, а ячмінна мука минула ся вже в осени.

Приходить літо. В сінокоси вельми малий заробок. Приходять жнива. Своє жниво кінчить ся борзо. На поді все сиритано, в сінях молотить ся, а половину забирає добрий жидок, що поміг засіяти. Чоловік наймає ся в женця за 30 до 35 крайдарів на день за десятий і дванадцятий сини. Так придбає ся запас на зиму. Але приходить ся платити податки, а що податку в своїм часі не віднесено, то приходить назадовго екекутник в гості, а тоді не допоможуть плач і просьби. Все фантає ся і продає ся на найближшій ярмарку.

Приходить зима галицька зима. В хаті не палать. До зварена кукурузяної лемішки беруть хворост з плота. Діти бігають босі. Витертий кожух то одинок одіж для чоловіка і жінки, коли котре в них хоче случайно піти до церкви. Голі діти не можуть ходити до школи. За то батька карають арештом. Податки незаплатені; жид, що правда, помагає часом, але по роках стає й він нетерпеливий, а по переведенні процесу ліцитують все майно сільського пролетарія. Тепер він вже готов до Бразилії, бо й дієтню не повітає йому більше нічого, як лиш їти в світ.

Оттакє то життя-буття пересічного селянина галицького.

(Дальше буде).

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 25. грудня 1895. р.

Архикнязь Петро Фердинанд виїхав на різдвяні свята до Зальцбурга, щоби святкувати в круї родини.

Відзначенє. Директор учительської семінарії, шкільний радник Дмитро Ісаченко одержав лицарський хрест ордену Франц Йосфа.

Селянське віче відбуде ся завтра дня 26-го с. м. в Збаражі. Вічевий комітет зложений з селян. На днешнім порядку стоять між иньшими еміграція і загальне голосуванє. На случай заборони віча відбуде ся того-ж дня довіроче зібранє.

Флія тов. „Просьвіта“ в Стрию уряджує дня 29-го с. м. сходина, на котрих відчитає проф. Юліян Костелний про пісні народні, а Вол. Охримович про податки.

Збори „Народної Ради“ у Львові, котрі мали відбутися дня 26. с. м. відложено на пізніше.

В справі стипендій для синів гр. прав. сьвященників, о котрій ми посліднього разу доносили, треба ще додати, що будуть засновані 11 стипендій по 600 зр., а то 4 стипендії для слухачів медицини, 2 для слухачів техніки, 2 для слухачів академії, 1 гірничої академії і 2 для слухачів в'єскової академії. Міністерство шкільництва згодило ся на се предложєне буковинського крайного правительства з додатком, що ті стипендії не даше авальючно для синів гр. пр. сьвященників, але взагалі для студентів гр. пр. віроісповідання.

На загальних зборах гімнастичного товариства „Союз“ у Львові дня 15-го с. м. вибрано до виділу на голову Василя Нагірного, першого заступника голову Романа Цегляньського, другого заступника Андрія Андрейчина.

Проект громадского закона для меньших міст і місточок. Щоби перевести реформу громадского закону, поділив ще перед кількома літами галицький виділ краєвий громади на три категорії: великі міста, меньші міста і місточка та сільські громади, і предложив сеймові в 1888 р. проект закона для 30 міст з першої категорії, котрий одержав санкцію і сьогодні обов'язує. В 1890 р. виступив краєвий виділ з проектом закона для другої категорії, але той закон не одержав санкції. Слідуючої сесії предложить гал. виділ краєвий сеймові поправлений проект закона з 1890 р. і зверне ся до правительства з пропам'ятним письмом, в котрім пояснить поправки. Перший закон іменно тому не одержав санкції, бо поліційна служба в меньших містах і місточках мала би бути після него так з'організована, що правительство добачило в тім обмеженє власти громадского начальства. Коли би також теперішній проект закона не одержав санкції, то написи про службу поліції будуть випущені і видані окреим проектом.

Великий вечер з танцями устроє „Союз“ в великій салі „Народного Дому“ у Львові дня 1-го лютого 1896.

Хитрі дезертери. До команданта транспорту, поручника 24-го п. п. Геллера зголосив ся в повнім військовім уоруженні перед кількома днями філер 63-го полку піхоти, що стоїть залогом в Вистриці в Семигороді, і прийняв закованого в ланцюхи інфантериста того самого полку. Предложивши командантові документи виставлені від команди в Мармарошкім Сиготі, оповів ему філер, що інфантерист єсть дезертиром, за котрим він гонив, а тепер зловивши его, пертає з ним, щоби его приставити до власного полку. Командант не надумуючи ся видав дальшу маршруту і потрібні кошти подорожи. Однак на другий день побачив п. Геллер, що ему щез один документ, отже зателефував до команди в Мармарошкім Сиготі. Звідтам прийшла відповідь, що згаданий філер разом з інфантеристом утікли з свого полку в Мармарошкім Сиготі як і в Коломиї. За хитрими дезертирами розіслано телеграми і придержано їх в Гаті на Вуковий. Оба мали вже куплені бізети до Румунії.

Живцем похоронені. У Відні від середина викликала великий несупокій пригода, яка случала ся в дільниці Деблінґ при ул. Зільберштрассе, де завалила ся стара керниця і засинала двох робітників, котрі її чистили і наставляли. То були 39-літній помічник киричний Антін Айпельдавер, жонатий і 30-літній мулярський челядник Леопольд Юнгвірт, також жонатий. Прикликані зараз на місце нещастя інженери орекли, що засинаних можна уритувати лишє в той спосіб, що виконає ся сусіду, засинану вже, стару кирицю і з її два похід землі добує ся до нещастних робітників. Забрано ся зараз до тої роботи, хоч була слаба надія застати нещастних при житю. Місце нещастя облятали тисячі тонни. В п'ятницю рано, по 36-годинній роботі, коли вже щезла всяка надія на виратованє засинаних, почули нагле робітники голос, добуваючий ся з глибини: „Господи Боже! Хто там?“ Один з робітників пізнав голос Айпельдавера. Вскорі потім дав ся чути голос і другого засинаного Юнгвірта. Однак ратуноків роботи могли лиш дуже новою поступати. Несиндені тонни публіки, багато інженерів і урядників стояло мамо зливного дощу цілу ніч коло кириці, дожидаючи з напруженєм кінця. Около півночі ратуноків акция поступила так далєко, що можна було подати засинаним вино і коник. Они стояли просто, на плечах опирали ся їм цегли, ттк що кожної хвилі грозила їм смерть. О першій годині вночі робота ратуноків ще не скінчила ся. Юнгвірт був вільний до полса, але чверть години був без притожности. Аж над раном удало ся его добути ще живого; Айпельдавера відкопано також, але він вже не жив. Лікарі мають надію, що удасть ся їм удержати Юнгвірта при житю.

Помер в Заїшчаках великий рабін Авраам в 76-ім році життя.

ВИДАНЯ ВАСИЛЯ ЛУКИЧА.

I. ЛІТЕРАТУРНІ ЗБІРНИКИ:

1. Ватра. — В Стрию, 1887 р. 215 стор. в 8°. Ціна 1 згр.
2. Квітка. — У Львові, 1890 р. 128 стор. в 8°. Ціна 30 кр.
3. Рідний зільник. — У Львові 1891 р. 136 стор. в 8°. Ціна 30 кр.
4. Левада. — У Львові, 1892 р. 103 стор. в 8°. Ціна 25 кр.
5. Рідна стріха. — У Львові, 1894 р. 120 стор. в 8°. Ціна 25 кр.

II. ЗБОРОВІ ТВОРИ:

6. Твори Василя Чайченка. — (Оповідання) — У Львові, 1892 р. 207 стор. в мал. 8°. Ціна 80 кр.
7. Твори Василя Чайченка. Том II. (Соняшній промінь). — У Львові, 1892 р. 174 стор. мал. 8°. Ціна 60 кр.
8. Твори Василя Чайченка. Том III. (На розпутті) — У Львові, 1892 р. 210 стор. мал. 8°. Ціна 80 кр.
9. Твори Карпенка-Карого. (Мартин Боруля. Сто тисяч. Безталанна. Що було, те мохом поросло. Чабан). — У Львові, 1895 р. (кінчать ся друкувати).

III. ПОВІСТІ, РОМАНИ, ХРОНІКИ І ОПОВІДАНИЯ.

10. Навіжена, пов. Нечуя-Левицького. — У Львові, 1891 р. 84 стор. мал. 8°. Ціна 20 кр.
11. Поміж воргами, пов. Нечуя-Левицького. — У Львові, 1893 р. 160 стор. мал. 8°. Ціна 40 кр.
12. За гомеаду, хрон. К. Т. Подоланка. — У Львові, 1892 р. 94 стор. мал. 8°. Ціна 20 кр.
13. Художник, пов. Т. Шевченка переклад Ол. Кониського. — У Львові, 1894 р. 101 стор. мал. 8°.
14. Між народ, пов. М. Школицького. — У Львові, 1894 р. 92 стор. мал. 8°. Ціна 20 кр.
15. Хо, казка Михайла Коцюбинського — У Львові, 1894 р. 34 стор. 8°.
16. Облога Буши, пов. Мих. Старицького. — У Львові, 1894 р. (кінчать ся друкувати).
17. Грешники, роман хроніка Олек. Кониського. — У Львові, 1895 р. 192 стор. мал. 8°. Ціна 50 кр.
18. Пани й люди, повість Володимира Левенка. — У Львові, 1893 р. 168 стор. мал. 8°. Ціна 80 кр.

IV. ДРАМИ.

19. Лимер'єна, в 5 діях Панаса Мирного — У Львові, 1892 р. 67 стор. мал. 8°. Ціна 20 кр.
20. Титерівка, в 5 діях Марка Кропивницького. — У Львові, 1892 р. 63 стор. мал. 8°. Ціна 20 кр.
21. В темряві, в 5 діях Мих. Старицького — У Львові, 1893 р. 91 стор. мал. 8°. Ціна 20 кр.

V. ПІДРУЧНИКИ І ТЕОРИ ЛІТЕРАТУРНО-НАУКОВІ.

22. Руский прагестар домобій. Том I. (Закон повільний). — У Львові, 1885 р. XVI і 432 стор. вел. 8°. Ціна 2 згр. 50 кр.
23. Угорська Русь, сі розв'яз і теперішній стан. — У Львові, 1887 р. 30 стор. вел. 8°. Ціна 15 кр.
24. Юрій Коссован, проба критичного розбору автобіоґ. его повістей і жителєв мал. Олек. Колесса. — У Львові, 1893 р. 99 стор. мал. 8°. Ціна 30 кр.
25. Статні риси Г. Сінкевича. Два відкати М. Грудзівського — У Львові 1895 р. 50 стор. 16°. Всі повні твори можна набути в Книгарні Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, ул. академічна ч. 8 і в Книгарні Ставропільській.

ПРАВДА,

ВІСНИК ПОЛІТИКИ, НАУКИ І ПИСЬМЕНСТВА

виходить же

3 НОВИМ РОКОМ 1896

— раз в тиждень кожної п'ятниці —
в обсямі одного аркуша.

Ціна в Австрії річно: 4 р., піврічно 2 р.,
чвертьрічно 1 р. за границею (задня знач-
них коштів пересилки) річно 8 рубл., пів-
річно 4 рубл.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

яке на складі:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодіжи, міщан і селян, редактовану
Омельяном Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893,
1894, по 1 зр. 20 кр. на роки, а всі 9 разох
за 9 згр.

— 3 пересилкою поштовою 9 згр. 30 кр. —

Вже вийшов

ІЛЮСТРОВАННИЙ БУКОВИНСЬКИЙ ПРАВОСЛАВНИЙ

КАЛЕНДАР

на рік переступний

1896

— Ціна 50 кр. —

— (3 пересилкою 55 кр.) —

3м ст.

Календар історичний. — Календар астро-
номічний. — Календар церковний. — Святка ру-
ські і римські. (червоно друковані), схід і захід
сонця, сідмий місяць, погода. — Календар жи-
дівський. — Поминальний календар славних Ру-
синав. — Дім пісарський.

II.

Наші гроші і важливі заграничні. — Мі-
ри і ваги (нові і старі). — Телеграфічні припи-
си. — Почтові приписи. — Приписи желізничні.
— Скалі степильові. — Належність від консьв
гипотечних. — План їзди на желізничних.

III.

Для науки і забави.

Головості сьм. Івана Хресте-
геля. (З ліриків Ю. Федьковича з новим пор-
третом поета). — О. Єрофтей Федоро-
вич. (Жителєв з портретом). — Нова уста-
на охорони худоби. (Популярна наука).
— Як закладати крамниці? (Популярна
наука). Розмова Читайлика з Іва-
ном Байлуком. — Про катастро-
фунтовий. — Що людий єдина? (По-
вістка Д. М.) — Правда. (Повістка В. Я.) де-
ше з господарства. — Ілюстрації.

IV.

Шематизм буковинський.

V.

Оповідання.

Замовлення приймає

„Руска Бесіда і Редакція Буковини“.

Котвиця

Liniment. Capsici comp.

з антики Ріхтера в Празі,
загально признаний знаменитий усмирю-
ючий лік на втиранє: по ціні 40 кр., 70
кр. і 1 зр.; можна купити у всіх аптеках.
Просимо жадати сей загально улюблений
домашний лік просто під назвою

Ріхтера Linimentz котвицею

і прикипати з остерожністю лише флаш-
ки зі знаком значком остерожки „Котвиця“.
бо лише ті правдиві.

Антика Ріхтера
від золотих ліжок у Празі.

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень
у Львові,

улиця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесії ц.
к. міністерства справ внутрішніх
з дня 9. грудня 1891 р. ч. 22751,
розпочало свою діяльність дня 15.
н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, опертий на засади взаїмності своїх чле-
нів, обезпечує всім членам життя і надійного про-
ти всіх огнених від найнебезпечніших умов
і почислює можливі найкращі кроки.

Всякі шкоди ліквідують ся і ви-
плачують ся сейчас по пожежі.

Зголошення о ухваленні акцій з жіноцтвом, де нема
агентів „Дністра“, прикипають ся.

ВСІХ НАУК ЛІКАРСЬКИХ

Др. Едмунд Кароль Фухс

смер. секундар н. к. публичного шпиталю у Від-
ні і оператор на н. к. університетській клініці
для очей проф. д-ра. Фухса у Відні, осіб тут яко

спеціаліст для слабостий очий

УХ і ГОРТАНКИ.

та ординує що дня від 10—12 год. перед полуд-
нем і від 2—4 попол. при ул. паньській, ч. 29.
1—3 Для бідин безлатно від 9—10 рано.

Експертний агент Л. Герасимовича в Чернівцях.

РУСЬКІ ТОВАРИСТВА в ЧЕРНІВЦЯХ

потребують

СЛУЖАЩОГО,

котрий має

читати і писати по руски.

Подання вносити до тов. „Народний
Дім“ в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.

В Дрібній бібліотеці, видаваній у Львові
Костем Пашковським, вийшли доси сі книжочки
разом чисел 13:

Байки Євгена Гребінки (10 кр.)

Маларі, оповіданє Всеволода Гаршина (10 кр.)

Промісок, поезії Павла Граба (20 кр.)

З чужого поля. Переклади Павла Граба
(20 кр.)

Що то є господарність — Геринґа (пере-
клад В. Герасимовича) 20 кр.

Поезії Осипа Маковця (20 кр.)

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ разом з ілюстр. додатком „Неділя“ виходить:
 на цілий рік 10 зр. — кр.
 на чверть року 2 „ 50 „
 місячно „ 85 „
 для заграниччя 15 рублів або 24 франків.
 Поодинокі числа по 6 кр.
 з бюрі газет Л. Горювца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу і неділю.

Редакція і Адміністрація „Буковини“ знаходиться в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всі дописи адресувати належить. — Бюро редакції створене щодня від 8. рано до 8. вечером

Бесіда посла Вахнянина

виглошена в Палаці послів на засіданню дня 11. грудня.

(Далше.)

Про той прикрий провад поговоримо ще ближше при спеціальній дебаті. Але одно по-винно вже тепер стати ясним, іменно безумовна констатція, в одній стороні зробити о скільки можна як найскорше пільгу малим господарям, в другій же стороні вишукати способи і дороги, щоби рішучо усунути істотні галицького селянина зробити преці зносіншійми.

Уважаю ся дятого в праві із сего місця відозвати ся до н. міністра фінансів, котрий міг би о тім довідати ся із протоколу сенографічного, нехай він справу реформи податків рушить знову о скільки можна як найскорше; нехай поспуляє того нестерпимого жадаю, щоби контингент податку ґрунтового значно зменшити; нехай обстане за тим, щоби катар податку ґрунтового справедливо урегульовано і нехай постарася о то, щоби обіцянка, яку дало вже коаліційне міністерство в справі управління належностей, була сповнена хоч би лиш при помочи поодиноких повелів.

А коли ще й Его Ексц. пан Міністерстер різництва схоче розпочати рішучію акцією що-до розумного піднесення різництва — чи то через заведення господарських спілок, автономних або централістичних, то для мене все одно, або через то, що буде ся малого господаря відповідно поучати і розбуджати та обслуговувати в нім духа діла — то були би

тим преці дані якісь умови, коли не до усунення, то преці до уlepsення нужди галицького селянина.

Переїду тепер на поле політичне. Не дуже то, що правда, поплата робота, але я все таки беру ся до неї, бо адає ся мені, що се поле в найновіших часах стало трохи урожайніше. Причини сего з'являються можна легко здогадати ся. Після мого незрідайного міння лежить она в тім, що теперішнє правительство, в противности до правительств коаліційного не лиш не оминало національно-культурних справ, але вилось навіть за них певною рукою і не побояло ся ваяти супротив них досить ясне становище.

Підчас коли до нас всіх, особливо же до т. ав. національних меншостей ставлено якимсь дивним способом жадає, щоби ми за всяку ціну оминали так дразливі справи національні а займали ся виключно залагоджуванем справ економічних, то видимо нім то потішаюче з'являється, що теперішня держава управа звернула свою увагу в першій лінії як-раз на народні справи і поставила до народів Австрії, ба навіть до т. ав. національних меншостей завдання, щоби они свої претенсії і потреби докладно означили і ми би старали ся заступити правительством до справедливого їх залагодження.

То завдання поділяло оживляюче. Був то сльнкий вітер для нашого корабля державного, що оів на екалах. Все то виглядає, як коли-б ми вступили в нову фазу внутрішнього розвитку Австрії, в котрій можна національні жадаю не лиш без „вини оскорблення більшости“ порушати, але в котрій єсть і надія, що будемо могли не одні противности і застановлені на

якийсь час справи залагодити в добрім порозумінні і в деякою прихильностію та по доброму.

Може бути і я то признаю, що прояснене взаїмних відносин національних в нашій громаді державній вимагало спору часу, аж 35 літ конституційної ери, бо ми мусіли себе, так скавати би, виховувати. Ми мусіли через якийсь час присвоїти собі то переконанє, що не одні централістичні забаганки асиміляційні проминули без хієна, що гнет викликає лиш спір, що сильна офензива, витворює рівно сильну дефензиву, що понятє о якійсь неоднаковій вартості народів і язиків не має доброго оправданя. Ми мусіли зробити той досвід, що ярілі народи — а ярілими народами в Австрії єсть, адаєсь мені, всі народи — не хотять не лиш забути свої мови, бо видать в своїй мойв весь спесіє мислення і відчування, свою душу, але що ярілі народи не дадуть ся ніякою зємною силою відвести себе від свого національного розвою, бо ідея національна єсть за мого, як щоби не могла оперти ся хоч би як великому насильству.

Того всього мусіли ми насамперед учити ся в власного погляду і досвіді, аж — як гадаю — бодай в тій хвили не стали ми ярілі і приступні для гадки, для тої адової гадки, що був би час признати поодиноким народам Австрії свободний розвиток і скріпленням поодиноких різнородних частей нашого великого організму державного зменшити его силу.

Спокій, з яким ми приймали поодинокі уступи програмової бесіди Е. п. Президента Міністрів, уступи, в котрих була бесіда як раз о рівних правах застережених конституцією всім народам Австрії, в котрих згадувало ся

Російські цигани.

Етнографічний очерк Н. Г. Штібера.

—о—

(Далше.)

Із сльдуєчого короткого списку слів і виражень можна переконатись, яка схожість і різниці заходять між наріччєм північно-російських циганів і деякими наріччями циганів живущих в інших державах європейських. Відомости о наріччях північних циганів виняті з праці Фр. Міхлюшча: Ueber die Mundarten und die Wanderungen der Zigeuner Europas.

	Говір північ.-рос. циганів.	Говір угорських циганів.	Говір румунських циганів.
пасте	бакт	бахт	бахт
камін	бар	бар	бар
шопчик	чаро, чаворо	чаво, чаворо	шаво, шаворо
дівчина	чай, чайорі	чай	шей
брат	йшав	прал	прал
брат	девал	девал, дел	девал
вода	пані	пані	пай
дівч.	дивес	дивес, дес	дес
кіль	грай	грает	граст
на	урдо, урден	вардо, вердо	вордон, урдон
богатий	барвало	барвало	барвало

	Говір північ.-рос. циганів.	Говір угорських циганів.	Говір румунських циганів.
хороший	лачо	лачо	лапо
ерівний	руново	рулуно	рупуно
виджу	дикхава	дикгава	дікау
жню	джівава	джівау	жувау
анаю	джіном	джанау	жанау
іду	джава	джав	жау
ріжу	чівава	чінав	шінау
спію	пасьовава	совав	совау
чую	шунава	шунав	ашунау
піднимаю	гадава	вадав	вадау
вверх, зверх	упре	унар	опрал, пре
впідки	катир	катер	катар
возьми	ле песа	ле песа	—
гроші з собою	лове	лове	—
кусек хліба	куеко мароро	котор манро	—
прийшла циганка (женичина)	е ромни ава	і ромні алі	—
моя мама умерла	мірі дай меа	мірі дай мулі	—
я твоє	ме мирі еом	—	ме сам ту-те
нога бо-лнть	герой дук-хала	—	о пупро дукгал
прийшов до дому	ава кере	—	авіаєс пее-ко кир

З наведених примірів видно, що говір румунських циганів підходить близько до говору циганів бесарабських. Та схожість даєть ся тим пояснити, що бесарабські цигани уважались циганами румунськими, (молдавськими, волоськими) але до прилучення Бесарабії до Росії.

VI.

Поділ російських циганів після географічних відносин. Польські цигани. Полуднево-російські цигани. Закавказькі цигани.

Всіх російських циганів під взглядом географічних відносин можна поділити на: 1) північно-російських, що живуть в губерніях петербурській, новгородській, псковській, вологодській, олонцькій, курляндській і ліфляндській. 2) на тих, що живуть в центральних губерніях Росії, т. є. московській, тверській, ярославській, тульській, орловській, рязанській, владимірській, нижгородській, смоленській і костромській; 3) на польських і литовських; 4) на полуднево-російських, т. є. малоруських, бесарабських, новоросійських і кримських; і 5) на закавказьких. Подібують ся також циганські табори в губерніях пермській, вятській, оренбургській, отже в губерніях приволжанських і в кінці в Сибірі.

До Польщі і Литви прибули цигани ще в початку XVI. віку, де нескоро почались їх переслідування, котрі однак-ж не мали так жор-

о об'єктивним, справедливим, безстороннім пошанованню оправданих жадань поодиноких народів правительством, в котрих ваиває ся нас, щоби ми сотворили і укріпили мирне пожитє народів Австрії під окликом обопільного вироуміння, під знаком справедливости — той спосіб вказує також на те, що предложені принципи не суть вже для нас чужі.

Гадаю, що ми повинні бути готові, відповісти тому запитови правительства, щоби принцип рівноуправління всіх заповіджений правительством не змарнів в практичній переведеню в наслідок нашої вини, в наслідок нашого упертого егоїзму.

Я не був песимістом і не єсьм нині для того хочу глядіти в найблизшу будучність з якимсь довірем.

Гадаю, що народи Австрії вже так пересичені народними спорами, і що ті довголітні народні спори так для нас безпожиточні і заведиджуючі, що не повинно би бути нікого, хто не добачував би konieczности правного адефініювання і практичного переведення агаданих принципів.

(Далше буде).

Перегляд політичний.

Австрійський парламент закінчив своєї наради. Нове міністерство вийшло з першої парламентарної праці і борби побідоносно. Найважливішим фактом, який треба би записати в австрійській внутрішній політиці, є безперечно зближене між Молодочехами і правительством. Хоч бесіди молодоческих послів були опозиційні, значить хоч Молодочехи остали ся в опозиції, то тон їх бесід відзначав ся спокоем, що піднесли загально в парламенті. Се вражало денних людей, котрі за всяку ціну хотіли б дальше слухати галасливих бесід і криків молодоческих послів, як то за часів коаліційного міністерства до нескочу було можна чути. Парламент зійде ся знов по скінченю наради краєвих сеймів, з котрих галицький сходить ся вже дня 28. с. м., а буковинський дня 10-го січня.

Галицький маршалок краєвий гр. Станіслав Бадені розіслав вже послам порядок денний першого засідання, на котрім стоїть між иншими потвердження виборів 84 послів; до них належать з Русинів: Барвінський, Небеловець, Охримович, Окуневський, Мандичевський, Санчак і Вахнянин. Коли справджені решти виборів наступить, сего досі не знати. Значити треба ще з вдоволенням, що заступником краєвого маршалка Галичини іменований наново Г. Е. кардинал Сембратович.

стоккого характеру, як в инших європейських державах. Їх не давило навіть право крєпацке. Переслідування ті не тривали довго і по якимсь часі зовсім устали. Многі польські пани позволяли кочувати циганам без перешкоди в своїх майнах; декотрі з них пробували приучити циганів до осілого життя і відданами їх діти до шкіл, але проби ті не повелись.

Міцкевич розказує такий факт: Один вельможний пан, в котрого посідоствах кочували цигани, забавляв величезним цивілізатором і наказав до двора свого зігнати цілу циганську банду від малого до великого. Цигани зігнали до двора і поставили коло них сторожу. Пан вислав до них свого управителя і кавав їх оповістити, що задумавши зробити їм добро, справив їм нові убори. Ледво дізнались цигани в чім річ, стали страшно вжити і репіти. Пан кавав однако-ж переодіти їх насильно. Цигани мили, чесали, адоймами з них лахи і убрали в нові убори. Скільки сльм при тім они пролили! По цій операції тій забрали свої лахи і повесели як яку святість в свої шатри, а по якимсь часі підчас великого празника прийшли до двора з просьбою, щоби вольно їм було задля празника натигти на себе свої лахи.

Знані польські магнати, князі Радзівіли, оставляли циганам, що жили в їх посідоствах,

В Німеччині став ся важний факт, іменно цісар Вільгельм повертаючи до Берліна вступив до Фрідріхеру, де мешкає Бісмарк. Офіційно голосить, що цісар запросив лише Бісмарка на велике торжество, яке відбуде ся дня 18-го січня в Берліні. З другої сторони не хоче ся тому повірити, бо розмова між цісарем і Бісмарком тривала довго; отже в сего висновують, що они говорили про східне питання, ба декотрі догадують ся, що може йде о деякі зміни в міністерстві. Певного про се не можна нічого сказати. Бісмарк прирік прийхати до Берліна, коли лише здорове йому на те поаволить. Німецький парламент також перервав вади свій засідання до 9-го січня.

Франція займає ся тепер головно справою Артона, котра приберав чим раз більші розміри. Бувший тайний поліційний агент Діпа оголосив в газетах, що він ще за міністерства Рібота міг арештувати Артона, але що іменно Рібо ему заборонив то. Діпа по довгім шуканю винайдену і арештовано, так само адвоката Артона; але тепер соціалісти домагають ся також арештовання Рібота. Тимчасом англійський суд рішив видати Артона французьким судам за крадіж, спроневерення і обманство. Чи Артон ехоче говорити, то ще велике питання, і чи не схочуть знов міністри дати Артонові нагоду до нової втечі, се знов друге велике питання, але оно у Франції дуже легко можливе.

Іспанія пережила міністерську кризу. Ми попереднім разом доносили, що маркі Кабрінана закинув міністри Бош спроневерення і т. и. Отже на домагання президента міністрів димісіювали міністри Бош і его приитель міністер Ромеро. Що они не уступили з власної волі, се виходить з їх заявлень, з якими они опустили своє становище. Міністер судівництва Ромеро закинув президентові міністрів, що він властиво повинен потягнути Кабрінана до одвічальности, бо-ж той є державним урядником, а яко такий не повинен підкривати штучки в адміністрації мадридської громади; на се инші цілком справедливо думають, що є річю міністра судівництва, передати цілу справу судам. Тепер мають оба ті панове відповідати за свої вчинки перед судом.

Сербія прийняла знов матір свого короля, королеву Наталю. З того прияду догадують ся, що по скінченю теперішньої сесії скупщини уступить міністерство Новаковича і наступить нова комбінація. З офіційної сторони перечать тим вістям і казують справдливо на те, що хоч би найменша зміна в політиці внутрішній мала зараз яко наслідок розважане скупщини, котра тепер має сильну більшість поступовців. Наради над бюджетом

цілковиту самоуправу, лишень назначали для них особними трамонтами начальників, що іменували себе королями. Королі ті мали безапеліційну власть над підчиненими їм циганами і реажували постійно в однім з містечок мінської губернії. По роаді Польщі інститут королів циганських перестав існувати. Посліднім королем був циган Як Марцінкевич, заіменований грамотою князя Радзівіла в 1788 році.

В полудневій Росії живе більше циганів ніж в других місцевостях. Переважно живуть они в Бессарабії і Криму; в губернії екатеринославській і херсонській перебуває їх менше. В 1861 році всіх бессарабських циганів уліньнено від крєпацтва; перед тим-же роком були крєпаками лиш ті цигани, котрих пани могли визнати особними грамотами, що мають право тримати їх в крєпацтві. Переважна части крєпаків-циганів належала до князів Кантакузевих.

Бессарабські цигани, що кочували „шумною толпою“ осяснани в вітній поемі Пушкіна в початку двадцятих років, були пізнійше повернені в осілих селян. Ухвалою комітету міністрів з 18. лютого 1836 р. встановлено: наділи ч. 12. і 35. положених в бессарабській губернії, в аскерманській уїаді, на котрих осіли родини циганські, надати кожній родині по 30 десятин управної землі.

дають тепер нагоду до бурливих сцен, які без сумніву наступлять.

Петербурські „Новости“ розповідають дуже цікаві річі про теперішній стремління політичні в Болгарії. Після них мав князь Фердинанд недавно цілком виразно висловити своє невдоволенє в москвофільських членів свого правительства. Князь Фердинанд зішлов ся „случайно“ в Грековом коло Филипополя і ему жалів ся, що на него і его родину так дуже нападають. Натомісць князь зовсім не окаржив ся на консервативів, а про Начевича сказав, що той один знає, чого хоче. Припускають отже, що небагом наступить чисто консервативне міністерство, а з тої причини розважано би обраніє. Сі вигляди так напудили послів, що они до всяких жадань міністерства притакують, без коронів ухваляли бюджет, хоч сего року жадано о 3 і пів мільони більше як тогді, а драгливі інтерпеляції десь запропастились.

У східнім питанню наступила перерва. Турецьке правительство позволило, щоби кожда європейська держава вислала на Босфор ще по одному кораблеви. Сим поки-що задовольни ся держави і дають тепер по забезпеченю своїх інтересів турецькому правительству нагоду придумати повстанє. Турецькі войска провадять аванту борбу з вірменськими повстанцями в Цайтун. Султан наміряє знов змінити свого великого веіра і запитав Кямілі нашу, котрого недавно тому силою вигнали з Царгороду, чи він би не прийняв наново ту гідність, але Кямілі наша звинив ся, що він неадекват. Сей крок султана пояснюють так, що султан має ціру волю перепроводити заповіджені реформи і глядає тепер спосібних до того людей.

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 27. грудня 1895. р.

Іменоване. Гімназійним суплєнтом у Коломні іменовано Володимира Дзюго.

Перенесена. Галицька рада шкільна краса перенесла гімназійних суплєнтів Михайла Вахняничу з Коломні до академічної гімназії у Львові, Андрія Проника з Ярославля до IV. гімназії у Львові.

В рускій колегії в Римі має бути з початком слідуючого року шкільного отворених 60 місць для слухачів богословія питомців з Галичини. Тепер єсть в Римі 16 наших питомців.

Ново товариство задатково завязало ся в Бучачі під назвою „Праця“. То товариство за-

Надїли ті, з котрих пізнійше склались села Каїр і Фараонівка, були під управою городського начальства. При оселеню циганів числено в Каїрі 160 родин, а в Фараонівці 165. Після ухвали з 29. мая 1839 р. причислено всіх кочових і осілих циганів в Бессарабії до Дунайського війська, а ухвалою з 30. вересня 1887. зачислено осілих циганів між військ.

Зачислені фараонівських і каїрських циганів до козацького війська не могло инжоринити в них попередних навичок і нахилу до вандрівного життя; так, цигани-войска, після свідочства Егунова, звертались кілька разів з просьбою, щоби їх повернено в попередній стан і призволено вести кочове життя.

Кочові бессарабські цигани живуть черевим у низинах, тісних, темних і душних землянках, покритих очеретом і землею; пісок в них нема, через що промінь сонячний в них до них ніколи не заглядає. Скоро скінчить ся зима, покидають цигани ті землянки і переносить ся під шатра. Бессарабські цигани отримали від місцевої людности назву „лашей“, т. є. луганих, лінних і недбалих.

В херсонській і екатеринославській губернії цигани стали вістні в початку сімдесятих років минушого століття; они зайшли там з Молдавії і Туреччини. В новоросійській країні цигани ведуть кочове життя по більшій часті

даткове з обмеженою порукою завязано, щоби подавати своїм членам матеріальну поміч уміщаючи користно їх ошадности і уділяючи позички під найкористайшим умовинами. В членів товариства вписало ся 40 осіб, сьвященники міщани і селяни, з уділами по 20 зр. Вибрано виді товариства в сей спосіб, що директорами стали: декан о. Юл. Левітський з Жизномира, купець Клим Рогозницький і висулужений судія Зубрицький, — а членами управляючого совіта: о. Олесьницький з Переволоки, о. Леонтович з Порхови, о. Заєцьонський з Барна, міщанин Стефан Мохнатий і селянин Луцій та Гайда.

Руско-народний театр сего тижня кінчить свої представлення у Львові і переїздить онісля до Сокала, да начне свої представлення дня 1-го січня.

Проект ловецького закону. Галицький виділ красний переробив проект ловецького закону з 1884 р. і предложити его сей сесії. В переробці проекту того закону признає ся взагалі кождому право ловів, значить і громадам, коли величина, що становить маєток інтересованих, обнимас 115 гектарів. Періода ловів призначена на 6 літ з правом продовження того до 12 літ. Арендоване права ловів поділяє ся громадам під надзором політичних властей, але коли-б громада показала ся невідповідною до того, то заступити ей політична власть. Тій же власті прислає право витягнута до олівчальности за шкоди, нанесені дикими звіртами, властителя ліса, в котрім ті звірі множать ся, а також право позвонити поодиноким особам уживати стрільб для вистріляння диких кабанів і інших шкідливих звірів.

Реставрація з паперу. В Гамбурзі збудовано онедга реставрацію з паперу. Оригінальний той будинок збудовано очевидно не дуже заінтересоване Пазероні мури сполучують металеві стовпи, а підлоги є з картону. Ціле умебльоване є з паперу. Ідальна зала має тридцять метрів обшару і в ній може помістити ся 150 осіб. В ній реставрацію огрівують гарячою водою за поміччю рур.

О різку. З Полтавщини дістали ми таку новину: „Ви мабуть чували — пише наш чоловік — що в Росії з різки зроблено гасло, за котре скрізь, а найбільше по земствах, борють ся ліберали і консерватисти, означуючи там свою прихильність чи неприхильність до провідних думок „гаслано запада“ (бо більше нічим може й не вміють). Власне заходили ся тепер деякі „левелістські зборання“ просити раз о знесенє „гаслано наказанія“ для кінчущих народні школи. Така сама просьба до раду прийнята одноголосно на полтавському повітовому зборанні і ще на трьох повітових збораннях, але не знаю, чи й там одноголосно. Ходило о те, щоби полтавське губернське земське зборання підперло ті бажання.

і займають ся торгівлею кіньми по місцевих ярмарках. Цигани, живучі в екатеринославській губернії, приписані до міщанських і сільських громад, поселені суть в городах і селах. В самім ділі — ослі цигани той губернії так самі суть волокитами в своїх навичках і експлоатистих, бо хоті живуть по селах, не займають ніяких різнорічних роботами, не засівають піль, не сьїють дугів, лишень торгують кіньми; городів же — займають ся ковальством, коновальством і баринами.

Посеред полуднево-російських циганів представляють рідкий примір добровольної освіти кримські або таврицькі цигани, що заживають Симферополь, Бакчисарай і Перекоп. Вє кримські цигани ісповідують музичну віру; многі з них сповідають навіть православні віра не менше остро, як другі магометани. Кримські цигани живучи постійно посеред татарського населення, мають звичайно татарські імена, говорять татарською мовою, не забуваючи впротім і свого роду: часто навіть побирають ся в татарками і на дворі татар в циганками. Що-до одєжі, то старають ся таврицькі цигани наслідувати татарів: мужики убирають ся в халати і накривають голови татарськими шапками; циганки ж носять на головах маленькі татарські шапочки.

(Конець буде).

Річ от сїм ішла на засіданню 4. грудня. Предсідатель зборанія губернський маршалок Бразоль не допустив до голосу противників різки, а тільки і прихильників, причім навіть депутат від духовенства, назначений архієреєм, показував, що просьба о знесенє різки є тільки просьбою полтавського повітового земства, а ніяк не населення цілої губернії. Найбільше-ж підтримував різку п. Мусман. Але все таки против різки встало 38 і противників а сиділи тільки 28 і прихильників. Тоді послідні стали кричати, щоб се питанє задля свободи пересвідчення кождого гласного було рішено закритою базотировкою (голосованєм). І що-ж показало ся: прихильників різки стало 38, а ворогів тільки 28. Здивована сям публіка стала потроху искати, найбільше з галерії. Почувши се, гласні показали ся і мовлючі звірі стали ревіти, вти і кричати: пашли проч! долой! вон! — і трохи не з кулаками кидали ся на сидішну у салі публіку. А галерія сьміяла ся і свистала, чим ще дужче їх лютила. На бажанє гласних зараз вистав маршалок губернський Бразоль і велів вигнати публіку, котра зараз і втекла під криками „вон“. Коректніше поступили собі тільки гласні з повітів полтавського, лохвицького і константинівградського, але й полтавський повітовий маршалок князь „Міша“ Гристов те-ж кричав: долой! Тайна пружина сєї цілої справи така, що губ. маршалок Бразоль сподівав ся дістати при нагоді коронації царя камерієрський мундир і через те не хотів допустити до прошеня від земства о знесенє різки. Але як при сїм зробив ся заколот, то він таки мабуть мундіра сього не дістане.

Сергій Степняк, знаний російський емігрант, стратив онедга жите в Лондоні, переїхав его потяг. Степняк походив з російської шляхотської родини Кравчинських, служив у молодості яко офіцер у війську, а онісля через довгі літа пірив в містах і селах революційну пропаганду. Его арештовано в літі 1878 р. Того самого року удало ся ему втечи перед ескортом, котра у лицею провадила его до визинії. Він одустив Росію, перебував якийсь час в Швейцарії і Італії, вкінці переніс ся до Лондону. Там мав відчити, видавав політичні писма і писав новісти. Разом з о. Крапоткіним, Ілліїним Волковським і иньшими російськими емігрантами видавав по англійськи і по німецьки газету „Вольна Росія“, котра в великім числі ровходить ся по цілій Росії. Тепер він стратив жите в страшний спосіб, а з ним не стало лондонський груні емігрантів їх душі. Ему помагала в зарібку на щоденний хліб его жінка, Московка.

Дзвінок. Від шести вже літ видає руске Товариство педагогічне у Львові для руских діточок „Дзвінок“. Через цілий сей час служила она своїм молодим читателям вірно і щиро, сїючи чільне зерно просвіти і науки. Товариство з своєї сторони докладало всіх старань, щоби часопис ся була можливо як найкрасна. Однак, на жалі, не найшло оно від Русинів такого підпертя, якого сподівалося. Недавно ще мало Товариство яку-таку надію на земляків з України, та коли і ся в наслідок заборони ввозу „Дзвінка“ до Росії завела, а число передплатників з Галичини не збільшилось і з цілої Галичини доходить ледки до 150, то біляне редакції з минаючого року не йно не виказує жадної надіїшки в доходах, але противно значний недобір. Безперечно — сумний се обив дблості рускої громади про духову поживу для молодежи! Таж молодіж се надія наша, се запорука красної будучини нашого народа... Однак мймо так незвичайних успіхів, до яких змогло довести досей руске товариство педагогічне, оно, виписавши на своїм стягу знамя: „Образованє і вихованє рускої молодежи“, не впадає в безнадійність; оно пересвідчене, що чим раз більшати буде рад тамущих земляків, що зуміють оцінити патристичний его змаганя і податуть ему усмішну підмогу, як моральну так і матеріальну в его дальшій просвітно-науковій праці. А щоби й менше засібним родинам руским уможливити передплатуванє дітчого органу, виділ Товариства сьвязав передплату его з чотирех на три зр. річно (1.50 зр. піврічно, 75 зр. чвертьрічно). С се квота така дрібна, що мабуть не має рускої родини інтелігентної, котра би не була спроможна

жертвувати ей на духову поживу для своїх любимців дітчий. „Дзвінок“ повинен передплатувати кождий сьвідомий Русин, що любить свої діти, що дбає не йно про їх розвиток фізичний, але й духовий. Редакція з своєї сторони буде старати ся, щоби зміст „Дзвінка“ був вповні приміненний до потреб его молодих читателів як що-до змісту, так що-до форми-язика і стилю. Тож з надією на красні успіхи приступає редакція до дальшої праці. Таку відозву читаємо в посліднім числі „Дзвінка“. Сподіваємо ся, що буковинські Русини допоможуть сему наддніччю. Кілько то у нас гарних сів наговорять про потребу доброго виховуваня дітчий, а прийде ся підперти видавництво для дітчий, Русинів нема. Чи не соромно нам?

Померли в Станіславові Йосифа Заклинська, вдова по пароху в Маріямполі, лививши на рускі народні цілі значні жертви; — у Львові директор міської почти Кроми.

ТЕЛЕГРАМИ „БУКОВИНИ“

з дня 27. грудня 1895 р.

Відень. Цісар приїхав сегодня зраня з Монахова.

Мадрид. В кількох містах провінцій Оранс і Леон замічено трясене землі. Кілька домів завалило ся; з людей не погіб ніхто.

Лондон. Бюро Райтера одержало відомість, котра потверджує занятє Цайтуна турецьким військом.

Відень. Вчорашні збори соціал-демократів в справі віденьських громадських виборів відбули ся спокійно. Прийто резолюції, в котрих жадає ся знесеня виборчих курій, признаня виборчого права для всіх у Відні замешкалих австрійських підданих, розширення громадської автономії і реформа закону.

Відень. Збори ремісників рішали протест против розширення примусового обезпеченя на дрібних ремісників, як се намірено зі сторони анкети для обезпеченя від нещастя.

Ціни збіжжя і других продуктів.

Для (13.) 25. грудня 1895.

	Львів.	Чернівці.
Пшениця . . . від	7.40 до 7.30	від 7.20 до 7.30
Жито	6.40 „ 6.40 „	6. — „ 6.10 „
Ячмінь	5.20 „ 6. — „	5.50 „ 5.75 „
Овес	5. — „ 5.30 „	4.80 „ 5. — „
Ріпак	8.25 „ 8.75 „	8.75 „ 8.75 „
Горох	5. — „ 8. — „	7.50 „ 6. — „
Вика	5. — „ 5.50 „	„ „ „ „
Льнянка	„ „ „ „	„ „ „ „
Біб	„ „ „ „	„ „ „ „
Вобія	4.25 „ 4.75 „	4.90 „ „
Конюшина черв.	30. — „ 35. — „	„ „ „ „
Конюшина біла	30. — „ 60. — „	43. — „ 50. — „
Конюш. шведск.	30. — „ 38. — „	„ „ „ „
Кмин	„ „ „ „	„ „ „ „
Аниж	„ „ „ „	„ „ „ „
Кукуруза	5. — „ 5.50 „	4.55 „ 4.65 „
Хміль 30. — до 50. — зр.	за кильо у Львові і оковата за 10.000 літрів 14. — 15. —	

ВИДАНЯ ВАСИЛЯ ЛУКИЧА.

I. ЛІТЕРАТУРНІ ЗБІРНИКИ:

1. Ватра. — В Стрию, 1887 р. 215 стор. в 8°. Ціна 1 злр.
2. Квітка. — У Львові, 1890 р. 128 стор. в 8°. Ціна 30 кр.
3. Рідний зільник. — У Львові 1891 р. 136 стор. в 8°. Ціна 30 кр.
4. Левада. — У Львові, 1892 р. 103 стор. в 8°. Ціна 25 кр.
5. Рідна стріха. — У Львові, 1894 р. 120 стор. в 8°. Ціна 25 кр.

II. ЗВОРОВІ ТВОРИ:

6. Твори Василя Чайченка. — (Оповідання) — У Львові, 1892 р. 207 стор. в мал. 8°. Ціна 80 кр.
7. Твори Василя Чайченка. Том II. (Соняшний промінь). — У Львові, 1892 р. 174 стор. мал. 8°. Ціна 60 кр.
8. Твори Василя Чайченка. Том III. (На розпутьї) — У Львові, 1892 р. 210 стор. мал. 8°. Ціна 80 кр.
9. Твори Карпенка-Карого. (Мартин Боруля. Сто тисяч. Безталанна. Що було, те мохом поросло. Чабан). — У Львові, 1895 р. (кінчаться друкувати).

III. ПОВІСТІ, РОМАНИ, ХРОНІКИ І ОПОВІДАННЯ.

10. Навіжена, пов. Нечуя-Левицького. — У Львові, 1891 р. 84 стор. мал. 8°. Ціна 20 кр.
11. Поміж ворогами, пов. Нечуя-Левицького. — У Львові, 1893 р. 180 стор. мал. 8°. Ціна 40 кр.
12. За громаду, хрон. К. Т. Подоленка. — У Львові, 1892 р. 94 стор. мал. 8°. Ціна 20 кр.
13. Художник, пов. Т. Шевченка переклад Ол. Киселього. — У Львові, 1894 р. 101 стор. мал. 8°.
14. Між народ, пов. М. Школиченка. — У Львові, 1894 р. 92 стор. мал. 8°. Ціна 20 кр.
15. Хо, казка Михайла Конюбинського — У Львові, 1894 р. 34 стор. 8°.
16. Облога Буши, пов. Мих. Старичко. — У Львові, 1894 р. (кінчаться друкувати).
17. Грешники, роман хроніка Олек. Кониського. — У Львові, 1895 р. 192 стор. мал. 8°. Ціна 50 кр.
18. Паки й люди, повість Володимира Левенка. — У Львові, 1893 р. 168 стор. мал. 8°. Ціна 80 кр.

IV. ДРАМИ.

19. Лимеріна, в 5 діях Панаса Мирного — У Львові, 1892 р. 67 стор. мал. 8°. Ціна 20 кр.
20. Титаріна, в 5 діях Марка Кропивницького. — У Львові, 1892 р. 63 стор. мал. 8°. Ціна 20 кр.
21. В темряві, в 5 діях Мих. Старичко. — У Львові, 1893 р. 91 стор. мал. 8°. Ціна 20 кр.

V. ПІДРУЧНИКИ І ТВОРИ ЛІТЕРАТУРНО-НАУКОВІ.

22. Руский правотар домовий. Том I. [Закон цивільний]. — У Львові, 1885 р. XVI і 432 стор. вел. 8°. Ціна 2 злр. 50 кр.
23. Угорська Русь, сїрозній і теперішній стан. — у Львові, 1887 р. 30 стор. вел. 8°. Ціна 15 кр.
24. Юрій Коссован, проба критичного розбору автобіогр. его повістей і житєписи нап. Олек. Колесса. — У Львові, 1893 р. 99 стор. мал. 8°. Ціна 30 кр.
25. Остатні романи Г. Сїнкевича Два відчати М. Грушевського — У Львові 1895 р. 50 стор. 16°. Всі повисні твори можна набути в Книгарні Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, ул. академічна ч. 8 і в Книгарні Ставропільській.

ПРАВДА.

вістник політики, науки і письменства
виходить по

3 НОВИМ РОКОМ 1896

— раз в тиждень кожної п'ятниці —
в об'ємі одного аркуша.

Ціна в Австрії річно: 4 р., піврічно 2 р.,
чвертьрічно 1 р. за границею (задня знач-
них коштів пересилки) річно 8 рубл., пів-
річно 4 рубл.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

мас на складі:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодіжи, міщан і селян, редактовану
Омелином Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893,
1894, по 1 кр. 20 кр. за речки, а всі 9 разок
за 9 злр.

— 3 пересилкою поштовою 9 злр. 30 кр. —

Вже вийшов

Ілюстрований буковинський православний

КАЛЕНДАР

на рік переступний

1896

Ціна 50 кр.

— (3 пересилкою 55 кр.) —

3м.ст.

Календар історичний. — Календар астро-
номічний. — Календар церковний. — Святя ру-
ські і римські, (червоно друковані), схід і захід
сонця, сім'ї місяця, погода. — Календар жа-
дівський. — Помінальний календар славних Ру-
сина. — Дім цїсарський.

II.

Наші гроші і важливі заграничні. — Мі-
ря і ваги (нові і старі). — Телеграфічні припи-
си. — Почтові привиси. — Приписи жєлїзничї.
— Скажі стемільові. — Налєжатиє від виспис
гіпотечних. — План їзди на залїзничїх.

III.

Для науки і забави.

Головосїки сьв. Івана Хрести-
теля. (3 лірика Ю. Федьковича з новим пор-
третом поета). — О. Єрофей Федоро-
вич. (Житєпис з портретом). — Нова уста-
на охованю худоби. (Популярна наука).
— Як закладати крамниці? (Популярна
наука). Розмова Читальника з Іва-
ном Байдуком. — Про катастер
рунтовий. — Що людий єдиє? (По-
вістка Д. М.) — Правда. (Повістка С. Н.) х-
Дещо з господарства. — Ілюстрації.

IV.

Шематизм буковинський.

V.

Оповідєня.

Замовленя приймас

„Руска Бєсїда і Редакция Буковини“.

Котвиця

Liniment. Capsici comp.

з антики Рїхтера в Празї,
загально признаний знаменитий усмирю-
ючий лїк на втиранє: по ціні 40 кр., 70
кр. і 1 злр.; можна купити у всіх аптеках.
Просимо жадати сей загально улюблений
домашний лїк просто під назвою

Рїхтера Liniment з котвицею

і прикидати з остерожністю лише флак-
и зі знаменн значком охоронним „Котвиця“.
бо лише ті правдиві.

Антика Рїхтера
під золотим лївом у Празї.

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечєнь
у Львові,

улиця Валова ч. II,

заснованє на підставі концесїї ц.
к. міністерства справ внутрішних
з дня 9. грудня 1891 р. ч. 22751,
розпочало свою діяльність дня 15.
н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, опєртий на засадї взаїмности своїх чле-
нів, обезпечєє всько майже дїєвильно і надїєвильно про-
тив нїхїх огнєвих і підпирєвильних услївєв
і почисєвєв майжевильно прєвїл.

Всєкї шкоди лїкєвїють ся і ви-
плачють ся сєйчас по пожарї.

Зголошенє о ухїленє агєнцїї в жїєвєвєвєв, де неєв
агєнцїї „Дністра“, прикидають ся.

РУСКІ ТОВАРИСТВА в ЧЕРНІВЦЯХ

потребують

СЛУЖАЩОГО,

потрий амїє

читати і писати по руски.

Поданя вносити до тов. „Народний
Дїм“ в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.

В Дрібній бібліотекї, видаванїй у Львові
Костєм Паньковським, вийшли досї сї книжечки
равом чисел 13):

Б. йки Євґєна Гребїнєв (10 кр.)

Малєрї, оповїданє Всєволода Гаршїна (10 кр.)

Пролїсок, поезїї Павла Граба (20 кр.)

З чужого поля. Переклад Павла Граба
(20 кр.)

Що то є господарність — Герїнгґа (пере-
клад В. Герасимовича) 20 кр.

Поезїї Осїпа Маловєв (20 кр.)

Українські писанє Мєтра Олєвєвєв (10 кр.)

Писанє Василя Кузїка (10 кр.)

Чернєча рєспублїка на Афонї — Васил
Щурата (10 кр.)

Нарїд в неволї (то що було друкованє і в
Нєдїлї) — 10 кр.

Микєла Палєкин Лєва Толстого, оповїданє
10 кр.

Твори Степана Руданьського. Том I. Піснї.
Приказки. Прислївїя. Бїлка. Бїблїогрєфїчний по-
казєвєв. Заголовок „Слєвїомовєв“. Вїданє М. Бо-
марєв. Коштом вїданєв. — У Львові 1895. 16°
192 стор. Цїна 40 кр. (в портретом авторя).

Осєрма, оповїданє єго-ж (10 кр.)

Твори Івана Сєрєжєв, черєвєвєв з росїйського
(10 кр.)

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ разом з
ілюстр. додатком „Неділя“
вносить:
на цілий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно „ 85 „
для заграниці 15 рублів або
24 франків.

Поодинокі числа по 6 кр.
в бюрі газет Л. Горовіца в
Чернівцях, ул. Гоголя ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу
і неділю.

Редакция і Адміністрация
„Буковини“ находить ся в
Чернівцях (ул. Петровича
ч. 2), куда всі доноси адре-
сувати належить. — Бюро
редакції отворене щодня
від 8. рано до 8. вечерю

Бесіда посла Вахнянина

виголошена в Палаті послів на засіданні дня
11. грудня.

(Продовженіє і концю.)

З промов, які в нагоди програмової бесіди 6. Е. п. Президента Міністрів в тій високій Палаті виголошено, а також і з нинішних видко, що посівне зерно не упало на камінну землю.

Поодинокі національні партії показали навіть охоту не лише йти в тім вказанім напрямі, але тут і там зробити почин, бо-ж говорено о переговорах Чехів з Німцями і Німців з Словінцями, селі би лише правительством угодило ся вийти на себе ролю честного посередника.

Здавало ся, немов би у всіх краях з мішаним населенням виникло якогось рода шодові *vivendi*, здорових і справедливих угодних пунктацій. Що при тім підпирани і протеговані доси більшости мусіли би щось попустити з своїх далекоїдучих жадань, то розуміє ся само собою.

З огляду на загальне добро держави треба ли вложити на себе деяку повадержливість не потребуючи при тім нічого тратити з того, що вже вискало ся і чесно набуло ся.

Консолідація нашої половини держави нимає, щоб ні який нарід не був уноєслікуваний або навіть один другому підпорядкований.

Нікому народови не повинно ся внамувати життя чужим панотаням. Бо народи, котрих розвиток єдиний в нім небудь напрямі

сусідний нарід, не стануть ніколи добрими союзниками.

Народи Австрії мусять лише стояти на рівні, не против себе, лише яко рівно варті союзники побіч себе.

Ціла наша політично-національна борба, обертає ся власне найбільше довкола відносин поодиноких народностей до себе і тут була би вказана рівнобіжність. Рівнобіжні-ж лінії ідуть спокійно побіч себе, але коли они лиш трохи скісно поставлені до себе, то мусять вкінці перетяти ся.

Бези не хоче ся борби, то мусить ся всім народам дати права в рівній мірі і се єсть власне то, що вказано в правительствіній програмі і до чого ми вже всі яко заступники народів були вказані.

Тут кинено також раз питання, а іменно який може перед двома годинами, чи програмі наміри теперішнього правительства щирі?

Судячи з мого становища по тім, що стало ся в найновіший часі, мушу відповісти на се питання притакуючо.

Вираді не маю чести належати до комісії бюджетової, але яко пильний і — можу собі еказати — яко безсторонний слідитель робіт і розправ в тій комісії, набрав я пересвідчення, що нове правительство в короткім часі своєї управи, а особливо при бюджетованю преїмінари на слідуєчий рік було вірне своїм програмовим основним принципам. Особливо — а чую я се случайно від членів бюджетової комісії — був 6. Е. п. Міністер просвіти, як казали, невичайно щедрий супротив жадань поодиноких народностей.

Так задержан 6. Е. п. Міністер просвіти

на поли шкільництва принцип національного рівноуправнення дуже совістно.

Панам з правіці на пр. удержавниці бюджетової комісії, о скільки я знаю, три гімназії, дві в Чехах, а одну на Мораві. (Пос. Пуркгард: То вже було давно обіцяне!) Але тепер переведено.

Дальматинці і буковинські Русини дісали по одній середній школі, Русини першу. Лише поновлений напад на Цілею не удав ся, але німецький нарід одержав певне найбільшу часть з державного бюджету.

6. Е. п. Міністер судівництва зволів до нас Русинів приступити з языковою справою, іменно з рускими написами на всіх судових будинках західної Галичини і при тім характеристичне і гідне наслідуючи то, що ми в Галичині не зробили з того піраньського питання.

Також і п. Міністер торгівлі виступив з обіцяною, котру має вкотре виповнити, щодо національних бажань Русинів. Хоч се річі маловажні, то треба паматати, що під заявлені до предкладання бюджету минуло лиш мало часу. Принцип справедливости пустив вже корінь.

Справи поволі укладають ся. Правда, тепер народи Австрії, особливо меншости не спічнуть, доки не вирівнають з правительством своїх неполаджених рахунків; але мимо того здасть ся, що наш державний корабель вплив на чисту воду.

Супротив того уповажнено мене іменем руского клубу вложити заявлене, що ми будемо голосувати за переходом до спеціальної дебати над бюджетом.

Однако при тім нехай мені буде вільно замітити, що при спеціальній дебаті виступи-

Російські цигани.

Етнографічний очерк Н. Г. Штібера.

(Далше.)

Кримські цигани займають ся ріжним промислом: одні з них виробляють деревяну посудину, сита, решета, лопати; другі виробляють ріжні річи з срібла, тому й звуть їх бакчисарайські татари „маїстрами“. Кримські цигани яко ремісники мають великий мир у місцевого населення, котре до них відносить ся з довірею, яко до честних і працовитих робітників. Декотрі з них носять збіжжя при ладованю; инші ведуть торговлю домашнім птаством і овочами. Не мало між ними єсть і таких, що займають ся вином коній і музикою — двома промислами, що властиві цілому племеню циганському. В Перекопі проанмають циганських баритівників хурбетами. Кримські цигани грають всюди, де їх тільки запрошуть: в городських кочейних, гостиницях, по татарських весіллях і забавках.

Заканказькі цигани живуть в губерніях: гяльський, бакінський, елісаветпольський і ериванський; в двох поєднаних губерніях число їх дуже мале. Цигани ті знані під ріжними іменами у місцевого населення: цигани-християни звуть іменем боша, цигани шийті іменем карачі.

Самі себе цигани-боша називають дом. Они ісповідують вірменсько-григоринську віру і значайно говорять вірменським язиком, уживаючи рідно свого, котрий єсть невичайно убо-

гий, бо вносить лиш 300—400 слів. На основі порівняня слів наріччя бошів з наріччями других циганів прийшов професор Пашканов до таких виводів:

1) Наріччя бошів — справжнє наріччє циганів, вишнім видом і образом життя схожих з другими циганами;

2) слова бошів на пів властиві їх говорючі тільки, на пів же єсть з словами європейських циганів.)

Більша частина бошів живе в ахалциській уїаді. Цигани ті займають ся вирюванем сит і решет, обходять по домах з бубнами, співвають пісні, танцюють, ворожать з ліній на руці. Декотрі з них єсть оєлі і займають ся рільництвом. Цигани-шиїти, знаї у місцевої людности під іменем карачі, називають себе дом, говорять татарським язиком і живуть в бакінській губернії. Карачі ведуть кочове життя, займають ся знахорством, ворожею і попрошайництвом.

Цигани-боша прийшли в Туреччину разом з Греками по російсько-турецькій війні 1829. року; карачі прибули правдоподібно в закавказький край з Персії.**)

VII.

Правдоподібно в відношеню до російських циганів.

Концю.

Російське правительство не вмішувало ся ніколи до внутрішнього родінного життя цига-

*) Е. П. Павлович. Цигани. СПб. 1887. г.

**) Ibidem.

нів, не видавало приказів, щоб відбирати у них діти і віддавати на вихованя пануючим класам, не забороняло їм побиратись і говорити своєю рідною мовою, як то діялось в західній Європі (за Марії Тереси і Йосефа II), де всі закони видані для циганів віддаювали їх тільки під оєлого життя.

От деякі з російських законів, що відносились або відносять ся до циганів:

Після указу з 7. червня 1733. р. поручено установити в користь канцелярий єлобідських козацьких полків єобіний побір з циганів; в 1759. р. приказала царица Єлісавета Петровна, щоб циганів в Петербург не впускати зовсім під погрозою острих кар.

В 1767. р. оподатковано всіх циганів сумою семи гривень і дозволено їм вибрати з поєеред себе одного, що міг би заняти ся збиранем того податку. Рівно-ж заборонено циганам вибирати ся з місця замешканя на инше місце без пашпорту.

В 1800. р. приказано, щоб всіх циганів, не маючих місця приналежности, втягано в книги приналежности там, де їх єспімає ся.

В 1802. р. видав сенат указ, на підставі котрого розділювано циганів на малі часті і розміщувано по ріжних селах.

Указом сенату з 1809. р. приказано завести лінійний устрій між циганами, змусити їх до єслоєсти і прилучити до городів або сіл.

В 1839. р. вложено обовязок на міністерство державних поєлоєстий заповідати як найбільше волокитетству циганів.

мо з актуальними жаданнями до теперішнього правительства, бо для руского народу не зроблено доси сего, чого нарід для свого всестороннього культурного розвитку має право домагати ся від кожного правительства. Ми будемо мусіти також пожалувати ся на деякі невластивості і неправильності в найновіших часах, але ми пересвідчені, що ті жалоби будуть справедливо оцінені.

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 28. грудня 1895. р.

Е. Е. кардинал Сильвестер Сембратович іменованій заступником маршалка краевого галицького сойму. Так само віцемаршалком шлеського сойму єсть кардинал о. Кон. У нас дехто каже, що не годило ся Е. Е. кардинала Сембратовича вибирати віцемаршалком; про кардинала д-ра Копа того не казали. Трудно Русинам догодити.

Іменованє. Скриптором університетської бібліотеки у Львові іменованій др. Болеслав Маньковский.

Перенесеня нотарів: Йосиф Онискевич зі Зборова перенесений до Коломиї; Тит Пшесмицкий з Галича до Коломиї; Йосиф Зубек з Мільниці до Зборова; Людвик Ревуский з Римакова до Добромиля; Михайло Савицкий з Куликова до Галича, Венямин Макс. Райнер з Борині до Мільниці, Андрій Павлич з Лютовиса до Рожнатова.

В сти з Києва. Читаємо в „Кіевской старині“ з грудня такі віраді вісти: 1. Редакція „Кіевской Старини“ дістала дозвіл друкувати уложений під редакцією В. Науменка і Е. Тимченка „Малоросійський словар“, котрий обійме по-над сто друкованих аркушів в два стовпці. В році 1896-ім вийде перший том того словаря в обемі 25 аркушів друку. Передилатники „Кіевской Старини“ дістатимуть дозвіл друкувати слово як безплатний додаток до журналу. — Що словар сей буде роботою поважною, за те ручать нам особи видавці. П. В. Науменко (редактор Кіевской Старини) єсть фільольгом і знавцем руско-українського языка і літератури, а п. Е. Тимченко уже навіть друкував де-що з своїх словарських робіт. 2. Редакція „Кіевской Старини“ оголошує такий конкурс: „З огляду, що нема у нас систематично обробленого курсу історії Южної Руси (України), котрий вдоволяв би потреби і інтересу науки й життя, редакція журналу Кіевская Старина постановляє розписати конкурс з речинцем дворічним (до 1-го січня 1898 року) на оброблений курс „Історії Малоросії“, в обемі

більше-менше 25 аркушів друку. Програму курсу подасть Кіевская Старина в першій книжці 1896 року. По ухваленні дворічного речинця редакція Кіевской Старини виплатить за найлучший з надісланих і одобрених творів премію в квоті тисяч рублів, з тим застереженням, що право на перше видане буде мати редакція і що се перше видане розійде ся передилатникам Кіевской Старини яко безплатний додаток. 3. Редакція „Кіевской Старини“ дістала від начальства дозвіл отворити при редакції журналу „книжний склад“ (книгарню), де будуть продавати ся книжки, які що місяця редакція буде оголошувати при кожній книзі журналу в каталозі книжного складу. — Річ натуральна, що редакція „Кіевской Старини“ буде старатися сконцентрувати в своїй книгарні всі видавництва в мові руско-Українській як і видавництва дотикаючі Русі-України на інших мовах, а через то видавництва ті скорше будуть ширити ся, бо-ж кожний буде знати, куда має за українською книжкою удати ся.

Отворенє садагурської читальні описує нам один господар в такий спосіб: Перед кількома роками заложили ми собі читальню з невеликою утіхою; думали, що наша читальня буде найславніша на цілу Буковину. бо до неї вписали ся три священники, на котрих була надія, що будуть нашими проводирями. Священники обіцяли приходити до читальні, коли не всі три, то хоч по одному. Але ходили до читальні і старші і молодші члени, а священників ми не видали. О. Гнїдий був два рази і більше не прийшов; не дивуюсь, бо був старенький тай а „Кучки“ приходили було за далеко. Панотець Вальчинський з Рогізної — то Волох отже також не дивився. Але давно, що нам такий садагурський парох о. Микитович, котрий мешкав з читальнею під одним дахом, до читальні пішов і не вступив, аж на головні абори був заскван прийти. Члени читальні думали, що якось то буде, і вибрали знов свого панотця до виїзду. Нарікали що читальня припала і сподівали ся ліпших часів. Та де там! читальня ще гірше заснітала ся. Настала негода поміж наравідниками а о. Микитовичем. тагане по судах і криміналах, а на тім знов читальня вийшла эле.

Та хоч она через довгий час снала задля небажності попередних проводирів, читальники пізнали за той час, що нема що рахувати на чужу поміч; треба самому собі помагати. Урадили ся підняти читальню для 21-го грудня с. р. Почали діло з Богом; попросили всь оо. Алексевича з Задубрівки і Ш. Ілассевича з Ширівки, аби відправили службу Богу за добрий розвій читальні. І відбула ся прекрасна служба божа в церкві в Низках Ширівках. Наконєць Алексевич мав проповідь до нас. Тішали ся, що ми горнемо ся до просвіти, визнає, аби не були послідні, тільки старали ся зрівняти ся з

другими народами. Ваша перша поміч у всім то просвіта, бо завше з наукою лекше жити і спосібнійше на кожне діло. Наші люди пють в коршмі і там раду радять. Ой, люди, відверніть ся від злого, бо крайня пора нас чекає!

Богато і красно казали панотець, а все тичило ся просвіти. Вислухали люди їх проповіді і дуже красно при відході їм дякували. А Яков Смеречинський того всього слухав і каже до панотця: „Заверніть ся за мною до церкви, дайте мені, прошу, прищипку, аби не пив трунок, бо я себе дуже знищив, а почуєм ваші слова, то хочу на віки лишити того ворога, аби не пив“. Завернув ся панотець з людьми до церкви і став Смереч. вмовляти, аби й без присяги перестав пити, бо присяга перед самим Богом — велика річ; її порушити не можна. Спробуй, каже, перше так, без присяги. А Смеречинський не в той бік; я вже каже, пробував і сак і так, все не йде; а тепер вступлю в читальню, межи тверезу кумпанію, то й сам хочу бути тверезий. Ще раз казав панотець, яка велика і свята річ — присяга і вікни при свідках вчитав Смеречинському присягу. І дуже то людям подобало ся, що о. Алексевич своїми красивими словами навів нас на добру дорогу. Подякували ми панотцю і поїхали до Садагури.

На отворенє нової читальні Рускої Бесіди приїхали з Чернівців посол др. Стоцкий і проє. Шнойнаровський, котрих ми радо вітали. Людям зібралось багато, не тільки з Садагури, але й з цілого повіта було по кількоро людей. П. посол Стоцкий почав нагукати нас своєю звичайною милою бесідою, котрої не вгамує би ся слухати і цілу добу. Оповідая нам, як висті читальню, а потім за Шевченка. І профєсор Шнойнаровський а також ч. Грицьук промовляли дуже красно. При сїм з'явили ся и директор Шорш з своєю паннею, учительи. Іваняцкий, Даниленчик і лікар п. др. Рунес. А був також і півєць задубрівський п. Єремійчук. По науці наші милі делегати відїхали до Чернівців, а члени ще дуже красно забавляли ся. П. Є. емійчук також навчав нас дуже флівно. А по всім відсїнівали ми нашому Монархови мнотак літа, що нами описує ся і поважає нам учти ся в рідній мові. Головою читальні вибраний міщанин п. Петро Щербанович. — Читальники.

3 Марківки дорошівської пише нам господар Григорій Безкоронавий: „Люди певно мало знають за сїмч- Марківку Дорошівську, бо не чули про неї нічого. Марківка лежить зрештє поміж Товтрами а Дорошівцями, де межи тамешними гайдами Ілля Войчук носить ся з галкою, щоби з новим роком отворити руску читальню. Той учитель дуже дбає о просвіту народу. Єго заходми повстала читальня в Товтрах 1882 року, а 1883 у Чуякові. Ті читальні принесли людям багато хісна, що навіть і старі гайда тепер всіля-

В 1856. р. зрівняно оподаткованих циганів що-до обов'язків рекрутських з иншими.

Вкінці в устані про пашпорти відносять ся сїмдуючі статі до циганів:)

Статя 124. Циганам, доки не осядуть в селах, пашпорти не видавати; коли-ж осядуть, видавати їм пашпорти за ухвалою сільської громади, але не більше, як на одну особу в родині.

Статя 125. Цигани, що мають місце приналежности, а опускають єго без законного приволау і пашпорту, підпадають зарівно з тими, що їх передержують, під кари, вичислені в уступах 61—64 „Устава о накаранияхъ нелегальныхъ Мировыми Судьями (изд. 1885. г.)“.

Примітка. Вей цигани, що осіли на вє в городах новоросійського краю і бесарабській губернії перед 10. груднем 1847. р. зачислені там між міщанин.

Статя 126. Закавуєсь відпускати циганів на пашпорти виставлені для цілих родин, виймаючи тільки зачислених між купців і міщанин; за відпущення циганів і циганок на родинні пашпорти накладаєсь на місцевої і особи провинивших не більше 30 копійок кари за осо-

бу в користь „місстныхъ учрежденийъ Общественнаго Призрѣнія.“

Після законів російських цигани не виділені ані в особне племя, ані в особну класу, ані не зачислені між чужинців. Полишена їм повна свобода жити і перебувати, де їм подобаєсь. Що-до податків і обов'язків рйких, між тим і рекрутських, зрівняні суть цигани з тими класами, до котрих зачислені.

Ворожий настрій против циганів зі сторони тих, що звикли відносити ся ку ним з упередженням, що звикли видіти в них лиш шумовини суспільні, довів до того, що цигани не могли абиякити ся з иншими народами, що стали жити зовсім відмінним життям з відрубними інтересами суспільними. Но хто звик критично мислити, хто ставить правду і справедливість вище від всяких упереджень, той мусить переконатися за більших або меньших студій над циганами, що то племя не заслугує зовсім на назву „проклятого племені“, що хоть між циганами, без сумніву, подібують ся люди погані і ледачі, то не мало є і таких, що визначають ся добрим, щирим серцем і другими моральними прикметами.

Визначною цілю всіх циганів, отже й

російських, єсть безгранична любов до свободи. Ті навіть дикі кочовники не відсувались ніякими дарами культури. Они жили завжди зовсім відрубним, замкненим життям, не бажаючи ділитися з тими, що не належали до їх племені, ні своїми клопотами, ні горем ні радостями; они не хотіли приймати жадного активного уділу в історичних подіях народу, між котрим жили. Они не інтересували ся ні трошки своєю минувшиною, як би зовсім про не забули; не думали і не журились про завтрашній день, легкодушно відносили ся до свого сучасного положення, були завжди тихи-ж „птицями небесними“, як в хвилях щастя, так в часах тяжких сьмтових невогод.

Така безгранична любов до свободи одушевляла многих поетів, що убирали образи циганок в поетичну форму. Пушкин, як оловідає в єго біографії Анненков, пропав був 1822 р. на кілька днів з Кишенєва: вїїхав він до Ізмаїлу, по дорозі пристав до одного циганського табору, почував в єго шатрах і жив диким життям кочового племені. Плодом того порину була знаєтна поема: Цыганы.

(Листопад 1895)

книжки і газети виучилися читати, отверези-
лися та й мають свій склянок. В Марківці можна
зверне не в одній хаті побачити газету „Буковин-
ця“, котру учитель п. Войчук роздає до чита-
н. Обіцяв багато книжок дарувати і для нас
„Дорого“ купити“. — Щастя Боже до доброго ді-
ла! А ми ще просимо чесних селян, як у них
це цікаве стане ся, най нам дадуть знати до
бути. Особливо за читальні, за склянки, шпи-
лірі, як люди покидають злу дорогу і горнуть
до книжки.

Красний приклад. З Тодорівців пише нам
линий Іван Пригар, член тамешної читальні,
якого по пожарі змогли члени читальні. Гар-
ний се приклад, як один другому помагає. Коли
Пригара згоріла, то черновський п. діляч
Росинчик дарував Пригарови дерева злого
чертку, котра варувала з 20 зр. 50 кр. Добрі
дерева, Василь, Сандик, Панасій і Грігорій Іла-
дич, Онуфрій Василаско, Семіон Федорець, До-
праш Макаренко Георгій привезли те дерево,
а Іван Гарасим Георгій дав 15 снопів троці і
дві крокви. Нямші, Сандик Діринчук, Грігорій
Куб, Інат і Митро Ілачуки дали Пригарови
по крокви, то двері, то дерева. Се самі брата з
читальні. Такий то гарний приклад дала читаль-
ни топорівські. А ми ще радімо від себе, аби
ли асекуровали свої хати; коштує то не бо-
гато, а обзвезка єсть. Остерженого Бог сте-
реже.

Американські Русини, о скільки можна су-
дити про них із „Свободи“, мають зовсім ті
самі хоби, що Русини о старім краю: та сама
у них недбалість про вишні потреби, неясні ці-
лі в змаганні щоденним, недостатка організації,
податливість на всякі шкідливі впливи, — од-
ним словом Русини і на вільній американській
землі остали таким самим Русинами, яким був у
старім краю. Замітив се дописувач „Свободи“
ві Львона і вичисливши декотрі хоби на-
ших селян, як недбалість о себе самого, пони-
жуванє, недовіра до інтелігентних Русинів, пи-
ше далі так:

„А третя паскудна натура нашого селяни-
на така, що нікому не вірить, хіба одному жи-
дові, хоч той в него шкіру дре. Ти до него
приступай і в серцем і в перцем, учи его, по-
казуй дорогу, цілуй его, проси: „зроби так,
брате, як я тобі раджу, буде тобі добре!“ —
Ні! не послухає; ще в очі ніби попорить ся,
а поза очі шукає вітра в поли... Нераз аж
жаль дивити ся, як неодиє панотець або й ин-
ший Русин навчає селян рік, два, пять ба й
десять літ і вже думає собі: от-от буде гаразд!
— ні, нехай тільки грабить ся в селянський про-
порційний Мошко, вся робота за один рік піде
на ніч, а ти панотець чи хто там, хоч сидь
таї плач! Що вже наші люди натерпіли ся
через ту дурну натуру, того ні списати ні пе-
реказати, а попричи все ще не видно.

Читав я в „Свободі“ що у Вас ще люди
наші такі самі, як були в старім краю; п. пр.
гроший не дадуть до нас, тільки дома хоба-
ють. Знаю я тут таких селян багато: тисочки
мають, а думає, що дадуть їх до нас? Де-ж
так! Тримують у скрині або в стрісі і тратять
на тім страшенно, бо процентів не беруть.
Що-ж тут з такими людьми починати, коли їх
жоден не навчить; не вірять нікому і вже! Ви-
ходить з того таке, що не допоможуть і гроші
як розуму нема.

Півняли Польки оту дурну натуру наших
людей і думають собі: Та що? або они хо-
тять чого більше, крім їди? Чи они себе ша-
любуть, чи они своїх провідників слухають, чи
они живуть так як люди? Та най пропадають,
коли такі! Отже й не рахують ся ні з нашими
селянами ні з їх провідниками. Що-ж вар-
та енергал без войска, або як то войско непо-
слушне і дурне? Програє битву, хоч би з ним.

Так то і в нас; програємо битви, бо сили
не маємо таї не думаємо поправити ся так,
щоб та сила була. У нас дехто каже: „Ах
Боже! жоби то нам Польки і жиди грохи по-
купили пута, тож то ми би показали, що ми
можемо!“ Може в тім і правда, а може й ні;
можє би ми що потрапили, а може й зовсім
нічого. Бо я собі міркую так: От в Америці,
де буде вже тільки Русини, що на Буковині,

там нема ні Поляків ні Волохів ні Мадя-
рів ні Москалів; жий собі як умієш; ніхто то-
бі не боронить, ніхто на тебе не настає, аби
ти був Поляк, Волох, Мадяр або Москаль, будь
Русином, пильнуй свого! Ну, а скажіть мені
по правді, чи дуже то так ви, американські
Русини, пильнуєте свого? Десять пильнує; а
десять тисяч ні! А чому? Бо де би ви Русина
й не посадили, всюди він не покидає так ско-
ро своєї злої натури. От і „Свобода“ оповідає
я життя американських Русинів такі самі істо-
рії, як би они діяли ся в Староміщині або в
Бережанщині, а не в Америці на вільній землі.
Здаєть ся люди там, хоч тяжко працюють, та
все-ж хліба не голодні; чому-ж они за чим біль-
ше не тужать, чому на тих 200.000 американ-
ських Русинів так мало горне ся до своїх то-
варистів, так мало читає свою часопись „Свобо-
да“? Адже там не дають ні Лях, ні уряд ні-
хто! Чому так мало людей слухає своїх ци-
рих провідників панотців, коли они кажуть:
„Складайте ся на Народий Дім! Читайте „Сво-
боду“! Адже-ж ті люди ОО. Обухевич, Кон-
станкевич, Друшка, Дмитрів, Стефанович. Ар-
дан, як їх знаю в дорогого серця раді би ба-
чити всіх Русинів в гаразді і з розумом — то
у них ціл їх життя! Чому-ж так тяжко їм ві-
брати всіх Русинів до купи?

Отже я міркую собі: Коли би й амери-
канські Русини на своїй вільній землі показали
ся такі самі неохочі до громадського спільного
діла, до науки і просвіти, як наші в Галичи-
ні або на Буковині, то то був би доказ, що
нам жити нема, ми мусимо гинути. Ми в ста-
рім краю, коли нам що не вдасть ся, зараз
кажемо: то правительство і Польки або Мос-
калі не дають нам жити. Добре, най буде, що
то правда. А коли так, то вже хто як хто, а
американські Русини не сьміють на нікого вини
визнавати, хіба на самого себе, бо над ними
не панує ні Австрія, ні Польща, ні Росія!
Тому кажу, що ви американські брата, мусите
посвідчити, до чого Русини на волі спосібні!
Ми на вас дивимо ся, як на тих, що нам ма-
ють показати дорогу, на котру повинен всту-
пити свободний Русин не гамований ніким. І
ми віримо твердо, що хто в вас поверне домі-
той не перейме зараз паново натури такої, як
у селян в старім краю, тільки буде знати со-
ї ціну і народови цілому. А ви, що там за ши-
роким далеким океаном останетесь, знайте-ж
пошанувати тих, що вас напроваджують на
добру дорогу, вірте їм, учіть ся, спомогайте
ся разом — одним словом дайте приклад, як
треба жити. Коли ми дізнаємо ся про Ваші
гарні порядки, то ми тут в старім краю роз-
трубимо їх на всі сторони нашого краю під
австрійським і московським цесарем, щоб ко-
ждий знав і добре собі то по вує намотав, що
Русини тільки в ярмі виглядає так не по божо-
му, але на волі він чоловік такий, що ним
можна перед цілим світом похвалити ся.“

Збірник маршів австрійської армії. Наш ці-
сар Франц Йосиф знав як добрий музикант;
минушого року він приказав, щоб зібрати в
архівах міністерства війни всі марші австрій-
ської армії. То діло скінчено тепер і видано збір-
ник маршів: він складає ся з двох томів, з
котрих перший вишій сими днями. Збірник не
буде продавати ся. Перший той збірник містить
в собі 50 маршів, котрі всі відносять ся до ми-
нушого століття. Збірник починає ся старим
маршем, під звуками котрого 12-й полк вишів
з Чехів, щоб йти против Росії враз з фран-
цускими військами Наполеона.

Фальшивники грошей. В Ерстфальва на У-
горщині арештовано столяр Юліана Бечіого,
коли хотів змінити фальшиву корону. Підозріва-
ють, що Бечі належить до шайки фальшивників
монет. Також арештовано столяр Гаата Попо-
вича, в помешканю котрого знайшли знаряди до
фальшовання монет. В Будапешті сфальшував
учитель рисунка Александер Косанович почтовий
переказ на 42 зр. Коли его на поліції переслу-
хували, стріли з револьвера кілька разів в у-
рядника, а описав в себе, але себе лише легко
ранив.

Сибірська залізниця. На посліднім засіданні
комітету будови сибірської залізничі відчитаво

реферат, з котрого виходить, що в сім році ви-
тято більше як 4000 десятин ліса, шин уложено
1885 верстов. В осени 1893 р. було уложено
шин 389 верстов. в 1894 р. уложено 2713 вер-
сто, без челябинської відноги, котра виносить
2487 верстов.

Бальоном до північного бігуна. Проект Ан-
дре го, щоб за помічю бальону дістати ся до
північного бігуна, зближає ся до здійснення.
Вступні роботи вже покінчені. Залогу будуть ста-
новити Андре яко начальник експедиції, мете-
реолог Нельс Екгольм і кандидат Стріндберг з
Штокгольму. В Темзе буде уряджена станція 100
почтових голубів, з котрих будуть найліпші по-
вишколені взяті до бальону, щоб заносили ві-
домости з подорожи до Європи. Дорога бальону
є означена після імовірности за помічю маши-
нечій повітря. Температура в літі під бігуном не
є так низька, щоб становила перешкоду. Най-
менше певні суть обчислення напрямів воздуш-
них течій, бо відносини тиснення воздуха у ви-
шнім сферах не є докладно знані.

Найбільший чоловік на світі явив ся не-
давно тому в редакції париского Figaio. Він
називає ся Вількінс, походить з Сан Павльов
Міннесота і єсть високий на два метри і 45 см.
Він хоче з своєї величини зробити „гешефт“, бо
хоче вступити до якогось театру особливостей.
Найцікавіше, що Вількінс числить тепер лише
21 літ, значить він має надію, що піде ще біль-
ше „в гору“.

Страшна пригода лучила ся дня 17-го с. м.
в місті Клівленд в Огайо в Сполучених Держа-
вах. Вечер того дня був темний і вогкий. В на-
слідок того кондуктор, що провадив електрич-
ний трамвай, поринув лютий, віджаючи на міст
побудований над рікою не замітив, що міст як
раз скручувано, щоб перепустити корабель,
виливачий до пристані і з цілим розгоном вї-
хав в пустий простір. Серед страшного крику
подорожних вагон упав з висоти 100 стій і щез
у воді, як кусень олова. Помимо безпроводного
ратунку стратило 20 осіб жите. Між ними
був такеж кондуктор, виновник нещастя.

Королева яко ригорозантка. В послідних
днях складала визначна прахильниця жіночих
наук на медицинським факультеті в Ліссабоні
ригорозум. Була се португальська королева Ама-
лія; она скінчила тепер другий рік медицини і
ставила ся до іспиту. На ставлені питаня відпо-
віла так добре, що професори комісії по іспиті
встали, щоб кандидатці-королеві погратулюва-
ти. Королева Амалія буде ще через два роки
слухати викладів, щоб описи одержати доктор-
ський диплом. Она взяла ся до тих студій лише
з любови до науки.

Стережіть малих дітей. В Радівцях на Бу-
ковині була одна жінка тяжко хора і лікар за-
писав їй настіль. Стан хорі був досить гризний,
отже в домі панував переполох, так що ніхто
не спостеріг, як дволітний хлопчик зів кілька
настіль, записаних лікарем хорі. Наступили ве-
ликі горчі і помімо лікарської помочи не можна
було нещасливу дитину врятувати. Суд буде сею
справою займатися.

Помер в Чернівцях Йосиф Качмаровський, ра-
хувковий ревізент буч. краєвого правительства в
с., в 71-ім році життя.

ТЕЛЕГРАМИ „БУКОВИНИ“

з дня 28. грудня 1895 р.

Відень. Німецький канцлер князь Го-
генцгоє приїхав сюди.

Царгород. Російський амбасадор Не-
лідов був на аудієнції у султана.

Петербург. Росія предложила Англії
своє посередництво в спорі тої-ж з Спо-
лученими Державами Америки в справі
Венецуелі.

I. ЛІТЕРАТУРНІ ЗБІРНИКИ:

1. Ватра. — В Стрию, 1887 р. 215 стор. в 8°. Ціна 1 злр.
2. Квітня. — У Львові, 1890 р. 128 стор. в 8°. Ціна 30 кр.
3. Рідний зільник. — У Львові 1891 р. 136 стор. в 8°. Ціна 30 кр.
4. Левада. — У Львові, 1892 р. 103 стор. в 8°. Ціна 25 кр.
5. Рідна стріха. — У Львові, 1894 р. 120 стор. в 8°. Ціна 25 кр.

II. ЗБОРОВІ ТВОРИ:

6. Твори Василя Чайченка. — (Оповідання) — У Львові, 1892 р. 207 стор. в мал. 8°. Ціна 80 кр.
7. Твори Василя Чайченка. Том II. (Соняшний промінь). — У Львові, 1892 р. 174 стор. мал. 8°. Ціна 60 кр.
8. Твори Василя Чайченка. Том III. (На розпутьї) — У Львові, 1892 р. 210 стор. мал. 8°. Ціна 80 кр.
9. Твори Карпенка-Карого. (Мартин Боруля. Сто тисяч. Безталанна. Що було, те мохом поросло. Чабан). — У Львові, 1895 р. (кінчать ся друкувати).

III. ПОВІСТІ, РОМАНИ, ХРОНІКИ І ОПОВІДАННЯ.

10. Навіжена, пов. Нечуя-Левицького. — У Львові, 1891 р. 84 стор. мал. 8°. Ціна 20 кр.
11. Поміж ворогами, пов. Нечуя-Левицького. — У Львові, 1893 р. 180 стор. мал. 8°. Ціна 40 кр.
12. За громаду, хрон. К. Т. Подольська. — У Львові, 1892 р. 94 стор. мал. 8°. Ціна 20 кр.
13. Художник, пов. Т. Шевченка переклад Ол. Кониського. — У Львові, 1894 р. 101 стор. мал. 8°.
14. Між народ, пов. М. Школицького. — У Львові, 1894 р. 92 стор. мал. 8°. Ціна 20 кр.
15. Хо, казка Михайла Копальницького — У Львові, 1894 р. 34 стор. 8°.
16. Облога Буши, пов. Мих. Старицького. — У Львові, 1894 р. (кінчать ся друкувати).
17. Грішники, роман хроніка Олек. Кониського. — У Львові, 1895 р. 192 стор. мал. 8°. Ціна 50 кр.
18. Пани й люди, повість Володимира Левченка. — У Львові, 1893 р. 168 стор. мал. 8°. Ціна 80 кр.

IV. ДРАМИ.

19. Лимерівна, в 5 діях Паваса Мирного — У Львові, 1892 р. 67 стор. мал. 8°. Ціна 20 кр.
20. Титарівна, в 5 діях Марка Кропивницького. — У Львові, 1892 р. 63 стор. мал. 8°. Ціна 20 кр.
21. В темряві, в 5 діях Мих. Старицького — У Львові, 1893 р. 91 стор. мал. 8°. Ціна 20 кр.

V. ПІДРУЧНИКИ І ТВОРИ ЛІТЕРАТУРНО-НАУКОВІ.

22. Руский правотар домовий. Том I. (Закон цивільний). — У Львові, 1886 р. XVI і 432 стор. вел. 8°. Ціна 2 злр. 50 кр.
23. Угорська Русь, її розвій і теперішній стан. — У Львові, 1887 р. 30 стор. вел. 8°. Ціна 15 кр.
24. Юрій Коссован, проба критичного розбору автобіоґ. его повістей і життєвськ. нап. Олек. Колески. — У Львові, 1895 р. 39 стор. мал. 8°. Ціна 30 кр.
25. Останні романи Г. Сінкевича. Два відкрити М. Гуринського — У Львові 1895 р. 50 стор. 16°. Всі новіші твори можна набути в Книгарні Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, ул. академічна ч. 8 і в Книгарні Староградській.

ВСІХ НАУК ЛІКАРСКИХ

Др. Едмунд Кароль Фухс

емер. секундар ц. к. публичного шпиталю у Відні і оператор на ц. к. університетській клініці для очей проф. д-ра. Фухса у Відні, осів тут яко

спеціаліст для слабостий очей
УХ і ГОРТАНКИ,

та ординує щодня від 10—12 год. перед позуд-
нем і від 2—4 поноз. при ул. панській, ч. 29.
1—3 Для бідних безплатно від 9—10 рано.

Експедиція авонсів Л. Гороніда в Чернівцях.

ПРАВДА,

вістник політики, науки і письменства

з НОВИМ РОКОМ 1896

— раз в тиждень кожної п'ятниці —
в об'ємі одного аркуша.

Ціна в Австрії річно: 4 р., піврічно 2 р.,
чвертьрічно 1 р. за границею (задня знач-
них коштів пересилки) річно 8 рубл., пів-
річно 4 рубл.

Вже вийшов

ілюстрований буковинський православний

КАЛЕНДАР

на рік переступний

1896

Ціна 50 кр.

(3 пересилкою 55 кр.)

Зм'ст.

Календар історичний. — Календар астро-
номічний. — Календар церковний. — Святка ру-
ські і римські, (червоно друковані), схід і захід
сонця, гідні місяця, погода. — Календар жи-
дівський. — Помінальний календар славних Ру-
сина. — Дні царський.

II.

Наші гроші і важливіші заграничні. — Мі-
ри і ваги (нові і старі) — Телеграфічні прями-
си. — Почтові прямики. — Прямки залізничні.
— Складі стемизові. — Належність від акцій
і поточних. — План їзди на залізницях.

III.

Для науки і забави.

Головості сьм. Івана Хрести-
телея. (3 лірика Ю. Федьковича з новим пор-
третом поета). — О. Євфрей Федоро-
вич. (Життєпис з портретом). — Нова уста-
на хованю худоби. (Популярна наука).
— Як закладати крамницю? (Популярна
наука). Розмова Читальника з Іва-
ном Байдуком. — Про катастро-
рунгов. — Що людий єдинос? (По-
вістка Д. М.) — Правда. (Повістка Ф. Я.) д-
Дещо з господарства — Ілюстрації.

IV.

Шематизм буковинський.

V.

Оповідання.

Замовлення приймає

„Руска Бесіда і Редакция Буковини“.

Котвиця

Liniment. Capsici comp.

а антики Ріхтера в Празі,
загально признаний знаменитий усмирю-
ючий лік на втиранє по ціні 40 кр. 70
кр. і 1 зр.; можна купити у всіх антиках.
Просимо жадати сей загально улюблений
домашний лік просто під назвою

Ріхтера Liniment з котвицею
і прикласти з остерожністю лише фла-
ки зі знамєм остерожности „Котвиця“.
бо лише ті правдиві.

Антика Ріхтера
під золотих лавок у Празі.

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень
у Львові,

улиця Валова ч. II,

засноване на підставі концесії п.
к. міністерства справ внутрішніх
з дня 9. грудня 1891 р. ч. 22751,
розпочало свою діяльність дня 15.
н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, опертий на засади взаїмности своїх чле-
нів, обезпечує кожному члену життя і здоров'я про-
тив шкідливих впливів найнебезпечніших умов
і починає можливі найкращі прерії.

Всякі шкоди ліквідують ся і ви-
плачують ся сейчас по пожарі.
Зголошення о ухваленні акцій в місцевостях, де нема
агентів „Дністера“, приймають ся.

РУСЬКІ ТОВАРИСТВА в ЧЕРНІВЦЯХ

потребують

СЛУЖАЩОГО,

котрий вмів

читати і писати по руски.

Подання вносити до тов. „Народний
Дім“ в Чернівцях. ул. Петровича ч. 2.

В Дрібній бібліотечі, видаваній у Львові
Костем Пасковським, вийшли досі сі книжечки
равом чисел 13):

Б. йки Євгена Гребінки (10 кр.)

Малірі, оповідає Всеволода Гаршина (10 кр.)

Пролісок, поезії Павла Грба (20 кр.)

З чужого поля. Переклада Павла Грба
(20 кр.)

Що то є господарність — Геріна (пер-
клад В. Герасимовича) 20 кр.

Поезії Осипа Мазовея (20 кр.)

Українські писання Митри Оленковича (10 кр.)

Писання Василя Кулика (10 кр.)

Чернеча республіка на Азоні — Васил
Щурата (10 кр.)

Нарід в неволі (то що було друковане і в
Недїлі) — 10 кр.

Микола Палкин Льва Толстого, оповідає
10 кр.

Твори Степана Руданського. Том I. Пісні.
Прималки. Прислів'я. Бійки. Бібліографічний во-
зачок. Заголовок „Світловик“. Видане М. Ко-
мара. Коштом видавця. — У Львові 1895. 16°
192 стор. Ціна 40 кр. (в портретом автора)

Осмерка, оповідає его-ж (10 кр.)

Твори Івана Суріка, переклад з російського
(10 кр.)

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ разом з
ілюстр. додатком „Неділя“
виноску:
на цілий рік 10 ар. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно „ 85 „
для заграниччя 15 рублів або
24 франків.

Почесний член по 6 кр.
з білоруської газети „Горніца“ в
Чернівцях, ул. Головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу
і неділю.

Редакція і Адміністрація
„Буковини“ знаходяться в
Чернівцях (ул. Петровича
ч. 2), куда всі дописи адре-
сувати належить. — Бюро
редакції отворене щодня
від 8. рано до 8. вечером

Галицький сойм.

Будемо старати ся з засідань галицького сойму (так само, як і буковинського) подавати короткі, але вірні справозданія. Не можемо з огляду на малий обсяг нашої газети тих справоздань подавати широко, але про те що найважливіші, а головню Русинів обходячі справи будемо записувати докладно.

Перше засідання нового галицького сойму відбуло ся дня 28-го грудня с. р. Отворив его маршалок краєвий г-р. Стан. Бадені промовою, котрої короткий зміст такий:

Він привітав сердечними словами нововибраних заступників населення галицького і запевнив, що буде всіма силами старати ся, щоби позискати загальне довіря для себе, як се удало ся було свого часу его попередникови, теперішньому намісникови ки. Санґушко. А се довіря хоче новий маршалок позискати передовсім найбільшою безсторонністю при нарадах і працях сойму, до чого очевидно потрібно, щоби всі послы посвятили цілий свій час стало і усильно для сновиння тих законодавчих і адміністративних робіт, яких край від послів очікує. Виділ краєвий буде старати ся вірно сновиняти волю і ухвали сойму так

що-до їх змісту як що-до духа їх. Але щоби виділ краєвий міг свою задачу сповнити як слід, хоче краєвий маршалок ввійти в особистий контакт з повітовими радами, бо часто залежить належита господарка у краєвм виділі від правильного урядованя повітових рад; отже треба на них мати бачне око, а се ставить собі краєвий маршалок за одну з своїх найважливіших задач.

В дальшій промові звернув ся краєвий маршалок до руских послів по руски з словами: „Витаю сердечно послів рускої народности, — не потребу ю їх запевнювати, що можуть числити на мою безсторонність і на те, що на становищу краєвого маршалка позістану вірним ти засадам і тим почуттям, які я яко посол в сій палаті не раз висказував і котрих завжди і консеквентно придержував ся в малих крузі дотеперішньої моєї діяльности.“

Програма, на підставі котрої переважна части руских послів ввійшла до сего сойму, програма, котра в посліднім соймі і в цілім краю знайшла живе признание, улекшить певно в кожній подрібній справі порозуміння між рускими послами а польською більшістю, а я не сумніваю ся і горячо того бажаю, щоби узасаднені жаданя руских послів, пряму-

ючи до природного розвитку рускої народности в сім краю, сойм прихильно розглянув і в границях можности уваглядив“. По польски докінчив сей відзив до руских послів так:

„Не можу однак не додати, що рівно горячо бажаю, щоби руска суспільність, зовсім не зрікаючи ся того, що для розвитку рускої народности уважає за потрібне, уміла однак і признати, що сойм власно в посліднім шестиліттю скористав з неодної нагоди, щоби показати свою дбалість для культурного розвою рускої народности“.

Дальше обговорив краєвий маршалок справи, якими галицький сойм сєї сесії буде займатися. Суть се справи законодавчі і адміністративні. На першім плані стоїть справа громадської реформи. Она має бути продовженням реформи для великих міст, а має бути відповідною, щоби запевнила справдішну, живу і со-встну адміністрацію громади. Дальше прийде під наряду довго відкладаний проект реформи ловецького закону, котрий має відповідати не лише становищу ловецькому, але також уваглянути і боронити інтереси рільників. Що-до уставу конкуренційної, то предложить виділ краєвий після бажаня минувого сойму лише один параграф до зміни; так са-

З ЖИТЯ.

— 0 —

(На що Русини радо складають гроші, а на що ні. Мій проєкт для опозиціоністів. Руска бізанія — холера. Смуток г-р. Іванова. Протест проти виборів. Пам'ятка русини. Привітання в Америці і мої радні.)

В літо по Р. Хр. 1895, в три місяці по виборах до галицького сойму — що зробили Русини для власної організації? Заложили кошти. Добре! А більше що? Ну... по малу прийде й більша, коли скочемо, коли обітремо слани новоборчі і закашемо рукави до роботи. Але ж як то по малу йде! Депутатів зі скаргами скоро аложено, гроші на депутатів, яких 8000 ар., також аложено, але чи аложено би зараз гроші на ось такий проєкт? „Народна Рада“ у Львові закладає у себе бюро кореспонденційне; в тім бюрі працюватимуть урядники народних, розуміє ся, і латини, бо не могли би чим иньшим займатися. Ті урядники називають зносини а провінцією, їдять всюди, інформують, пишуть, одним словом суть вандрівними учителями політики, виводять одноставність поглядів, організують. Такі урядники народні доконче потрібні — се чай кожній признасть. Їх не заступлять політики а ласки, що при експанції пивають справи політичні. На тих урядників і рішавіть справи потрібно би річно також а нісім тисяч, бо то мусіли би бути люди освічені, добре обнагожені з цілим життям руским, лю-

ди такі, що посвятились би в цілою душею справі; годі-ж жадати, щоби они притім не зробили собі на житє, коли всі ві свого звания живуть. Скажіть же мені тепер, мої любі читателі, чи аложили би Русини 8 тисяч на таку, або на подібну доконче потрібну справу? А коли скажете, що не аложили би, то може були би ви ласкаві відповісти також, чому іменно не аложили би на се? Чи ви вірите, що як би на щось подібне зажадала „Народна Рада“ у Львові грошей від Русинів, то Русини аложили би?

Се одне питання, що мене болить, бо на него не нахожду відповіди потакующей. А друге питання таке:

Ну, от їдила депутация до Відня. Мала она свої ліхі сторони, мала декотрі й добрі; лиш отсе добре а депутация, котрим дехто хвалить ся, що — мовляв — Европа дізнала ся про нас, не дає нам ніякої утіхи, бо та Европа нам нічо не допоможе. Ще як би она тишила ся тим, що ми маємо, писала о тім, то а того був би більший хоєс; а так зі евентуальне спінчуте за них табак не стоїть. Що австрійські народи дізнали ся про наші кризди, то гарно, але я в того також нічого великого не надію ся, бо як ви уявляєте собі н. пр. пресію Німців на Польків, щоби а нами обходили ся по людски? Мені видить ся, що то також банька в мила. Навір очині загальної? Чи слухав хто є? Про Росію сотні тисяч людей говорять дуже неспіхливо, а чи она того слухав?

Але про депутацию вже тільки говорило ся і писало ся, що и не маю що більше гово-

рити. Лиш маю один малий проєкт для наших опозиціоністів народовських. Супротив знаної сердечної згоди і признани наших опозиціоністів та радикалів а москвофілами, і їх такої дуже спільної, скоєнолідованої акції, як депутация, треба би такі надіти, що ся спілка і згода не обмежить ся лише на терені догіднім передовсім москвофілам; треба надіти ся, що она перенесе ся і до львівського „Народного Дому“ і до Інститута Ставропигійського. Може би наші опозиціоністи і радикали займалися тепер такою консолидацією? Не йде о опанованя тих твердинь кацапських, іде лиш о відповідну репрезентацию, о принятє в члени кількох щоби найважливіших опозиціоністів, о вибір хоч одного-двох до виділів сих інституцій. Я думаю, що ин. Романчук, Олесьницький, Окуневський, Франко, Новаковський, Будановський і ин. можуть тепер з повною справедливоєстю жадати від москвофілів, аби їх прийняли до Народного Дому і Ставропигії, бо спільна депутация — то лиш видимий анак невидимої благодати, а принятє в члени тих поважних опозиціоністів було би доказом, що москвофіли справді справдішні. Отже я надію ся, що народовські опозиціоністи попросять о принятє в члени тих інституцій тим більше, що хотіли-б ми бачити, як поступить собі москвофіли. А тепер не дає мені спокою питання, чи приймуть їх чи не приймуть, а коли не приймуть, то — ради Бога! — чому?

Подаємо сей проєкт також для всіх народовських опозиціоністів, нехай точ спробують, чи їх приймуть москвофіли в члени. Полпні-ж

мо на бажане минушого сойму предложити виділ краєвий в справі реформи дорожнього закону лише матеріяли, а річю сойму буде перевести над ними дискусію, щоби виділ краєвий міг вже слідуючої сесії виступити з готовим проектом. Дальше задумує виділ кр. ставити внесення в справі організації селяньського кредиту і поліпшення матеріяльного быту народних учителів, особливо по селах. Очевидно вийдуть з того для краю великі видатки, отже сойм повинен ощадно обходити ся з видатками, щоби задержати рівновагу в бюджеті. Треба при тім пам'ятати, що 1897 року кінчить ся державна субвенція з титулу угоди індемнізаційної. Коли-ж сойм буде приневолений, конечно ухвалити більші видатки, так тоді треба подумати над новим джерелом доходів. Вкінці підніє краєвий маршалок іменоване гр.-кат. митрополита Сильвестра Сембратовича кардиналом і вніє трикратний оклик в честь цесаря. Посли з одушевленем повторили сей оклик.

Відтак повитав послів намістник кн. Санґушко; веріфіковано вибір 81 послів; між иньшими пп. Барвіньського, Небилівця, Охримовича, Окуневського, Мандичевського, Савчака і Вахнянина, почім п. Барвіньський зложив в імени руских послів заяву.

Деклярація руских послів.

Рускі послы, вступаючи до Сойму вважають своїм обов'язком зложити таку декларацию:

Іменоване Г. Е. Митрополита галицького др-а Г. Е. кардиналом вважають рускі послы виразом найвищої волі Столиці Апостольської і корони що-до рівноправности рускої Церкви і рускої народности з иньшими обрядами і народностями в краю і державі і приймають сю

найвищу відзнаку першого князя рускої Церкви з почутем щирої вдяки.

Рускі послы вважають полагоджене рускої справи на основі повної рівноправности питанем наглядним і далекосяглим не тільки для інтересів держави а особливо краю, позаяк тільки тим способом може бути переведене мирне улажене відносин межинародних між обидвома краєвими народностями, котрих сили мусять звернути ся до економічного піднесення краю і охорони нашого селянина перед економічною руїною.

Признаючи конечно і наглу потребу такого полагодження відносин межинародних в краю, не можуть рускі послы обминути сей нагоди, щоби не заявити глибоководчуваного жалю з причини неприхильного супротив рускої народности при остатніх виборах до В. Сойму становища Центрального Комітету яко виразу більшости соймової, як і некористного і нелегального поступовання оргнів правительственных в многих повітах, навіть против кандидатів національно-русских, чим покривджено права рускої народности і обмежено її репрезентацию законодатну в В. Соймі краєвим.

Яко представителі і конституційні заступники народу руского в Галичині вважаємо себе вповні управненими дбати о як найскорше і справедливе полагоджене потреб національних руского народу, а при тім будемо брати участь в позитивних прицях соймових. Однак яко случайна меньшість національна в В. Соймі застерігаємо ся против майоризації в справах національних, позаяк мусіли-б ми витягнути з того конечно консеквенції що-до нашого становища і участі в працях соймових.

По заяві п. Барвіньського ще й п. Окуневський в імени своїм і своїх при-

ятелів протестував також против того, щоби правительство мішало ся у внутрішні справи культурні народу і против діленю Русинів на програмових і непрограмових. „Ми хочемо жити власним життям“. Протестував також против надужити виборчих. Зваживши, що п. Барвіньський те саме вчинив у своїй декларацийі, ми не бачимо важної причини, чому п. Окуневський уважав потрібним перефразувати декларацию.

Gazeta Narodowa поступила собі притім несправедливо, надаючи декларацийі п. Барвіньського значінє иньше, як она дійсно має. На щастє, не всі так думають як она.

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 29. грудня 1895. р.

Від адміністрації „Буковини“. На адресах слідуючого числа „Буковини“ буде назначено, кільки хто з наших П. Т. передплатників має ще заплатити за 1895 рік. За можливі похибки перепрашаємо наперед і просимо спростувати їх кореспонденткою до нас. Залежності неуплачені до 8-го ст. січня 1896 року будемо приневолені стягнути почтовими приказами.

Іменованє. Інженер гірництва Фердинанд Ястшембський именований провзоричним комісарем гірництва.

Мністер судівництва рішив з днем 1-го січня 1896 завести недільний супочинок в судах; в меньших повітових судах буде в неділю сновити службу лише один функціонар.

З „Коломийського Бояна“. Дня 13-го с. м. відбули ся, як заповіджено, перші загальні збори нового співвадкого товариства „Коломийський Боян“ при численній участі рускої публики. Зборами проводив адвокат Ляницький. До нового виділу ввійшли: яко голова радник і посол Тит Заячківський, заступник голови о. К. Кульчицкий, дірігентка панна Савчинська, дірігент о. Т. Курпак, касієр і бібліотекар

знати, на чім стоять, і або рішучо переконати ся о лояльности москвофілів, або не дурити ся їх пустими фразами.

Поки-що на потіху наших опозиціоністів подаю дуже важну вістку, яку написав Конст. Ів. Коваркевич, щирый друг Маркова, Купчанка, Мончаловського, Добрянського і иньших москвофілів, котрі знов суть щирими друзями наших опозиціоністів, — в „Православной Буковині“ ч. 24. в 27. грудня с. р. Читаємо там таку новинку:

„Руська“ гімназія или „руськи“ паралельны класы при имѣющейсѣ уже въ слѣдующемъ 1896/7 школьномъ году въ Черновцахъ основатъ, отъ которой каждый честный, правдивый и совѣстный русскій человекъ будетъ своихъ сыновъ предохранятъ якъ отъ чумы, вызвала у нашихъ ромыиъ и въ ихъ газетахъ неимоверный шумъ.“

Отже се не що иньше, тільки такий самий привіт для нової нашої гімназії, який ми вже мали нагоду чути від кацапів для коломийської рускої гімназії. Прекрасний, величавий, одушевляющий доказ для наших опозиціоністів, як їх союзники в депутатії („Православная Буковина“ одушевлена також депутатією) народовцям раді, як они тіпають ся нашими здобутками. Посол Романчук, розплакавшись з чулости, повинен обняти сердечно свого союзника п. Коваркевича і подякувати ему в імени руского народу за те, що радить сторонити від рускої гімназії, як від холери!...

А тепер може би нам хто пояснив, чому гр. Н. П. Ігнатов на зборах „Славянского бла-

готворительного общества“ дня 23. с. м. сказав про галицких Русинів так:

„Съ тяжелымъ чувствомъ пришлось бы говорить о нашихъ родичахъ, русскихъ въ Галиціи, но по понятнымъ (?) причинамъ мы не можемъ касатся этой болевой раны (!). Веѣмъ извѣстно, что 3-миліонный русскій народъ въ Галиціи лишился теперь и тѣхъ немногихъ представителей, которые защищали его предъ польскимъ управленіемъ. Для русскаго народа очевидно теперь еще будетъ тяжело жить, чѣмъ прежде.“

Чому так графу Ігнатову тяжко? Ну, вже-ж, чому-ж би, як не тому, що ані один москвофіл не став послом. Русский т. е. російський нарід справді не має тепер в галицкім соймі жадного свого оборонця, але-ж бо се таки безличність жадати, аби Росія мала в галицкім соймі своїх представителів!

Але поминаючи сей смуток Москаля, я ще маю таке питанє: Думали опозиціоністи, що теперішні рускі послы галицкі зовсім не запротестують в соймі против виборчих надужит. А тимчасом сам Барвіньський запротестував (гляди вступну статью)! Що-ж тепер бідолахи опозиціоністи скажуть! Они-ж на тім підозріванню теперішних послів, що они — мовляв всі „льокаї“, будуть мовчати, три місяці їздили, тим воювали, тим оправдували потребу вислання депутатії і т. п. А ту ті послы також не годять ся на надужити!...

„Галичанинъ“ каже, що так умовило ся правительство з п. Барвіньським і зі своїми часописями, аби лиш відограти таку комедию в соймі. Се нечувана підлота підозрівати і правительство і послів о таку „комедию“. Се говорить так чоловік з мідяним чолом, у котро-

го підле оружє вибили в рук. Він вже думав, що депутация була „последнимъ поклономъ заходу“ і, розуміє ся, натомієць поклоном білому цареві, впоїв у серця Русинів крайну розпуку, що на Руси нема вже кому уняти ся за своїми, хіба москвофілам, а ту п. Барвіньський і товариші протестують самі зовсім недовольно! Адже се справді „больная рана“ і для гр. Ігнатова і для всьляких Маркових і т. п. наших „добродіів“.

І день іде і ніч іде —
І голову схопивши в руки,
Питаєш ся, коли мине
Отся політика розлуки!

Просто поняти годі, чому наші опозиціоністи москвофілів вважають собі близшими, як партию п. Барвіньського? Чому іменно з ними можуть поступати спільно, а з нами ні! Адже у нас однакові цілі, однаковий ґрунт!

Щоб думкою утечи з країни безголовя, беру американську „Свободу“. Читаю про торжественне посвяченє рускої церкви в Lansford. По посвяченю на обіді ввійшли ся „обі партії рускі“, значить партия Союза і Соединенія, обі редакції: Свободи і Вѣстника. З бесіди, котрі виголосили обі сторони — каже о. Дмитрів в М. Carmel — я вивіє переконанє, що обі сторони носять ся з гадкою примиреня; міг би-м сказати: воюючи табори хотіли би на якихсь певних даних зближити ся“. О. Дмитрів обіцяє написати о тім більше, а тепер — як видно із „Свободи“ — недовірічиво відноситься до сеї „обідної поговірки“.

З сеї вісти виходить, що впрочім і без того знаємо, що і в Америці маємо два воюючи табори рускі. Що між американськими

Пельвекский, писар Р. Левіцкий, а вступники п. Кисілевська.

Електричне освітлення буде мабуть вже з другою половиною січня запроваджене в Чернівцях. Випаді концесія все ще не надана, але черновецький магістрат поробив вже відповідні кроки для прискорення рішення в сій справі.

Румунізаторські кривди. В Сереті опорожнена при дівочій школі посада учительки, о котру старає ся тепер сестра теперішнього редактора Газети-и Висоцінеї, Вероніка Теліман і жінка волоського агітатора і дописувателя Газ. Вис. Веселовска, римо-кат. Полька в роду. Перша має всього три, а друга п'ять літ служби. Оба кваліфіковані лише в волоскої і німецької мови, для котрих то мов є ще три учительки, хоч усіх волоських дівчат є лише гореточка, та й то постяганих із євєйських сіл. Для руских дівчат, котрих єсть більше, хоч в передмісті т. зв. Руєнаків і не записують, є всього лиш одна учителька і одна провія. Під учителька попри 5 волоських учительок. Проте-ж Газ Вис. горлає, що Волохам стане ся кривда, коли не займенують учителькою — сестри редактора... Цікава річ, що написала би Газ. Вис., коли би іменовано не сестру редактора, а жінку зі дописувателя, а що, коли-б стало ся на виборі? На якийсь випадок вийшла би кривда одному з румунізаторів, а в сій аз тим цілому волоському народу... Та се-го тільки їм і треба, щоб горлати на весь рот. Ось де лежать правдиві причини румунізаторських кривд, іза котрих Газ. Вис. містити по кілька дописів, фабрикованих самими лич-но інтересованими особами.

Тарифа для води з водопроводів в Чернівцях не одержала потвердження бун. краєвого правительств. Головно йде о відповідну зміну тариен при побираню води більшими підприємствами і зниження тариен в 5 процен-тів на 3 пр. для купця. Отже черновецька рада громадска дістала тариену до нової наради, а через се співнит ся наново остаточне ужи-вання водопроводів.

Води, будівлі і меліорації будуть після обчислення галицького виділу краєвого в 1894 р. коштівувати о 522.007 ар. більше як в 1893 р. Із нових меліораційних підприємств предла-дає гал. виділ краєвий між иньшими: регуля-цію Ломки за суму 2,388.500 ар. в протигу

Руєнакам нуртун також пропаганда російска, о тім уже свідчать самі факти, як н. пр. не-оправданний ніякими мотивами перехід унітів на православіє. Крім того ми знаємо на-лежало, що о. Товт в Мінеаполіс дістає зо-веїм даром для роздачі ріжні газети і книж-ки від оберпрокурора єв. синоду Побідонос-цева, відтак що в Америку йдуть даром або лиш за оплатою порта всі видани австрійських москвофілів, а кінці, що кінціє. Шван (ми не знаємо хто се, але американські Руєни будуть знати) єсть агітатор австрійських москвофілів в Америці.

Нічого дивного, що через таку поміч ві-старого краю" руско-и а р о д н а справа на-в'їз в Америці але стоїть, народні часописи не можуть піддержати євєрніцтва з москвофіл-ськими, розселиними даром, рускі товариства розбивають ся, мети одної нема. Отже коли би ми мали що порадити американським Ру-єнам-народовцям, то порадили-б циро се, аби в місті „примиренія" не вдавались, бо ослаб-нуть!

Тай така то біда. Везде кацани до на-ших залізують ся, за плечі наших ховають ся, а наші, легковірі, думають, що з них ще дасть ся зробити порядних людей...

24 літ почавши від 1897 р.; забудованє гірських потоків у дорічю Дністра за суму 606.000 ар.; за будованє потоку Глинсько в жовківськім по-віті за суму 45.000 ар. Міністерство рільництва підвищило в 1892 р. державну субвенцію на меліораційне бюро в 1000 ар. на 3000 ар.; га-лицький виділ краєвий предлає, щоб єойм постарав ся о поновне підвищенє на 5000 ар. і о запомогу в сумі 5000 ар. на фабрику дре-нових рур.

Новорічний дарунок для грачів в льотерії. Австрійське і угорське правительство вже згоди-ли ся, що від дня 1-го січня 1896 р. не можна буде в Австрії грати на угорську льотерію і на відворот. В Австрії оже можна буде гра-ти лише на льотеріях у Відні, Лінцу, Берлі, Празі, Львові, Градці, Трієсті і Інсбруку; а в Угорщині лише в Офен, Темешвар і Гер-манштаді.

Російський консул у Львові п. Пуєтошкин ходив досить щільно до руского театру у Льво-ві. Се гаразд... тільки-ж п. Пуєтошкин троха за-демонстративно, прилюдно вносив ся в теат-ральній салі з людьми, досить сильно ском-промітованими в деяких політичних процесах а ла Ольга Грабар та в сідствах а ла Купчан-ко. По одній такій конференції, дивним ди-вом, наступило (що правда, досить невдачне) прилюдне „благодареніє" присутньому в театрі п. Романчукові, кацапським язичком, із сторони якогось члена львівського „Друга" (москвофіл-ського акад. товариства)... Також й оніку над євєвом церковним в православній церкві у Львові повинен би п. консул лишати о. па-рохоня. Також й вином подорожи в гори до Тухи можуть не тільки кинути тіль на таких „випробуваннях" у нас вже патріотів, як о. Да-видик, але й на — здоровля подорожнього. Ні-хто не обов'язаний лично знати всяких дипло-матів, а на випадок провокації може легко на-ступити „обязательное указание", де кінчить ся „дипломатическое прилітє".

Земліничий дворець в Коломиї буде на ве-снї перебудований. Ковига обчислено на 300.000 ар. В Галичині старіють ся всі важніші двір-ці відновити, і се є дуже потхальне ві сторо-ни дирекції рурт в Станіславові. Але ми ба-жали би, щоб також подумати вже серйозно о черновецькй двірці, котрий не може помістити всіх потрібних канцелярій, а з другої сторони справді не лицьов гарному і розвиваючому єя містони Чернівцям, де завели або ще заводять водопроводи, електричне освітленє, каналізацію і електричний трамвай. Дворець черновецький за малий, неестетичний і негідний.

Пані паробки. В буковинськй салі Пулі-вали тамешні паробки Фільора Занатика, Гео-ргій Захарчук і Лазар Катариначук вночі дня 23-го с. м. в коршмі. Перші два, Занатика і За-харчук, вийшли скорше і коршмі, чатували на Катариначука і тижко єго побили. Коли-ж надій-шли люди, они повтікали, а Катариначук в тяж-кою бідові поволік ся до хати вдови Марії Лю-цивкович та просив, щоб она єго на ніч при-няла. Але чомусь она не хотіла єго прийняти, і так Катариначук ослаблений впаав непритомний на подвір'ю. Знов надійшли Занатика і Захарчук і били єго так довго, попл не умер. Онісли убій-ники втікли до Жучка, а відтам до Чернівців. Побовіються скорого вислідження ставили ся убій-ники самі перед судом, де їх зараз арештовано.

Холера в Галичині майже цілковито зня-ла; ще хора одна особа в Новій Вржулі, те-ребовальського повіта.

Виродний син. В салі Босаче, сучавського повіту, убив паробок Василь Федор свого влас-ного батька підступом. Виродний син оправдує свій злочин сваркою, яку мав перед тим мати з своїм батьком Дмитром Федор.

Притомна сестра. В Петрівцях, салі на Буковині, мешкали від кількох літ три дібрані люди, Бошкоян, Паскар і Філат, котрі уходи-ли за дуже побожних людей, хоч перші два віденділи по 16 літ в'язниці за убійство, а Фі-лат 18 літ в'язниці за убійство батька. Дня 25-го с. м. в'язниці ся в євєйнім салі Липова-нах в хаті, де мешкали що йно осиротілі дві

сестри, три особи, убрані в жіночі одежі в за-слоненим лицем. Они гровили дівчат застріли-ти, коли не видадуть своєї спадщини в сумі 600 ар. Коли-ж старша сестра присягала ся, що не має гроший, хотів один з розбійників ви-стрілити з рушниці, але тут скрикнула друга сестра: „Іди та принеси ві стриху гроші". Стар-ша сестра зрозуміла намір молодшої, вибігла в ліхтарнею на двір і стала кричати. Проклинаю-чи зачали розбійники втікати, але їх здогони-ли люди і передали жандармерії. При тім при-знав ся Бошкоян, що був би сестри застрілив, коли-б навіть були дали гроші, бо думав, що що они єго пізнали. Побожних розбійників скуто і відставлено окружному-судови в Сучаві.

Борба против п'яньства вийшла тепер в Норвегії, одним з найпросвіщеніших країн, на добре для громад. Доси була торгівля горівкою в Норвегії так уладжена, що в кожній місцево-сти зверхність громадска давала право вишнику т. зв. головному складови. В кожній громаді міг бути лише один такий головний склад і він мав право заводити означену скількість шинків. На продаж горівки в більших скількостях могли од-ержувати дозвіл також приватні купці, але му-сїли єї продавати що найменше в скількості 40 літрів. Головний склад знов в своїй торгівлі горівкою, мусїв держати ся строгих приписів, а зрім того мусїв єї так вести, щоб п'яного не заохочувати до п'яньства. Так було до минувшо-го року. Однак в сїм році норвежска рада дер-жавна пішла в заостренях ще дальше і видала закон, що цілком зміняє торгівлю горівкою. І так новий закон постановляє, що уділенє дозво-лу на головний склад зависить від голосованя, в котрім беруть участь всі мужчини і жєнщини повніше 25 літ в громаді. Коли голосованє не впаде в користь головному складу, то в тім се-лі не буде він заведений. Таке голосованє по-втаряє ся що п'ять літ в громаді, в котрій біль-шість мешканців сиротизить ся заведеню голо-вного складу, заборонена цілковито дрібна про-даж горівкою і всі шинки. Приватні-ж купці мо-жуть продавати горівку лише що найменше в скількості 250 літрів, а не як давнійше 40 лі-трів. Минувшого місяця відбуло ся голосованє над заложенєм головних складів в сімох грома-дах. Отже в п'ятих громадах більшість сироти-ни єя голосованєм-складам, так що в тих селах не буде ніяких шинків, ані дрібної продажі го-рівки. Відко з того, що Норвегії прийшли до пересильченя, що горівка є одним з найбільших ворогів людськості, але треба знати, що Норвегії може найпросвіщеніший край на євєті.

Померла Юлія з Лавровських Маріякова, жена професора львівської політехніки, а дочка б. п. Юл. Лавровського, бувшого віцемаршалка союму і голови „Просвіти" у Львові, в 20-ім році житя.

ТЕЛЕГРАМИ „БУКОВИНИ"

з дня 30. грудня 1895 р.

Відень. Цісар приймав вчера зраня ні-мецького канцлера князя Гогенльогого на о-сібній аудієнції, котра тревала через 50 мі-нут. Пополудни прийхав цісар до готелю Го-генльогого, але не застав єго і лишив карти для княжкої пари. Пополудни приймав Гоген-льогого князів Айленбург і Голуховського. При цісарській вечері були Гогенлього, Айленбург, Голуховський, Бадені, а також Кальвокий, ам-басадор в Букарешту Еренталь і князі Егон, Пилип та Готерід Гогенлього. Гогенлього си-діл по правій, Айленбург по лівій стороні цісари.

Відень. Угорський президент міністрів Бан-чі прийхав сюди.

Рим. Гаммерштайн, б. редактор Kreuz-Ztg. прийхав в товаристві німецьких поліційних а-гентів в Греції до Бріндії.

I. ЛІТЕРАТУРНІ ЗБІРНИКИ:

1. Ватра. — В Стрию, 1887 р. 215 стор. в 8°. Ціна 1 злр.
2. Квітка. — У Львові, 1890 р. 128 стор. в 8°. Ціна 30 кр.
3. Рідний зільник. — У Львові 1891 р. 136 стор. в 8°. Ціна 30 кр.
4. Левада. — У Львові, 1892 р. 103 стор. в 8°. Ціна 5 кр.
5. Рідна стріха. — У Львові, 1894 р. 120 стор. в 8°. Ціна 25 кр.

II. ЗБОРОВІ ТВОРИ:

6. Твори Василя Чайченка. — (Оповідання) — У Львові, 1892 р. 207 стор. в мал. 8°. Ціна 80 кр.
7. Твори Василя Чайченка. Том II. (Соняшний промінь). — У Львові, 1892 р. 174 стор. мал. 8°. Ціна 60 кр.
8. Твори Василя Чайченка. Том III. (На розпутьї) — У Львові, 1892 р. 210 стор. мал. 8°. Ціна 80 кр.
9. Твори Карпенка-Карого. (Мартин Боруля. Сто тисяч. Безталанна. Що було, те мохом поросло. Чабан). — У Львові, 1895 р. (кінчать ся друкувати).

III. ПОВІСТІ, РОМАНИ, ХРОНІКИ І ОПОВІДАННЯ.

10. Навіжена, пов. Нечуя-Левицького. — У Львові, 1891 р. 84 стор. мал. 8°. Ціна 20 кр.
11. Поміж ворогами, пов. Нечуя Левицького. — У Львові, 1893 р. 180 стор. мал. 8°. Ціна 40 кр.
12. За громаду, хрон. К. Т. Подоленька — У Львові, 1892 р. 94 стор. мал. 8°. Ціна 20 кр.
13. Художник, пов. Т. Шевченка переклад Ол. Кониського. — У Львові, 1894 р. 101 стор. мал. 8°.
14. Між народ, пов. М. Школиченка. — У Львові, 1894 р. 92 стор. мал. 8°. Ціна 20 кр.
15. Хо, казка Михайла Коцюбинського — У Львові, 1894 р. 34 стор. 8°.
16. Облога Буши, пов. Мих. Старицького. — У Львові, 1894 р. (кінчать ся друкувати).
17. Грішники, роман хроніка Олек. Кониського. — У Львові, 1895 р. 192 стор. мал. 8°. Ціна 50 кр.
18. Пани й люди, повість Володимира Левенка. — У Львові, 1893 р. 168 стор. мал. 8°. Ціна 80 кр.

IV. ДРАМИ.

19. Лимеріна, в 5 діях Паваса Мирного — У Львові, 1892 р. 67 стор. мал. 8°. Ціна 20 кр.
20. Титарівна, в 5 діях Марка Кропивницького. — У Львові, 1892 р. 63 стор. мал. 8°. Ціна 20 кр.
21. В темряві, в 5 діях Мих. Старицького — У Львові, 1893 р. 91 стор. мал. 8°. Ціна 20 кр.

V. ПІДРУЧНИКИ І ТВОРИ ЛІТЕРАТУРНО-НАУКОВІ.

22. Руский правотар домовий. Том I. [Закон цивільний]. — У Львові, 1885 р. XVI і 432 стор. вел. 8°. Ціна 2 злр. 50 кр.
23. Угорська Русь, її розвій і тепершній стан. — у Львові, 1887 р. 30 стор. вел. 8°. Ціна 15 кр.
24. Юрий Коссован, проба критичного розбору автобіоґ. его повістей і життєписи нап. Олек. Колесса. — У Львові, 1893 р. 99 стор. мал. 8°. Ціна 30 кр.
25. Остатні романи Г. Сінкевича. Два відчлти М. Грушевського — У Львові 1895 р. 50 стор. 16°. Веї повисіть твори можна набути в Книгарні Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, ул. академічна ч. 8 і в Книгарні Ставропигійській.

ВСІХ НАЖ ЛІКАРСКИХ

Др. Едмунд Кароль Фухс

емер. секундар ц. к. публичного шпиталю у Відні і оператор на ц. і. університетській клініці для очей проф. д-ра. Фухса у Відні, осів тут яко

спеціаліст для слабостий очий
УХ і ГОРТАНКИ,

та ординує щодня від 10—12 год. перед полуднем і від 2—4 попол. при ул. паньській, ч. 29 1—3 Для бідних безплатно від 9—10 рано.

Експедиция анонсів І. Горовіца в Чернівцях.

ПРАВДА,

ВІСНИК ПОЛІТИКИ, НАУКИ І ПИСЬМЕНСТВА

видають же

З НОВИМ РОКОМ 1896

— раз в тиждень кожної п'ятниці —
в обемі одного аркуша.

Ціна в Австрії річно: 4 р., піврічно 2 р., чвертьрічно 1 р. за границею (задня значних коштів пересилки) річно 8 рубл., піврічно 4 рубл.

Вже вийшов

ілюстрований буковинський православний

КАЛЕНДАР

на рік переступний

1896

Ціна 50 кр.

— (з пересилкою 55 кр.) —

Зміст.

Календар історичний. — Календар астрономічний. — Календар церковний. — Сьвята рускі і римські, (червоно друковані), схід і захід сонця, відміни місяця, погода. — Календар жидівський. — Помінальний календар славних Русинів. — Дім цесарський.

II.

Наші гроші і важливіші заграничні. — Міри і ваги (нові і старі). — Телеґрафічні приписи. — Почтові приписи. — Приписи желізничі. — Скалі стемпльові. — Належитість від вписів гіпотечних. — Плян їзди на желізничях.

III.

Для науки і забави.

Головосіки сьв. Івана Хрестителя. (З ліричка Ю. Федьковича з новим портретом поета). — О. Єрофтей Федорович. (Життєпис з портретом). — Нова установа охованю худоби. (Популярна наука). — Як закладати крамниці? (Популярна наука). Розмова Читальника з Іваном Байдужим. — Про катастер ґрунтовий. — Що людий єднає? (Повістка Д. М.) — Правда. (Повістка Є. Я.) — Дещо з господарства. — Ілюстрації.

IV.

Шематизм буковинський.

V.

Оповідання.

Замовлення приймає

„Руска Бесіда і Редакция Буковини“.

Котвиця

Liniment. Capsici comp.

з антики Ріхтера в Празі, загально признаний знаменитий усмирюющий лік на втиранє: по ціні 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всіх аптеках. Просимо жадати сей загально улюблений домашний лік просто під назвою

Ріхтера Liniment z kotvicoю і приймати з осторожністю лише флашки зі знаним значком охоронним „Котвиця“, бо лише ті правдиві.

Аптека Ріхтера під золотим львом у Празі.

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень
у Львові,

улиця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесії ц. к. міністерства справ внутрішніх з дня 9. грудня 1891 р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, опертий на засаді взаїмности своїх членів, обезпечає всяке майно движиме і недвижиме против шкід огневих під найприступнішими усяями і почислює можливо найнижчі премії.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошення о уділені агенції в місцевостях, де нема агентів „Дністра“, приймають ся.

РУСКІ ТОВАРИСТВА В ЧЕРНІВЦЯХ

потребують

СЛУЖАЩОГО,

котрий вмів

читати і писати по руски.

Подання вносити до тов. „Народний Дім“ в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.

В Дрібній бібліотеці, видаваній у Львові Костем Пацьковским, вийшли досі сі книжочки разом чисел 13):

Байки Евґена Гребінки (10 кр.)

Маярі, оповіданє Всеволода Гаршина (10 кр.)

Пролісок, поезії Павла Граба (20 кр.)

З чужого поля. Переклади Павла Граба. (20 кр.)

Що то є господарність — Герінґа (переклад В. Герасимовича) 20 кр.

Поезії Осипа Маковей (20 кр.)

Українські писаня Митра Оленьковича (10 кр.)

Писаня Василя Кулика (10 кр.)

Чернеча республика на Афоні — Василя Шурата (10 кр.)

Нарід в неволі (то що було друковане і в Неділі) — 10 кр.

Микола Палкин Льва Толстого, оповіданє 10 кр.

Твори Степана Руданьского. Том I. Пісні. Приказки. Прислівя. Байки. Бібліоґрафічний показок. Заголовки „Сьпівомовок“. Виданє М. Комара. Коштом видавця. — У Львові 1895, 16° 192 стор. Ціна 40 кр. (в портретом автора).

Офєрма, оповіданє его-ж (10 кр.)

Твори Івана Сурика, переклад з російского (10 кр.)

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ разом з
ілюстр. додатком „Неділя“
виноситься:
за цілий рік 10 зр. — кр.
за чверть року 2 „ 50 „
місячно „ 85 „
для заграниччя 15 рублів або
24 франків.

Початковий чек за 6 зр.
в банк готує Л. Горюнов в
Чернівцях, ул. Головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу
і неділю.

Редакция і Адміністрация
„Буковини“ знаходиться в
Чернівцях (ул. Петровська
ч. 2), куда всі дописи адре-
сувати належить. — Бюро
редакції отворене щодня
від 8. рано до 8. вечером

На чім стоїмо?

По довірочнім зборі народовців у Львові.

II.

Тим вияснено вже по часті і сто-
сунки наші партійні. Річ ясна, що коли
річ іде о наші народні справи, то перед-
усім наші домородні кацапи тут не сьмі-
ють мати голосу; вони не Русини! Від
тої головної засади жадеи Русини, наколи
він іменно щирій Русини, відступити не
сьміє. Се єсть альфа і омега наших на-
ціональних переконань. Тим дане також
становище наше супроти опозиційних Ру-
синів-народовців. Протів того, щоб одна
части Русинів-народовців вела політику о-
позиційну, ніхто нарешті не може нічого
мати; се головню річ темпераменту, річ
переконання, сумління. Своєю дорогою му-
суть ся від опозиції вимагати, щоб во-
на мала якісь цілком певні цілі
перед очима, щоб вона старала ся пере-
водити якісь зовсім конкретні спра-
ви, щоб вона витворювала енергію і
працю в суспільности і т. п. І опози-
ція мусить іменно мати якусь певну
позитивну програму, а не лиш про-
сто опозицію перед очима. Про нашу-ж
опозицію годі багато доброго сказати,
далеко більше має она таких гріхів і то
дуже важких на сумління, що роблять на

тепер зносини з нею просто неможливи-
ми. А найважнішим гріхом опозиції в
очах щирих народовців мусить уважати
ся то, що опозиція входить в спілку з
найзавзятішими ворогами нашої народ-
ности, з нашими домородними кацапами,
ба не лиш то: вона іде просто під ко-
менду московських агентів платних імен-
но і головню лиш на те, аби нас Руси-
нів яко народність, нищити. З того ви-
ходить майже завсїгди цілком фальшиве
становище опозиційних народовців. За-
мість вести боротьбу протів спільного
нашого ворога — кацапів, вона їм поту-
рає; замість бороти ся, скажім, із спіль-
ним нашим противником правительством
і Поляками, або замість боротьбою про-
тив сего противника підпомагати наші
щирі заходи, вона звертає своє жало
протів нас. Своєю спілкою з кацапами
і виводженням чисто кацапських аргумен-
тів протів нас, підозріваннями о не-
щирісті для справи народної і зайкою
не дозволяя нам зайняти проти неї від-
повідного прихильного становища. З то-
го виходять такі бридкі наслідки, що
народовці поміж собою деруть ся не
гірш завзятих ворогів на втіху і радість
всіх ворогів народної справи. Чи-ж мо-
же се лежати в інтересі тої народної
справи, котру чей же обі сторони хочуть

на певно щиро заступати і щиро їй слу-
жити? Чи-ж опозиція або неопозиція
самі собою можуть становити поміж обо-
ма сторонами такий камінь преткнове-
нія, що задля него розумні зносини по-
між ними неможливі? Здаєть ся, що ні,
і длятого треба старати ся, тоті иньші
камінні преткновенья усунути, а з того
вийде безперечно далеко більша користь
для народної справи, як із сполучення
опозиційних народовців з кацапами. Оста-
точна ціль прецінь одна і тота сама, і
маючи тоту остаточну ціль перед очима,
розбираючи всі справи об'єктивно без
партійної пристрасти, дало-б ся злучити
всі народні сили до одної річи — до
праці, менше з тим чи до праці для
народу в опозиційнім таборі, чи до пра-
ці в таборі народовців реалістів, все-ж
таки до праці, а з праці, з одної
лиш праці може вийти користь
для народу. А в нас взагалі тої пра-
ці так мало видно! Схотять отже опо-
зиційні народовці спекати ся своїх ка-
цапських спільників, схотять стати ви-
ключно і рішучо лиш на чисто націо-
нальнім ґрунті, тоді і наше становище
до них може бути дуже приязне, бо то-
ді один другому не буде всеюди лиш бо-
роздіти, а на цілій лінії буде ся діло
робити.

Мій прапрадід.

(З записок професора).

Фантазія.

Чогось подібного я ніколи не сподівав
ся; я був в гостях у свого прапрадіда! Поду-
майте: він помер 1738 року, а я в ним бачив
ся 1895 року на сам сьвятий вечер! Чи не
чудно? А вже-ж, чудно оно, а таки я правду
кажу.

Прийняв я собі, знаєте, з родинного міста
різні історичні документи, бо думав писати
історію свого міста. Були там і поштові пер-
гаменти з підписами польських королів та з ве-
ликими печатками у блишаних коробках на
шовкових мотузках, були різні цехові і брат-
ські книги і старі метрики, що починали ся в
17. століттю, — все самі німі сьвідки мину-
лих безповоротно часів.

Перед самим сьвятим вечером я мінчив
переглядати метрики. Немов по старім кладо-
вищі я блукав. Щораз нові імена мішав, а що
літ кільканадцять або кількадесят імя нового
євangelіка, що списував ті дати радості і
смутку, уродин, весіля і смерті, все тими са-
мими словами у свої книги, поки і єго власне
імя не опинило ся в книжці померлих. Кілько-ж
то тих імен і прізвищ! Цілі покоління! Де оні?
Де слід з них? Старе кладовище, на котрім
де оні спочили, лежить, зрівняне з землею, ще й
доси трохи не по самій середині міста, що за
сотню минулих літ дуже розросло ся; на тім

кладовищі красують ся до нині старі липи,
що запам'ятали минувші століття, плакучі бере-
ви і вишні тополі. Там тепер ніхто не глядає
могилок своїх, там тепер веселі люди ходять
на проходи...

Ціле пополуудне я стратив, заким у тих
бібулетистих книгах віднайшов свій родовід. Ли-
ше літописець зрозуміє ту дивну цікавість,
яку я відчував, шукаючи німих дат у німих
книгах, і то вдоволене, яке дають ті дати,
зложені разом! А тож історію власної родини
єкладав я собі!

Мій прапрадід! Так мені якось чудно, я-
кось весело стало, коли я віднайшов день єго
уродин. Року 1678 по Христі дня 5. маю під
батька Григорія і матери Катерини, родив ся
син Андрій, мій прапрадід. Кмотрами були мі-
щани, котрих рід уже давно вимер... Та ще
сказано, що батько мого прапрадіда був інqui-
літус.

Inquilinus! що се значить? Здаєть ся ме-
ні: зарібіник. Дивлю ся у латинський словар;
так єсть! значить: зарібіник або комірник. Бід-
ний мій прапрадід, жалю мені єго, але зара-
зом і легенький усміх вдоволення проминає єн
по лицю моїм; тішить мене, що я, праправнук
бідного комірника — доктор фільозофії і про-
фессор історії при гімназії! Маліє се поступ
в історії родини, що аж по двох сотнях літ
один потомок єн не вазнав гіркої долі зарібі-
ників, але все-ж поступ єсть. Я немов бачу
перед собою прапрадіда і єго усміх вдоволе-
ня на старім поморщенім лиці; тішить ся,
старий, своїм праправнуком...

В убогій і несвоїй хаті зарібіника чуто ве-
селий сьміх; се обходять хрестини мого прапра-
діда, скромні але веселі крестини першого си-
на. Прапрапрадід походжав такий радий та все
кумів припрошує до гостини, а мій прапрадід
в колісці кричить так грімко як старий. Силь-
ний хлончиско буде...

Як єму вело ся, бідолашньому синові за-
рібіника, мому прапрадідові дорогому а не-
взаному?... Минувшиєть мовчить; літописець, що
записував пераз пригоди негідних доброго
слова людей, не записали про мого прапраді-
да нічого. А мені так цікаво було би се знати!...

Глядаю другої дати з життя єго... Року
1697 мій прапрадід, уже рільник, женив ся. З
далекої минувшини доходить до мене глуха,
мон у фонографі, але весела гра музики; я не
бачу дружини весільної, але аж тут, у затишну,
теплу мою хатину долітають до мене звуки
старосьвітєх пісень весільних і заливиста гра
скрипака, гудіне баса і бренькіт репінки з
давіночками... Молоденький 21-літний мій пра-
прадід танцює із своєю ще молодшою жінкою,
моєю прапрабабусею. Як она звала ся? Анна
Турєка... Роду сего у моїм місті вже давно не-
ма; мабуть вимер...

Як весело грав музика!...

І з якимсь трепетом і смутком шукаю я
третьої німої і сумної дати з життя мого пра-
прадіда, дня і року єго смерті. Перекидаю
байдуже довгий спис людей, що померли за
єорок один літ, і нахожу... Року 1738 на сам
сьвятий вечер — як вазначив уважний єрей
Даржорєє — мій прапрадід помер!

У наших радикалів заносить ся, як зачуваємо, на дві важні зміни. Хочуть вони націоналізм в вірі і подучене з тим вороговане против церкви викинути із своєї програми; хочуть також стати рішучо рускими радикалами, т. зн. признати виразно засаду національну. Тим усунули-б вони два дуже важкі каміні преткновенія межи собою а народовцями, так що і з ними могли-б бути добрі зносини.

Таким чином станувши на національним ґрунті і взявши ся до праці могли-б всі Русини, хоть кождий на свій спосіб, дуже багато зробити для поліпшення долі руского народу.

Із справ культурно-просвітних піднесено на зборі отєї питання: 1) дбати, щоб наука релігії в 4-ій гімназії у Львові викладала ся в рускій мові; 2) щоб семінарії учительські в Самборі і в Сокалю мали характер руский; 3) щоб урядовою мовою тих шкіл як і руских гімназій була мова руска; 4) щоб в народних школах з викладовою мовою рускою була мова урядова руска; 5) щоб старати ся о заведення школи виділової женської з рускою мовою викладовою; 6) щоб системізовано посади учителя рускої мови в польських гімназіях, на разі бодай у Львові і Кракові, і щоб руска мова в гімназіях була для Поляків предметом обовязковим; 7) жадати знання мови рускої від урядників, а в тій цілі, щоб старали ся о заведення курсів для урядників; 8) щоб усунути надужитя в деяких школах, де руским дітям не дозволяе ся по руски молитви говорити; щоб до міністерства покликано на референта професора Русина, а не поручувано сего важного місця чоловікови (Квятковському), котрий рускої мови не уміє; 10) обговорено справи доцентури і габілітації Долинського, Зобкова, і справу народної школи з рускою мовою викладовою в Коломиї.

При тій нагоді викрито і нап'янено по заслугі дуже багато власних провин. І так засновано на львівськ університеті катедру історії Руси, а що ще важнійше покликано на сю катедру Українця, чим, можна-б сказати, урядово задокументовано звязь національну австрійської і закордонної Руси. Значіня сеї катедри дуже велике (на жаль, Газета наша „Діло“ не пояснила свого часу так, якби годило ся, сего важного здобутку — очевидно з опозиції), а як Русини знають оцінити сей здобуток? На виклади записує ся дуже мало! Коли свого часу став на університеті львівськ читати проф. Малецький історію польської літератури, тоді не лиш студенти але й польська інтелігенція ходила пильно на тоті виклади. А у нас?

Жадати женської школи виділової треба очевидно, але притім треба зазначити, що до женської школи вправ з рускою мовою викладовою у Львові Русини не записують своїх дітей, так що в поодиноких класах є ледви з яких десятеро дітей. Як так далі піде, то готові тоту школу закрити задля недостатку дітей... (Інститут дівочий в Перемишлі сьвітить пустками! Хто-ж сему винен?)

Также великий брак учителів рускої мови. А хто тому винен? Правда, в самім посліднім часі стосунки трохи поліпшають ся, але аби всі стосунки наші культурно-просвітні взагалі поправити, мусимо і ми самі рук доложити.

Із справ економічних займала збір найбільше еміграція наших селян до Бразилії. Не сама лиш нужда, але і темнота є причиною еміграції. З одного боку реформою податковою, зниженем контингенту податку ґрунтового, полекшами скарбовими в справах спадкових і т. п. зарадить ся значно нужді селянській, з другого боку загадують в соймі цілком серіозно зайняти ся справою еміграції і в плані заведенем парцеля-

ційної системи приспособити нашим рільникам більше землі, а также прийти грішми в поміч тим рільникам, що в тій самій громаді хотіли-б закупити землю по емігрантах. Але найліпше усуне безглузду еміграцію наша власна організація; нам самим треба доконечно зайняти ся народом як найревнійше, як колись ширенем тверезости, так тепер ширенем освіти, економічною організацією народа (в спілки — такі господарські спілки загадує зрештою і правительство заводити; треба лише, щоб наш нарід був до того добре підготовлений), треба зробити нарід спосібним до боротьби о бит, до конкуренції з другими. Сеї роботи ніхто за нас не годен зробити, обовязок зробити се все тяжить на нас, на рускій інтелігенції. Моральне і материяльне піднесення народу зробить его спосібнішим і до життя політичного. В тім напрямі у нас майже нічого не зроблено. Випа отже за нужду і темноту народну спадає найбільше на нас самих. Треба также старати ся о переведення нового класованія ґрунтів.

Отсе зібрано сумлінно до купи все те, що треба уважати виразом гадок цілого збору. По так основно переведеній нараді ухвалив збір одноголосно:

1) Послам ради державної Баввільському і Вахнянинови, а тим самим рускому клубови висказує ся повне признанє за їх щирі заходи для добра руского народу і повне довіре.

2) Збір велить своїм послам лишити ся на становищу національним і не дучити ся з людьми, що не стоять на тім становищу.

Нім приступлено до другої точки дневного порядку ухвалив ще збір одноголосно, щоби вислати від збору депутацію із трьох до С. Е. кардинала Сембратовича і висказати ему утіху і радість зібраних по поводу вивиснення его до достоїнства кардинала. До депутації ви-

На сам сьвятий вечер!... Сумні сьвята мала родина мого прапрадіда! Здалека, з глухого, забутої минувшини, немов з забитого кута довжешної темної пивниці, долітають до мене веселі коляди хлопчачі на улицах мого родинного міста, а з убогої хати мого предка голосіве нещасної жінки і дівчорі.

На сам сьвятий вечер... Літ тому сто п'ятьдесят і сім!...

Як він виглядав, мій прапрадід? Як він жив?.. Німі три дати з одного життя лежать передо мною і нічого не кажуть. Мій прапрадід... як трохи не байдуже читаю я ті три дати з одного життя; здасть ся мені так, як би я лиш свою цікавість бажав заспокоїти, а сльоза жалю не являє ся на очах моїх. І коли мені чого сумно, то того, що колись так байдуже читати-муть у метриках німі дати і з мого життя, навіть може не три дати, тільки дві...

Шелестять бібулісті картки старих метрик, перевертані моєю рукою... Старосьвітське письмо мерехтить мені перед очима. Снують ся думки у початках 18. віку; на тлі неспокійних часів, нападів Турків, панованія польської шляхти бачу дрібне незаметне, байдуже для всіх життя чоловіка, так мені близького, а так — мому серцю, моїй уяві далекого, бо неваного...

Входить в хату мій слуга.

— А ви, пане професор, не думаєте сьвяткувати? — питає ся. — Вже сема гдина.

— Вже сема?

Дивлю ся на годинник: справді, вже сема. Ото засидів ся я, від обіду аж до вечера!

— Може вам чого потрібно?

— Ні, нічого! Затони лише добре в ґрубі. Там мороз на дворі?

— О, ще й який! А зьвіздно як!

Одягнувшись у футро, я вийшов на місто. Треба було десь повечеряти. Куди іти? Ну, вжеж, куди нежонатому чоловікови іти, як не в трактир?

В трактир! на сьвятий вечер! Га!... годі инакше!

Але так мені чогось зробило ся сумно! Глушливий усміх над власною самотністю, який зразу проявив ся був у мене на думку про такий сьвятий вечер, перемінив ся гнет в сувору задуму. Трактир, першорядний трактир, в котрім я харчував ся, здав ся мені поганою порою, повною задухи, диму і чаду від перепалених преріжних сосів та печень...

Сьвятий вечер!.. Та що мені сьвятий вечер! се такий вечер, як і кождий иньший, нічим не гірший, нічим не ліпший! як прийшов так і мине... От! звичай!...

Ух! який мороз! А зьвіздно! Тепер у моїм родиннім місточку мусить бути гарно! Коляди, родини при вечері, в хаті солома, у соломі качають ся малі діточки, веселенькі собі... Під стіла залазять і кудкудакають так, як я колись...

От! спомини... Пусте!

У трактирі повечеряв я собі і против свого звичаю випив кілька чарок вина. Прочитав кілька часописий і відтак, з думкою, що се-ж такий сьвятий вечер, купив дві фляшки

вина, а по дорозі деяких ласощів, зашав у кишені і санками повернув додів.

У хаті лампа не сьвітла ся, але за те у ґрубі палав ясний огонь і крізь отворені дверці кидав проміня тепла і сьвітла на мою шафу з книжками, на отоманку і на кіш з цв'ятами та роскішною пальмою, що розкинула своє довге листя над цілим кошом та предивною тінею відбила ся на стіні.

Тихенько в хаті, тільки годинник під скляним накривалом легенько тикає.

Ах! як тут тепло! як мило увійти тут а морозу!

Я зняв з себе футро, присунув округлий стільчик до отоманки, докинув ще дров у ґрубу, отворив фляшку з вином, налив чарку і поклав ся вигідно на отоманку. Закурив цигаро і пускаю дим під стелю. Лампи не сьвічу, бо так мені приємнійше при тім сьвітлі з ґруби... А в хаті так тепло! Чому би й я не мав собі урядити сьвятий вечер!

Вино добре і смакує мені. Радо би я з ким поділив ся ним те нема а ким... Гей, милий Боже, коли она була мала розум, був би я тепер разом з нею при вечері, в родиннім кружлі, а не так самотно, як нині... Ну, нічого! стало ся.. а моя доля ще не утекла. Я ще молодий; трицять два роки, то не старість.

Просили мене на сьвята між панни, та ні! не зловите мене вже так скоро; я вже до того за старий горобець. А проте, хто знає, може й піду завтра; адже цілі сьвята у тій своїй норі, як борсук, сидіти не буду. Я-ж без людий жити не можу...

брано д-ра Смаль-Стоцкого, проф. Тисовського і о. Сьвітенького (Депутация виповнила поручене збору на другий день 27-го. 6. Е. кардинал висказав щире подяку за сю ознаку прихильності.)

Яке становище мають заняти рускі послы в нововибраним галицьким сеймі, про се реферував пос. Барвіньскій. Із сего реферату годить ся зазначити се, що головний комітет виборчий не мав на цілі розбивати рускі сили, що він старав ся приєднати комітет незалежний до спільної акції і в тій цілі вислав д-ра Савчака, о. Темницького і Корн. Устияновича в депутації до пос. Романчука, але по нинішній день не дістав від пос. Романчука відповіди, що відтак з головою сего комітету п. Нагірним пересправляло ся, але также безуспішно. Тепер повинен кождий посол принести хоть би найбільшу жертву, аби удержати одноцілість клубу. Що до відносин до інших клубів, то не вважати ся ані з демократичним сторонництвом, ані з консервативними, а задержати вільну руку. Послы рускі повинні вступати ся за як найбільшим розширенням прав національних, боронити автономії громад, старати ся о справедливу зміну устав дорогової, ловецької і др., усувати польщене шкіль народних, одним словом щиро заступати всі справи народні.

(Конець буде.)

Льогічно, але не психологічно.

— о —

В грудні 1895 дістали ми кільканайцять листів з Галичини від народовців, що не числять ся до наших певних сторонників, хоч і не нищать ся на всю політику п. Романчука і Дьла, суть так скавати би на роздорозю. Признають і нам і другим заслуги, але бачать і у нас і в других, іменю у п. Романчука і Дьла, похитки. Поміняємо закиди, ви-

мірені в тих листах против теперішніх наших політичних противників, головню п. Романчука і Дьла (бо п. Романчука без Дьла, а Дьла без п. Романчука люди не розуміють), ми з цілою отвертостію хочемо пригладити ся закидам, до нас ставленим. А робимо се тим щирійше, що йде нам о справу саму, а не о те, щоби ми про закиди на нас мовчали і тим ніби хоронили наверх свій авторитет, як се чинять інші партійні диванники, що поставившись на котурни глаголють в катедри і як Давес сиплють на всі сторони громи, хоч люди дуже добре знають і про ті котурни і хто сей громовладний Давес...

Так ото перший закид против нас менше більше такий: „Ви — се-б то Букovina — справді дуже багато причинили ся до отверження народовців, ваші статі на різні теми, як народовецтво, організації, вибори і т. п. були дуже льогічні, часто знамениті; ми годимо ся з вами, що в москвофілами треба раз на завжди вірвати і т. д. — але от що у вас хитба: ви не звертаєте уваги на психологію людини, на настрої народу! Сей настрої то важнійша річ ніж наймудріша льогіка; з тим ви мусите числити ся.“

Не може бути вірнійшого помічення, як отсе, хоч за закид ми его не можемо уважати. Справді так оно й єсть; ми не числили ся дуже в настроєм публіки, хоч і як се робило Буковину непопулярною. А не числили ся з оттих причин:

Що то єсть та психологія нашого народу, сей настрої публіки у нас, котрий ми якколи навичкою святим голозом народу, публічною опінією, бажаннями народу і т. п.? Се-ж не що инше, тільки від довгих літ впоюваний у нарід хід гадок. Які-ж гадки впоювала у нас праса від 30 літ? Народовці до 80-их років не були політичною партією, а й доси не розпоряджають такою прасою, як москвофіли. Ті-ж від 30 літ (1866) впоювали у нарід зневіру у власні сили, зневіру до всіх і всего, котре остатніми днями Галичанам ч. 284. довершив такою розвучливою заміткою: Усеїх депутації нї бачить в тім, що „народі наш пришолю окончательно кь убьяденію, що онъ и въ Вѣдѣх, що онъ и у центрального вѣденського правительства ничего не избѣгъ надѣятись и искати“. Подумайте, яку країну роспуку ширить ся такими словами! Значить се: нїгде вже в Австрії нема виходу для нашого народу, хіба... самі підгадаєте, де? Який же дійсний хосен для народовців з ширення такої ірвани між народом? Куди-ж нарід має діти ся зі своєю вже через міру розвучленою

душею, зі своїм бажанням опіки і помочи? А сего-ж року можемо обходити 30-літній сумний ювілей ширення москвофілами сеї страшної ірвани! Мільони примірників часописий а такою убійчою тенденцією розійшло ся між народом і — звістно — вплинули важко, мусіли мати вплив на хід думок у народу, на настрої душі его.

А народовці (маємо на думці тих, що групувались коло п. Романчука і Дьла) як перед 15 літами виступили яко партія, так до нинішнього дня не втіли поли від москвофілів і хиткою політикою ввели ще більший заколот в суспільности, а до того перенявши льогікою москвофілською і під впливом того закоріненого вже настрою, они давай і собі на перемаги ширити роспуку.

Розуміє ся, в такий школі нарід виробив собі надмірні претенсії до правительства і до сусідів і зовсім забув про свої обовязки супроти себе самого. Здавалось би н. пр., що коли справді опозиційна або радикальна політика має таку симптоматію, єсть така дуже справедлива, то органи сих партій повинні процивгати, розвинути ся в велику силу, перевершити всіх і всіх і вести перед; бо й як же-ж властиво має назверх впливати ся зі сторони публіки та переконуюча сила сеї або тої політики? А тимчасом що ми бачимо? Суспільність справді здесперована, але череа те, що всі все учили надіяти ся на всіх інших, лише не на себе, она свого обовязку не сповняє навіть супротив своїх провідників та учителів політичних. Ті збирають то, що посяли, а іменю байдужність, зневіра і роспуку. Чи ширення такого нашого дивоглядного безвихідного недовіря скріпило бодай довіра до тих, що ширили безнадійність, алучило десператів в одну кріпку zorganizовану партію? Де-ж там! Принак на се не маємо найменших. Сидять тай сумують, як жиди на ріках вавилонських...

Що найменше два покоління зросли у тій душній, безвихідній атмосфері. А тепер ті покоління виступають на арені нашого життя — і що они повторяють, що нового вдумали, як не те іменю, що чули, що вчитали, тим наскрізь переняли се? Який настрої у них, який хід гадок? А який же би мав бути як не хиткий, недовірчивий, розвучливий? Кождий еклонний до скарг але безсильний до роботи; кождий — фантаст що-до сподіваної не арати звідки опіки і помочи, але найгірший господар на власнім ґрунті; кождий радо слухає казки про чужу поміч, але обурює ся, коли ему пригадати самопоміч! А всеразом війшовшиє н. пр. на віче мали-б що инше гово-

Ох! то жито! то жито! Як его улоштити, як повести, щоби жарно не прогайнувати его та не оставити по собі лише німі дати у метриках, так як мій прапрадід їх оставив... От-там на столі лежать они, ті старі метрики. „Ав єрей Гиншенич охрестих отроча“... А тепер і Гиншенича, ні прапрадїда, ні прадїда, ні діда, ні батька в живих уже нема; а час іде... ой іде, іде немилосердно скоро! Адиже от що лиш недавно сам я хлопцем ходив колыдувати повід вікна у великих батькових чоботах, щоби в ноги було тепліше... А тепер?...

Як тепло у хаті!... Огонь гуде, тріскає, а від цвѣтів і пальми тини милькають по стіні... Ох, Боже, якже-ж мені скучно!... Годинник титенько тикає, так титенько, майже не чути его. Чи не забув я накрутити его? Ні, накрутив, а може й ні... Ех, нехай там...

Хтось стукає у двері моєї хати.

— Прощу.

Що за гість в таку пізну годину? Входить сповнений дідусь з веселим лицем в зеленім святотичнім, гданським жупані, підперезаний широким поясом, а шапкою на запясах в руках.

— Христосе раждаєть ся! — каже по-казашо.

— Славим его!

— Я до тебе, сину, в гості. Приймеш мене? — Не дивуй ся, що я в жупані; лишнього не маю, що від тата лишив ся. А ми собі свої, не маєм чого мене стидати ся...

— Але-ж я не стидаю ся, тільки не знаю, хто ви, дідусю?

— Який там я дідусь! Шістьдесят літ — то не вік; ще сила є... А ти мене не пізнаєш?.. Я-ж твій прапрадід!

— Прапрадід! То се ви?

— А хто-ж би як не я?

— Сидайте, дідусю! я не сподівав ся... я зараз, кажу самовар наставити...

— Що за самовар?.. Е, ні, дай спокій!

— То може вина напемо ся?

— А добре! чому би ні? І так не пий ніколи. Як же тобі, сину, поводить ся?

— Неале, дідусю; дикувати Богу, добив ся кусня хліба.

— Та ще й білого хліба... Ну-ну, благослови тебе, Боже, сину; а тебе добра дитина. А що-ж! женити ся не думаєш?

— Якоесь охота відійшла.

— Ну, нічого, охота ще верне. А не отигає ся довго, шкода як самостою тратити. Мені було двацять один літ, як я справляв весілля зі своєю Ганусею, а тобі вже трицять два роки.

— Інші були часи.

— Ба! інші часи, але мого всего макетку було тільки, що отих п'ять палців; а ти-ж пав; на жінку і на діти заробиш... Ов! иже у тебе горічот! Ти такий амералюх ти що, що кажеш так у грубі палити?

— Мороз на дворі, дідусю...

— Який там мороз! я в жупані, а не амера!

— Пийте, дідусю! Вино добре...

— Класне якеє; не привик его пити Меду не маєш?

— Ні; у нас тепер не пють.

— Ех! — махнув прапрадід зневажливо рукою. — Знають люди, що добре... Ну, спасибі тобі, сину, за гостину, а тепер збирай ся до мене в гості! Сані ждуть на дорозі.

— Може би зрана, дідусю? Започуйте у мене! Мієця досить.

— Годі! Стара неєла тебе привести; нехай, каже, ходивлю ся на того панича. Ну, та й я тебе рад прийняти у своїй хаті.

Винив я в шафні різкі ласощі, що купив, забрав з собою і ми поїхали. Саніки летять лісами, зганими мені дорогами до родинного містечка. Небо зівидне, місяць світить ясно, виблискую ся пней на галузах сосон; похолодні тини перелітають перед очима. Тихо, так тихо в лісі, лиш мій прапрадід сльняв собі весело: „Бог предвѣчний“... Мені часом так дивно, не розумію нічого, але тільки часом на тиню-дві, а там зазираю ся і сам сльняю з прапрадідом, аж ліс гуде! Винймаю цигара, подаю прапрадідови; він оглядає цікаво, питає, що се, а я показую, що то курить ся. Він дивить ся хвилинку, приглядає ся мені, а далі вириває мені з рота цигаро і кидає в сніг.

— Здурів, хлопчиєко! — каже. — І ти вже переймаєш той звичай? Встадай ся!...

І я встадаю ся і не знаю, чому.

Не знаю, коли і як, заїхали ми під низеньку хату прапрадїда.

— Знаєш, що? — каже до мене пошепки

рити, як не ще більше давати волю своєму наболілому, здесперованому серцю. Нарікають ще дужче, як поодинокі!

Нема пустійшої фрази, як та, на котру декотрі наші політики покликаються, т. є. фраза про голос народу! Ті політики — чи свідомо чи несвідомо — покликаються не на якийсь неземний, надприродний голос, тільки на свій власний, котрим говорили довші літа до суспільності. Вони опінією публічною вважають в зарозумілості своїй свою власну опінію і покликаються на нею, як на щось надприродне, неомилне.

І виходить з того все ось яке диво! Скажеш ти людям щиро: „видатки на депутацію будуть більші, як хосен з неї“ — то люди, приучувані від 30 літ спускати ся все на чужу поміч і скаржити ся, обкинуть тебе за те болотом. Як, мовляв, ти можеш поведувати проти „голосу народу“?

Ах так! то певно незавидна доля іти там проти „голосу народу“, де впадши в тон загальних скарг можна так легко доробити ся титулу приятеля народу і заслужити собі безсмертність! Ах! се більше як певна річ, що гласкати тепер своїх так навчених земляків по голови, втихомирювати їх і казати їм: „Ви нічо не винні, то мама винна“ — вискало би нам симпатію і приятелів без ліку (хоч і то лише на словах), — ми то знаємо!... Льогічно але не психологічно! — от в чім „хиба“!

Але нехай на нас і як зневірені, знеохочені Русини дивлять ся від лоба, ми проте на дешеві лаври за ширене розпуки не лакоми. Лишаємо їх тим засліпленим людям, хоч не раз найліпшої волі, котрі взявши Русина за руку водять его всякими нетрами та дебрами, поки заведуть, як і завели тепер, над пропасть де наляканому Русинowi приходить нараз страшна думка: „А тепер куди? дороги вже нема!“ Ми підемо і других вести будемо дотеперішню дорогою. Потіхою для нас і то великою єсть, що ми вже коли не тисячі то хоч одну тисячку людей з'єднали собі таких, що на наш „хід думок“ годять ся і вони певно будуть ті думки ширити далше.

Хотіли-б ми ту ще для одноцілості статі сказати дещо про другий „закид“ против нас а іменно, чому ми против Поляків не виступаємо з таким похвальним завзятем, як виступаємо прстив Волохів? Але о тім треба пого-

ворити ширше і тому лишаємо собі на другий раз.

Товариство для жіночого промислу домашнього в Городенці.

—о—

(Допись „Буковинці“ з Городенщини.)

Дня 12. н. ст. грудня с. р. відбули ся в Городенці, заходом тамошного товариства жіночого, вечерниці, чи радше сходили товариські місцевих і замісцевих членів, де серед пустотливих, свободних ігор товариських, забавлялись вібрані гості в веселім та невимушеном настрою до 2-ої години по опівночі. Хоч у Городенщині глядять панночки дуже серйозно на задачу, яка їм припала в суспільності рускій, то вже-ж хоть на Андрея відозвалась у них справжня дівоча вдача. Городенські панночки раді були також хог в уяві, відслонити рубчик заслони будучої своєї долі та при спіні „вечерниць Ніщинського“, цікавим і боязким зором слідили непевну плавбу лущининок оріхових, та „гадання“ виливаного воску. Чи вдоволились їх замисли, сего мабуть тяжко би від них довідатись, бо хоча як щиренькі впрочім, єю тайну глибоко ховають. Та дай Боже, щоб сповнення сих гадань не відкладав євв. Андрей на довго, бо сегорічні мясниці короткі. По ворожбі відбулись льосоване дуже гарних фантів, по більшій часті прекрасних ручних робіт жіночих пань-членів товариства, котре закінчилося повною гумору, сьміху і дотепів ліцитацією деяких невилісованих предметів, а все те на збогаченє каси молодого товариства. Загалом сказавши жєнщини Городенщини — се жєвві і веселі товаришки при забаві, а серйозні і поважні трудовниці при роботі піддвигнення народного, як се видно із статута товариства, о котрім хочемо кілька слів сказати.

З статутів товариства видно на перший погляд, що его не можна мірити мірилом декотрих великоміських наших товариств жіночих. Великоміські товариства, пр. Станиславівське, консервують не раз гордо то, що зовсім на консервоване не заслугує і. але Бог з ними! коли ся і они до розуму прийдуть. Так ото кажу, товариства городенського годі з великим міряти; се собі просте товариство маломіске,

робітницьке, як видно з статута, де в §. 1. сказано: цілє тов. жіночого в Городенці єсть підпиранє промислу домашнього, заопікованє ся продуктивними жіночими роботами, закупно і продаж всяких предметів, вхочащих в круг праці жіночої, як всякого рода убору, біля і предметів до украшеня, як також закупно всяких матеріялів до сих виробів потрібних.

Як видно отже з повнєшого, має товариство задачу розвивати жіночий промисл домашній, та через розширенє круга збуту виробів того-ж промислу, подати спосіб удержаня соткам рук, що в браку відповідного занятя, збільшають переповненє робітника при роботах господарства рільного. Щоб осягнути єю цілє, старають ся члєни приноворити виробу єї до потреб житєвих інтелігентної суспільності нашої і тим чином виперти дешевші може, але за то нетревалі, підлягаючі моді, а в додатку з чужих фабрик походячі предмети домашнього урядженя. Ми бачили там прекрасні убори народні, від найдешевших, скромних, буденних, до найбільше вибагливих, богатих, єввєтєчних, а все те роботи на замовленя для дітїй і старших осіб, роблені в робітнях єльських жінок і дівчат під довором фахової директорки товариства. Пречудні гафти до біля жіночого, знаки роблені пельюю, т. єв. атласкова робота, як не менше найделікатніші роботи ткацкі з вовни, приводять зрєтеля в правдивий захват, що роботи єї виходять з грубих рук простих єльських робітниць. Лучилось нам бачити приміром котари на двері, якими не посоромив би ся і перший аристократичний сальон, а неуступаючий що-до густу і ефекту виробам найперших фабрик заграничних. До того-ж члєни товариства звязались словом чєсти, уживати так в уборі як і обєтаві домашній, виключно виробів домашних, приєднуючи до сєго знакомих своїх. Додаймо ще, що товариство старає ся о ліпші приряди і матеріяли робітничі, а побачим, що робота так понимає ся справді робота культурна. Нині бо, хоть товариство не довго ще ієтнує, надходять вже численні замовленя різнородних виправ, для дівчат до конїїктів, виправ єлюбних, і таких иньших річий наїть в подальших сторін як з Кракова, де виробу наші дуже сподобались і мають великий попит. Одно лиш, що мабуть єспиняти буде чисельний бодай розрієт товариства, то за висока вкладка члєнська, нормована статутом на 5 ал. вписового і 1 зр. вкладки річної. З огляду що товариство не по-

— ходім під вікна та заколядуємо старій так, щоби аж хата затряса ся.

— Добре, дідусю!

Колядуємо ми. У прапрадіда голос, як дзін, по цілїм передмієтю лунає. Я що сили підтягаю також.

— Тато-тато! Дідусю! — чую оклики в хаті; прапрабабуся отвірає двері, я входжу, она мене обнімає, цілує, оглядає — так радує ся старенька!

— А що? — каже гордо до жінки прапрадіда. — Не лепський паробок з него? Козак тай годі! А ви, діти, чого вирачили так очі? Що пана уваріли? Знайте-ж, що і в нашім роді пани водять ся, а не самі зарібники. Скидай, сину, свою медвежу шубу, нехай мені діти не полохають ся!

Скинув я шубу, сїдаю за стіл. Хата мала, а гостей повно. Піваю ся з ними. Три жонаті сини прапрадіда, дві доньки видані, а ще дві не видані. Дівчата, як маків цвіт, такі рум'яні та розкішні, червоніють ся ще більше, скоро до них слово промовлю. А діти, внуки мого прапрадіда, з острахом дивлять ся на мене; я подаю їм ласощі, не приймають, аж коли дідусь каже брати, они беруть. Помалу освоюють ся зі мною і самі підходять трівожливо до мене.

Прапрабабуся порав ся жєвво і заставляє стіл, чим хата богата. Прапрадіда ломить ся зі мною хлібом; бажає мені і з роси і з води, щоб я ав ся, як земля о єввєтїм Івані, а був здоров, як вода. А прапрабабуся, моргаючи весело своїми єїренькими очима, бажає мені жінки, як ягідки, рум'яної як калина, веселої як пташина, доброї гавдині, щоби вмїла тримати три угли хати. Цїлує мене в чоло, а все

усьміхає ся, така урадувана, така щаслива! А мені до серця підступає щораз більше якийсь неозначений жалє, якась туга; мені видить ся, що я чимсь обидив тих стареньких предків, що мене так щиро люблять, так сердечно вітають, обидив, а не знаю чим. І рівночасно я чую ся такий щасливий; їм усе, що прапрабабуся подає, аби не гнівала ся; їю солодкий мід, що мені его прапрадіда наливає в горня, слухаю его солодкої бесїди, як старий дотепкує собі зі своїх злиднів; цілий рік — каже — гарувати, але в єввєта погуляти! Питає ся мене, чи не буде нової війни в Польщі; оповїдає предивні занєсені чутки за Мазєпу, за Турків і про те, як у них недавно дин Турок окрестив ся. Далі на перекір і розскажує, як єї сватав, як она его єввєла, не хотїла; а жінка бере его злегка за руку і добродушно дорїкає єму; — „Ти вже, Андрею, випив нині за богато“ — а до мене обертає ся зі словами: „Він єввєчайно не єв, тільки нині так чогось“...

— Який я п'яний! — боронить ся прапрадіда. — Як хочеш, ціле „Вірую“ єкажу тобі на пам'ять! От тішу ся, що ві прийхав...

А далі й я розохочую ся, починаю розповідати, як я дійшов до тої медвежої шуби, що тепер на жєрдцї висить, і показую дітям свій золотий годинник; всі цікаво оглядають его при восковій єввєчцї.

Гляну я на лиця всеї чєлєди і бачу, як они невимовно раді тому, що я такий пан, що в мене медвежа шуба і золотий годинник, котрий так уєїх дивує.

— Сховай — каже прапрадіда до мене — ту чїчку, бо ще тобі діти зібють або в солому закинуть.

А я на те не годжу ся; нехай думає собі, діти бавлять ся, нехай і зібють... Я такий щасливий!

— Заколядуємо, дідусю!

— Ану, діти, всі разом! „Бог натуру, Бо-ог натуру!“...

Відтак по єввєлїді прапрабабуся сїдає коло мене, бере мої білі руки в свої жєввєлі, кєстєтєстї, дивить ся так весело мені в очі і радить: „Жєввє ся, сину! Правда, як тобі п'яні було дома скучно?“

— Правда, бабусю; послухаю вас і на весїлє всіх запрошу...

У хаті гамір. Аж ось перед вікнами являють ся колядники з єввєздою, починають єспївати. Я вибігаю а хати, хочу їм добре придивити ся.

Ох! який мороз! аж за уши щипає. Оглядаю єввєзду, аж ту з приспї під вікнами єввєскає великий єввєс; побачивши мене, незнаного пана, починає лєто гавкати, нараз приєскає і хапає мене за ногу. Я в крик...

Перєстрашений, вірвав ся я з отоманки. Де я?... Ах! се сон, прекрасний сон... Проклята собака перебіла мені єго... А я був такий щасливий!

У грубі догаряють углики і малєньке єввєтєло стєлєть ся вузким пасом по дивані на підлозі, по коші з квітками і по столі, на котрім лєжать отворєні старі мєтрики з трєма нїмїми датами з жєтє мого незнаного прапрадіда...

Осип Маковей.

дає майже жадних користей матеріальних для своїх членів, то мало мабуть знайде ся охочих, при знанні убожестві Русинів, вступати хочби і до так хосейного товариства, котрого успіх на діяльність дуже много буде залежати від чисельного розросту. Не меншої ваги було би також, щоби і робітниця, отримуючі роботу з товариства, були обов'язані стати членами товариства. Визнане їх з товариством впливати буде дуже корисно так на само товариство, як і на робітницю, розвиваючи в них неопінене почуття солідарності і самопомочі, та розбуджуючи у них убагородничу єдність служебних ширших ідеальних справ. В тім зрозуміло витікає нове товариство, та здоровимо ноних щирих трудівниць: „Помагай Біг“!

Гість.

ПОЕТОВИ.

—о—

Поете жалісний, покинь слова тужливі,
Від слів не щезає лихо, анідні, гнет,
Від слів не стануть Русини щасливі,
Бо кождий Русин сам також поет.

Поет недолі горя і розпуки,
Що плаче ручаєми слів і слів,
Схиливши голову й заклавши руки,
Спасення жде від власних воротів.

Не лиш поет він, є він ще й пророком,
Віщує долю залу всім Русинам,
А сам сидить, марнує рік за роком,
І мук, пеклі не поборе сам.

Не лиш пророк, і лицар він чудесний,
Що розбиває всіх на пух і прах,
У нього сине затрошений словесний,
Він лицар на словах лиш, на словах.

Не тільки лицар, він Мойсей в пустині,
Що радить всім, як жити з роботи,
А сам в матні з слаби рабуніни
Сидить, не зміє виходу найти.

Він жде, щоб другі мучились за нього,
Він жде, щоб другі гинули в борбі,
Він жде на ждану від недруга свого,
Сам лютий порог другим і собі!

Поете, словом не додаш охоти,
Вже нарід тонить ся в потоні слів;
Сто кланче гримко нарід до роботи,
А лиш один за ту роботу сів.

В нас доки кождий буде новелитель,
А сам не стане з ляхом до борби,
Не вбавить Русин хоч який спаситель,
Ми як були, так лишились — раби!...

Оп.

K+M+B.

Легенда.

Ніжковий Ладислав Сиротенко.

—о—

Хоч пастирі прийшли до вельємського вертепу з піснями і з музикою, хоч кождий ще жав, то приїде в дарунку Ісусови, — не рад був Іосиф тим гостям.

Здорожений старець потребував спочинку. Від тільки голосів тріщало єму в ушах. Убогий був вертеп, але чистотиний; а пастирі надостали підлогу, наробили неладу і ще треба було пильнувати, щоби котрий чого не стягнув, хоч що правда, нічого там не було, бо навіть малий Ісус не мав цілої пеленки.

Але що старець був злий з утоми, то і сюди бачив саме лиш зло. На пастирів позирів перадо, снував ся коло жолоба та воркотів:

— Не міг один з другим до завтра зачекати. Дитинка спала би і я би виспав ся. По ночі волочать ся, пройдисьвіти!...

Малий Ісус не квилить, але усміхає ся і рученята простягає, такий гарний як мальований а лагідний як ягнятко. А Пречистій Матері у серцю так тепло, що рада би цілий світ скликати і радість та гордість своєю показати.

Положила Марія одинчика в колін на пахуче сіно і підійшла до Іосифа, що стояв з боку. Взяла його ніжкою дівочою рукою за бороду і просить:

— Мій Іосифе, не гнівай ся; адже то вони прийшли з колядою до сина мого, котрий почав ся з Духа святаго.

Але святий Іосиф відворкнув:

— О! гарні мені колядники, самі пастухи! Коли має бути царем світа цілого, то царі повинні цареві дари принести.

Ісус Христос все те чув і все розумів. Думає собі так:

— Милійша мені радість простого серця, ніж багатий дарунок. А в величчю Божій кожде щире серце заміняє ся в дорогий камінь. Стада свої покинули, сну свого не жадували, а прибігли мене повитати. Але треба і старенькому зробити утіху: спроваджу царів з царськими дарами, щоби мені поклон дали...

І завітала над вельємським вертепом звізда. А ніхто від сотворення світа не бачив такої звізди, ані чоловік жаден ані нарід жаден. Ніхто також по кінці світа такої вже не побачить. А тепер оглядали єї люди по цілій землі, від виходу аж до виходу сонця.

Гарна єсть ранна віршиця, бо в промінях єї переливають ся блески сафірів, рубінів і брилантив; світло єї чисте як та вода жива, а спокій в душу людську впливає, мов сон, — але звізда вельємська ще була гарнійша.

Оглядали єї всі по цілій землі, але тільки люди чистого серця чудом бачили, що блеск єї віщує. А люди злого серця чули неспокій і страх; бояли ся остатнього суду Господнього.

Чистого серця були три царі з далекої країни, поза мурами і горами, де в зимі земля біла від снігу, а в літі золота від колосків, а вино і цитрина там не дозрівають.

Один з них, що звав ся Каспар, взяв золота, другий Мельхіор — мирру, а третій, Валтазар — кадило і пішли в дорогу до вельємського вертепу.

Зараз на перших розстайних дорогах всі три відбали ся. Дали собі поклон глубокий і йшли далі разом, а один другого о нічо не питає, бо всі дивили ся в ясну звізду на небі — і все бачили і все розуміли.

Тяжкі були золоті і шовкові шати царів і тяжкі золоті корони на головах. А до того ще тяжкий вік на плечах згорблених, бо волосє їх біле, як лісне прядиво, і білі брови як корчі над очима, і білі бороди, по поясе довгі. Але скоренько йдуть три старці, бо їх ясність звізди тягне до себе як туга серця, як щастє найбільше.

Деколи котрийсь з них пристане, похилить плечі випростує і знову бороду наперед виставить, налицею по землі стукне — тай іде й іде...

Аж дійшли так до широкого Дунаю і просять людей, аби їх на лодях перевезли.

Зійшли ся люди з багатого сіл, бо хотять бачити невиданих подорожників... Товвою окружали трьох достойників, а найстарший господар став питати:

— А з далека, батечки, ідете?

— З далека — каже Каспар — каменем там не докинути і в один день найскорший кінь не добігне. А країна наша не богата, бо воздух там м'розний, а землі потребує багато людського поту, аби зерно родило. Частійше почувте там плач, ніж весіле. Але за то люди, що зросли в праці і смутку, такі кріпкі як північний вітер, а здоріві як ранок зимовий;

і правду знають, бо з бідною як з жінокою живуть.

Люди головами махають, бо про такий край ще ніхто їм не казав нічого.

— А куди ви, батечки? — питають ся далі.

— До Вельєму, де цар світа в убожестві народив ся; ідемо поклон єму віддати і дари жертвувати.

— Цар світа народив ся в убожестві? — повторяє збіговище людей і дивує ся.

— А не бачите — питає ся Мельхіор — звізди, що на небі світить яснійше як сонце?.. Она нам звістила.

— Та бачимо, бачимо, але чи то нам простим зрозуміти, а ніхто нам не міг сказати, що се. У нас всі думають, що буде кінець світа.

— То ходіть з нами... — запрошує Валтазар.

Люди голови похилили, один на другого ззирає ся.

— Де нам, бідакам, в такий світ пускати ся — каже за всіх найстарший господар. — Ні їсти ні пити нам би не стало і ми померли би в дорозі. Але коли ви, старенькі, дійдете до царя світа, то поздоровте єго і від нас, що і ми у нас над Дунаєм, в простоті своїй, ждемо на прихід царства єго. А коли ласка ваша, занесіть і від нас ті дари, котрі з щирим серцем складаємо дитинці.

І стали люди вносити, що хто в хаті найшов: повісма товкого льну і сира і масла, плесканки і образки і яйця. Одна дівчина, що не мала нічого в скрині, взяла коралі з шиї і від коралів гарнійша, віддала остатне своє багатство для Христа.

Поблагословив єї Каспар, поблагословив Мельхіор і Валтазар, а дівчина була як кров і молоко.

Але царі не могли забрати всіх дарів, отже їм люди знад Дунаю дали віз драбинястий і пару коней. А віз наповнив ся багатством високо, як би сіном, і навіть старці не могли приїхати, аби часом в дорозі відпочити.

Пішли три царі і без пригоди прибули до вельємського вертепу.

Як пташки радіють сходови сонця, так урадував ся тесля Іосиф, коли побачив велич царську. А малий Ісус тішив ся з радости опікуна єго.

Тішив ся також Ісус з дарів царських, бо бачив, що давали їх зі щирого серця. А коли єго очі побачили дари людей простих, зложених як сіно високо на пові, сильно забило маленьке серденько і дрібні рученята з утіхи заплескали, личко почало сьміяти ся, а в чорних оченятах дві сльози, як дві зірки, засьвітнали.

Простягнув руки і обняв ними білі голови стареньких царів і тулив їх до згрібної сорочки убожества єго. І благословив їх і сьміяв ся і плакав і щастя...

Бо в маленькій головці яснійша єму жвава думка радісна.

— То мої слуги найліпші. В золоті і багрянці ходять, а серце їх не горде і ласкаве. Духом божим поділялися з товною людей простих і послуги їм не відмовили і стали слугами убожества. Нема в їх серцю ані п горди ані зависти. Їх рука не витисне сльози з ока ближнього єго, а душі їх отверті для брата як предічна милосердність для людського роду.

І знову простягнув Ісус рученята і пригортав до себе дорогих гостей і не міг натішити ся радістю своєю.

— Коли новий закон буду установляти, то на вічну пам'ятку сєй день радості назначу. Брєй мої будуть рік в рік роздавати білу крейду. А хто крейду в руки свої возьме і імена тих слуг моїх найліпших на дверех дому свого напише, той зі мною помирить ся.

Від єго порога убогий не відійде убогим, а замучений — смутним. Хто буде потребувати одежі, дасть єму одежу, хто хліба — хліба, хто духа єго і духа єму дасть.

А серце єго не буде чванити ся перед братом ані з достатків ані з чесноти ані з ро-

ми від о. д-ра Григорія Литвиновича із Станіславона таке спростоване: „Лож есть, яко би я „мав кинути неодну негідну клевету на станіславських священиків народовців;“ правда але, що я в прихильний спосіб всегда боронюсь против підлих напастей підлих людей, хотай би ними були навет священики народовці. Лож есть і підла клевета, яко би я „на силу вмовляв атеїзм в 7-літню релігійних родичів дитину“ і яко би тая „7-літня дитина не уйшла кацарської злоби, виміреної властиво против теперішнього катихита учительської семинарії в Станіславові а довершеної актом нечуваної підлоти.“ Правда есть, що ученик І. класи школи народної ім. Міцкевича сам мене, коли я говорив о чудах Христа, запитав „чи то правда, що чуда суть байки“, а не запитане мое, звідки ти тоє, синку, довідав ся, відповів, що его директор, ученик учат. семинарії, котрої катихитом состоить о. Ів. Порайко, так ему говорив. І чи можна то назвати актом нечуваної підлоти, що я сказав тільки родичам того ученика, що би того директора, если то все, що їх син в школі сказав, есть правда, відправили; а тоє може потвердити отець 7 літної дитини Іоан Данкевич, властитель друкарні в Станіславові. Лож ссть, яко би жалоба мною на о. Івана Порайку внесена звучала „на напад“; правдою есть, що я жалував ся на о. Івана Порайку, що він, як тоє свідки протоколирно потвердили, шукає собі напасти до моєї особи і то вже по другий раз в домі Божім без найменшої причини. Лож есть, яко би я мав бути недужим і яко би стан здоровля мого „мав послідними днями так погіршити ся, що в довірочних кругах порушено навіть гадку довгого урльону зі Львова назад до Станіславова.“ Правдою есть, що я Богу хвала тішусь совершенним здоровем і тільки зі взгляду на мого Владика Благодітели резигнував я сам добровільно з на даної мені посади професора суплента історії церковної на всеучилищі львівськ. Станіславів 4. листопада 1895. Др. Григорій Литвинович, катихит народних шкіл“.

З сего спростованя всіх Руснів може тішити уступ, де каже ся, що о. Грег. Литвинович резигнував з посади суплента історії церковної на львівськ. університеті. Справа „богохульним“ школярем була така маловажна, що лише партійна ненависть могла з неї укувати оруже против о. Порайка. По протоколі з родичами дитини в дирекції школи сам о. др. Литвинович побачив, що за далеко загнав ся і перепросив інструктора. Сей факт „богохульства дитини“ був предметом проповіді в костелі — таку бучу звели з того москові.н. В *Галичаній* була о тім допись, повна клевет — хто єї писав? — Там було сказано, що о. Порайко не нападав д-ра Литвиновича. Добре! Коли так, то чому др. Литвинович заскаржив о. Порайка перед єпископом? А що заскаржив, на се є свідки: сам преосв. єпископ і крилошани: Фацієвич, Литвинович, Ткачунік і Гробельський. Закид против о. Порайка був такий, що коли би він був правдивий, то о. Порайко стратив би уряд, право до функцій і був би екскомунікований. Тамчасом слідство вказало, що жалоба о. д-ра Литвиновича була простою несовістною видумкою. Отсе наш уваги до спростованя о. д-ра Литвиновича.

Справлюванє риб. Товариство охорони звірят у Львові звертає увагу на варварський спосіб адираня луски з риб живих. Товариство пригадує, що риби мучені в який-небудь спосіб стають ся для нас правдивою отруєю і причиною всяких недуг. Не лише з огляду на людяність, але й на здоров'є, треба риби як найскорше забивати, а то через пробіте стонпа хребетного або через відокромленє вго від мозку, коли перетнемо его острым ножом пова дихавками. Відтак щоби легше здійснити луску, треба замочити рибу на 2—5 секунд в кипятку.

Курєнє тютюну в кухні. Коли взяти тонко порізані платки сирій волонни і перекурити їх димом з тютюну, то нес того мяса не рушать; а коли завинути таке мясо в хліб і підступно дати псови з'їсти, то нес згине. Курєнь телятини задимленою тютюном і спеченою забиває пурів без шпаци. Зварена волонна, задимлена тютюно:

руйнує жолудок. Чим більше котре мясо зварене, тим менше приймає дим з тютюну в себе. Так само в студене мясо дим не входить, хоч то залежить також від того, який тютюн курять ся та чи свіжий чи вже зсохлий; дим зі свіжого тютюну більше шкодить мясу. Найшкідливіші суть останки з цигар, з папіросів та коротких любок. Нікотина исує також муку і всякий инший материял кухонний. З того виходить, що не треба позволяти курити тютюн в кухні тай при столі за їдою також не добре курити; страви псують ся.

Замісць новорічних карт зложили в нашій редакції для бідних руских учеників пп.: проф. Др. Стоцкий 1 зр., проф. Єр. Пігуляк 1 зр., прок. Михальский 50 кр., інсп. Попович 50 кр., управ. ґрунт. кннг Ом. Манастирський 50 кр., авск. Семак 50 кр. Дальші датки приймаємо з подякою.

Добрий спосіб. Журив ся панотець К. своїм сином правником; свята ідуть, а він уже цілий місяць не пише і не знати, чи здоров, чи приїде на свята чи ні. На три листи не відписав. Отже посилав батько до сина ще один лист. Пише: „Дорогий Влодку! Чи приїдеш на свята до дому, чи ні? Здає ся мені, охоти маєш. Не знаю, чи ти здоров, і се мене непокоїть. Посилаю тобі разом з сим письмом 20 ар. на свята“. Післав панотець лист і жде. На другий день вечером приходить телеграма від сина: „Я здоров, гроший в листі не було, пришліть“. Ага, каже панотець до жінки, слава я его! — Хіба ти ему гроший не післав? — питає ся мати Володка. — А певно, що ні — каже панотець — инакше не відписав би і за місяць; я вже его знаю... Ну, та треба ему тепер післати...

Знаменитий господар: Я цілком не розумію, як можна нарікати на дорожню мяса. У мене челяди разом зі мною тринайцятєро, а таки на нас щодня більше мяса не виходить, як півтора фунта. Моя жінка не любить мяса, девятєро дітей не дістає мяса а дві слуги не потребують мяса — а для мене півтора фунта вистарчає.

Мудрий тато. Син: Скажіть мені, тату, звідки гастрономи знають наперед, що буде затьміне сонця? — Тато: Ой, ти, дурний хлопче! Адже то все в календарях стоїть. Ти мислиш, що гастрономи календарів не читають?

Послушний жених. Суджена (на кілька днів перед весілем): Коли ми поберемо ся, то ти мусиш перестати курити. Жених: Добре. Суджена: І пати покинеш. Жених: Добре, і то покину. Суджена: І до казина не будеш ходити. Жених: Нехай і так буде. Суджена: Може ти ще що знаєш, що ти з власної волі міг би покинути? Жених: О, знаю! — Суджена: Що на приклад? — Жених: (ханаючи за камелюх): Покину ще й думку женити ся. Мое поважанє!

Мале віно. Донька: Що ви мені, тату, даєте, коли я вийду замуж? — Тато: Мое повволенє, доню.

ТЕЛЕГРАМИ „БУКОВИНИ“

з дня 3. счня 1896 р.

Мірцштеґ. Приїхав тут цісар Франц Йосиф з архієпископом Франц-Сальватором, князем Тоскана та иншими гістьми на лови.

Царгород. Порта згодила ся на інтервенцію держав в справі втихомирення ворохобини...

Лондон. В полудневій Африці в Транс-

валю, республіці багатій в золото, вибухла ворохобня. Єсть то бунт чужинців проти республіки, початий мабуть заходами політиків капляндських в інтересі Англії. Остатні відомости такі, що між повстанцями а горожанами Трансвалю прийшло до еровавих стріч.

Вже вийшов

ілюстрований буковинський православний

КАЛЕНДАР

на рік переступний

1896

Ціна 50 кр.

(З пересилкою 55 кр.)

Зміст.

Календар історичний. — Календар астрономічний. — Календар церковний. — Свята рускі і римскі. (червоно друковані), схід і захід сонця, відміни місяця, погода. — Календар жидівський. — Поминальний календар славних Русинів. — Дім цісарський.

II.

Наші гроші і важніші заграничні. — Міри і ваги (нові і старі). — Телеґрафічні приписи. — Почтові приписи. — Приписи желізничі. — Скалі стемплові. — Налєжитість від виписів гіпотечних. — Плян їзди на желізницях.

III.

Для науки і забави.

Головосіки сьв. Івана Хрестителя. (З лірника Ю. Федьковича з новим портретом поета). — О. Єрофтей Федорович. (Житєпись з портретом). — Нова устава о хованю худоби. (Популярна наука). — Як закладати крамниці? (Популярна наука). Розмова Читальника з Іваном Байдушним. — Про катастер рунтовий. — Що людей еднає? (Повістка Д. М.) — Правда. (Повістка Є. Я.) дещо з господарства. — Ілюстрації.

IV.

Шематизм буковинський.

V.

Оповідєня.

Замовленя приймає

„Руска Бєсїда і Редакция Буковини“.

ПРАВДА,

Вістник політики, науки і письменства

виходить не

З НОВИМ РОКОМ 1896

— раз в тиждень кожної пятниці — в обемі одного аркуша.

Ціна в Австрії річно: 4 р., піврічно 2 р., чвертьрічно 1 р. за границею (задня значних коштів пересилки) річно 8 рубл., піврічно 4 рубл.

Ціни збіжжя і других продуктів.

Дня (19.) 31. грудня 1895.

Львів, Чернівці

Пшениця . . . від	7.40	до	7.30	від	7.20	до	7.30
Жито	6.40	"	6.40	"	6.—	"	6.10
Ячмінь	5.20	"	6.—	"	5.50	"	5.75
Овес	5.—	"	5.30	"	4.80	"	5.—
Ріпак	8.25	"	8.75	"	8.75	"	8.75
Горох	5.—	"	8.—	"	7.50	"	6.—
Вика	5.—	"	5.50	"	—	"	—
Льнянка	—	"	—	"	—	"	—
Біб	—	"	—	"	—	"	—
Бобик	4.25	"	4.75	"	4.90	"	—
Конюшина черв.	30.—	"	35.—	"	—	"	—
Конюшина біла	30.—	"	60.—	"	43.—	"	50.—
Конюш. шведск.	30.—	"	38.—	"	—	"	30.—
Кмин	—	"	—	"	—	"	—
Апш	—	"	—	"	—	"	—
Кукуруза . . .	5.—	"	5.50	"	4.55	"	4.65
Хміль 30.— до 50.— злр.	за мішко у Львові і оковта за 10.000 літрів 14.—15.—						

„ДНІСТЕР“

товариство взаємних обезпечень
у Львові,
улиця Валова ч. 11,засноване на підставі концесії ц.
к. міністерства справ внутрішніх
з дня 9. грудня 1891 р. ч. 22751,
розпочало свою діяльність дня 15.
п. ст. вересня 1892 р.„Дністер“, опертий на засаді взаємності своїх чле-
нів, обезпечує всяке майно движиме і недвижиме про-
тив шкідливих впливів найприступливішими умовами
і починає можливі найвищі премії.Всякі шкоди ліквідують ся і ви-
плачують ся сейчас по пожезі.Зголошення о ухваленні агенції в місцевостях, де нема
агенції „Дністра“, приймають ся.

Котвиця

Liniment. Capsici comp.

з антики Ріхтера в Празі,
загально признаний знаменитий усмирю-
ючий лік на втирані: по ціні 40 кр. 70
кр. і 1 зр.; можна купити у всіх аптеках.
Просимо жадати сей загально улюблений
домашній лік просто під назвою

Ріхтера Liniment з котвицею

і приймає з остерожністю лише флаш-
ки зі знаменитим оговоркою „Котвиця“.
бо лише ті правдиві.

Антика Ріхтера

під золотим львом у Празі.

ВСІХ НАУК ЛІКАРСЬКИХ

Др. Едмунд Кароль Фухс

смер. секундар ц. к. публичного шпиталю у Від-
ні і оператор на ц. к. університетській клініці
для очей проф. д-ра. Фухса у Відні, осів тут яко

спеціаліст для слабостий очей

УХ і ГОРТАНКИ,

та ординує що дня від 10—12 год. перед полуд-
нем і від 2—4 noon. при ул. паньській, ч. 15.
1—3 Для бідних безвлатно і від 9—10 рано.

Експедиція агенції Л. Герольда в Чернівцях.

тсим маємо честь повідомити вив. передплатників і читателів, що наша часопись

БУКОВИНА

з новим 1896 роком почне виходити ЩОДНЯ крім неділь і свят. Доси, як звісно, появляла
ся наша часопись чотири рази в тиждень з недільним додатком; тепер БЕЗ ПІДВИСШЕННЯ ПЕ-
РЕДПЛАТИ, будуть наші передплатники діставати „БУКОВИНУ“ ЩОДНЯ.Передплата на „БУКОВИНУ“ в 1896 році виносить на цілий рік 10 зр., на пів року 5 зр., на чверть року 2 зр., 50 кр.,
місячно 1 зр.Крім того без ніякої доплати одержать наші читателі в протягу 1896 року яко премію
ТВОРИ Ю. ФЕДЬКОВИЧА,

з котрих перший том станемо зараз друкувати, скоро тільки урядимо власну друкарню, що наступить в лютім 1896 року.

Відтак, умовившись з книгарнею товариства ім. Шевченка у
Львові, подаємо нашим вив. передплатникам нагоду до купки руских
книжок

по значно зниженій ціні.

А іменно о 33 проц. знижаємо ціну на всі книжки (в скобках
подана книгарська ціна):Івана Печуя Лейко: Над чорним морем повість 90 кр., Кай-
дашева сім'я повість 50 кр., Поміж ворогами повість 50 кр.
Вас. Чайченка: Твори том I. 80 кр., т. II. 60 кр., т. III. 80 кр.;
Під хмарним небом — поезії ч. I. 1 зр., Книга казок поезії ч. II.
60 кр., Книга байок 50 кр.

Троф. Зіньківського: Твори ч. I. і II. по 1 зр.

Степ. Руданського: Твори ч. I. 40 кр.

П. Буліна: Хуторна поезія 50 кр.

Дрозда: В гоетих добре, дома ліпше, оповідань 50 кр.

Ник. Усвятинича: Повісті 85 кр.

Ник. Гоголя: Вечерниці 10 кр.

Евг. Гребінки: Чайковський, повість 70 кр.

Б. Т. Подольська: За громаду, хроніка 20 кр.

Г. Данилевського: Збіжжя в Новоросії, повість 1 зр.

М. Школицького: Між народ, повість 20 кр.

Герстекера: Розбішки на ріці Місисіпі 80 кр.

О. Кенана: Сибір т. I. і 2. — 1 зр. 20 кр.

О. Партицького: Історія старинна Галичини 3 зр.

Д-ра Костя Лейко: Німецько-руський словар правни-
чий 3 зр. 50 кр.І. Баштенова: Українство на літературних поглядах в Москов-
щині 50 кр.

Байди: Переклад Одисей т. I. і II. 2 зр. 20 кр.

Два образи олійні: Гуцул і Гуцулка по 50 кр.

Ми подали при книжках книгарську ціну; для передплатників
„Буковини“ они коштують о третину таньше.Відтак передплатники „Буковини“ можуть о 23 проц. дешев-
ше, як в книгарні, закупити собі книжки про історію Руси.

Стефана Качала: Коротка історія Руси 1.00

Михайла Косцюка: Руська історія в життєписах 3 томи 1.00

Історичні монографії т. I. 2.00

Богдан Хмельницький т. I, II, III, IV. 6.40

Гетьм. Ів. Виговського і Юр. Хмельницького 1.60

Гетьмановане Брюховецького 1.25

Гетьмановане Даміана Многогрішного 1.25

Гетьмановане Самійловича 1.25

В. Антоновича і Д. Лєвицького: Історія велик. Книжництва литов. 1.60

Д. Лєвицького: Книжний період до Володимира Мономаха ч. I. 1.60

Книжний період до Даміана Галицького ч. 2. 1.80

Смирнова, Даміновича, Шарановича: Монографії до істор. 1.50

Гал. Руси

Замість 22 зр. 15 зр. ті книжки коштують для передплатни-
ків „Буковини“ лише 16 зр. 50 кр.З замовленнями на ті книжки треба удавати ся до книгарні то-
варства ім. Шевченка у Львові ул. академічна ч. 8., котра буде по-
відомлена, чи купуватиме передплатником нашої газети, чи ні.Крім того маємо в редакції на складі оповідань Т. Галія:
Перші Зорі і оповідань О. Я. Кониського: В день святої
воли, котре продаємо своїм передплатникам о половину дешевше
перше оповідань 15 кр. замість 30 кр., друге 5 зр. замість 10 зр.,
пересилкою о 5 кр. більше.Тим способом подаємо нашим вив. передплатникам користь та-
ку, яких при передплатуванні інших щоденних часописів руских не
мають, не гадаючи вже й про се, що передплата на Буковину най-
дешевша.

робити так а не инакше, аби цілї осягнути. А то у нас кождий по своєму думає, кождий не вислухавши другого, ділає его засуджує, бо страшно у нас роздроблене думок. Все то треба звести до купи, думкам треба дати зосердкувати ся в однім напрямі, і тоді робити. З такої роботи буде хосен. Маєм надію, що сей збір дасть початок до такого скуплення всіх руских сил.

Стоїмо ми, як видко, не добре але можемо стояти добре. Від нас се залежить.

Що діло, до якого дають початок отсі збори дуже великої для Руси ваги, се показує вже наш неомильний термометер, або як схочете барометер. Найліпше підчуває завжди воріг наш, відки ему грозить загибля. „Галичанін“ пише про наради сего збору і про ухвали як про „подпольную роботу“, се найліпше свідощтво для тих зборів. Коби то завжди зважали наші люди на той термометер; не багато-б тоді нагадували ся, а знали-б: що „Галичанін“ обкидає своєю ідеєю, то певно іде в хосен Руси.

Справозданє галицького виділу красового про еміграцію.

—о—

На порученє сойму гал. виділ красний завів ся розслідженєм причин і розмірів еміграції селян до Бразилії і предложив тепер соймови справозданє в переведених розсвідів. Зміст сего справозданя такий:

Виділ красний підносить на виступі, що рух еміграційний в нашім краю, існуючий від кількох десятків літ, розпадає ся на дві категорії, а імено: на рух населеня за зарібком без наміру виселити ся з краю і на властиву еміграцію. Рух зарібковий існує від кількох десятків літ. Край чисто рідинний не може дати населеню достаточного зарібку через цілий рік і тому велика часть населеня кожного повіту шукає зарібку поза своїми оселями: в найближчих містах, сусідніх повітах, а вкінці і за границями краю. Людість на північній границі краю удає ся в великім числі до царства

польского до робіт пільних в літі, а в зимі до фабрик за зарібком; західні повіти доставляють копальним вугля на Шлеску і Мораві численних робітників; населенє підкарпатске удає ся до Угорщини на живна; вкінці селяни покутські ідуть радо на заробітки в долини румунські і ліси молдавські. Менші громади в західних повітах граничних, глядаючи зарібку, заходять до Саксонії і провінцій надренських, де їх до робіт пільних і простих фабричних радо приймають. Сею дорогою, не маючи гадки покидати батьківщини, дістав ся наш селянин і до північної Америки. Сего рода еміграція існує — після гадки виділу красового — в цілїм краю, а виймаю повіти покутських і західних, звідки лиш мале число туди виходить, а числить найбільше прихильників в підгірських і середніх повітах західної части краю. Емігранти по кількох літах вертають до краю, маючи трохи заощадженого гроша, за що купують ґрунти або ссачують довги.

Інакше представляє ся еміграція до Бразилії. Рильнична криза, котра постигла більшу поємність, елементарні нещастя, навіщаючи від многих літ наш край, превелике роздробленє землі серед меншої поємности ґрунтової, більшаючи тигари публичні, а при тім низька платня робітника, як також цілковитий брак сталого зарібку, передовсім в зимі, зложились на се, що положенє населеня сільского, безземельного, инь також кількоморгових господарів, імено в деяких повітах західних, стало ся простого невинносема. На тім мрачнім тлі нужди, що доходить нерас до постійного голоду, позиданія надія поліпшеня долі став ся дошкоро ратушкою, котрої радо ханав ся чоловік в безпідхіднім положеню. Для того то яка-небудь погода, що деє за границями краю єсть ліпші відношення, що не платити ся податку, що дістав ся землю даром або дуже дешево, так легко находить віру навіть у злого і недовірчивого селянина. З кінцем минушого року розійшла ся в краю нашім така вість про „рай бразилійський“ та заворушила дійсно цілі повіти, і відважніши, а властиво більше ризикованні стали продавати ґрунти і вандрувати до Бразилії; много других дожидало лише певніших вістей, щобі піти з ними.

З відповіди виділів повітових, як також з відповідей з президії намістництва, дістав ся виділ красний, що дур бразилійський в більшій або меншій степені ширить ся в повітах: бобрєцькім, брідєцькім, березаньським, чешаньським, каменецькім, кольбушівським, львівським, ланьцутським, перемишлянським, равським, роґатинським, смитинським, тарнопільським, жовківським і хотів Вас за звинувачити — однак час научив мене щось цілком иньшого, — я переконав ся, що се, що ми любовію називали, се було лише простою відданістю, яку я завжди і ще ині до Вас і до Вашої доброї Мати в серці своїм відчуваю. Тому не парікайте на мою невірність, бо я, звертаючи Вам данє мені слово, вступавши лише так, як мій мій привязав і поклавши до Вашої особи кажуць робити. Коли би Ви потребували чимось мій ошкі або помочи, то числіть на мене що на найвірнішого і цілого Вам відданого інтелі.

Кілька днів пізніше дістав Теодор від Мушки таку відповідь: „Я вірю, що серце Ваше могло змінити ся, однак не думайте так само о моїм. Жінщина раз лише вірно може полюбити і нічо на світі вразити її єсть любов не в силі. Я Вам на віки вірною остану ся і ні одного слова жалю або скарги не почувти ніколи з уст моїх. А коли коли серце Ваше серед тяжких борб і бур життя змінене, бо я розбите забачає, затужить за спокійною, безпечною пристанею, тоді занукайте до мого покою, а певно найдете там все те, чого тоді лише будете собі бажати.“

І молодий доктор, сидючи тепер на вишнім етажі, повторив собі ще раз ті поспідні слова Мушки, описав встав і поволі приступив знова до ніжної і зачинив ся як звичайно на противну кімнату. А там вже жінка сиділа напрооти мужа, — они обоє як ті два голубки усїли на однім крилоску, притулившись до себе і щасливі глядали раз у раз свого

скім і волочівським. В повітах бобрєцькім, брідєцькім, львівським, каменецькім, перемишлянським, волочівським і жовківським рух єсть прихильний більші розміри і громадний характер, а иньших виступав лагідно, а навіть лиш спорадично.

Зі справоздань пересвідчив ся також виділ красний, що головною причиною тої еміграції, все однак на тлі висше агаданих причин економічних, єсть агітація, ведена різними способами через агенції спілки переселової, котра ширить найбрехливіші, в рожевих красках Бразилію представляючи вісти о тім краю і щастю, яке там емігрантів дожидає.

Виділ красний пересвідчив ся дальше, що для здержаня еміграції доконче треба справити між народом несправдливий поняти о Бразилії, уділяючи ему правдині відомости, а також заохочувати ся тими, котрі не дали ся здержати, щобі охоронити їх від низьку а усіх сторін. Щобі дійти до сєї цілі, відісе ся виділ красний до виділів повітових з порученєм, щобі на случай потреби інформували комітет товариства св. Рафаїла і підірали відпоручників того-ж комітету в їх чинностях. Відтак звернув ся виділ красний до палати нотаріальної у Львові з просьбою, котру прихильно прийнято, щобі палата нотаріальна поручила нотаріам в повітах, захоплених дуром еміграційним, щобі они при нагоді виготовлювання контрактів продажі ґрунтів звертали увагу на незначайно низьку ціну ґрунтів, де се заходить, як також, щобі старали ся відповідними поясненнями відводити нарід від еміграції.

Виділ красний на підставі вібраних відомостей прийшов до пересвідчення, що наш емігрант лише в державі Парана поселивши ся може числитися на яку таку долю а впротім нема для него в Бразилії виглядів успіху. Селянин наш, коли пукає ся в дорогу до Бразилії сам без інтелігентного провідника, знающего відношення бразилійські і мо у, виставляє ся на неминучу згубу.

Після дат, вібраних виділом красним, еміграція до Бразилії виносилась до кінца 1895 року 10.000 осіб а. е. 0.16 проц. загалу населеня. Єсть се — після гадки виділу красового — число, котре не повинно занепокоити, але мимого того треба в огляду на некорисні умови еміграції до Бразилії, особливо емігранти не дадуть ся поведержати, а зохочувати ся ними як виглядів чисто гуманітарних, щобі не допустити до обрабаваня тих бідних людей тут в краю і за його границями. Однак до сєї акції, після гадки виділу красового — покликана сама суспільність а не власти чи то правительственні чи автономичні. Власти можуть як в дорозі

ня: Се все для неї, се все на те, щоб її пізніше віддячитись, щоб її спокій і пену вноготу забезпечити.

А образ посував ся дальше перед очима молодого доктора:

Він пригадає собі докладно, як будучи вже на укінченю студій прийшов одного дня на вечерю до дому, а старі мати запитала его сердечно, неначе справді свого рідного сина: „Чане Теофіл, мій Мушці трачавсь молодий урядник, дуже порядний чоловік — що мені радите робити?“ А Теофіл ні слова не міг промовити, бо серце забилось ему у грудех неначе молотом і паль нікийсь незнасний стиснув его за горло; аж за хвилину сказав він тихим голосом: „Наві поволіть, що я в тій справі а панною Мушкою поговорю.“ Стара жінка притапнула, а за хвилину вийшла до покою Мушкі, бліда, а заплаканими очима. Стара мати зіставила молодих людей самих.

Теофіл приступив до Мушки, взяв її сердечно за руку і вдихаючи ся їй в лице а лице, промовив поволі: „Чи єє правда, панно Мушко, що ви хочете замуж іти?“ За цілу відповідь молоді панночка кинулась а голосним плачем ему на груди, а Теофіл зложив тоді перший поцілуй на кханийм личку і перший раз присягнув собі взаїмно вірну любов. А коли стара мати вийшла до кімнати, усміхнулась лише радісно і сказала весело: „Я знала, панне Теофіл, що ви мені дошку абаламутите“, обняла сердечно обоє суджених і щаслива вже й спокійна о долю своїй одиначки довго описав а сердечній молитві дякувала

Сотворителеви за ту ласку велику а заравом просила й о добру долю для своїх діточок.

Незадовго описав молодий академик дістав диньлом докторський. Він знов ще ині пригадає собі на той вечір щасливий, коли з сидів у своїм студентським покою поруч з своєю Мушкою до пізньої ночі говорив з нею про їх будуче життя, про їх утіхи і приязности, котрі їм позаводять забути на всі труди і невогди, які она до тепер мусіла зносити.

Минуло кілька літ і молодому лікареві почало дуже добре поводитись. Він випровадив ся від старої вдовиці, урядив собі иньше помешканє на головній улиці і почав бувати в перших домах, бо завжди его майже собі розривали, всі горючили до него, вірили сліву и него, неначе в якого шибига. Щасливий Теофіл писав все єще до панни Мушки дуже часто, ділив ся з нею своїм щастєм, своїм поведженєм, однак о своїй ще не споминав, бо все ще вимагав ся, що гроший у него мало, що він не таким ще багатством, не такими звітками будучу свою подругу хоче окружити. А панна Мушка в безграничній довірі до него й дальше позичала над роботою терпеливо ждала, аж доки єї Теофіл не згромадить богато, богато гроша.

Однак Теофіл почав тепер чим раз рідше навідуватись до своєї буншої добродійки, а в листи его до Мушки ставались чим раз кимнішні, чим раз коротші, аж вкінці дістала Мушка такий лист від молодого доктора.

„Ваша любови нема щастя між євругами. Я думав до тепер, що я Вас, панно Мушко, щиро

ро кохаю і хотів Вас за звинувачити — однак час научив мене щось цілком иньшого, — я переконав ся, що се, що ми любовію називали, се було лише простою відданістю, яку я завжди і ще ині до Вас і до Вашої доброї Мати в серці своїм відчуваю. Тому не парікайте на мою невірність, бо я, звертаючи Вам данє мені слово, вступавши лише так, як мій мій привязав і поклавши до Вашої особи кажуць робити. Коли би Ви потребували чимось мій ошкі або помочи, то числіть на мене що на найвірнішого і цілого Вам відданого інтелі.

Кілька днів пізніше дістав Теодор від Мушки таку відповідь: „Я вірю, що серце Ваше могло змінити ся, однак не думайте так само о моїм. Жінщина раз лише вірно може полюбити і нічо на світі вразити її єсть любов не в силі. Я Вам на віки вірною остану ся і ні одного слова жалю або скарги не почувти ніколи з уст моїх. А коли коли серце Ваше серед тяжких борб і бур життя змінене, бо я розбите забачає, затужить за спокійною, безпечною пристанею, тоді занукайте до мого покою, а певно найдете там все те, чого тоді лише будете собі бажати.“

І молодий доктор, сидючи тепер на вишнім етажі, повторив собі ще раз ті поспідні слова Мушки, описав встав і поволі приступив знова до ніжної і зачинив ся як звичайно на противну кімнату. А там вже жінка сиділа напрооти мужа, — они обоє як ті два голубки усїли на однім крилоску, притулившись до себе і щасливі глядали раз у раз свого

превенційний так і репресивний виступити з всею строгістю против всяких надужит, що входить в колізію з існуючими законами, та не заридити без сумніву намістництво, котре займає ся горячо справою еміграції. Сойм — після гадки виділу краєвого — міг би хіба прийти в поміч тим чинникам, котрі підняли би ся своїм опікунчою акцією. Тоді мала би зробити чи то громадка людей доброї волі, як до недавня комітет товариства св. Рафаїла, чи приватне підприємство перевозове, чесно ведене і остаюче під прилюдною контролею.

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 4. січня 1896. р.

Похибки друкарські: В попередніх номерах на 1. сторінці в 2. шпальті, вірш 7 і 8 має читати ся: „вона їде просте під коменду московських агентів платити, платити іменно і головне дати на те і т. д.“ — а на 2. сторінці в шпальті 1. в стрічці 8 має бути „раціоналізм в вірі“, не „націоналізм“.

В справі обходу сотих роковин видання „Енеїди“ (1798 року) полтавський городський голова В. П. Трегубов звернувся до всіх почитателів пам'яті Ів. Котляревського таким з листом: „Вн. П.! Автор широко звістних Віргілієвої „Енеїди“, „Наталки Полтавки“ і „Москаля чернівецького“ Ів. Петрович Котляревський належав до корінних жителів міста Полтави. Тут він родив ся 29. серпня 1768 р., був тут громадянським діячем і тут умер 29. жовтня 1838 р. Місцем его вічного спокою є угод старого замкненого владовища, а пам'ятник на его могилі, хоч піддержуваний, розважує ся задля часу, а тепер направляє ся коштом губернского земства. В історії славянської літератури Котляревський займає одне з перших місць. Котляревський був письменником, що загворив справжнім руско-українським лизком. Перекладоване „Енеїда“ і самостійно уложена „Наталка Полтавка“ мають без сумніву історичне значіння для Руси-України („малоросійського краю“), нісїя его стали ся народними піснями і вплив творів Котляревського відбив ся на дослідуючих представниках української („української“) літератури. Городська управа (міста Полтави), відносячи ся з сампатією і поважанем до пам'яті свого свідорожанина, громадянського діяча і батька руско-української сцени і народної літератури, звернула ся до полтавської

чика по руській головці, що що хвали намагав ся зловити батька за довгий вує і маленькою ручкою добре ним поспілати... А мати то не то що не боронила батька, але ще й помагала — адявалоє — синкови, бо пера нахмала батькову голову до сина, хлопчина ханав скоро батька за вує і неї трон так голоєним вибухали сміхом, що сміх сей відбивав ся аж о уші молодого доктора, що все ще стояв свертний о шибку вікна.

Молодий доктор відвернув ся тепер знов скоро від вікна, потягнув сильно за дзвінок, а коли старий слуга вступив до покою, сказав до него: „Діть мені скоро і замонтуйте фікря...“ А сам звеселився лямку, надагнув нове убрання, човраний волос і готовий до їди ждав нетерпеливо на поворот слуги.

Коли новий зайшов, ежочив доктор скоро и него і подавши адресу сказав: „Лише гони, що він вискочить, — верона на ниво“.

За хвилину він задержав ся перед малим джком, на далекому передмісті. Молодий чоловік завагав ся — але коли в нім освіченим загинула якась постать жіноча, доктор скоро відчинив двері і вступив до покою. Спостинивши голову до землі, він промовив дрозжачим голосом: „Мущко, чи можеш мені простити?“ Молода жінчина кинулась докторови на шию, впритулилась сильно до него, і гласкаючи его по волосю, промовила радісно: „Я знала, Філіку, що ти вернеш до мене, — я ждала терпеливо і без скарги на устах, — і так була б я і до гробу ждала...“

городської думи з проектом: дати почин до здвигнення пам'ятника Ів. П. Котляревському в самім місті Полтаві. Городська дума на засіданню 31. марта 1894 р. ухвалила була одностайно: „старатись у вишого правительства о дозвілі здвигнути пам'ятник Котляревському в м. Полтаві і о дозвілі збирати жертви на сю річ, а на місце для пам'ятника вибрати площу Петровську проти дому губернского земства, котра то площа має перемістити ся в сіввер міський“. На представлене городської управи по мысли тої постанови — п. губернатор полтавський повідомив дня 2. серпня 1895 р. городську управу, що п. міністер внутрішніх діл повідомив 20. липня 1895 р., що нема перешкоди до уділення полтавській городській думі дозволу збирати жертви в границях полтавської губернії на здвигнення в м. Полтаві пам'ятника руско-українському („малоросійському“) поетови Котляревському. Звіщаючи вас, Вн. п., о всім тим маю честь просити покрити, чи не зможете взяти участь и здвигнення пам'ятника незабутньому руско-українському поетови І. П. Котляревському і при своїм заладеню не залишити, прислати до городської управи по зможі під себе жертву.“ Складаки вже починають випливати.

Вість про російського консула у Львові, подана нахи в ч. 163. страшно роздратувала „Галичанів“. Се розуміємо. Але і „Діло“ назвало її „благодійною денунціяцією“, і то вимірною критикою пос. Романчука. Сего знов не розуміємо. Просимо всіх чесних читачів „Буковини“ перечитати ще раз сю новину, а побачать що слова „Діла“ се проста напасть на „Буковину“. Тота новина зовсім не вимірена против Романчука, бо він прецінь ошаві собі не замовив. Ова мала іменно лиш се на ділі застеречи ся рішучо против того, щоб непокликани до того люди чи то в підозрілий спосіб інтересували ся нами, або вмішували ся до руської політики. Ім до того змст! А що наш дописувачель (також не москвофіл а ширий як слеза народонець) мав рацію, се видно докладно із „Галичанів“. „Ошавія (пос. Романчука) була устроєна під вражієм вождів на першій засіданню львівського сойму“ — ніше виразно „Галичанів“. Після теорії „Діла“ мусїло б уважати ся денунціяцією всяке виступлене против тих, що череступають границі свого діла и вмішують ся до того, що до них не належить, отже пр. і против тих старостів, жандарів, котрі не знають ся надужити. Ма гадаємо, що се лиш ся моєboro в а.

Чому то так? Оповідая нам один високо поважаний чоловік таке: „Приїжджаю я на етацию в Ситині і вхожу до ждальні чи почекальні (Русини на Wartezimmer не мають доброго свого слова). Вхожу в кімнату, а в ній кілька гуртків людей. Сидять собі на крилах та щось півголосом шепчуть. Лиш два якісь панні походжують по самі, регочуть ся та говорять на весь голос по польськи так, що крім них нікого не чути. Думаю собі: „ось тобі і в Ситині лише Польки чути, а в Русинів ані сліду“. Але приїжджаю ся я ніби ненароком коло одної кунки людей, чує: говорять по руски про найвишайші річи подібні, о яких і ті Польки говорили. Чому-ж так шепчуть несміло? Переходжу собі так коло другої кунки кількох сьмашчеників, чує: також говорять по руски, але так якоє, аби їх ніхто не чув. Переходжу попри якісь пані і панночки — також говорять по руски, але також тихо. Що за біда? Лиш двоєх Польків чути, а Русинів ціла хата! І подумав я собі: Чому то так? Адже ніхто не боронить говорити по руски в галос! адже соромити ся рідної мови нема ні потреби ні причини! Розмова не була така невинна, щоб треба було крити ся. Чому-ж яких 20 Русинів в ждальні не було чути, а лише горю вилла голосна бесіда двоєх Польків?“

Є люди, котрих ніде не можна зачислити, хіба до недавня відкритих підкантронів, що найглушійший дотел москвофілів повтаряють з великим вдоволенням, так як-би невідати-що дотенне вираїщили. Ми обідали були і дотримали слова, що своїм читачам будемо подавати вісти не лише з австрійської Руси, але й з України. З України подали ми в 1895 році довнень тільки, як задна руска часопись.

Здасть ся, в тім не лише нема нічого злого, але противно єсть зовсім похвальне змагання познакомлювати австрійських Русинів з життям на Україні і в Росії. В Галичній богато людей через те помиляє ся в оєуді нашого політичного положення, що поза границями свого краю не бачать світа і не хочуть бачити. Говорити Галичанам н. пр. про відносини рускі на Буковині і чути їх питання — то чудовати ся треба, як ті люди мало знають про Буковину, так близький собі край, де Русини за остатніх десятих літ будь-що-будь видвинули ся так на верх, що з ними всі числять ся.

Так ото, коли ми, оскільки то було в нашій силі, подавали оригінальні вісти в Галичнину, в Буковину, в Україну, а в американської Руси і Угорщини за другими часописами (і то не за Ділом, тільки за Народом, Свободою і н.), — нас усе стрічав і стрічав якийсь глухий, насмішуватий ніби докір чи закид чи що иньше: „Буковину“ називають глумливо „органом всеї Руси-України“. Коли-б з таким глузуванням виступав, як і справді виступав, Галичанів, ми мовчали-би, бо шкода час тратити на вбиране ідіотичних дотепів, але коли і народовеке Діло глузує собі з нашого, розумними людьми одобренного і признаного старання, обзнакомлювати читачів з життям всеї Руси-України, — і за москвофілами повтаряє плиткі дотепи про „орган всеї Руси-України“, то ми на таке не маємо досить слів зачудовани і обурени. Невже-ж таке старання заслугує на сміх, на глузування і то з чийої сторони? зі сторони народовців! Сором і ганьба сьміяти ся з чогось подібного, бо з того сміху пробивав ся не що иньше, лише малюване всяких кацапських ідіотизмів.

Трое дітий удушило ся. В Годовиці в львівській повіті пійши Йосиф Козьол з жінкою 25. грудня с. р. до свого тестя в сусідство, а полишила дома трое дітий дрібних, бо найстарше мало 5 літ. Пастуха Козьоли нагнали на село бавити ся, щоб той чого не з'їв. За кілька годин хтось переходив коло замкненої хати, а у-аріши, що зі скалупи в дверех виходив дим, зараз дав знати сусідам. Коли сусіди позбігали ся і відомкнули хату, застала в ній цюю думу і подушені малі діти. Дівчинка 5-літня завинула ся в ковху та влізла під постіль і єї відратували, але на другий день така померла. Друга дитина 3-літня завинула в якісь лахи, влізла під прищок і удушилась. Наймолодше дитя, котре мало три місяці, удушило ся в колисці. Причиною нещастя мали бути сіриньки, котрими найстарша дівчинка запалила якісь лахи, а ті тліючи наробили тільки диму, що всі подушили ся. Справу піддала жандармерія судови.

З жалю по смерти матери отруїла ся в Чернівцях 20-літня дівчина Маря Рокчинська. Зажила раванушеного з сьринків фосфору і кілька днів мучила ся, таким померла.

На засіданню галицького сойму — дня 3. січня 1896 п. Вахнянин поставив інтерпеляцію в справі побити поліцією в Тернополі емігрантів на днях 20. і 21. грудня м. р. та домагав ся від правительства слідства. Виє також, щоб вибрано комісію з 15 членів для розслідування справи еміграції. П. Остапчук інтерпелював в справі поведєня правительства з емігрантами при видачі паспортів. П. Окуневський поставив кілька питань: чому стрийський староста і самі через жандармерію переводили слідство з тими, що брали участь в денунції до Відня.

Нечувана скупість. В Берліні померла одна стара вдова, котру всі мали за дуже бідну, а тимчасом по ній лишило ся маєтку в цінних паперах звиш 350.000 марок. Показало ся, що від 30 літ она не платила від свого маєтку ніякого податку, а що більше, она брала навіть милостиню в одній інституції. Сян єї мабуть не знав нічого про маєток матери. Податковий уряд наложив тепер на спадщину 50.000 марок податку, числячи проценти за 30 літ.

Ціни збіжжя і других продуктів.

Дня (24.) 5. січня 1896.

Львів. Чернівці

Пшениця . . .	від 7.40 до 7.30	від 7.20 до 7.30
Жито . . .	" 6.40 " 6.40	" 6.— " 6.10
Ячмінь . . .	" 5.20 " 6.—	" 5.50 " 5.75
Овес . . .	" 5.— " 5.30	" 4.80 " 5.—
Ріпак . . .	" 8.25 " 8.75	" 8.75 " 8.75
Горох . . .	" 5.— " 8.—	" 7.50 " 6.—
Вика . . .	" 5.— " 5.50	" — " —
Льнянка . . .	" — " —	" — " —
Біб . . .	" — " —	" — " —
Бобик . . .	" 4.25 " 4.75	" 4.90 " —
Конюшина черв.	" 30.— " 35.—	" — " —
Конюшина біла	" 30.— " 60.—	" 43.— " 50.—
Конюш. шведск.	" 30.— " 38.—	" — " 30.—
Кмин . . .	" — " —	" — " —
Аниж . . .	" — " —	" — " —
Кукуруза . . .	" 5.— " 5.50	" 4.55 " 4.65
Хміль 30.— до 50.— злр.	ва кильо у Львов і оковта за 10,000 літрів 14.—15.—	

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень
у Львові,
улиця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесії ц.
к. міністерства справ внутрішніх
з дня 9. грудня 1891 р. ч. 22751,
розпочало свою діяльність дня 15.
н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, опертий на засади взаїмности своїх чле-
нів, обезпечує всяке майно движиме і недвижиме про-
тив шкідливих впливів і непристудних усвідомлює
і почесно може найкращі премії.

Всякі шкоди ліквідують ся і ви-
плачують ся сейчас по пожарі.

Зголошення о укладенні агенції в місцевостях, де нема
агентів „Дністра“, приймають ся.

Котвиця

Liniment. Capsici comp.

з антики Ріхтера в Празі,
загально признаний знаменитий усмирю-
ючий лік на втиранє: по ціні 40 кр., 70
кр. і 1 зр.; можна купити у всіх антиках.
Просимо жадати сей загально улюблений
домашній лік просто під назвою

Ріхтера Liniment з котвицею

і приймати з осторожністю лише флаш-
ки зі знаменитим оговоренням „Котвиця“,
бо лише ті правдиві.

Антика Ріхтера
під золотим ланом у Празі.

ВСІХ НАУК ЛІКАРСКИХ

Др. Едмунд Кароль Фухс

емер. секундар н. к. публичного шпиталю у Від-
ни і оператор на н. к. університетській клініці
для очей проф. д-ра. Фухса у Відні, осів тут яко

спеціаліст для слабостий очей

УХ і ГОРТАНКИ,

та ординує що дня від 10—12 год. перед полуд-
нем і від 2—4 попол. при ул. паньській, ч. 29
1—3 Для бідних безплатно від 9—10 рано.
Ексцеленція авоєв Л. Горюнда в Чернівцях.

тсєм маємо честь повідомити вив. передплатників і читателів, що наша часопись

БУКОВИНА

з новим 1896 роком почне виходити ЩОДНЯ крім неділь і свят. Доси, як звісно, появляла
ся наша часопись чотири рази в тиждень з недільним додатком; тепер БЕЗ ПІДВИСШЕННЯ ПЕ-
РЕДПЛАТИ, будуть наші передплатники діставати „Б У К О В И Н У“ ЩОДНЯ.

Передплата на „БУКОВИНУ“ в 1896 році виносить на цілий рік 10 зр., на п'яť року 5 зр., на чверть року 2 зр., 50 кр.,
місячно 1 зр.

Крім того без ніякої доплати одержать наші читателі в протягу 1896 року яко премію
ТВОРИ Ю. ФЕДЬКОВИЧА,

з котрих перший том станемо зараз друкувати, скоро тільки урядимо власну друкарню, що наступить в лютім 1896 року.

Відтак, умовившись з книгарнею товариства ім. Шевченка у
Львові, подаємо нашим вив. передплатникам нагоду до купна руских
книжок

по значно зниженій ціні.

А іменно о 33 проц. знижаємо ціну на сі книжки (в скобках
подана книгарська ціна):

Івана Нечуя Левицького: Над чорним морем повість 90 кр., Кай-
дашева сім'я повість 50 кр., Поміж ворогами повість 50 кр.

Вас. Чайченка: Твори том I. 80 кр., т. II. 60 кр., т. III. 80 кр.;
Під хмарним небом — поезії ч. I. 1 зр., Книга казок поезії ч. II.

60 кр., Книга байок 50 кр.

Троф. Зінківського: Твори ч. I. і II. по 1 зр.

Степ. Руданського: Твори ч. I. 40 кр.

П. Куліша: Хуторна поезія 50 кр.

Дрозда: В гостях добре, дома краще, оповідань 50 кр.

Ник. Устимовича: Повісті 85 кр.

Ник. Гоголя: Вечерниці 10 кр.

Евг. Гребінки: Чайковський, повість 70 кр.

Б. Т. Подольська: За громаду, хроніка 20 кр.

Г. Данилевського: Збігні з Новоросії, повість 1 зр.

М. Шкодіченка: Між народ, повість 20 кр.

Іерстекера: Розбишаки на ріці Місісіпі 80 кр.

О. Кемана: Сибір т. 1. і 2. — 1 зр. 20 кр.

О. Партицького: Історія старинна Галичини 3 зр.

Д-ра Костя Левицького: Німецько-руський словар правни-

чий 3 зр. 50 кр.

І. Башинського: Українство на літературних повах з Москви-

щиною 50 кр.

Байди: Переклад Одисей т. I. і II. 2 зр. 20 кр.

Два образи олійні: Гуцул і Гуцулка по 50 кр.

Ми подали при книжках книгарську ціну; для передплатників
„Буковини“ они коштують о третину таньше.

Відтак передплатники „Буковини“ можуть о 23 проц. дешев-
ше, як в книгарні, закупити собі книжки про Історію Руси.

Стефана Качали: Коротка історія Руси 1.00

Микола Костомарова: Руска історія в життєписах 3 томи 1.00

Історичні монографії т. I. 2.00

Богдан Хмельницький т. I, II, III, IV. 6.40

Гетьм. Ів. Виговського і Юр. Хмельницького 1.60

Гетьмановане Брюховецького 1.25

Гетьмановане Даміана Многогрішного 1.25

Гетьмановане Самійловича 1.25

В. Антоновича і Д. Лєваського: Історія велик. Книжества литов. 1.60

Д. Лєваського: Книжний період до Володимирі Мономаха ч. I. 1.60

Книжний період до Данила Галицького ч. 2. 1.80

Смирнова, Дашкевича, Шаровича: Монографії до істор.

Гал. Руси 1.50

Замість 22 зр. 15 кр. ті книжки коштують для передплатни-
ків „Буковини“ лише 16 зр. 50 кр.

З замовленнями на ті книжки треба удавати ся до книгарні то-
варства ім. Шевченка у Львові ул. академічна ч. 8., котра буде по-
відомлена, чи купуючий єсть передплатником нашої газети, чи ні.

Крім того маємо в редакції на складі оповідань Т. Гайла:
Перші Зорі і оповідань О. Я. Кониського: В день святоті
в олі, котре продаємо своїм передплатникам о половинну дешевше
перше оповідань 15 кр. замість 30 кр., друге 5 кр. замість 10 кр.,
пересилкою о 5 кр. більше.

Тим способом подаємо нашим вив. передплатникам користи та-
кі, яких при передплачуванню інших щоденних часописей руских не
мають, не гадаючи вже й про се, що передплата на Буковину най-
дешевша.

ПЕРЕДАТА

за „Буковини разом з
шматком додату „Неділя“
випуск:
за цілий рік ар. — 4 р.
за чверть року — 50
квартально — 85
для заграниччя рублів або
24 фран.

Посилати до по 6 кр.
з бачити газету „Горизонт“ в
Чернівцях, у редакції ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:

у вісторок, четвер, суботу
і неділю.

Редакция і Адміністрация
„Буковини“ находить ся в
Чернівцях (ул. Петровича
ч. 2), куда всі дописи адре-
сувати належить. — Бюро
редакції отворене щодня
від 8. рано до 8. вечером

По отвенню галицкого сойму.

В поелім часі зійшли ся з собою що-до часу ри доволі важні події нашого народно життя: декларація руских рймових послів на першій засіданню нововибраного галицкого сойму, декларація москвофілів в редодень отворення сего сойму в „Галичанин“ та ухвалення нової зревідованої програми рускої радикальної артії.

Декларация руских послів.

Декларация руских послів стає рішучо на спозицію головного руского передвиборного комітету. Она зазначає заяву рішучої волі корони й апостольської столиці щоб Русини osiąгнули повне рівноуприєне; далше зазначає, що се рівноуприєне лежить в добре зрозумілім інтересі та самої держави як і краю, одікож висказує з галицьким жалем але енічними словами й се, що ані органи правительственні, ані т. зв. крайвий кошет центральний (польский) яко репрезентант /дохеперішної більшости сімвої, при послідних виборах до галойму не поступали в мисель так рішучо кілька рази виявленої волі корони і апостольської столиці.

Декларация руских послів не могла поминути і черенці польского центрального комітету. Комітет сей вже ставленем кандидатів в чисто руских повітах, і то навіть против чисто-народних кандидатів (тегерішний посол сов. Заячківський переїшов з трудом против кандидата польского центр. комітету), виявив волю впливати при виборах на некористь Русинів, а який вплив мусів в тежерішних обставинах потягнути за собою тяжку пресю та нелегальности з одної, а огірчене га розворушене страстий з другої сторони. Такий вплив кинув тінь на руский зловий комітет виборчий і ослабив її діяльність. Льволяне, щиро угодове становище руского головного комітету зрозуміли многи Русини яко піддане его волі польского центр. комітету, а наслідком сего деякі рускі кандидати перенали голосами самих Русинів. Що-до органів правительственних, то й при найдалше дучім увзглядненню сего, що органи ті майже без виньки є польські що-до народности функціонерів, все та-же треба сказати, що органи ті посунали пресію, нелегальности, а на жаль і деморалізацію до дуже далеких границь. При первішних виборів будуть

рускі послы мали нагоду подрібно, на основі актів, піднести дотичні події з виборів, а коли-б голос їх не приніс успіху, будуть мусіли глядати иньшої успішнішої дороги.

Розуміє ся, рускі послы стають в своїй декларації на становищу загальнім і в далекі від сего, щоб одобрювати які-небудь іде-небудь некоректности й нелегальности, але-ж неприяне становище особливо польского центр. комітету при послідних виборах мусять уважати вже яко прямо звернене против найвисших інтенцій корони і напятиувати. Вплив правительства на вибори повинен бути моральний, а вже не повинен ніколи звертатись против тих, що так супротив інтересів держави як і краю станути на становищу щиро-льволянім і угодівім. Иньше й найліпші інтенції принесуть замість користи й супокою — огірчене, роздор та ворохобню. І се власне показалося на послідних виборах.

На жаль становище, що его в часі послідних виборів зайняли деякі Русини, а то т. зв. консолідація з явними негаторами держави й народности, може до якоїсь міри оправдувати наших противників. Зазначив се не хто, а сам п. Романчук, в т. 1-ій своєї звісної інтерпеляції. Оклик: ані одного москвофіла — не найшов послуху у всіх Русинів, а поки сей оклик не стане ся у нас загальним, щиро-відчутим, поти годі нам виступити рішучо з покликом другим: Рускі округи для Русинів! Однодушна декларация руских послів дає основу для переведення правдивої консолідації всіх тих, що хотять щиро стояти на чисто-народній основі. Та таку консолідацію не переведуть ні правительство, ні Поляки, хіба противно! — таку консолідацію може перевести лише сама суспільність. Справедливість каже признати, що при послідних виборах правительство таки рішучо огляднійше відносило ся до чисто-народних кандидатів без ріжниць фракцій, як до москвофілів і їх союзників.

Радикальний посол др. Окуневський додав до спільної декларації від других послів ще кілька слів від себе і своїх двох „радикальних“ товаришів. На сю додаткову декларацию п. Окуневського можна-б згодити ся, бо й він стоїть на чисто-народнім становищу, та не можна згодитись без одного застереження. П. Окуневський застеріг ся против ділення Русинів на „програмових“, то значить

вибраних на основі уговоної програми головного руского комітету, а „не-програмових“, застеріг ся також против „накидування“ Русинам програм та взагалі против вмішування правительства й Поляків в „культурні“ справи Русинів. Отже — 1) програми головному рускому виборчому комітету ніхто не накинув! — програму сю проголосив свого часу в соймі добровільно п. Романчук, а прийняв її добровільно руский головний комітет; 2) чи агітації платних агентів — се також „культурна“ справа Русинів?! і чи може правительство відноситись рівнодушно до ноторичних негаторів держави? чи може приєднає їх, хотьби й соткою мандатів?

„Послідний поклін заходою“...

Зовсім відмінну, як рускі послы, декларацию проголосили москвофіли в редодень отворення сойму в „Галичанин“ п. з. „Послідний поклін заходу“. Отсей послідний поклін заходою — се звісна депутация! Декларацию сю зановів свого часу Дудикевич яко „муж довірія“ на ославленім всенароднім з'їзді перед висланем депутатії; зановів і Мончаловський, благословлячи депутацию на двірці залізничі на дорогу! Декларация ся, се пряма консеквенция криків: „Хіба ще йно цїсар нам помогти може“, — а тепер, не вижидуючи навіть остаточних успіхів депутатії, „Галичанин“ згорі запевняє: „Отже ми внослідне поклонили ся заходу“!... Міг так „Галичанин“ написати й без депутатії, адже ще 1865-го р. по битві під Садовою в статі п. з. „Погляд в будучность“ висказали москвофіли таку саму заяву. Чи справді треба було тут аж депутатії? і чи могла хочби й найцрихильнійша відповідь Монарха приєднати москвофілів?

Ми ось-що відповімо москвофілам. Депутация — се був справді послідний поклін, але не „заходу“, а — дасть Бог — москвофільській агентурі та пропагованій нею політиці негачії та рознуки. Ми Русини маємо нині вже в Австрії де-що до страчення і маємо конституцію, кілька середних шкіл, дуже много інституцій і товариств, значну свободу слова і зборів. — а не маємо Сибіру та „адміністративного порядку“. Ми маємо в Австрії вже й літературу й завязки науки, що більше — Галичина в сїм взгляді є одиноким пристановищем й для російских Русинів-Українців! Правда є-

економічне положення нашого народу незavidне, та чи не винні ми тут найбільше такі самі? А може Росія дбає більше про економічне й культурне піддвиження нашого народу? — Нема у нас поки-що якогось такого ясного державного ідеалу, як на пр. у Поляків, але сли Поляки по мимо того змогли досягнути так много в нашій державі, то можливе се чейже й нам, — простору ще доволі, навіть на далеку будучність. Дотеперішні форми національної самостійности далеко не вичерпують всего можливого, а от на пр. в Швайцарії бачимо три народи побіч себе в найліпшій згоді: они якось зовсім не думають розбивати своєї держави та лучитись з сусідними одноплемінниками великими державами. Нам в Австрії поки-що багато ліпше, як нашим братям в ярмі „дорогої матушки“, ми віримо в нашу живу силу й будучність і тратити їх для вигоди клеветів наших гнобителів не думаємо! Батьків наших Австрія пригорнула і взяла в опіку, інтелігенцію й селян; тож батьки наші були вдячні й зааслужили собі справедливо почесну назву „Тирольців входу“. Не одного ми ще тут не здобули, чого домагатись справедливо можемо й мусимо, але маємо все таки настільки, щоб сего нашого посліднього кута, недоступного нашим тяжким безсоромним гнобителям, боронити нашими грудьми до посліднього віддиху і — вдячні Австрії — позістане-мо „Тирольцями входу“.

Про з'їзді радикалів.

Ще згадали ми новоухвалену програму радикальної партії. Повірно робить тота програма ще деякі уступки теоретичним мріям, мріям — що вже від яких 20-ти літ звели на глухі, безплідні бездорожжя, по мимо цілого (як каже Куліш) „оберемка“ всяких брошур та „розправ“, багато гарних молодих сил. Дякуючи здоровому свому зислову зуміла молодша генерація „національних радикалів“ виemannуватись від сих мрій і „визлітинувала“ їх отсе вперше з „програми“. Провід сеї молодшої генерації обняв Вичеслав Будзиновський, замітний своїм талантом публіцистичним й організаційним, а притім яко автор кількох поважних економічних праць — пересемник незабутого В. Навроцького. Відкидаючи фрази, а глядаючи серед живого народу поля для додатної діяльности, положила ся партія тепер вже многі заслуги для розумного освідомлення й організації народу. Она стає — як молодежки пристало — радикальною не фразами (de modo), але ділами (de re), стає попросту більше рішучою, жвавішою громадою народолюбів, стає природним і в кождім здоровім народнім організмі потрібним — доповненням народолюбів.

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 9. січня 1896. р.

Іменованс. Професор при учительській семінарії в Чернівцях, др. Дмитро Овчул, іме-

нований професором волоскої історії на університеті в Букарешті.

Відзначення. Цісар надав недавно спенсіонованому директорові помічних урядів бук. правительства, Адамови Мецлерови, титул цісарського радника. — Цісар надав поштовому секретареві Ришардові Вонатерні і офіціалови львівського намісництва Кар. Домразкови золотий хрест заслуги.

3 буковинської ради шкільної краєвої. На засіданню з дня 3-го с. м. спімнув краєвий президент бл. п. д-ра Корна і відзначені директори Ієопескула лицарским хрестом ордера Франц-Йосифа; уділено запомоги на будову школи громадам Біла, Котулбайнські і Солька; рішено постарати ся в соймі о підвищення державних стипендій при учительській семінарії; прийнято до відомости ревизіацію інспектора народних шкіл міських у Чернівцях архимандрита Василя Ревти і предложено міністерству до іменовани наслідника; іменовано тимчасово учителя Едварда Праля дійсним учителем в Солонци, тимчасового учителя в Садагурі Юлія Бемера сталим учителем в Вижиці, Клементину Авакович сталаю учителькою у Вижиці, Людмилу Тарновецьку дійсною мол. учителькою у Вижиці, Герміну Вайсман мол. учителькою у Вашківцях. Телімана тимчасовим мол. учит. в Сереті; Ядвігу Гібіш дійсною учителькою в Сереті; призначено професорови при реальній школі Йосифови Зибачинському другий п'ятилітній додаток; вкінці полагоджено справи меншої ваги.

Конкурс розписаний на посаду надчителя при диоклезовій народній школі у Василеві, кіцманецького повіту, з рускою викладовою мовою. Речинець до 28. січня.

Буковинський сойм айде ся в п'ятницю, дня 10-го с. м., о 10-ій годині дня на своє перше засідання.

3 приватного листу одного поважного галицького євangelіка до нас позволюмо собі виймити один уступ, в котрім він дає нам раду таку: „Між иншими галицькими справами не забувайте найчастіше обговорювати в „Буковині“ дії. Перша, се організація в долу. Не та організація, до котрої кличуть, а котру тяжко перевести. Ми повинні організувати ся під найменшого стесненія, від с. м. інтелігенція наша повинна на селі скрізь мати свою руку; в раді громадській, шкільній місцевій, в комітеті парохійному і т. д. Де ино що в громаді робить ся, повинен євangelік-Русин чи євangelік Русин скрізь бути, о всім знати, всему надати властивий напрям, а коли вже не напруж, то хоч все добре обсервувати. З народом треба жити в як найбільшій контакт, майже до хат заглядати. Не дивити ся, чи селянин вдячний чи ні; ми робім своє, а о дальше не питаємо. Селянин буде вдячний, як побачить, що єму добре жити і для него робимо. Де читальні нема, там єї заводити, а коли се трудно, то спрощувати людей на сходіні бодай що неділі, перечитати їм щось і своє сказати, одним словом ширити ті ідеали, за котрі боремо ся. Ні рада державна, ні сойм нас не спасе від всієї біди, а спасуть нас ради громадські, місцеві шкільні, читальні, брами і т. п. Як тут не станемо кріпкою ногою, то даремна наша праця. Се найважливіша справа і єї ніколи не буде за багато підносити ся.

Друга важна справа — то знищення москвофільської партії, — але-ж се не партія, то ворог найтяжчий, бо фалшивий, фарисейскій! Нам партій треба, бо партія то життя. Чи хто соціаліст, чи демократ, чи клерикал, чи що инше, все приймаю, бо з кождим можна говорити, переконувати єго і на своє навертати. Але-ж хто каже, що я не я, то се не народна партія, а наш найтяжчий ворог. Проти єго виступайте безощадно; до своїх же партій відносьте ся з любовію, бо ми всі йдемо до одної цілі, хоч ріжними дорогами.

Ми приймаємо з подякою всі братні ради і вказівки і чиселимо ся з ними. Висше наведені гадки євangelік, що не перекладає між нами люди, котрі на сарау дивлять ся ясно і знають, де корінь лиха. Дай Боже та-

ких більше! До своїх партій ми все відносили ся з найбільшою терпимістю, хоч — звістно — не може обійтись без того, щоб, де рубають, не падали тріски; часом годі не сказати таке „бодай здоров“, яке було „бомагай Біг“. Все-ж ми розрізняли і будемо розрізняти своїх від ворогів.

3 Іпотешт. Буковинська рада шкільна краєва постановила на домагати громадської влади в Іпотештах, щоб в рускій народній школі учено волоскої мови яко обовязкового предмету. Сим хотіла очевидно шкільна власть заспокоїти галасливих крикунів, хоч властиво лише дві родині гонорять в Іпотештах по волоски.

Кацали під новим покровом. 8 Перемишля прислано нам оттаке незвичайно-інтересне запрошенє на показ, як кацання, в Перемишлі (і в Станіславові) глядає покрова єпископа. „Честь ім'ємъ пригласити Ваше Высокоблагородіє съ семействомъ къ участіи въ юбилейномъ торжестві п'ятдесятилітнього священства Вир. Отца Юстина В. Келеховского которое состоится подъ покровительствомъ Его Преосвященства Юліана въ Перемишлѣ въ вторникъ дня 9 (21) января 1896 г. съ слѣдующей программой: I. Торжественное богослужение въ катедральномъ храмѣ, которое отслужитъ Юліанъ въ 8 ч. утра. II. Вокально-Музыкальный Вечеръ въ городской саль въ Перемишлѣ въ 7 1/2 час. веч. Послѣ музыкальной части танцы. Туалетъ на вечеръ для дамъ п'янтный — для мужчинъ баальный. Входъ отъ лица 3 кор., семейный билетъ для 4 лицъ 10 кор. Входъ на галерею 2 кор. Комитетъ.“ Не знати лишень, чи 6-го Преосвященства Юліан бачили се „приглашеніє“ чи ні, а значить чи се пересвідченє їх, чи лиця випадний кацальскій маневр своє „убѣжденіє“ підшивати під добру фірму? в Перемишляни.

Нова читальня „Прогреси“ завязує ся в селі Підбірцях, львівського повіту.

Вокальні вечорниці устроєні читальня „Прогреси“ в Камінці струміловій. В дніх 12-го і 13-го січня с. р.

Австро-угорська армія складає ся з 477 батальонів; між ними є 139 німецьких, 84 мадарських, 24 волоских, 4 італійських, а 226 славянських. До тих 226 славянських полків належать 67 чеських, 46 сербско-хорватських, 21 словінських і 13 словацьких, решта 79 полків є руских і польских.

За образу масштату засуджено в Німеччині в 1894 р. 622 осіб, з котрих 21 ще не мало 18 літ. Число засуджених за той аччин в 1889 р. виносило 483 осіб, в 1895 р. 591 осіб. З уваги на те, що в 1895 р. значно збільшило ся число процесів о образи масштату, треба заключити, що сям разом число засуджених певно досягне тисячи.

В справі еміграції доносить австрійський консул в Генуї, що емігранти Іван Зазуляк з Сьвіржа, Іван Смага з Руданця, Сенько Давидчук з Полюхова і Іван Хміль з Ольшаниці, повернувши в Парани дня 14-го с. ж. до Генуї, прибули в товаристві Салезианца о. Дуді до єго бюро і візнали там єротоколярно що на намову агента Сальвіо Нидарі, котрий робив їм як найбільше заховаючє обітницє, удали ся перед шістьма місяцями до Бразилії. З Ріо дістали ся они скоро до Парани, де сразу знайшли роботу і були через перші чотири місяці цілком задоволені. Але коли настали дощі, они утратили всяке саніте. По мимо обітницє не одержали они ні кусника ґрунту, а працю їх винищувано при будові великих оми мешкали в бараках, де їх дів наустанно торували. Для поратования дитий они не вагали ся понести значні видатки і зібравши решту майна, купили корабельні карти, щобі опустити край, до котрого заманили їх несовістні агенти. Они намірали в початку осісти в околиці Курітіби, але там веде ся всім галицьким емігрантам дуже лихо; літа минають, поки який емігрант стане кусень ґрунту. Надто емігранти в Німеччині і Росії так завопили Парану, що там нема що робити. Подаючи єю скарґу емігран-

тів, котрі особисто пересвідчилися о вартості захищаних відносин в Парані, до відомості публічної, додаємо, що після несправданої ще ідомості, засягнутої у граничних італійських властях, бразилійське правитель-ство здержало приймає емігрантів в Австро-Угорщини. авважамо також, що італійські влади поствновили строго придержувати ся арт. 19. обов'язуючої там еміграційної устави і не випускає на італійську землю емігрантів, котрі не мають провідника.

Хибна оголошка. Вісти, мов би російський консул у Львові п. Пустошкин мав небагом опустити Львів і обняти иньше становище, є хибні, бо — як тепер рішучо твердять — п. Пустошкин ищить ся безпечно й на дальше у Львові.

З'їзд виставителів галицьких друкарень розпочав дня 5-го с. м. свої наради. По довшій дискусії прийнято вироблений віденьським з'їздом цінник, котрий ділить міста після числа мешканців на класи. Цінник 6-ої класи устанавлений лише для Відня, до 5-ої класи належать міста Брак і Львів, до 4-ої міста в понад 30.000 мешканцями, до 3-ої кл. над 20.000, до 2-ої кл. над 1000, а до 1-ої класи міста з менше як 1000 мешканцями. Делегати вецерів не згодилися на такий цінник, а виставителі друкарень уважають внесені поправки за кривдичі для себе, отже в наслідок того з'їзд скінчив ся на нічмі. Коли по обоєх сторінках не прийде до прозвумія, то гровать вецери загальним стріком.

Видане Артона. Сими днями виїжджає Артон з Лондону і буде переданий французській поліції. Англійський інспектор поліції відпровадить его аж до Кала, а там его передасть начальникові публічної безпечности у Франції Кошкерюві, котрий відповідатиме за Артона. Вагон Артона буде підосібнений і так строго стержений, щоб ніхто не мав змоги порозуміти ся з ним. В тій цілі Артон не виїде в Париж, а на одній з поближких стаций, відки го відвезуть фіакром до Парижа.

Які теєр почти добрі. В містечку Візен в комітаті едубургскім на Угорщині забавляло ся в серпні 1893 р. одне товариство розмовою і в ній підвели деякі хибні інституції поштової та доказували, що листи в неточною адресою часто розпадають. Приєзний в товаристві поштомейстер боронив очевидно свої інституції і вкінці на предложення одного з учасників заложив ся. Заклад був такий: Надано лист до невідомої цілком місцевости на північно-західнім кінці Хін, до Канчеву, заадресовано его о згаданого поштомейстера, приліплено марку на 10 кр. і вислано в світ. Поштомейстер доказував очевидно, що той лист по довгих вандівках верне назад до Візен — і дійсно так тало ся. По 28 місяцях подорожі по Хінах і Європі вернув лист в добрім стані до Візен дня 26. падолиста 1895 р.

З армії Підпоручниками в резерві іменовані: Вол. Ічай при 15 полку Емануїл Семмака 41, Вол. Козакевич 41, З. Коштанський 55 — при піхоті. Кадедами заступниками офіцерів Мих. Сохадський 90, Алекс. Кобилянський 41. Орест Гандяк 10. Кадедами в резерві: Модее Коцюба 10, Мих. Тесля 30, Ром. Каміньський 30, Василь Бурдугос Вас. Березанський 55 Ом. Лопушанський 55, Мих. Борякий 60, Юл. Котринський 24 Стефан Гринюк 58, Ів. Ілік 58, Юл. Курилович 55, Вісовт Целеват 30.

Процес з шпігунство в користь Росії, який зарядил військові влади в Кракові против підофіцера артилерії Ін. Градія скінчив ся сими днями. Обжалованого засудив військовий суд на 5 літ тяжкої в'язниці. Против епілників того злочину, осіб цивільних, відбуде ся жарна розправа перед судом в Кракові дня 12. с. м.

Пес ему братом! Агент львівської поліції Маєр, слідачи за убійником Доськи Голод, якого жасом Мовчкон, котрий як ми то свого часу доносили, помагав чоловікові Доськи при тім убійстві і ему ту гадку піддав — викрив на

Богданівці за Городецькою рогаткою справу, за котру справедливо належить ся кара. Одному з тамошних властителів здох пес, а він застелив куфер чорним сукном, поклав на нім пса, обейнав его цвітими, запалив свічки ба що ще поганійше, поклав ще й хрест по-ви в голові і спросив ще своїх знайомих на гостину! Его потягнуто до одвічальности за оскорбу релігії, а він оправдував ся тим, що не мав злого наміру, а зробив то лиш з жалю, бо пес був ему найліпшим приятелем і братом.

Нова гімназія. Скалатська рада громадека ухвалила старати ся о заснованя гімназії в Скалаті, на котру лишив тамошний дідиц бл. п. Розеншток великий легат.

Добра ліцитація. Американські часописи оголошують величезну ліцитацію, можливу хіба лише в Америці, в тім краю міліонових підприємств. Ліцитація відбуде ся в місті Топека, в державі Канзас і обійме цілий маєток залізничного товариства Аткінсон, Топека, Санта-Фе, котре перед місяцем оголосило банкрутство. Маєток того товариства складає ся лише з тих предметів: 4.582 англійські милі подвійного залізничного шляху, 834 локомотив, 27.059 товарних а 596 особових вагонів та множество складів і стачійних будинків. Доси на тій залізниці, котрою заряджує секвестратор, працює до 20.000 урядників.

Подарунок султана. Султан післав яко новорічний подарунок для царя скриночку на цигара, викладану брилянтами, вартости 10.000 турецьких фунтів, а царіці діамантові прикраси вартости 35.000 турецьких фунтів. Коли йшло о те, щоби уоружити турецькі війська до борби з вірменськими повстанцями, то султан не дав з власної каси нічого, а згодив ся на видавчя наперевих грошей, але на новорічні дарунки знайшли ся скоро гроші...

Нещасна доля собача, котра аж в пословицю пішла, не все єсть така гірка. Такий уже світ тепер, що навіть собакам одним діє ся дуже добре а другим але. — Так було здавна, тай так мабуть буде і повіки. В Парижі є склепи, в котрих продають одєжу для — псів. Найбільший склад собачої туалети находить ся в славнім Palais Royal. Можна там дістати для псів шуби на мороз і плащі від дощу і пороку, кофшукі і візитову туалету. В плащах тих є кишені, в котрих правді не собаки самі, але їх властители ховають свої хустинки і білетти їзди. Сего року придумали кравці також біле для собак. батистове біле для здорових собак, а шовкове для „нервових“, бо — звісно — при кінці 19-го віку і собаки поробили ся нервові. На собачих сорочках є знак пса, его пана і герб его, (значить пана а не пса), герб чи то власний чи „позичений“. Хустинка, котру пес з собою носить, уживають не так до собачого носа, як до заплаканих очей собаки, котрі часом без причини плачуть, хоч їм як добре діє ся. На хустинці виписане ціле ім'я — не пса, тільки его властителя. Також по довгих пробах винайдено для псів черевки з кавчуку, котрі пристають цілком добре до лаб. Таких псів „Босими“ вже не личить називати, бо кождий з них є правдивий пан пес. Собачі кравці заробляють на своїм інтересі великі гроші, бо то лиш богачі дбають так о панів псів і платять готовими грішми. Один консул в Парижі замовив для своїх псів гальову туалету, зовсім таку саму, як ліберій его льокайв, і то на весіле своєї доньки. Коли донька по слові вертала до дому, повитали єї панове пси в ліберіях. Иньший знов богач ще був вибагливіший і пси повбрав в шовкові убори — також на вінчанє доньки. Одним словом собакам у тих панів, а тим панам з собаками веде ся дуже добре, тим більше, що між ними великої різниці нема...

Незвичайний годинник. Найоригінальнійший мабуть годинник, який сконструовано, має находити ся в посідастві одного індійського князя. Коло циферблату зовсім подібного до звичайних годинників, находить ся малесенький столик на металевих ніжках, під котрим видніють поровкидані людські кости. Находять ся

там кости і чашки на 12 людських кістаків. Коли вказівка показує 1-у годину сходять ся кости потрібні до утвореня одного кістака; кістак, порушуваний майстерським приладом, підносить ся, бере в руки молоток і ударе ним раз в столик. О 2-ій годині підносять ся так само два кістаки і бють в столик, а о 12-ій годині лучать ся всі кости в дванадцять кістаків і ударяють дванадцять разів в столик, котрий ударений видзвонює години. Ударивши дванадцять разів, кістаки розпадають ся.

Дуже важне відкритє. Коли здійснить ся те, що Presse оногди в своїй передовій статті подала, то медицина і штука поступить взагалі о великий крок наперед. Відкритє професора Рутгена у Вірцбургу таке сензацийне, що не хоче ся майже в его правдивість вірити. Справовданє про его відкритє таке: Професор Рутген бере шклянну рурку Crookes-a, в котрій випомповано по змозі весь воздух, а на его місце впроваджує індукційну течію, і фотографує за допомогою промінів, які добувають ся на верх а тої рурки, на звичайних фотографічних плитах. Промінів тих людеке око не може бачити і до єї пори очевидно ніхто про них не відав. В противенстві до звичайних промінів світла, проникають они крізь дерево, органічні тіла і иньші такі непрозорі тіла. Натомість всякі кости і метали становлять для них непобориму перепону. Можна отже в ясний день дуже добре фотографувати, коли має ся фотографічний апарат замкнений в дерев'яну засувку; то значить, проміні проникають ту дерев'яну засувку, котра закриває вражливу на світло плиту і котру звичайно треба би перед фотографуванєм усунути. Рівно-ж проникають згадані проміні кождо дерев'яну засувку якого небудь предмету, скринку, футерал і т. д. і фотографують річ, котра знаходить ся в середині. На приклад відфотографував проф. Рутген в тей спосіб кусники металю в дерев'яній скриночці, зовсім не отворяючи єї. На такій фотографії видко лише той кусень металю, а зі скриночки нема й сліду. Так само можна відфотографувати всякі металеві предмети, замкнені в дерев'яній скринці чи пуделку, зовсім не отворяючи їх. Як звичайні проміні світла проникають нїкло, так само проникають нововідкриті проміні в рурки Crookes-a кожде дерево і м'які часті людського тіла. Найбільше зачудувати може фотографія людської руки за помічю згаданих промінів. Она представляє самі кости, около котрих перстені немов висять у воздуху. Тіла, мускулів, словом м'яких частей не видко на фотографії, лише кости. Кілька таких фотографій обігав вже між віденьськими ученими і всюди викликає справедливе зачудованє. Без сумніву в короткім часі всі лабораторії будуть занімати ся сими відкритєм, і оно скоро розвине ся та знайде широке употребленє в практиці, особливо в хірургії.

Від загару померли селяни в Міговенях Іван-Ткачук, а в Кулівцях Михайло Мамуш.

Померли в Чернівцях Франц Індра, п. і к. підполковник і командант крайової жандармерії на Буковині, на удар серцевий; — о. Андрій Дроздовский, гр. кат. парох в Нижній Мухнатці, мушунського деканату, в 51-ім році життя а 21-ім св'ященства; — о. Атанасій Пашковский, консісторський совітник і гр. кат. парох в Олеску, в 73-ім році життя, а 47-ім св'ященства; — в Чернівцях пані Регіна Войнарович, вдова по 6. члені буковинського відділу крайового, в 83-ім році життя; — в Задарі посол до ради державної і крайової маршалок др. Михайло Кліч.

НАДІСЛАНЕ.

ПОДЯКА.

Вдова пані Ірма Індра як також офіцерський корпус п. і к. крайової команди жандармерії ч. 13 просять всіх тих, що доказали їм так сердечне співчутє а нагоди смерті пана п. і к. підполковника і команданта крайової жандармерії Франца Індри, прийняти найсердечнійшу подяку.

Через експедицію аналісів Л. Горовіца в Чернівцях.

Ціни збіжжя і других продуктів.

Дня (24.) 5. січня 1896.

	Львів.	Чернівці
Пшениця . . . від 7.40 до 7.80	від 7.20 до 7.30	
Жито " 6.40 " 6.40	" 6.— " 6.10	
Ячмінъ " 5.20 " 6.—	" 5.50 " 5.75	
Овес " 5.— " 5.30	" 4.80 " 5.—	
Ріпак " 8.25 " 8.75	" 8.75 " 8.75	
Горох " 5.— " 8.—	" 7.50 " 6.—	
Вика " 5.— " 5.50	" — " —	
Льнянка " — " —	" — " —	
Віб " — " —	" — " —	
Бобик " 4.25 " 4.75	" 4.90 " —	
Конюшина черв. " 30.— " 35.—	" — " —	
Конюшина біла " 30.— " 60.—	" 43.— " 50.—	
Конюш. шведск. " 30.— " 38.—	" — " 30.—	
Квиш " — " —	" — " —	
Апш " — " —	" — " —	
Кукуруза . . . " 5.— " 5.50	" 4.55 " 4.65	
Хміль 30.— до 50.— злр.	за кїль у Львов і	
сковита за 10.000 літрів	14.—15.—.	

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень
у Львові,
улиця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесії ц.
к. міністерства справ внутрішніх
з дня 9. грудня 1891 р. ч. 22751,
розпочало свою діяльність дня 15.
н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, опертий на засаді взаїмности своїх чле-
нів, обезпечає всяке майно движиме і недвижиме про-
тив шкідливих впливів під найпристосованішими умовами
і почесноє можливо найвищі премії.

Всякі шкоди ліквідують ся і ви-
плачують ся сейчас по пожарі.

Зголошення о ухвалені агенції в місцевостях, де нема
агентів „Дністра“, приймають ся.

Котвиця

Liniment. Capsici emp.

з антики Ріхтера в Празі
загально признаний знаменитий смирю-
ючий лік на втиранє: по ліві 40 кр., 70
кр. і 1 зр.; можна купити у всіх аптеках.
Просимо жадати сей загально улюблений
домашний лік просто під назвою

Ріхтера Liniment з котвицею

і приймати з осторожністю лише флаш-
ки зі знаним значком охорошним „Котвиця“
бо лише ті правдиві.

Аптека Ріхтера
під золотим львом у Празі

ВСІХ НАУК ЛІКАРСКИ

Др. Едмунд Кароль Фухс

емер, секундар ц. к. публичного шпиталю у Від-
ні і оператор на ц. к. університетській клініці
для очей проф. д-ра. Фухса у Відні єсть тут яко

спеціаліст для слабостий очий

УХ і ГОРТАНКИ,

та ординує що дня від 10—12 год. перед полуд-
нем і від 2—4 попол. при ул. панській, ч. 29.
1—3 Для бідних безплатно від 10—10 рано.

Експедиція анонсів Л. Горювіча в Чернівцях.

тсим маємо честь повідомити впп. передплатників і читателів, що наша часопись

БУКОВИНА

з новим 1896 роком почне виходити **ЩОДНЯ** крім неділь і свят. Доси, як звісно, появляла ся наша часопись чотири рази в тиждень з недільним додатком; тепер **БЕЗ ПІДВИСШЕННЯ ПЕРЕДПЛАТИ**, будуть наші передплатники діставати „**БУКОВИНУ**“ **ЩОДНЯ**.

Передплата на „**БУКОВИНУ**“ в 1896 році виносить на цілий рік **10 зр.**, на пів року **5 зр.**, на чверть року **2 зр.** **50 кр.** місячно **1 зр.**

Крім того без ніякої доплати одержать наші читателі в протягу 1896 року яко **премію** **ТВОРИ Ю. ФЕДЬКОВИЧА**,

з котрих перший том станемо зараз друкувати, скоро тільки урядимо власну друкарню, що наступить в лютім 1896 року.

Відтак, умовившись з книгарнею товариства ім. Шевченка у Львові, подаємо нашим впп. передплатникам нагоду до купна руских книжок

по значно зниженій ціні.

А іменно о 33 проц. знижаємо ціну на сі книжки (в скобках подана книгарека ціна):

Івана Нечуя Левицького: Над чорним морем повість 90 кр., Кайдашева сім'я повість 50 кр., Поміж ворогами повість 50 кр.
Вас. Чайченка: Твори том I. 80 кр., т. II. 60 кр., т. III. 80 кр.; Під хмарним небом — поезії ч. I. 1 зр., Книга казок поезій ч. II. 60 кр., Книга байок 50 кр.
Троф. Зіньківського: Твори ч. I. і II. по 1 зр.
Степ. Руданського: Твори ч. I. 40 кр.
П. Куліша: Хуторна поезія 50 кр.
Дрозда: В гостях добре, дома гірше, оповідань 50 кр.
Ник. Устияновича: Повісті 85 кр.
Ник. Гоголя: Вечерниці 10 кр.
Евг. Гребінки: Чайковский, повість 70 кр.
К. Т. Подолєнка: За громаду, хроніка 20 кр.
Г. Данилевського: Збігці з Новоросії, повість 1 зр.
М. Школицька: Між народ, повість 20 кр.
Ієрстекера: Розбишаки на ріці Місісіпі 80 кр.
О. Кенана: Сибір т. 1. і 2. — 1 зр. 20 кр.
О. Партицького: Історія старинна Галичини 3 зр.
Д-ра Костя Левицького: Німецько-руський словар правни-
чий 3-зр. 50 кр.
І. Вахтового: Українство на літературних повах з Москов-
щиною 50 кр.
Байди: Переклад Одисей т. I. і II. 2 зр. 20 кр.
Два образи олійні: Гуцул і Гуцулка по 50 кр.

Ми подали при книжках книгареку ціну; для передплатників „**Буковини**“ они коштують о третину таньше.

Відтак передплатники „**Буковини**“ можуть о 25 проц. дешевше, як в книгарні, закупити собі книжки про історію Русі.

<i>Стефана Багача</i> : Коротка історія Руси	1'00
<i>Миколи Костомарова</i> Руска історія в життєписах 3 томи	1'00
Історичні монографії т. I.	2'00
Богдан Хмельницький т. I, II, III, IV.	6'40
Гетьм. Ів. Виговського і Юр. Хмельницького	1'60
Гетьманованє Брюховецького	1'25
Гетьманованє Дамана Многогрішного	1'25
Гетьманованє Самійловича	1'25
<i>В. Антоновича і Д. Іловайського</i> : Історія велик. Князівства литв.	1'60
<i>Д. Іловайського</i> : Княжий період до Володимира Мономаха ч. I.	1'60
Княжий період до Данила Галицького ч. 2.	1'80
<i>Смирнова, Дашкевича, Шараневича</i> : Монографії до істор. Гал. Руси	1'50

Замість 22 зр. 15 кр. ті книжки коштують для передплатників „**Буковини**“ лише 16 зр. 50 кр.

З замовленнями на ті книжки треба удавати ся до книгарні товариства ім. Шевченка у Львові ул. академична ч. 8., котра буде повідомлена, чи купуючий єсть передплатником нашої газети, чи ні.

Крім того маємо в редакції на складі оповідань Т. Галіпа Перші Зорі і оповідань О. Я. Кониського: В день свята волі, котре продаємо своїм передплатникам о половину дешевше перше оповіданє 15 кр. замість 30 кр., друге 5 кр. замість 10 кр., пересилкою о 5 кр. більше.

Тим способом подаємо нашим впп. передплатникам користити такі, яких при передплатуванні інших щоденних часописей руских не мають, не згадуючи вже й про се, що передплата на **Буковину** найдешевша.

Чернівці, дня 11. січня 1896. р.

3 новим речом бажамо нашим дописува

З новим роком бажаємо нашим дописувачам і читачам великого добра! Тим, що помагали нам на видаванню газети чи то працями своїми з радістю, дякуємо щиро і просимо і в 1896 році нас не забувати. Рівно-ж про це о дописи з усіх сторін!

3. Нашим члслом „Буковини“ розсилаємо голубу картку до „Неділ“. Звертаємо увагу на запитання до передплати, які наділять ся в руках впр. передплатників і просимо бодай повідомити нас карткою, що думає і на дальше передплатувати, щоб ми знали, який наклад „Буковини“ друкувати. Також просимо наших прихильників подати нам адреси людей, котрим можна би вислати „Буковину“ на показ.

іменованя. Старші урядовці і начальники радів саліварних Ал. Махонич і Кар. Нігріш назвали титул і характер радників гірництва. — Урядовцями магазину продажу тютюну і стемпів у Львові Александер Келер іменованый директором того ж магазину. — Почтовий радник Бялек Пакора іменованый старшим радником тютюну у Львові.

Архикнязь Петро Фердинанд вернувшись перед-
ра дня 10-го с. ж. в своём відпуствии до Чер-
нави.

В справі еміграції, розслідувана причини еміграції в тій цілї комісії в 15 членів, послідишму галицького, говорив п. Вахнянин дил А. іже в галицькїм соймі так:

Еміграція розумна — казав бесідник — це завжди оправдана. В інших державах про-
являється вона колонізацією заморських країн.
У нас нема колоній, отже нарід емігрує на
чужу руку і на власне ризико. Еміграція а
значиний підбурювач ся у нас від сьїмдесяти
р. а до північної Америки була навіть пожа-
дана, бо збагачувала край. Люди шли для за-
рубки і значну частъ того-ж приносили до краю
в плату довгів, закупили землі і поправу го-
сподарства. Подібна еміграція в цілі заробко-
ви підбурювала ся від давна до Румунії і Бе-
ларусі, до Росії до близьких господарств, на-
приклад до копальні вугли, на жнива на Угор-
щині, а в найновіших часах до Боснії і Бол-
гарії.

Той рух — казан бесідник — дасть сподівати. І в Росії відбуває ся процес еміграційний а півночі на полудне, а в губернії Полтавській, Харківській, Катеринославській над Амурскою того руху асть переповнене людьми. Задля цього Росія і неплатить господарства свого під впливом континентального клімату. Що вільшого теперішня еміграція бразильська, бі викликає штучно агенти товариства Societa brasiliana metropolitana, котре то товариство зобов'язало ся супротив бразильського уряду спровадити в Європу до Бразилії людей до 10 літ. Перші транспорти емігрантів ішли з Італії; тепер агенти згаданого товариства звернули свою увагу на Галичину, Буковину, Угорщину. Брак просвіти і нужди селянського стану сприяють дуже еміграції. Нарід вірить байкам о богатствах бразильських і думає, що поправить свою судьбу, ібо при тім пам'ятати о сідуючих обставинах, котрі дуже сприяють еміграції.

В краю настало перелюдненя. Від 1880 р.
1895 до населення Галичини збільшило ся
на 40%, а землі не прибуло. Роздроблене грун-
товолодство, нераціональна їх управа, де-
фіцит продуктів рілних, збільшуючі довги
власників, в останніх літ, брак средств меліора-
ції, брак добрих насовищ, піднесеня податк.
Всього від часу реформи податкової з 1880
до 1914 — додатків і престоцій, брак постій

ного варіюку — ото причини, що вложили ся на економічний упадок селянства і спонукали еміграцію бразильську.

Рада — на думку бєсїдника — була би така: пільги податковї, а іменно: податку ґрунтового і домово-клясового; ревїзїя катастру ґрунтового, зниженє контїнґенту податку ґрунтового, реформа належитостей правних, іменно же при спадщинах селянських; проста адмїнїстрація автономїчна і зниженє коштїв на адмїнїстрацію автономїчну. Крім того треба подумати о утвореню інституцій, що подавали би позитивну поміч селянству. Такими інституціями повинні бути спілки селянські, уладжені автономїчно, котрі доставляли би селянам доброґо насїня, приладїв господарських, зближали продуцентїв до консументїв, навчили рїльнїка господарства раціонального і доставляли йому дешевого кредиту. Край повинен звернути увагу на „Кружки рїльничї“, Читальні „Просвїти“ і каси задатковї, котрі треба би переробити після системи Райфайзенца. Сойми иньших країв вчили ся в великою ревностю в послїднїх лїтах (від 1892 р.) до заводженя таких кас і винїмовують їх зворотними позичками. Нинїшнї інституції кредитовї суть руїною для господарства селянських в причини високої стопи процентової, доходячої від 5 до 13 прц. Парцеляції обшарїв двірєких, де того конче потреба, була би також дуже пожадана.

З тих і інших причин треба би вибрати комісією еміграційну, котрої задачею буде розслідити дійсні причини еміграції. Раціональної еміграції не треба адержувати, але легкодушну треба адержувати всякими средствами, іменно же енергічним виступованем против перетельних агентів. Оскільки цілої суспільності повинно бути: ретельна і щира опіка над народом, котрий тяжко діткнула теперішня криза, різнича. Суспільність повинна йти и поміч правительству і властим автономічним. Не пересажуючи, до яких висадків прийдє комісія еміграційна і яких средств схоче узяти против горячки еміграційної, просим бесідник о вибране комісії з 15 членів зі всіх партій сеймових.

Пала а ухвалила вибрати окрему комісію еміграційну і передати їй внесені після Вахвиціна.

Рускі написи (по при польські) мають за-
вести ся в припорученні міністерства судні-
цтва по судах у західній Галичині — як на
будинках так і над канцеляріями в середній.

Наука рускої й волоскої мови для урядників крайового правительства розпочала ся вчора. Рускої мови учить інсп. Попович, а волоскої проф. Настасі по 3 години на тиждень. Курс тривати ме цілий рік.

Загальні збори тов. Просьвіти відбудуться у Львові дня 31. січня 1896 в салі Народного Дому о 10. годині рано. Раніше відбуде ся богослуження на бл. п. довголітнього голову Просьвіти д-ра Омеліяна Огоновського.

Як се назвати? У Вовчанцях є на 200 учеників 4 чи 5, що вміють і по волоски. Задля сих кількох припевають в таємній школі в сїх дітей вчитись по волоски. Що-ж на те *Gazeta Bucovinei*? Вона нарікає в ч. 102 із с. р. на *rutenisar*-ю волосках дітей. Як се назвати? Не знаємо хіба „*Suferintele noastre*“.

На „Народний Дім“ в Чернівцях вложили: освітник Тит Рефаківич з Підбужа 5 зр. 3 кр., оо. Добрянський і Кнєзевський 1 зр., а п. Едмунд Гладчук, почтмайстер з Путилова, вступив в члени-основателі з вкладкою 50 зр. Всім виш. дателям складає виділ Народного Дому сердечне спасибі.

Румунізаторські „терпіння“. „Gazeta Visevina“ продовжує нарікати на „терпіння“, які мусять вносити Волохи на Буковині. Не звертали-б ми ніякої уваги на ті жалі румунізаторів, наколи-б они не були вимірені й проти Русинів. Так і сего разу хочемо сказати, якою неправдою воюють союзники наших „консерватистовъ“ супроти Русинів. „G. B.“ наводить дотеперішних краєвих інспекторів шкільних і каже, що були то Чехи, котрі розуміли дещо по руски, і таким способом були Русини + 0.

ритовані (!) і в сѣм вигляді. На се наведе-
мо ми факт, що наколи рускі школи нагляда-
ли Чехи, котрі, як сама Г. В. признає, ледво
дещо розуміли по руски, то надзір над воло-
хими школами від 12 років віддано Волохови
дир. Ісопескулови. А коли тепер то само, що
Волохи мали вже через 12 років, привнано і
Русинам. то се не дає румунізаторам спати,
бо бачите — вони бажали-б, як се сказав о.
Пуркан в раді державній щоб і над рускими
школами віддано надзір в руки „випробовано-
го“ румунізатора. Чому не нарікали румуніза-
тори на п. Вислужила? Га, бо тоді ридив ним,
отже й рускими школами его *spiritus regens*
п. Ісопескул, котрий і винайшов був „випро-
бованого“ у румунізаторів інспектора для рус-
ких шкіл в особі d. Jancovschî-ого, що, як то
тепер показує ся, закирив рускі школи, зро-
дунував школи рускі як в Михалчу, і др.
громадах. *Inde lacrimae* румунізаторські на те-
перішну управу шкільну, котра єшнина трохи
румунізатореку буту.

Далі нарікає Г. В. на те, що до комісії кваліфікаційної увійшли „doi Rutenii tineri“ (два народовці). Віримо, що румунізатори во-
дла-б, аби в руської мови апробували „вірні піддані“ дир. Isopeskul-a „руський консерва-
тисти“, як се через 20 літ на шкоду руського шкільництва робив пок. Глибоницький, під ко-
трого хиба хто не хотів, не мая кваліфікації з руського, наколи з волоської майже нікого з Русинів не апробовано. Таким чином заня-
ли перекинчики нинішці учительські в міна-
них школах, румунізауючи руські діти зі всієї си-
ли. Але Г. В. маскує отсю властиву причину свого жалю, а наводить иньшу, таку, що двох Русинів іменовано членами комісії на те, аби допомогли переголосувати Волохів при квалі-
фікаціях з волоської мови. Поминувши то, що комісія має 15 членів, із котрих 8, отже біль-
шість належить до табору румунізаторів і їх помічників, треба ще знати й те, що над квалі-
фікацією з волоської мови рішають лиш чле-
ни, що належать лиш до дотичної секції, котра складає ся з 5 Волохів, 1 румунізаторського помагача і тільки одного однієського Німця. Чи можна-ж тут говорити о майоризації Во-
лохів через иньших членів комісії?

Отжакую неправдою воює С. В. єдино проти обмеження румунізації Русинів. Отес підстава їх жалів на мнімі „терпінні“ Волохів? І ся газета є органом союзників наших „консерватистов“, котрі мимо того йдуть з румунізаторами рука в руку. А чому? Бо наші „консерватисти“ то майже самі московські перекинчичи, що ще гірш румунізаторів противні поступови народної справи рускої після засади: Нехай пропадають Русини, коли не хотять бути Москалями.

Товариство буковинських лікарів ввечері 17-го с. м. о 7-й годній вечером свої звичайні загальні збори; на порядку деннім стоїть окрім справоздання виділу, вибору нового виділу, також внесеє правительственого рішення д-ра Василя Ключенка, щоби товариство відбуло слідуючої осені вандрівку до Солян або Дорни.

Буковинська палата торговельна і промислова вибрала поновно своїм президентом Фрідріха Лянгенгауа, заступником президентом Давида Тітінгера а провізоричним председателем Йосифа Грегора.

„Concordia“ політ. тов. волоске скликає знов головні збори на 20. с. м., бо з видаю по-
виступали крайні елементи. Можна собі поду-
мати, які то загорілі, коли орган тов. „Gazeta
Bucovinei“ є виразом „уміреної“ білості.

Німецький консулат для Галичини і Буковини рішено засновати у Львові і поручено управу його легатійному радникови бар. Спесгардтові, котрий свій новий уряд перебере в другій половині місяця лютого.

Давно жадане краю виступає тепер на-
ново на перший план. Іменно задумують пере-
реорганізацію залізниць; генеральну дирекцію
хочуть внести, а основати одинадцять дера-
цій руху, а зокрих чотири стояли-б під управ-
ною радників двору і мали ширший виступ.

жия, а прочі сім дирекцій мали би вузкий круг діяли і стояли би під управою правительствених радників. Отже тепер час, щоби подумати о заспокоєнню справедливого жаданя краю, о заспокоєнню дирекції руху в Чернівцях. Сойм вже не раз мав нагоду в сій справі висказати свою гадку, отже тепер мабуть ще раз і то з успіхом унімне ся о своє право.

Померли: Василь Дідюшак, доктор права, адвокат краєвий в Калуші (перед тим в Буучі) дня 7. с. м. Прожив не більше як 90 літ. Покійник був одним з найщиріших патріотів-народовців і тішив ся загальною симпатією. Грудна недуга забрала наг его перед часом. — Андрей Дроздовский, парох з Мохначки михайлівської, муніципального деканата, в 51. році життя а 20-м сьвищенстві. — Юліан Дуркот, сьвищеник, помер у свого батька, сьвищеника в Новій Весі в 31. р. життя. — В Липську помер славний книгарник Антія Пизин Рекляк в 89-ім році життя, котрий прославив ся заснованієм німецької Universal-Bibliothek, чим став дуже популярний.

ТЕЛЕГРАМИ „БУКОВИНИ“

з дня 11. січня 1896 р.

Берно моравське. В соймі поставили пос. Зачек і тов. внесене на основі чеського університету в Моравії.

Прага. Молодочех Енгель вибів вибір бюджетової комісії з 22 членів, іменію по 7 з великої посілости і громадської курії, а 8 з членів міської курії. Пос. Рус бачить в тім виступ Чехів против старої поліції Німців в соймі. Пос. Букой вибів вибір комісії по половині з курії і цілої палати, для бюджетової комісії вибір 24 членів, по 4 з кожної курії, 12 з цілої палати. Намістник гр. Туи підніс, що виглядало би мов несправедливість, коли б число заступників німецького народу в порівнянню до чеського народу зменшено. Принято внесене Букой. При виборі вибрала міська курія двох Німців і двох Чехів, сільська трьох Чехів і одного Німця, а велика посілость своїх чотирьох кандидатів; з цілої палати вибрано чотирьох кандидатів; з цілої палати вибрано чотирьох німців, п'ятьох Німців і трьох Чехів, значить в бюджетовій комісії має кожда партія вісьмох своїх заступників.

Прага. В соймі оставили Молодочехи Адамек, Нежець, Кречи і ов. внесене, щоби сойм в нагоді 50-літнього ювілею пановани нашої імператорки основан фонд цісаря Франца Йосифа в сумі 500.000 зр. для дрібного ремісництва.

Будапешт. Внесене пос. Угроа, щоби перервати переговори з австрійським правительством в справі угоди, відкинувши більшістю голосів.

Котвиця

Liniment. Capsici comp.

з аутки Ріхтера в Празі
загально признаний знаменитий
ючий лік на втирані: по ціні 70
кр. і 1 зр.; можна купити у всіх
Просимо жадати сей загально у
домашній лік просто під назвою

Richter's Liniment з котвицею

і прикладати з обережністю лише фла-
ки зі значком значкою опорожня „Котвиця“
бо лише ті правдиві.

Аутка Ріхтера
під золотим ланком у Празі

тсим маємо честь повідомити вив. передплатників і читателів, що наша часопись

БУКОВИНА

з новим 1896 роком почне виходити ЩОДНЯ крім неділь і сьвят. Доси, як звістно, появляла ся наша часопись чотири рази в тиждень з недільним додатком; тепер БЕЗ ПІДВИСШЕННЯ ПЕРЕДПЛАТИ, будуть наші передплатники діставати „БУКОВИНУ“ ЩОДНЯ.

Передплата на „БУКОВИНУ“ в 1896 році виносить на цілий рік 10 зр., на пів року 5 зр., на чверть року 2 зр., 50 кр., місячно 1 зр.

Крім того без ніякої доплати одержать наші читателі в протягу 1896 року як о премію ТВОРИ Ю. ФЕДЬКОВИЧА.

в котрих перший том станемо зараз друкувати, скоро тільки урядимо власну друкарню, що настане в лютім 1896 року.

Відтак, умовившись з книгарнею товариства ім. Шевченка у Львові, подаємо нашим вив. передплатникам нагоду до купна руских книжок

по значно зниженій ціні.

А іменію о 33 проц. знижаємо ціну на всі книжки (в скобках подана книгарська ціна):

Іван Печуя Левіцького: Над чорним морем повість 90 кр., Кай-данова сьма повість 50 кр., Поміж ворогами повість 50 кр.

Вас. Чайковського: Твори том I. 80 кр., т. II. 60 кр., т. III. 80 кр.; Під хмарним небом — поезії ч. I. 1 зр., Книга казок поезії ч. II. 40 кр., Книга байок 50 кр.

Триф. Зіньківського: Твори ч. I. і II. по 1 зр.

Степ. Рудницького: Твори ч. I. 40 кр.

П. Рудинського: Хуторна поезія 50 кр.

Дрозд: В гостях добре, дома ліпше, оповідань 50 кр.

Вик. Устимовича: Повісті 85 кр.

Вик. Гоголя: Вечерниці 10 кр.

Ев. Гребінки: Чайковський, повість 70 кр.

К. Т. Подольського: За громаду, хроніка 20 кр.

Г. Данилевського: Збігді в Новоросії, повість 1 зр.

М. Шкалунського: Між народ, повість 20 кр.

Гербасова: Розбиті на ріці Місїєні 80 кр.

О. Лещинського: Свіріт т. I. і 2. — 1 зр. 20 кр.

Портняжко: Історія старинна Галичини 3 зр.

Д-во Косія Левицького: Німецько-руський словар правни-чий 3 зр. 50 кр.

Пашковського: Українство на літературних повах в Москві-ждині 50 кр.

Види: Переклад Одеси т. I. і II. 2 зр. 20 кр.

Два образи олійні: Гуцул і Гуцулка по 50 кр.

Види тов. „Руска Рада“ в Чернівцях.

Ми подали при книжках книгарську ціну; для передплатників „Буківини“ они коштують о третину таньше.

Відтак передплатники „Буківини“ можуть о 25 проц. дешше, як в книгарні, закупити собі книжки про Історію Руси

Стефана Качали: Коротка історія Руси 1.00

Миколи Костомарова: Руська історія в життєвих 3 томи 1.50

Історичні монографії т. I. 2.00

Богдан Хмельницький т. I, II, III, IV. 6.40

Гетьм. Ів. Виговського і Юр. Хмельницького 1.50

Гетьмановане Брюховецького 1.25

Гетьмановане Даміана Многогрішного 1.25

Гетьмановане Самійловича 1.25

В. Антоновича і Д. Лєвицького: Історія велик. Книжництва литов 1.00

Д. Лєвицького: Книжний період до Володимира Мономаха ч. I. 1.50

Книжний період до Данила Галицького ч. 2. 1.50

Смирнова, Дашковича, Шараневича: Монографії до істор. Гал. Руси 1.50

Замість 22 зр. 15 кр. ті книжки коштують для передплатників „Буківини“ лише 16 зр. 50 кр.

З замовленнями на ті книжки треба удавати ся до книгарського товариства ім. Шевченка у Львові ул. академічна ч. 8., котра буде повідомлена, чи купувачий єсть передплатником нашої газети, чи ні.

Крім того маємо в редакції на складі оповідань Т. Галицького Перші Зорі і оповідань О. Я. Кошицького: В де нь згадано в олі, котрі продаємо своїм передплатникам о половину дешше перше оповідань 15 кр. замість 30 кр., друге 5 кр. замість 10 кр., третє 5 кр. замість 10 кр.

Тим способом подаємо нашим вив. передплатникам користь, котру, иних при передплатуванні инших щоденних часописних рукал не мають, не гадаючи вже й про се, що передплата на „Буківину“ дешше.

Відповідає за редакцію Осип Маковей.

З друкарні Г. Чонка